

2017–2018
EVANGÉLIKUS GYÜLEKEZETI MUNKAPROGRAMOK

Közösségben

Budapest, 2017

Főszerkesztő: Németh Zoltán
Szerkesztette: Galambos Ádám

A kötetet Kendeh K. Péter tervezte

© Gyülekezeti és Missziói Osztály, Luther Kiadó, 2017
Szöveg © Szerzők, 2017

Jelen kiadvány a jogtulajdonos írásos engedélye nélkül sem részben, sem egészben nem másolható, sem elektronikus, sem mechanikus eljárással, ideértve a fénymásolást, számítógépes rögzítést vagy adatbankban való felhasználást is.

Kiadja a Magyarországi Evangélikus Egyház Luther Kiadója
Budapest, 2017

E-mail: kiado@lutheran.hu

www.lutherkiado.hu

Felelős kiadó: Kendeh K. Péter

A borító Kiss Tamásnak a Gyülekezeti és Missziói Osztály által szervezett családi táborban rögzített fényképe felhasználásával készült.

Nyomta és kötötte: Mondat Kft.
Felelős vezető: Nagy László

ISSN 1789-2201

ISBN 978-963-380-117-8

Háló

Három éve lakunk Budapesten, de az idő múlásával egyre inkább az az érzésem, hogy valójában egy faluban élek a nagyváros ölelésében. Fodrász Ildikónak minden reggel köszönünk, amikor Bendegúzt kikísérem a buszhoz iskolába indulva, zöldséges Marikának pedig Samu fiam szokott integetni az utcáról az üzlet ablakán keresztül. A városmajori termelői piacon tojást áruló Zoliról kiderült, hogy egy erdélyi evangélikus lelkész sógora, akit természetesen személyesen ismerünk, a mézes Mónikáról pedig, hogy néhai lelkészcollégánk unokája.

Nemrégiben feleségem talált egy irattárcát az utcán. Hazahozta, és mi tagadás, alaposan átvizsgáltuk a tartalmát, hátha találunk benne valami támpontot a tulajdonos értesítéséhez. Telefonszámot persze nem találtunk, de a tulajdonos összes fontos személyes okmánya benne volt – igen, lakcímkártya is a város egyik távoli kerületét megjelölve – és még a bankkártyája is mindezek mellett. Tanakodtunk, hogy mit is kezdünk a lelettel. És hogy szegény tulajdonosát mekkora veszteség érte és ezekben a pillanatokban mennyire kétségbe lehet esve, talán már éppen a bankba rohan, hogy bankkártyáját mielőbb letiltssa. Javasoltam, hogy beviszem a rendőrségre, de feleségem, aki empatikusabb és a gyors interperszonális megoldások híve, ragaszkodott hozzá, hogy előbb a munkahelyemen az Országos Iroda teljes apparátusának segítségével próbáljunk keresni valami közvetlen elérhetőséget. Éppen az egyetemi lelkészekkel való találkozóra indultam, és megérkezve közéjük nekik is vázoltam a helyzetet, a tárcát is eléjük az asztalra helyezve. A munkaközösség percek alatt magánnyomozói irodává alakult, és mindenki a telefonja segítségével

vel igyekezett az illető nyomára akadni, aminek meg is lett az eredménye. Kiderült – hát persze –, hogy az illető fent van a közösségi hálón! Igen, de nem lehet neki üzeni, ez a lehetőség le van tiltva. Akkor nézzük az ismerőseit! És igen! Az egyik lelkész kollégánk öccsének az ismerőse. Már hívom is a kollégát. Ő hívja az öccsét. Az öcs vissza engem. Időt kér, mert régi kapcsolat, a telefonszámot keresni kell. Megvan. Hívom. Felveszi. Hogy mi? Elvesztette a tárcáját? Megy és megnézi. És mondja, hogy tényleg. Eddig észre sem vette! Be kell vallanom, némi csalódást éreztem. Így ugye az öröme, a megkönnyebbülése sem volt akkora, mintha legalább csak egy fél órát töltött volna eredménytelen keresgéléssel. A megbeszélthelyen megbeszélthelyen időben megtörtént az átadás-átvétel – ahová kivonultunk mind a négyen –, és feltételezhető elvesztésétől számítva két óra elteltével a tárca visszakérült a tulajdonosához.

Sok tanulsága van számomra a közösség szempontjából ennek a történetnek. Az egyik, hogy a közösség hatékony. Gyors és hatékony. Legalábbis gyorsabb és hatékonyabb a személytelen vagy személytelenebb megoldásoknál. A mindennapi működésben ugyanúgy észrevétlenül, mint kimondott válsághelyzetekben jól észrevehető módon. Ráadásul a cél felé vezető úton érzelmek kapcsolódnak, vegyülnek a folyamatba – empátia, szolidaritás, megbocsátás stb. –, amelyek csak közösségekben jönnek létre. De a legérdekesebb eleme a fenti történetnek az idő eltűnése. Hogy valami meglelt még az előtt, hogy a tulajdonosa számára elveszett volna. Mert azt gondolom, hogy a különböző közösségeinkben – család, gyülekezet, barátok, ismerősök stb. – ez történik. És nem is csak a pénztárcánkkal, pedig az sem kis dolog, hanem voltaképpen önmagunkat, a létünket, a létezésünk értelmét illetően. Visszakapjuk egymástól mielőtt elveszítettük volna, illetve mielőtt észrevennénk, és kétségbeesve keresni kezdenénk. Talán ez az egyetlen magyarázata annak, hogy miért nem esünk kétségbe naponta vagy akár minden pillanatban a létezésünk megválaszolatlan kérdéseinek súlya alatt. A közösség is úgy működik – ha működik –, mint a kegyelem. Ahogy írva van, hogy „mi azért szeretünk, mert ő előbb szeretett minket” (1Jn 4,19) és „Krisztus már akkor meghalt értünk, amikor még bűnösök voltunk” (Róm 5,8). Megtartó hálót alkotunk, egymást tartó hálónak válunk a Nagy Halász kezében. Remény-ségünk, hogy a gyülekezeti munkaprogram újabb kötete segít a lelké-

szeknek és gyülekezeti munkatársaknak ennek a hálónak a tovább-
szövésében, másoknak pedig abban, hogy megtalálják benne a saját
helyüket, szerepüket.

Köszönet a szerzőknek, a Luther Kiadónak és nem utolsósorban
Galambos Ádám kollégánknak!

A Gyülekezeti és Missziói Osztály nevében szeretettel:

Németh Zoltán

Teológiai alapvetés

Krisztus közössége

KODÁCSY-SIMON ESZTER

„Hiába füröszteöd önmagadban,
Csak másban moshatod meg arcodat.”
(József Attila)

Az ember közösségi lény. Első és egész életét meghatározó kapcsolatát édesanyjával éli meg, majd közösségbe kerül családjával és barátjaival, osztálytársaival és szomszédaival, virtuális ismerőseivel és munkatársaival. Közösséget alkot a múltban élt és a jövőben megszülető emberekkel, de többé-kevésbé tudatos módon az egész teremtett világgal is közösséget ápol. S valamilyen formában közösségben él Istennel is, mely istenképiségének lényege.

A két teremtésselbeszélésben összesen tízszer elhangzó „jó” és „igen jó” megállapítás után következik az egyetlen, ami az édeni harmonia ideiglenes hiányosságára éppúgy utal, mint minden kor emberének alapvető tapasztalatára: „Nem jó az embernek egyedül lenni.” (1Móz 2,18) Sőt, a közösség oly alapvető eleme a létnek, hogy a kereszténység tanítása szerint Isten is közösségben szeret minket: a Szentháromság közössége már a teremtés során együttműködik, közösen alkotja meg a világot („alkossunk” – 1Móz 1,26), majd később közösségben végzi a megváltás és megszentelés munkáját – azért, hogy az emberek között a „szentek közössége” létrejöhessen.

Közösségi létünk dinamikája egyénenként is változik, de az ember életében is időről időre alakul. A már említett három kapcsolati irányunk mélysége változhat, kiiktatni azonban egyiket sem tudjuk, még ha időnként meg is próbáljuk. Még akik a társadalomtól elvonult életet választják, akik a természettől próbálnak függetlenedni, vagy akik tagadják Istennel való kapcsolatukat, azok is megélik valamilyen formában ezeknek a közösségeknek az időben és térben létező sokféle formája közül valamely változatát.

Bár alapvető és lényegi tulajdonságunk a közösségi lét, mégis töké-

letlenek vagyunk benne. Közösségi mivoltunk megélését életünk végéig tanuljuk, benne folyamatosan fejlesztésre szorulunk. Segítség nélkül nem tudunk visszatalálni az édeni közösség teljességéhez – sem Istennel, sem embertársunkkal, sem a teremtet világgal való eredeti közösségünkhöz. Az ember még ilyen értelemben is közösségi lény: segítségre van szüksége legelemibb létformájának helyreállításához és fenntartásához.

Hitközösség, üdvközösség

Jól tudta ezt az Ószövetségi embere is, amikor az őstörténet elbeszéléseiben (1Móz 1–11) szemléletesen állítja elének az ember kapcsolati-ságának kérdéseit. Az Istennel való közösség megromlásának következtében az embernek először legközelebbi társával, majd testvérével, később az emberiséggel, végül az egész teremtet világgal való kapcsolata is kárt szenved. Isten mégis újra és újra megbocsát az embernek, megmenti és megőrzi őt, amint ezt a Nőé hálaáldozata után adott ígéretében is olvashatjuk (1Móz 8,21kk).

Az ember elfordulása ellenére Isten fenntartja a közösséget vele.

Az ember elfordulása ellenére Isten fenntartja a közösséget vele, az ószövetségi gondolkodás szerint ez teszi lehetővé az ember számára a másik emberrel és a világgal való közösség ápolását is. Isten közösségként tekint népére, s ebben a közösségben újra és újra megszólítja az embert – nemcsak a korabeli, de a mai embert is: az ősatyák elhívásában, a nekik adott áldás valóra váltásában, a várva várt szabadításban, az ígéret földjében és az évezredek óta folyamatosan elhangzó üdvösség ígéretében. Az Istennel való közösséget senkinek – sem Ábrahámnak, sem Mózesnek, sem Dávidnak, sem a prófétáknak, sem a nép bármely tagjának – nem kellett kiérdemelni, nem lehetett tenni érte, nem volt mód ennek megszerzésére. Az Istennel való közösség egyetlen feltétele már az ószövetségi ember számára is kizárólag az Istenbe vetett hit volt. Ez a hit azonban egészen mély, egzisztenciális döntést kívánt minden megszólított ember részéről.

Izrael az Istenbe vetett hitet s az Istennel való közösséget még csak azzal az előfeltétellel tudta elképzelni, hogy valaki már Izrael közösségének a tagja. Bár már az Ószövetségi könyveiben is találkozunk

több olyan szereplővel, akik idegenként, kívülállóként ismerik fel Izrael Istenének és a vele való közösségnek valamely fontos tulajdonságát, például erejét (Ráháb), gyógyító hatalmát (Naamán), a halálon túl is megtartó családi kötelék szerepét (Ruth), vagy éppen ítéletet hirdető és megtérésre hívó szavát (Ninive városa), mégis az Újszövetség nyitja ki az Istennel való közösség kizárólag hitbeli feltételhez kötött lehetőségét minden ember számára.

Jézus az elhívásain, tanításain, gyógyításain keresztül folyamatosan példát ad erre, s megmutatja, hogy a vele való közösség egyetlen feltétele a benne való hit: szóba áll és kapcsolatot próbál építeni idegenekkel (tírushi pogány asszony), elnyomó hatalmak képviselőivel (kapernaumi századados), betegekkel (leprások, vakok, süketnéma), nőkkel (betániai asszony), társadalom szélére szorított emberekkel (pásztorok), gazdagokkal (gazdag ifjú) és szegényekkel (özvegyasszony), zsidó csoportokkal (farizeusok, zelóták, szaduceusok) és zsidó csoportok ellenségeivel (samáriai asszony), tömegekkel (ötezer és négyezer ember) és öt titokban megkereső egyénnel (Nikodémus). Jézus közössége mindenki felé nyitott, nincsenek elvárások, határok, követelmények, emberi feltételek a vele való közösséghez tartozás terén.

Jézus közössége mindenki felé nyitott, nincsenek elvárások, határok, követelmények, emberi feltételek a vele való közösséghez tartozás terén.

Emiatt azonban ez a közösség „kétértelmű”: „az egyik oldalról »Krisztus teste«, tehát Lelki [nem lelki] valóság, a másik oldalról az egyes keresztények alkotta társadalmi csoport.” Az első értelemben olyan hitközösség, amely „az idő és a tér korlátai miatt töredékes és elővételező jellegű”, mégis „egyetemes és egységes Lelki közösséget” alkot. A második értelemben viszont „jól láthatók bennük a vallásnak, a kultúrának és az erkölcsiségnek a kétértelműségei.”¹ Ez utóbbi következtében feszültségek ugyan lehetnek egy hitközösségekben, mint

¹ TILICH 2000, 488. o.

minden élő, dinamikus folyamatban, de a Lelki közösség ereje felül tudja írni az ezek miatt kialakuló szakadások lehetőségét.

Jézus tanítása alapján nyilvánvalóvá válik, hogy a közösség kétértelműsége ellenére sem tudja az ember még a végső célját, az üdvösséget sem elérni egyedül, csakis közösségben. Az üdvösség része ugyanis a másokkal való megosztás, a másik ember életében való részesedés, amint láthatjuk ezt akár Zákheus történetén keresztül, s ami miatt nyitott kérdésként marad előttünk a gazdag ifjú példájában. Markánsan fogalmazza meg az üdvösség közösségi dimenzióját Luther: „nem saját nevünkön üdvözülünk, hanem a közösségi nevünkön, tehát nem Péterként, Pálként vagy Jánosként, hanem keresztényként.”²

Ez fordítva is súlyos következményeket hordoz magában: a kereszténység nem a megváltott és üdvözített – vagy majd a jövőben üdvös-

A keresztény egyház annak a közösségnek a helye, ahol az üdvösség lehetővé válik.

séget szerző – individuumok összessége, hanem sokkal több annál. A keresztény egyház annak a közösségnek a helye, ahol az üdvösség lehetővé válik. Hatalmas felelősséget jelent ez az egyház közösségére nézve! Az Isten országához való tartozást csakis közösségben lehet megvalósítani, nem az

egyik vagy a másik – főleg nem a „jobb” vagy „hívőbb” minősítéssel címkézett – emberben valósul meg: *„Azt sem mondhatják: Íme, itt, vagy íme, ott van! Mert az Isten országa közöttetek van!”* (Lk 17,21) Az Isten országának megvalósításához, a „köz” létrehozásához több ember kell, valódi közösség kell.

Asztalközösség egy test tagjaiként

Jézus megosztásra nyitott és közösséget építeni szándékozó szeretete legszemléletesebben asztalközösségeiben érhető tetten. Az őt kísérő tömeg számára nem egyszerűen azért volt botrányos Jézus viselkedése, mert tisztátalan emberekkel – „vámszedőkkel és bűnösökkel” (Mk 2,16) – étkezett együtt, hanem mert ennek során az ószövetségi közösségi gyakorlatot követve az Úr áldását osztotta meg az asztal körül

² LVM 6. 82. o.

ülőkkel³. Az ételért való hálaadás, a kenyér megtörése és megáldása, majd a jelenlévőknek történő kiosztása szimbolikusan az áldás részesedésében való meghívást is jelentette – függetlenül az asztal körül ülők etnikai vagy vallási hovatartozásától, társadalmi státuszától és nemétől, kegyességétől vagy hitkérdésekben való tájékozottságától. Ez épp akkora megütközést kelthetett a zsidó írástudók és farizeusok számára, mint amennyire érthetetlen ma sok (keresztény) ember számára az, amikor egy keresztény közösség például kerekasztal-beszélgetést folytat más kultúrájú és vallású emberekkel akár csak egymás megismerése céljából. A közösség, az asztalközösség beszűkülését és leszűkítését azonban Jézus egyértelműen elutasította. Amint az utolsó vacsorából sem zárta ki azt, aki elárulja, aki megtagadja, aki félelmében bezárkózik, vagy aki hitetlenkedve tekint majd életének és halálának céljára, a feltámadás valóságára. Teljes elfogadás ez, melynek közösségébe mindenkit hív.

A közösség tagjai pedig nem csak saját elfogadottságukat élhetik meg így – külön alkalomként az úrvacsorában –, hanem egymással való kapcsolatukat, egymástól való függésüket is megtapasztalhatják. Jól érzékelteti ezt Luther, amikor Pál apostolnak a Krisztus testéről és tagjairól (1Kor 12,12kk) írott gondolatait magyarázza prédikációiban: „ha valakinek a lába vagy akár csak a legkisebb lábujja fáj, a szem odafordul, az ujjak utánanyúlnak, az arc összeráncolódik, az egész test meggörnyed: valamennyi rész a testnek ezzel az apró tagjával van elfoglalva; viszont ha kellő ápolásban részesül, akkor az valamennyi tagnak jólesik.”⁴ „Éppen így van ez a keresztényekkel. Ha a Sátán megtámad egyvalakit, akkor az egész közösséget támadja. Ha valaki fogságba vet egy keresztényt, akkor az összes keresztény felkiált, bárki legyen is a fogságba vetett. Krisztus pedig hallja a kiáltásukat, mivel ő a test feje, „felhúzza az orrát”, és az Atya is haragos lesz, hiszen a Fiú és az Atya egyek... Jó példa erre Pál esete Damaszkusznál..., amikor Krisztus testének egyik lábujját akarja összetörni. Krisztus itt

Ha valaki fogságba vet egy keresztényt, akkor az összes keresztény felkiált, bárki legyen is a fogságba vetett.

³ KLAPPERT 1992, 521–522. o.

⁴ LVM 6. 149. o.

nem azt mondja: »Miért veted fogságba azokat, akik hisznek bennem?«, hanem így szól: »Miért üldözöl engem?«, mintha Pál őt magát támadta volna meg.”⁵

Vagyonközösség? Szabad közösség

Az apostolok korában tovább folytatódik az asztalközösség nyitottságának gyakorlása egyéni szinten (például Péter és Kornéliusz között), és gyülekezeti dimenziókban is – például Antióchia pogánykeresztény gyülekezete és a jeruzsálemi zsidókeresztény gyülekezet között (ApCsel 15), vagy a gazdagabb korinthusi gyülekezet és a szegény jeruzsálemi gyülekezet között (2Kor 8).

Pénzközpontú világunkban gyakran gondoljuk naiv romantikával vagy a kommunizmus idealizmusával azt, hogy az igazi hitközösség jele az asztalközösség mellett az volt, amikor az ősgyülekezetek teljes vagyonközösségben éltek. Ez azonban tévedés, hiszen az ősgyülekezeti közösségek nem kommunák voltak⁶: nem találunk utalást szervezett közösségi termelésre vagy közösségi fogyasztásra, nem gondolkodtak gazdasági kategóriákban, nem készítettek költségvetési tervet, és az egyenlőség elvére való törekvés sem jellemezte őket. Továbbra is megmaradt a saját tulajdon (mint például Mária háza ApCsel

12,12-ben), a felajánlások pedig önkéntesek voltak, melyet aztán szükség szerint osztottak szét a rászorulóknak között. A szétosztás célja a másik ember segítése volt, mellyel a hitközösség – vagyis Krisztus teste – másik tagjának fájalmát és nehézségét próbálták enyhíteni.

Vagyonközösség helyett olyan felszabadult hitközösségben éltek, amelyben a másiról való gondoskodás nem okozott nehézséget.

Ami ezen a téren valódi különbség volt a mai közösségeinkhez képest, az talán a tagok szabadságérzésében ragadható meg leginkább. A végidők közeli várása, valamint a Jézus életének és tanításának még kézzelfogható élményéből táplálkozó korlátlanság érzése miatt bátrak és szabadok voltak a közösség többi tagjáért tett felajánlások terén. Vagyonközös-

⁵ Uo. 297. o.

⁶ SCHATTEMMANN 1992, 642. o.

ség helyett olyan felszabadult hitközösségben éltek, amelyben a másiktól való gondoskodás nem okozott nehézséget. Az Atya gondoskodásának megvalósításában kézzelfogható eszközökké tudtak válni egymás számára, melyben nem az jelentett problémát, ha valaki kevesebbet adott, hanem az, ha hazug módon visszaélt (Anániás és Szafira) a közösség nyitott és őszinte – mai gazdasági kifejezéssel élve: átlátható – gyakorlatával. Ezzel a magatartásával nem a közösség anyagi helyzetét csorbította az illető, hanem az erkölcsi döntések és az egész közösségi lét alapjául is szolgáló bizalmi kapcsolatot gyengítette. Az igazi hitközösségben pedig ennek helye nincs.

Akkor sincs, ha a pénz kérdése miatt indul el a bizalmatlanság, de akkor sincs, ha bármilyen más okból – például hatalmi harc, rivalizálás, egyéni érdekek, feldolgozatlan múlt, személyes vágyak, de akár a legjobb szándékú építkezés tervével – próbálja meg bárki tönkretenni a bizalom törékeny alapját.

Szentek közössége

Az édeni békés és teljes közösségi létet is az ősbizalom felhőtlen állapota tette lehetővé, majd a bizalom elvesztése okozta az attól való eltávolodást. Ahol ma teljes bizalmi légkör alakulhat ki, ott egy pillanatra a közösség is édenivé válik. Legnyilvánvalóbb példája ennek az anya és kisgyermek közötti kapcsolat lehet, de bármely közösség színterévé válhat ennek a harmonikus állapotnak és nyugodt bizalmi közösségnek, ahol nem engedjük, hogy a mindig bennünk motoszkáló bizalmatlanság uralkodjon rajtunk. Ennek megvalósításában segít Krisztus, amint azt az Édenből való kilépés kapujában ígéretként meg is kaptuk (1Móz 3,15). Pál apostol úgy nevezi ezt, mint a „Krisztussal való közösség” (1Kor 1,9), „a Szentlélek közössége” (2Kor 13,13), vagy a „hitben való közösség” (Filem 6). Ennek egyik jele a keresztyének közötti kézfogás (Gal 2,9), amely nem valamiféle egyezsége vagy szerződésre utal, hanem a másik ember Krisztusban történő kölcsönös felismerésének és elfogadásának, a vele való bizalmi kapcsolatnak a nyoma.

Mit jelentenek ezek a Pál apostol szavaival megfogalmazott kifeje-

Ahol ma teljes bizalmi légkör alakulhat ki, ott egy pillanatra a közösség is édenivé válik.

zések, melyeket az egyik egyetemes hitvallásunk, az *Apostoli hitvallás* kifejezésével „szentek közösségének” nevezünk? Erre leginkább találó és ma is aktuális választ Dietrich Bonhoeffer írásaiban találunk, akinek *Szentek közössége*⁷ címmel megjelent rövid munkája minden értelmezés és elemzés nélkül is a legjobb forrást jelentheti egy gyülekezet egész éves elmélyedéshez, épüléséhez és munkaprogramjainak tartalmas megvalósításához. Néhány fontos üzenetet azonban itt is kiemelünk ebből a műből.

Bonhoeffer értelmezésében a szentek közössége három dimenziót jelent: „*Először* is azt, hogy Jézus Krisztus akaratából szükségünk van egymásra. *Másodszor* azt, hogy csakis Jézus Krisztus által találunk egymásra. *Harmadszor* pedig azt, hogy Jézus Krisztusban Isten öröktől fogva kiválasztott, a múlt időben elfogadott, és mindörökre egyesített minket.”⁸ Elsőként azért van szükségünk egymásra, mert Isten úgy rendelte, hogy a keresztyén ember az evangéliumot, a jó hírt, az ígét csakis kívülről hallhatja meg, a másik embertől, ezért a keresztyén ember „rá van utalva testvéreire, az üdvözítő isteni Ige hordozójára és hirdetőjére. ... Ebből már együttlétünk célja is kiviláglik: az üdvözetet hordozóiként találkozunk egymással.”⁹ Másrészt az emberek közötti, állandóan jelenlévő viszálykodáson csak Krisztus közvetítésével lehet túllépni. Harmadrészt pedig az előző kettőt azért tudjuk megvalósítani, mert Krisztus elfogadta egész lényünket és természetünket olyannak, amilyen, ezért vele – s rajta keresztül minden más emberrel – egységben élhetünk. Aki nem tudja a másik embert elfogadni és nem tud a másikkal való viszálykodásán Krisztus segítségével túllépni, annak talán még akad tennivalója saját elfogadottságának elfogadása terén.

⁷ A magyarul *Szentek közössége* címmel a Harmat Kiadónál 1997-ben megjelent könyv eredeti címe *Gemeinsames Leben*, melynek magyar fordítása inkább „Közös élet” vagy „Közösségi élet” lehetne. Bonhoeffer ezt a könyvét 1938-ban írta, a nemzetiszocialista eszméknek ellentmondó Hitvalló Egyház finkenwaldi szemináriumának tanáraként, amikor a valódi krisztusi közösség témája központi kérdéssé vált. Ez a mű nem azonos Bonhoeffer *Sanctorum Communio* című, 1927-ben írt, majd 1930-ban könyvként is megjelentetett doktori értekezésével, melynek címe magyar fordításban valóban „Szentek közössége” lenne.

⁸ BONHOEFFER 1997, 11. o.

⁹ Uo. 12. o.

Ennek a jézusi elfogadásnak néhány nagyon fontos következményét az alábbiakban idézetként jelenítjük meg Bonhoeffer írásából.

1) „Krisztus közösségében nem azért testvér a másik, mert kegyes lélek, mert őszinte szívvel, testvéri lelkülettel közeledik hozzám, hanem azért testvér, mert Krisztus megváltotta, bűnét megbocsátotta, hitre és örök életre elhívta.”¹⁰ Ahogy Isten sem érdemeinkért fogad el, úgy nekünk sem valamely tettéért kell elfogadnunk embertársainkat, s előltük sem kell megfelelnünk, valamilyen eredményt felmutatnunk azért, hogy elfogadjanak minket. A szentek közössége nem produktumokról szól, s nem is a kisgyermekkorból néhány felnőttben „gyerekes hitként”¹¹ megmaradt ember- és istenképet meghatározó cserekapcsolat jelenti az alapját. A szentek közösségének az alapja igazi hitközösség, melyben Krisztus a „kötőanyag”.

A szentek közösségének az alapja igazi hitközösség, melyben Krisztus a „kötőanyag”.

Ez jelenti a különbséget a „Krisztus az egyházban” és a „Krisztus maga az egyház” gyakran hallható megfogalmazásai között is. Mivel Krisztus nem az egyházban van, hanem ő az egyház *maga*, ezért közösségi lényünk formálódása, közösségi kapcsolataink helyreállítása sem választható el sem Krisztustól, sem az embertársunktól. Emiatt a szentek közösségében a „szentek” nem az erkölcsi, kulturális vagy vallási értelemben kiemelkedő teljesítményű embereket jelentik, hanem azt a színteret jelölik, ahol a másikkal való együttlét miatt lehetővé válik a Krisztussal (a Szenttel) való találkozás, a Krisztussal való találkozás miatt pedig a másik emberrel való együttlét, s önmagunk formálódása.

2) „Csak Krisztus által *tartozunk* egymáshoz, ám Krisztus által csak ugyan egymáshoz tartozunk mindenestül és mindörökre... Aki többet akar, mint amit Krisztus létrehozott közöttünk, az nem keresztyén testvériségre vágyik.”¹² Az ennél többet és kevesebbet akarás ugyanazt a veszélyt hordozza magában. A technika által uralt világunkban

¹⁰ Uo. 15. o.

¹¹ JÁLICS 2006, 19–22. o.

¹² BONHOEFFER 1997, 15. o.

a másik emberre gyakran nemhogy testvérként nem tekintünk, de embertársként sem, hanem eszközként gondolunk rá – akár saját üdvösségünk eléréséhez szükségesnek vélt eszközként. Ám ha a másik embert eszköznek tekintem, rövidesen én is eszközzé válok számára, hiszen egymáshoz tartozásunknak jelentős visszaható ereje van. A közösségi lét abban is segít, hogy a másik ember ellenállásába ütközve egyikünk se essen a „tárgyasítás”¹³ áldozatává, s személyünk ne semmisüljön meg ebben a folyamatban (Mt 16,26). Ehelyett sokkal inkább az üdvközség valóságát élhessük meg egymással.

3) „*A keresztyén testvériség nem eszménykép, hanem isteni valóság...* Számtalanszor előfordult, hogy keresztyén közösségek fölbomlottak, mert létük egy eszményből táplálkozott.”¹⁴ Emberi tulajdonságunk,

...a közösségeinkben megélt örömből következőnek céljaink és terveink.

hogy mindenről már előre képet alkotunk, mindenhez elvárásokat társítunk, terveket készítünk, célt tűzünk ki. Mindennapi tájékozódásunkhoz sokszor szükségünk is van minderre. Ám ha a hétköznapiak mögött nem látjuk meg a mélyebb értelmet, s összekeverjük életünk horizontális és vertikális dimenzióját¹⁵, akkor a közösségeinket is könnyen saját elképzeléseinknek rendeljük alá, nem pedig fordítva: a közösségeinkben megélt örömből következőnek céljaink és terveink.

Mennyivel vonzóbb az a program, ahol a célokat és az eszközöket, az alapértékeket és azok következményeit nem keverik össze s nem cserélik fel egymással! S milyen jó hatása van annak, amikor egy program esetében célként „csak” azt tűzzük ki, hogy örüljünk egymásnak, s belemerüljünk a közösség élményébe!

4) „Isten kegyelme azonban nem sokáig engedi, hogy vágyálmokkal áltassuk magunkat. Isten a valódi keresztyén közösség ismeretére akar bennünket elvezetni – ezért kell keservesen csalódnunk a többieken, általában a keresztyéneken, s ha minden jól megy, saját magunkban is... Aki a keresztyén közösségről alkotott álmát jobban szereti, mint magát ezt a közösséget, az minden őszinteség, komolyság és odaadás mellett is csak a keresztyén közösség elrontója lesz... A ke-

¹³ TILICH 2000, 151. o.

¹⁴ BONHOEFFER 1997, 16. o.

¹⁵ TILICH-THOMAS 1988, 3–40. o.

resztyén közösség napvilága ott ragyog fel, ahol az álomképek homálya szertefoszlik.”¹⁶ Az emberi gőg (hübrisz) nagyon erős, és nehezen adjuk fel saját álomképeinket. „Hiszen csak jót akarunk vele” – gondoljuk gyakran, s arról elfeledkezünk, hogy talán a másik ember jobban tudja, mi a jó az ő számára, egy valódi közösségről nem is beszélve. Csak ritkán tudunk elvárások és álomképek nélkül belépni és belemerülni egy-egy kapcsolatba, közösségi létbe. A kisgyermek példája – Luther tanítása alapján is¹⁷ – segíthet nekünk, hiszen ők még teljes odaadással tudnak belefeledkezni egy-egy játékba, közösségbe, élménybe, s nem akarják saját kezükbe venni életük irányítását. Ők még őszinte nyitottsággal fordulnak a másik ember felé és ajándékként fogadják mindazt, amit kapnak. Ennek megélésében segíthet egy nagyon fontos elem, amelyet mindennapi gyakorlatként kellene az életünkbe beépíteni, miként Bonhoeffer folytatja:

5) „A hálaadással a keresztyén közösségben úgy áll a helyzet, mint egyáltalán a keresztyén életben: a nagy ajándékot csak az kapja meg, aki a kicsit is hálával fogadja.”¹⁸ A hála lehet a kulcs a másik ember és önmagunk elfogadásához, s így az egész közösségi lét örömteli megéléséhez. Lehet, hogy mi többet, jobbat és szebbet szeretnénk létrehozni, de ha megpróbáljuk felfedezni a kapott helyzetben rejlő ajándékot és köszönettel fogadni mindazt, ami elénk kerül, akkor ez olyan örömforrássá válhat, amellyől tényleg remélhetjük közösségeink erősödését és növekedését.

6) „A keresztyén testvériség nem pszichikus, hanem pneumatikus valóság. Ebben teljességgel különbözik minden más közösségtől.”¹⁹

A kettő közötti különbséget pedig Bonhoeffer az emberi vágy, valamint a Lélek szerinti valóság – és igazság – közé helyezi. A Lélek szerinti szeretet próbája a másik ember felnőttnek való tekintése, melynek lényege, hogy „mindabban, amit szól és cselekszik, a másikat mindig Krisztusra bízta. Nem iparkodik őt a maga személyes hatásával köz-

A Lélek szerinti szeretet próbája a másik ember felnőttnek való tekintése.

¹⁶ BONHOEFFER 1997, 18. o.

¹⁷ L. KODÁCSY-SIMON 2017

¹⁸ Uo. 19. o.

¹⁹ Uo. 16. o.

vetlenül befolyásolni... A Lélek szerinti szeretet tiszteletben tartja a másik önállóságát, a kettőnk között Krisztus által megállapított határvonalat, s a másikkal a minket egyedül összekapcsoló és egyesítő Krisztusban találja meg a teljes közösséget.”

7) Végül a szentek közössége a valódi keresztyén közösség boldogító élményét adhatja mindenkinek, de ne várjuk el, hogy ezek az élmények egymáshoz hasonlíthatóak legyenek: „Hitben vagyunk egyek, nem a tapasztalásban.”²⁰

Bonhoeffer gondolatait olvasva felmerül a kérdés, hogy nem túl idealista képet alkot-e, s mennyiben segíti kézzel foghatóan közösségeinket. Ha rátekinthetünk a mai helyzetünkre, akkor felismerhetjük, hogy a leginkább valóságos és reális, az egyetlen működő út az, amit ő megfogalmaz. Egy keresztyén közösség, egy valódi hit- és üdvközség,

Ha a két ember között a kötőanyag nem egy érdek, nem valamilyen vágy, nem egy „projekt”, hanem maga Krisztus, akkor ott valódi közösség jöhet létre.

egy igazi asztalközösség, a szentek közössége nem gondolkodhat érdekcsoportokban, hatalmi harcokban, klikkesedésben, kegyességi árokvonalakban, etnikumok közötti válogatósdban, személyi ellentétekben. A szentek közössége képes ezeken túl lépve meglátni és előtérbe helyezni a valódi ügyet, Krisztus ügyét, s felfedezni a másik emberben Krisztust. Ha a két ember

között a kötőanyag nem egy érdek, nem valamilyen vágy, nem egy „projekt”, hanem maga Krisztus, akkor ott valódi közösség jöhet létre. Ennek következményeként pedig tartalmas célok, jól irányzott tervek, konkrét ötletek valósulhatnak meg. Fordított irányban sokkal nehezebb út vár ránk.

Ma meglehetősen kényelmes helyzetben élünk. Magyarországi evangélikus mivoltunk ugyan érzékelteti a kisebbségi létet velünk, de ez össze sem hasonlítható azzal a kihívással, amelyet nem keresztyén környezetben vagy éppen keresztyénüldözéssel terhelt világban élni meg a szentek közösségének más tagjai. Talán ez a kényelmes helyzet okozza azt, hogy sokszor szem elől tévesztjük a szentek közösségének lényegi elemét, s nem vesszük észre, hogy ennek a közösség-

²⁰ Uo. 29. o.

nek itt és most történő megvalósulása, ez a „látható közösség: kegyelmi ajándék.”²¹ Nem magától értetődő, nem biztosan bekövetkező, nem szükségszerű részlet, hanem ajándék, méghozzá ingyen, kegyelemből adott ajándék, mely öröm- és erőforrássá válhat életünkben. Ennek a kegyelmi ajándéknak a másokban való felismerése teheti közösségeinket élővé, szakíthatja ki az embereket egyedül küzdő elszigeteltségükből, és adhat kifelé is sugárzó örömet, mely a legnagyobb vonzerő lehet minden ember számára.

FELHASZNÁLT IRODALOM

BONHOEFFER, Dietrich: *Szentek közössége*. (Eredeti cím: *Gemeinsames Leben*.

Ford.: Boros Attila) Harmat Kiadó, Budapest, 1997.

JÁLICS Ferenc: *Fejlődik a hitünk*. Korda Kiadó, Kecskemét, 2006.

Klappert, Bertold: Lord's Supper. In: Brown, Colin (szerk.): *The New International Dictionary of New Testament Theology*. Vol. 2. Paternoster Press, Carlisle, 1992. 520–538. o.

KODÁCSY-SIMON Eszter: Milyeneké az Isten országa? – gyermekek teológiája Luthernél. In: Szabó Lajos (szerk.): *Teológia és reformáció*. Luther Kiadó, Budapest, 2017. (megjelenés alatt)

LVM 6. = *Luther válogatott művei 6. Prédikációk*. Szerk.: Csepregi Zoltán, Horváth Orsolya. Luther Kiadó, Budapest, 2015.

SCHATTENMANN, Johannes: Fellowship. In: Brown, Colin (szerk.): *The New International Dictionary of New Testament Theology*. Vol. I. Paternoster Press, Carlisle, 1992. 639–644. o.

TILlich, Paul – THOMAS, J. Mark: *The Spiritual Situation in Our Technical Society*. Mercer University Press, Macon, 1988.

TILlich, Paul: *Rendszeres teológia*. (Ford.: Szabó István.) Osiris Kiadó, Budapest, 2000.

²¹ Uo. 8. o.

Bibliórák

Hogyan használjuk a bibliaórai sorozatot?

A „Közösségben Istennel” egy tizenkét alkalomból álló bibliaórai sorozat. Célja, hogy a keresztény élet mindennapi és ünnepi tevékenységein, alkalmain, mozdulatain keresztül mind tudatosabban éljünk meg élő kapcsolatot, közösséget Istennel. A sorozat alapvető attitűdje a tapasztalatok, gondolatok meghallgatása és megosztása, hiszen ezeken keresztül (is) épülhetünk a testvéri közösségben.

Ezt elősegítendő, az alkalmak többsége beszélgetésre, illetve az azt mederben tartó kérdésekre épül. Több fajta kérdéstípust találunk. Vannak a kátészerű kérdések, amelyeket „A téma kibontása kérdésekkel” cím alatt találunk. Érdemes ezeket a kérdéseket ténylegesen feltenni, hiszen így alakulhat ki a beszélgetés, de ez a forma megengedi a frontális, előadás jelleget is. Ezen kívül vannak a „A feldolgozást segítő kérdések”, „Bevezető kérdések”, „Kérdések a beszélgetéshez”. E típusú kérdések mind-mind olyanok, amelyek akkor igazán jók, ha tényleges beszélgetés keretén belül hangzanak el.

A kérdések mellett a legtöbb esetben ott vannak a válaszok is. Ezek nem feltétlenül „a válaszok”, hanem inkább abban segítenek, hogy a beszélgetés a megfelelő irányba tartson. Mindig hagyjunk időt a csoportnak a válaszokra, ne mondjuk meg rögtön a „tutit”.

Több helyütt jelezve van a javasolt vagy forrásként használt irodalom. Jó, ha számunkra időt arra, amennyiben rendelkezésünkre állnak az adott kötetek, hogy belelapozzunk és kicsit továbbgondoljuk az idézett vagy forrásként használt szakaszokat.

Az alkalmak többsége inkább tapasztalat- és élményorientált, mint dogmatikus. Ennek fényében bátran egészítsük ki a tartalmi részt belátásunk szerint.

Természetesen számos információ már ismert vagy egyértelmű lesz, én csupán rendszereztem a tematika szerint.

Vannak téma szerinti és textuális alkalmak is a sorozatban. Ahol téma van középpontban, ott az előkerülő rövidebb-hosszabb igéket akár textusként is lehet használni. De mindenképpen az a jó, ha mindenki kezében ott van a Szentírás, akár úgy is, hogy az alkalom elején kiosztjuk felolvasásra a felmerülő rövidebb igéket, hogy zökkenőmentesen, de mégis a csoportot bevonva haladjon a bibliaóra.

Érdemes minden alkalomra papírral és írószerszámmal készülni. Sok olyan feladat van, ahol a téma feldolgozását vagy éppen elmélyítését szolgálják az „írós” feladatok.

E mellett javaslom, hogy akár minden alkalommal adhatunk a bibliaórások kezébe egy kinyomtatott vázlatot vagy az előforduló igék igehelyeit a jobb érthetőség, követhetőség kedvéért.

Nem mindig van konklúzió az alkalmak leírása végén. Úgy gondolom, hogy a legjobb az, ha a csoport vagy a csoportot ismerő lelkész/vezető az, aki megfogalmazza a végkövetkeztetést, illetve lekerekíti az alkalmat.

Az énekjavaslatoknál használt rövidítések: EÉ – *Evangélikus énekeskönyv*; ZÉ – *Zarándokének*; ÚÉ – *Új ének*

A szó szerint idézett bibliai igék minden esetben a revideált új fordításból (2014) származnak.

Áldott készülést és szolgálatot mindenkinek!

1. „Meg vagyok kereszttelve”

BEVEZETŐ GONDOLATOK

A mai Magyarországon még mindig nagyon sokan meg vannak kereszttelve. S bár az újonnan születettek esetében az arány a nem megkereszteltek javára billen(t), még mindig szerves részét képezi a világban is egyfajta felszínes identitásnak az, hogy „minek keresztteltek”.

Talán egy évvel ezelőtt edzésen említette nekem egy korombeli lány, mikor megtudta, hogy lelkész vagyok: „én hithű református vagyok, mert reformátusnak keresztteltek”. Mikor rákérdeztem, hogy jár-e gyülekezetbe, kiderült, hogy még karácsonykor sem. De ő ettől még „hithű” református. Ez a történet nagyon jól példázza, hogy egy-résről igen kiüresedett a keresztség „intézménye”, másrészről pedig

túl van értékelve a közösségi hovatartozás tekintetében. Ebben a kialakult kusza helyzetben (amiben amúgy egyre inkább újra előjön még ráadásul a keresztség „varázslás” komponense) nagyon nagy szerepe van a keresztségnek, mint az Istennel való közösség alapmozzanatának.

A TÉMA KIBONTÁSA KÉRDÉSEKKEL

A téma kibontásában nem kívánom a *Kis káté* vagy egyéb irodalmak ismertetését, azt mindenki tegye hozzá a csoport összetétele és ismeretei függvényében.

- ▶ **Mi a keresztség?** Elsősorban szentség, az Isten kegyelmének közvetítő eszköze. (A szentség „definíciójáról” lehet beszélgetni, akár a kátét kézbe véve.)
- ▶ **Miért keresztelünk?** Mert Jézus rendelte a számunkra, mint a tanítványi lét egyik elengedhetetlen komponensét (Mt 28,18–20)
- ▶ **Hogyan tudok közösségbe kerülni Istennel a keresztség által?** Én se hogyan. Nem a gyermek, nem a pap, nem a szülő, nem a keresztszülő cselekszik, „jut el” az Istenhez, hanem az Isten lép közel az emberhez, amit a keresztségben nyilvánítunk ki. Ez akkor is igaz, ha felnőtt korunkban történik a keresztség.
- ▶ **Hogyan köt engem Istenhez a keresztség?** Az Isten feltétlen szeretete az, amibe újra és újra kapaszkodni tudok a keresztségemben. Abba a tudatba és hitbe, hogy az Isten közösségben akar lenni velem, bármi is történik körülöttem. „Amikor Luther Márton nagy lelki megpróbáltatásokat élt át, kétségbeejtő kísértésekkel viaskodott, és élete felől is bizonytalanságban volt, akkor egy krétával, mintegy önmaga számára emlékeztetőül az asztal lapjára írta: »Meg vagyok keresztelve.« Ezzel arról tett tanúságot, hogy tudja: Isten szereti őt, és nem hagyja elveszni.” (Forrás: onlinehittan.hu)
- ▶ **Az Isten nem szeret engem, ha nem vagyok megkeresztelve?** De akkor is szeret, de a keresztségben átélhetjük a feltétlen bizalmat és az univerzális közösséget Istennel, ha hisszük, amit „Isten ígéje és ígérete mond” (*Káté*, 87. o.): „Aki hisz, és megkeresztelkedik, üdvözüli, aki pedig nem hisz, elkárhozik.” (Mk 16,16). Ezáltal üdvbizonyosságom lehet. Ezt azt jelenti, hogy „Tőle még a szenvedés, sőt a halál sem válszthat el többé.” (Forrás: onlinehittan.hu)
- ▶ Énekjavaslat: EÉ 297; ZÉ 5, 6

2. Hitből hitbe

BEVEZETŐ GONDOLATOK

Minden istentiszteleten és temetésen elhangzik valamilyen hitvallás. A legtöbb esetben az Apostoli, ritkábban a Níceai hitvallás. Nem könnyű (csakúgy, mint minden sokszor ismétlődő liturgikus szövegnél) megtartani a hitelességét. Sőt, valójában lehetetlen. Nincs olyan ember, aki minden egyes alkalommal ugyanúgy átgondolva, hittel, lelkesedéssel el tudná mondani.

Ezek mellett pedig ott vannak a mindennapok hitvallásai. A bizonyágtétel, a keresztény élet mozdulatai, amik mind-mind hitvallások. A Krisztus-követő ember életét át kell hogy járja a hitvallás. Ebben az „átjárásban” pedig újra és újra Istenhez kapcsolódunk, vele lehetünk közösségben, az ő követeként járva.

A TÉMA KIBONTÁSA KÉRDÉSEKKEL

- ▶ **Melyik a világ legrövidebb hitvallása?** Jézus Krisztus. Tudniillik ezzel már kimondjuk a lényegét, miszerint Jézus a Krisztus, a Megváltó, a Szabadító, a Messiás, a Megmentő. Akárhányszor kimondjuk, hogy Jézus Krisztus: hitvallást teszünk.
- ▶ **Kinek szól a hitvallás az istentiszteleten?**
 1. Saját magamnak mondom. Liturgia előadáson hangzott el még ez a mondat: „az ember szája néha okosabb, mint a szíve”. Ez azt jelenti számomra, hogy a kimondott szónak ereje van, és bár úgy érzem, nem tudom hittel mondani a hitvallást, de lehet, hogy pont az „elmondás” által adja az Úr a hitet hozzá.
 2. A másik embernek mondom. Megosztjuk a hitünkéből fakadó tapasztalatokat, információkat a másik emberrel, hogy ezáltal is közelebb vigyük Istenhez.
 3. Istennek mondom. Megtapasztaltuk az Isten munkáját az életünkben és ebből önkéntelenül, hálaként fakad a hitvallás: hiszek. (Hafenscher 2010, 68. o. alapján)
- ▶ **Hogyan lehetek közösségben Istennel a hitvallásban?** Amikor megtapasztalom az Isten munkáját az életemben, akkor ez nem csak az „enyém”, hanem másé is tud lenni a bizonyágtétel által. Hiszen annak elmondása, hogy mit tett velem az Isten, hogyan talált rám, hogyan segített, hogyan ajándékozott meg számtalanszor, bizonyágtétel és hitünk megvallása. Egyrészt, hogy ezt meg tudjam tenni, rendszeresen át kell gondolnom, hogy „tényleg... mit tett velem/értem az Isten!”

Imádságban hálát adhatok ezért, aktuálisan és tudatosan. „Gyökerezetek meg és épüljetek fel őbenne, erősödjetek meg a hit által, amint tanulatok, és hálaadásotok legyen egyre bőségebb.” (Kol 2,7). Másrészt pedig akárhányszor megvallom a hitemet, magam is újra és újra átélhetem, szembesülhetek az Úr munkájával.

▶ **Hogyan vallhatom meg a hitemet a hétköznapiakban?**

1. Szavakkal. Ezt nevezzük biznyságtételnek, ahogyan Pál írja: „szájjal teszünk vallást” (Róm 10,10).

2. Tettekkel. Nem csak szavak, de tettek is lehetnek biznyságtételek és hitvallások. „Úgy ragyogjon a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat” (Mt 5,16) – mondja Jézus. Ezek a hitből fakadó, azt megvalló szeretet-cselekedetek. „Abból ismerjük a szeretetet, hogy ő az életét adta értünk; ezért mi is tartozunk azzal, hogy életünket adjuk testvéreinkért. Gyermekeim, ne szóval szeressünk, ne is nyelvvel, hanem cselekedettel és igazsággal.” (1Jn 3,16.18)

▶ Énekjavaslatok: EÉ 45, 70; ZÉ 62, 60

3. Teremtő, teremtmény

BEVEZETŐ GONDOLATOK

Napi szinten találkozunk tragikusabbnál tragikusabb hírekkel bolygónk sorsát illetően. Nagyon úgy tűnik, hogy az emberiség egyre inkább eltávolodik, nem csak a környezet(é)től, hanem saját magától és a teremtő Istentől is. Fontos tudatosítani a gyülekezetekben, hogy a teremtvédelem nem csak azért fontos és lényeges, mert részei vagyunk ennek a műalkotásnak, vagy azért mert ez az egyetlen hely, ahol élhetünk, hanem azért is, mert a teremtés az Isten kinyilatkoztatása, amely szól hozzánk, amely által az Isten kapcsolatba tud lépni, vagy kapcsolatot tud tartani velünk.

A TÉMA KIBONTÁSA KÉRDÉSEKKEL

- ▶ **Mi az, hogy teremtett világ?** Isten alkotása, amelyet végtelen szeretétől indítva hívott életre a semmiből. Ennek részei a növények, az állatok, az emberek, a Föld és az egész univerzum annak minden atomjával együtt.
- ▶ **Teremtés vagy természet?** Mindkettő. A „teremtés” szóval azonban a hívó ember biznyságot tesz (lásd 2. alkalom: Hitből hitbe). Erről szól-

nak a teremtéstörténetek is (1Móz 1–2), bizonyosságtételek arról, hogy a világ az Isten alkotása. Nem helyszíni tudósítások, hanem hitvallások.

- ▶ **Hogyan találkozhatok Istennel a teremtett világban?** Fontos tisztázni, hogy a Teremtő és a teremtett világ nem ugyanaz. Nem kereshetjük meg Istent a természetben, hanem ő tud hozzánk szólni a természet által, hiszen a teremtés a Teremtőre mutat. Megtudhatok Istenről dolgokat, és magam számára is levonhatok következtetéseket. *„Mert nem szégyellem az evangéliumot, hiszen Isten hatalma az minden hívőnek üdvösségére, először a zsidóknak, majd pedig a görögöknek. Mert abban Isten a maga igazságát nyilatkoztatja ki hitből hitbe, amint meg van írva: »Az igaz ember pedig hitből fog élni.« Isten ugyanis kinyilatkoztatja a maga haragját a mennyből az igazság útját álló gonosz emberek minden hitetlensége és gonoszsága ellen, mert ami megismerhető Istenből, az nyilvánvaló előttük, mivel Isten nyilvánvalóvá tette számukra. Láthatatlan valóját, azaz örök hatalmát és istenségét meglátja alkotásain az értelem a világ teremtésétől fogva.”* (Róm 1,16–20)
- ▶ **Hogyan lehetek közösségben Istennel a teremtett világ által?** Minél közelebb vagyok a természethez, annál jobban érezhetem a magam helyét benne – mint aki Isten alkotása vagyok (Ef 2,10). Aki engem életre hívott (milyen szép a magyar kifejezés), és ma is formál engem akarata szerint (Róm 9,20–21). Ebben a folyamatban ő velem van, hiszen „hozzám nyúl”, alkot, alakít.
- ▶ **Miért fontos, hogy megóvjuk a teremtett világot?** Elsősorban azért, mert ezt a feladatot kaptuk: *„Fogta tehát az Úristen az embert, és elhelyezte az Éden kertjében, hogy művelje és őrizze azt.”* (1Móz 2,15) Uralmunk alá hajthatjuk a világot, de felelősséggel tartozunk érte, hogy jó gazdái legyünk. Másrészt pedig jól felfogott érdekünk, hiszen itt élünk. „Think globally, act locally” – azaz „gondolkodj az egész világra terjedően (globálisan), cselekedj helyben (lokálisan)”. Ha odafigyelek a közüzemi fogyasztásomra, ha szelektíven gyűjtöm a szemetet, ha helyi termékeket vásárolok, ha a lehető legkevesebbet használok gépjárműveket, akkor isteni küldetést teljesítek magam és gyermekeim, unokáim érdekében is. *„Az Úr szeretete mindörökké az istenfélőkkel van, és igazsága még az unokáikkal is.”* (Zsolt 103,17)
- ▶ Énekjavaslat: EÉ 64; 253; ZÉ 104; 117
- ▶ Ajánlott irodalom: Jerabek-Cserepes Csilla: Helyünk a teremtménytársak között. In: *A teremtés* 2008, 45–52. o.
Imádság: Könyörgő imádságok és Nagy hálaadó imádság. In: *A teremtés* 2008, 166–167. o.

4. Jézussal az úton, a Mesterrel közösségben

BEVEZETŐ GONDOLATOK

Manapság már nagyon ritka a mester–tanítvány kapcsolat. Régen ezek a fogalmak alapvetőek voltak szinte minden kézműves-szakmai körben, de ma már jóformán csak egyes sportágakban, illetve művészetekben, zenei, képzőművészeti tanulmányok kapcsán használjuk. A hívő ember számára Jézus az igazi és egyetlen mester, saját maga pedig a tanítvány. Ez a viszony különleges, mert nagyon szorosan kapcsol össze Jézussal, szoros köteléket feltételez. Ez nem egy elérendő cél, hanem járandó út, amin a hívő ember jár egész életében. Alakul formálódik az életem Jézus mellett, és övele ellentétben (Zsid 13,8) soha nem marad(hat) ugyanaz.

BEVEZETŐ KÉRDÉSEK

- ▶ **Mit jelent az, hogy mester? Kit nevezünk mesternek? Az élet milyen területén használjuk még ma is ezt a fogalmat?**
- ▶ **Mit jelent az, hogy tanítvány?**
- ▶ **Hogyan lehet tanulni?** Ismétléssel (pl. egy verset), cselekvés általi tanulással vagy tanulás általi cselekvéssel (learning by doing, doing by learning)
- ▶ **Mit tanul(t)unk szívesen?**

Textus: Lk 5,1–11

A kortörténeti, földrajzi bevezetéshez ajánlom a *Szálljunk hajóra* című ötödikes hittankönyv ide vonatkozó fejezetét (KOCZOR–SÁNDOR–SÓLYOM 2014)

A FELDOLGOZÁST SEGÍTŐ KÉRDÉSEK

- ▶ **Mi a textus kerettörténete, mi az alaphelyzet?**
- ▶ **Mit csinál itt Jézus a halászokkal?** Elhívja őket.
- ▶ **Mit jelent az, hogy elhívás?** Amikor Jézus megszólít valakit, hogy legyen a tanítványa. Milyen szépen benne van a szóban, hogy „hívja” magához, a közösségbe.
- ▶ **Kiket hív el Jézus?** Alkalmasak voltak vajon a feladatra, a tanítványságra? Lehetett volna alkalmasabb, kompetensebb embereket elhívni? Az utóbbi időben keringett egy kép az interneten, amin ez a felirat volt, bibliai személyekről, Isten „nagy” embereiről (picit módosítottam az eredetin a jobb érthetőség kedvéért): „Jákob csaló volt, Péter apos-

tol forrófejű, Dávid királynak viszonya volt, Noé rendszeresen leitta magát, Jónás el akart futni az Úr elől, Pál apostol gyilkolt, Gedeon bátorosan volt, Mirjam, a próféta nő pletykált, Márta, a tanítvány aggodalmaskodott, Tamás apostol nem hitt, Sára türelmetlen volt, Illés próféta meg depressziós, Mózes dadogott, Zákeus kis termetű volt, Ábrahám túl öreg, Lázár pedig már halott...” Rendkívüli módon jó ez az amúgy elsőre nem túl szívdertítő felsorolás. Ugyanis világosan megmutatja, hogy Isten nem az alkalmasakat hívja el, hanem az elhívottakat teszi alkalmassá.

A felsorolást és a konklúziót, lehet, hogy érdemes kézbe adni, akár kártya formátumban.

- ▶ **Mit jelent bibliai értelemben a tanítvány?** Jézus által elhívott személy, aki a vele való közösségben tanul róla, az úton való követés által tanul tőle, és formálódik általa.
 - ▶ **Milyen attitűdjei/tulajdonságai vannak a tanítványnak?**
 1. Mindig őszinte a Mesterrel. („Mester, egész éjszaka fáradoztunk ugyan, mégsem fogtunk semmit.”)
 2. Feltétlen bizalma van a Mesterben, azaz Jézus parancsának akkor is engedelmeskedik, ha az nem logikus. („...de a te szavadra mégis követem a hálót.”)
 3. Felismeri a helyét és alkalmatlanságát a Mesterrel való közösségben. („Menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok, Uram!”)
 4. Elfogadja a Mestertől a rá ruházott munkatársi méltóságot és feladatot. („Ne félj, ezentúl emberhalász leszel!”)
 5. Tanítvány marad mindvégig. („...mindent otthagya követték őt.”)
- +1. A tanítvány soha nem fogja meghaladni a Mestert vagy átvenni az ő helyét. („De ti ne hívassátok magatokat mesternek, mert egy a ti mesteretek, ti pedig mindnyájan testvérek vagytok.” Mt 23,8)
- ▶ Énekjavaslat: EÉ 438; ZÉ 11

5. Mindenki imája

BEVEZETŐ GONDOLATOK

Azt nem kell bizonygatni, hogy az imádság a keresztény élet alapvető eleme, az Istennel való találkozás és közösség egyik pillére. Sok esetben mégsem magától értődő és főleg nem egyértelmű még a „templomos” gyülekezeti tagoknak sem. „Uram, taníts minket imádkozni” – mondja az egyik tanítvány. De nem akármilyen tapasztalatra reagált

így a tanítvány. „Történt egyszer, hogy valahol imádkozott, és mikor befejezte, így szólt hozzá egyik tanítványa: Uram, taníts minket imádkozni.” (Lk 11,1) Jézust látva (vagy hallva is – nem tudjuk) felébredt a vágy a tanítványban, hogy imádkozzon. Az imádság útja csakis Jézuson keresztül vezet. Rajta keresztül tudunk közösségekben lenni Istennel az imádságban. Éppen ezért a legfontosabb, hogy úgy imádkozunk, ahogyan ő indít, tanít bennünket. Kézenfekvő tehát, hogy megvizsgáljuk az egyetlen imádságot, amit Jézus tanított.

A TÉMA KIBONTÁSA KÉRDÉSEKKEL

Javasolom ezen az alkalmon is a kátét kézbe venni, akár egy alapozó alkalmat tartani, vagy csak szemezgetni belőle.

Ezen felül ki lehet nyomtatni nagy sorközökkel az imádságot és lehetőséget adni, hogy mindenki leírja, mit gondol, mit érez az adott sorral kapcsolatban, vagy meg lehet kérdezni szóban minden sor magyarázata előtt.

▶ **Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy...**

Jézus rögtön arra tanít az ima megszólításában, hogy az imádság nemcsak egyéni cselekvés, hanem közösségi és közösségben elhangzó is. Közösségben imádkozni Jézus akarata szerint való.

▶ **Szenteltessék meg a te neved, jöjjön el a te országod...**

Az Istennel való kapcsolat rendezése a kulcsa a vele való közösségnek. Ő Isten, s mi emberek vagyunk. Nem egyenrangú félként vagyunk az imádságban. Ennek egyik legjobb formája, ha az imádságunknak jelentős részét képi a hálaadás. „Az imádkozásban és a hálaadásban legyetek kitartóak és éberek!” (Kol 4,2), és „Gyökerezetek meg és épüljetelek fel őbenne, erősödjetelek meg a hit által, amint tanultátok, és hálaadásotok legyen egyre bőszesebb.” (Kol 2,7) (Erről lásd még: 2. alkalom, Hitből hitbe)

▶ **Legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is...**

Ha tudom a helyem az Istennel való kapcsolatomban, akkor rögtön megértem, megérezem, hogy az ima nem az én érdekeim érvényesítése, hanem az Isten akaratába való belesimulás. Ehhez hozzá jön az a tény is, hogy sokszor, ha kérünk, nem tudjuk úgy kérni, ahogyan kell (Róm 8,26).

▶ **Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma...**

Mindezek mellett ne féljünk kérni. A Miatyánk legnagyobb része kérésekből áll. Merjünk bátran kérni, az imádságban Isten alakít majd bennünket és ezzel együtt kéréseinket is.

A „ma”, kifejezés egyértelműen mutatja, hogy napi szintű kapcsolatépítésre van szükségünk az Úrral. A Miatyánk nem egy újra és újra meghosszabbított határozott idejű szerződés, amivel az Isten, mint egy kegyetlen „munkaadó” sakkban tartja szerencsétlen „munkavállalót”, a hívő embert. Ez az imádság és minden imádság az Istennel együtt töltött minőségi idő záloga, amely csak rendszeresen, életvitelszerűen működik.

► **És bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek...**

Az Istennel való közösség legnagyobb akadálya a bűn. Ez nem a tetteket jelenti elsősorban (azok csak a tünetek, mint a megfázásnak a tüsszögés), hanem az Istentől való távolságot és elszakítotttságot. Ezért (is) elengedhetetlen a bűnbánat. A bűnösség felismerése nélkül nincsen Isten-kapcsolat, ezt nem lehet megspórolni, mivel nem vagyunk méltók az imára, hanem az Isten kegyelme tesz alkalmassá minket rá. (lásd még: 4. alkalom, Jézussal az úton)

► **Ne vígy minket a kísértésbe...**

Az imában a bizalomnak döntő szerepe van. Rábízom magam Istenre, hogy az ő útján tartson meg, mert sokan akarnak eltántorítani (az ördög [Ef 6,12], a „test” [Gal 5,17] és a világ [1Pt 5,9] – Káté 2003, 75. o.). És – mind e mellett – elfogadom, akármit is adjon nekem, még ha nem is értem, hogy mit és miért tesz vagy ad. Hiszen bárhogyan is érzem, Isten senkit sem kísért (Jak 1,13).

► **De szabadíts meg a gonosztól...**

Az ima harc is. Nem a másik ember, hanem a gonosz ellen. Imában el lehet menni a gonosznak, a bűnnek, a rossznak, az ördögnek (Jak 4,7).

► **Mert tied az ország, a hatalom és a dicsőség, mindörökké!**

Ha megtapasztaltam az Istennel való közösségben, az imádságban a hálaadás frissességét, a kéréseim meghallgatását, a kapcsolat mélységét az alkalmatlanságom ellenére is, akkor az Isten dicsőítése és magasztalása a kézenfekvő reakció. A dicsőítés már nem kíván, hanem csak jelen lenni akar.

► **Ámen!**

Mindennek akkor van értelme, ha hiszek abban, hogy az imám jó helyen van, hogy amit kérek, meglesz, és hogy holnap is lesz miért hálát adnom.

► Énekjavaslat: Taizé ének: „Ó, halld meg, Uram, ó, halld meg imám...”; EÉ 88; ZÉ 159

TOVÁBBGONDOLÁSRA

„Az imádság első része Istenre vonatkozik, aki Atyánk: nevének megszentelését, országának eljövételét és szent akaratának teljesedését kérjük. A Miatyánk második részében az ember szükségleteiről van szó: az élethez nélkülözhetetlen kenyérről, a megbocsátás fontosságáról, a szüntelenül jelenlévő kísértésekről – mely szintén az ember életéhez tartozik – és a bennünket folyvást fenyegető gonoszság veszélyéről. A Miatyánk két része együtt jeleníti meg a Jézustól származó imát. Kifejezésre jut benne az, hogy Istent nem csupán az érdeklí, ami az övé: neve, országa, akaratának teljesedése, hanem gondja van arra is, ami az emberé: ez pedig a kenyér, a megbocsátás, a kísértés és a gonosz. De az embernek sem az jelent csupán gondot, ami neki fontos: a kenyér, a megbocsátás, a kísértés és a gonosz, hanem nyitott arra is, ami Istennek jár: nevének megszentelése, országának eljövedele és akaratának teljesülése.” (BOFF 1979, 43. o.)

6. Szól hozzám

BEVEZETŐ GONDOLATOK

Biztosan mindenkinek volt már olyan élménye, hogy egy könyv, egy vers, egy film vagy egy dal nagyon mélyen megérintette. Ilyen és ehhez hasonló gondolataink születhettek: „ez nekem szól”, „pont erre volt szükségem”, „ezt így is lehet?”, „ezt most nekem találták ki”. Ezek olyan profán élmények (a „profán” kifejezést itt nem pejoratívan kell érteni), amelyek megmaradhatnak élénk emlékként.

Az Isten végtelen kegyelméből úgy döntött, a Biblia, a Szentírás lesz az, amely elsődleges csatornája lesz a szavának. Nem tudjuk, miért vagy miért nem másként, más eszköz által, de ezért a Biblia az ő igéje. És csakúgy, mint más jó könyv, film vagy dal, meg tud bennünket szólítani, de nem profán, hanem szent (azaz Istenhez tartozó, hozzá közelebb vivő) módon. Éppen ezért emelkedik ki a Biblia minden más Isten akaratát közvetítő eszköz közül, s kerül az első helyre.

Azonban nagyon fontos, hogy a kereszténység nem „könyvvallás”. Nem a Bibliában hiszünk, hanem a mindenható Istenben, aki ezen keresztül tud bennünket megszólítani, és személyessé, életvezérlő elvekké, útjelző táblákká, döntésszerű gondolatokká és üdvözítő eszközzé tenni olyan szavakat és mondatokat, amelyek felfoghatatlanul régiek, más kultúra(k) ból valók, és már eddig is sokak számára váltak személyes üzenetté.

BEVEZETŐ KÉRDÉSEK A BESZÉLGETÉSHEZ

- ▶ Volt e már olyan vers, film, dal, könyv, ami igazán mély nyomot hagyott bennem, **mert nagyon tetszett?** Miért?
- ▶ Volt e már olyan vers, film, dal, könyv, ami igazán mély nyomot hagyott bennem, **mert akkor, amikor láttam/halottam/olvastam, pontosan nekem szólt?** Miért?

A TÉMA KÖZÖS FELDOLGOZÁSA: „AZ ÉN IGÉM, A TE IGÉD”

Mindenkinek adjunk tollat, papírt és kérjünk meg mindenkit, hogy írjon le egy olyan igét, ami nagyon megszólította valamikor. Nem kell feltétlenül az igehely, sőt nem kell szó szerint leírni (Biblia mindenképpen legyen mindenkinél). Fordítsuk le a lapot, és a hátoldalára írjuk le vázlatosan, hogy nekünk mit jelent(ett), hogyan segít(ett), mit üzen(t) stb. az az adott ige.

Ezek után ajánljuk fel, hogy aki akarja, olvassa fel, de csak az igét. A többiek pedig mondják el, hogy mit jelent az ő számukra ez az ige most. Végül pedig az mondja el saját szavaival, aki eredetileg írta ezt az igét. Biztosítsunk mindenkit arról, hogy nincsenek rossz érzések és gondolatok, de igyekezzünk finoman igazítani, ahol szükségét érezzük.

Ezekből a „történetekből” mindannyian erőt tudunk meríteni. Bizonyosan el fognak hangozni bizonyágtételszerű megszólalások is, építkezzünk rájuk. Végül mi is elmondhatjuk a mi igénket. Beszéljünk róla egyszerűen, minden teologizálást és prédikálást nélkülözve. Biztosan mindenki haza fog vinni valamit, ami őt megszólította.

Az alkalom végén bátorítsunk mindenkit az ige olvasására. Bármennyire is az „ige” egyháza vagyunk, nem feltétlenül egyértelmű mindenki számára, hogy a Szentírás napi szintű lelki „táplálékforrás”. Sok esetben maga az olvasás és szövegértés a probléma gyökere. Ebben az esetben az Útmutató rövid igéi tudnak jó előszobája lenni a rendszeres (ige)olvasás hajlandóságának, akarásának, megszeretésének.

- ▶ Énekjavaslat: ÉÉ 255; 69; ZÉ 70

7. A csoda

BEVEZETŐ GONDOLATOK

A mai ember nem nagyon tud mit kezdeni a csodával, azokkal a természetvi törvényeknek vagy emberi számításoknak nem megfelelő, azokat meghaladó eseményekkel, amelyekkel például a Biblia is tele van. Sokszor magyarázni próbáljuk őket, vagy éppen szélsőségesen szkeptikusak vagyunk. Illetve van egy másik csoport, akik pedig mindenben és mindenhol a csodát keresik, a hitük igazolásaként. Ezzel szemben Pál ezt írja: *„És miközben a zsidók jelt kívánnak, a görögök pedig bölcsességet keresnek, mi a megfeszített Krisztust hirdetjük, aki a zsidóknak ugyan megütközés, a pogányoknak pedig bolondság, de maguknak az elhívtaknak, zsidóknak és görögöknek egyaránt az Isten ereje és az Isten bölcsessége.”* (1Kor 1,22) Ez nem azt jelenti, hogy a jel (csoda) és a bölcsesség rossz, de azt, hogy mindez a Krisztustól van. A hívő ember életében nincsenek vásári vagy bűvészmutatványok. Minden gyógyulás, minden jel és csoda azért volt és van, hogy Krisztusra, mint üdvöszszőre mutasson.

BEVEZETŐ KÉRDÉSEK

- ▶ Volt-e már olyan, hogy az Isten munkáját megtapasztaltuk az életünkben, egészen csodálatos módon?
- ▶ Volt-e már minden emberi számítást meghaladó/meghazudtoló módon istenélményünk, amikor megsegített az Úr?

Textus: Mk 6,34–44

BESZÉLGETÉS A TEXTUSRÓL

- ▶ **Kik voltak az apostolok?** Tanítványok, „küldöttek”. (Lásd még: 4. alkalom, Jézussal az úton)
- ▶ **Mi volt a történet feszültsége?** Két szükség ütközése és kibékíthetetlen feszültsége: az apostolok fáradtsága és tehetetlensége, illetve a tömeg éhsége.
- ▶ **Mi történik, hogyan oldódik meg a helyzet?**
- ▶ **Mi lehetett a kulcsmondata ennek a szakasznak a megoldás szempontjából?** *„Ti adjatok nekik enni!”* (37. v.)
- ▶ **Hol van itt, hol történik meg a csoda?** A legtöbben Jézus kenyér-áldásában látják a csodát esszenciálisan. Jézus azonban itt egy olyan ha-

gyománys tettet hajtott végre, amit minden zsidó férfi megtett étkezés előtt. Ez nem volt furcsa, sőt szokványos is volt akkoriban.

A csoda akkor történik meg, amikor az apostolok valóban küldötté válnak és elindulnak kiosztani az öt kenyeret és a két halat az ötezer plusznak. Ekkor teljesítik be a jézusi megbízást: „*Ti adjatok nekik enni!*” Úgy is mondhatjuk, hogy az apostolok kezei között történik meg a csoda.

- ▶ **Mi „kellett” a csodához?** Az apostolok bátorsága, hogy merik a jézusi parancsot követni akármi is lesz. A csodát kiérdemelni/kikényszeríteni nem lehet, de az apostoli utat követni igen, melyet – reménység szerint – Krisztus kegyelmének jelei szegélyeznek.
- ▶ **Hogyan kerülök közösségbe Istennel a csoda által?** Az Isten munkája nem szolgáltatás, amiért az ember fizet és az Isten meg elvégzi. Nem szerződésről van szó, hanem az Isten szuverén akaratáról. Krisztusban reménységünk van arra, hogy a mi életünkbe is belenyúl az Isten és a javunkra tud fordítani (1Móz 50,20) bármit. Ezt szeretetből teszi, mert velünk akar lenni, és mert jót akar nekünk. Hogyne akarna jót, ha már a legnagyobbat megtette értünk (2Kor 5,21)? Sokszor csak utólag vagy egyáltalán nem vesszük észre az Isten csodálatos tetteit az életünk. Jó, ha ezt tudatosítva odafigyelünk, felfedezzük tetteit és hálát adunk neki.

- ▶ Énekjavaslat: EÉ 48; 280; ÚÉ 146

8. Ajándékozó Isten

BEVEZETŐ GONDOLATOK

Mindenki szeret ajándékot kapni. Nos, ez nem igaz, ugyanis attól függ... Mitől? Természetesen a helyzettől. Van, amikor nagyon szeretünk ajándékot kapni, és van, amikor nagyon nehezen fogadunk el valamit, ha azt ajándékba kapjuk. Máskor pedig hosszan viaskodik az emberben a megajándékozottság öröme és az egyéni teljesítmény feletti öröm. Vajon melyik a jobb: ajándékba kapni valamit, vagy megdolgozni érte? A kérdés nyilván költői.

A Szentírásban úgy ismerhetjük meg Istent, amint aki ajándékozó Isten. Sok mindent ad nekünk ajándékba, ingyen vagy grátisz. A keresztény élethez szervesen hozzátartozik az, hogy mi az, amit én tehetek másért vagy éppen az Isten országáért, de az is, hogy tudjak befogadó lenni, tudjam elfogadni az Isten ajándékait.

És ez bizony nagy feladat és komoly kihívást is jelenthet. Felnőtt kereszttelőre való készüléskor szinte mindig probléma felkészülők számára, hogy nem tehetnek, nem dolgozhatnak meg bizonyos dolgokért, hanem ajándékba kapják meg azokat. Pedig a hit befogadó és (pozitívan) passzív oldala legalább olyan fontos, mint a cselekvő és tenni akaró.

TEXTUS

„De amikor megjelent a mi üdvözítő Istenünk jósága és emberszeretete, nem az általunk véghezvitt igaz cselekedetekért, hanem az ő irgalmából üdvözített minket újjászültő és megújító fürdője a Szentlélek által, akit kitöltött ránk gazdagon Jézus Krisztus, a mi Üdvözítőnk által, hogy az ő kegyelméből megigazulva reménységünk szerint részesei legyünk az örök életnek. Igaz ez a beszéd, és szeretném, ha szilárdan tanúskodnál ezek mellett, hogy az Istenben hívők igyekezzenek a jó cselekedetekben elől járni: ezek jók és hasznosak az embereknek.” (Tit 3,4–8)

BEVEZETŐ KÉRDÉSEK

- ▶ Ki az, aki szeret ajándékot kapni?
- ▶ Milyen ajándékokat szoktunk kapni?
- ▶ Milyen a jó ajándék?
- ▶ Milyen a rossz ajándék?
- ▶ Mikor nem jó ajándékot kapni? Mi az, ami nem jó, ha ajándékba van?
- ▶ Van-e különbség az ajándék, az „ingyen” és a „grátisz” között? Ha igen, akkor mi? A témánk kapcsán a következőre érdemes kifuttatni a dolgot: Az „ajándék” mindig valakitől valakinek szóló ellenszolgáltatás nélküli adás/felajánlás. Az „ingyen” azt jelenti, hogy alapvetően fizetnem kéne valamiért, de most valami miatt nem kell. A „grátisz” pedig azt jelenti, valamihez (amiért megdolgoztam vagy fizettem érte) pluszban kapok valamit.

A TÉMA KIBONTÁSA BESZÉLGETŐ KÉRDÉSEKKEL

- ▶ **Mit ajándékozhat az Isten? Mit ajándékozott már nekünk? Mit kaptunk már tőle?** Itt mindenképpen legyünk nyitottak arra, hogy meghallgassuk a csoportot, hiszen mindenki egyénileg éli meg az Istennel való ilyesféle kapcsolatot.
- ▶ **Mi lehet a legnagyobb, amit Isten adhat?** Itt is hagyjunk időt és alkalmat a felszólalásokra. A végén pedig futtassuk ki finoman erre a válszra: Isten legnagyobb ajándéka saját maga.

AZ ÜZENET

Márpedig Jézus Krisztusban magát adta az Úr. Ezzel pedig az volt a célja, hogy az üdvösséget megkaphassuk. Hogyan lehet elérni az üdvösséget? Sehogyan. Én sehogyan nem érthetem el. Egyikünk sem. Egyszerűen nem lehetséges olyan körülményeket teremteni, olyan helyzetben lenni, olyat tenni, vagy úgy élni, hogy mi jogosan megkaphassuk az üdvösséget. Mert az örök élet vagy éppen annak lehetősége nem az arra érdemeseknek adatik meg, tudniillik arra érdemes nincsen. De akkor miben áll az üdvösség lényege? Abban, hogy felismerjük azt aényt, hogy csak és kizárólag ajándékba kaphatom meg azt! Sokan úgy gondolkodnak az Istenről, mint aki automatikusan jutalmaz vagy büntet. Pedig nem így van. Krisztust azért küldte el a világba, mert az üdvösség „lécét” senki sem tudja megugrani. Nem tetteink, nem a jó cselekedetek nagyobb arányának, nem is a helyes életnek vagy erkölcsös életmódnak a függvénye az örök élet. Ezek mind-mind szép és Istentől támogatott dolgok, de nem szerzik meg nekünk az üdvösséget. Azt csakis a „Krisztus-ajándékban” való hit adhatja meg. Mert Krisztus „megfizetett” értünk, hogy mi ezt az ajándékot kaphassuk.

Én mit adhatok ajándékba Istennek? Fizetni az üdvösségért, az Isten szeretetéért nem lehet, de az emberben mégiscsak benne van a vágy, hogy adjon valamit. Adjon, de ne ellenszolgáltatásként vagy megvesztegetési kísérletként, hanem hálából, érdek nélkül, az evangéliumi hit önkéntelen mozdulataként. Adjon jó cselekedeteket és keresztény hívő odaszánt életet (Tit 3,8).

► Énekjavaslatok: EÉ 47; 198 (6. vsz.!); 479 (2. vsz.!); ZÉ 131

9. Templomi közösségben

BEVEZETŐ GONDOLATOK

Gyülekezetünkben van egy csomó olyan egyházfenntartó, akik soha semmilyen alkalom kapcsán nem hajlandóak(!) templomba jönni. Befizetik az egyházfenntartói járulékot (örülünk neki, bár a motivációt sokszor nem értjük), de effektíve nem tagjai a közösségnek, maximum papíron. Pedig nem „csak” az emberi közösség a lényege a templomi alkalmaknak, hanem elsősorban az Istennel való közösség. És ebből az Istennel való közösségből tud táplálkozni a valódi közösség.

- ▶ **Mi az, hogy istentisztelet?** Közhiedelem, hogy az „istentisztelet” azt jelenti, hogy én elmegyek valahova, hogy ott tiszteljem az Istent. Pedig ez valójában azt jelenti, hogy az Isten tisztelését teszi nálunk. És ez nagy különbség. Az istentisztelet alkalmával ugyanis nem mi szolgálunk az Istennek, hanem elsősorban ő szolgál nekünk. Így kerülünk kapcsolatba egymással. Zakariás így énekel: *„Áldott az Úr, Izráel Istené, hogy meglátogatta és megváltotta az ő népét.”* És *„Istenünk könyörülő irgalmáért, amellyel meglátogat minket”* (Lk 1,68.78).
- ▶ **Akkor ezt jelenti a „Szenteld meg az ünnepnapot”?** Részben igen. Ez a parancsolat arra buzdít minket, hogy különítsünk el időt, minőségi időt a hetünkéből Isten számára (lásd még: 5. alkalom, Mindenki imája). És mivel tudnánk ezt az elkülönítést, megszentelést jobban kivitelezni, mint azzal, amit ötöle kaptunk. Ezek között pedig a legnagyobbak azok, amelyek az üdvösségünket munkálják: az ige és a szentségek és a hittársak gyülekezete. (PRÖHLE 1997, 81. o. alapján)
- ▶ **Mire való az istentisztelet?** Elsősorban az Istennel való találkozásra a testvérek közösségében. Ez a találkozás, amely a vele való kapcsolatot munkálja az ige és az ígehirdetés hallgatása, a szentségekben való részesedés és a testvéri közösség által. Az istentisztelet az Isten szeretetének az ünnepe, annak, hogy ő velünk van. Ahogyan Jézus is megígérte a maga jelenlétét (Mt 28,10). Persze ezt a mindennapokban is megéljük, de ünnepé csak a gyülekezeti közösségben válik.
- ▶ **De hiszen az Istennek nincsen szüksége meghatározott épületekben lévő emberekre, hogy megmutassa magát, nem?** De igen, valóban nincsen szüksége rá, de a Biblia már a kezdetektől fogva leírja, hogy az emberek megkülönböztettek szent és hétköznapi helyeket. Már kezdettől fogva építettek oltárokat, állítottak köveket az Úrral való találkozás helyszínéül. Az első templom felszentelésekor így imádkozik Salamon: *„De vajon lakhat-e Isten a földön? Hiszen az ég, sőt az egeknek egei sem fogadhatnak magukba téged, hát még ez a ház, amelyet én építettem! Mégis tekints a te szolgád imádságára és könyörgésére, Uram, Istenem, és hallgasd meg a kiáltást és az imádságot, amikor ma a te szolgád a te színed előtt imádkozik.”* (1Kir 8,27-28)
- ▶ **Akkor egyedül, otthon maradva nem élhetem meg a hitemet?** Határozottan nem. Sokan szeretik hangoztatni, hogy „hiszek én a magam módján”. Egy a bökkenő, hogy ez nem lehetséges. Vagy az Isten módján hiszek, vagy sehogy. Nem vagyok az Úrral egy „súlycsoport”, nem én határozom meg, hogy milyen módon hiszek. Márpedig az Úr akarat a közösség. Ez a közösség tudja hitemet kiteljesíteni, az Istennel

való találkozását gazdagítani és (jobb esetben) megóvni az elszigeteltség, a „magam módján” által generált téves gondolatoktól és tanításoktól.

- Énekjavaslatok: EÉ 46; 232; ZÉ 71; 66

TOVÁBBGONDOLÁSRA

Az istentisztelet lényege: „a találkozás, a közösség, a bűnbánat, az Isten dicsérete, az erővel való feltöltődés, az épülés, az Istenre figyelés, mindez tudatos és meghatározott rend szerint.” (HAFENSCHER 2010, 43kk)

10–11. Asztalközösségben

BEVEZETÉS

Nagyon áldásos, hogy egyre több hívő ember és gyülekezet ismeri fel az úrvacsora jelentőségét. Hihetetlen mélységek vannak az úrvacsorában, a Krisztussal és a testvérrel való asztalközösségben. Valójában – annak ellenére, hogy a magyar evangélikus istentiszteleti gyakorlatban másként alakult – az úrvacsorának minden vasárnapi istentisztelet részét kellene képeznie. Sok mindent lehet tanítani az úrvacsorával kapcsolatban. Jó, ha egy rendszeres teológiai alkalmat is tartunk (akár „csak” a *Kis káté* alapján) pluszban a bibliaórai közösség számára (ez lehetne a 10. alkalom). Még ha „jól talpalt” is a társaság, az a tapasztalatom, hogy ahol egyszer megragadta az embereket az úrvacsorai közösség misztériuma, ott szívesen hallanak róla többször és mélyebben. A második inkább élmény és tapasztalat alapú legyen (11. alkalom).

KÉRDÉSEK A BESZÉLGETÉSHEZ

- **Milyen asztalközösségeink vannak?** Otthoni, munkahelyi, ünnepi, alkalmi, menza, rendszeres, idegen, baráti, családi stb.
- **Mikor szoktunk asztalt teríteni?** Ha eszünk, ünnepelünk, valamilyen jeles alkalom, szeretetvendégség alkalmával.
- **Mikor jó egy asztaltársaság?**
- **Vannak-e meghatározó asztalélményeink, akár rosszak, akár jók?**

- ▶ **Kit engedünk az asztalunkhoz?** Nem mindenki ülhet egy asztalnál velünk, legalábbis otthon nem. Nem mindegy, hogy kit engedünk oda.
- ▶ **Ki között van asztalközösség az úrvacsorában?** Elsősorban Jézussal vagyunk asztalközösségben. Nem a pap, nem az evangélikus egyház teríti meg az asztalt, hanem maga Jézus hív minket erre a szentségben. Éppen ezért az evangélikus gyülekezetben lévő úrvacsorának ökumenikusan nyitott alkalomnak kell lennie. Jézus valóságosan benne van az úrvacsorában mindenfajta túlmagyarázás nélkül. Aki hittel veszi az úrvacsorát, az előbb vagy utóbb meg fogja tapasztalni. Másrészt pedig a keresztyén testvérrel vagyok közösségben, akivel közös asztalnál „ülök”. Ez együtt jár a Krisztussal való közösséggel. Sokat beszélünk arról, hogy az embernek meg kell vizsgálnia magát az úrvacsora előtt. Érdemes arról is beszélni, hogy a kapcsolatait is vizsgálja meg. Iránymutató lehet Jézusnak az áldozattal kapcsolatos mondanása (Mt 5,23).

Ezek mellett az istentiszteleti és az úrvacsorai közösség még ennél is sokkal tágabb. Az úrvacsorai liturgiában, a Sanctus rész Jel 4,8 („*Szent, szent, szent az Úr, a mindenható Isten, aki volt, és aki van, és aki eljövendő*”) alapján világosan mutatja, hogy a Krisztussal való közösség átível ezen a földi valóságon, és bekapcsol minket a mennyei istentiszteletbe. Azt nyilvánítjuk ki, hogy Isten népe a legtágabb értelemben van együtt istentiszteleti közösségben: mi, az úton lévő egyház, „az üdvözültek mennyei serege” és az angyalok.

Így az úrvacsora egyszerre a legintimebb asztalközösség, hiszen Jézus önmagát adja nekem. Olyannyira velem akar lenni, hogy már „bennem” van. Másrészt pedig a lehető legtágabban értelmezhető gyülekezet van jelen.

Jó ezeket újra és újra tisztázni, hogy az úrvacsora valóban közösség lehessen.

- ▶ Énekjavaslat: EÉ 303; 308; ZÉ 127; 128
- ▶ Igék tanulmányozáshoz: Apcsel 2,37–47; Jn 6,35–51 (Az ötezer ember megvendéglése folytatása, lásd 7. alkalom, A csoda)

12. Kapcsolati háló

BEVEZETÉS

Az emberi kapcsolatok, amióta világ a világ, nem sokat változtak. Ugyanúgy szeretünk, ugyanúgy ellenségeskedünk, ugyanúgy hullámzóak és dinamikusak a másikkal való viszonyulásaink. Csak a kapcsolatainkat leíró fogalmak jelentéstartalmai változtak és változnak. Ma ez a változás talán gyorsabb, mint eddig bármikor. Ilyen korban élünk. Ma már egészen mást (is) jelentenek ilyen fogalmak mint például barát, ismerős, pár stb. Emiatt érdemes megvizsgálni, hogy mit értünk ezek alatt a fogalmak alatt, főleg az internet és közösségi oldalak fényében. Én nem kívánok definíciót adni, hiszen a bibliaórai csoportban ahányan vannak, annyiféleképpen határozzák meg ezeket a fogalmakat, emberi kapcsolatokat.

Azonban tudnunk kell azt, hogy Isten ezeken a kapcsolatokon keresztül szól hozzánk, így is közösségben akar lenni velünk. Azonban azt sok esetben nem tudjuk befolyásolni, hogy mások, hogyan viselkedjenek velünk szemben, magunk „magatartásáért” azonban felelősséggel tartozunk. Önálló szuverén teremtmények vagyunk és ezért rajtunk keresztül is szólhat másokhoz, vezethet másokat az Úr.

BEVEZETŐ KÉRDÉSEK

- ▶ **Mit jelent az, hogy emberi kapcsolat?**
- ▶ **Milyen emberi kapcsolataink vannak?**
- ▶ **Hogyan osztályoznánk az emberi kapcsolatainkat, milyen kategóriáink lennének?** Közeli, távoli, szoros, laza stb.

A TÉMA KIBONTÁSA KAPCSOLATI FOGALMAKON KERESZTÜL

Ennél a résznél érdemes nem csupán beszélni, hanem jó ha mindenkinek lehetősége van jegyzetelni. Adjunk mindenkinek tollat és papírt, hogy az alábbi kapcsolati fogalmaknak írjanak meghatározást, és olvassák fel mindannyian (vagy kis csoportokban, esetleg párokban), amennyiben van erre lehetőség. Majd beszéljük meg, hogy a fogalmakhoz tartozó igék mit adnak hozzá a saját fogalomértelmezésünkhöz. Végül pedig mondjuk el, hogy lenne-e valami, amit mi másképpen tenénk ezentúl, ezeknek a definícióknak és igéknek a fényében, és mi az a gyakorlat, amiben ezek után megerősödtünk.

Ismerős: „Az Úr így szólt Mózeshez: Megteszem ezt is, amiről beszéltél, mert elnyerted jóindulatomat, és név szerint ismerlek téged.” (2Móz 33,17)

Barát: „Nincs senkiben nagyobb szeretet annál, mint ha valaki életét adja barátaiért.” (Jn 15,13)

Haragos, ellenség: „Hallottátok, hogy megmondatott: »Szeresd felebarátodat, és gyűlöld ellenségedet.« Én pedig azt mondom nektek: Szeresétek ellenségeiteket, és imádkozzatok azokért, akik üldöznek titeket, hogy így mennyei Atyátoknak fiai legyetek, mert ő felhossa napját gonoszokra és jókra, és esőt ad igazaknak és hamisaknak.” (Mt 5,43–45)

Szerелеm: „Tégy engem, mint pecsétet a szívedre, mint pecsétet a karodra! Bizony, erős a szerelem, mint a halál, legyőzhetetlen a szenvedély, akár a sír. Úgy lobog, mint a lobogó tűz, mint az Úrnak lángja.” (Énekek 8,6)

Testvér: „Még beszélt Jézus a sokasághoz, amikor íme, anyja és testvérei megálltak odakint, mert beszélni akartak vele. Valaki szólt neki: Íme, anyád és testvéreid odakint állnak, és beszélni akarnak veled. Ő azonban így felelt annak, aki szólt neki: Ki az én anyám, és kik az én testvéreim? Erre kinyújtotta kezét tanítványai felé, és így szólt: Íme, az én anyám és az én testvéreim! Mert aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát, az én testvérem és az én anyám.” (Mt 12,46–50)

Keresztény (hit)testvér: „A testvéri szeretetről pedig nem szükséges írnom nektek, hiszen titeket Isten tanított az egymás iránti szeretetre, és mert gyakoroltátok is ezt minden testvér iránt egész Makedóniában. De kérünk titeket, testvéreim, hogy egyre inkább gyarapodjatok ebben.” (1Thessz 4,9–10) Itt meg kell jegyezni, hogy a Biblia sokszor használja egy-egy történethez a „testvér” kifejezést (pl.: Mt 18,21–35). Mindig meg kell nézni, hogy itt vajon az Ószövetségben sokszor előforduló „nemzettárs” értelemben (3Móz 25,35kk, Ézs 58,7 stb.), vagy vérrokon értelemben, vagy pedig keresztény testvér értelemben szerepel. Vannak olyan attitűdök a keresztény életben, ahol a keresztény testvér megkülönböztetett „bánásmódban” kell részesednie a felebaráthoz képest. Takarékosabban és tudatosabban kellene bánnunk ezzel a fogalommal.

Ezen felül lehet utalni a 11. alkalom kapcsán a keresztény testvérral való asztalközösségre.

Szülő: „Tiszteld apádat és anyádat, hogy hosszú ideig élhess azon a földön, amelyet Istened, az Úr ad neked!” (2Móz 20,12)

Jó szomszéd: „Barátodat és apád barátját ne hagyd cserben! Ne menj testvéred házába, mikor bajban vagy! Többet ér a közeli szomszéd a távoli testvérnél.” (Péld 27,10)

- ▶ Tovább gondolásra ajánlott: *Kis káté: Miatyánk, Negyedik kérés magyarázata; Káté 71. o.*
- ▶ Ajánlott énekek: EÉ 472; 124; ZÉ 112

Bibliográfia

A teremtés 2008 = A teremtés ünnepe. Tanulmányok, képek, liturgikus szövegek. Szerk.: Béres Tamás – Orosz Gábor Viktor – Szabóné Mátrai Marianna – Petri Gábor. Luther Kiadó, Budapest, 2008

BOFF, Leonardo: *Miatyánk.* Ecclesia, Budapest, 1979.

HAFENSCHER Károly: *Liturgika. A keresztény istentisztelet protestáns megközelítésben, ökumenikus szellemben.* Luther Kiadó – Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Egyházzene Tanszéke, Budapest, 2010.

LUTHER Márton *Kis kátéja.* Ford. Pröhle Károly. 10. kiadás. Luther Kiadó, Budapest, 2013.

Káté. Evangélikus keresztyén hitünk rövid összefoglalása. Ford. Joób Máté. Luther Kiadó, Budapest 2003.

KOCZOR Tamás – SÁNDOR Éva – SÓLYOM Anikó: *Szálljunk hajóra!* Evangélikus hit-tankönyv 5. osztályosok részére – Tankönyv heti egy találkozáshoz. Luther Kiadó, Budapest, 2014.

onlinehittan.hu – Evangélikus egyszeregy mindenkinek.

PRÖHLE Károly: *Az evangélium igazsága.* Evangélikus Sajtóosztály; Budapest; 1997.

Közösségben Luther Mártonnal

*Bibliaórai sorozat Luther Márton A keresztény közösség alapja
– Prédikáció Péter és Pál napján című prédikációja alapján*

47

GALAMBOS ÁDÁM

Bevezetés

Luther Márton egy prédikációján keresztül kísérletet teszünk arra, hogy múltat és jelent összekössünk. Luther igemagyarázatának vizsgálata lehetőséget teremt arra, hogy a prédikáló, Isten ígését hirdető reformátoron keresztül a Szentírást és annak üzenetét helyezzük a fókuszba. Ehhez Luther 1522. június 29-én, Wittenbergben mondott igehirdetését vesszük alapul. (Luther prédikációját Szabik Zsófia fordításában közöljük. Megjelent: *Luther válogatott művei* 6. A textus az 1990-ben megjelent Magyar Bibliatársulat új fordítású Bibliájából van.) A sorozat felépítésénél arra törekedtünk, hogy ne a reformatori kor felett töprengjünk, hanem az egyes alkalmaknál az ige és az igehirdetési szöveg mai üzenete kerüljön a fókuszba. Egy-két helyen talán provokatív lehet egyes kérdésfelvetés, viszont bízunk benne, hogy a gyülekezeten belüli beszélgetések segítik a közös gondolkodást.

1. alkalom

Az első alkalomnál először ismertessük a textust, valamint az ahhoz fűzött kortörténeti magyarázatot. Utána térjünk rá Luther 1520-as éveire, a prédikáció keletkezési idejére.

TEXTUS

Mt 16,13–19: „Amikor Jézus Cézarea Filippi területére ért, megkérdezte tanítványait: »Kinek mondják az emberek az Emberfiát?« Ők így válaszoltak: »Némelyek Keresztelő Jánosnak, mások Illésnek, megint mások pedig Jeremiásnak vagy valamelyik prófétának.« Erre megkérdezte tő-

lük: »Hát ti kinek mondotok engem?« Simon Péter megszólalt, és így felelt: »Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia.« Jézus így válaszolt neki: »Boldog vagy, Simon, Jóna fia, mert nem test és vér fedte fel ezt előtted, hanem az én mennyei Atyám. Én pedig ezt mondom neked: Te Péter vagy, és én ezen a kősziklán építem fel egyházamat, és a pokol kapui sem fognak diadalmaskodni rajta. Neked adom a mennyek országának kulcsait, és amit megkötsz a földön, kötve lesz az a mennyekben is, és amit feloldasz a földön, oldva lesz az a mennyekben is.«»

A TEXTUSRÓL

(dr. Varga Zsigmond alapján)

Izrael legészakibb részén vagyunk. Ideérve Jézus végigjárja a határvidéket a pogányok felé. Innen már csak Jeruzsálembe megy Jézus, hogy beteljesítse az Írást. A történetben felvetett kérdések mutatják, hogy Izraelben sokan tartották Jézust nagy prófétai személynek, de jelentőségét nem tartották az emberi méretek fölé emelkedőnek. A tanítványoknak önmaguk véleményéről kell vallaniuk. Péter nem önmaga véleményének ad hangot, hanem a tizenkettő nevében beszél. Péter hitvallása. A tanítványi sereg – amelynek képviselőjeként Péter szólt – azt az ígéretet kapja, hogy Krisztus diadalmas egyházának alapja lesz. Úgy kell hirdetnünk az igét, hogy élet és halál kérdésében való szolgálattal vagyunk megbízva. A tanítványok mindezt nem értik, ezért inti őket Jézus hallgatásra.

LUTHER A PRÉDIKÁCIÓ IDEJÉBEN

(luther.hu alapján):

Luther 1521. április 2-án indul el Wormsba. Útközben mindenhol lelkesedéssel fogadták. Útja során Eisenachban, Gothában és Erfurtban prédikált. Wormsba, ahova április 16-án érkezett meg, a nép szintén ünnepelve fogadta. Luther fellépését a birodalmi gyűlésen tárgyalgós, okos és jól meggondolt fellépésként emlegetik. Kétszer kellett a császár előtt megjelennie, és mindkét alkalommal egyértelműen felszólították, hogy tanítását vonja vissza. Luther viszont nem látott semmi bizonyítékot tételei és nézetei ellen, amely miatt kénytelen lett volna azokat visszavonni.

Miután a tárgyalótermet elhagyta a következőt kiáltotta: „Ezt túléltem!” Elsőre túl is élte. Luthert elengedték, nem letartóztatták le,

mivel a védőlevele 21 nap szabad elvonulást biztosított, ezért április 25-én hazautazott.

Miután Luther és az őt támogató fejedelmek Wormsot elhagyták, a császár birodalmi átokkal sújtotta Luthert: bárki szabadon üldözhet-e és megölhet. A visszaúton Wittenberg felé május 4-én Bölcs Frigyes fejedelem utasítására Luthert elrabolták. (Luther tudott erről.) Luther eltűntetésével biztonságát garantálni tudták, mivel eltűnt a szemek elől – még az a hír is kerengett, hogy meghalt. Ez az akció a választófejedelemnek arra is jó volt, hogy saját magát veszélybe ne sodorja, hiszen egy eretneket rejteget.

Luther Wartburg várában is álnéven élt: Junker Jörgnek (György lovag) nevezi magát és szakállat visel. Luther szenved ebben a száműzetésben.

Luther idejének nagy részében azt a Újszövetséget fordítja le németre görög nyelvről, amelyre hivatkozott Wormsban. Az Újszövetség lefordítása nagyjából 10 hét alatt elkészül, ami emberfeletti teljesítmény. Ezt a fordítást később Melanchthonék átnézik, majd 1522 őszén kinyomtatják, ez az ún. „Szeptemberi Biblia”. A Biblia nagy népszerűsége telt szert, óriási mennyiségben elkelt. Az Újtestamentum nyelve vezetett a német irodalmi nyelv kialakulásához.

Közben Wittenbergben 1521-ben három pap megházasodik és a miséket is megreformálják. Luther a cselekményeket Wartburgból figyelő és szoros levélkapcsolatot tart fent wittenbergi társaival.

Különösen is fontos Philipp Melanchthon tevékenysége, aki 1521-ben megírja a *Loci communest*, ezzel teológiai is megfogalmazza a reformáció gondolatait.

Luther 1522-ben a rajongók („Bilderstürmer” – képrombolók) miatt kénytelen visszatérni Wittenbergbe, és a rajongókat (mint Andreas Bodenstein, Karlstadt) megfékezni. A visszatérés nem volt minden veszélytől mentes, hiszen még mindig birodalmi átok alatt állt. A Wittenberg felé vezető út „hithű” területeken át vezetett, de Luthert ez sem állíthatta meg, ha Isten ügyéről volt szó. A kiátkozott Luther visszatérése még veszélyes, de Luther viszonylag biztonságban volt, hiszen a II. nürnbergi birodalmi gyűlés határozata szerint a worms-i ediktum nem megvalósítható. A III. nürnbergi birodalmi gyűlésen a kiközösítést újra megerősítették, de a reformáció addigra annyira meggyökeresedett, hogy Luther letartóztatása lehetetlen volt.

1522. március 6-án visszatér Luther Wittenbergbe és a híres nyolc bőjti prédikációjával igyekszik a reformáció mozgalmát a helyes medrébe visszaterelni, amely véleménye szerint radikálisan megváltozott, mivel a rajongók bomlasztóan hatottak mindenütt.

A következő években Luther azon dolgozott, hogy írásaival és prédikációival tanítását a keresztyén életben is meg tudja valósítani.

KÉRDÉSEK ÉS TÉMAÖTLETEK

- ▶ Ismerjük Luther életét, valamennyire a reformáció korát, de mennyire ismerjük Luther prédikációit?
- ▶ Mi a prédikáció helye, szerepe egy istentiszteleten?
- ▶ Mennyire kell az igét magyarázni? Mi a szerepe az ígéhirdetésnek?
- ▶ Hogyan épül fel egy prédikáció? Miért van benne evangélium?
- ▶ A Szentírás, a prédikáció és az egyes ember vonatkozásában idézhetjük Bonhoeffer gondolatát: „ideje a Szentírást valahára megismernünk úgy, ahogy a reformátorok ismerték, ahogy atyáink ismerték. Sem az időt, sem a fáradságot nem szabad sajnálnunk. Mindenekelőtt tulajdon üdvösségünk érdekében áll, hogy a Szentírással megismerkedjünk, de más okokból is igen sürgető a feladat. Személyes és egyházi döntéseinkben például miképp legyen valaha is bizonyosságunk és bizalmunk, ha nem az Ige sziklaszilárd alapján állunk? Utunkat nem a saját szívünk jelöli ki, hanem Isten ígéje.”

2. alkalom

[Bevezetés: Az egyháznak megalapozott írásértelmezésre van szüksége]

„Jól ismeritek már az evangéliumnak ezt a részét. Már olyan hosszú ideje hirdették és foglalkoztak vele, hogy mostanra bizonyosan széles körben ismertté vált. Ez a történet messzemenően a legjobb részlet, és a Máté által írt evangélium fő üzenete. Az egyház kialakulásának kezdete óta kitüntetést láttak ebben az üzenetben, másrészt viszont egyetlen más ígehelyből sem származott nagyobb kár, mint éppen ebből. Valóban így van ez, ha könnyelmű emberek nekiesnek a Szentírásnak. Ide-oda rángatják – ahogy az már számtalanszor megtörtént –, és minél szentebb egy ige, annál könnyebben félreérthető, és annál károsabban lehet visszaélni vele. Tekintsd hát a következőt általános szabálynak: ha valaki így cikázik össze-vissza a Szentírásban, ráadásul még inog és csapong is, vagyis megértése

nem bizonyos, melyre szívét alapozhatná, akkor jobb, ha teljességgel eláll az egésztől! Mert ha az ördög elkap a villájával olyannyira, hogy nem állsz meg az egyértelmű bizonyosság szerint, ahogy annak lennie kell, akkor ide-oda dobál téged, hogy ne tudd, hová is kellene tartanod. Emiatt van szükséged bizonyosságra, és különösen tiszta értelmezésre.”

BESZÉLGETÉS A SZENTÍRÁS HELYES ÉRTELMEZÉSÉRŐL – KÉRDÉSEK ÉS TÉMAÖTLETEK

- ▶ Énekjavaslat: Tarts meg, Urunk, szent igédben! (EÉ 255)
- ▶ Luther a szövegben a péteri utódlásra utalva a pápaság tekintélyének kérdését helyezi a bevezetés egyik fókuszába. Ajánljuk, hogy az egész sorozat alatt ne maradjunk szorosan ennél a kérdéskörnél, sokkal inkább merjünk belső, egyházunkat, gyülekezetünket szorosabban érintő kérdésekkel foglalkozni.
- ▶ Mit jelent személy szerint számunkra a Szentírás? Hogyan viszonyulunk a Bibliához?
- ▶ Mit jelent a Szentírás helyes értelmezése?
- ▶ Hogyan olvassuk a Bibliát?
- ▶ A Sola Scriptura mennyire mércénk vagy mennyire a szlogenünk?
- ▶ Luther: A szép Confitemini:
 - Soha egyetlen mesterség vagy könyv nem támadt a földön, amit mindenki olyan egyhamar kitanult volna, mint a Szentírás.
 - (A Szentírás) nem olvasnivaló, mint sokan hiszik, hanem élni való könyv! Nem azért kaptuk, hogy spekuláljunk vagy magasrólptú vitákat folytassunk róla, hanem hogy éljük és megcselekedjük!
- ▶ Karner Károly:
 - A keresztyén hit és élet normája a Szentírás.
 - Egyedül a Szentírásból tudhatjuk meg, mit higgyünk és milyen erkölcsi követelmények szerint rendezzük be életünket.
 - A Szentírás döntő módon nem erkölcsi tanítás foglalatja, hanem tanúbizonyságtétel arról, hogyan választott ki magának népet, hogy vezette azt és hogyan öltött testet irántunk, az emberek iránti szeretet Jézus Krisztusban és hogyan vitte végre a váltságot Jézus Krisztusban, akinek a nevében gyülekezetet is gyűjtött magának.

3. alkalom

[Fontos, hogy Jézusban a Krisztust is lásd, ne csupán egy szentet]

„Ebben az evangéliumi szakaszban arról van szó, hogy fel kell ismer-nünk, kicsoda Krisztus. Krisztust kétféleképpen ismerjük fel. Elő-ször is, ez akkor történhet meg, ha rátekinünk Krisztus életére. Eb-ben az értelemben mondják »némelyek Keresztelő Jánosnak, mások Illésnek, megint mások pedig Jeremiásnak vagy valamelyik prófé-tának« (Mt 16,14). Ilyenkor csak az értelem munkálkodik a testtel és vérrel együtt. Az értelem csupán szent és igaz életű férfiúként tudja felfogni Krisztust, aki olyan szép példát állít elénk, melyet kö-vetni kell. Az értelem képtelen Krisztus további megértésére, sőt még akkor sem tudna mit kezdeni vele, ha ma is közöttünk járna. Tehát ha valaki csak úgy fogadja be őt, mint követendő példát ére-nyes életéhez, akkor az még nem bocsáttatik be a mennyországba, mert még nem értette meg és nem ismerte fel Krisztust, hiszen csu-pán szent embernek tartja, mint például Illést. Jegyezd hát meg a következő szabályt: ahol egyedül az értelem munkálkodik, ott csu-pán úgy fogják fel őt, mint tanítót vagy szent férfiút. Ez az állapot csak addig tart, amíg a mennyei Atya el nem kezd minket tanítani.

Krisztus másfajta felismerése az, amit Péter mond ki: »Te külön-leges ember vagy! Nem vagy te Illés vagy János (stb.), nem csupán példakép vagy az emberek számára. Sokkal nagyobb vagy te ezek-nél: te vagy Krisztus, az Isten szent Fia.« Ezt egyetlen szentről sem mondhatjuk el, sőt még Keresztelő Jánosról, Illésről vagy Jeremiás-ról stb. sem. Tehát ha csupán szent embernek tartjuk őt, akkor a csa-pongó értelem folyton változtatni fogja a véleményét Jézusról, hol Illésnek, hol Jeremiásnak tartva őt. Itt viszont Krisztust felmagasz-talják, és valami egyedülálló és különleges személynek tartják a töb-bi szenthez képest. Mert ha nincs bizonyosságom Krisztusról, akkor a lelkiismeretem sosem nyugszik meg, és a szívem sem lel békét. Ezért teszünk itt különbséget a hit és a cselekedetek között, hiszen maga Krisztus jelenti ki nekünk, hogyan kell felfognunk őt. Nem cse-lekedeteink által, mivel cselekedetek által nem juthatunk közelebb hozzá. A cselekedetek csupán azután következnek, hogy eljutottunk hozzá. Sokkal inkább lelki javainak élvezésében kell előbb részesül-nöm, hogy ő az enyém legyen, én pedig az övé. Péter is így akarja ezt, mikor így szól: »Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia.« (Mt 16,16) Ezt maga Krisztus is elismeri, mikor így felel: »Boldog vagy, Simon, Jóna

fia, mert nem test és vér fedte fel ezt előtted, hanem az én mennyei Atyám. Én pedig ezt mondom neked: Te Péter vagy, és én ezen a kősziklán építem fel egyházamat, és a pokol kapui sem fognak diadalmaskodni rajta.« (Mt 16,17–18)”

KÉRDÉSEK ÉS TÉMAÖTLETEK

- ▶ Énekjavaslat: Mi Atyánk, ki vagy mennyekben (EÉ 72)
- ▶ Kicsoda nekünk Jézus?
 - Ezt a kérdést fontos tisztáznunk, érdemes akár erre egy külön alkalmat is fordítanunk. Ugyanakkor vegyük figyelembe, hogy ez a hívő ember számára az egyik legbensőségebb kérdés, a személyes hitvallás kérdése, mely folyamatosan formálódik.
- ▶ „Te vagy Krisztus, az Isten szent Fia”
 - első hitvallásaink egyike: Jézus az Úr/Krisztus
 - „Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia.”
- ▶ Értelem és hit kapcsolata, ellentéte, kérdése
 - „Ahol egyedül az értelem munkálkodik, ott csupán úgy fogják fel őt, mint tanítót vagy szent férfit. Ez az állapot csak addig tart, amíg a mennyei Atya el nem kezd minket tanítani.”
 - Itt kitérhetünk arra is, hogy a hit honnan jön, mit jelent az, hogy a Szentlélektől kapjuk. E fogalmi tisztázás, annak megértése és az arról való beszélgetés lehetősége a hit jobb megértéséhez.
- ▶ Mennyire van kapcsolat lelkiismeret és hit között?
 - Hogyan értjük Luther mondatát? Azonosulunk vele?
 - Mert ha nincs bizonyosságom Krisztusról, akkor a lelkiismeretem sosem nyugszik meg, és a szívem sem lel békét.
- ▶ Különbőség hit és cselekedet között
 - Ezt a kérdéskört korunk különösen kezeli, sok példát és ellenpéldát állít elénk. Merjünk ezzel foglalkozni, beszélgetni róla.
 - Luther Márton *Értekezés a keresztyén ember szabadságáról*: „Igaz tehát ez a két mondat: »A jócselekedetek nem teszik az embert jóvá, hanem a jó ember tesz jócselekedeteket. A rossz cselekedetek nem teszik az embert rosszá, hanem a rossz ember tesz rossz cselekedeteket.« Ezért mindig magának a lényegnek vagy a személynek kell jónak lennie minden jócselekedet előtt, és a jócselekedetek maguktól erednek, és jönnek elő a jó személyből, ahogyan Krisztus mondja: »A rossz fa nem terem jó gyümölcsöt, a jó fa nem terem rossz gyümölcsöt« (Mt 7,18). Az pedig világos, hogy nem a gyümölcs termi a fát, és fa sem terem

a gyümölcsökön, hanem ellenkezőleg: a fák termik a gyümölcsöket, és a gyümölcsök teremnek a fákon. Ahogyan tehát szükséges, hogy a fák előbb legyenek, mint a gyümölcsök, és a gyümölcsök nem teszik a fákat sem jóvá, sem rosszá, hanem ellenkezőleg: ilyen vagy olyan fák teremnek ilyen vagy olyan gyümölcsöt, úgy szükséges, hogy előbb maga az ember személye jó vagy rossz legyen, mielőtt jó vagy rossz cselekedetet tenne, és cselekedetei nem teszik őt rosszá vagy jóvá, hanem ő maga teszi cselekedeteit rosszá vagy jóvá.”

- „Te Péter vagy, és én ezen a kősziklán építem fel egyházamat, és a pokol kapui sem fognak diadalmaskodni rajta.”
 - Ez nemcsak azt a kérdést feltételezi, hogy Jézus miért Péternek mondja ezt, hanem azt is, hogy mit jelent az egyház.
 - Mit jelent számunkra az egyház?
 - Itt az Ágostai hitvallásból is olvassunk fel.
 - Valamint a *Schmalkaldeni cikkek*ből: (az egyház) a szent hívők és „azok a báránykák, akik hallgatják Pásztoruk hangját” (Jn 10,3). A gyermekek ugyanis így imádkoznak: „Hiszek a szent keresztyén egyházban.”
 - Miből áll az egyház?
 - Hogyan van az egyházban a Szentlélek?
 - Hogyan vagyunk mi az egyház részei?
 - Itt is érdemes Bonhoeffert idéznünk:
 - „A keresztyén közösség olyan közösség, amely Jézus Krisztus által és Jézus Krisztusban áll fenn. Se több, se kevesebb nem lehet ennél. (...) Mit jelent ez? Először is azt, hogy Jézus Krisztus akaratából van szükségünk egymásra. Másodszor azt, hogy csakis Jézus Krisztus által találunk egymásra. Harmadszor pedig azt, hogy Jézus Krisztusban Isten öröktől fogva kiválasztott, a múlt időben elfogadott, és mindörökre egyesített minket.”
 - „Amikor Isten Fia testet öltött, akkor merő kegyelemből magára vette, elfogadta lényünket, természetünket, egész magunkat, úgy, amint vagyunk. Mindez a Szentháromság Isten örök tanácsvezetéséből történt. Mi most már Őbenne vagyunk. Ahol ott van, testünket viseli, minket hordoz. Ahol ott van, ott vagyunk mi is – testet öltésében, kereszthalálában és feltámadásában. Hozzá tartozunk, mert benne vagyunk. Ezért nevez minket az Írás Krisztus testének.”

- Zárásként a harmadik hitágazat (A megszentelésről) válaszát idézzük: „Hiszem, hogy saját eszemmel és erőmmel nem tudnék Jézus Krisztusban, az én Uramban hinni, sem öhozzá eljutni, hanem a Szentlélek hívott el engem az evangélium által, ő világosított meg ajándékaival, ő szentelt meg és tartott meg az igaz hitben, ahogyan a földön élő egész egyházat is elhívja, gyűjti, megvilágosítja, megszenteli és Jézus Krisztusnál megtartja az egy igaz hitben. Ebben az egyházban nekem és minden hívőnek naponként minden bűnt bőséggel megbocsát, az ítélet napján engem és minden holtat feltámaszt és nekem minden Krisztusban hívóval együtt örök életet ad.”

4. alkalom

[Az egyetlen szikla, melyre az egyház épül, maga Krisztus. Krisztus ígéje az egyetlen fundamentum]

„Most az a legfontosabb, hogy tudjuk, mi az egyház, illetve mit értünk szikla és építés alatt. Egyetlen sziklának kell örök fundamentumként szolgálnia, melyen az egyháznak állnia kell, ahogy Krisztus is mondja: »ezen a kősziklán építem fel egyházamat« (Mt 16,18). Ez pedig nem más, mint maga Krisztus, illetve Krisztus ígéje. Hiszen Krisztust nem ismerjük meg másként, mint szava által. E nélkül Krisztus testi jelenléte sem segíthetne rajtam, még akkor sem, ha ma jönne el. Ezek a szavak azonban – ha azt mondják nekem: »Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia« – megismertetik őt velem, és jellemzik is. Én erre építek, mert ezek a szavak olyan bizonyosságot hordoznak és olyan igazak, hogy egyetlen szikla sem lehet olyan nyíra erős alapú és szilárd, mint ez.

A szikla tehát nem utal másra, mint a keresztény evangélium igazságára, mely Krisztust hirdeti nekem, mert általa alapozom lelkiismeretemet Krisztusra, és e sziklát nem dönthetik meg sem hatalmak, sem a pokol kapui. Ebben az értelemben szól Pál 1Kor 3,11-ben: »Mert más alapot senki sem vethet a meglevőn kívül, amely a Jézus Krisztus.« Ezt hirdette Ézsaiás próféta is (Ézs 18,16), aki még a mai igehegyünkönél is jobban kifejti Krisztus mibenlétét: »A Sionra egy követ teszek le alapul, szilárd követ, drága sarokkővet alapul. Aki hisz, az nem menekül el!« Ezt az ígét roppant erőteljesen hangsúlyozzák az apostolok, hiszen megtaláljuk még 1Pt 2,6-ban és Róm 10,11-ben is. Ebből egyértelműen kiderül, hogy Isten egyetlen alap- és próbakövet kíván lefektetni, vagyis egyetlen hiteles sarokkővet, mely nem

más, mint maga Krisztus és az evangélium. Aki erre alapoz, az nem marad szégyenben, és olyan szilárdan áll, hogy még a pokol kapui sem tudják megdönteni. Egyedül Krisztus tehát a szikla, és ha valaki más alapot fektet le, akkor vess előbb keresztet, mert az biztosan az ördög műve. Ezt az igét ugyanis nem alkalmazhatjuk senki másra, mint Krisztusra, ahogy azt Pál is mondja. Ez a helyes értelmezése ennek az igének, melyet senki sem tagadhat.”

KÉRDÉSEK ÉS TÉMAÖTLETEK

- ▶ Énekjavaslat: Van örök kincsünk, becsebb (ÉÉ 286)
- ▶ „...soha nem lehet az egyházat jobban kormányozni és fenntartani, mintha mi mindnyájan egy fő, a Krisztus alatt élünk” – olvasható a *Schmalkaldeni* cikkekben. Mit jelent az egy fő, hogyan vagyunk Krisztus részei?
- ▶ Mennyire identitásunk és egzisztenciánk a hit? Mit jelent mindez a gyakorlati életben?
- ▶ „Számталanszor előfordult, hogy egész keresztény közösségek fölbomlottak, mert létük egy eszményből táplálkozott. (...) Isten kegyelme nem sokáig engedi, hogy vágyálmokkal áltassuk magunkat. Isten a valódi keresztyén közösség ismeretére akar bennünket elvezetni” – fogalmaz Bonhoeffer, aki vallja, hogy „a keresztyén testvériség nem eszménykép, hanem isteni valóság; másrészt: hogy a keresztyén testvériség nem pszichikus, hanem pneumatikus valóság”. Beszélgessünk az idézetek által felvetett, ma is aktuális kérdésekről.
- ▶ Krisztusra és az evangéliumra alapozott élet – mit jelent mindez?
- ▶ A saját, személyes hitünk kérdésére fordítsuk ezt az alkalmat. Kérjük meg a résztvevőket, hogy meséljenek hitükről, hogy hogyan határozza meg a hit az életüket. Miért hisznek Istenben? Mit jelent ez számunkra? Osszuk meg egymással keresztyén identitásunkat.
- ▶ Az alkalmat próbáljuk meg közös imádsággal zárni.

5. alkalom

[Krisztus mellett nem lehet Péter is fundamentum]

„A teológiai felső iskolák sem tagadják ezt az értelmezést, és elismerik, hogy Krisztus a szikla, de emellett azt is állítják, hogy Szent Péter is szikla, és így kívánnak lefektetni egy mellékkövet, mely által megkísérelnek a rendes országút mellé egy ösvényt is kitaposni. Ezt

nem kell és nem is szabad eltűrnünk, hiszen minél nemesebb az igehely, annál jobban meg kell őriznünk a tisztaságát. Hiszen Ézsaiás és Pál alapján is világos, hogy a kő egyedül Krisztus. Ők viszont a következő értelmezést ötlötték ki: amikor Krisztus azt mondja: »Te Péter vagy, és én ezen a kősziklán építem fel egyházamat« (Mt 16,18), akkor ők ezt arra kívánják vonatkoztatni, hogy Péter a szikla az összes pápával együtt, akik követik őt. Ezek szerint két sziklának kell lennie, ám ez semmiképp sem lehetséges, mivel Szent Péter itt Krisztust mint különleges személyt emeli a többiek fölé, és nem engedi, hogy Jánost vagy Jeremiást hozzá hasonlítsák. Egyáltalán nem akarja, hogy valaki is közülük szikla legyen. Emellett előfordul, hogy a pápa is gonosztevő, és semmiképpen sem olyan jó, mint Szent János vagy Illés stb. Ha pedig nem építhetnek Jánosra vagy Jeremiásra stb., akik ilyen szent emberek, akkor hogyan építhetnék egy bűnösre, akit megszállt az ördög? Sőt Krisztus itt erővel eltávolítja tőlünk az összes szentet, és a saját édesanyját is. Ő csupán egyetlen sziklát akar, ezek pedig kettőt! Most tehát vagy ők hazudnak, vagy az Írás. Az Írás azonban nem hazudhat. Emiatt következtetünk hát arra, hogy az egész pápaság csupán homokra, hazugságra és istenkáromlásra épül, a pápa pedig a fő istenkáromló, mivel magára vonatkoztatja ezt az ígét, ami egyedül Krisztusról szól. Ő akar lenni a kő, az egyháznak pedig rá kell épülnie, ahogy azt Krisztus is megjövendölte felőle Mt 24,5-ben: »Mert sokan jönnek majd az én nevemben, és ezt mondják: Én vagyok a Krisztus!« Így adja hát ki magát a pápa Krisztusnak. Nem akarja ugyan, hogy így nevezzék, mert nem mondja: »Én vagyok a Krisztus.« Ám magára akarja venni Krisztus lényegét és hivatalát, mely egyedül az Urat illeti.”

KÉRDÉSEK ÉS TÉMAÖTLETEK

- ▶ Javasolt ének: Adj békét a mi időnkben (EÉ 291)
- ▶ Ennél a résznél ajánljuk, hogy bár a szöveg alapján kézenfekvő, mégse ragadjunk le a pápa tekintélyének értelmezésénél, hanem tágítsuk ki a témát és kezdjünk beszélgetést a hamis tanítókról.
 - Ma nagyon sok tévtanítás vesz körül minket. Az egyházi tanítást is sokféleképpen, nem egyszer „kedvűnkre értelmezzük”.
 - Karl Barth gondolatait idézzük: „Abszurd dolog, hogy az ember Isten akar lenni. Az ember embertelenné válik, miközben erre törekszik. Éppen Isten szolgájaként lehetne lényegileg és teljesen ember. Mennyire önmaga ellen küzd, amikor fellázad ez el-

len a rend ellen! Miközben azt gondolja, hogy felemelkedik, a mélybe zuhan.”

- „Mi a nem-Istennek szolgálunk, amikor önmagunknak élünk.”
- Miből tudjuk eldönteni, hogy valami tévtanítás vagy sem? Mit jelent az ige igazsága?
- Honnan tudjuk, hogy amiben hiszünk, az nem tévtanítás?
- Beszélhetünk a más felekezetekhez való viszonyunkról is.
- Ugyanakkor fontos kérdés, hogy hogyan épül a mi életünk Krisztus egyházába. Itt az egyéni hit kérdésével is foglalkozhatunk.
- „Térjünk ki az első hitágazatban felvetett lutheri kérdésekre: »Kicsoda az Isten, mit cselekszik, hogyan lehet dicsérni vagy jellemezni és leírni, hogy megismerjük?« Éppen erre tanít meg ez és a következő két hitágazat. A hitvallás tehát nem más, mint a keresztyének válasza és vallástétele az első parancsolatra.”
- „Azt gondolom és hiszem, hogy Isten teremtménye vagyok, vagyis, hogy Ő adta és szüntelenül fenntartja testemet, lelkemet és életemet, kis és nagy tagjaimat, minden érzékemet, eszemet és értelmemet, és így tovább; ételt és italt, ruházatot, megélhetést, feleséget és gyermeket, háznépet, házat és gazdaságot stb.,; sőt életem javának szolgálatára, szükségletének kielégítésére rendelte minden teremtményét: a Napot, a Holdat és az égi csillagokat, a nappalt és az éjszakát, levegőt, tüzet, vizet, földet és mindazt, amit az hordoz és terem, madarat, halat és egyéb állatokat, gabonát és mindenféle növényt, továbbá minden más testi és múlandó jót: jó kormányzatot, békét, biztonságot. Azt tanuljuk tehát ebből a hitágazatból, hogy egyikünk sem kapta önmagától, nem is tarthatja fenn önmagában sem életét, sem semmit abból, amit most felsoroltunk és még felsorolhatnánk, bármilyen kicsiny és jelentéktelen az. Mindez pedig benne van ebben a szóban: »Teremtő«.”

6. alkalom

[A hívő szív Krisztusra épít szilárd alapként]

„Az tehát az igehely egyszerű értelme, hogy Krisztus az alapkő. Rajta kell megállnia az egyháznak, mellyel szemben egyetlen hatalom sem érvényesülhet. Ezáltal egy olyan házhoz hasonlatos, mely úgy épült, hogy egyedül jó alapjára támaszkodik, vagy egy olyan kastélyra emlékeztet, amely sziklára épült. Az a benyomásunk, mintha így szólna: »Jó alapra épültem, melyre rá is hagyatkozom.« Így tesz az a szív is, mely Krisztusra támaszkodik, és azt mondja: »Enyém

Krisztus, az Isten Fia, ő az alap, és én rá hagyatkozom mint erős sziklára, ezért semmi sem árthat nekem.« Emiatt jelenti a sziklára építkezés egyedül a Krisztus-hitet és a Krisztusra való szilárd hagyatkozást, vagyis azt, hogy Krisztus az enyém, minden javával együtt. Hiszen tényleg Krisztus összes képességein és javain állok. Szenvedése, halála, igazsága és minden java az enyém is. Erre támaszkodom, mint egy ház a sziklára, hiszen a ház a szikla képességeire hagyatkozik. Ha tehát én is ugyanígy megállok rajta, és tudom, hogy ő Isten Fia, és élete hatalmasabb az összes halálnál, dicsősége nagyobb az összes szegénynél, üdvössége erősebb az összes sorscsapásnál, igazsága pedig felülmúl minden bűnt stb., akkor semmi sem árthat nekem, még akkor sem, ha a pokol összes kapuja egyszerre támadna is ellenem. Ha viszont nem az alapkőre épültem, hanem valami cselekedetre, akkor ennek éppen az ellenkezője az igaz, még akkor is, ha hit nélkül enyém volna az összes szent cselekedete, főleg Szent Péteré, mert így ellenkeznék Krisztussal! Hiszen ezzel a világossággal összevetve minden fekete, e bölcsességgel szemben minden ostobaság, és ezen az igazságon kívül minden bűn. Ha a magam által kitalált alapon állok, és találkozom Krisztussal az ítéletkor, akkor aláhullok az örök kárhozatba, ám ha befogadtam őt, és rá építke, akkor részesülök igazságából, és mindabból, ami az övé. Ez pedig megtart engem előtте, hogy meg ne szégyenüljek. De miért is nem szégyenülök meg? Azért, mert Isten igazságára építettem, ami maga az Isten. Ezt pedig nem vetheti el, mert akkor önmagát is el kellene vetnie. Ez a helyes, egyszerű értelmezés. Ne hagyjátok tehát, hogy eltérítsenek titeket ettől az értelmezéstől, mert akkor aláhullotok a szikláról, és elkárhoztok.”

KÉRDÉSEK ÉS TÉMAÖTLETEK

- ▶ Énekjavaslat: Ki dolgát mind az Úrra hagyja (EÉ 331)
- ▶ A szakaszból emeljük ki az alábbi idézetet: „Ha tehát én is ugyanígy megállok rajta, és tudom, hogy ő Isten Fia, és élete hatalmasabb az összes halálnál, dicsősége nagyobb az összes szegénynél, üdvössége erősebb az összes sorscsapásnál, igazsága pedig felülmúl minden bűnt stb., akkor semmi sem árthat nekem, még akkor sem, ha a pokol összes kapuja egyszerre támadna is ellenem.”
 - Ez a rész pontosan meghatározza a keresztyén hit identitását.
 - Kérdések:
 - Mit jelent számomra az élet?

- Mit jelent számomra a halál?
 - Tudom-e, hogy Isten nagyobb a halálnál?
 - Mit jelent az üdvösség – e kérdés tisztázása különösen is fontos, a gyakorlatban nagyon sokféle félreértés veszi körül.
- Luther láttató képeket alkalmaz, ezeket ne csak a beszélgetésbe, hanem gyakorlati feladatba is ültessük át és építkezzünk. Az alkalom előtt készítsünk elő nagyobb méretű kavicsokat, alkoholos filceket, valamint gyorsan kötő, folyékony ragasztót.
- Feladat: A kavicsokat osszuk szét (úgy készüljünk, hogy mindenkinek minimum 4-5 kavics jusson). Kérjük meg a résztvevőket (magunk is vegyünk részt a feladatban), hogy írjanak a kiosztott kavicsokra az alábbi szempontok szerint:
 - Az egyház alapjai
 - A gyülekezeti közösség alapjai
 - Hitem alapjai
 - Ezeket a kavicsokat utána egyesével helyezzük körbe, majd egymásra. Közben ragasszuk is őket, hogy összetartsanak. Az egyes kavicsok elhelyezésénél beszélgessünk arról, hogy miért az a szöveg szerepel a kavicscon.
 - Végül térjünk ki az egység, mint közösség és mindennek a törekvéseinek a kérdésére.

7. alkalom

[Egyedül Krisztus által válik az egyház olyanná, mint a szikla; Péter és a keresztyének csak részei a sziklának, ami Krisztus]

„Joggal mondhatják hát: »Krisztus itt viszont azt mondja: 'Te Péter vagy, és én ezen a kősziklán építem fel egyházamat' (Mt 16,18) stb.« Ez így van, de ezt úgy kell értenetek, hogy ha itt Pétert és Krisztust is sziklának nevezik, akkor a teljes szikla maga Krisztus, Péter pedig csak a szikla egy darabja. Ez éppen olyan, mint hogy Jézus a Krisztus, minket pedig őutána neveznek keresztyéneknek, közösségünk és a hit miatt, ha valóban hasonlatosak leszünk Krisztushoz. Hiszen hit által leszünk egy lélekke Krisztussal, és fogadjuk be az ő lényegét. Ő ugyanis tisztá életű és szent, sőt igaz, és mi is éppen általa leszünk igazak, és válunk mindazzá, amit ő birtokol, és amire képes. Általa dicsekedhetünk is. Ám pontosan az a különbség, hogy Krisztus minden javát hivatala és joga révén birtokolja, mi viszont csak kegyelem és irgalmasság által nyerjük el azokat. Ennek megfelelően nevezi Pé-

tert is itt sziklának, hiszen a sziklának ütközik (vö. Mt 21,44), és így ő is sziklává lesz. Pontosan azért nevezhetnek minket is joggal Pétereknek, vagyis szikláknak, mivel felismerjük Krisztust, a sziklát.

Mégis lehetséges, hogy a pápa teológusai tovább erőszakoskodnak, és így szólnak: »Bármilyen legyen a te értelmezésed, én akkor is az ígéhez ragaszkodom, mely mindezek ellenére is azt mondja: 'Te Péter vagy, és én ezen a kösziklán építem fel egyházamat'. Ebből a szövegből bizony egyértelműen kiderül, hogy Péter a szikla.« Akkor tartásatok eléjük azt a részt, ami közvetlenül ezek után jön, vagyis: »és a pokol kapui sem fognak diadalmaskodni rajta« (Mt 16,18). Péter azonban nem állt meg szilárdan, mert rögtön az ezt követő igeszakaszban az Úr ördögnek nevezi őt. Amikor az Úr arról beszélt, hogyan megy majd Jeruzsálembe, és mennyit szenved majd a zsidóktól, végül pedig meg kell öletnie, majd újra feltámadnia, akkor Péter magához ragadta a szót, és így korholta az Urat: »Isten mentsen, Uram, ez nem történhet meg veled!« (Mt 16,22) Erre az Úr így felelt: »Távozz tőlem, Sátán!« (vagyis kísértő) (Mt 16,23). Tehát elbukott volna a szikla, és legyőzték volna a pokol kapui, ha az egyház Péterre épült volna! Hiszen az Úr így folytatja: »Péter, te nem azt akarod, amit az Isten.« (Mt 16,23) Nézd csak, drága barátom, nézd, hogy az Úr itt azt a Pétert nevezi ördögnek, akit korábban szentnek és boldognak hívott! Hogyan lehetséges ez? Mindez azért történt, hogy betömjék a fölöslegesen fecsegők száját, akik azt akarják, hogy az egyház Péterre, és ne magára Krisztusra épüljön. Krisztus ez által kívánt megerősíteni minket az ige helyes értelmezésében, hogy tudjuk, az egyház nem egy pocsolyán vagy trágyadombon alapszik, hanem szilárdan épült Krisztusra, aki maga a sarokkő, vagyis egy igazi próbakő, ahogy azt Ézsaiás is mondja (Ézs 28,16). Vagy nézzük csak tovább! Hogyan is történt az, amikor a szolgáló rákiáltott Péterre? (Mt 26,69) Akkor meg is tagadta Krisztust! Ha ő így elbukik, én pedig rá alapoztam, akkor min maradok meg? Ha az ördög elvinné a pápát, és én az ő alapján állnék, akkor valóban bajosan állnék meg. Azért engedte meg Krisztus Péter bukását, mert nem akarja, hogy őt tartsuk a sziklának, és hogy rá építsünk. Hiszen azon az alapon kell állnunk, mely minden ördöggel szemben megáll, vagyis Krisztuson. Tarts hát ki ezen értelmezés mellett, mert ez azt hirdeti: vele szemben a pokol összes kapui sem képesek semmire!"

KÉRDÉSEK ÉS TÉMAÖTLETEK

- ▶ Javasolt ének: Mi valljuk: hiszünk Istenben (EÉ 247)

- ▶ A beszélgetés témáját is tágan vesszük és az egyházra értelmezzük. Ez az alkalom váljék az egyház építő kritikájának alkalmává. Amennyiben közelmúltunkra, vagy a 20. századra gondolunk, akkor számos esetet és mulasztást fel tudunk hozni, mely „az egyház” számlájára írható. Beszéljünk e fájó közelmúltunkról. Vizsgáljuk meg, hogy az egyház emberek által okozott gyengeségei mit jelentenek számunkra.
- ▶ Ugyanakkor közösen vizsgáljuk meg gyülekezetünk életét is. Milyen a közösségünk, mennyire „erős vár”, hogyan illeszkedik bele a település életébe?
- ▶ Ezt követően egyenként próbálunk válaszokat és feladatokat találni, hogy saját életünk vonatkozásában mit tudnánk azért hitünk szerint aktívan tenni, hogy a leírt problémákat valamelyest orvosoljuk.
- ▶ Készítsünk elő egy nagy lapot, amire mindenki felírja a maga vállalásait.
- ▶ Mindehhez idézzük Klaus Doglasst: „A gyülekezetnek olyan helyé kell lennie, ahol az emberek szárnyakat kapnak, ahelyett, hogy szárnyaiukat megnyirbálnák.”
- ▶ Ugyanakkor ne feledkezzünk meg Luther szavairól sem, hogy az egyház a Szentlélek nélkül nem képzelhető el. A beszélgetésben mindezt helyezzük fókuszba, rávilágítva az egyház kettős természetére.

8. alkalom

[Az egyház egyedül a krisztusi szikla erejében áll ellen az ördögnek]

„A hit valami módon mindenható, ahogy maga Isten is. Éppen emiatt akarja Isten megóvni és megpróbálni, ezért kell mindannak megküzdenie vele, amire az ördög csak képes. Krisztus ugyanis nemhíába mondja itt: »és a pokol kapui sem fognak diadalmaskodni rajta«, hiszen az Írás szerint a kapuk nem mást jelentenek, mint egy várost és annak vezetőit, ugyanis a városokban a városkapuknál tartották a bírósági tárgyalásokat, ahogy azt a mózesi törvény is előírta: »Bírákat és felügyelőket állíts minden kapudba.« (5Móz 16,18; KG) Ennek megfelelően jelentik itt a pokol kapui az ördög és követői minden hatalmát, akik nem mások, mint például a királyok, a fejedelmek és e világ bölcei. Ezeknek szükségszerűen e szikla és a hit ellen kell dolgozniuk. A szikla a tenger kellős közepén áll, a hullámok pedig nekiütöznek, tajtékzanak, verdesik, és dühösen tombolnak ellene, mintha fel akarnák dönteni. Ő viszont szilárdan áll, mert jó alapon nyugszik. Mindenki készüljön fel hát bátran arra, hogy az ördög min-

den hatalmával együtt ráront e sziklára, és megpróbálja ledönteni. Ám semmire sem jut, éppen úgy, ahogy a tenger hullámai sem: jól lehet nekirontanak, de újra lezúdulnak, mert visszaveretnek a szikláról. Hiszen most is láthatjátok azt, hogyan dühöngnek istentelen fejedelmek, sőt velük tombolnak a világ nagy tudósai és szentjei is. Ám ezt nem szabad figyelembe venni, sőt egyáltalán ne is törődj vele! Mert ezek a hullámok, melyek nekiütköznek a sziklának, nem mások, mint a pokol kapui.”

KÉRDÉSEK ÉS TÉMAÖTLETEK

- ▶ Javasolt ének: Erős vár a mi Istenünk (ÉÉ 254)
- ▶ Mik a 21. századi egyház veszélyei?
- ▶ Kik azok, akik ma a hit ellen dolgoznak? Mi a dolgunk velük?
- ▶ Keken András *Deák téri esték* című kötetének Veszélyben a kereszténység? című előadása a reformáció 450. évfordulóját követően többek között arra tér ki, hogy a kereszténység ügyét sem Néró római császár, sem a kereszténységet megújító Luthert Kajetán bíboros nem tudta megállítani. Keken kitér a harmincéves háborúra is, bizonyítva, hogy az igaz hitért küzdők akár önfeláldozásuk árán is, de végeredményben véghez viszik Isten akaratát.
 - „Úgy látszik, külső erők nem rendíthetik meg a kereszténységet. Okozhatnak szervezeti válságot, teológiai átértékelést, statisztikai fogyást, vagy deprivációt a politikai hatalomban és a társadalmi befolyásban. Az igazi veszélyt az jelenti, ha a kereszténység elszakad az »élő víz« forrásától, s a formát az élet, a dogmát a hit, a szervezetet a szabadság s a fanatizmust a szeretet fölé helyezi. (...) Akkor kerül halálos veszélybe a kereszténység, ha Jézusról fedlekkezik meg!”
- ▶ Klaus Douglass: *Az új reformáció* (az alábbi két idézet alapján az egyéni és közösségi elköteleződésről, a hívő embernek a mindennapokban való életéről beszélgezzünk.)
 - „A hit keresztyén értelmezés szerint mindig személyes, de sohasem magánügy.”
 - „Hogy a keresztyénység a »szeretet vallása«, abban mindenki egyetért. Azzal kapcsolatban, hogy a szeretet nem egy általános érzés: »átölellek, emberiség«, és nem is korlátozódik csupán a felebaráti szeretet általános kötelezettségére, hanem egy konkrét közösségben lobban fel, marad meg és erősödik, a modern kori protestantizmusnak nyilvánvaló értelmezési nehézségei vannak.”

9. alkalom

[A Krisztuson alapuló egyház birtokolja a kulcsok hatalmát]

„A továbbiakban ezt mondja Krisztus: »Neked adom a mennyek országának kulcsait« stb. (Mt 16,19) Ahogy már korábban is kitértünk az egyszerű jelentés mellett, úgy maradatok meg annál most is! A kulcs annak adatik, aki hit által megáll a sziklán, és akinek megadta ezt az Atya. Senki sem ismerhet olyan embert, aki képes ezen a sziklán megállni, hiszen ma az egyik bukik el, holnap a másik, éppen úgy, ahogy Szent Péter is elbukott. Nem említhetünk emiatt egyetlen olyan személyt sem, akit kizárólagosan felruháztak volna a kulcsok hatalmával, kivéve az egyházat, vagyis azokat, akik e sziklát tekintik alapnak. Egyedül a keresztény egyház birtokolja a kulcsokat, és senki más. Joggal használhatja a pápa a püspökökkel együtt hivatala jeleként, mellyel a gyülekezet bízta meg, sőt egy pap is élhet a kulcsok hatalmával, mivel kereszttel, ígét hirdet, és kiszolgáltatja az úrvacsora szentségét, ám ezt nem saját hóbortjából teszi, hanem a gyülekezet megbízásából, mivel – még ha gonosztevő is – az egész gyülekezet szolgálja, melyre a kulcsok hatalmát ruházták. Mindezt ugyanis a gyülekezet helyett végzi, vagyis az egyház cselekszi meg, ha pedig az egyház jár el így, akkor mindezt maga Isten viszi véghez. Hiszen szolgálóra van szükségünk: ha az egész gyülekezet akarná tolongva elvégezni a keresztlőt, akkor valószínűleg megfojtanák a gyermeket, mivel vagy ezer kéz nyúlna utána, ami nem volna helyénvaló. Éppen ezért van szükség egy szolgálóra, aki a gyülekezet helyét betölti.

Ami pedig a kulcsok kötő és oldó hatalmát illeti, ez teljhatalom a tanításra, és nem csupán a feloldozásra. Hiszen a kulcsok mindarra vonatkoznak, amivel segíteni tudok felebarátaimon: a vigaszra, amit egymásnak nyújtunk; a nyilvános és a magánygónásra, a feloldozásra, de legáltalánosabb értelemben mégis az igehirdetést takarja. Mert ha azt hirdetjük: »Aki hisz, üdvözlő« (Mk 16,16), akkor ez nyitást és oldást jelent. Ám ha ennek éppen az ellenkezőjét: »Aki pedig nem hisz, elkárhozik« (Mk 16,16), akkor ez bezárást és megkötözést sugall. A megkötözés viszont megelőzi a feloldást (vö. Mt 16,19). Ha valakinek azt hirdetem: »Jártodban-keltdben az ördögé vagy«, akkor számára be van zárva a menny. Ha ő viszont megrémül ettől, leborul, és ekkor felismeri a bűnét, akkor mondd neki a következőket: »Higgy Krisztusban, mert akkor megbocsáttatnak a bűneid.« Ez pedig a menny megnyitását jelenti. Így tett Péter is ApCsel 2,38-ban, és

nekünk mindnyájunknak is épp ilyen keresztényi teljhatalmunk van a kötésre és az oldásra. A pápisták mindezt arra vonatkoztatták, hogy így erősítsék és indokolják meg a pápa törvényeit, vagyis a kötés törvényhozást jelent, stb. Így vezetnek ezek a vakok világtalanságot (vö. Mt 15,14). Maradjatok meg az ige egyszerű jelentésénél! Dicsőség Istennek!”

KÉRDÉSEK ÉS TÉMAÖTLETEK

- ▶ Énekjavaslat: Jézus Krisztus, dicséértessél (EÉ 154)
- ▶ Ehhez a szövegrészhez idézzük fel a *Schmalkaldeni cikkek* ide vonatkozó részét:
 - „A kulcsok: A kulcsok szolgálatát és hatalmát maga Krisztus ruházta az egyházra, hogy megkötözze vagy feloldozza a bűnöket. Nemcsak a durva és nyilvánvaló bűnöket, hanem azokat a finom és titkos bűnöket is, amelyeket egyedül Isten ismer, amint meg van írva: »Ki veheti észre a tévedéseket« (Zsolt 19,13). És Pál maga is panaszkodik, hogy testével »a bűn törvényének« szolgál (Rm 7,23). Valóban nem mi, hanem Isten hivatott egyedül annak a megítélésére, hogy melyek, mily nagyok és mennyi bűnről van szó. Így van megírva: »Ne szállj perbe szolgáloddal, mert egy élő sem igaz előtted« (Zsolt 143,2). És Pál is mondja 1Kor 4,4-ben: »Nem tudok ugyan semmit magam ellen felhozni, de azért igaz nem vagyok.«”
- ▶ Beszélgessünk a kulcsok hatalmáról. Ehhez külön emeljük ki az alábbi Luther idézetet: „a kulcsok mindarra vonatkoznak, amivel segíteni tudok felebarátaimon: a vigaszra, amit egymásnak nyújtunk; a nyilvános és a magángyónásra, a feloldozásra, de legáltalánosabb értelemben mégis az igehirdetést takarja.”
 - Mit jelent a felebarát, a vigasz, a gyónás, a feloldozás az életünkben? Mennyire vagyunk erre képesek és mennyire gyakoroljuk ezeket?
 - A beszélgetésben érdemes kitérni arra is, hogy mi van, ha nem élünk a lehetőségeinkkel, azaz megtagadjuk másoktól vagy önmagunktól a felebaráti szeretet, a vigasztalás, a gyónás és a feloldozás ajándékát.
 - Külön is térjünk ki a fentiekén túl az imádságra, mint erőforrásra.
 - Ehhez érdemes Dietrich Bonhoeffert idéznünk: „Ahogyan a mindennapi kenyér kérése a testi élet minden szükségét kifejezi, úgy tartozik az életért, egészségért, Isten jótetszése látható jeleiért való könyörgés ahhoz az imádsághoz, melyet Istenhez mint Teremtőhöz és az élet fenntartójához intézünk.”

- Valamint Jürgen Moltmann gondolatait: „Amikor imádkozunk, nem saját vágyainkat keressük, hanem Isten valóságát, és kitörünk vágyképeink tükörterméből, amelynek foglyai voltunk. Felébredünk dermedtségünkből és érzelmeink sükettségéből. Széttörjük a minket borító közöny páncélját. (...) Az imádságban felébredünk a világ számára, és úgy ismerjük meg magasságait és mélységeit, ahogyan Isten ismeri azokat. Észrevesszük a teremtmények sóhajtozását, és meghalljuk az elnémuló áldozatok kiáltását, de meghalljuk a virágzó tavasz dicshimnuszát is, és érezzük Isten minden élőlényre kiáradó szeretetét. Az Istenhez intézett imádság tehát felébreszti minden érzékünket, és nagyon éberré teszi szellemünket. Aki imádkozik, figyelmesebben él.”
- Milyen szolgálat az igehirdetés? Mit jelent számunkra?
 - (Itt ne csak a templomi igehirdetésről, hanem a családi áhítatról is beszéljünk.)

ZÁRÓ GONDOLATOK

- ▶ Összegezzük, hogy milyen megállapításokat fogalmaztunk meg a sorozat alatt az egyházzal, a személyes hitről, a keresztyén egzisztenciáról.
- ▶ Kérdezzünk rá, hogy a vállalatokban milyen segítséget kérnek egymástól a résztvevők, ezzel is biztassuk őket a további szolgálatra.

Múlt és jelen közössége – Évfordulók 2018-ban

GALAMBOS ÁDÁM – H. HUBERT GABRIELLA

67

Bevezetés

Az egyháztörténeti évfordulókat feldolgozó sorozatunkban arra törekedtünk, hogy a gyülekezeti csoport számára ne elsősorban történeti beszámolóvá vagy előadássorozattá váljanak ezek az alkalmak, hanem sokkal inkább aktuális kérdések közös megvitatásának lehetőségei legyenek. Így az egyes évfordulókat kiindulópontként kezeltük és olyan, az eseményhez, személyhez kapcsolódó kérdéseket vázoltunk fel, melyek a mai gyülekezeti életet is meghatározhatják. Ez a sorozat így a múltat és jelent összekötő, formáját tekintve beszélgetős gyülekezeti alkalom vázlata. Több helyen is jeleztünk segédanyagokat, többféle választási lehetőséget is összegyűjtöttünk, hogy az adott gyülekezeti csoporthoz minél könnyebben lehessen a sorozatot „igazítani”.

2018. ÉV EGYHÁZTÖRTÉNETI VONATKOZÁSÚ ÉVFORDULÓINAK KIVONATA

- ▶ 1518 – Luther megmagyarázza tételeit (500 éves a Beszéd a búcsúról és a kegyelemről/)
- ▶ 1518 – Melancthon a wittenbergi egyetem tanára lett (500 éve)
- ▶ 1568 – Tordai országgyűlés (450 éve)
- ▶ 1618–1648 – Harmincéves háború (350 éve kezdődött)
- ▶ 1718 – Fábry Gergely (300 éve született)
- ▶ 1718 – XII. Károly svéd király halála (300 éve hunyt el)
- ▶ 1818 – Görgey Artúr (200 éve született)
- ▶ 1818 – Haberern Jonatán (200 éve született)
- ▶ 1818 – Haan Lajos (200 éve született)
- ▶ 1818 – Ócsai Balogh Péter (200 éve hunyt el)

- ▶ 1868 – Vegyes házasságok és reverzális (150 éve hozták meg a törvényt)
- ▶ 1918 – I. világháború vége (100 éve)
- ▶ 1918 – Ingmar Bergman (100 éve született)
- ▶ 1948 – Iskolák államosítása (70 éve szüntették be az egyházi iskolákat)

1. alkalom

1518 – Luther megmagyarázza tételeit

500 éve, 1518-ban nyomtatták ki a *Beszéd a bűcsúról és a kegyelemről* (*Ein Sermon von Ablass und Gnade*) címmel Luther prédikációját, amelyben röviden, 20 cikkelyben és közérthető formában, német nyelven foglalta össze téziseit.

Ugyancsak ebben az évben, Wittenbergben jelentek meg annak a tudományos disputációnak a tézisei, amelyeket az 1517. április 25-én Staupitz elnökletével (az Ágoston-rendi szerzetesek százsz kongregációjának konventje előtt Heidelbergben) tartott vitára állított össze Luther. A tézisek a 95 tétel részletes magyarázatát tartalmazzák: *Resolutiones disputationum de indulgentiarum virtute*. Mindkét nyomtatvány, a közérthetően és tudományosan kifejtett tézisek átütő sikert értek el.

Luther *Beszéd a bűcsúról és a kegyelemről* című prédikációja teljes terjedelmében elolvasható a *Luther válogatott művek 6. – Prédikációk* kötetben (61. oldal).

Ismertessük a lutheri prédikáció kortörténetét, a bűcsúcédulák jelentését, majd kezdeményezzünk beszélgetést.

IDÉZET

„Az elégtétel további három részre oszlik, imádságra, böjtre és alamizsnálkodásra, mégpedig így: az imádság jelent minden cselekedetet a lélekben, mint az olvasás, gondolkodás, Isten igéjének hallgatása, prédikálás, tanítás és effélék. A böjtölés jelenti a test sanyargatásának cselekedeteit, mint a virrasztás, munka, kemény fekvőhely, durva szövésű ruhák stb. Az alamizsnálkodás jelenti a szeretet és könyörület cselekedeteit a felebaráttal szemben.”

KÉRDÉSEK:

- ▶ Mit jelent ma az imádság?
- ▶ Hogyan imádkozunk?
- ▶ Mi a különbség a közösségi és egyéni ima között?
- ▶ Mit értünk ma evangélikusként a böjtölésen?
- ▶ Hogyan lehet a munka böjt? Tudunk-e böjtölve imádkozni?
- ▶ Hogyan fordulunk a másikhoz?
- ▶ Mit jelent a felebarát fogalma?

FELADAT

- ▶ Kérjük fel a csoportot, hogy alkossanak három csoportot: imádság, böjtölés, alamizsnálkodás. A csoport tagjai külön-külön is vitassák meg a fenti, csoportra vonatkozó kérdéseket az alábbi szempont szerint: Az én gyülekezetemben és az én életemben hogyan és mivel lehetne erősíteni ezeket. A csoport számoljon be a konszenzusról.
- ▶ Örömteli lenne, ha az egyes csoportok nem csak megállapítást tennének, hanem azt a hétköznapi életbe is átültetnék. Ezért kérjük meg őket, hogy a sorozat végéig dolgozzon együtt a csoport azon, hogy a megállapításai „érvényre kerüljenek”. A sorozat végén legyen majd egy külön alkalom, amikor nem csak összegezzük az együtt töltött munkát, hanem erre külön ki is térünk majd.

2. alkalom

Ezen az alkalmon elevenítsük fel az előző beszélgetést, majd az alábbi három idézet alapján kezdeményezzük a közös gondolkodás folytatását. Ajánljuk, hogy ne a reformáció korának teológiai kérdéseit, a katolikus egyház akkori gondolkodását helyezzük előtérbe, hanem aktualizáljuk a szöveget, azaz annak a mai üzenetét keressük.

IDÉZET

„Ezúttal hagyom az ő véleményük elvetését. Azt mondom, az Írásból nem bizonyítható, hogy az isteni igazságosság a bűnökért valami egyéb büntetést és elégtételt kívánna vagy követelne, mint egyedül a szívbeli, igaz bűnbánatot, avagy megtérést, a jövőre vonatkozóan pedig Krisztus keresztye hordozásának szándékát és a főnt megnevezett dolgok gyakorlását (ha senki nem parancsolja, akkor is). Mert így szól Isten Ezékiel által: »Ha a bűnös megtér és igazul cselekszik,

nem akarok többé az ő bűnére gondolni.« És éppígy mindazoknál, akiket feloldozott: Magdalai Máriánál, a bénánál, a házasságtörő asszonytól stb. Szívesen hallanám azt, aki valami mást akar bizonyítani, attól eltekintve, hogy van néhány doktor, aki így vélekedett.”

• KÉRDÉSEK:

- ▶ Mit jelent számunkra a bűnbánat?
 - Milyen feltételhez kötjük?
 - Megvalljuk-e Isten előtt a bűneinket?
 - Bűnbánat és feloldozás viszonya
- ▶ Megbocsátás és bocsánatkérés
 - Luther szívbeli, igaz bűnbánatról beszél, mi mégis sokszor „vezeklünk” önmagunkban. Hogyan lehet feloldani mások és saját bűneinket? Mi a megbocsátás jó gyakorlata?
- ▶ Isten és a közösség előtti bűnbánat
 - A bűnbánathoz szükséges-e számunkra az úrvacsora?
 - Az istentisztelet bűnbánati részénél nem csak Isten előtt, hanem a gyülekezet előtt is megvalljuk bűneinket.
 - Valóban így teszünk? Felvállaljuk a hibáinkat a gyülekezet előtt?
 - Mi van azokkal a bűneinkkel, amelyekre nem emlékszünk, vagy nem valljuk be?
 - A gyülekezet felelősségéről, azaz a másik terhének hordozásáról mit gondolunk? Hogyan tesszük?

IDÉZET

„Azt nem mondhatjuk, hogy a büntetés és a cselekedet túl sok lenne, hogy az ember életének rövideége miatt ne tudná elvégezni azt, és ezért válna szükségessé a bűcsú. Erre azt felelem, hogy ez is alapítvány és merő koholmány. Mivel Isten és a szentegyház senkire nem ró ki többet, mint amennyit el lehet viselni, ahogyan Szent Pál mondja 1Kor 10,13-ban, hogy Isten senkit sem hagy erején felül megpróbálni. Nagyon is a kereszténység gyalázatára válik, hogy azzal vádolják, többet helyez ránk, mint amit el tudunk hordozni.

KÉRDÉSEK

- ▶ A ránk rótt nehézségek
 - Miért van rá szükség?
 - Mi a számunkra elégséges?

- Hol vannak a határaink?
- Tudunk-e segítséget kérni?
- ▶ *„Emberi erőt meghaladó kísértés még nem ért titeket. Isten pedig hűséges, és nem hagy titeket erőtlön felül kísérteni; sőt a kísértéssel együtt el fogja készíteni a szabadulás útját is, hogy el bírjátok azt viselni.” (1Kor 10,13)*
 - Mit jelent az, hogy Isten nem hagy erőtlön felül kísérteni?
 - Mit kezdünk a kísértéssel?
 - Miért van kísértés?
 - Mi tegyünk, ha úgy érezzük, hogy erőtlön felül próbál meg az Isten?
 - Mit jelent a szabadulás útja?

IDÉZET

„Nagy tévedés, ha valaki azt gondolja, hogy bűneiért elégtételt vehet, hiszen Isten a bűnöket mindig, minden időben ingyen, mérhetetlen kegyelméből megbocsátja, és ezért nem kíván mást, mint hogy az ember ezentúl helyes életet éljen. A kereszténység valami mást követel, tehát tud és kell is elengednie, nem pedig elviselhetetlen terheket kivetnie.”

KÉRDÉSEK

- ▶ Bűn és elégtétel viszonya
 - Miért akarunk elégtételt?
 - Mihez viszonyítjuk (emberhez vagy Istenhez) a bűnt és miért?
 - Mit jelent a kegyelem?
 - Hogy következik a kegyelem megértéséből a helyes élet?
 - Milyen a helyes, Krisztust követő élet?
 - Mit jelent az elengedés – megbocsátás?

LEZÁRÓ GONDOLATOK

Összegezzük, hogy hogyan jutottunk el a bűnbocsátó céduláktól a 2017-es évhez.

Kérjük meg a résztvevőket, hogy írják össze azt a három fő gondolatot, amely bűn és bűnbocsátat kérdésében számukra valamiért most kimagaslóan fontos lett. (A listát mi is készítsük el.) Kérjük meg, hogy aki vállalja, az mondja el, hogy mit írt össze és röviden ismertesse, hogy miért.

Ezt követően kérjük meg a jelenlévőket, hogy a listájukból legalább egyet a gyakorlatban is igyekezzenek „kamatoztatni”.

3. alkalom

1518 – Melanchthon a wittenbergi egyetem tanára lett

500 éve lett a görög nyelv és irodalom tanára Wittenbergben Philipp Melanchthon. Beköszöntő beszédében a tanulmányok Bibliára épülő, humanista szellemű megújításáról szól: „Az alapfokú oktatás során a grammatikában, a dialektikában és a retorikában olyan szintig kell eljutni, hogy helyesen tudjunk beszélni és gondolkodni. Így nem leszünk felkészületlenek a magasabb tudományokban való elmélyüléshez... Mert én azon a véleményen vagyok, hogy ha valaki a teológiában vagy a közéletben valamit el akar érni, annak előtte a szellemtudományokban – és ezeket értem a filozófia alatt – kellő mértékben iskoláznia kell magát... a „filozófia” megjelölés alatt természettudományokat, erkölctant és történelmet értek.”

Míg Luther Márton életéről és teológiai gondolkodásáról a gyülekezetek életében sok szó esik, addig Melanchthon életét és munkásságát kevésbé szoktuk fókuszba helyezni. A reformáció 500. évének folytatásaként lehetőségünk van Melanchthon életét bemutatni.

Melanchthon megítélésével és súlyával kapcsolatban érdemes Luthert is idézni:

„Órigenést már kiátkoztam. János, az Aranyszájú sem állhat meg előttem: ő csak egy fecsegő. Basilius nem ér semmit, ő csak afféle szerzetes, egy hajszálat sem adnék érte. Philippus Melanchthon Apológiája az összes egyházbeli doktort felülmúlja, még Ágostont is. Hilarius és Theophylaktos jók. Ambrosius is: ő némelykor finom észjárással fejtegeti a bűnbocsánatot, melyben a legfőbb cikkely, hogy Isten mint főhatalom a bűnöket kegyelemből bocsátja meg és engedi el, Krisztus kedvéért, aki helyettünk megfizetett és elégtételt adott értük.” (LVM 8., 102. o.)

PHILIPP MELANCHTHON RÖVID ÉLETRAJZA

1497 – Melanchthon Brettenben (eredetileg Schwarzerd néven) megszületik.

1509 – A heidelbergi egyetemre megy tanulni.

1511 – Baccalaurus lesz (az első akadémiai fokozat).

1512 – Tübingenbe megy át tanulni.

1514 – Megszerzi a magister fokozatot.

1518 – Mint a görög nyelv professzora egyetemi tanár lesz Wittenbergben.

Melanchthon több fontos tárgyaláson részt vesz a reformáció oldalán.

Luther legfontosabb munkatársa lesz.

Nagy iskolai és egyetemi reformot hajt végre a Szász Választófejedelemség területén, ezért később megkapja a „Praeceptor Germaniae” címet (Németország tanítómestere).

Megírja az első evangélikus dogmatikai könyvet *Loci communes* címen 1521-ben és a *Confessio Augustana*t az evangélikus egyház legfontosabb hitvallási iratát 1530-ban.

Luther halála után a reformáció vezetője lesz.

1560 meghal Wittenbergben.

ÖTLETEK A FELDOLGOZÁSHOZ

- ▶ Reuss András tanulmánya alapján Melanchthon élete: REUSS 1998.
- ▶ *Reformáció és kultúra – Melanchthon és Luther*. Ittész Gábor tanulmányát ajánljuk: ITTÉSZ 2014.
- ▶ Melanchthon pedagógiai munkásságával kapcsolatban az alábbi tanulmányt ajánljuk: MIKONYA 1998.
- ▶ *Melanchthon* 2008.

A Melanchthonról szóló két részes alkalmunk első alkalma így váljék egy kor- és élettörténeti ismertetővé.

KÉRDÉSEK/ÖTLETEK

- ▶ Mit jelentett a reformáció korában az oktatás?
- ▶ Melanchthon hitvallásossága (erről a következő alkalmon részletesen is beszélünk majd).
- ▶ Melanchthon pedagógiai hatása és annak máig ható üzenete.
- ▶ Miért nem ismerjük Melanchthont?
- ▶ Melanchthon hatása Magyarországon.
 - Ebben a beszélgetésben érdemes kitérni Leonard Stöckel (Bártfa, 1518. – Bártfa, 1560.) tanulmányaira és bártfai munkásságára is.
- ▶ Kitérhetünk az érdekes párhuzamra, miszerint ma is kétpólusúak a gyülekezetek, azaz lelkész és felügyelő végzi a fő szolgálatokat. Ennek a párhuzamnak a felfejtése.
- ▶ Lehet-e nem lelkészként teológiával foglalkozni? – Miért kötjük a teológiai kijelentéseket a lelkészekhez/teológusokhoz? Hogyan lehet ma az egyetemes papságot értelmezni?

4. alkalom

74

Melanchthon munkássága kapcsán nem mehetünk el a hitvallás kérdése mellett sem. „A hitvallások akármilyen hatásának feltétele a szövegek elérhetősége és ismerete. Már 1791-ben több zsinati küldött arról panaszkodott, hogy a hitvallási iratok még a lelkészek számára sem elérhetők” – fogalmaz egy tanulmányában Reuss András. Egyházunk hitvallási iratait sajnos ma sem minden gyülekezeti tag ismeri, ezért térjünk ki általánosságban egyházunk hitvallási irataira. Ennek kapcsán érdekes áttekintő tanulmány REUSS 2015.

Ennek ismertetését követően az *Ágostai hitvallás* és az *Ágostai hitvallás apológiája* keletkezéstörténetéről beszéljünk, majd válasszunk ki néhány részt, amelyet szívesen végigbeszélünk a résztvevőkkel. Érdemes arra figyelni, hogy ezeken az alkalmakon se maradjunk a reformáció koránál, hanem merjük aktualizálni a hitvallás tartalmát és kérdéseit. Ezért ajánljuk, hogy a feldolgozáshoz ne a reformáció kori kérdéseket, hanem az adott gyülekezetre vonatkozó hitvallási szövegrészeket válasszuk ki.

PÉLDA

- ▶ Istenről
 - Mit jelent az egy isteni lényeg?
 - Itt kitérhetünk a Szentháromság kérdéseire: mi a különbség Atya, Fiú, Szentlélek között?
 - Mit jelent számunkra Isten?
 - Izgalmas beszélgetési alap lehet annak a kérdése, hogy hogyan képzeljük el Istent. (Itt nem a fizikai, hanem a lelki értelemben vesszük a kérdést, azaz lehetőség nyílik a jelenlévők istenképének közös megismerésére és az arról szóló beszélgetésre.)
- ▶ Az eredendő bűn
 - Mit jelent, hogy az ember bűnben születik?
 - A bűn oka – mit gondolunk az ördögről?
 - Mit jelent a Szentlélektől való újjászületés?
 - A megigazulás kérdése – Ezt a kérdéskört különösen is fontosnak tartjuk, mivel, bár hitvallásunk egyik markáns kérdése, a hívők közösségében mégis számos félreértelmezés van e körül. Itt kitérhetünk a hit és jócselekedetek kérdésére és összefüggésére is.

► Úrvacsora

- A hitvallás szövege a mindkét szín alatti úrvacsoraszó mellett érvel. Mielőtt az érvelés kortörténeti ismertetésébe belemennénk, beszéljünk magáról az úrvacsoráról.
- Megkérdezhetjük, hogy mit jelent a jelenlévők számára az úrvacsora.
- Egyházunkban az úrvacsora a gyakorlatban tévesen a konfirmációhoz volt rendelve, mely a zsinat által most kerül átdolgozásra. A hitvallási szöveggel való foglalkozás lehetőséget adhat ennek a kérdésnek a részletes ismertetésére és megvitatására.
- Kitérhetünk egy, a hitvallásban említett gyakorlatra, a körmenetre is.

1818 – HABERERN JONATÁN

200 éve született Szepes vármegyében Haberern Jonatán (Felka, 1818 – Budapest, 1880) evangélikus tanár, filozófus, az MTA tagja. Hosszú éveket töltött európai egyetemeken. 1852–1858 között a szarvasi gimnázium bölcselet, görög és német nyelv tanára, 1858–1866 között az egyesült pesti protestáns teológián a bölcselet és görög nyelv tanára, majd pedig a pesti egyetem magántanára lett. Arisztotelész műveit fordította, görög nyelvtant írt.

Bár a kronológiai felsorolásban később szerepel, mégis ajánljuk, hogy Haberern Jonatán életéről Philipp Melanchthon mellett essék szó. Tesszük ezt azért, mert Haberern nem csak Melanchthon életéről írt könyvet, hanem munkásságában, humanizmusában és pedagógiai munkásságában rokonság fedezhető fel Melanchthonnal.

A róla szóló beszédben próbáljunk az alábbi kérdésekre válaszokat keresni:

- egyház és kultúra viszonya
- világi tisztségviselők felelőssége a gyülekezetben
- oktatás és egyház

5. alkalom

1568 – Tordai országgyűlés

450 évvel ezelőtt a tordai országgyűlés négy vallás – katolikus, evangélikus, református és unitárius – szabadságát és egyenjogúságát mondta ki. János Zsigmond fejedelem uralkodása alatt tartott erdélyi országgyűlésen hirdették ki: „...minden helyeken a prédikátorok az evangéliumot prédikálják, hirdessék, ki-ki az ő értelme szerint, és a

község, ha venni akarja, jó, ha nem pedig senki kényszerítéssel ne kényszerítse az ő lelke azon meg nem nyugodván, de oly prédikátort tarthasson, akinek tanítása őnékie tetszik. Ezért pedig senki... a prédikátorokat meg ne bántassa, ne szidalmaztassék senki az religióért senkitől.... és nem engedtetik senkinek, hogy senkit fogsággal avagy helyéből való priválással [elűzéssel, tisztségétől való megfosztással] fenyegetsen a tanításért, mert a hit Istennek ajándéka, ez hallásból léssen, mely hallás Istennek ígéje által vagyon.”

Valóban büszkék lehetünk erre az erdélyi országgyűlésre, ezért érdemes, egy kicsit a kort ismertetni. Beszéljessünk arról, hogy a résztvevők szerint mit jelenthetett 450 évvel ezelőtt a vallásszabadság.

Néhány szempont a kortörténeti ismertetéshez:

RÉSZLETEK BENDA KÁLMÁN (1994) TANULMÁNYÁBÓL:

„A vallásszabadságért vívott harc az emberi jogokért folytatott sok évszázados küzdelem egyik fontos fejezete volt. Egyetemes vonatkozásban a kérdés történetének könyvtárnyi irodalma van, íróik azonban, ritka kivételektől eltekintve, az erdélyi fejlődést nem ismerik, s így nem tudják, hogy a fejedelemségben Európa nyugati részeit messze megelőzve, elsőnek mondták ki négy vallás szabadságát és egyenjogúságát.

A középkori Európa nem ismerte a vallási türelmet. A római katolikus egyház a tanaitól való minden eltérést eretnekségnek bélyegzett, s mint Isten elleni bűnt, máglyahalállal sújtott. Nem hozott megértést vagy türelmet az övétől eltérő vallási felfogások iránt a reformáció sem. Kálvin János kinyomtatott írásban fordult szembe egykori fegyvertársával, Sébastien Castellióval, amikor az a türelem, más tanítások megtűrése mellett emelt szót, és tudjuk, hogy a Szentháromságot tagadó Servet Mihály megégetésével is egyetértett. Theodor Bèze (akit a magyarok Béza Tódorként emlegettek), vagy később az anglikán prédikátor Thomas Edwards egyaránt úgy vélte, hogy a »libertas conscientiae«, a lelkiismereti szabadság, más hiten lévők megtűréseinek gondolata a sátán találmánya, hogy az emberekben kételyt ébresszen és meggyöngítse a hitet. Pierre Juri-en, a Franciaországból vallása miatt menekülni kényszerült hugenotta pap, még 1687-ben megjelentetett könyvében is azt hirdette, hogy a kálvinista egyháznak joga van a más vallásban tévelygőkre erővel is rákényszeríteni az »igaz hitet«. Egyes humanista gondolkodókat kivéve, a más vallásúak iránti türelem, a lelkiismereti sza-

badtság elismerése a reformáció korában csak az erősen kisebbségben lévő vallási irányzatoknál jelentkezett.

A 17. század második felében az ember természetes jogairól kibontakozó irodalom fordította a figyelmet a vallási türelem kérdésére. Samuel Pufendorf, a neves jogász a Bibliából vett idézetekkel bizonyította, hogy a vallás szabad megválasztása és gyakorlása az ember ősi joga, amelybe az egyházi vagy világi többségnek nincs joga beleszólni. A kérdés nagy vitát váltott ki, de csak elméleti síkon maradt. John Locke híres munkája, az 1689-ben kiadott *Levél a vallási toleranciáról* is filozófiai problémaként tárgyalta a kérdést, a gyakorlati megvalósításra még csak javaslata sem volt. Az általános, mondhatjuk modern értelemben vett vallási türelem csak a 18. század végén született meg, a francia forradalom nyilatkozatában az emberi jogokról.

A középkori eretnek mozgalmak helyi jellegűek voltak, a római egyház egységét nem tudták megbontani. A 16. században Luther Márton felléptével induló reformáció azonban már Európa egészére kiterjedt, és egész országokat szakított ki a katolikus egyházból. Miután a régi és az új egyházak közötti évtizedes vallásháborúk során nyilvánvalóvá lett, hogy egyik fél sem tudja a másikat meggyőzni vagy térdre kényszeríteni, az együttélést valamilyen formában rendezni kellett. Így jött létre politikai kényszerűségből 1555-ben az augsburgi vallásbéke, mely azzal, hogy elismerte az evangélikus vallást, először mondotta ki, hogy a nyugati kereszténységen belül nem csak egy vallás lehetséges. A két felekezet együttélését azonban az akkori politikusok sem tartották megvalósíthatónak. A béke szerint minden ország, tartomány, birodalmi szabad város választhatott, hogy a két vallás közül melyiket akarja követni, de választásuk megszabta a joghatóságuk alatt élők vallási hovatartozását is. Vagyis a béke rendelkezése szerint a másik egyházi tanítás hívei szabadon távozhattak vagyonukkal együtt. Egy kormányzati egységen belül tehát csak egy vallás, egy egyház létezhetett.

Majdnem száz év múlva, 1648-ban a vesztfáliai békében emelték be az elismert felekezetek közé a református (kálvinista) egyházat. Mivel pedig közben nyilvánvalóvá lett, hogy az »egy ország – egy vallás« elve a gyakorlatban a legtöbb helyen nem volt megvalósítható, tágitották a lehetőséget. Eszerint egy ország területén belül élhetnek mind a három felekezethez tartozók, de a tartományuraknak, a földesuraknak jogában áll a maguk vallására kényszeríteni jobbakat. Ez a »cuius regio, eius religio« elve: akié a birtok, az szabja

meg a vallást. Egy városon, tartományon vagy birtoktesten belül tehát a vesztfáliai béke továbbra is egyetlen vallás uralmát tartotta megvalósíthatónak.

A nyugat-európai egyháztörténeteszek általánosnak mondható fel fogása szerint a felekezeti egyenjogúságot először az angol parlament iktatta törvénybe 1653-ban Cromwell nyomására. Ez az egyenjogúság csak a keresztény vallásokra vonatkozott, s közülük is kizárták az unitáriusokat. Ez is mutatja, hogy az egyenjogúsítás nem a mai értelemben vett lelkiismereti szabadság nevében történt, hanem politikai megfontolásból, hogy biztosítsa a társadalom egységét.

Európa nyugati felében, északi, déli vagy középső részein nagyjából egységes vallási tömbök alakultak ki. Itália és a Pireneusi-félsziget egységes katolikus volt, Skandinávia evangélikus, a német államok katolikusok, evangélikusok vagy a Rajna mentén reformátusok voltak, s miután XIV. Lajos visszavonta 1685-ben a protestáns kisebbségnek a nantes-i ediktumban adott szabadságjogokat s a hugenotákat áttérésre vagy emigrációra kényszerítette, Franciaország is egységesen katolikussá lett. Európa keleti részén azonban a vallási kép sokkal tarkább volt, s különösen az volt a Kárpát-medencében és éppen Erdélyben, ahol nemegyszer egy településen belül is több, két vagy három felekezet hívei éltek együtt. A békés együttélés megteremtésére itt más utat kellett járni, mint az előbb említett tájakon.

1557-ben az országgyűlés törvényben bevett vallássá nyilvánította a lutheri evangélikus vallást, azaz a katolikussal azonos jogokat biztosított számára. Majd amikor a magyar lakosság s a fejedelem is a kálvini irányhoz csatlakozott (az erdélyi szászok, tudjuk, megmaradtak a lutheránus vallásban), az 1564. júniusi tordai országgyűlés bevett vallássá nyilvánította a reformátust is. Ahogy a törvény szövege mondja: »A királyi városok, mezővárosok és a falvak bármelyik vallást követhessék, hitükön való prédikátort tartassanak, a velük ellenkezőt pedig elbocsájthassák.« Azaz: a települések maguk határozzák meg, hogy melyik egyház tanítását fogadják el, s aki a választással nem ért egyet, elköltözhet. Nem nehéz ebben a szövegben az 1555. évi augsburgi vallásbéke hatását felismerni: egy településen csak egy vallás alkosson közösséget. A különbség csak annyi, de ez nem jelentéktelen, hogy a választás szabadságát a paraszti mezővárosoknak és a falvaknak is megadja, s hogy a fejedelem vallása nem válik privilegizált államvallássá.

„A tordai országgyűlés négy vallás – a katolikus, evangélikus, református és unitárius – szabadságát és egyenjogúságát mondotta ki.

Tegyük hozzá: elsőnek a világon. Államvallás nincs, az uralkodói hatalom fölötte áll az egyházinak, de nincs joga közöttük bármilyen szempontból különbséget tenni. Nem érvényesül a területi elv sem: bármely városban vagy faluban több felekezet élhet együtt, a földesúr nem avatkozhat be jobbágysági vallási hovatartozásába, a törvény szerint mindenki maga döntheti el, melyik vallást követi. Bárkinek is tilos a más felekezetűeket szidalmazni, papjait gyalázni, ellenük erőszakos cselekedetet elkövetni. Egy olyan korszakban, amelyben tőlünk nyugatra a vallás nevében az országok háborút viselnek egymás ellen, amikor Franciaországban a Szent Bertalan-éji vérengzés több tízezer hugenotta halálát hozza, amikor a Habsburg császár kijelenti, hogy inkább váljék lakatlan sivataggá országa, de nem tűri meg a protestáns vallásúakat – Erdély a felekezeti béke földje. Itt később is, a katolikus Báthory István vagy a református Bethlen Gábor fejedelmi tanácsában minden felekezet képviselője jelen van, s a felekezeti panaszokat a négy bevett vallás képviselőiből álló bizottságok vizsgálják meg. A vallási türelmetlenségben izzó Európában Erdély a felekezeti béke szigete.

A vallási türelem, a négy bevett vallást biztosító rendelkezés mögött minden bizonnyal politikai, társadalmi érdekek állottak. A két nagyhatalom közé ékelt kicsiny fejedelemség nem engedhette meg magának, hogy belső ellentétek utat nyissanak a külső ellenség számára. Ugyanakkor a tordai országgyűlésnek a hitről mint Isten ajándékáról leírt szép mondata már előlegezi későbbi évszázadok gondolkodását, mely a nemzeti vagy politikai hovatartozástól függetlenül a vallást, és emberi jogként tisztel minden hitbeli meggyőződést.

Az 1568. évi tordai országgyűlés mérőföldkő az eltérő hitbeli meggyőződésűek szabad és egyenrangú együttélésének biztosításában. Az erdélyi fejedelemség példát mutatott toleranciából az akkori Európának, sőt részben a mainak is.”

A beszélgetés alapját adja a tordai országgyűlés időszaka. Mit jelenthetett az egyházüldözést követően ez a rendelkezés? A beszélgetésen idézzük fel az egyházüldözéseket.

Ajánlott olvasmány: BALÁZS 2008.

6. alkalom

Térjünk ki a törvényekre. Összegyűjtöttünk párat, amelyek a beszélgetés alapját is adhatják:

VALLÁSSZABADSÁGOT BIZTOSÍTÓ TÖRVÉNYEK

Európában elsőként hirdetett vallásszabadságot az 1568-as tordai országgyűlés.

Nem sokkal később írta alá IV. Henrik francia király a nantes-i ediktumot 1598-ban. Ebben biztosította a hugenottáknak a szabad vallásgyakorlatot. A katolikusokat pedig visszahelyezte jogaikba és visszaadta a vallásháború során elvesztett javaikat.

A vallásszabadságot az emberi jogok egyetemes nyilatkozata is deklarálja (18. cikk: „Minden személynek joga van a gondolat, a lelkiismereti és a vallás szabadságához, ez a jog magában foglalja a vallás és a meggyőződés megváltoztatásának szabadságát, valamint a vallásnak vagy a meggyőződésnek mind egyénileg, mind együttesen, mind a nyilvánosság előtt, mind a magánéletben oktatás, gyakorlás és szertartások végzése útján való kifejezésre juttatásának jogát.”)

Alapvető Jogok Európai Chartájában: 10. cikkely – Gondolat-, lelkiismereti és vallásszabadság: 1. Mindenkinek joga van a gondolat-, lelkiismereti és vallásszabadsághoz. Ezek a jogok magukba foglalják a vallás és hit változtatásának szabadságát, valamint a vallás és hit egyénileg, vagy másokkal közösségben, nyilvánosan vagy magán kezek között történő kifejezésre juttatását imádsággal, tanítással, gyakorlással, vagy szertartásokkal. 2. A katonai szolgálat lelkiismereti okokból történő megtagadásához való jogot az e jog gyakorlását szabályzó nemzeti jogszabályok szerint el kell ismerni.

Magyarország Alaptörvényében: „60. § (1) A Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságára. (2) Ez a jog magában foglalja a vallás vagy más lelkiismereti meggyőződés szabad megválasztását vagy elfogadását, és azt a szabadságot, hogy vallását és meggyőződését mindenki vallásos cselekmények, szertartások végzése útján vagy egyéb módon akár egyénileg, akár másokkal együttesen nyilvánosan vagy magánkörben kinyilváníthassa vagy kinyilvánítását mellőzze, gyakorolhassa vagy taníthassa. (3) A Magyar Köztársaságban az egyház az államtól elvá-

lasztva működik. (4) A lelkiismereti és vallásszabadságról szóló törvény elfogadásához a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges.”

Aktualizáljuk a vallásszabadság kérdését.

ÖTLETEK/KÉRDÉSEK A BESZÉLGETÉSHEZ

- ▶ Vallásszabadság kérdése, a mások szabadságának a kérdése, a magunk szabadságának a kérdése.
- ▶ Felekezetek közötti párbeszéd.
- ▶ Mit teszünk, ha társaságban más vallású emberrel vallási kérdésekben nem értünk egyet?
- ▶ Többféle megközelítés és vita övezte a bevett egyház fogalmát, annak törvényi szabályozását. Merjük felvetni ezt a kérdést, és beszéljünk arról, hogy kinek mit jelent a bevett egyház.
- ▶ Viták tárgya lehet a mecsetek kérdése. Beszéljünk arról, hogy a gyülekezeti tagok hogy látják, hogy igény esetén örülnének-e annak/támogatnák-e, hogy Magyarországon mecset épüljön. Gyűjtsük össze a pro- és kontra véleményeket és vitassuk meg azokat.

81

7. alkalom

1618–1648 – HARMINCÉVES HÁBORÚ

350 éve kezdődött. A háborút megelőzően a katolikus restaurációs törekvések nyomán létrejött a Protestáns Unió (1608), illetve a Katolikus Liga (1609). A háború kiindulópontjaként a prágai május 23-ai események állnak: a cseh rendi ellenzék egyik tanácskozásán a prágai vár ablakából kivetették a császári helytartókat. Európa szinte valamennyi állama belesodródott, de a háború főleg német területeken zajlott. Különböző hatalmi érdekek (Habsburgok és Bourbonok), európai egyensúlykeresés álltak az Európát végigpusztító háború mögött. A protestáns vallásszabadság nevében Bethlen Gábor, majd I. Rákóczi György erdélyi fejedelmek is bekapcsolódtak a háborúba. Gusztáv Adolf svéd király az 1632-es lützeni csatában vesztette életét. Az 1648-as vesztfáliai békével lezárult háború rendezte a német vallási és politikai ellentéteket.

1718 – XII. KÁROLY SVÉD KIRÁLY HALÁLA

300 éve halt meg XII. Károly (Stockholm, 1682 – Fredrikshald, 1718), 1697–1718 között svéd király. Nagy birodalmát háborúkkal igyekezett megnövelni. II. Ágost lengyel királlyal vívott harca során Lengyelországból Szászországba vonult. Mielőtt a megszállott Sziléziát elhagyta, külön szerződést kötött I. József császárral (1678–1711), amelyben az üldözött sziléziai protestánsoknak a vesztfáliai békében megadott jogait biztosította, a jezsuiták által elfoglalt templomok visszaadását és hat új templom építését köthette ki.

Az oroszokkal vívott harca (1707) törökországi menekülésbe végződött, ahonnan Erdélyen és Magyarországon keresztül legendás lovaglással tért vissza (egy éjszakára Pesten is megszállt).

A vesztfáliai béke jogainak biztosítása köti össze XII. Károlyt és a harmincéves háborút.

Az alkalom elején beszéljünk a harmincéves háborúról, ismertesük, hogy hogyan vált a vallási megmozdulás politikai eszközzé. A háború és egyház kérdéseire is kitérhetünk.

1648. október 24-én kötötték meg a vesztfáliai békét.

- Rendezte a felekezeti ellentétet, a területi viszonyokat és a birodalmi alkotmánnyal kapcsolatos kérdéseket.
- Felekezeti egyenlőség kihirdetése.
- Az augsburgi vallásbékét elismerték, és azt az evangélikusokon túl a reformátusokra is kiterjesztették.
- A szekták a béke hatályán kívül estek.

KÉRDÉSEK, TÉMAÖTLETEK

- ▶ A témához ajánljuk, illetve beszéljük meg Bertolt Brecht *Kurácsi mama és gyermekei* című drámáját, amely a harmincéves háborúban játszódik – példa arra, hogyan lehet aktualizálni az ilyen eseményeket.
- ▶ A felekezetek közötti különbségek hangsúlyozása helyett a reformáció 500. évfordulója lehetőséget teremtett arra, hogy az összekötő „kapcsokat” helyezzék az egyes felekezetek a fókuszba. Erre kiváló példa Ferenc pápa lundi látogatása, vagy *A szembenállástól a közösségig* (2016) dokumentum.
- ▶ Mit jelent az ökumené?

- ▶ Mennyire tartjuk fontosnak az ökumenikus imaheteket?
- ▶ Létezhet-e a felekezetek közötti egység útja?
- ▶ *A szembenállástól a közösségig* dokumentumban öt ökumenikus felszólítás olvasható. Vegyük egyesével végig ezeket:
 - „Az első felszólítás: A katolikusok és az evangélikusok mindig az egység, nem pedig a megosztás szempontjából indulnak ki, megerősítve azt, ami összeköt – noha a különbségek könnyebben láthatók és átélhetők.”
 - „A második felszólítás: Az evangélikusok és a katolikusok engednek a folyamatos transzformáció erejének az egymással való találkozás és a hitről való kölcsönös tanúságtétel által.”
 - „A harmadik felszólítás: A katolikusok és az evangélikusok újra elkötelezik magukat a látható egység keresése mellett, konkrét cselekedetekkel közösen munkálva azt, állandóan törekedve e cél elérésére.”
 - „A negyedik felszólítás: Az evangélikusok és a katolikusok közösen fedezik fel újra Jézus Krisztus evangéliumának erejét a mai korban.”
 - „Az ötödik felszólítás: A katolikusok és az evangélikusok közösen tesznek tanúságot Isten kegyelméről az ige hirdetése és a világban végzett szolgálat által.”
 - A beszélgetésben térjünk ki a református egyház csatlakozására is. <http://www.evangelikus.hu/reformatus-egyhazak-csatlakoztak-megigazulasrol-szolo-kozos-nyilatkozathoz>

8. alkalom

1718 – FÁBRY GERGELY

300 évvel ezelőtt született Fábry Gergely (Hrussó, 1718 – Eperjes, 1779). Osgyáni és késmárki tanulmányok után német egyetemeken tanult. 1742-ben a Késmárki Líceumban tanított, majd 1749-ben az Eperjesi Kollégium rektora lett. 1767-től kezdve eperjesi szlovák lelkész, majd 1774–1779 között a Tiszai Evangélikus Egyházkerület püspöke.

1818 – HAAN LAJOS

200 éve született Nógrád vármegyében Haan Lajos (Sámsonháza, 1818 – Békéscsaba, 1891) lelkész, történetíró, az MTA tagja. Mezőberényi és eperjesi középiskolai tanulmányok után a német egyetemeket látogatta. 1842-től selmecbányai lelkész és tanár, 1848-tól Nagylakon, majd 1855-től kezdve Békéscsabán lett lelkész. Békés vármegyéről és

Békéscsabáról írt történeti műveket, szerkesztett énekeskönyvet. Szlovák lelkésznek és magyar történésznek tekintette magát.

Ezen az alkalom két meghatározó evangélikus elődünk életművén keresztül tudunk a szlovák magyar evangélikussággal is foglalkozni.

Érdemes ismertetnünk, hogy egyházunk milyen nemzetiségi csoportokból tevődött össze, hogyan határozta ez meg az egyház belső működését.

Fábry Gergely életéről és munkásságáról bővebben: HÖRK 1888, 55. o.

AZ EVANGÉLIKUS NEMZETI SOKSZÍNŰSÉG

CSEPREGI 2015 alapján:

„A magyarországi evangélikusság sajátos vonása az etnikai sokszínűség, szemben a dominánsan magyar nyelvű reformátusokkal és unitáriusokkal vagy az elsősorban nemzetiségi egyházként fel-fogható görögkeletiekkel és görögkatolikusokkal.

Egyházunk összetett anyanyelvi gyökereiről és az egykor használt négy liturgikus nyelvről ma már jobbára csak az egyháztagek családnevei árulkodnak, s két kézen megszámolhatók azok a gyülekezetek, ahol a magyar mellett más nyelven is tartanak még rendszeresen istentiszteletet. És ez nem is kortársaink igyekezetén múlik, hiszen nagyszüleink, akiknek még igényük volt erre, többnyire a temetőben pihennek. Az elfeledett anyanyelveket egyelőre szemmel láthatóan túlélte a templomozáskor hordott népviselet és néhány szertartási hagyomány, mint a szlovákok térdeplő éneke vagy a németek önálló gyónási liturgiája.

A reformáció idején a különböző népnnyelvek akadályt jelentettek az eszmék terjedésében és a teológiai tisztázásban, ezért a kialakuló felekezetek az etnikai határok mentén szilárdultak meg. Így lett Magyarországon »magyar vallás« (református) és »tót vallás« (evangélikus), Erdélyben pedig »kolozsvári vallás« és »szebeni vallás«.

A 17. századtól kezdve a nyelvhatárok átjárhatókká váltak, az ország nyelvei sokkal inkább szolgálták az összekapcsolást, mint az elválasztást, sokkal inkább az eszmék kölcsönös cseréjét, mint a másik csoporttól való elszigetelődést. Megfogalmazódott az igény, hogy illik ismerni »az ország nyelveit« (legalább hármat). A 18. századi polgár már természetességgel küldte fiát magyar szóra Győrbe, Patakra, Pápára, Eperjesre, Enyedre, német szóra Sopronba, Pozsonyba, Lőcsére, és szlovák szóra a bányavárosokba. Ez a diákvándorlás

olyan méretet öltött, hogy Bél Mátyás egyszer már arra panaszkodott, hogy Győrött már lehetetlen magyarul megtanulni a német és szlovák anyanyelvű kosztos diákok tömege miatt.

A muravidéki vendek, akik az artikuláris templomok évszázádban (1681–1781) kizárólag Surdon és Nemescsón élvezhettek anyanyelvi oktatást és anyanyelvi istentiszteletet, tehát lakóhelyüktől meglehetősen távol, a liceumok közül a pozsonyit látogatták. Pozsonyban természetesen szlovák nyelvrokonaikkal is találkoztak, a vend és a szlovák evangélikusság szoros tanulmányi kapcsolata máig tart.

Ezek a lehetőségek és kompetenciák különösen felértékelődtek a töröktől felszabadított terület újratelepítésekor, amikor a nyelvek és vallások rendkívüli változatosságban, egymáshoz hihetetlen földrajzi közelségbe kerültek, és még ekkor is folyamatos mozgásban voltak, újabb és újabb kombinációkban jelentek meg ugyanazon falu területén. Egyazon lelkész akár három nyelven is prédikált maroknyi hívének, akik ahányan voltak, annyi felől érkeztek, annyi kegyességi, liturgiai tradíciót hoztak magukkal.

A 18. századra már a fordítói tevékenység is általánossá válik. A pozsonyi fordítói műhelyben Bél Mátyás németből fordította a szlovákok által használt biblikus cseh nyelvre Johann Arndt egyik művét és magyarra Arndtnak egy másik művét. Ugyanitt kollégája, Miletz Illés szintén párhuzamosan jelentette meg németből készült cseh és magyar fordításait. A dunántúli fordítói műhelyben Bárány György és társai német szövegeket ültettek át magyarra. A vend Temlin Ferenc pedig a győri magyar káté alapján adta ki 1714-ben kis katekizmusát.

Ezzel már össze is tudjuk szedni ennek a fordítói aktivitásnak a legfontosabb műhelyeit: Pozsony, Győr és Nemescsó. Mindhárom helyen többnyelvű gyülekezetet találunk, Pozsony német–magyar–szlovák, Győr német–magyar, Nemescsóban pedig a Kőszegről kijáró németek, a Muravidékről idezarándokoló vendek és a helyi magyarok alkottak egy közösséget. A fordítói tevékenység kialakulásához tehát mindennapos szervezett együttműködésre volt szükség.

Az előző századfordulón, amikor Magyarország politikai vezetése erőszakos etnikai beolvasztással kísérletezett (helynév-megálapítás, iskolák tannyelve, névmagyarosítás), az evangélikus egyház gyülekezetei csendben álltak ellen, elszabotálták a rájuk erőltetett intézkedéseket, és megőrizték kincseiket, azaz nemzetiségi identitásukat és a sokféleséget tisztelő toleráns kultúrájukat. A többnyelvűség akkor még mindennapi tapasztalat volt (az egyházvezetés

három nyelven levelezett a hívekkel, a lelkészjelöltek három nyelven hallgattak liturgiát), ma már csak emlék és kulturális hagyomány. A mostani századfordulóra – úgy tűnik – az evangélikusság történeti gyökereinek hála át tudta még menteni a nyitottságot és az elfogadás magatartását.”

TÉMAÖTLETEK ÉS KÉRDÉSEK

A beszélgetéshez egy további érdekes adalék lehet Kertész Botond gondolata:

„A 19. század első feléig a tanulásban kiemelkedő evangélikus ifjakat tíz- és húszesztendős koruk között elküldték a legközelebbi olyan városba, ahol más nyelvet beszéltek, mint otthon. Magyarok szlovák és német, németek magyar és szlovák, szlovákok német és magyar »szóra« költöztek el egy-két évre. A nemzetiségi peremvidékeken nemcsak az értelmiségi, hanem az iparos pályára készülőknel is bevett gyakorlat volt a nyelvtanulásnak ez a ma újra felfedezett módja. (Így tanult szlováku Székács József /1809–1876/, a későbbi püspök is: apja 1819 őszén Tótkomlóásra küldte, hogy kitanulja a tímárszakmát, és elsjátítsa a környék vásárain hasznos nyelvet.)” (KERTÉSZ 2012)

- ▶ Mit jelent a nemzetiségi identitás?
- ▶ Ismerünk-e olyan gyülekezeteket és szokásokat, amik a nemzetiségi identitást erősítik, őrzik?
- ▶ Mit jelent a sokféleséget tisztelő toleráns kultúra ma?

9. alkalom

1818 – Görgey Artúr

200 éve született a Felvidék egyik legrégibb evangélikus nemesi családjában Görgey Artúr (Toporc, 1818 – Budapest, 1916). A Késmárki Líceumban kezdte tanulmányait, a prágai egyetemen vegyészként végzett. Az 1848-as szabadságharc egyik legtehetségesebb hadvezére volt. A császári és a cári seregek túlereje miatt, tábornokai egyetértésével 1849. augusztus 13-án Világosnál letette a fegyvert. Évtizedekig kellett elviselnie az igazságtalan megbélyegzést.

A szabadságharc és az evangélikusság vonatkozásában a vallásszabadság kérdésére ugyanúgy kitérhetünk, mint a szabadságharc evangélikus „nagyjaira”.

Vallásszabadság: A szabadságharc eszméi között a felekezeti egyenjogúság fontos célkitűzés volt, melyet többek között Kossuth Lajos szorgalmazott.

- A szabadságharc evangélikus arcképcsarnokához néhány személy:
- Kossuth Lajos
 - Petőfi Sándor
 - Zay Károly egyetemes felügyelő
 - Leiningen-Westerburg Károly
 - Haubner Máté szuperintendens (Püspöki körlevelében a magyar kormány melletti kiállásra és hazafias példamutatásra ösztönöz.)
 - Szeberényi János szuperintendens (A szlovák anyanyelvű, kettős identitású püspök nem állt a szlovák nemzeti mozgalom mellé a forradalom idején. A magyar forradalmat lelkesen fogadta. 1848 márciusában gróf Batthyány Lajosnak hűségéről biztosító gratuláló levelet írt.)
 - Görgey Artúr (ZÁSZKALICZKY 2016)

Szabó Lajos: Reformáció és nemzet

„A nemzet a mi generációnk életében olyan érzésvilág, amely az emberi kapcsolatokban és a születésüinktől meglévő kötődésekben erősödik meg. Ma azonnal eszünkbe villan a más nemzetekkel való kapcsolatunk is, hiszen állandó eleme ez is életünknek. Ez a többes szám kikerülhetetlen. Utazások és külföldi munka, ösztöndíj és érvényesülési próbálkozások gyorsan behozzák a látóterünkbe a többi nemzet világát. De hazáról és otthonról azokkal gondolkodunk szorosabb értelemben, akikkel együtt élünk, és akikkel együtt keressük a családi, hivatásbeli és baráti kapcsolatok gyakorlásának megvalósulását. Értékes kötődések ezek életünk kezdetétől fogva. A sok aktuális, fontos újdonság, szenzáció vagy túlélési harc közepette sokszor más-hová irányul a figyelmünk. Szürkének találjuk a mienket, kevésnek a lehetőségeket, de az életindulás helyszíne ekkor is speciális értékkel rendelkezik.

Átgondolhatjuk azt is, kik fontosak számunkra, és kiknek vagyunk mi személy szerint nagyon fontosak. Mit jelent nekünk, hogy egy nép közösségébe születünk, és ebben a meghatározottságban éljük az életünket? Mit jelent az, hogy az evangélikus felekezetben vagyunk otthon, és a hitünk megélése éppen ebben a kapcsolatban bontakozik ki? Tudunk-e jó szívvel hálásak lenni az itt előttünk élt nemzedéknek? Akik lehetnek hősök és kevésbé hősök, de mindenképpen

érző és küzdő emberek voltak. Gondolunk-e néha arra, hogy a »felmenőink« küzdelme, öröme és bánata a mi életünknek is részévé vált? A sikereik és a bukásaik egyaránt meghatározzák a mi mai helyzetünket és lehetőségeinket. A nemzeti közösség történelmének mindig van egy olyan szála, amely továbbviszi a következő nemzedék életébe a múltat. Itt is igaz, hogy nem velünk kezdődött a történelem, hanem generációk hosszú sora élt már itt előttünk, és hagyta hátra a kéz- és lábnyomát számunkra.

A sokféle érzés és indulat közepette jó arra gondolni, ahogyan a zoltáros megénekelte a nemzet, egy népcsoport igazi küldetését: *»Mert az egész föld királya Isten, zengjétek neki éneket! Isten uralkodik a népeken, szent trónusán ül az Isten.«* (Zsolt 47,8–9) Okkal nyugtalanodunk ma amiatt, hogy nagyon nehezen válik egyetemes valósággá ez az »egyesített« kórus. Szólampróbák tömege a realitás. Nehezen találunk rá a közös éneklés örömére. Sokszor már a hangkeresés fázisa is inkább megosztó, mint egyesítő. Összhang nélkül pedig nincs szép éneklés! Hatalmi érdekek, erőfitogtatások és politikai játszmák pillanatok alatt kegyetlen helyzeteket teremtenek. A reformáció pedig az egyházi közösség életében is szorgalmazta ezt a harmóniát. Prédikáció anyanyelven, de felelősség messze túl a határokon túl is.

Nagyon nehézzé válik ma a mózesi könyv híres memoriter mondata: *»Így szélesztette szét őket onnan az Úr az egész föld színére, és abbagyták a város építését.«* (1Móz 10,8) A bábeli meg nem értés elemi valósággént jelzi mindig újra számunkra, hogy mennyire fontos odafigyelnünk, kísérni és segíteni egymás életét a nemzetek egymás közötti viszonyában. Tudjuk a közelmúlt és a jelen eseményeiből, milyen kevésen múlik az, hogy békében és munkálkodásban telik-e egy nemzet élete, vagy háborúban és teljes bizonytalanságban. A korrekt történelemszemlélet a jövő fontos feltétele. Tanulni és építkezni sokakkal együtt: más út nem vezet messzire.

A reformáció is arra buzdította majd' fél évezrede a nemzeti közösségekben élő embereket, hogy tudásukat és tapasztalataikat osszák meg egymással, tanuljanak egymástól, hogy hitük és életük etikusabb és eredményesebb lehessen. Közben és távolban egyaránt."

KÉRDÉS ÉS TÉMAÖTLETEK

- ▶ Nemzet és egyház viszonya
 - Beszéljünk az alá-, mellé-, fölérendeltség kérdéséről!
- ▶ Mennyire lehet az egyház életében a nemzetről beszélni?
- ▶ Mit jelent a hazaszeretet?

Bár augusztus 20-i ünnepre íródott, mégis, itt is aktuális Halasi Andráshé imádsága, mely lehet az alkalom befejező szava is:

„Népeknek Ura! Hálát adunk a mai napon azért, hogy Magyarországon, magyar emberként, magyar nyelvet beszélve és azon téged dicsérve élhetjük meg keresztyénségünket. Add, hogy soha ne feledjük, mit jelentett egykoron István király államalkotó és egyházszervező munkája. Emlékeztess minket mindenkor arra, mit jelent a nemzethez való tartozás, és adj nekünk hálás szívet azok iránt, akiknek szolgálatával evangéliumod a mi népünkhöz is eljutott! Vezess bennünket Krisztus igaz ismeretére, hogy ne legyen hiábavaló mindazok fáradozása, akik ezeréves történelmünk során Krisztust hirdették és követték közöttünk! Tarts meg minket szent ígédben, hogy meg tudjunk állni egy újabb ezredév során azokkal szemben, akik szent Fiadat támadják. Láttasd meg velünk Krisztus hatalmát, és add meg annak a bizonyosságát, hogy Ő mindenek Ura és Védelmezője. Küldd el Vigasztaló Lelkedet, hogy egyetértés uralkodjon magyar népünk minden tagja között határokon innen és túl.”

10. alkalom

1818 – Ócsai Balogh Péter

200 éve halt meg Ócsai Balogh Péter (Bágyon, 1748 – Bágyon, 181.) belső titkos tanácsos, Zólyom vármegye főispánja, 1788-tól kezdve az evangélikus egyház egyetemes felügyelője. Az 1790-es országgyűlésre a köznemességet képviselve nagyhatású tervezetet készített. A magyar nyelvért küzdők sorában baráti kapcsolatba került Kis Jánossal, levelezett Kazinczy Ferencével. Az evangélikus egyházat többször képviselte a bécsi udvarnál. Magyar és szlovák nyelvű beszédekkel búcsúztatták.

Ócsai Balogh Péter élete és munkássága több irányba is viheti a beszélgetést, mi most az egyház képviselőjének kérdését ajánljuk a feldolgozáshoz. Egyházunkban hagyománya van a közélet és egyház párhuzamosságának, így foglalkozunk – a saját hatáskörünkön belül – ezzel a kérdéssel.

KÉRDÉSEK

- ▶ Hogyan/mivel tudom az egyházat képviselni?
- ▶ Az egyházon belüli világi és egyházi vezetők
 - Hogy alakult ki?

- Miért fontos?
- Hogyan működik mindez a gyakorlatban?
- ▶ A hétköznapi életben mit jelent az, hogy képviselni az egyházat?
 - A „hétköznapi kereszténység” felelőssége
- ▶ Mit tudok az egyházon belül vállalni?
- ▶ Feladat: Kérjük meg a gyülekezeti tagokat, hogy mondják el, hogy szerintük mivel lehetne a gyülekezeti életet még gördülékenyebbé, színesebbé tenni. Kérjük meg őket, hogy olyan ötleteket mondjanak, amelyben tudnak „vezető” szerepet vállalni. Ez lehet akár istentisztelet utáni süteményezés megszervezése, a gyülekezeti terem szépítése, vagy nagyobb, városi alkalom stb. (Jó lenne, ha lelkészként/csoportvezetőként mi magunk is keresnénk ilyen vállalat és beszálnánk ebbe a folyamatba.)

11. alkalom

1868 - Vegyes házasságok és reverzális

150 évvel ezelőtt az országgyűlés kimondta (53. törvénycikk): a vegyes vallású házasságból született gyermekek közül a fiúk az apa, a lányok az anya vallását követik, és az ezzel ellenkező megegyezések (reverzálisok, térítvények, okiratba foglalt ígéretek) jogerővel nem bírnak.

Be kell vallanunk, hogy a statisztikák tükrében jól látszik, hogy még a 20. század elején is tapasztalható vegyes házasságok kérdése mára úgy tűnik, hogy kevésbé aktuális, illetve átalakult. Míg Mészleynyi Terézia katolikusként és Kossuth Lajos evangélikusként „áldás nélkül” köthetett házasságot, addig mára az egyházi esküvők száma is csökken. Ugyanakkor fontos leszögeznünk, hogy falvakban még az '50-es években is élt a vegyes házasságok kérdése, ezért ezzel is foglalkozunk.

KÉRDÉS ÉS TÉMAÖTLETEK

- ▶ Mit jelent a házasság és a keresztelés?
 - Gyűjtsük össze a csoport ezzel kapcsolatos élményeit is.
- ▶ Beszélgessünk az ökumenikus esküvőről!
- ▶ Keressünk statisztikai adatot, hogy vegyes házasságokhoz az evangélikusok hogyan viszonyulnak. Legtöbbször engednek a másik félnek?

- ▶ Ehhez a témához érdemes a kötet jegyesoktatás fejezetét is átlapozni, abból meríteni.
- ▶ Ha a jelenlévők között van olyan, aki vegyes házasságban él, kérjük meg, hogy meséljen arról, hogy hogyan élnek meg a felekezeti közösséget.
- ▶ Keresztelés
 - Beszéljünk a keresztelés és a konfirmáció különbségéről és jelen-téséről.
 - Sok vegyesházasságban kérdés, hogy melyik felekezethez járassák gyermeküket. Beszélgessünk erről, keressünk jó gyakorlatokat!

12. alkalom

1918 – I. világháború vége

A több mint 15 millió ember halálát okozó háború végére az Osztrák-Magyar Monarchia szétesett. Magyarország a vesztes Központi Hatalmak oldalán fejezte be a háborút. A Párizs környéki békeszerződések részeként Magyarország és az Antant Versailles-ban, a Nagy Trianon-kastélyban 1920. június 4-én kötötték meg a békeszerződést. Ennek nyomán az evangélikus egyház középiskoláinak, tanítóképzőinek többségét elveszítette. Az eperjesi jogakadémia Miskolcra költözött, mindössze egy teológiai akadémia maradt meg Sopronban. A magyar anyanyelvű gyülekezetek egy része is a határ másik oldalára került.

ELSŐ VILÁGHÁBORÚ

Az első világháborúval kapcsolatban érdemes kitérni arra, hogy a szemben álló nemzetek Istent a maguk zászlajára helyezték, azaz számos hadművelethez és a háborút erősítő propagandához az egyházat is használták.

KÉRDÉSEK

- ▶ Az egyház viszonya a háborúhoz?
 - Irodalom: Gyóni Géza költészete, háborús ima- és énekeskönyvek
- ▶ Tud-e az egyház a béke hirdetője lenni?
- ▶ Egyház és közélet? – Mennyire szólhat bele az egyház, hogyan fejthesse ki véleményét aktuális kérdésekben?

TRIANON UTÁN

A Trianon utáni evangélikus egyház jelentős létszámcsökkenésen ment át.

„Az evangélikusok létszáma az ország lakosságának arányaihoz képest az utóbbi évszázadokban fokozatosan csökkent: 1790-ben 855 ezren (8,6%), 1910-ben 1.340 ezren (6,4%) voltak, ez utóbbiból 222 ezer volt az erdélyi szászok létszáma. Trianon elsősorban a felvidéki területek elvesztése miatt jelentett veszteséget az evangélikusoknak. A három evangélikus teológiából (Sopron, Pozsony, Eperjes) kettő az új Csehszlovákia területére került. A Trianon utáni magyarországi evangélikus létszám 1920-ban: 497 ezer volt (6,2%). A II. világháború után a németek kitelepítése és a szlovák áttelepülés jelentett érzékeny veszteséget. 1949-re a létszám 482 ezerre csökkent (5,2%). De a legdrámaibb változást az utóbbi fél évszázad mutatja: 2001-ben már csak 304 ezer evangélikust talált a statisztika, ami 3%-ot jelent. A szocializmus évtizedei alatt tehát »eltűnt« az evangélikusok 37%-a, ami jóval magasabb mint pl. a reformátusok 19,5%-a, ill. a római katolikusok 15,2%-a.

Az evangélikusok térvesztésének egyik fő oka, hogy az evangélikusság szinte az egész ország területén szétszórta található meg. A szórványhelyzet, a vegyes-házasságok, elfogyó kis gyülekezetek meggyorsítják a nagyfokú létszámcsökkentést. A történeti Magyarországon elsősorban a Felvidéken, illetve Erdélyben voltak olyan megyék ahol az evangélikusok aránya jelentős volt: Turóc (49,6%), Liptó (40,5%), Brassó (42,4%), Nagy-Küküllő (41,9%). A mai Magyarországon 2001-ben a következő régiókban volt magasabb az arány: Nyugat-Dunántúl (Győr, Vas, Zala) (5,3%), Dél-Alföld (Bács-Kiskun, Békés, Csongrád) (4,9%) és Közép-Dunántúl (Fejér, Komárom, Veszprém) (3,2%).

A legutóbbi, 2011-es felmérés alapján ma Magyarországon 215 093 fő, a népesség 2,2%-a vallotta magát evangélikusnak.

KÉRDÉSEK

- ▶ Mit gondolunk a felekezetünk fogyásával kapcsolatban?
- ▶ Hogy látjuk: mivel lehet megszólítani azokat, akik
 - bár evangélikusnak vallják magukat, mégsem vesznek részt istentiszteleten, a gyülekezet életében?
 - nem tartoznak egyik felekezethez sem?

13. alkalom

1918 – Ingmar Bergman születése

100 éve, 1918. július 14-én született Ingmar Bergman (Uppsala, 1918. július 14. – Farö, 2007. július 30.) svéd film-, opera- és színpadi rendező, színházigazgató. Bergman több regényt és elbeszélést írt. Kilencszer jelölték Oscar-díjra, melyből három filmje nyerte el a legjobb külföldi filmnek járó elismerést. Svédország egyik legismertebb művésze, sokak szerint a modern filmművészet egyik legnagyobb hatású egyénisége volt.

Ingmar Bergman evangélikus lelkészcsaládba született, gyermekkorát áthatotta a vallásos nevelés, munkásságának nagy részében foglalkozik a hit kérdésével. Bergman az élet alapvető kérdéseivel foglalkozik filmjeiben. Gyakori témái a halandóság, a magány és a hit. A kommunikáció hiányát három nagy témakör dolgozza fel: (1) Család: amely rendeltetésszerű funkcióját – a meghitt közösség és a feltétlen támogatás, valamint a kölcsönös szeretet kiépítését – nem képes betölteni. (2) Vallás: mely az Isten az emberek közötti elenyésző kommunikáció metaforája. (3) Művészet: a művészeket mások jótékonyosságán és boldogtalanságán élősködő parazitákként ábrázolja.

Ingmar Bergman létrehozta a magány filmtrilógiáját. A *Tükör által homályosan* (1961), *Úrvacsora* (1963) és a *Csend* (1963). Mindhárom filmben az ember önmagának kínzása és az istenhiány jelenik meg.

FELDOLGOZÁSI JAVASLAT

- ▶ Amennyiben a csoport összetétele megengedi, akkor ne egy alkalmat szánjunk a Bergman-filmekkel való foglalkozásra, hanem három alkalom keretében nézzük meg és beszéljünk a trilógiáról.
- ▶ Egy alkalom esetén az *Úrvacsora* filmet ajánljuk, melyhez ajánlott irodalom: Rácsok 2008.
- ▶ A beszélgetés témáinál ne ragadjunk le szorosan a filmnél, hanem annak kérdéseit, értelmezését ültessük át a gyülekezet és a saját életünkre.
- ▶ Kérdésötletek:
 - Mit jelent, hogy ha úgy érezzük, hogy nincs velünk az Isten?
 - Miért vagyunk magányosak? Mit tudunk ellene tenni?
 - Mit tegyünk, ha a gyülekezet nem jelent számunkra közösséget?

- Az élő hit egyik jellemzője a sok kérdés, bizonytalanság: merjünk erről beszélni, valamint beszélgetést kezdeményezni.
- Mit tegyen a gyülekezet, ha valakinél azt érzi, hogy elfordul a közösségtől, vagy Istentől? Hogyan tudunk segíteni?
- Mire lenne valóban szükségünk?

14. alkalom

1948 – Iskolák államosítása

70 éve, 1948. június 16-án fogadta el a magyar országgyűlés az egyházi iskolák államosításáról szóló törvényt. A többek között ez ellen fellépő evangélikus egyházi vezetőket, Ordass Lajos püspököt, Radvánszky Albert egyetemes felügyelőt és Vargha Sándor főtítkárt koholt vádakkal 1948. szeptember 8-án letartóztatták. 1948 decemberében az evangélikus egyház zsinati határozattal elfogadta az állam és az egyház megegyezését.

A közelmúlt mindig is nehéz téma, mégis ajánljuk, hogy őszinte beszélgetést kezdeményezzünk erről. Az egyházi iskolák államosítása, valamint a megfigyelések mind-mind máig ható, aktuális kérdések, melyekben az egyház tagjainak érdemeiről és téves döntéseiről éppúgy lehet beszélni. Ehhez a csoportnak azonban alázatra van szüksége.

Az egyházi iskolák államosításával kapcsolatban CZENTHE (2008) Miklós írását idézzük:

„A kommunista uralom évtizedeiben, 1948–1989 között felnőtt korosztályok 1948-at mint »a fordulat évét« és »a proletárdiktatúra megvalósulását« tanulták az iskolában. A húsz éve folyó intenzív félretájékoztatás és elhallgatás következtében ezek az elavult nézetek máig nem adták át a helyüket az események valódi mivoltukban és súlyukban való értékelésének. Az 1948-as esztendő máig ható súlyos öröksége a nemzeti függetlenség elvesztése, a demokrácia súlyos veresége, a társadalom rabságba döntése.

A Sztálin által instruált kommunista párt Rákosi Mátyás vezetésével elhatározta, hogy »rendezi az egyház és az állam viszonyát«. Az ő olvasatukban ez egyet jelentett az egyházak háttérbe szorításával. A bizánci mintájú, ígéretésre, hazugságra és erőszakra alapuló uralomgyakorlásnak megfelelően az év elején tárgyalásokra invitálták az egyházi vezetőket, és biztosították őket arról, hogy az

egyházak megtarthatják az iskolákat. A baloldal az 1848-as szabadságharc százéves megünneplését saját ideológiai céljai érdekében használta fel.

A mézesmadzag után következett a korbács. Rákosi kitűzte a célt: a tanév végén parlamenti döntéssel, azaz hatalmi úton kell megoldani az iskolák elvételét. Rákosiék egyik eszköze az egyházak megosztása volt; elsőként a protestánsokat akarták megtörni. Az ellenálló egyházi vezetőket leváltatták, kiszorították, a többieket megfélemlítették.

Így szorult háttérbe a református egyházat vezető Ravasz László püspök, a megfélemlített református zsinat »beleegyezett« iskolái átadásába.

Az evangélikus egyházzal azonban minden megosztási kísérlet ellenére sem boldogultak, ugyanis 1948 júniusában Ordass Lajos vette át az egyház lelki vezetését. Bár a kommunisták irányította újságok azt hirdették, hogy az evangélikus egyházzal is sikerült megegyezni, ez nem volt igaz, mert Ordass kiállt az egyházi iskolák megtartásáért. A Mindszenty bíboros által vezetett katolikus egyházzal pedig teljesen megszakadtak a tárgyalások.

A tárgyalásos módszert követően a kommunisták által irányított sajtó propaganda-hadjárata és a hatósági erőszak bevetése következett.

Az egyházi iskolák államosítására a végső ürügyet az úgynevezett pócspetri ügy adta; egy rendőrnek a településen bekövetkezett halála miatt koncepció perben elítélték a helység jegyzőjét és plébánosát. (1989–1990 fordulóján a Legfelsőbb Bíróság semmissé nyilvánította a hamis, koncepció vádakon alapuló ítéletet; jellemző módon a még élő bűnösöknek hajuk szála sem görbült – elévülés miatt.) A kommunista párt és az Államvédelmi Hatóság (ÁVH) által keltett rettegés és félelem légkörében e per adta meg a jelet az egyházzal való leszámolásra.

Június 16-án a választási csalások és elhurcolások által megfélemlített és irányított parlament engedelmes bábként megszavazta az államosításról szóló törvényt. Az Ortutay Gyula vezette Vallás- és Köznevelési Minisztérium a karhatalmat is igénybe véve kíméletlenül végrehajtotta az egyházi iskolák elvételét, teljes egészében megfosztotta őket épületeiktől, felszerelésüktől. A protestáns intézmények tanárait és a katolikusoknál működő világi tanárokat állami tanítókká nyilvánították. A katolikus pap és szerzetes tanárok a

klérus határozata értelmében azonban nem taníthattak állami iskolában, így ők kiszorultak az oktatásból.

Az evangélikus egyház vezetőit, Ordass Lajos püspököt, Radvánszky Albert egyetemes felügyelőt és Vargha Sándor főtítkárt éppen hatvan éve, 1948. szeptember 8-án tartóztatták le, miután nem mondtak le önként tisztségükről.

Ilyen előzmények után 1948 decemberében az evangélikus egyház zsinati határozattal elfogadta az állam és az egyház megegyezését. Az állam azonban ezt a diktátummal kikényszerített egyezményt sem tartotta be: már a következő évben megszüntették az iskolai vallásoktatást mint rendes tantárgyat. Majd 1952-ben a még meghagyott két evangélikus iskolát, a budapest-fasori fiú- és a Deák téri leánygimnáziumot is elvették. A reformátusoknak is csupán egy gimnáziumot hagytak Debrecenben. A katolikus egyháznak mutatóban maradt néhány iskolája, de ezeket is csak a Mindszenty-per után kikényszerített 1950-es „egyezmény” után adták vissza.

A kommunisták célja megvalósult, a nemzeti hagyományokat, emberi értékeket átadó egyházi iskolák elvételével a jövőendő nemzedék feletti uralmuk teljessé vált. Az államosításra elsősorban azért volt szükség, hogy az ifjúság feletti ellenőrzést megszerezve az új, szocialista rendszerhez hű embereket neveljenek.

Fontos cél volt az egyházak társadalmi befolyásának a megtörése is. Az állam által kijelölt egyházi vezetők és a besúgóhálózat folyamatos működése folytán az egyházakat engedelmességre kényszerítették, befolyásukat a templomfalak közé szorították vissza. Az egyházi iskolák által képviselt értékek, hagyományok, az oktatásból kiszorított művelt tanárok négy évtizedes hiánya óriási szellemi és erkölcsi veszteséget okozott a nemzet életében.”

FELDOLGOZÁSI JAVASLAT

- ▶ Az iskolák államosításáról
 - Ismertessük a fenti kortörténeti összeállítást. Az adatok alapján merjünk beszélgetést kezdeményezni az előző rendszerről. Az idősebbektől gyűjtsük össze a tapasztalatokat, hogy mit jelentett a hit gyakorlása a rendszerben. (Kérjük meg a résztvevőket, hogy ne ítélkezzenek, valamint a politikai felhangot hagyják el.)
 - Milyen károkat okozott, hogy egyedül az evangélikus egyháznak nem maradt felekezeti középiskolája a szocializmus éveiben?

- ▶ *Nem voltam egyedül*
 - Hozzunk példákat a Nem voltam egyedül kötet segítségével, vagy az adott gyülekezet életéből.
- ▶ A rendszerváltást követő időszakról – a jelenig
 - Mit jelent ma számunkra az egyházi iskola?
 - Mit gondolunk az állami iskolákban bevezetett kötelező hit-és erkölcstanról?

15. alkalom

Az iskolák államosítása kapcsán térjünk ki Ordass Lajos püspök életére.

- ▶ Filmajánló: *Isten kezében – 100 éve született Ordass Lajos.*
https://www.youtube.com/watch?v=_X-y8BC_csU

ORDASS LAJOS ÉLETÉNEK KRONOLÓGIÁJA

(forrás: Keresztyén Igazság)

- 1901. február 6-án született Torzsán (ma Szerbiához tartozik).
- 1912 szeptemberében a bonyhádi gimnázium tanulója.
- 1920 szeptemberében megkezdte teológiai tanulmányait.
- 1922 szeptemberében a hallei egyetemen folytatja tanulmányait.
- 1924. október 5-én lelkésszé avatja dr. Raffay Sándor püspök.
- Októberben megkezdte segédlelkési szolgálatát vidéken. 1927 szeptemberében Svédországba utazik egyévi tanulmányútra.
- 1929. június 1-től katonalelkész; augusztusban házasságot köt Kirner Irénnel.
- 1930 augusztusában részt vesz az uppsalai diakóniai világgyűlésen.
- 1930 szeptemberétől egyházkerületi missziói lelkész.
- 1931. június 14-től a ceglédi gyülekezet lelkésze.
- 1937 augusztusától a Pest-megyei közép-egyházmegye esperese.
- 1941. november 2-án a budapest-kelenföldi gyülekezet hívja lelkésznek.
- 1944. március 19-én névmagyarosítás (Wolf Lajosból Ordass Lajos.) Németek bevonulása Magyarországra.
- 1945. szeptember 27-én a Bányai Egyházkerület püspöke.
- 1947. februártól júliusig előadókörúton van Skandináviában, Svájcban, az USA-ban, júliusban Lundban, a Lutheránus Világszövetség gyűlésén. Alelnök.

- 1948 szeptemberében valutáris váddal perbe fogják és kétéves fogságra ítélik.
- 1949 januárjában Túróczy Zoltán püspök felkeresi szegedi fogságában.
- 1950 márciusában a váci fegyházba kerül egyszemélyes zárkába.
- 1950. április 1-jén az egyházi különbíróság megfosztja püspöki tisztétől.
- 1950. május 30-án szabadul a börtönből.
- 1952. A magyarországi evangélikus egyház két püspökséget szervez: déli és északi egyházkerület.
- 1956. július 11-én az Állami Egyházügyi Hivatal vezetője felkeresi rehabilitálási ügyben.
- 1956. augusztus 4-én, a Lutheránus Világszövetség képviselői és az Állami Egyházügyi Hivatal között létrejön a rehabilitálási megegyezés.
- 1956 októberében az Állami Legfelsőbb Bíróság, majd az Egyházi Bíróság megsemmisítik az 1950-ben hozott elmarasztaló ítéletet.
- 1956. október 14-én az első íghirdetési szolgálat nyolcévi hallgatás után.
- 1956. október 30-án lemond püspöki tisztéről Dezséry László.
- 1957. augusztus 15-én a minneapolis-i világgyűlés kezdő istentiszteletén íghirdető szolgálatot végez. Újra alelnökké választják.
- 1957. október 25-én levél az Állami Egyházügyi Hivatal elnökéhez, megindulnak az újabb események.
- 1958. június 18-án az Elnöki Tanács leirata alapján ismét elmozdítják.
- 1958 novemberében Káldy Zoltánt püspökké választják.
- 1963-ban nem utazhat Helsinkibe az LVSZ 4. világgyűlésére.
- 1966-ban új Egyházi Törvény az evangélikus egyházban.
- 1971: az izlandi egyetem tiszteletbeli doktora.
- 1978. augusztus 14-én elhalálozása.
- 1978. augusztus 19-én temetése Budapesten, a Farkasréti temetőben.

IDÉZETEK ORDASS LAJOSTÓL

1. idézet (1943. december 31-i prédikációból):

„...az egyház sáfár. Szolga. Hivatása semmiképpen sem az uralkodás... Istennek szüksége van és minden időben szüksége lesz szolgáló nemzetekre. Nemcsak nagyokra, hanem kicsikre is. Nekünk je-

lentkeznünk szabad a szolgálatra. Nemcsak más népek csatlósainak szerepére, hanem Isten szolgálatára.”

- ▶ Mit jelent az egyház?
- ▶ Egyház és uralkodás viszonya
- ▶ Az egyház és az aktuális rendszerek viszonya
- ▶ Mit jelent Isten szolgálata?

2. idézet (Püspöki székfoglaló, 1945. szeptember 27.):

„Az első szó legyen tehát ma egy biztatás önmagam és mindazok felé, akik ma sok szorongással féltik az egyházat: az egyházat nem kell féltünk! Áradásnál, tűznél, pusztító szenvedélynél, szeretetlen gyűlölködésnél, háborúk rombolásainál erősebb az egyház, és ezért – legyőzhetetlen.”

- ▶ 1945-ben mondta ezt a püspök, közvetlenül a 2. világháború után, valamint a fent taglalt rendszer közeledtével. Mit jelenthetett ez akkor?
- ▶ Ma Európában hasonló kérdések, az egyház féltése több oldalról is aktuális. Vitassuk meg, hogyan látják ezt a jelenlévők.

3. idézet (Az utolsó szó jogán...; 1948. október 1.):

„Lehet, hogy amikor Önök lelkiismeretük mérlegére engem és cselekedeteimet ráhelyezik, ítéletet fognak mondani, bűnösnek fognak hirdetni és ezért büntetést fognak szabni rám. Ezt is alázatos szívvel és csendesesen elfogadom. Egyelőre fátyollal takart és érthetetlen lesz számomra az Isten akarata elítéltetésem esetén, de elfogadom alázatos lélekkel Istenemtől, mert tudom, hogy elítéltetésemben is az Ő áldott akarata fog megvalósulni.”

4. idézet (Ordass Lajos: Útravaló – az év minden napjára):

„Az Atya nem ítél senkit, hanem az ítéletet egészen a Fiúnak adta. (Jn 5,22)

Uram! Ítélték fölöttem olyan ítélőszékek, melyeknek nem volt Istentől fölhatalmazásuk. Emberek súgtak össze életem fölött – a Te Igéd kifejezett tilalma ellenére. Tudod: hányszor megsebeztek.

Álltam olyan ítélőszék előtt is, amelynek joga volt Isten rendelkezésre hivatkozni, mert föladata: az országban és az egyházban a jó rend fölött őrködni. Tévedő emberekből álltak ezek az ítélőszékek is.

Ezért az utolsó ítéletet hirdető szavad nagymértékben jelent vi-

gasztalást számomra. Mert ott – a mennyei Atya megbízása alapján – Te lész a bírám.

Uram! Békeiséget az utolsó ítélet képe előtt nem a magam tisztasága miatt érzek. Ha magamra gondolok és Isten szent törvényéhez való viszonyomra, akkor valóban minden okom megvolna a rettegésre.

Békeiséget Te jelentesz számomra. Te nem az ítélet szigorával jöttél hozzám, hanem a szeretet jóságával. Te törvényed alkalmazása előtt kegyelmed eszközeit alkalmaztad életemen. Igéddelel és szentsegeiddel a benned való hitet és az irántad való szeretetet keltegetted bennem. Te nem látszat alapján ítélsz. Te bár – nálam is jobban – ismered nyilvánvaló és titkos bűneimet, de ugyanúgy látod vágyaimat is, amellyel hozzád kíváncszom. Áldom Istent, aki örök bírám-má téged tett.”

Ezt a két idézetet egyben kezelhetjük. Az első idézet megrendítő sorai példát mutathatnak nekünk arra, hogy hogyan lehet a legnagyobb nehézségekben is az alázatot gyakorolni és a megpróbáltatásban Isten útját keresni.

- ▶ Mit jelent az alázat?
- ▶ Mihez viszonyítjuk magunkat?
- ▶ Mennyire tudjuk elfogadni a ránk mért nehézségeket?

A második idézet mindezt megerősíti, hiszen egy rövid áhítat szövegén keresztül ismerhetjük meg ezt a fajta lelkiiséget.

- ▶ Beszélgessünk a mi lelkiiségünkről.
- ▶ A keresztség mit jelent a mai ember számára?
- ▶ Hová vezet a wellness-kereszténység és a csak tradíciókra épülő kereszténység?

16. alkalom – Záró alkalom

TÉMA- ÉS KÉRDÉSÖTLETEK

- ▶ Röviden vegyük végig (a sorozat elején található kronológiai összeállítás ebben segít), hogy ezen a sorozaton milyen kérdésekről beszélgettünk.
- ▶ Kérdezzük meg, hogy kinek mi volt az, ami a legfontosabb lett számá-

ra ebből a sorozatból és miért! (Mi is számoljunk be a saját „kedvencünkről”!)

- ▶ Elevenítsük fel, hogy a sorozat elején három csoportot kellett alkotni. A három csoport – imádság, böjt, alamizsnálkodás – beszámolója!

Bibliográfia

- A szembenállástól a közösségig.* Evangélikus–római katolikus közös megemlékezés a reformációról 2017-ben. Ford. Pap Kinga Marjatta. Luther Kiadó, Budapest, 2016. Digitális változat: https://www.lutheranworld.org/sites/default/files/dtpw-from_conflict_to_communion_hu.pdf
- BALÁZS Mihály 2008: Megjegyzések János Zsigmond valláspolitikájáról. In: *Credo*, XIV. évf., 1–2. sz. 67–93. o. Digitális változat: http://epa.oszk.hu/02300/02357/00026/pdf/EPA02357-Credo_14_2008_1-2_067-165.pdf
- BENDA Kálmán 1994: Az 1568. évi tordai országgyűlés és az erdélyi vallásszabadság. In: *Erdélyi Múzeum*. 56. kötet, 1994. 3–4. füzet. 1–4. o. Digitális változat: <http://epa.oszk.hu/00900/00979/00008/01benda.htm>.
- CSEPREGI Zoltán: Négy hagyomány – négy ajándék. A magyar, német, szlovák és vend evangélikus kegyesség kölcsönössége. In: *Evangélikus Naptár 2016*. Luther Kiadó, Budapest, 2015. Digitális változat: <http://www.ref500.hu/tematikus-evek/a-tematikus-evek-listaja-leirasai/2016-a-reformacio-es-nemzet-eve/2016-evangelikus-naptar/csepregi-zoltan-negy-hagyomany-2013-negy-ajandek-2013-a-magyar-nemet-szlovak-es-vend-evangelikus-kegyesség-koelcsoenoesege>
- CZENTHE Miklós 2008: Az egyházi iskolák államosítása. In: *Evangélikus Élet* 73. évf. 37. sz. 2008. szeptember 14. 1. o. Digitális változat: <http://www.evelet.hu/archivum/2008/37/03?print=1>
- HÖRK József: *Az Ev. Tisza-kerület püspökei*. Kassa, 1888. Digitális változat: <http://medit.lutheran.hu/site/konyv/1955#book/61>
- ITTZÉS Gábor 2014: Ittész Gábor: Reformáció és kultúra. Luther, Melanchthon és Arisztotelész a wittenbergi egyetemen a XVI. század elején I. In: *Kereszttyén igazság*. Új folyam 102. szám (2014/2). 21–30. o. Digitális változat: http://medit.lutheran.hu/files/Kereszttyen_igazsag_2014_102.pdf
- KERTÉSZ Botond: Jelenetek egy házasságból – a soknemzetiségű evangélikus egyház. In: *Evangélikus naptár 2013*. Luther Kiadó, Budapest, 2012. 90–94. o. Digitális változat: http://www.evangelikusmuzeum.hu/sites/evangelikusmuzeum.hu/files/tolerancia_nemzetiseg.pdf
- LVM = *Luther válogatott művei*.
6. *Prédikációk*. Szerk. Csepregi Zoltán. Luther Kiadó, Budapest, 2015.
8. *Asztali beszélgetések*. Szerk. Csepregi Zoltán. Luther Kiadó, Budapest, 2014.

- Melanchthon* 2008 = *Melanchthon: A határok legyőzése. Philipp Melanchthon európai jelentősége Wittenbergtől Erdélyig. A Bretteni Melanchthon Akadémia nemzetközi kiállítása.* Szerk. Albert de Lange, Günter Frank. Bretten, 2008. <http://medit.lutheran.hu/site/konyv/3804>
- MIKONYA György 1998: Philipp Melanchthon, a tanító (1497–1560). In: *Magyar Pedagógia* 98. évf. 3. sz. 231–237. o. Digitális változat: http://www.magyar-pedagogia.hu/document/Mikonya_MP983.pdf
- RÁCSOK Gabriella 2008: Isten csendje Ingmar Bergman Űrvacsora című filmjében. In: *Sárospataki Füzetek*. 2008/2. 20–46. o.
- REUSS András 1997: Az ismeretlen és aktuális Philipp Melanchthon (1497–1560). Születésének 500. évfordulóján. In: *Credo* 3. évf. 1–2. sz. 8–18. o. Digitális változat: http://medk.lutheran.hu/files/1997_reuss_andras_melanchthon.pdf
- REUSS András 2015: Hitvallásosság – a felekezeti elzárkózástól az ökumené felé. In: *Szólító szavak / The Power of Words*. Tanulmányok Fabiny Tibor hatvanadik születésnapjára. Szerk. Tóth Sára – Kókai Nagy Viktor – Marjai Éva – Mudriczki Judit – Turi Zita – Arday-Janka Judit. Károli Gáspár Református Egyetem – L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2015. 173–185. o. Digitális változat: https://teol.lutheran.hu/images/file/rdsz/ra/2015_hitvallasosság.pdf
- SZABÓ Lajos: Reformáció és nemzetek. In: *Evangélikus naptár 2016*. Luther Kiadó, Budapest, 2015. Digitális változat: <http://www.ref500.hu/tematikus-evek/a-tematikus-evek-listaja-leirasai/2016-a-reformacio-es-nemzet-eve/2016-evangelikus-naptar/szabo-lajos-reformacio-es-nemzet>
- ZÁSZKALICZKY Péter: *Görgy Artúr halála és temetése*. <http://www.evangelikus.hu/gorgy-artur-halala-es-temetese> – 2016.05.25.

Közösség és család – előadások

GERLAI PÁL

1. Önismeret

ELSŐ VERZIÓ

<https://prezi.com/xaj5uq0otnr8/onismeret-onneveles-egeszseges-szemelyiseg/>

MÁSODIK VERZIÓ

vegyes gyülekezeti csoportnak, vagy gyerekeknek):

<https://prezi.com/dwnl2as5ajkq/novekedes-krisztusban/>

2. Párkapcsolatok jégtábláin

<https://prezi.com/lghtvntis5/parkapcsolat-jegtablain/>

3. Párkapcsolat < házasság

<https://prezi.com/wjapwx1o0isn/parkapcsolat-es-hazassag/>

4. Abortusz és euthanázia

<https://prezi.com/riif2ngihox8/az-abortusz-es-az-eutanazia-etikaja/>

Ehhez a négyhez vannak videók is, de ezek mozifilmek részletei, amik szerintem jogvédettek.

5. Reformáció Európában – magyar vonatkozásokkal

<https://prezi.com/slwcj4y7qs4g/reformacio-europaban/>

Melléklet

Az előadások letölthető változatai, valamint az alábbi kiegészítő tesztek és írások itt érhetők el:

- <https://drive.google.com/open?id=0B1I05-LFDLODOERQYXBFMj-dmWHc>
- Zachary Courter angol nyelvű témája: Bible Study NeighborLove
- A párkapcsolati témához kapcsolódva féltékenységteszt.
- Családhoz: tolerancia-, vérmérséklet- és konfliktuskezelő tesztek

HASZNÁLATI ÚTMUTATÓ A PREZI ELŐADÁSAIMHOZ

Az előadások a videómegosztók kisfilmjeihez hasonlóan az idővonal léptetésével lejátszhatók, a kurzorbillentyűkkel léptethetők. Az előadás kisebb képeire kattintva az egérrel azok nagyíthatók, az előadás megszakítható a képekbe való belépéssel, majd a kurzorral folytatni lehet a lejátszást.

Az előadásokhoz felhasználtam az „Egészséges életmódra és családi életre nevelés” pedagógus- és védőnői tanfolyamok előadás- és gyakorlati anyagát, valamint a Semmelweis Egyetemen a Mentálhigiénés és Szervezetfejlesztő képzés keretében használt, a világhálón ingyenesen elérhető és letölthető anyagokat, kérdőíveket, némelyiket használhatóbb formába öntöttem.

Az 1. előadáshoz ajánlott videók, ingyenesen elérhetőek a videómegosztókon:

- Egyenlők egyenlőn – Világosság (könnyűzenei klip)
- EL EMPLEO – The Employment (animációs film)
- Le Royaume (animációs film)
- Wildebeest from Birdbox Studio (animációs film)
- The Flip Side – Christmas (angol nyelvű rövidfilm)

Mozifilmek, amelyekből részletek szoktam felhasználni (DVD-n általában akciósan elérhetők, mivel 10 éves vagy régebbi filmek):

1. előadáshoz

- Az igenember (2008)

- Nagyon nagy ő (2001)
- A csajom apja ideges (2005)

A 2. előadáshoz

- SOS Szerelem (2007, magyar film)
- Szerelmünk lapjai (2004)
- Monty Python: Az élet értelme (1983)
- Illetve felhasználható okulásként, gyakorlatilag bármelyik kereskedelmi tévé párkereső műsorának egy-egy interneten megosztott részlete.

A 3. előadáshoz

- Wall-E (2008)
- Nászfrász (2007)
- Anyád napja (2005)

A 4. előadáshoz

- Az abortusz témához rengeteg elérhető anyag van az interneten. Talán a legmeggrázóbb, a „Néma sikoly” című film, amely sajnos rossz minőségben érhető el.
- Mozifilmek közül pl. a „4 hónap, 3 hét, 2 nap” (2007) című román filmdráma részletei nagyon jól használhatók.

Egyházi év

Adventi sorozat

HORVÁTH-CSITÁRI BOGLÁRKA FLÓRA

1. rész – Meddő várokozás?! – Zakariás és Erzsébet

- ▶ Textus: Lk 1,5–25; Lk 1,39–45; Lk 1,57–80
- ▶ Ének: 140

Várokozás. Várokozni. Nap mint nap megtapasztalt élménye életünknek. Ha jobban belegondolunk, egész életünk egy nagy-nagy várokozás. Valamire mindig várunk. Otthonunkban, munkahelyen, buszmegállóban, orvosi rendelőben, egy vizsgaeredményre, egy vizsgálati eredményre, a fizetésre, a pénztárnál, egy hazaérkezésre, egy lehetőségre. Várunk, várunk, mindig csak várunk. Valamit. Mindig mást. Többet, jobbat, szebbet. Várunk. Jöjjön végre el, érkezzen meg, legyen a miénk.

Erzsébet és Zakariás hasonlóképpen, várt. Hosszú évtizedeken keresztül, kitartóan imádkoztak. Könyörögtek az Istenhez ajándékozva meg őket gyermekkel. Napról napra többet és többet imádkoztak. De imádságuk hosszú időn keresztül nem talált meghallgatásra. Vajon mit éreztek? Talán elkeseredettek voltak. Hiszen mi is annyiszor elkeseredünk, ha nem kapunk választ. Sokszor van, hogy minduntalan kérdezzünk, kérünk, de válasz nem érkezik. Mennyire fárasztó, mennyire nehéz. Erzsébet és Zakariás, talán már belefáradtak. Már remélni sem mertek. Hiszen idősök már. Talán beletörődtek. Ha Isten így akarja, legyen meg az ő akarata! Mindezen érzések ellenére, hirtelen angyal szól. Már nem is hittek, nem is reméltek. Mégis szól. Mégis hirdeti. Fiatok születik! Zakariás alázatosan, mégis hitetlenkedve fogadja. Mert a meddő idő, meglehet, hitetlenséget szül. Vártak, vártak, vártak. Nem érkezett. Vártak, vártak, vártak. Hirtelen szól egy hang, egy ígéret. Érkezik! Születik! Nektek! Akit már annyi éve, évtizede vártok.

Mi vajon hogyan vagyunk a sokszor hosszúra nyúló, meddő vározással? Milyen érzés van benned, amikor hosszú időn keresztül nem kapsz választ? Igazságtalannak érzed? Hited próbájának tekinted? Be-

lefáradsz és feladod? Vagy csak vársz, vársz és vársz, hátha szól? Itt és most, az a kérdés, meddig vagy hűséges. Meddig vagy alázatos? Meddig bírod a meddő várakozást? Az adventi idő sok mindent rejt, de a válszok nem mindig azonnal érkeznek. Valamikor várni, várni és várni kell!

IMÁDSÁG

Hálát adok, Istenem, hogy meghallgatsz engem. Kérlek, add, hogy soha ne fáradjak bele a hozzád való imádságba, és add, hogy mindig legyen elég hitem várni. Adj erőt, ha elcsüggedek! Adj szavakat, ha elnémulnék! Add, hogy ígéreteidet alázattal és állhatatossággal várjam, és mindenkor bízam benned. Meddő várakozásomnak adj értelmet, és hallgass meg engem! Ámen.

2. rész – Váratlan ígélet – Mária

- ▶ Textus: Lk 1,26–38; Lk 1,46–56
- ▶ Ének: 132

Ígélet. Váratlan ígélet. Történt már veled ilyen? Érkezett már hozzád váratlanul üzenet? Olyan, ami teljesen felforgatta addigi életed. Nem kicsit, nagyon. Egy levél, egy e-mail, egy a híradóban elhangzott hír. Mostanában sokféle ilyen hír van. Ígéretek, amik képesek felforgatni az ember életét, elképzeléseit, terveit, álmait. Hírek, amelyek olyan váratlan üzenetet rejtenek, amitől pillanatok alatt megváltozik minden. Az életed, a terveid, az álmaid. Egyszerre rémülsz meg, és egyszerre leszel kíváncsi. Egyszerre hátrálnál meg, és egyszerre vetnéd bele magad rögtön a lehetőségbe. Milyen érdekes kettősség.

Máriának is érkezett egy ígélet. Nem is akármilyen! Nem tehetett ellene semmit. Isten őt választotta. Vajon mit érzett? Értetlenséget? Félelmet? Talán. Azonban mindeközben kíváncsi volt, hiszen kegyelmet talált az Istennél. Őt találta alkalmasnak, elég erősnek, alázatosnak az Isten. Váratlan ígélet, mely mindent felforgat, átír.

Az adventi idő sok mindent rejt. Itt és most is érkezhetsz hozzád egy olyan ígélet, ami mindent megváltoztat. Ebben az adventi időben képes vagy meghallani az Isten ígéletét? Neked! Nem másnak! Számodra is vannak ígéretei! Talán néha nehezen hallatsz. De szól!

Te hogy vagy ezzel az ígélettel, hogy Valaki hozzád érkezik? Most! Nem máskor. Nem késlekedik. Időben itt lesz, akkor, amikor érkeznie

kell. Készülsz rá? Várod őt? Készen állsz? Mert ő érkezik! Hozzád! Most! Váratlan lesz? Lehet. De a tiéd lesz! Figyelj! Halld meg! Ő érkezik!

IMÁDSÁG

Istenem! Valamikor váratlanul érkezel, de engedd, hogy elfogadjam, nem késlekedhetsz. Tegyél késszé mindig követésemre, és add, hogy alázattal elfogadjam akaratomat! Ámen.

3. rész – Alázattal várni – József

► Textus: Mt 1,18-25

► Ének: 133

Szeretet mindenek felett. Tettél már meg olyat embertársadért, amit más nem tett volna meg? Védteél már meg valakit megvetéstől, kiszolgáltatottságtól, megaláztatástól? Szeretet mindenek felett. Amikor valami olyat teszel, ami nem ésszerű. A másikért. Szeretet mindenek felett. Amikor valami olyat teszel, amivel védelmezel, oltalmazol. A másikat.

József éppen ezt teszi. Nem várt fordulat történik életében. Erre nem számított. Ezt nem gondolta Máriáról. Csalódott lehetett? Bizonyára. Az, akit szeret, gyermeket vár, de biztosan nem tőle. Mekkora törés, mekkora fájdalom. Mennyire bizonytalanná válik minden. Akit szeret, elfordult tőle? Akit szeret, csalfa volt? Akit szeret, becsapta? Megaláztatottság, fájdalom, kilátástalanság. Ezek ellenére mit tesz József? Szeret, mindenek felett. A megaláztatás, fájdalom, csalódottság közepette, is szeret! Sőt védelmez. Higgadtan végiggondolja, majd dönt. Nem kapkod, nem siet. Elbocsátja jegyesét, de úgy, hogy ne történjen vele semmi rossz. Ebbe az alázattal teli, megpróbált helyzetbe szól bele az angyal, amikor megjelenik Józsefnek álmában. Szavai létjogosultságot adnak József érzéseinek. Szavai erősítenek, bátorítanak, utat mutatnak.

Számodra milyen utat mutat az adventi várakozás? Van-e valaki, akinek megmutathatod látszólagos hibái ellenére is: szereted mindenek felett? Be kell-e ismerned valakivel szemben, hogy tévedtél? Ki kell-e állnod valakiért? Az adventi idő sok mindent rejt. Itt és most átgondolhatod. Nyugodtan! Nem sietve, nem rohanva! Valójában kire vársz? Hova, kihez küld téged az Érkező? Kit kell mindenek felett szeretned?

IMÁDSÁG

Istenem! Néha nehéz dolgokat vársz tőlünk, és nem tudjuk akaratod miértjét. Kérlek, adj alázatos szívet, hogy elfogadjuk mindazt, amit tőlünk vársz. Küldj el bennünket, hogy hirdetni tudjuk a jó hírt, amit ránk bízál és szeretni tudjuk azokat, akikhez küldesz! Jöjj közénk, légy velünk! Ámen

4. rész – Várakozás. Várakozunk? – Mi magunk

► Ének: 137

Várakozunk. Évről évre. Egyházi esztendőről, egyházi esztendőre ugyanaz a várakozás. Megmondták nekünk: az adventi időben várakozni kell. Érkezik Jézus. Alázatosan, bűnbánattal, várakozni. Ezek a hetek erről szólnak. Nem szólhatnak másról. Várakozni kell! Mindehhez még példa is van előttünk. Hogyan kell, hosszútűrően várni, ahogyan Erzsébet és Zakariás tette?! Hogyan kell egy váratlanul érkező ígéret beteljesedését várni?! Hogyan kell, alázattal várni?! Minden arra mutat, arra int, hogy valóban várakoznunk kell! Mi hogyan vagyunk ezzel? Mert a tény az valóban az, Valaki érkezik! Ha valaki érkezik hozzánk, azt várjuk. Egy vendég, egy régen látott rokon, egy kedves barát, egy szeretett személy. Készülünk rá. Felékesítjük otthonunkat, sütünk, főzünk, igyekszünk, hogy minden a helyén legyen időben. Várakozunk. Most is! Vajon őt, Isten Fiát, Jézus Krisztust hogyan várjuk? Róla is tudjuk, hogy érkezik. Tudjuk, hogy mikor. Tudjuk, hogy mi módon. Őt hogyan várjuk? Várjuk őt? Vagy az évek alatt várakozásunk fásulttá, lustává, kiüresedettté vált? Várjuk őt? Az adventi idő sok mindent rejt. Válaszokat. A mi válaszainkat. Várjuk-e őt? Vagy belefáradtunk? Hogyan várhatom, igazán őt? Hogy ne fásult, kiüresedett várakozás legyen, sokkal inkább az, ami igazán ő, életet hozó Isten Jézus Krisztusban.

IMÁDSÁG

Istenünk! Néha annyira gyorsan és hirtelen jön el az adventi idő. Kérünk, Istenünk, ne hagyd, hogy belefásuljunk az egyházi esztendő monotonitásába. Ne csupán a külsőségek megfogható valóságára tekintsünk, hanem arra, ami belül van, ami belül születik. A szívek vizsgálója te vagy, Istenem. Te adj szívünkbe igazi adventi örömet, reményt, életet hozó jelenléteddel jöjj közénk! Ámen.

Böjti ígehirdetés- (elmélkedés-) sorozat

BARTHA ISTVÁN

Bevezető gondolatok

A hat alkalomból álló ünnepi liturgikus rendezvény minden egyes eleme a böjti vasárnapok tematikájához illeszkedik. Megvalósítható heti rendszerességgel, valamelyik hétköznap esti istentiszteletként. Ebben az esetben érdemes a vasárnapot megelőző héten elkezdni, hogy nagyhét már teljes egészében az ünnepi alkalmakra szentelődhessen. Ha viszont az egyik teljes böjti héten egymást követő estéken tartjuk, akkor lehetséges hétfőtől szombatig, vagy vasárnap estétől péntekig elosztani a témákat.

Az alapgondolatokat az adott vasárnap ócegyházi evangéliumának valamelyik, általában kevésbé hangsúlyosnak tűnő félmondata adja. Ezzel együtt érdemes figyelembe venni az *Agenda* által megjelölt központi gondolatokat, illetve a vasárnap bevezető zoltárának kezdő sorát. A javasolt énekek is segítenek a lelki tartalmak összekapcsolásában. Az énekek kiválasztásában az adott vasárnap témája volt fő szempont. Természetesnek veszem, hogy böjti sorozat lévén böjti éneket úgylis mindenképpen választani fog a lelkész vagy a szervező, ezért az énekeskönyv más fejezeteit előnyben részesítettem.

Hangsúly kerül az emberi viszonyokra. Természetes, hogy mindegyik Jézus áll a középpontban, de mindig valamilyen konkrét élethelyzetben vagy egy emberi személyre tekintettel. Keressük: hol vagyok ebben én? Kivel azonosítom magam? Kinek a problémája az enyém? És ne féljünk attól sem, hogy magának Jézusnak a helyébe próbáljuk beleélni magunkat. Hiszen épp azért lett emberré, hogy egy legyen közülünk és követni tudjuk, nem pedig azért, hogy mesterségesen újra eltávolítsuk magunktól.

Formai téren nagyon tágas a tér. A hagyományos, „békebeli” sorozatok többnyire kezdő és záró énekből álltak, valamint a kettő közti kb. 30-40 perces lelkési beszédből, amelyet mindenki feszült áhítattal figyelt. Színesítésül esetleg egy vers vagy ifjúsági ének hangzott még el. Nem feltétlenül elvetendő ez a forma sem, amennyiben a 30-40 perces beszéd elég tartalmas, összeszedett és figyelemre méltó. Mégis érdemes élni azokkal a lehetőségekkel, amelyekre liturgiai hagyományaink és spirituális útkereséseink bátorítanak. Nem egyszerűen az „egyetemes papság” szlogenjének hangoztatása és a „laikusok bevonása” címén, hanem a közösségi interaktivitás minél teljesebb megvalósulása érdekében.

Jól működhet, ha minden egyes alkalom előre felépített, nem vonatott, hogy ne mondjam, „pörgős”, ugyanakkor a gyakran beiktatott csendekkel, énekekkel, zenékkal elmélkedésre bőséges lehetőséget nyújtó. Bibliai szövegek, zoltárok, imádságok felolvasása legalább 4-5 lektor, horribile dictu szavaló/felolvasó kórus bevonásával, közben rövid csendek és énekek, zenei bejátszások helyi adottságoktól és lehetőségektől függően. Egy ilyen liturgiai keretben sokkal erőteljesebben tud megszólalni egy 5-8 perces szabad (vagy akár előre leírt), átgondolt, letisztult, világos elmélkedés a lelkész részéről. Sőt, talán maradandóbb hatású is, mint a két gyülekezeti ének közé szorult fél-háromnegyed órás prédikáció.

Az alkalmak után hasznos lehet a kötetlen együttlét, beszélgetés, akár tea és aprósütemény mellett, még ha bőjtben is vagyunk. De ez a kötetlenebb rész akár a teljes alkalom keretébe is illeszthető. A Támas-misék változatos és színes liturgiai elemei, kísérletező, formálható, közösségi aktivitást elősegítő betétei jól használhatók. Fontos szempont, hogy a missziói karakter annyiban jelenjen meg, amennyiben valóban lehet számítani kívülállók részvételére. Az ő szimpátiájuk megnyerése érdekében érdemes áldozatot hozni. Ha viszont várhatóan belterjes gyülekezeti alkalmakra készülünk, akkor felesleges, sőt egyenesen káros a missziói attitűdöt erőltetni. Ilyenkor sokkal inkább a már meglévő közösség lelki építése, erősítése legyen szem előtt.

A bőjt lemondás. Minden alkalomra kerül egy konkrét böjti tartalom, mint az újévi fogadalmak, a dohányzásról leszokás, vagy a csókiesés, a tévzés korlátozása. Abból indulok ki, hogy mindenkinek vannak kedvenc irodalmi idézetei, versei, zenéi, és csak bátorítani szeretnék arra, hogy ezeket használják is. Ezért itt egyetlen versre

utalok minden alkalomhoz. Ebből látható, hogy nem is olyan nehéz megtalálni a kapcsolópontot.

1. nap

- ▶ Téma: Invocavit (a sátán legyőzője)
- ▶ Ige: „...végül megéhezett” (Mt 4,2)
- ▶ Ének: 416 („Jöjj, hogyha bűnöm éget”) vagy: 376 („Téged keres imád-ságom”)
- ▶ Lemondás: átmeneti lemondás egy kedvtelésről

ELMÉLKEDÉST SEGÍTŐ GONDOLATOK

A kísértés akkor kísértés, ha valós szükséglet áll szemben a magasabb célért való önmegtartóztatással. Az ember nem negyven nap után szokott megéhezni. Negyven nap után már a végső kimerültség vesz erőt rajta.

Jézus nem akkor győzte le a kísértőt, amikor nem volt hajlandó leborulni előtte. Nem is akkor, amikor nem volt hajlandó levetni magát a templom párkányáról. És nem is akkor, amikor nem változtatta kenyérré a köveket. Ezek már csak természetes megnyilvánulásai voltak Jézus győzelmének. Paradox módon maga a tényleges győzelem később történt, mint a megkísértés, ugyanis Jézus kereszten elszenvedett halálát tekintjük mindenek feletti győzelemnek. Mégis ez a tény már hatásában jelen volt a kísértéskor is.

A negyven napon át tartó böjtölés, a lemondás, a szükség elszenvedése is a kereszt diadalának elővételezése. Gondoljunk csak a „protoevangéliumra”: még ki sem űzte az Úr az Édenből az embert, még csak a számonkérés történik, de már kijelenti a kígyó felett aratott győzelmet. Utána már minden szinte csak megtörténik. Részesei vagyunk ennek a győzelemnek. Már megtörtént, de mégis küzdünk, mintha minden bizonytalan volna.

Küzdünk a bűneinkkel, a külső kellemetlenségekkel, a többi ember felől érkező támadásokkal. Néha jogosan bánthanak. Néha ütközőpont vagyok olyasmiben, amiről közvetlenül nem tehetek ugyan, de a másik ember sérelmét mégis meg kell értenem. Néha meg tényleg csak áldozat vagyok. Küzdelem a tehetetlenséggel, küzdelem a székelyennel, küzdelem a méltánytalansággal. Mindezt azonban abban a tudatban, hogy Jézus már győzött.

- ▶ József Attila: Mondd, mit érlel („kinek bajsza nem billeg morzsa” – a bajsza billegő morzsa, mint a kenyér egy darabja, amivé Jézus a megkísértésekor mégsem változtatta a köveket)

2. nap

- ▶ Téma: Reminiscere (az Úr Szolgája)
- ▶ Ige: „...legyen úgy, amint kívánod” (Mt 15,28)
- ▶ Ének: 403 („Emlékezzél, hogy mi történt”) vagy: 378 („Ártatlanság szent Báránya”)
- ▶ Lemondás: átmeneti lemondás a lemondásról

ELMÉLKEDÉST SEGÍTŐ GONDOLATOK

Kívánság teljesítése börtben. Nem az önmegtartóztatás a lényeg. Az élet egyébként is sok önkéntelen megtartóztatással jár. Egy anya tehetetlen fájdalom leánya szenvedése láttán. Évek során tanúsított kényszerű türelem. Milyen kicsi elég néha a boldogsághoz. Csak lehulló morzsákra vágyik. Csak egy kis enyhülésre. Vállalva a megalázkodást. Emlékezzél, Uram! Emlékeztess engem is!

Vannak játszmáink, mint ahogy egy drámai, ugyanakkor nagyon tanulságos játszma részét képezte ez a párbeszéd. A Jézus részéről való nem reagálás, majd az elutasítás. És végül, mintha csak a tanítványok könyörgésére tekintettel, vagy az asszony kitartó magatartásának köszönhetően, mintha csak Jézus valamelyik imádsággal kapcsolatos példázatát akarta volna demonstrálni, mégis tekintettel van a másik kívánságára. Talán ő lenne a hamis bíró? Vagy az éjszaka felébresztett barát? Hiszen maga mondja, hogy *„ha ti gonosz létekre tudtok jó ajándékot adni gyermekeiteknek, akkor mennyivel inkább ad a mennyei Atya jót azoknak, akik kérik tőle?”* Kell őt kérlelni, tényleg? Vagy épp ellenkezőleg, alig várja, hogy végre megtehesse, amit a másik kíván? Nagyon kevés elég ahhoz, hogy a leginkább istenfélő ember is kiköppenjen a komfortzónájából, és a zúgolódásig, sőt a káromkodásig, vagy akár az istentagadás széléig is eljusson. Ez a pogány nő viszont, akinek nincs istene, mégis pont a bajban hívja segítségül őt. Tudja, kihez forduljon. És nem tágít. Pedig ez a kevés nem is olyan kevés. Hiszen aki a saját gyereket látja szenvedni, annak akár ebbe bele is halhat a lelke. Ő azonban a megoldást keresi. Talán mert tudja, hogy a megoldáshoz nem is kell olyan sok.

Egy fogfájás felborít egész terveket. Egy fogfájás megszűnése akár csodákat is tehet. A gyermek gyógyulásához morzsák is elegendők. Nem kell felborítani Isten üdvtervét. Persze, építsd csak Dávid leomlott sátorát, meg persze, keresd csak Izrael házának elveszett juhait! Tudom én, hogy ezek a nagy, jelentős, világméretű események, az üdvterv megvalósulása! De egy morzsa, csak egy kis alamizsna, egy kis semmisség, hogy a gyerekem ne szenvedjen ennyire. Neked ez semmi-ség! Pláne ahhoz képest, hogy az ellenségeidért még az életedet is feláldoztad. Ezt a kis semmiséget megkaphatom? (Megkapta.)

- ▶ József Attila: Mondd, mit érlel („lebukik, hogyha fosztogat” – a bajszon billegő morzsa, mint ami az asztalról lehull, mint a kevés, ami elég)

3. nap

- ▶ Téma: Oculi (az Isten báránya)
- ▶ Ige: „...aki nem gyűjt velem, tékozol” (Lk 11,23)
- ▶ Ének: 452 („Rád tekintek”) vagy: 206 („Hittel nézek”)
- ▶ Lemondás: végleges lemondás az igazságra hivatkozó skrupulusaimról

117

ELMÉLKEDÉST SEGÍTŐ GONDOLATOK

Hiábavaló lehet minden bűjtölés és önmegtartóztatás, ha életem iránya nem Jézus. A farizeusok sokat bűjtöltek. Jézus szerint feleslegesen. Pazaroltak ugyanis. Akkor már inkább paráználkodtak, loptak, káromkodtak volna, mint ahogy azt legbensőbb vágyaik szerint tenni szerették volna, s tulajdonképpen tették is. Ezért gyűlölték olyan ádázul azokat, akik mindezt nyíltan vállalták. Ráadásul Jézus mintha még ez utóbbiakat igazolta volna. Velük is szóba állt, nem viszolygott tőlük. Mert a nyilvánvaló bűn és ínség a nyilvánvaló irgalmat vonzza. Jézust.

Aztán kiderül, hogy amit nyilvánvaló bűnnek tart az emberiség, az csupán gyermeki pajkosság Isten szemében. A vélt szentség, a csinált tisztség, a kifelé mutatott jólfésültség ellenben taszítja az irgalmat. A hiábavaló bűjtölés, a hiábavaló kegyesség, a hiábavaló ima tehát pazarlás. A pazarlás pedig károkozás. Hova nézek? Mire irányul a tekintetem? Mi vonzza a figyelmemet? Csak mondom, hogy szemem az Úrra néz, vagy valóban őt keresem? Mert azt azért jó tudatosítani, hogy Istent nem látta soha senki, hanem az egyszülött Fiú nyilatkoztatta ki őt. Ha azt mondom, hogy Istent látják szemeim, nem mondok igazat.

Pláne, ha közben az embertársaimat vizslatom-kukkolom, róluk fantáziálok, rajtuk szörnyülködöm, bibliai idézetekkel támasztom alá alantas és perverz indítékaimat, fedezvén velük, sőt egyenesen Istennek tulajdonítva a másik ember iránti eredendő megvetésemet, undoromat, ráadásul csak azért, hogy megítélhessem a viselkedésüket, nézeteiket, és ezáltal elrendezettnek véljem istenkapcsolatomat. Ennél messzebb nem is lehet kerülni az igazi Istentől.

Jézus meggyógyított valakit, és akadtak, akik ezt a jótettet az örögnek tulajdonították. Ha valaki a bárányt farkasnak mondja, az maga a báránybőrbe bújtt farkas.

- ▶ József Attila: Mondd, mit érlel („mélyéről párolog a bögre” – neked nem jutott kapanyél?)

4. nap

- ▶ Téma: Laetare (az élet kenyerere)
- ▶ Ige: „...*semmi ne menjen kárba*” (Jn 6,12)
- ▶ Ének: 309 („Örülj szívem”) vagy: 318 („Jer, örvendjünk”)
- ▶ Lemondás: lemondás bármiről valaki javára vagy valami jó érdekében

ELMÉLKEDÉST SEGÍTŐ GONDOLATOK

Az ajándékul vett javakért tanúsított felelősség. Bőjtölve is lehet pazarolni, ezt beláttuk. Viszont ennél is fontosabb, hogy örvendezve is lehet áhítatosnak és istenfélőnek lenni. Mindenki jóllakik. Pedig pár órával korábban még okkal s joggal aggódhatott értük bárki, hiszen annyira belefeledkeztek Jézus követésébe, annyira itták szavait, hogy a legalapvetőbb szükségleteikről meg is feledkeztek.

Furcsa egy világban élünk. Amikor sok helyen éheztek, mások meg a tengerbe szórták, vagy gőzgépek kazánjaiban égették el a megtermelt gabonát, hogy ezzel kerüljék el a gazdasági válságot. És aztán jött a nagy világégés. De ez is micsoda álszent kifejezés! Hiszen nem magától gyulladt ki a világ. Emberek fogtak fegyvert, emberek uszítottak embereket más emberek ellen, és emberek gyilkoltak embereket ezerszáma, milliószámra.

Közbevetőleg: Istenem, miért is fogadtad meg, hogy nem lesz többé özönvíz? A krematóriumok füstje úgyis eltakarta a szivárványt. Aztán valakik akkurátusan összegyűjtötték a pénztárcákat, nyaklánc-

kat, fülönfüggőket, gyűrűket, karpereceket és aranyfogakat, hogy semmi ne menjen kárba. De azért az égben bál van, az égben minden este bál van. Örüljete, örvendezzete! Még jó, hogy nincs ránk bízva a világ sorsa. Még jó, hogy Isten azért a kezében tartja a gyeplőt. Még ha gyakran úgy is érezzük, mintha már rég bedobta volna azt az apokalipszis hullaszínű és éjfekete lovai közé.

A mennyből alászállt kenyér ugyanaz, aki a földbe hullott mag, amely elrothad és sokszoros termést hoz. Élet és halál így válik üdvösséggé. Ne higgyük, hogy nem lehet jobbra tenni a világot. Ha meg sem próbáljuk, nem érdemljük azt a tökéletes és jó világot, amelynek megvalósulása valóban nem a mi erényességünkön áll. A világot megváltani nem fogod sem szelektív hulladékgyűjtéssel, sem a szegények és menekültek iránti jótevékenységgel. De ha most ebben a sokszor irgalmatlannak bizonyuló világban nem tanúsítasz irgalmat teremtménytársaid iránt, és nem gondolsz az utánad jövő nemzedékek életlehetőségére, akkor hogyan is lennél alkalmas arra, hogy az Isten által elronthatatlannak teremtett új világ javait önfeledten élvezd?

- ▶ József Attila: Mond, mit érlel („sót mér, krumplit, kenyeret, hozomra, újságpapírosba” – Jézus nem hozomra mér, hanem ingyen)

5. nap

- ▶ Téma: Judica (az igazi Főpap)
- ▶ Ige: „...elrejtőzött és kiment a templomból” (Jn 8,59)
- ▶ Ének: 73 („Igaz bíró”) vagy: 494 („Ments meg engem”)
- ▶ Lemondás: kényszerű lemondás Jézusról – hogy észbe kapjak, miért is nincs most velem

ELMÉLKEDÉST SEGÍTŐ GONDOLATOK

A pap és a templom úgy tartozik össze, mint a borsó meg a héja. És eljőhet a pillanat, amikor a pap kimegy a templomból és elrejtőzik azok elöl, akik azt hiszik, mindig köteles a rendelkezésükre állni. Jézus nélkül lenni mégsem a végső elveszettség állapota. Hiszen Jézus az ellen-ségeiért is imádkozik. „*Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek!*” Ez az állapot, amikor észre vehetem magam.

„A mélységből kiáltok hozzád, Uram!” Olyan természetesnek vesszük, hogy ez csak a mocskban fetrengő parázna, gyilkos, rabló, áru-

ló imája lehet. És végtére az is. Hiszen van-e mélyebb posvány, mint az öngasság? Van-e gusztustalanabb paráznság, mint a bálványimádás, mely a vélt erényre irányul? Van-e ostobább hazugság, mint azt hirdetni, hogy engem megváltoztatott Jézus? Van-e nagyobb önbecsapás és árusítás, mint azt hinni, hogy jó reklámja vagyok az evangéliumnak? Van-e kegyetlenebb gyilkosság, mint amit saját lelkem ellen követek el nap mint nap, kitartóan és buzgón ragaszkodva lopott kincseimhez, melyekről nem akarom belátni, hogy hamisak? Van-e sötétebb okkultizmus, mint nem beismerni, hogy én magam teremtettem a sántát, hogy végül legyen kire ráfognom az egészet, ha már „mentségek vára romba dől, s bűn vak mélysége ásít”?

Egyedül vagyok a templomban. Jézus sehol. Azaz hogy nem sehol. Sehol, ott én vagyok. A templom üres hely lett. Luther-kabátban is. Mert nincs ott ő, akitől, aki által és akiért nemcsak Zákeus háza, de egy falusi budi is templommá lehet, de aki nélkül a legcifrább és legkáprázatosabb székesegyház is nyomorultabb hely, mint egy falusi budi, vagy ami alatta van.

József Attila: Mondd, mit érlel („s nem veszi észre maga se?”)

6. nap

- ▶ Téma: Palmarum (az alázatos király)
- ▶ Ige: „...a világ őt követi” (Jn 12,19)
- ▶ Ének: 136 („Istennek szent Fia”) vagy: 141 („Mint fogadjalak téged”)
- ▶ Lemondás: örömteli és önkéntes lemondás minden tekintélyről, hatalomról és tiszteletről, tudván, hogy Jézus ebben a világban mindvégig megalázottként volt jelen, és ma sem az emberek által sikeresnek tartott eseményekben van jelen

ELMÉLKEDÉST SEGÍTŐ GONDOLATOK

Manapság gyakran hangzik el a kritika vagy inkább vád, hogy az egyház ahelyett, hogy élcsapat lenne, valójában a világ után kullog. Ez ugyanannyira nem igaz, mint amennyire a farizeusoknak ez a furcsa diagnózisa Jézussal kapcsolatban. Valóban őt követi a világ? Csak a farizeusok sértett hiúsága mondatta velük ezt, hiszen jól tudjuk, hogy a „világ” – értsük ez alatt akár az Isten által teremtetett szép világot, akár a romlott és Istentől elfordult emberiséget – soha nem követte

Jézust. Egyik pillanatban valóban mutatkoztak tömegek körülötte, ám nagyon gyorsan el is pártoltak tőle, mihelyt következetes maradt tanításához, és olyasmiket is mondott, amiket már „nem bírt el a fülük”. Fölvetődhet a kérdés: most akkor valójában ha Jézus követségében járunk, mindenáron való cél-e az, hogy tömegek kövessenek minket? Kétségtelen, ez vonzóbb, míg az érdektelenség kiábrándító.

Jézus az ellentmondások emberének is tekinthető. Kevesekhez szól, ám e keveseket mégis arra biztatja, hogy hirdessék az evangéliumot minden teremtménynek. Mi pedig, mai, késői tanítványai folytonos szorongatásban érezhetjük magunkat. Ha kevesen vannak a templomban, akkor azon aggódunk, hogy vajon jól végezzük-e a munkánkat. Ha sokan vannak, akkor pedig azon, hogy talán nem is őszinte a hitük. Vajon az egyház tudna-e valaha is húzóerő, élcsapat lenni, amelyet a világ követ? Volt ilyen időszak, amikor az egyház diktált nem csak a hit, de az erkölcs, a tudomány és a kultúra dolgában is. Aligha lehetünk büszkék ezekre az időkre. Hacsak nem tartjuk most is lapos korongnak a Földet és jó ötletnek Giordano Bruno máglyán való megégetését. És most, hogy vannak egyházi irányzatok, amelyek sokak szemében úgy tűnnek, mintha a világban meglévő istentelen, sőt ördögi trendek után kullognának, szemben a magát józannak, biblikusnak és igaznak tartó állásponttal? Vajon ki jár jó úton és ki áltatja magát?

Ami ennél is fontosabb: ki vagyok én? A világhoz tartozom, vagy Jézushoz? Lehet, hogy amit manapság az egyházban elmarasztaló értelemben „világ”-ként emlegetnek, jobban követi Jézust?

Jó, hogy ez az evangéliumi történet advent első vasárnapján is elénk kerül. Mintha csak azt akarná megerősíteni a hagyomány, hogy legyünk bár bűnösök, legyünk bár képmutatók, legyünk bár igazi hívők, Jézus érkezik hozzánk. Méghozzá azt is megmutatta, hogy ő nem pompával és csinnadrattával, hanem szerényen, szelíden és alázatosan jön. Mindenkihez. De hogy ki fogadja helyesen, az nem biztos, hogy azon múlik, kik fecsegnek többet róla. Épp azok terítik ruháikat az útra, akikről a magukat méltóknak tartók azt gondolták, ott sem lehetnének. Várjuk tehát Jézust örömmel! És ha így várjuk, akkor merjünk örülni önfeledten! Böjtben is.

► József Attila: Mondd, mit érlel („ki családjáért dolgozik”)

Korosztályonként

Óvodás sorozat

VLADIKA ZSÓFIA

Előszó az ovis anyagokhoz

A piros ruhás angyalka és *A kék ruhás angyalka* azzal a céllal készültek, hogy az óvodában foglalkozást tartó hitoktatóknak és lelkészeknek legyen lehetősége kézbe adni a gyerekeknek egy olyan kiadványt, amit haza lehet vinni, meg lehet mutatni, lehet vele tovább foglalkozni.

Azért készült két rész, mert a tapasztalatok szerint általában két évet járnak ovishittanra a gyerekek. A „leckék” között vannak átfedések, elsősorban az ünnepeknél. De ahol ugyanaz a történet, ott a nézőpontok különböznek.

A formátuma megfelelő a kicsi kezeknek, könnyen kezelhető, átlátható.

A történetek azért kerültek bele leegyszerűsített formában a füzetekbe, hogy ha otthon a szülők és a gyerekek együtt előveszik, akkor fel lehessen eleveníteni az elhangzottakat. Az „órákon” természetesen a cél nem elsősorban ezeknek a felolvasása.

Ez a segédanyag abban kíván segítséget nyújtani, hogy az ovis foglalkozások gyakorlati megvalósítása gördülékenyebben menjen.

Javasolt menetrend az alkalomhoz:

- köszöntés
- imádság
- történet
- foglalkozás – színezés a füzetben vagy esetleg más kreatív elfoglaltság
- éneklés
- zárás, halacsák felragasztása (lásd bevezető óra)

Az alkalom elején érdemes rövid, könnyen megjegyezhető imádságot mondani. Például: „Mennyei jó Atyánk, kérlek, ma is vigyázz ránk!”

Ovis hittan – tervezett tanmenet

„A” ÉV

ÓRA-SZÁM	TÉMA	ÉNEK	IGEHELY
0.	Ismerkedés egymással, füzettel	Induljunk, érkezünk, ÚÉ 2	
1.	Teremtés („látta Isten, hogy jó”)	Kerek világ, ÚÉ 134	1Móz 1,1–2,4
2.	Noé bárkája		1Móz 6,9–9,17
3.	Jónás		Jón 1–3
4.	Mózes születése		2Móz 1,1–2,10
5.	Mózes és a csipkebokor		2Móz 3,1–14
6.	Mózes és a Tízparancsolat		2Móz 19,1–20,21
7.	Advent	Jézust áldja énekünk, EÉ 538	
8.	Angyal és Mária		Mt 2,18–24
9.	Jézus születése	Istengyermek, kit irgalmaz, ÚÉ 38	Lk 2,1–12
10.	Karácsonyi kézműveskedés		
11.	Napkeleti bölcsek Jézusnál		Mt 2,1–12
12.	Jézus és a gyermekek	Az Úr van itt, ÚÉ 83	Mk 10,13–16
13.	Jézus és tanítványai		Mk 3,13–19
14.	Jézus imádkozni tanít		Mt 6, 9–13
15.	Isten gondviselése	Ne aggódalmaskodjál, EÉ 586	Lk 12,22–31
16.	Aki kösziklára épít		Mt 7,24–27
17.	A Jó Pásztor – elveszett bárány		Lk 15,1–7
18.	Az ötezer ember megvendéglése	Jó Atyám, imádlak, ÚÉ 180	Jn 6,1–15
19.	A tenger lecsendesítése		Mt 8,23–27
20.	A béna meggyógyítása		Mk 2,1–12
21.	Jézus bevonul Jeruzsálembe		Mt 21,1–10
22.	Az utolsó vacsora	Olyan örömet, mint a forrás, ÚÉ 201	Mt 26,17–29
23.	A feltámadás		Lk 24,1–12

ÓRA-SZÁM	TÉMA	ÉNEK	IGEHELY
24.	Húsvéti kézműveskedés		
25.	A nagy halfogás		Jn 21,1–18
26.	Mennybemenetel ünnepe		ApCsel 1,4–14
27.	Pünkösöd	Jöjj, add tovább a jó hírt, ÚÉ 102	ApCsel 2,1–47
28.	Búcsúzás		

„B” ÉV

ÓRA-SZÁM	TÉMA	ÉNEK	IGEHELY
0.	Ismerkedés egymással, füzettel		
1.	Teremtés (felelősségünk!)	Minden, mi él, ÚÉ 191	1Móz 2,4–20
2.	Bábel tornya		1Móz 11,1–9
3.	József és álmai		1Móz 37,1–36
4.	József fogságban		1Móz 40,1–41,36
5.	József és családja újra együtt	Áldjátok az Urat, ÚÉ 195	1Móz 42,1–46,34
6.	Advent		
7.	Jézus születése	Szent karácsony, EÉ 547	Lk 2,1–7
8.	Angyalok és a pásztorok	Pásztorok, pásztorok, EÉ 550	Lk 2,8–20
9.	Karácsonyi kézműveskedés		
10.	A 12 éves Jézus a templomban		Lk 2,41–52
11.	Jézus megkeresztelkedése		Jn 1,32–24
12.	A kánai menyegző		Jn 2,1–12
13.	Csodálatos halfogás	Teremts bennem, ÚÉ 117	Lk 5,1–10
14.	Bartimeus meggyógyítása		Mk 10,46–52
15.	Jézus a tengeren jár		Mt 14,22–33
16.	Az irgalmas samaritánus		Lk 10,25–37
17.	A tékozló fiú		Lk 15,11–24

ÓRA-SZÁM	TÉMA	ÉNEK	IGEHELY
18.	Mária és Márta	Jézus szívedbe lát, ÚÉ 163	Lk 10,38–42
19.	Zákeus		Lk 19,1–10
20.	Jézus imádkozni tanít	Szívem csendben az Úrra figyel, ÚÉ 6	Mt 7,7–11
21.	Jézus bevonul Jeruzsálembe		Mt 21,1–10
22.	A Gecsemáné kertben		Mt 26,36–56
23.	A feltámadás		Lk 24,1–12
24.	Húsvéti kézműveskedés		
25.	Emmausi tanítványok	Áldásoddal me- gyünk, ÚÉ 228	Lk 24,13–35
26.	Missziói parancs		Mt 28,16–20
27.	Pünkösd		ApCsel 2,1–47
28.	Búcsúzás		

Törzsanyag – „A” év

1. TEREMTÉS (LÁTTA ISTEN, HOGY EZ JÓ)

A világ kezdete előtt még semmi sem volt. Csak egyedül Isten. És egyszer csak nekilátott a nagy műnek, a Teremtésnek.

Először szétválasztotta a világosságot a sötétségtől. Így alkotta meg a nappalt és az éjszakát. Másnap Isten elválasztotta a nagy kékséget. Felül lett a csodaszép kék ég, alul a tengerek, óceánok. A harmadik napon Isten összegyűjtötte egy helyre a vizeket, és láthatóvá vált a szárazföld. Így már lett helye a növényeknek. Meg is teremtette a finom termést hozó gyümölcsfákat, a csodaszépen illatozó virágokat.

De az éjszaka még nagyon sötét volt. Így hát a negyedik napon Isten az égre helyezte a Holdat, a csillagokat és a Napot is. Most már volt, ami elválasztotta a nappalt az éjszakától, a tavaszt, a nyarat, az őszt és a telet egymástól. De a föld még mindig nagyon csendes volt. Mint egy lakatlan sziget.

Az ötödik napon Isten előhívta a vízi élőlényeket, és a madarakat. Egyszerre megpezsdültek a vizek, halak ugrándoztak, és nagy csicser-

géssel repdestek a madarak. Amikor elérkezett a hatodik nap, Isten megteremtette a négylábú állatokat. De még mindig hiányzott valami.

Ekkor így szólt Isten: – Legyen ember is a földön! És megalkotta az embert, Ádámot és Évát. És látta Isten, hogy minden, amit teremtett, nagyon jó!

2. NOÉ BÁRKÁJA

Élt egy ember, akit Noénak hívtak. Volt egy felesége, és három fia. Igaz ember volt, Istennel járt, az ő akarata szerint élt. Isten nagyon szerette őt.

De rajta kívül az emberek mindenhol csak veszekedtek, vitáztak, verekedtek. Egyre nagyobb gonoszság lett az emberek között. Nyoma sem volt már a szép teremtésnek. Isten szomorú volt, amikor ezt látta, és véget akart ennek vetni. Ezért egy napon így szólt Noéhez: – Noé, építs egy bárkát! Ha készen vagy, vidd be egész családodat és minden állatból kettő-kettőt.

Ő pedig úgy tett, ahogy Isten parancsolta neki. Ekkor özönvíz borította el a földet. Negyven nap és negyven éjjel esett. A víz elsodorta a bárkát és csak vitte, vitte magával. Amikor az eső elállt, a víz apadni kezdett. Noé kiengedett egy hollót, nem sokkal később egy galambot, de egyik sem talált megfelelő helyet, ezért visszaszálltak a bárkába. Noé tudta, hogy még nem lehet kinyitni a bárka ajtaját. A harmadszorra

kiengedett galamb már nem tért vissza. Így Noé tudta, hogy kinyithatja a bárka ajtaját, kimehetnek ők is és az állatok is.

Noé hálaadással köszönte meg Istennek, hogy megmentette őket, Isten pedig szivárványt rajzolt az égre, és megígérte, hogy soha többé nem lesz özönvíz a földön.

3. JÓNÁS TÖRTÉNETE

Egy napon Isten így szólt Jónáshoz: – Menj Ninivébe! Mondd meg az embereknek, hogy látom minden gonoszságukat, és ha nem térnek jó útra, elpusztítom az egész várost!

Jónás el is indult. De nem Ninivébe, hanem épp az ellenkező irányba. Inkább arra a hajóra szállt, ami Tarsis felé ment, hogy ne kelljen elvégezni azt a feladatot, amit az Úrtól kapott. Isten elől azonban nem lehet elbújni. Nagy vihart küldött a tengerre. A hajósok már-már azt hitték, hajótörést szenvednek. Elképzelni sem tudták, miért haragszik így rájuk az Isten. Mindegyik imádkozott, mígnem megtalálták Jónást a hajó belsejében aludni. Amikor felkeltették, elmondta Jónás, hogy miatta kerültek veszélybe, őt kell a tengerbe dobni. A tengerészek bocsánatot kértek Istentől, majd bedobták Jónást a vízbe. A tenger azon-

nal elcsitult. Jónás siránkozni kezdett: – Jaj, Istenem, meghalok, megfulladok, mi lesz velem?! Mielőtt azonban bármi baja eshetett volna, jött egy nagy cethal, és lenyelte Jónást. Ott aztán három nap és három éjjel gondolkodhatott és imádkozhatott. Ekkor a hal kiköpte, Isten pedig újból szólt neki, hogy menjen Ninivébe és mondja meg az embereknek, hogyha nem változtatnak az életükön, elpusztítja a várost!

Jónás most már hallgatott az Úrra, és elmondta a ninivei lakosoknak, hogy negyven napjuk van. És az emberek odafigyeltek Jónásra, és mindenki egészen megváltozott. A király kihirdette, hogy mindenki térjen vissza a jó útra, és ne tegyen többé rosszat a másikkal. Az emberek így is tettek. Bizakodtak, hogy Isten mégiscsak feléjük fordul. Isten pedig megszánta Ninive népét és megkegyelmezett nekik.

4. MÓZES SZÜLETÉSE

Az egyiptomi fáraó csak nézte, nézte, hogy a zsidó nép erősödik. Egyre többen és többen lettek. A fáraó féltetni kezdte hatalmát. Attól tartott, hogy ha így folytatódik, akkor a zsidók átveszik az irányítást. Ezért parancsot adott, hogy minden héber fiúgyermeket meg kell ölni. Az anyák szomorkodtak, sírtak, aggódtak, féltették gyermekeiket. Volt egy asszony, aki fogott egy kosarat, bekente szurokkal, hogy ne folyjon bele a víz. Kibélelte vászonnal, és beletette gyermekét. A kosarat pedig Nílus folyóba tette a sás közé. Az gyermek testvére pedig elrejtőzött és nézte, mi fog történni.

A fáraó lánya éppen a folyóban fürdött, amikor sírást hallott. Észrevette a kosarat. Elküldte a szolgálóját, hogy nézze meg, mi az. Amikor az kinyitotta a kosarat, látta, hogy egy héber fiú fekszik benne. Megsajnálta, meg akarta tartani. Azt mondta: – Mózes lesz a neve, mert a vízen találtuk, onnan mentettük ki.

A kisfiú nénye ekkor odament és azt mondta: – Én ismerek egy dajkát, ő tud neked segíteni. Fel tudja nevelni. Így Mózes visszakerült édesanyjához, aki gondoskodott róla egészen addig a napig, míg oda nem került a fáraó udvarába. Itt elsajátíthatta Egyiptom minden tudományát, előkelő nevelést kapott. Akkor még nem is gondolta, hogy Isten milyen feladattal bízza meg.

<https://csaladrahangolva.blogspot.hu/>

5. MÓZES ÉS A CSIPKEBOKOR

Mózes egy napon, mikor a nyáját legeltette, furcsa dologra lett figyelmes. Látott egy csipkebokrot. De nem akármilyet: lángoló, tüzesen izzó bokrot. Hosszú ideig nézte. A bokor csak lángolt, de nem égett el.

Ekkor Mózes közelebb ment, hogy megnézze milyen érdekes is ez. Ekkor egy hang szólalt meg:

– Vedd le sarudat, mert szent hely az, ahol állsz! Én vagyok az Úr, a te Istened! Nagy feladatot bízok most rád. Láttam népem gyötrelmeit,

netart.us

jajkiáltásuk felhallatszik hozzám. Vezesd ki Izraelt Egyiptomból. Menj el a fáraóhoz és mondd meg neki, hogy engedjen el benneteket.

– Mit mondjak, ki küldött? – kérdezte Mózes.

– Mondd, hogy magával az Úrral beszéltél, én küldtelek!

– De nem tudok én beszélni, Uram! Azt sem tudom, hogy kezdjem a mondanivalómat!

– Vidd magaddal Áront, a testvéredet, majd ő beszél helyetted!

Mózes és Áron elmentek Izráel népéhez, hogy elmondják, mit üzent az Úr. Majd elmentek a fáraóhoz is, hogy bocsássa őket szabadon. De a fáraó ezután még keményebben dolgoztatta őket. Isten sorozatos csapásokkal sújtotta az egyiptomiakat, melyek Mózes és Áron imájára szűntek csak meg. De a fáraó újra és újra megkeményítette szívét. Sokat kellett szenvedni Egyiptom népének, míg az uralkodó elengedte Izráelt.

6. MÓZES ÉS A TÍZPARANC SOLAT

Miután a zsidó nép megszabadult az egyiptomi fogságból, hosszú és nehéz vándorlás várt rájuk a sivatagos pusztán keresztül. Sokszor elégedetlenkedtek, aggodalmaskodtak.

Egy alkalommal egy nagy hegy aljában táboroztak le. Az Úr megparancsolta Mózesnek, hogy menjen föl hozzá a hegyre. Negyven napig maradt. Közben a hegy lábánál csak várakozott a nép. El sem tudták képzelni, mi történhet ott fent, ahova ők fel sem látnak. Megint elégedetlenkedni kezdtek. Követelték Árontól, hogy készítsen az ékszereikből egy látható istent, egy aranyborjút. Áron engedett a népnek.

Amikor Mózes leért a hegyről, és meglátta az aranyborjút, nagyon mérges lett. Dühében a kőtáblákat és az aranyborjút is porrá zúzta. Majd az Úr azt mondta Mózesnek, hogy faragjon két újabb kőtáblát, és menjen fel a hegyre ismét.

Negyven nap után tért vissza. Közben Isten elmondta neki, hogy mit kíván a néptől, milyen parancsolatok szerint kell élniük, amiket Mózes kőtáblákra írt. Ezeket hívjuk a Tízparancsolatnak.

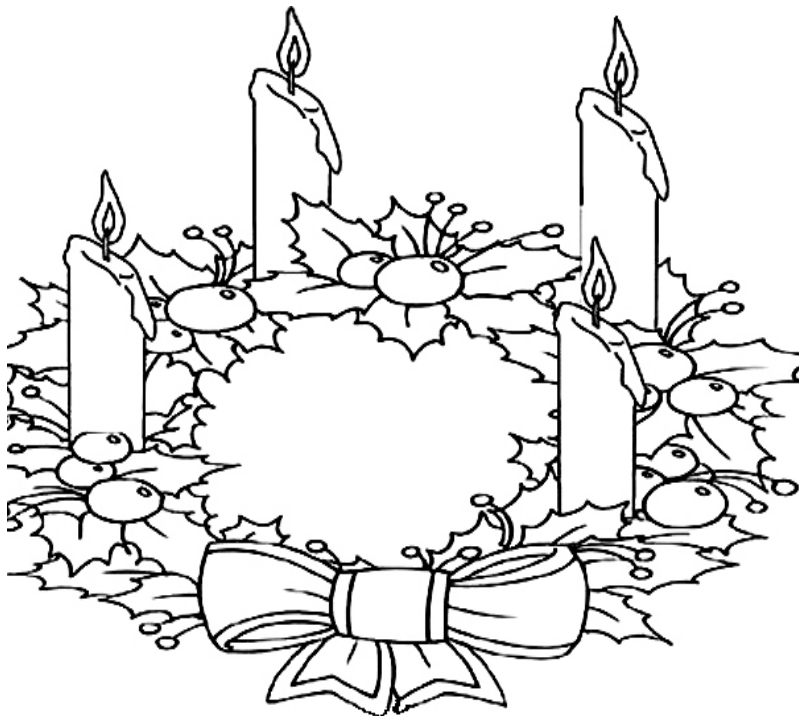

loculeos.com

7. ADVENT

Az adventi időszak a szentestével ér véget. Ennek a négy hétnek a napjaiban Jézus születésének ünnepére várakozik kicsi és nagy egyaránt. Az adventi időszak egyben a karácsonyi előkészület ideje. Ilyenkor feldíszítjuk a lakást, nyitogatjuk az adventi naptárt, számolgatjuk, mennyit kell még karácsony estig aludni.

Ennek az időszaknak talán a legszebb díszje az adventi koszorú, amin négy gyertya van. Az adventi időszak vasárnapjain mindig egy-egy több gyertyát gyújtunk meg. Mire mind a négy gyertya sorra kerül, együttes fényük jelzi, közeleg a karácsony.

8. ANGAL ÉS MÁRIA

Sok-sok évvel ezelőtt Názáret városában élt egy Mária nevű lány jegyesével, Józseffel. Isten őt választotta ki, hogy az ő Fia anyja legyen. Elküldte hozzá az angyalt. Amikor Mária meglátta, Gábielt, nagyon meglepődött, és bizony félt is. De az angyal ezt mondta neki:

– Ne félj, Mária! Jó hírt mondok neked! Isten kiválasztottja vagy. Te leszel az édesanyja az ő Fiának, akit elküld erre a világra az emberek-hez.

Az angyal azután megjelent Józsefnek is, és elmondta neki is az örömhírt. Rábízta Máriát és a születendő gyermek felnevelését.

pinterest.com

9. JÉZUS SZÜLETÉSE

A római császár rendeletet adott ki, hogy tartsanak népszámlálást. Mindenkinnek a saját városába kellett mennie. Így aztán Mária és József útnak indultak Názáretből Betlehem kicsiny városába.

Már nagyon fáradtak voltak, amikor a többnapos út után megér-

keztek. Szerettek volna egy kicsit pihenni, de sehol nem volt már szállás. Az összes fogadó tele volt, a házakban is hiába kerestek helyet maguknak. Egy istállóban húzódtak meg.

Azon az éjszakán megszületett Jézus. Mária bepólyálta és egy jászolba fektette.

Nem messze az istállótól pásztorok őrizték a nyájat kint a szabad ég alatt. Ekkor egy angyal jelent meg nekik és ezt mondta:

– Örömhírt hoztam nektek! Isten ajándéka a földre érkezett! Elküldte Fiát az emberekhez. Menjetek Betlehembe, ott találtok egy istállóban egy gyermeket, aki a jászolban fekszik, ő lesz az.

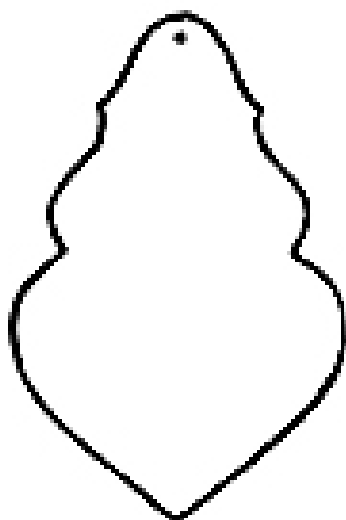
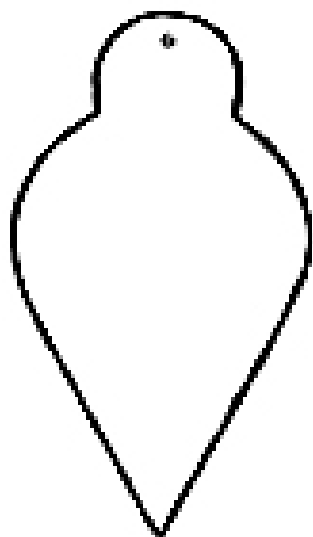
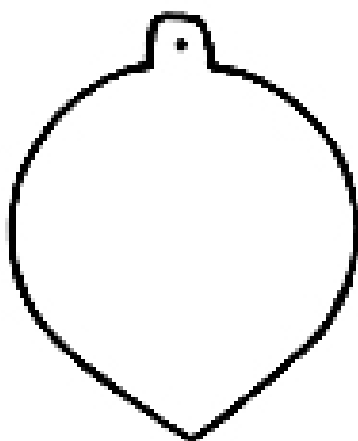
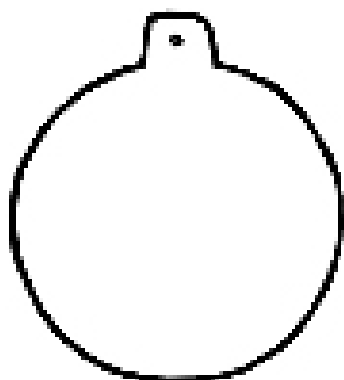
És hirtelen egy egész sereg angyal jelent meg, és együtt énekelték:

– Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békesség, és az emberekhez jóakarát!

10. KARÁCSONYI KÉZMŰVESKEDÉS

Készítsünk együtt karácsonyi díszeket!

11. NAPKELETI BÖLCSEK JÉZUSNÁL

Bölcs tudósok éltek messze Keleten. Kutatták a csillagok titkát. Azon a napon, amikor Jézus megszületett, különös égi jelre lettek figyelmesek. Egy csillagot láttak feltűnni az égbolton. Rögön útnak is indultak,

mert tudták, hogy egy csillag megjelenése mindig azt mutatja, hogy valahol király született.

A bölcsek először Jeruzsálembe mentek. Amikor Heródes ezt meghallotta, rettegés fogta el. Összehívta a főpapokat, és megkérdezte tőlük, hol születhetett meg a gyermek. Azok elmondták neki, hogy a próféták szerint Betlehemben kell világra jönnie.

Heródes ekkor odahívatta a bölcseket, és elmondta nekik, hogy menjenek Betlehembe, keressék meg a gyermeket, majd pedig térjenek vissza hozzá, és jelentsék, hol van, mert meg szeretné látogatni.

A bölcsek útnak indultak, követték a csillagot, mely megállt az istálló felett, és meg is találták a jászolban fekvő kis Jézust. Leborultak előtte, és átadták ajándékaikat: aranyat, tömjént és mirhát vittek.

Amikor pedig már mentek volna vissza Heródeshez, egy angyal jelent meg nekik álmunkban és figyelmeztette őket, hogy nem menjenek vissza Jeruzsálembe, mert Heródes meg akarja öletni Jézust. Így a napkeleti bölcsek más úton tértek hazájukba.

12. JÉZUS ÉS TANÍTVÁNYAI

Az emberek szívesen hallgatták Jézus szavait. Beszélt nekik Isten szeretetéről, arról, hogy miként kellene az embereknek egymással viselkedniük. Meggyógyította a betegeket, akik tőle kértek segítséget.

Jézus egy nap felment a hegyre, és magához hívott tizenkét embert. Őket választotta ki arra, hogy vele legyenek állandóan, hallgassák, amit tanít, lássák a csodákat, amiket tesz, majd pedig vigyék hírül az egész világon Isten szeretetének üzenetét.

A tizenkét tanítvány pedig a következő volt.

*Péter volt az első, kit követett András,
Jakab, János, Fülöp, Bertalan és Tamás,
Máté, Jakab, Simon, Taddeus és Júdás,
így nevezi őket sorban a Szentírás.*

plebaniahivatal.hu

13. JÉZUS ÉS A GYERMEKEK

Jézust mindenhol sokan várták, akárhová ment. Betegek vették körül, hogy gyógyítsa meg őket, szomorkodók mentek hozzá vigasztalásért. Jézus pedig segített nekik.

Édesanyák is jöttek a gyermekeikkel. A gyerekek futkostak, szaladgáltak, jó nagy zajt csaptak. A tanítványok pedig el akarták őket zavarni.

- Mit kerestek itt? Talán betegek a gyerekek?
- Nem – válaszolták a szülők.

– Akkor vigyétek innen őket! Nem látjátok, hogy zavarjátok a Mestert? Itt fontos dolgokról esik szó!

Az édesanyák nagyon elszomorodtak, hiszen szerették volna, ha Jézus imádkozik a gyermekekért. Amikor már elindultak volna hazafelé, Jézus megállította őket.

– Hova mentek? Várjatok! Isten szeretete mindennél nagyobb! Hozzátok ide a gyermekeket!

Ölébe ültette a kisgyerekeket, átölelte őket, és így szólt a nagy tömeghez:

– Nézzétek ezeket a gyerekeket! Mennyire szeretetre valók, milyen vidámak, milyen gyönyörűek. Ők Isten ajándékai! Figyeljétek meg, hogyan bíznak a szülőkben! Tőlük várnak mindent. A gondoskodást, a biztonságot. A gyermek számára a szülő mindennél fontosabb. Így bízzatok ti is a mennyei Atyában! Legyen számotokra ő a gondoskodás és jelentse ő a biztonságot, legyen ő a legjobb barátotok!

Majd megáldotta a gyerekeket, és visszaküldte őket a szüleikhez.

14. JÉZUS IMÁDKOZNI TANÍT

Jézus többször beszélt a tanítványoknak arról, hogy az Istennel való beszélgetés mennyire fontos. Egy ilyen alkalommal megtanította őket arra, hogy milyen a helyes imádság. Elmondta nekik, hogy nem az a fontos, hogy minél hosszabb legyen, hiszen a mi mennyei Atyánk ismeri a gondolatainkat, tudja azt is, hogy mit fogunk kérni tőle és mit fogunk megköszönni neki. Úgy kell imádkozni, mintha egy belső, titkos szobában beszélgetnénk vele. Csak rá szabad ilyenkor figyelni.

Tanított egy imádságot is:

„Mi Atyánk,
aki a mennyekben vagy,
szenteltessék meg a te neved,
jöjjön el a te országod,
legyen meg a te akaratod,
amint a mennyben, úgy a földön is.
Mindennapi kenyerünket
add meg nekünk ma,
és bocsásd meg vétkeinket,
miképpen mi is megbocsátunk
az ellenünk vétkezőknek,
és ne vigy minket kísértésbe,
de szabadíts meg a gonosztól,
mert tied az ország, a hatalom és a dicsőség
mindörökké.
Ámen.”

15. ISTEN GONDVISELÉSE

Jézus sokfelé tanított. Városokban, tóparton, domboldalban. Az emberek sokszor a mindennapi teendőjüket, a munkájukat hagyták félbe azért, hogy őt hallgathassák. Köréje gyűltek, de közben a fejükbe ott

voltak a kérdések: Elvégeztem minden munkát? Lesz holnapra elég ennivalónk? Elkészülök mindennel, amivel kell?

Jézus látta az arcukon a kétségbeesést, az aggodást. Megértette féltelmeiket, és így szólt hozzájuk:

– Ne aggodjatok azon, hogy mit esztek vagy mit isztok holnap, vagy lesz-e ruha, amibe fel tudnátok öltözni! Látjátok ezeket a gyönyörű madarakat? – kérdezte, és az égre mutatott. – Ők semmit sem tesznek. Nem vetnek, nem is aratnak, a mi mennyei Atyánk mégis táplálja őket. Vagy nézzétek ezeket a szép virágokat – mutatott ez előtté nyíló naranccsszínű liliomokra. – Nincs semmi fáradtságuk, mégis szebben öltözteti őket a mi Istenünk, mint a királyokat! A mennyei Atyánk, higgyétek el, tudja, mire van szükségetek! És mindazt meg is adja nektek!

Akik pedig hallgatták, egyre derűsebbek lettek, szívük megnyugodott. Megértették, hogy ha Isten segítségét kérik, és minden tőlük telhetőt megtesznek, akkor az Atya gondoskodni fog róluk.

16. AKI KÖSZIKLÁRA ÉPÍT

Jézust ismét sok ember vette körül. Arról kérdezték, hogy mi történik akkor, ha mégsem fogadják meg a tanácsait, ha nem veszik figyelembe mindazt, amit mond. Jézus válaszul egy tanító történetet mondott nekik:

– Volt egy bölcs ember, aki házat akart építeni. Tudta, hogy ahhoz, hogy a ház minden viharnek ellenálljon, erős alap kell. Ezért hát keresett egy sziklás részt. Elkezdett építkezni, nehéz volt a munka, de amikor készen lett, a háza büszkén magaslott ki a sziklák közül. Nemsokára jött egy hatalmas eső, csak úgy ömlött, mintha dézsából öntöttek volna. Fújt a szél, kidöntötte a fákat, megtépázott mindent. De a ház erősen állt. Aki hallja az én beszédemet, és megtartja azokat, olyan, mint a bölcs ember.

Majd így folytatta:

– És volt egy bolond ember. Aki szintén szeretett volna építeni egy házat, de a munkához nem volt kedve. Lusta volt, kényelmes is volt. Így aztán amikor megtalálta az első üres helyet a vízparton, elkezdett ásni. Leásott egy kicsiny alapot a homokba, és ráépítette a házat. Gyorsan készen lett, elégedett is volt. De jött az eső, fújt a szél, nemsokára hatalmas vihar tombolt. A víz megáradt, és elsodorta a házat. Nem maradt belőle más, mint néhány fadarab, mely jelezte, hogy nemrég még ház állt ott.

pinterest.com

Ha valaki hallgat engem, de nem aszerint él, akkor olyan, mint ez a bolond ember.

Amit én mondok, az igaz, ha eszerint éltek, olyanok lesztek, mint a bölcs ember: szilárd alapja lesz az életeteknek, és tombolhat bármilyen vihar, vagy jöhetnek hatalmas hullámok, nem ragadhatnak el benneteket.

17. AZ ELVESZETT BÁRÁNY

Jézust hallgatták jók és rosszak is. Azok is, akik tudták, hogy van még mit javítani az életükön, és azok is, akik nagyon jónak hitték magukat. Ez utóbbiak gyakran kérdezték:

– Hogy mondhatod magad Isten Fiának, amikor gonosztevőkkel, rablókkel és csalókkal ülsz egy asztalhoz.

Jézus erre egy történetet mondott nekik:

– Volt egy pásztor, akinek volt száz báránya. Mindegyik más és más volt. És mindegyiket ugyanúgy szerette. Tudta a nevüket, ismerte őket. Egyik este akárhogy számolta csak nem találta a századikat. Szétnézett, de sehol sem látta. Gondolhatta volna azt is, hogy „mindegy, van még kilencvenkilenc”. De nem! Ő inkább elment, hogy megkeresse az elveszetett. Mert a pásztornak az az egy ugyanolyan fontos volt, mint a kilencvenkilenc. Elment, és bejárta az egész vidéket. Benézett a bokrok alá, szolongatta, lenézett a sziklás hasadékokba. Mígnem egyszer csak meglátta elveszett bárányát. Ekkor vállára vette, és amikor hazaért, ünnepelni hívta barátait és rokonait.

A pásztor akkor boldog, ha minden báránya együtt van. Mi olyanok vagyunk, mint a bárányok. A mennyei Atya pedig vigyáz ránk. Utánunk jön, megkeres, mindent felforgat, csakhogy megtaláljon, amikor bajba kerültünk.

Nem vagyunk mi sem egyformák, ki ilyen, ki olyan – ahogyan a bárányok is. De a mennyei Atyánk ugyanúgy szeret bennünket. És mindannyiunkat megünnepel, ha visszatalálunk a többi bárányhoz.

18. AZ ÖTEZER EMBER MEGVENDÉGELÉSE

Jézus a tanítványaival együtt szeretett volna visszavonulni egy csöndes helyre. Tavasz volt, a fű már zöldült, a madarak boldogan csicse-regtek a fejük felett. Felmentek egy hegyre, de a nagy sokaság követte őket. Azt szerették volna, ha Jézus mesél még nekik Isten szeretetéről és jóságáról. A betegek gyógyulásra vágytak.

Amikor Jézus meglátta, hogy milyen sokan mennek utánuk, leült közéjük, és tanította őket. Lassan alkonyodni kezdett. Se szállásuk, se ételmük nem volt az embereknek. Jézus így szólt tanítványaihoz:

– Éhesek és fáradtak mind. Adjatok nekik enni.

Fülöp furán és kételkedve nézett Jézusra:

– De Mester! Rengetegen vannak, honnan vegyünk ennyi kenyeret? Andrásnak viszont volt egy ötlete:

– Van itt egy kisleány, láttam nála két halat és öt kenyeret. Mit gondolsz?

– Hívjátok ide a fiút, az embereket pedig ültessétek le – mondta Jé-

zus. A tanítványok értetlenül néztek egymásra, de megtették, amit a Mester kért tőlük.

Fogta Jézus a kenyereket és a halakat, megköszönte Istennek, hogy gondoskodik róluk és elkezdte osztani. És csak adta, adta az embereknek. Mindenki annyit evett, amennyit csak akart. A tanítványok csodálkoztak, az emberek nem értették, mi történik. Azután Jézus azt mondta, hogy szedjék össze a felesleget. Tizenkét kosárnyit töltöttek meg a maradékokkal.

– Csoda történt – mondogatták a tanítványok.

– Igen, csoda – mondta Jézus. Mert aki hisz, azzal csodák történhetnek.

19. A TENGER LECSENDESÍTÉSE

Jézus sokfelé járt és mindenhol tanította az embereket. Ott pihent le tanítványaival, ahol az este érte őket. Többször a szabad ég alatt kellett aludniuk. Sokszor voltak úton esőben, szélben vagy éppen tűző napsütésben. Egy-egy hosszú nap után Jézus is fáradtan hajtotta álomra a fejét.

Egyik este a Genezáret-tó partján beszállt egy csónakba a tanítványaival. Miközben eveztek, Jézus elaludt. Egyszer csak hatalmas szélvihar kerekedett. Ömleni kezdett az eső. Tépte a vitorlát, elvitte a víz az evezőket. A tanítványok nagyon megrémültek.

– Elveszünk! Itt fogunk meghalni a hullámok között! Félek! – kiálták.

Az egyik tanítvány kétségbeesetten keltette fel Jézust:

– Uram, ments meg, mert elveszünk!

Jézus ekkor felkelt, és így szólt a szélnek és a hullámoknak:

– Csendesedjetek!

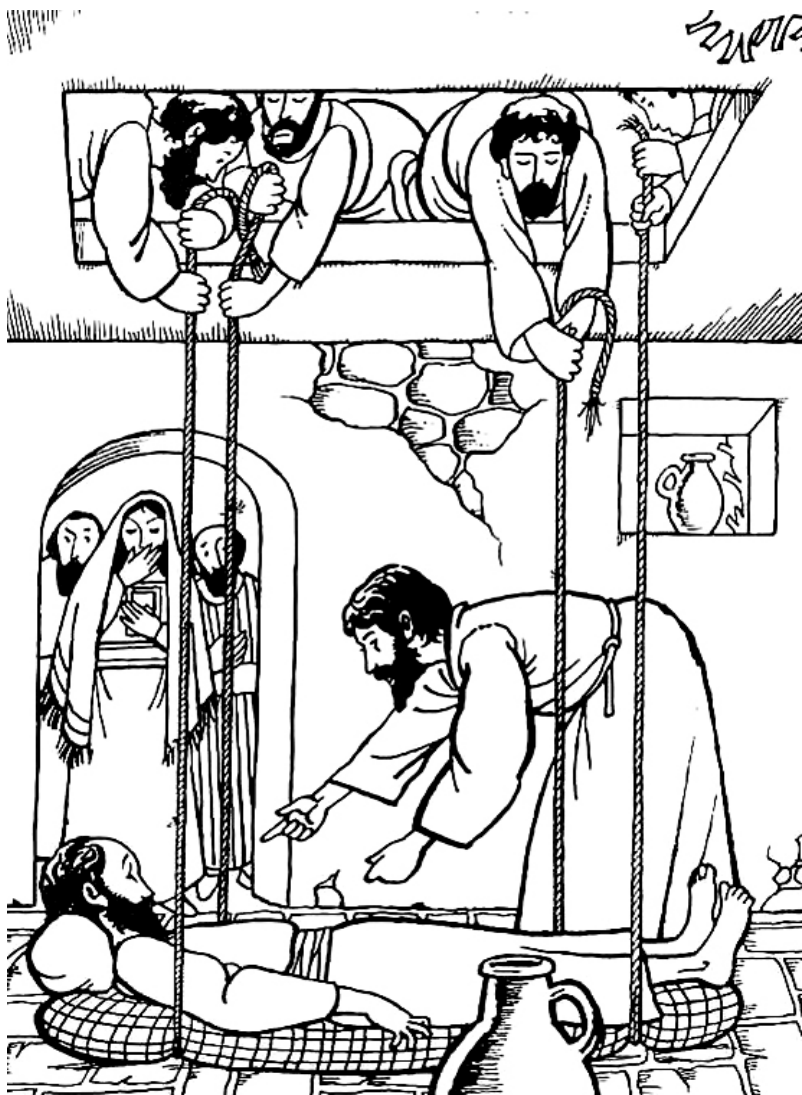
És a szél elhalkult, a tenger hullámai kisimultak. Minden nyugodt és békés lett újra. Jézus ekkor a tanítványokhoz fordult:

– Miért féltetek? Miért aggódtok állandóan? Hiszen tudjátok: ha hisztek bennem, én segítek!

20. A BÉNA MEGGYÓGYÍTÁSA

Jézus éppen Kapernaumban járt, amikor ismét nagyon sokan keresték fel őt. Sokan tolongtak az ajtó előtt, az ablakokon leselkedtek, hogy

www.plebaniahivatal.hu

lássák, mi történik a házban. Ekkor hoztak egy bénát, de nem tudtak Jézus közelébe férkőzni. Akárhonnan próbálkoztak, mindenhol csak emberekbe ütköztek. A tömeg nem engedte át őket. Ekkor az egyiknek támadt egy ötlete. Felmásztak a tetőre, megbontották azt, és úgy eresztették le a hordágyon a beteget. Jézus pedig, látva mekkora a hitük, így szólt a beteghez:

– Testvérem, minden rossz, amit az életedben elkövettél, meg van bocsátva.

Az ott ülők közül többen felmordultak:

– Hogyan beszélhetsz így? – kérdezték Jézustól. – Egyedül Isten bocsáthatja meg a bűneinket.

De Jézusnak volt válasza a kételkedőkhöz.

– Szerintetek mi a könnyebb? Azt mondani, hogy megbocsáttattak bűneid, vagy azt, hogy kelj fel és járj? Megmutatom nektek, hogy van hatalmam megbocsátani a bűnöket és meggyógyítani a betegségeket.

Majd a béna felé fordult és ezt mondta:

– Kelj fel, fogd az ágadat és menj haza!

Az pedig mindenki legnagyobb döbbenetére felállt. Megfogta gyékényágát, hóna alá vette, és elindult kifelé az ajtón. Amikor első ámulatukból magukhoz tértek az emberek, dicsőíteni kezdték az Istent, énekeltek és ujjongva adtak hálát neki.

21. JÉZUS BEVONUL JERUZSÁLEMBE

Jézus és a tanítványok legtöbbször gyalog mentek egyik városból a másikba. Éppen Jeruzsálemben tartottak, amikor Jézus két tanítványát előre küldte, hogy hozzanak neki egy szamarat. A húsvéti ünnepre való készülődés miatt különösen sokan voltak a városban. Amikor meghallották, hogy Jézus közeledik, pálmaágakat szedtek és azzal köszöntötték a samárháton érkező Jézust. Több százan, talán ezren is lehettek, akik ott tolongtak, hogy lássák a Mestert. Az emberek levették köpenyeiket, hogy a samárnak ne kelljen a porban lépkednie. Egymás szavába vágva kiáltották:

– Áldott, aki most érkezik! Áldott, aki Isten nevében jött közénk!

Amikor Jézus beért Jeruzsálemben, az egész város felbolydult, és ezt kérdezték egymástól az emberek:

– Ki lehet ez? A próféta, aki Názáretből való?

Voltak, akiket zavart a sok ember nyüzsgése. Szóvá is tették:

bibliai-kifestok.kifesto1.hu

– Utasítsd rendre az embereket! Maradjanak csendben, itt nem szabad hangoskodni! – mondták Jézusnak.

De Jézus nem akarta, hogy az ünneplő tömeg elhalkuljon, és ezt mondta az elégedetlenkedőknek:

– Örülnek az emberek, azért ilyen hangosak. Ha ők elhallgatnak, a kövek fognak majd kiáltani.

22. AZ UTOLSÓ VACSORA

A zsidók az Egyiptomból való kiszabadulás emlékére húsvét ünnepén egy egész bárányt megsütöttek, zöldfőzeléket és kovásztalan kenyeret ettek, valamint bort ittak. Jézus megbízta Pétert és Andrást, hogy készítsék elő a húsvéti vacsorát. Amikor mindannyian ott ültek és ettek, Jézus egyszer csak így szólt:

– Nemsokára elmegyek. Elfognak. Szenvedni fogok. És visszatérek Atyámhoz.

– Nem teheted ezt velünk – mondták a tanítványok. Mi is megyünk veled, és nem hagyjuk, hogy bántsanak! Egyáltalán kik akarnak téged elfogni?

– Ahová én megyek, oda ti nem jöhettek. Sokan vannak, akik nem szeretnek. Egy valaki közületek pedig el fogja mondani a főpapoknak, hogy hol vagyok. Katonák visznek majd magukkal.

– De ki az, aki elárul? Én? Vagy én? Esetleg én? – kérdezték Jézust. Nem értették, hogy mi történik, nem akartak hinni a fülüknak. El sem tudták már képzelni, milyen lehet az élet Jézus nélkül.

Jézus egy falat kenyeret nyújtott át Júdásnak. Az pedig felállt, és elment a főpapokhoz.

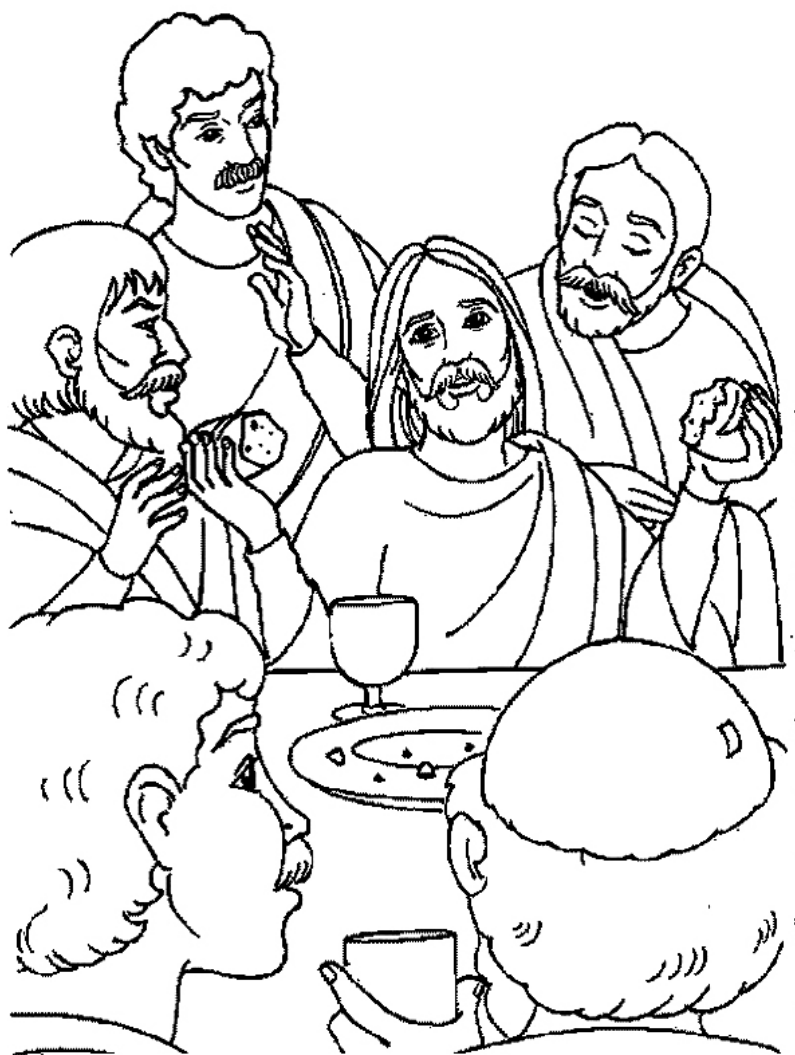
Jézus ekkor kezébe vette a kenyeret, hálát adott, megtörte és odaadta a többi tanítványnak:

– Vegyétek, egyétek! Ez az én testem. Értetek adom oda.

Miután megvacsoráztak, kezébe vette a poharat is, hálát adott, a tanítványoknak adta és ezt mondta:

– Igyatok ebből mindnyájan, ez az én vérem. Értetek ontom ki. Ezért lesz megbocsátva minden rossz, amit valaha az emberek elkövettek. Soha ne felejtsetek ezt el, és emlékeztessetek erre másokat is!

Ezek után énekeltek és kimentek az Olajfák hegyére, ahol Jézust elfogták.

bibliai-kifestok.kifesto1.hu

23. FELTÁMADÁS

Az utolsó vacsora utáni napon Jézus sokat szenvedett. Megverték, korbáccsal ütötték, gúnyt űztek belőle. Végül Jézust elítélték, keresztülvezették a városon, és egy dombon, a Koponya-helyen keresztre feszítették. Még aznap eltemették, mert másnap, szombaton a zsidók nem végezhettek semmiféle munkát. Így temetni sem lehetett. A tanítványok és mindazok, akik ismerték Jézust, nagyon szomorúak voltak. Sírtak, hogy elveszítették azt, akit annyira szerettek.

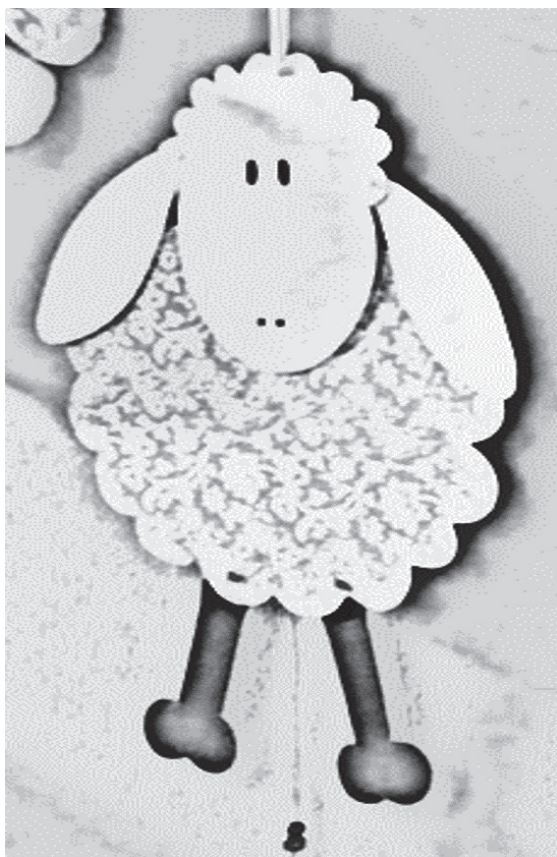

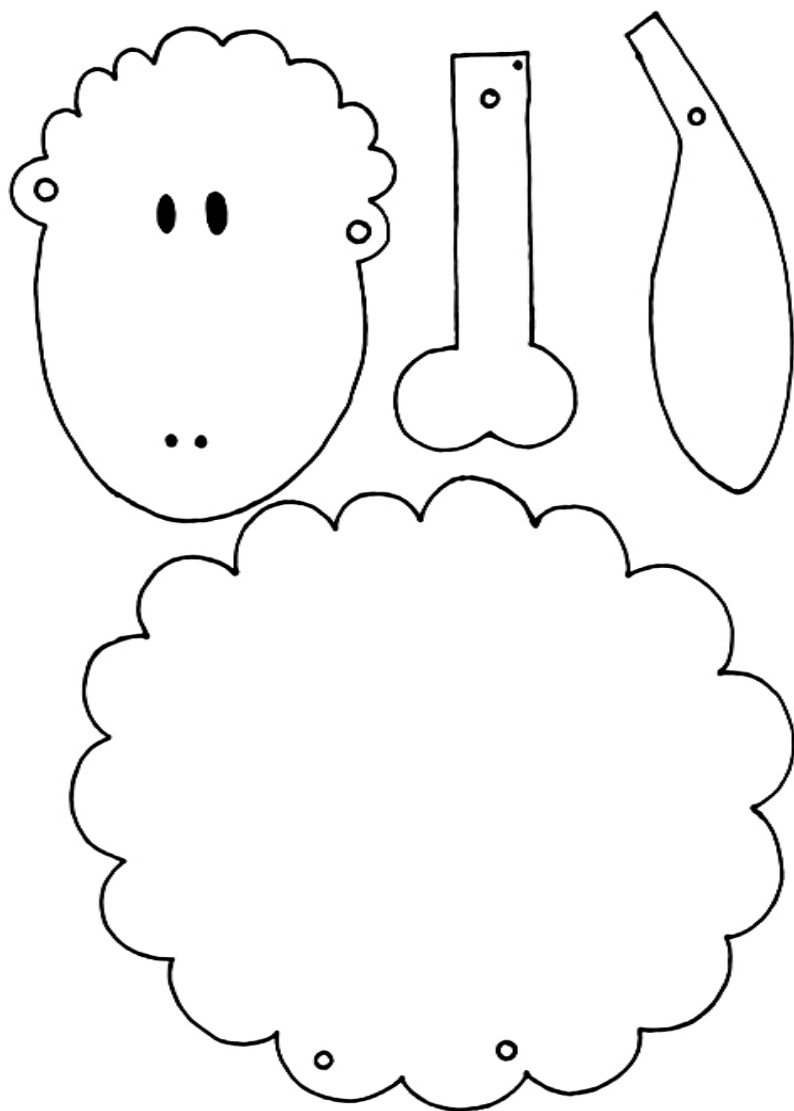
A harmadik napon, kora hajnalban három asszony ment el meglátogatni a sírt. Amikor odaértek, látták, hogy a sziklasír bejáratáról el van görgetve a hatalmas kő. Nagyon csodálkoztak, el sem tudták képzelni, hogy mi történhetett. Ekkor nagy fényességet láttak odabent, és igen megrémültek.

– Ne féljete! – szölt az angyal. – Jézust keresitek? Nincs itt. Ő már nem halott többé, hanem él! Menjete, és mondjátok meg a tanítványoknak, hogy Jézus feltámadt.

Az asszonyok futva vitték az örömhírt a többieknek.

24. HÚSVÉTI KÉZMŰVESKEDÉS

25. A NAGY HALFOGÁS

Péter a barátaival Galileába ment, ahogyan Jézus is mondta nekik. Éjjeli halászatra indultak. De most nem fogtak semmit. Már megvirradt, amikor visszatértek a partra. Szomorúak voltak, hiszen a hálójukat üresen húzták ki a vízből. Jézus azonban a parton várta őket. Először nem ismerték fel. Mondta nekik, hogy menjenek vissza és vessék ki újra a hálójukat a vízbe. Nem értették, hogy egy idegen miért szól bele a munkájukba. Hiszen ők azok, akik értenek hozzá, ők tudják, hogy nappal abból a tóból semmit nem lehet kifogni. De valamiért mégis úgy érezték, hogy engedelmeskedniük kell.

A hálójukat be is dobták a vízbe, behúzni már nem tudták, mert anyyira tele voltak hallal. Ekkor János felkiáltott:

– Az Úr az!

Péter pedig örömeiben beugrott a vízbe és kiúszott a partra. Mire a többiek is kiértek, Jézus már sült hallal és kenyérrel várta őket.

– Gyertek, egyetek velem! – hívta őket Jézus.

gyerekoldal.reformatus.hu

Mentek is a tanítványok, jól esett nekik a hosszú éjszaka után a finom falat. Megértették, hogy Jézus szavának olyan ereje van, hogy ha ők kételkednek is, az Isten Fiának akkor is van hatalma segíteni rajtuk.

26. MENNYBEMENETEL ÜNNEPE

Jézus feltámadása után többször megjelent a tanítványoknak. Egyszer kimentek együtt az Olajfák hegyére, és ezt mondta nekik Jézus:

– Én most visszatérek Atyámhoz, de nem maradtok egyedül, mert elküldöm hozzátok a Szentlelket, akitől erőt kaptok, és tanúim lesztek az egész földön.

Amikor ezeket elmondta, a szemük láttára felemelkedett, és lassan egy felhő takarta el a szemük elől őt.

A tanítványok visszatértek Jeruzsálembe, elmentek arra a helyre, ahol együtt szoktak lenni. Ott voltak az asszonyok is, és együtt imádkoztak, várva a Szentlélek megérkezését.

27. PÜNKÖSD

A tanítványok imádkoztak, és várták, hogy eljön hozzájuk a Szentlélek, akit Jézus megígért nekik. Közben Jeruzsálem ismét megtelt emberekkel, akik pünkösd ünnepére érkeztek a városba.

Ekkor hatalmas zúgás támadt, és sűvíteni kezdett a szél, és lángok lobbantak fel a tanítványok feje fölött. Így érkezett meg a Szentlélek hozzájuk, és arra indította őket, hogy beszéljenek Isten csodálatos dolgairól.

A tanítványok kiszaladtak a házból és beszélni kezdtek. Nem is akárhogy. Mindenféle nyelven szóltak az emberekhez. Akármilyen országból érkezett valaki, az megértette, amit mondtak. A Szentlélek segített nekik. Igazi csodának lehettek részesei. Nem mindenki örült és nem mindenki hitte el, hogy tényleg a Szentlélek munkája mindez. Volt, aki bolondnak nevezte őket, volt, aki azt gondolta, hogy részegek, és összevissza beszélnek. De a tanítványok nem futamodtak meg a csúfolódók elől. Péter kiállt és beszélni kezdett hozzájuk:

– Emberek, barátaink! Figyeljetek rám! Isten Lelke az, aki segít nekünk a beszédben. Mindez pedig azért történt, mert Jézus maga ígerte meg nekünk, hogy elküldi a Szentlelket. Jézus visszajött a halálból, feltámadt, mert Isten Fiát nem tarthatja fogva a halál. És most ott ül az Atya jobbján. Menjetek Isten elé, és kérjetek minden rosszért bocsánatot. Menjetek, és kérjetek bocsánatot egymástól is.

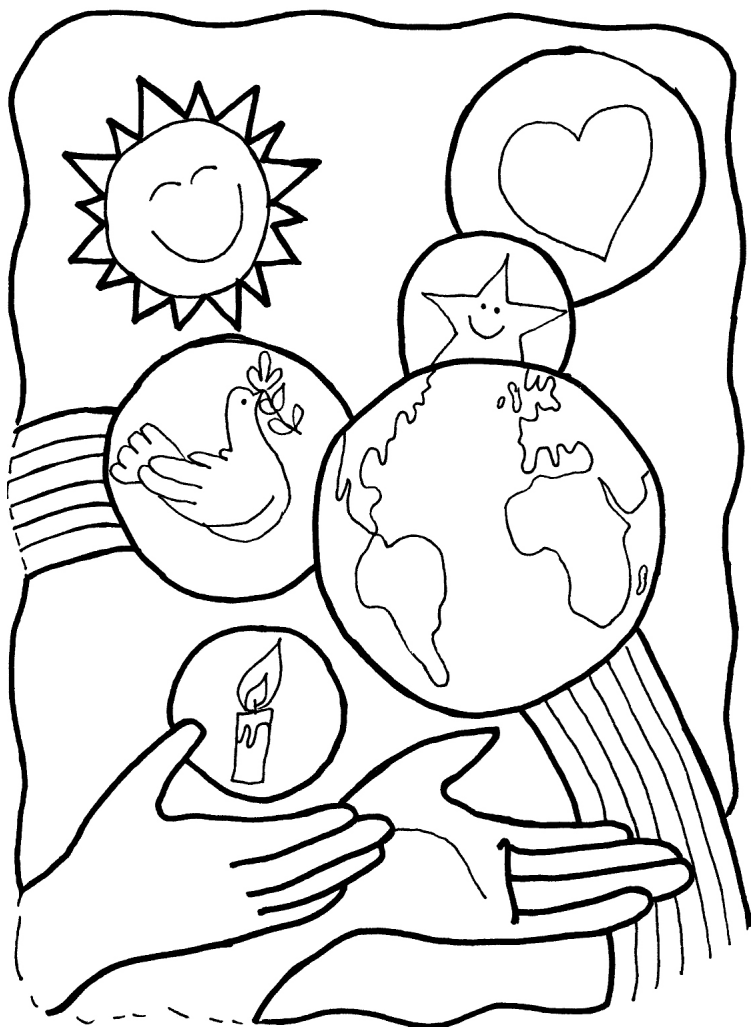
Az emberek hallgatták Pétert, és sokan megkeresztelkedtek, részt vettek a tanításban, együtt imádkoztak. Dicsőítették az Istent, a nép pedig szerette őket.

Törzsanyag – „B” év

1. A VILÁG TEREMTÉSE

A világ teremtése előtt minden sötét és sivár volt. Isten, hogy ezen változtasson, megteremtette az eget és a földet. Azután elválasztotta a

világosságot a sötétségtől, a szárazföldet a tengertől. Megalkotta az égitesteket, és benépesítette a levegőt madarakkal, a vizeket halakkal, a szárazföldet mindenféle állatokkal. Látta Isten, hogy minden, amit teremtett: jó!

Ekkor Isten úgy látta jónak, hogy megteremtse az embert. A férfit Ádámnak nevezte el, a nőt pedig Évának. Megáldotta őket, és nekik ajándékozta a földet minden teremtményével együtt.

Megparancsolta nekik, hogy uralkodjanak a tenger halain és az ég madarain és a földön mozgó minden élőlényen.

Isten rábízta a termőföldet az emberre, hogy művelje és őrizze azt.

2. BÁBEL TORNYA

Sok évvel a világ teremtése után az ember már nem kereste Istent. Úgy látta, hogy maga is tud boldogulni, nem kell neki a segítség. Sőt! Olyan-ná akart lenni, mint az Isten. Felérni hozzá az égig. Egyszer ezért az emberek elhatározták, hogy építenek egy hatalmas tornyot. Olyat, amit majd mindenki megcsodál, olyat, ami minden másnál magasabb lesz, olyat, ami egészen Istenig ér.

navidad.paracolorear.net

Mindenfelől jöttek emberek, hogy segítsenek az építkezésen. Voltak, akik a téglát gyártották, mások a kötőanyagot szállították, megint mások irányították a munkát. Nagy volt az egyetértés közöttük, hiszen mindenkinek az volt a célja, hogy egy igazán pompás, szemet gyönyörködtető torony épüljön.

Ám a terv nem maradhatott titokban Isten előtt sem. Bizony, nem nézte jó szemmel, hogy vannak emberek, akik hozzá akarnak hasonlónak válni. Istennek is volt egy terve: összezavarta az emberek nyelvét. Többé alig volt ember, aki megértette volna a másikat. Mindenféle nyelven kezdtek beszélni. Így már szinte lehetetlen volt folytatni a torony építését. Senki nem értette, hogy mit akar a másik. Össze-vissza futkostak, senki nem tudta, hogy mit kell csinálnia.

A torony építése így félbe maradt. Soha nem épülhetett olyan magasra, hogy felérjen Istenig.

3. JÓZSEF ÁLMAI

Élt egyszer egy Jákób nevű ember. Tizenkét fia volt, mindegyik dolgos, derék. Mégis neki a legkisebb volt a kedvence: József. Mindig ő kapta a legfinomabb falatokat, neki kellett a legkevesebb dolgozni, ő alhatott a legtovább, neki voltak a legszebb ruhái. Emiatt a többi testvér irigy volt, és egyáltalán nem szeretették Józsefet. Nem szerették, hogy apjuk kivételezik vele.

Egyik nap József álmot látott, és el is mondta testvéreinek.

– Halljátok, mit álmodtam? – kérdezte kihívóan József.

– Nem érdekel, mit álmodtál.

– Aki ennyit alszik, annak álmodni is van ideje.

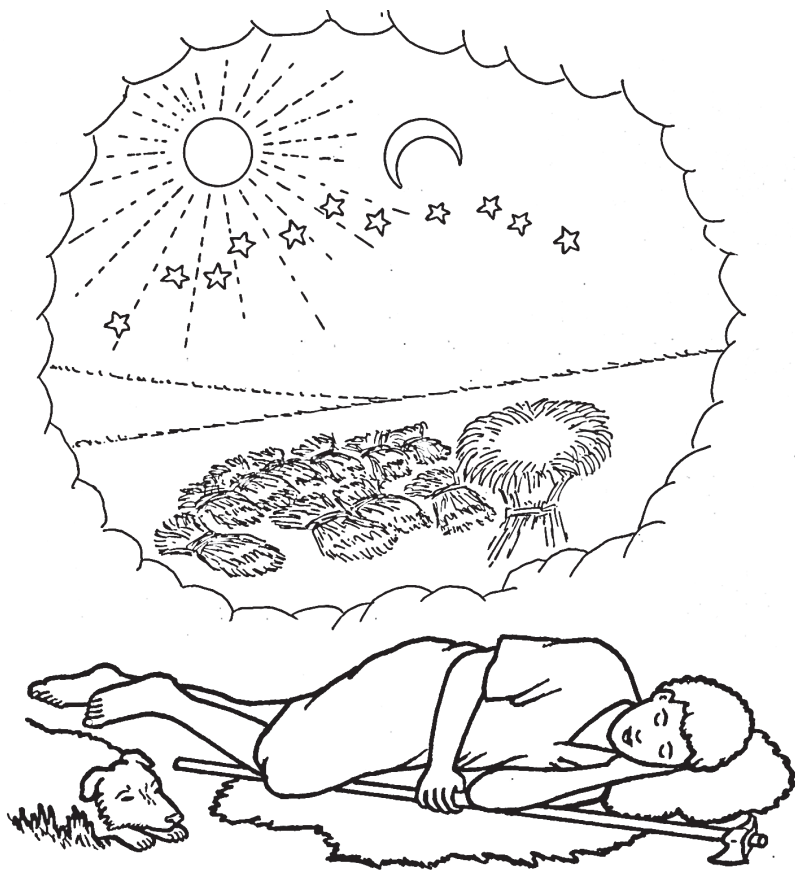
– Hagyjál minket dolgozni! – válaszolták fivérei. De ő csak nem hagyta annyiban.

– Álmomban láttam tizenkét kéve búzát – kezdte. De nem akármilyen búzák voltak azok! Az egyik én voltam. A többi tizenegy pedig meghajolt előttem.

– Talán nagyobb vagy nálunk? – kérdezték.

– Volt egy másik álmom is – folytatta József. Ott volt a Nap, a Hold és tizenkét csillag. Az egyik csillag én voltam, és a Nap is, a Hold is, meg a többi csillag is mind leborultak előttem.

– Talán uralkodni akarsz rajtunk? Apánkat és anyánkat sem becsü-

csaladrahangolva.blogspot.hu

löd már? – kérdezte az egyik fivér. Nagyon megharagudtak Józsefre, és alig várták, hogy bosszút álljanak viselkedéséért.

Egyik nap kint voltak a mezőn, amikor József megjelent legújabb, legcifrább ruhájában. És akkor a testvérei körülállták, megfogták, és bedobták egy kútba.

Kereskedők jártak azon a vidéken. Kihúzták Józsefet, és eladták egy Egyiptomba haladó karavánnak.

Később a testvérek elmentek a kúthoz megkeresni Józsefet, de már nem találták. Azt hitték meghalt. Apjuknak pedig azt mondták, vadállat ölte meg.

4. JÓZSEF FOGSÁGBAN

Miután Józsefet eladták, még nem fejeződött be nehéz sorsa. Bár úgy tűnt, hogy minden jóra fordul, de Isten tartogatott még próbákat a számára. Először katonának adták el. Jól is végezte dolgát, de nemso-kára börtönbe került, mert valaki hamisan megvádolta őt.

Hosszú időt töltött a börtönben, és sokak álmát fejtette meg ott. Egy alkalommal a fáraó, Egyiptom uralkodója álmot látott. Kíváncsi volt

a jelentésére, ezért hívatta a bölcseket, a jósokat, a jövőmondókat. De senki nem tudta, mit jelent az álma. Józsefhez is eljutott a hír, hogy az uralkodó álmodot látott. Jelentkezett is József, hogy megfejtse.

– Mit álmodtál, Uram? – kérdezte.

– A Nílusból jöttek ki tehenek álmomban. Először hét szép, kövér tehen. Legeltek a sás között. De utána jött hét csúf, sovány, semmire se való tehen is. És másodszorra is álmodtam: Nőtt hét szép kövér kalász. Olyan dús volt, hogy öröm volt látni. Ha ilyen termésünk lenne az idén, semmire se volna gondunk. Sok pénz jönne belőle. De aztán jött hét sovány kalász is. Száraz, élettelen kalások voltak, és elnyelték a kövéreket. Tudod-e, hogy mit jelent az álmom?

– Tudom – mondta József –, Isten üzent neked álmodban. Mindkettő álmod ugyanazt jelenti. Hét gazdag esztendő következik most, nagy lesz a bőség egész Egyiptomban. De ezek után lesz majd hét szűk esztendő is. Akkor szárazság lesz és inség. Nem is emlékeznek majd az emberek, hogy bőség is volt valamikor. Azért ismétlődött meg kétszer az álmod, mert nemsokára Isten véghez viszi mindezt.

Ezt hallva a fáraó elrendelte, hogy gyűjtsenek össze minden élelmet, raktározzanak el, amennyit csak tudnak, hogy az éhínség idején legyen élelem mindenkinek.

5. JÓZSEF ÉS CSALÁDJA ÚJRA EGYÜTT

A fáraónak tetszett, hogy József meg tudta mondani, mit jelent az álma, ezért kinevezte őt felügyelőnek. József feladata volt a bőséges esztendők alatt a gabonát és mindenféle élelmet összegyűjteni egész Egyiptomban.

Nemsokára jöttek a szűkös idők. Már nem termettek gyümölcsök, az állatok elpusztultak, kenyér sem jutott az asztalra. A nép egyre éhesebb és elkeseredettebb lett. Akkor József kinyitotta az éléskamrákat, és mindenkinek jutott az elraktározott élelmiszerből.

Egyszer csak megjelentek Jákób fiai, József testvérei Egyiptomban. Élelemért jöttek. Ők nem ismerték fel Józsefet, de József felismerte őket. Adott nekik élelmet, aztán útnak indította őket úgy, hogy egy serleget rejtett az egyik zsákba. Éppen csak elindultak, amikor utánuk küldte a szolgálait, akik megtalálták a serleget. Lopással vádolták meg őket, és visszavitték mindannyiukat József elé. A fivérek könyörögtek.

- Ne bánts minket, kérlek, nem akartunk mi lopni. Egyik testvérünket már elvesztettük, apánk belehal, ha bármelyikünknek itt kell maradnia.

– Én vagyok az, József – fedte fel magát végül. Nem haltam meg. Jól megy a sorom itt, Egyiptomban.

– József, te élsz? És most? Mit fogsz tenni velünk? Eladsz minket rabszolgának? – kérdezték tőle.

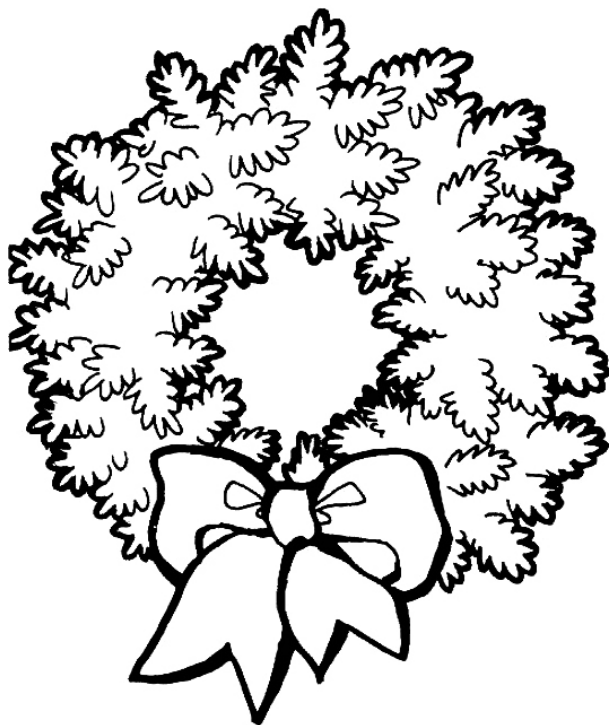
– Nem. Megbocsátok nektek, nem akarok bosszút. Elég volt a sok vizzályból. Menjetek haza, hozzátok ide apámat és családjaitokat.

Így is tettek. A testvérek útnak indultak, és nemsokára mindannyian együtt élhettek Egyiptomban. Jákób háza népe sokasodott az idegen földön.

6. ADVENT

Várakozás, készülődés, izgalom. Ez az, amit érzünk ezekben a napokban. A karácsonyt megelőző négy hetet hívjuk adventnek.

Ilyenkor a templom lilába öltözik, ezzel is jelezve, hogy nagy ünnep előtt vagyunk.

Várákozunk Jézus születésének ünnepére.

Ajtódíszat készítünk, és ezzel is jelezzük, készülődünk a közelgő karácsonyra.

Elővesszük az adventi naptárat, és minden nap kinyitjuk egy-egy ablakát.

Az adventi koszorún minden vasárnap eggyel több gyertyát gyújtunk meg. A növekvő fény jelzi Jézus közeledését.

De nem csak a lakást díszítjük fel, hanem a lelkünket is kifényesítjük, hogy Jézus örömmel és szívesen jöjjön hozzánk.

7. JÉZUS SZÜLETÉSE

culturamix.com

Réges régen élt Názáret városában egy Mária nevű lány, József menyasszonya. Mária hűséges volt Istenhez, soha semmivel nem bántotta meg. Ezért Isten kiválasztotta őt, hogy anyja legyen az ő Fiának, Jézusnak.

Máriának megjelent Gábiel angyal, hogy elmondja neki az örömhírt: Fia fog születni.

Egy nap azonban József izgatottan tért haza:

– Mária, Betlehembe kell mennünk, mert népszámlálást tart az uralkodó. Sietnünk kell. Hozom a szamarat, felpakolunk és indulunk.

Nehéz és hosszú út volt ez, és mire odaértek Betlehembe, bizony minden fogadó megtelt, semmi szállás nem maradt számukra.

Csupán egy istállóban tudtak megpihenni. Még azon az éjszakán megszületett Jézus. Mária bepólyálta és egy jászolba fektette, hogy ott aludjon a kisfiú.

8. ANGYALOK ÉS PÁSZTOROK

Jézus születését Isten nem akarta titokban tartani. Megszületett az Isten Fia, és ezt mindenkinek tudnia kell! Ezért elküldött egy angyalt a Betlehem környékén lévő pásztorokhoz, akik éppen a nyájukat őrizték. Amikor meglátták az angyalt, nagyon megijedtek.

– Mi akar ez lenni? Mi ez a fényesség? Valóság ez vagy csak álmodunk? – kérdezték egymást.

– Ne féljete! – szolt az angyal. Nagy örömhírt mondok nektek. Ma éjszaka megszületett a Megváltó, akit mindenki várt. Menjete be a városba, ott lesz egy istálló. Abban az istállóban egy kisgyermek fekszik bepólyálva a jászolban. Ő lesz az, akit kerestek. Ott lesz Mária, és ott lesz József is.

Ezek után pedig egy egész angyalsereg jelent meg, és együtt énekeltek:

*„Dicsőség a magasságban Istennek,
a földön békesség
és az emberekhez jóakarát!”*

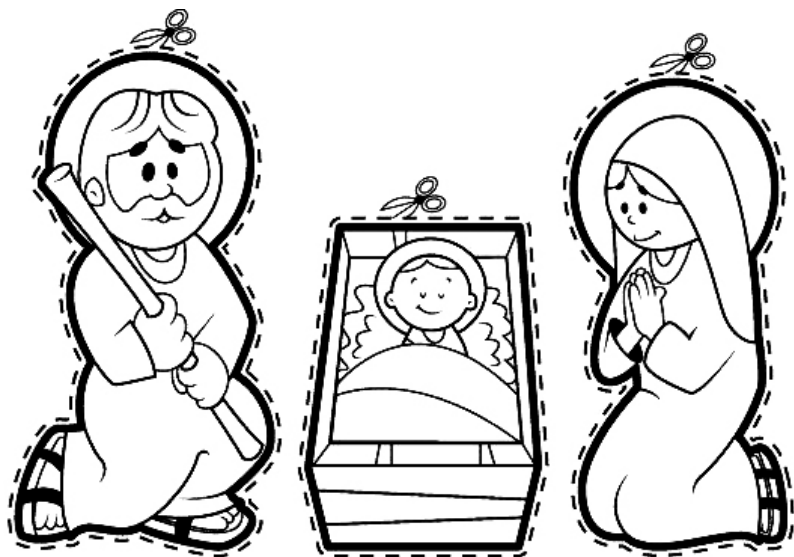
A pásztorok nyomban el is indultak megkeresni Jézust. Amikor pedig megtalálták, leborulva imádták őt.

Miközben mentek visszafelé, akivel csak találkoztak, mindenkinek elmesélték, hogy mit láttak és mit hallottak. Azok pedig csodálkoztak a pásztorok szavain. Dicsérték az Istent, hogy milyen hatalmas dolgokat cselekszik.

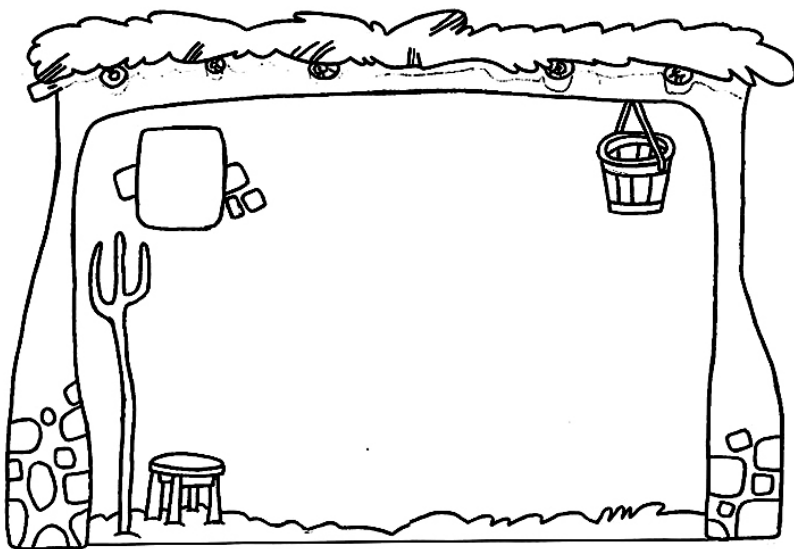

pinterest.com

9. KARÁCSONYI KÉZMŰVESKEDÉS

179

Mindkét kép forrása: pinterest.com

10. A TIZENKÉT ÉVES JÉZUS A TEMPLOMBAN

Egyetlen templom volt az egész országban: Jeruzsálemben. A szokás az volt, hogy minden embernek egy évben legalább egyszer el kellett oda mennie. Amikor Jézus tizenkét éves volt, Mária és József magukkal vitték őt húsvétkor a templomba. Az út három napon át tartott, és sok-sok zarándok kelt ilyenkor útra. Az ünnepen több ezren énekeltek, és dicsérték az Istent a templomban. Húsvét után pedig mindenki elindult hazafelé.

Mária és József már egy napja mentek, amikor észrevették, hogy nincs velük Jézus. Addig azt hitték, hogy a többi gyerekkel együtt megy, de akárhol keresték, nem találták.

Kérdezték mindenkit: – Nem láttátok Jézust? Nem tudjátok hol van? Nem látta valaki? Nem találkoztatok a fiúkkal?

De senki sem látta, senki nem tudott róla semmit.

Mária és József nagyon megijedtek. Félték, hogy Jézusnak valami baja esett útközben, és most egyedül van valahol.

Úgy döntöttek, elindulnak visszafelé, visszamennek Jeruzsálembe, hátha megtalálják útközben. De Jézus nem volt sehol.

supercoloring.com

Már három nap eltelt, amikor Jézust ott látták a templomban a tanítók és a bölcsek között. Hallgatta és kérdezgette őket. Amikor pedig Jézust kérdezték, bölcsen válaszolt. Nagyon csodálkozott mindenki okosságán.

Mária odaszaladt Jézushoz, és kérdőre vonta: – Miért tetted ezt velünk!? Már mindenhol kerestünk, nagyon megijedtünk!

Jézus azonban csak ennyit válaszolt:

– Miért kerestetek? Hiszen nekem Isten házában a helyem... Itt érzem otthon magam.

Mária és József hosszasan beszélgettek még erről, majd együtt hazaindultak. Jézus pedig szüleinek engedelmeskedve szépen növekedett, és egyre jobban ismerte az Isten dolgait.

11. JÉZUS MEGKERESZTELKEDÉSE

Harminc évvel Jézus születése után történt:

A Jordán folyó partján egy ember, Keresztelő János sokaknak beszélt Isten országáról, és egy emberről, aki szabadulást hoz a népnek.

Keresztelő János fura ember volt: teveszőrből volt a ruhája, mézet és sáskát evett. Sokan csodabogárnak tartották, de szavainak nagy ereje volt. Egyre többen és többen mentek oda hozzá, hogy hallgassák őt, megvallják, mennyi rosszat tettek az életükben. Aki ezt megtette, azt János megkeresztelte a folyóban.

Egyik nap Jézus közeledett, János pedig így szólt:

– Nézzétek, az Isten Báránya! Ő hordozza el a világ bűneit.

Jézus a Jordánba lépett János mellé, és kérte, hogy keresztelje meg őt. János egy kicsit vonakodott. Nem tartotta magát elég jónak ahhoz, hogy ezt tegye. Tudta, hogy Jézus az Isten Fia, aki minden embernél hatalmasabb. Végül Jézus szavára megkeresztelte és ekkor egy galamb szállt le Jézusra, a mennyből pedig Isten hangja hallatszott: – Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm.

pinterest.com

12. CSODÁLATOS HALFOGÁS

Jézus egyszer a Genezáret-tó partján tanított. Nagy tömeg hallgatta. Azért, hogy mindenki jobban hallja és mindenki elférjen a tóparton, Jézus beszállt egy Simon Péter nevű embernek a csónakjába, és onnan beszélt az embereknek az Isten dolgairól. Amikor befejezte a tanítást, ezt mondta a halásznak: –Péter, menjünk egy kicsit beljebb, halásszunk!

Péter kételkedve vette Jézus szavait: – De egész éjjel itt voltunk a tavon és semmit sem fogtunk. Napközben pedig olyan meleg van, hogy a halak inkább elbújnak, semhogy a hálónkba úsznának.

De Jézus szavainak nagy ereje volt. Végül Péter ezt mondta:

– Rendben, ha te mondd, Jézus, beljebb evezünk!

Nemsokára a hálót vissza akarták húzni a csónakba, de alig-alig bírták. Szakadoztak, annyira tele voltak hallal. Segítséget kellett hívni, nehogy elsüllyedjenek és a sok halat ki tudják vinni a partra.

A halászhalk elámultak a csodán. Péter ezt mondta Jézusnak: – Uram, menj el tőlem. Te Isten küldötte vagy, én meg csak egy bűnös ember.

Jézus azonban feladatot akart bízni Péterre és halásztársaira:

– Ne félj, Péter! Ne féljetek! Ezentúl emberhalászhalk lesztek. Gyertek velem! Hallgassátok a mennyek országának titkait, halljátok meg, milyen az Isten szeretete! És adjátok tovább az embereknek, mit láttatok és mit hallottatok! Hívjátok őket is, hogy mindenkit összegyűjtsünk Isten országába.

13. A KÁNAI MENYEGZŐ

Jézust, az anyját, Máriát és a tanítványokat egyszer meghívták egy menyegzőre a galileai Kánába. Többnapos lakodalom volt, nagy öröm és vígasság, tánc és minden, ami szem-szájnak ingere. Mindenki ehetett, ihatott, amennyi csak jól esett neki, semmiből sem volt hiány. Illetve mégis. Már több napja tartott a mulatság, amikor a szolgálók egyszer csak összesúgtak: – Elfogyott a bor! Most mi lesz? Kinek szólnunk? A vendégek már türelmetlenek – mondogatták egymás között.

Mária is észrevette, hogy valami nincs rendben. Megkérdezte tőlük, hogy mi a baj. Ők pedig elmondták, hogy elfogyott a bor, nincs mit felszolgálni a násznépnek.

– Ne aggódjatok! – mondta, és elment Jézusért. Tudta, hogy ilyen helyzetben csak ő tud majd segíteni.

– Fiam – mondta –, nincs boruk. Segíts nekik!

Jézus először vonakodott. Soha nem tett még csodát emberek előtt – főleg nem ennyi ember előtt. De látta, hogy segítségre van szükségük az embereknek.

– Jól van – mondta –, menjetek, és hozzatok ebbe a kővedrekbe vizet! Töltsétek teljesen tele őket.

A szolgálók nem értették, hogy miért kell ezt tenniük, de más ötletük nem volt. Megtöltötték a kővedreket vízzel.

Jézus odament, elmondott egy imát, majd így szólt:

– Merítsetek belőle, és adjatok a násznagynak!

A szolgálók vittek neki egy pohárral, de semmiről nem szóltak.

Amikor az beleivott a pohárba, nagyon elcsodálkozott, hogy milyen finom borral kínálták meg. Meg is dicsérte a vőlegényt, hogy ilyen jófajta itallal örvendezteti meg őt.

Ez volt Jézus első csodája.

(pinterest.com)

14. BARTIMEUS MEGGYÓGYÍTÁSA

Jerikóban élt egy vak férfi, Bartimeus. Egész nap ott ült egy falnak a tövében és alamizsnáért könyörgött:

– Adjatok egy kis pénzt a szegény vaknak! Adjatok néhány falatot! Olyan nyomorult vagyok, segítsetek!

Az emberek néha dobtak neki néhány pénzérmét, aztán továbbmentek. Nem nagyon foglalkoztak a vak koldussal.

Egyszer Jézus és a tanítványok érkeztek a városba. Amikor Bartimeus megtudta, hogy Jézus közeledik, hangosan felkiáltott:

plebaniahivatal.hu

– Jézus, segíts! Könyörülj rajtam! Tudom, hogy tudsz segíteni! Tudom, hogy tudsz csodákat tenni! Tegyel csodát velem is!

A tanítványok rászóltak, hogy maradjon csendben, de ő annál inkább kiáltozott:

– Jézus, segíts rajtam!

Jézus szólt a tanítványoknak, hogy hívják oda hozzá.

– Kelj fel! Hív téged a Mester! – mondták neki.

Bartimeus felugrott, még a kabátját is elejtette, és odament Jézushoz.

– Mit szeretnél, Bartimeus? – kérdezte Jézus. – Mit tegyek veled?

– Gyógyíts meg engem! Látni szeretnék! Szeretném látni a kék eget, a színpompás virágzó mezőt, a gyermekem mosolyát...

Jézus megsajnálta a vakot, és ezt mondta neki:

– Nagy a te hited! Gyógyulj meg! Láss és lásd mindazt, amit Isten neked ajándékozott!

Bartimeus azon nyomban visszanyerte látását, és örömmel vált Jézus követőjévé.

15. JÉZUS A TENGEREN JÁR

Pétert és a többi tanítványt egyik este Jézus átküldte a Genezáret-tó túlsó partjára. Már sötét volt, amikor beszálltak a hajóba. Jézus pedig felment a hegyre imádkozni.

Hirtelen hatalmas vihar kerekedett. Erősen fújt a szél, zuhogni kezdett az eső. A csónak tehetetlenül hánykolódott a vízen, messze a parttól.

A tanítványok kétségbeestek: –Mi lesz velünk? Mind meg fogunk fulladni! Miért kellett idejönnünk? Hol van most Jézus, amikor nekünk kellene segítenie? Mindenkin segít, csak rajtunk nem?! Félek! – kiáltozták egymásnak a nagy viharban.

Ekkor odament hozzájuk Jézus a tengeren járva.

– Egy kísértet! – szólalt meg valaki a csónakban, mert nem ismerték fel Jézust.

– Bízatok, ne féljete! – nyugtatta őket Jézus.

– Uram, ha tényleg te vagy – szólalt meg Péter kételkedve –, akkor parancsold meg, hogy menjek oda hozzád a vízen!

– Gyere, Péter! Bízz bennem! – mondta neki Jézus.

Péter pedig kiszállt a csónakból és elindult Jézus felé. Ám ekkor egy

hatalmas szélhőkés megtántorította és Péter nagyon megijedt. Lenézett a méregzöld vízre, aztán fel a villámokat szóró égre. Felkiáltott:

–Jézus, segíts! Ments meg!

Jézus odament, megfogta a kezét, és kihúzta a vízből:

– Miért kételkedsz bennem? – kérdezte Pétertől. – Miért nem bízol bennem? Nem hagylak elveszni!

Mindketten beszálltak a csónakba és kieveztek a partra. A vihar is alábbhagyott. A tanítványok még sokáig beszélgettek Jézusnak erről a csodájáról, és arról, hogy Jézus nem azért hívja az embereket maga köré, hogy veszélybe sodorja őket, hanem azért, hogy megmutassa nekik az utat Isten felé.

16. AZ IRGALMAS SAMÁRIAI

Jézus sokat beszélt az embereknek arról, hogy Isten mennyire szereti őket, és ezt a szeretetet tovább kell adni egymás között a felebarátainknak.

Az egyik férfi megkérdezte Jézustól: – Ki az én felebarátom? Kivel kell megosztanom mindazt, amim van?

Minden szem Jézusra szegeződött. Az emberek kíváncsian várták a választ:

– Mondok egy történetet neked. Egy ember Jeruzsálemből Jerikó felé tartott. Hosszú és veszélyes volt ez az út. Meredek völgyben kellett gyalogolnia, és ki volt téve a rablók támadásainak.

Meg is támadták, elvették mindenét, összeverték, majd otthagyták az út mellett.

Két ember is elment mellette, mindkettő észrevette, de egyik sem állt meg segíteni. Nem akarták bepiszkolni a kezüket.

De a harmadik ember, aki arra járt, aki Samáriából érkezett – olyan néphez tartozott, akit a zsidók megvetettek –, észrevette a szerencsétlenül járt embert, megállt, leszállt az állatáról. Kimosta és bekötözte a sebeit. Elvitte egy fogadóba, és ott ápolta. Másnap azonban tovább kellett mennie. Így adott a fogadósnek pénzt, és megkérte, hogy ápolja addig, míg annak szüksége van rá.

Mit gondolsz melyik a felebarátja a szerencsétlenül járt embernek? – fejezte be a történetet Jézus.

– Az, aki segített neki, aki irgalmas volt hozzá – válaszolta a férfi.

– Helyesen feleltél – mondta Jézus –, most menj, és te is tedd ezt! Segíts embertársaidnak, segíts a bajba jutottaknak, vedd észre azt, akinek szüksége van rád.

sundayschool.co.uk

17. A TÉKOZLÓ FIÚ

Jézus egyszer egy történetet mondott az embereknek az Atya végtelen szeretetéről:

Volt egy apának két fia. Egy napon a fiatalabbik fiú elkérte apjától az örökség ráeső részét. Amikor megkapta, messzi vidékre ment. Az

apa nem tartotta vissza – bár szomorú volt, hogy elmegy a kisebbik fia. De reménykedett, hogy még látni fogja. A fiú egy távoli országba érkezett. Pénzét könnyelműen elszórta. Régi barátai már nem voltak, újakat nem tudott szerezni.

Hamarosan az örökségből már egy petákot sem tudott felmutatni. Teljesen egyedül maradt. Pénz nélkül, barátok nélkül, a családja nélkül.

Akkor nagyon elszégyellte magát. Elgondolkodott, hogy milyen ostoba is volt: elvesztegette értékes éveit, az örökségét, a barátait. Talán még apja sem fogadja vissza – gondolta. Akkor hirtelen arra gondolt, hogy bocsánatot kér apjától, talán még szolgálhat az udvarban. Akkor lesz ennivalója és lesz hol laknia.

Útra kelt. Lassan ismerős lett a vidék, ismerős lett a táj. Kezdte érezni: hazaérkezett.

Az apja pedig már messziről észrevette közeledő gyermekét. Eléje futott, megölelte.

– Fiam, hát visszajöttél?

– Atyám, tudom, hogy rosszat tettem. Nem érdemlem meg, hogy fiadnak nevezz, de kérlek, fogadj meg szolgádnak!

Az apa azonban mintha meg se hallotta volna ezeket a szavakat, annyira örült. Hozatott egy szép, új, tiszta ruhát, egy új cipőt, egy értékes gyűrűt és mind a fiára adta. Levágatta a legnagyobb borjút, és óriási lakomát csaptak annak örömeire, hogy a fiú hazatért. A mi menygyei Atyánk is így örül, amikor visszatérünk hozzá.

18. MÁRIA ÉS MÁRTA

Egy-egy hosszú út után Jézusnak jól esett kicsit megpihenni, enni pár falatot, találkozni az ismerősökkel, barátokkal. Mária és Márta a két

biblekids.eu)

testvér háza mindig nyitva állt Jézus előtt. Bármikor járt arra a Mester, bemehetett.

Egyszer, szintén egy fáradtságos nap után, Jézus betért Máriához és Mártához. Az asszonyok örömmel fogadták a vendéget, Márta rögtön helyjel kínálta Jézust, megterített, hozott némi enni- és innivalót, sürgött-forgott.

Mária azonban odaült Jézus mellé, és érdeklődött útja felől, hallgatta szavait.

Márta egyszer csak megelégte: – Uram, te annyiszor tettél már igazságot az emberek között. Most közöttünk miért nem teszel? Miért tűröd, hogy Mária csak ott ül, és én csinálom mindent?

Jézus csendesén válaszolt:

– Márta, igaz, hogy sok mindenre van szüksége az embernek. Nagyön jó érzés, hogy van mit enni, inni. De ne nyugtalankodj mindig! Mária nem tett rosszat! Ne haragudj rá! Vágyott Isten üzenetére, ezért ült ide. Gyere te is! Gyere ide mellénk! Tegyel félre mindent, állj meg egy kicsit, és figyelj te is a szavamra!

19. ZÁKEUS

Jézus ismét Jerikóba indult. A városban hatalmas készülődés előzte meg érkezését. Az emberek, akik találkozni akartak vele, mind kimentek az utcára, várták, figyelték, mikor érezik meg a Mester. Már hallottak a csodákról, amiket tett, néhányan látták is azokat. Hallották a tanításait, és szerettek volna még többet hallani.

Ott volt Zákeus is, a vámszedő. Szeretett volna ő is találkozni Jézussal, de tudta, hogy nem rejtegetheti előtte mindazt a rosszat, amit eddig tett. Mert bizony volt rosszasság benne. Elszedte az emberek pénzét – többet, mint kellett volna. Így aztán ő jól meggazdagodott, de az emberek nem szerették. Tudták jól, honnan szerzi a pénzt.

Zákeus nem akart szemtől szembe találkozni Jézussal, ezért inkább felmászott egy fára. Apró termetét könnyen elrejtették a füge levelei. De Jézus elől nem lehet elbújni. Amikor beért a városba, odament a fához és megszólította Zákeust:

– Gyere le, hadd beszéljek veled! Ma este a te házában szeretnék megszállni.

Zákeus sietve és örömmel jött le a fáról. Többen – a becsületes emberek közül – szívesen látták volna Jézus a házukban, és egymás kö-

zött mondogatták: – Miért nem hozzám jön? Miért egy bűnös ember-
nél száll meg?

Zákeus, amikor meghallotta az elégedetlenkedő tömeget, így szólt
Jézushoz: – Uram, sok mindent elvettem az emberektől, de most va-
gyonom felét a szegényeknek adom, és ha valakit megkárosítottam,
annak a négyszeresét fizetem meg neki.

Jézus boldogan hallgatta Zákheus szavait, és ezt mondta a körülötte álló tömegnek: – Neked és családnak is helyetek lesz Isten országában. Én azért jöttem, hogy megkeressem és megmentsem a bűnös embereket.

20. JÉZUS IMÁDKOZNI TANÍT

Jézus csodáinak és tanításainak gyorsan híre ment az egész vidéken. Sokan szerették volna látni őt. Ha elment egy városba, ott már előre készülődtek, és a legtöbben szívesen fogadták.

Voltak azonban olyan emberek, akik kételkedtek szavaiban. Akik nehezen tudták elhinni mindazt, amit mond. Sőt, igazából azt sem nagyon hitték el, hogy ő Isten Fia lenne.

Jézus egyszer a tanítványait hívta, hogy menjenek fel együtt a hegyre. Ott Jézus leült, és elkezdett tanítani. Sok mindenről beszélt a tanítványoknak. Elmagyarázta nekik, hogy olyan fontos a munkájuk, hogy nem csak azokat kell szeretni, akik minket szeretnek, hanem az ellenségeinket is. Beszélt nekik arról, hogy Isten mindig gondot visel az emberről. Amikor azonban épp tovább folytatta volna, az egyik tanítvány megszólalt:

– Mester! Olyan sok mindent tanítottál már nekünk! De azt nem tudjuk, hogyan is kellene kérnünk a mi mennyei Atyánktól! Sokszor kérünk, mégsem kapjuk meg. Mit csinálunk rosszul?

Jézus erre így felelt:

– KérjeteK, és mindazt, amire szükségetek van, meg fogjátok kapni. Zörgessetek Isten országának kapuján, és ő be fog engedni benneteket, hogy beszélgessetek. Keressétek mindig azt, hogy mi az Isten akarat, és ha úgy éltok, akkor ő mindenben támaszotok lesz.

– De biztosak lehetünk abban, hogy ez így van?

– Miért kételsz? – kérdezte Jézus. – Hiszen te is szereted a gyermekeidet. Ha kér tőled egy falat kenyeret, akkor nem fogsz neki követ adni, hogy azzal csillapítsa éhségét. Ha te ember létedre ennyire tudod szeretni a gyermekeidet, akkor gondold csak bele, hogy Isten mennyire szeret téged! Atyai szeretetével fordul felétek, és ha hozzá imádkoztok, akkor jó ajándékokat ad nektek.

cartooncoloringbook.com

21. JÉZUS BEVONUL JERUZSÁLEMBE

Tavasza volt. A fák üde zöldben pompáztak, a mezők virágai színes ruhát öltöttek. Húsvét ünnepe közeledett, ezért sok ember gyűlt össze Jeruzsálemben. Jézus és a tanítványok is oda készülődtek éppen. Az Olajfák hegyének lejtőjéhez érve már hallották a nagy sokaság hang-

ját. Jézus egy számaron ülve, a tanítványok kíséretében ért a városkapuhoz. Amikor az emberek meglátták, földre terítették felsőruhájukat, hogy ne a porba kelljen lépkednie a számaronak. Pálmaágakat vágtak le a fákról és azzal köszöntötték Jézust.

– Megjött Jézus! Itt a Mester! – kiáltották.

Az egész város felbolydult Jézus érkezésére. Boldogság járta át szívüket, hogy találkozhatnak a Megváltóval.

A városban többen kérdezgették látva a furcsa menetet, hogy „Ki ez, akit így ünnepelnek?”. A sokaság pedig örömmel újságolta, hogy itt van Jézus, a Megváltó.

Jézus ezután bement a templomba és körülnézett. Látta, hogy mennyi ember van ott, de mindenki mással foglalkozik – senki nem törődik Isten dolgaival. Szomorúság fogta el szívét, és tanítványaival együtt elmentek a közeli Betániába, és ott töltötték az éjszakát.

0

22. A GECSEMÁNÉ-KERTBEN

Jézus és tanítványai miután a húsvéti vacsorán együtt ünnepeltek, kimentek az Olajfák hegyére. Jézus ott elmondta nekik, hogy mindannyian csalódni fognak benne, mert neki el kell mennie. Jézus három

azcoloring.com

tanítványát megkérte, hogy menjenek vele a Gecsemáné-kertbe imádkozni. Péter, Jakab és János együtt sétált a sötét éjszakában Jézussal. Amikor odaértek, Jézus imádkozott, tanítványai viszont elaludtak.

Fegyveres katonák és szolgák érkeztek, hogy elfogják Jézust. A tanítványok nagyon megijedtek. Volt, aki elszaladt, Péter pedig kardot rántott és megsebesítette az egyik szolgát. Jézus azonban nyugalomra intette Pétert.

– Hagyd, Péter! – mondta. – Nekem ez a sorsom. Nem fogok elrejtőzni előlük. Kit kerestek? – kérdezte a katonáktól.

– A názáreti Jézust – felelték.

– Én vagyok – mondta. Erre elfogták, összekötötték a kezeit, és elvitték kihallgatni a főpapok elé. Csalással vádolták, és végül elítélték.

Jézusnak nagyon sokat kellett szenvednie. Megkorbácsolták, töviskoszorút tettek a fejére. Csúfolódtak vele, arcul köpték.

Végül keresztre feszítették. Jézus sok szenvedés után halt meg. Nem azért mert csaló volt, nem azért mert igaz lett volna, amivel megvádolták. Értünk halt meg. Mindannyiunkért az életét adta, hogy minden rossz, amit valaha elkövettünk, az Isten szemében ne legyen bűn többé. Jézus ezeket magára vette és helyettünk szenvedett. Így nekünk lehetőségünk van a mennyek országába kerülni.

23. FELTÁMADÁS

Jézust, miután meghalt a kereszten, egy sziklásírba helyezték. Harmadik napon néhány asszony úgy döntött, hogy elmegy Jézus sírjához, hogy illatos kenetek vigyenek. Amikor odaértek, fura dolgot láttak. A sír bejáratáról a hatalmas kő el volt hengerítve. Megdöbbentek. Ki tehetette ezt? Ki járt itt? Kérdezgették egymástól.

Benéztek a sírba, de Jézusnak a fehér leplekbe takart teste sehol sem volt. Hirtelen két angyal jelent meg: –Ne féljetek! – mondták. – Jézust keresitek? Nincs itt, mert feltámadt. Az Isten Fia nem maradhatott a halottak között.

Az asszonyok csodálkoztak. Hitték is meg nem is, amit hallottak.

– Menjetek és mondjátok meg a tanítványoknak, hogy Jézus él!

Az asszonyok sietve indultak vissza. Mária Magdolna később ért a sírhoz. Amikor nem találta Jézus testét, elkezdett zokogni. Ekkor valaki megállt mögötte és megkérdezte.

– Asszony, miért sírsz?

Mária Magdolna megfordult és meglátta Jézust.

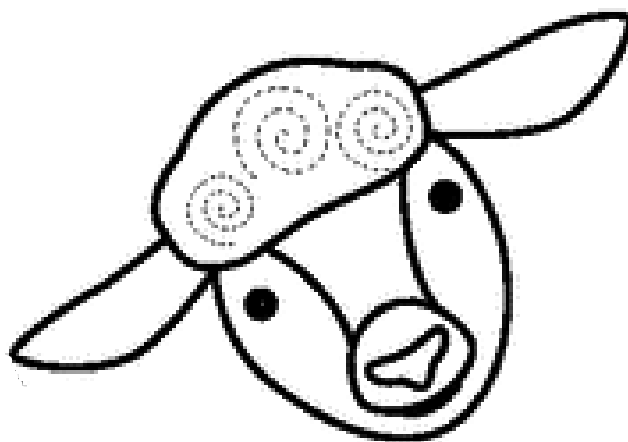
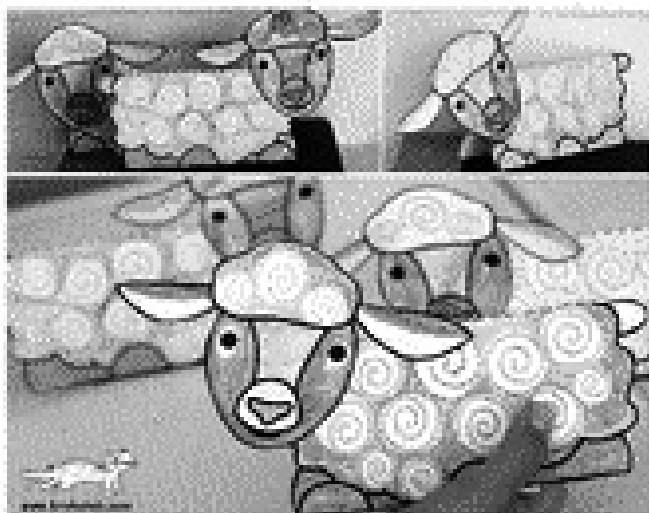
– Mester! Hát te vagy az? Te élsz?

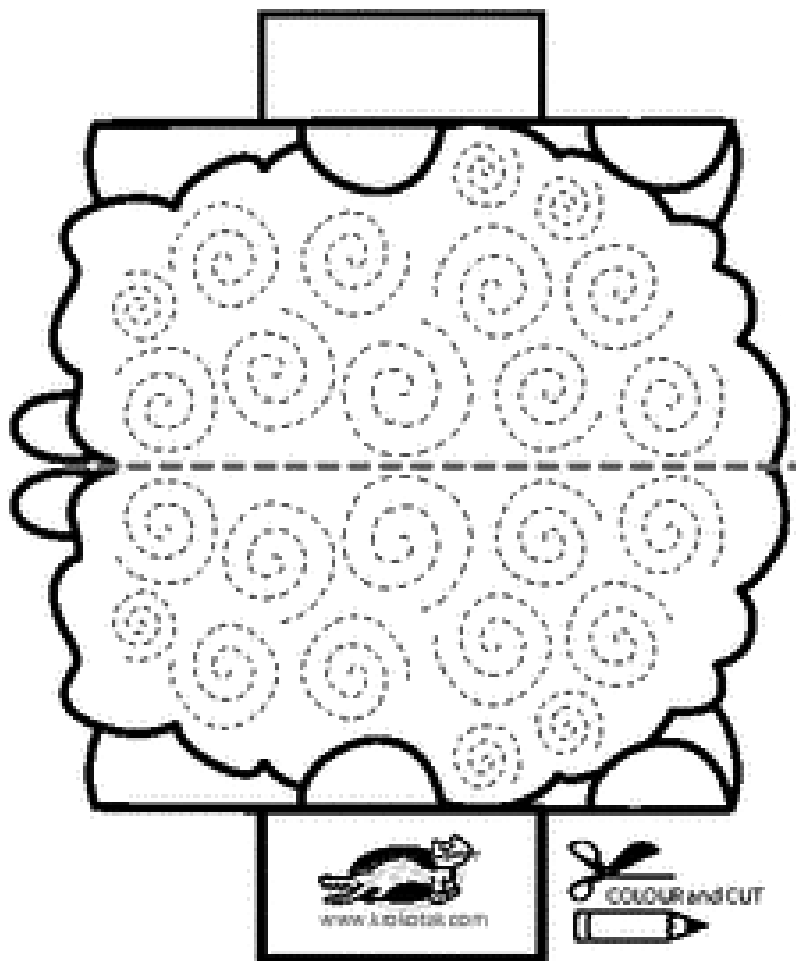
– Igen, Mária, Isten feltámasztott engem a halottak közül. Most egy kis ideig még veletek leszek majd. Menj és mondd el a tanítványoknak az örömhírt!

colorkiddo.com

24. HÚSVÉTI KÉZMŰVESKEDÉS

25. EMMAUSI TANÍTVÁNYOK

Nem sokkal a jeruzsálemi események után két férfi ballagott Emmaus felé. Azon tanakodtak, hogy vajon hogyan történhetett mindaz, amiről egyes tanítványok beszéltek. Hogyan támadhatott fel Jézus? Hogyan láthatták őt ismét?

Ahogy sétáltak, az egyik pillanatban ott termett egy idegen. Melléjük szegődött, így hárman folytatták útjukat.

– Miről beszélgettek? – kérdezte az idegen.

– Arról, ami Jeruzsálemben történt. Ott volt az a tanító, akit mindenki prófétának tartott. Azt hittük, hogy ő lesz Izráel népének megváltója. De a múlt pénteken keresztre feszítették. Azt hittük, mindenek vége. Most meg néhány asszony azt híreszteli, hogy feltámadt a

halottak közül. Már mi magunk sem tudjuk, hogy mit gondoljunk. Esetleg, ha mi magunk találkozhatnánk vele.

– De nem pont erről beszélt nektek? – kérdezte őket az idegen. – Hiszen mindent megmondott előre.

És magyarázni kezdte nekik mindazt, amit a próféták mondtak Jézusról. Amíg beszélgettek, egy faluba értek. Későre járt már. A két férfi behívta az idegent.

– Besötétedett. Ne menj tovább egyedül! Gyere, vacsorázz velünk, aludj itt, és majd holnap továbbindulunk.

Az idegen elfogadta a meghívást. Amikor leültek vacsorázni, az idegen fogta a kenyeret, hálát adott és imádkozott. Megtörte és odaadta a vendéglátóknak. Ekkor a két férfi rájött, hogy az idegen valójában Jézus. Vele jöttek együtt az úton, ő mondott el minden prófétai szót Jézusról, és most vele vacsoráznak. De mielőtt bármit is mondhattak volna, Jézus eltűnt.

A két férfi azonnal útnak indult Jeruzsálembe, és elmondták a tanítványoknak, hogy mi történt velük. Tanúskodtak arról: él a Úr.

26. MISSZIÓ PARANCS

Jézus feltámadása után még negyven napig itt volt az emberek között. Még tanított és csodákat tett. Egyszer azt mondta a tanítványoknak Jézus, hogy menjenek el Galileába, és a hegyen fog velük találkozni. A tanítványok nagyon izgatottak voltak.

Kíváncsian várták, hogy mit fog mondani nekik Jézus. Amikor meglátták őt, leborultak előtte.

Jézus azonban így szólt hozzájuk:

– Álljatok fel! Hallgassatok rám! Én már nem sokáig leszek veletek.

– De miért? – kérdezték. – Hiszen most már senki sem bánthat. Nem hagyhat sz itt újra minket!

– Fontos feladatot bízok rátok – folytatta. – Menjetek el szerte a világba! Mondjátok el mindenkinek, hogy mit láttatok és mit hallottatok! Adjátok hírül az embereknek, hogy aki hisz és megkeresztelkedik, annak helyet készíték Isten országában.

– De ha te nem leszel velünk, akkor hogyan tudnánk bármit is tenni? Az emberek nem fognak hallgatni ránk – kételkedtek a tanítványok.

– Ne féljete! Én veletek leszek minden napon. Nem fogtok látni, nem fogunk együtt enni, de érezni fogjátok jelenléteimet.

Miután mindezeket elmondta Jézus, megáldotta őket, és felemelkedett a felhők közé. Az Atya visszafogadta őt a mennyei világba.

A tanítványok pedig visszaindultak Jeruzsálembe, és a templomban énekeltek és dicsérték a Istent fenséges dolgaiért.

27. PÜNKÖSD

Sokan voltak Jeruzsálemben, az ünnepre készülődött mindenki. Mindenfelől érkeztek, nagy volt a hangzavar, mert különféle nyelveken beszéltek.

Éppen ötven nap telt el Jézus feltámadás óta. A tanítványok csak vártak és vártak a csodára, amit Jézus ígért nekik. Egy szobában gyűltek össze és beszélgettek.

Hirtelen nagy zúgás támadt, süvített a szél. Mintha vihar lett volna a szobában, és egyszer csak apró lángocskák jelentek meg a fejük fölött.

– Mi ez? Mi történik? – kérdezgették egymástól.

– A Szentlélek, akit megígért Jézus! – válaszolta az egyikük.

Mindegyikük úgy érezte, hogy el kell mondaniuk a többieknek, hogy mi történt. Kimentek a házból, és ahogy elkezdtek beszélni, nagyon érdekes dolgot tapasztaltak: idegen nyelveken szólaltak meg. A körülöttük lévők, akárki, akárhonnan érkezett, értette, amit mondanak a tanítványok.

Megdöbbentek és csodálkoztak. Nem tudták eldönteni, hogy mi lehet ez.

Ezután Péter kiállt a tömeg elé, és elmondta nekik mindazt, amit Jézus parancsolt:

– Térjete vissza Istenhez! Higgyetek benne, valljátok meg neki mindazt a rosszat, amit tettetek, és keresztelkedjete meg! Ti is részesei lesztek így a Szentlélek ajándékainak.

Azon a napon háromezer ember csatlakozott a tanítványokhoz, és napról napra egyre többen voltak, akik hallgatták őket és együtt imádkoztak, énekeltek és megosztották javaikat egymással.

Segédanyagok – „A” év

BEVEZETŐ ALKALOM

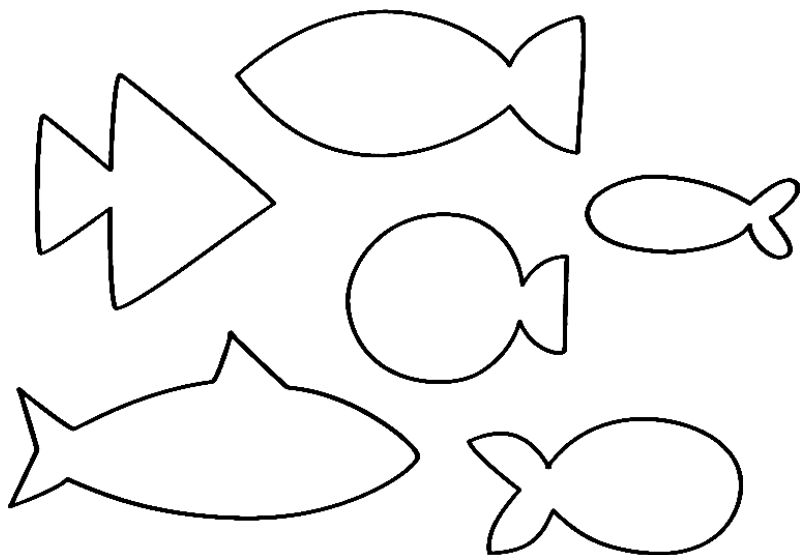
Az első alkalmon adjuk a gyerekek kezébe a füzetet, rajzolják rá a jelüket – esetleg azt is, hogy melyik csoportba járnak. Készítsünk a gyerekekkel közösen olyan felületet, amit minden alkalmon elővéve jelezhetjük, hogy hányan voltunk, kik voltak ott.

Ez lehet például egy nagy, A0-ás rajzlapból kivágott hajó. Ragasszuk fel egy nagy lapra. Rakjunk a hajó oldalára egy darab hálót – ezt vehetjük készen is, vagy készíthetünk magunk. Elég egy 30×30 cm-es darab.

Minden órára vigyünk be kicsi, papírból kivágott halakat, egyet-egyet színezzenek ki a gyerekek, és ragasszák a lapra vagy a hajó oldalára. Így az év végén jól látható lesz, hogy mennyit voltunk együtt.

Kivágható/fénymásolható/színezzhető halsablonok:

208

1. LECKE: TEREMTÉS

Angelico képekkel szemléletesen, jól magyarázható a teremtés. Kiszínezve, kifestve még emlékezetesebbé tehetjük a gyerekek számára. Vagy kis méretben összefűzve akár kézbe is adható.

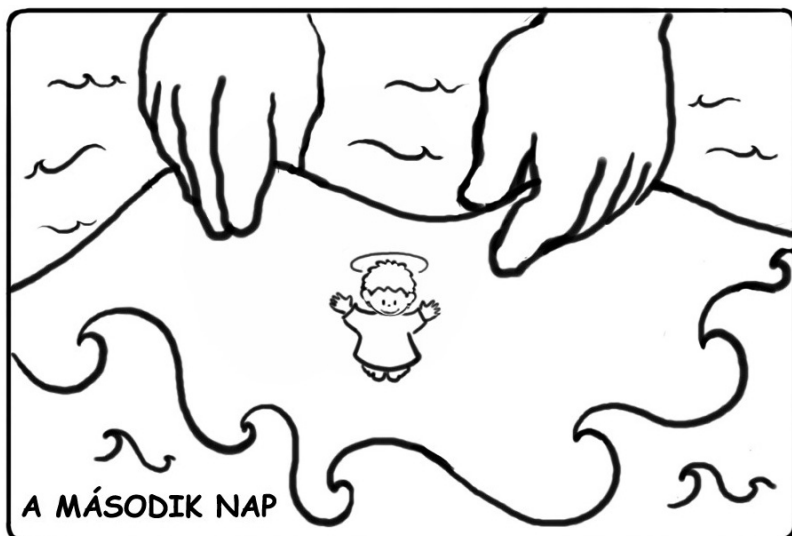

©Angelico www.angelico.hu

209

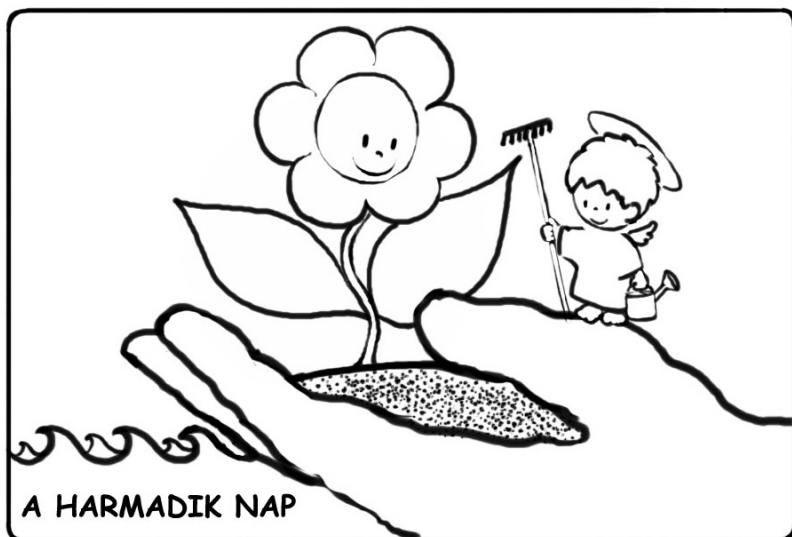

©Angelico www.angelico.hu

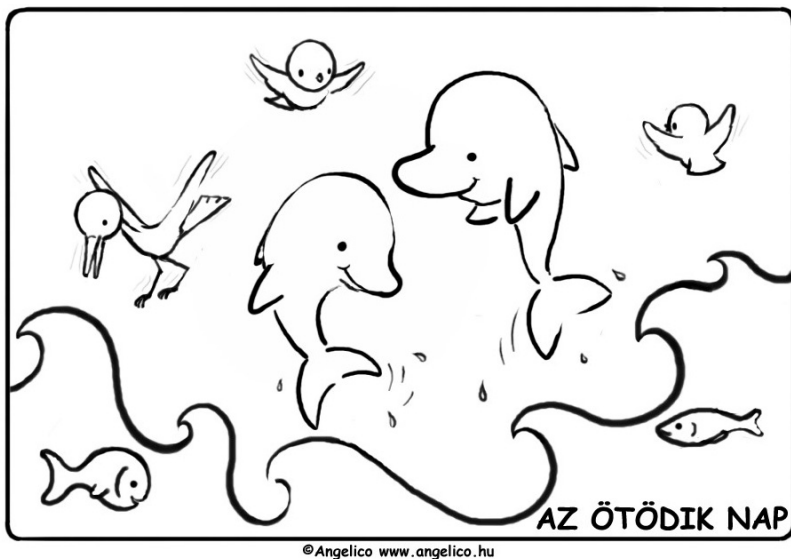
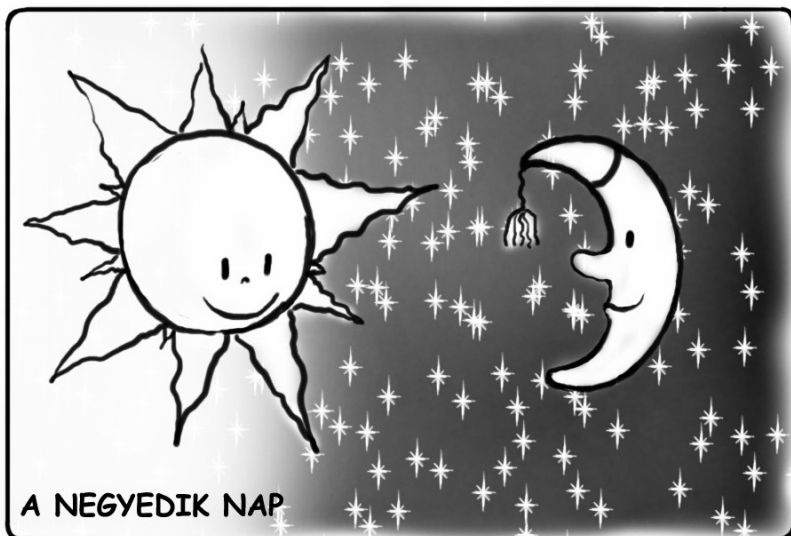

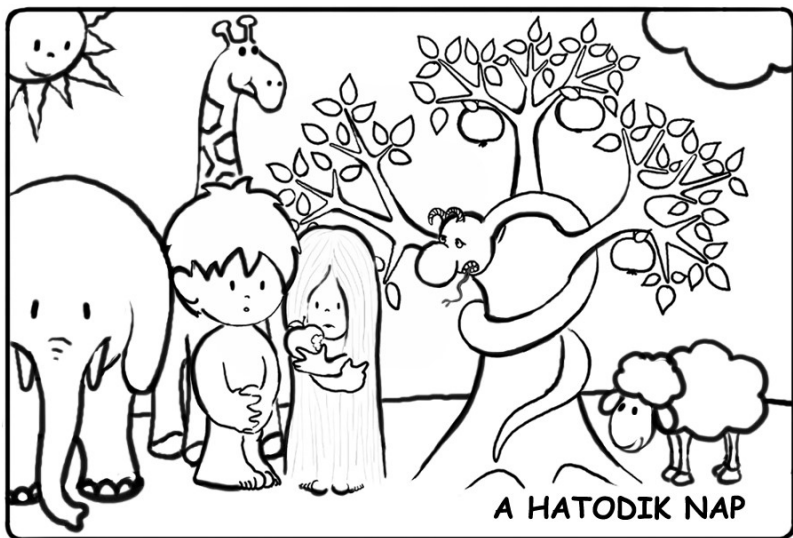
©Angelico www.angelico.hu

210

©Angelico www.angelico.hu

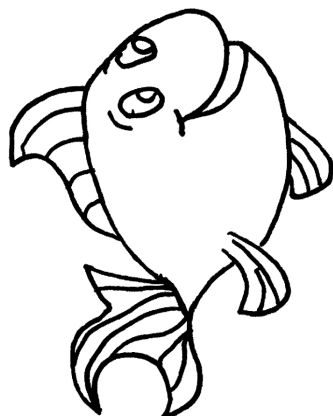
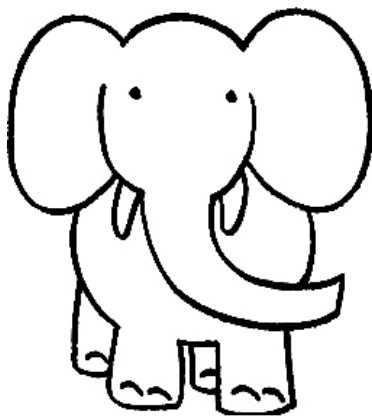

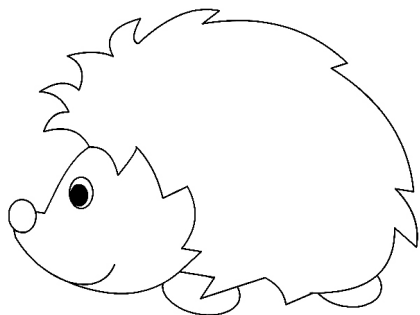
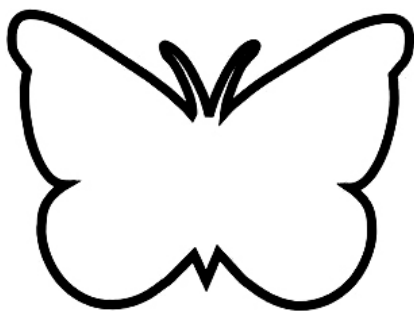
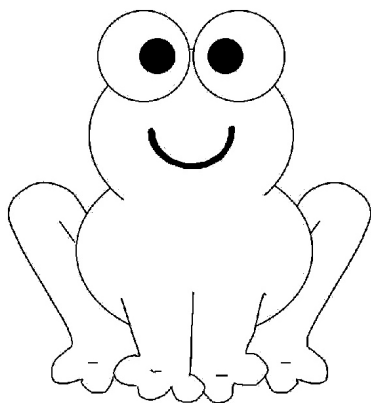
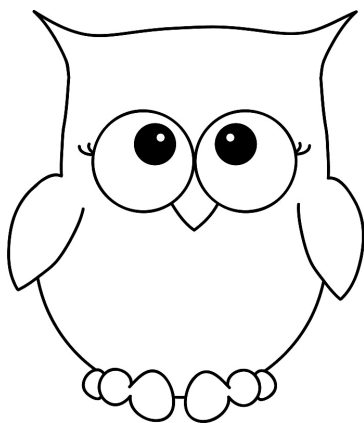
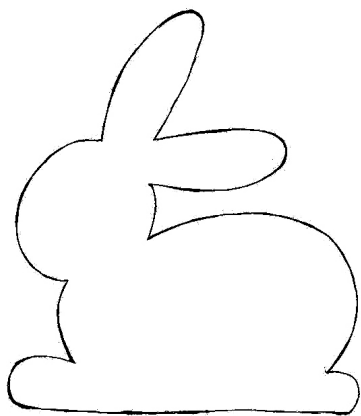
©Angelico www.angelico.hu

2. LECKE NOÉ BÁRKÁJA

Noé története az egyik legismertebb és legkedveltebb a gyermekek körében. Az alábbiakban néhány sablon látható, amiket kivágva (mind-egyiket 2-szer) és egy hurkapálcára felragasztva bábokat alkothatunk. A gyerekek eljátszhatják, hogyan mentek be az állatok a bárkába.

Készíthetjük színes kartonból, és ragaszthatunk rá „mozgó” szemeket.

3. JÓNÁS

Jónás történetéhez szemléletes képet készíthetünk 4 rajzlapból.

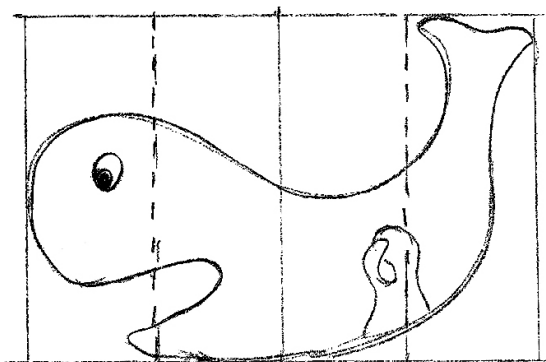
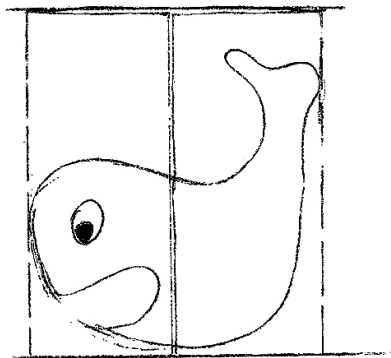
A lapokat függőlegesen, szorosan tegyük egymás mellé. Ragasszuk össze őket cellulxszal.

Fordítsuk meg a lapokat, így a cellulx a hátoldalra kerül.

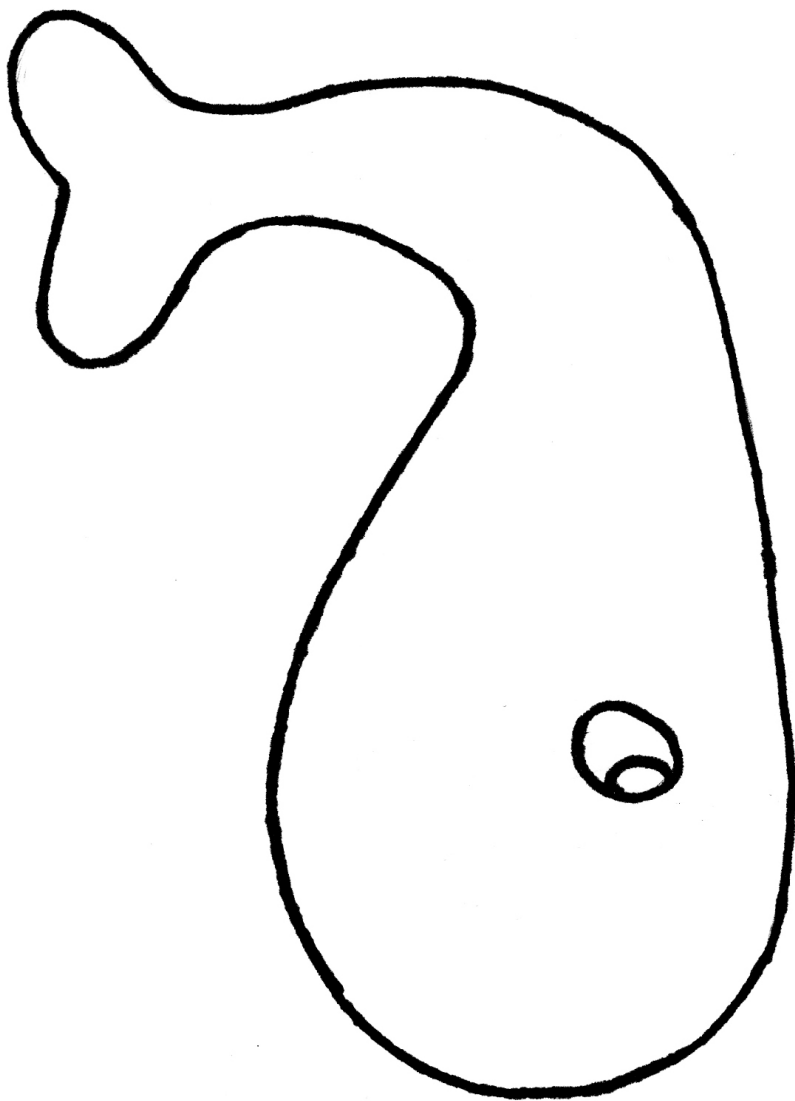
Rajzoljunk egy nagy cethalat, benne Jónással.

Most hajtsuk be az egyik lapot jobb oldalról, a másikat bal oldalról. Így a cethal Jónással eltűnik. Erre az oldalra rajzoljunk egy halat önmagában.

Bálna sablon:

4. LECKE: MÓZES SZÜLETÉSE

Ennél a résznél az elbújást, rejtőzködést hangsúlyozhatjuk. A kosárban lévő Mózes rajzának darabjait rejtjük el a teremben, majd ezek felkutatása és kirakása (puzzle-szerűen) a gyermekek feladata.

Ha nagyobb csoporttal dolgozunk, alkossunk csapatokat, és több példányban nyomtassuk ki a képet, hogy mindenkinek legyen lehetősége részt venni a játékban. A kép kirakása után ragasszuk fel egy lapra és színezzék ki a gyerekek.

5. MÓZES ÉS A CSIPKEBOKOR

Ebben a történetben minden bizonnyal az égő csipkebokor fogalma lesz a legérdekesebb – és talán legérthetlenebb is a gyermekek számára. Készítsünk velük „égő csipkebokrot” Vigyünk be egy faágat az órára – minél több ága van, annál jobb. Állítsuk megfelelő eszközbe – kancsó, váza...

A mellékelt ábrán található lángnyelvet vágjuk ki piros kartonból annyiszor, ahány gyermek van a csoportban. Mindenki kapjon egyet. A lángnyelvek hátuljára ragasszunk (vagy az ügyesebb, nagyobb gyerekek maguk is ragaszthatnak) füleket. Majd ezek segítségével tegyük fel a lángnyelveket az ágakra.

Lángnyelv és a hozzávaló fül:

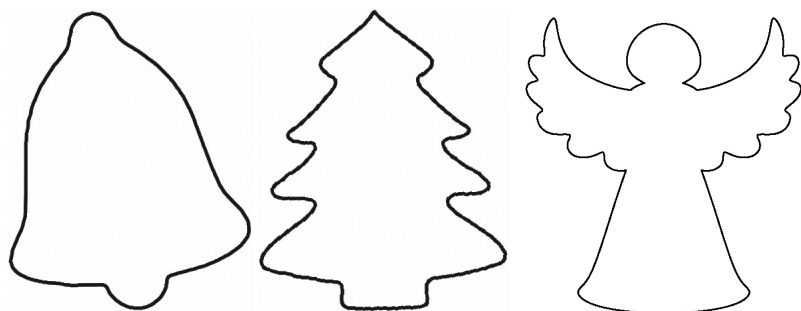
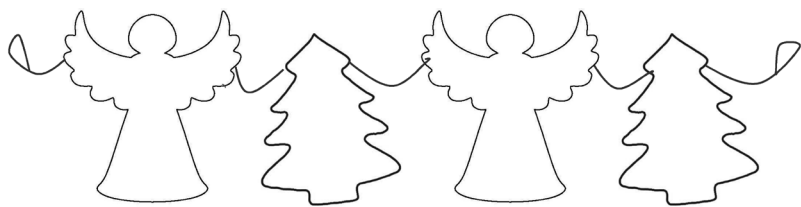
6. MÓZES ÉS A TÍZPARANCSOLAT

A Tízparancsolat kótábláit elkészíthetjük só-liszt gyurmából, így mindenki számára „kézzel foghatóvá” tesszük a parancsolatokat.

7. ADVENT

Az adventről sokat lehet beszélgetni gyerekekkel, elmondhatják saját tapasztalataikat, élményeiket. Egy saját „csoport adventi koszorú” készítése nagy élmény lehet nekik. Ha erre nincs lehetőségünk, akkor készítsünk ünnepi teremdziszt! Vágjunk ki angyalkákat, harangot, fe-

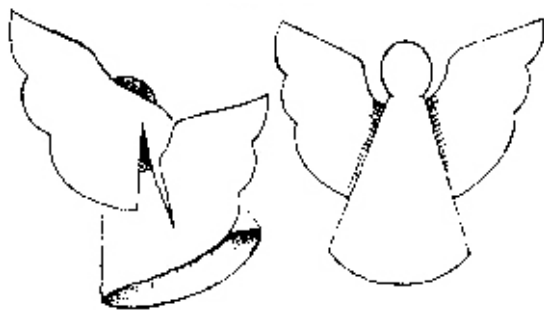
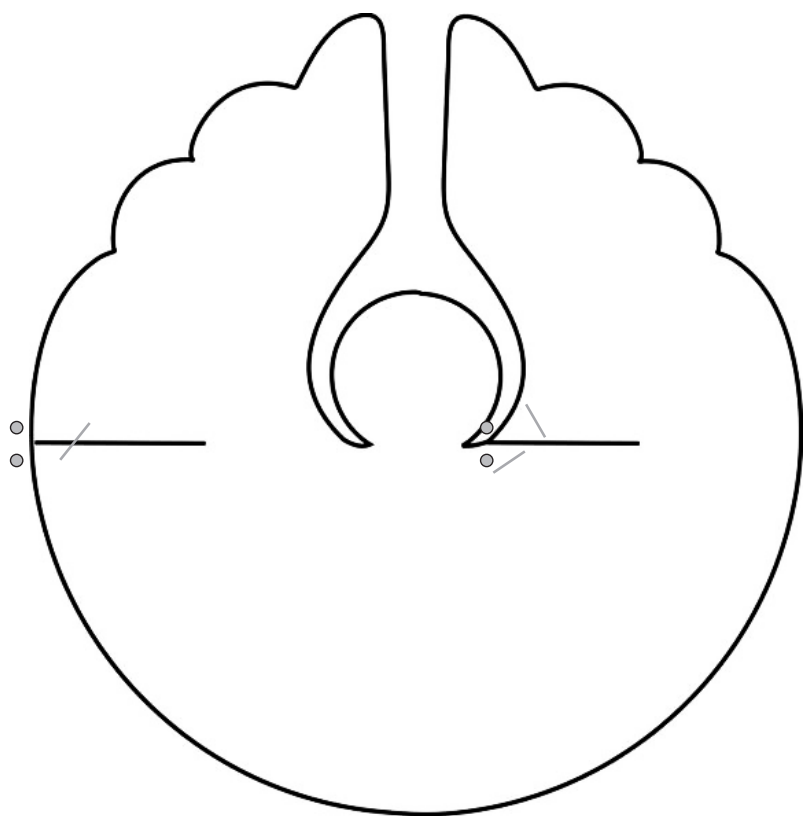
nyőfát színes papírból és füzérszerűen lógassuk fel. Ezzel elő is készülhetünk a következő *Angyal és Mária* című történetünkhöz.

8. ANGAL ÉS MÁRIA

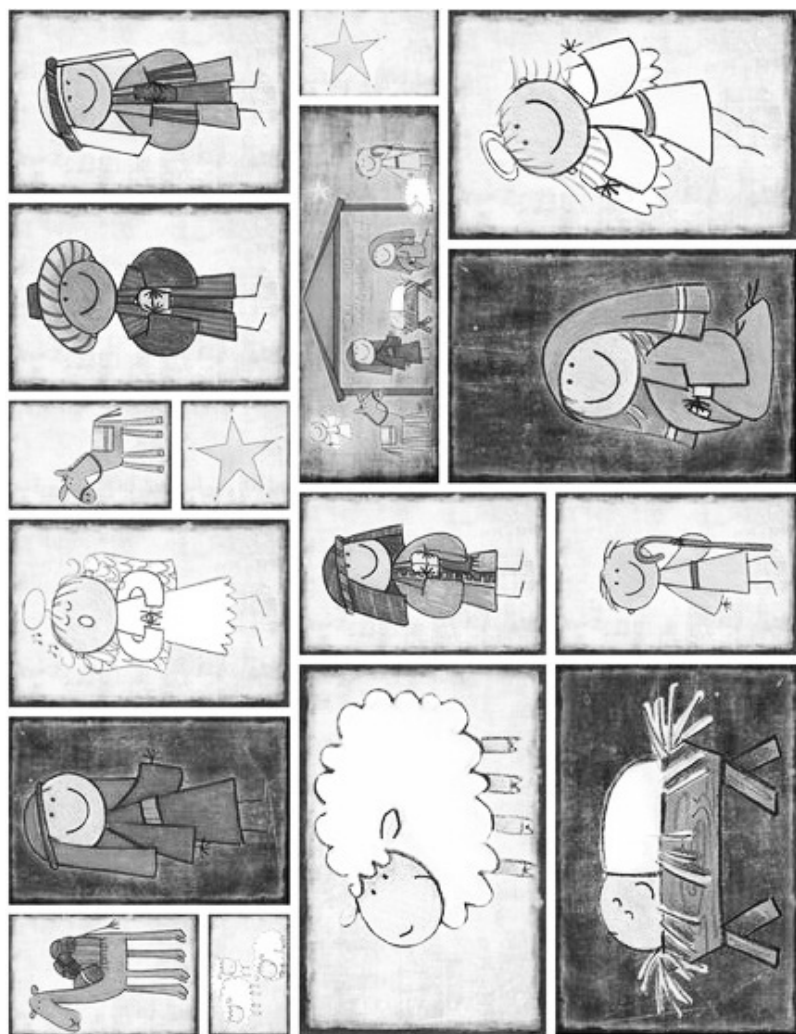
Mondjuk el a gyerekeknek, hogy az angyalok milyen fontos szerepet töltek be Jézus születésének hírül adásában.

Készítsünk fehér rajzlapból egy angyalt. A sablon itt található. Szükség lesz még papírragasztóra, és ha van rá lehetőség, vigyünk öntapadós, karácsonyi dekoráláshoz papírboltban kapható kicsi csillagokat. Ezzel díszítheti mindenki a saját angyalát. Vágjuk körbe a sablont a jelzett résznél, vágjuk be és az angyal két szárnyát illesszük össze.

9. JÉZUS SZÜLETÉSE

A betlehemi készítése izgalmas feladat lehet a csoport számára. Egy kartondoboznak az egyik oldalát vágjuk le. Ha a dobozt nyitott oldalával magunk felé állítjuk, kapunk egy „istállót”. Ezt berendezhetik a gyerekek. Sárga dekorgumiból/kartonból vágjuk ki a betlehemi csil-

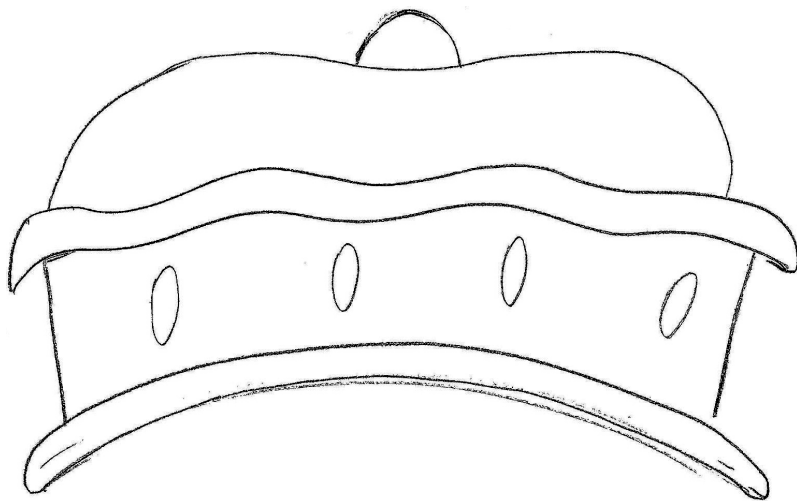
lagot, szerezzünk be kisebb parafadugókat. Az alábbi képeket vágjuk ki, ragasszuk rá a dugókra. A gyerekek pedig berendezhetik az istállót.

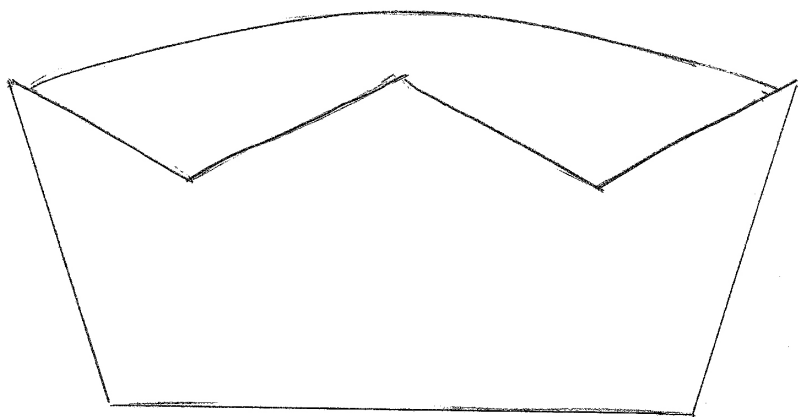
10. KARÁCSONYI KÉSZÜLŐDÉS

Az ovis füzetben lévő képeket színezzék ki a gyerekek kedvük szerint. Fűzzünk bele fonalat, hogy díszíthesse majd mindenki vele otthon a karácsonyfáját, vagy az óvoda fájára is tehetjük.

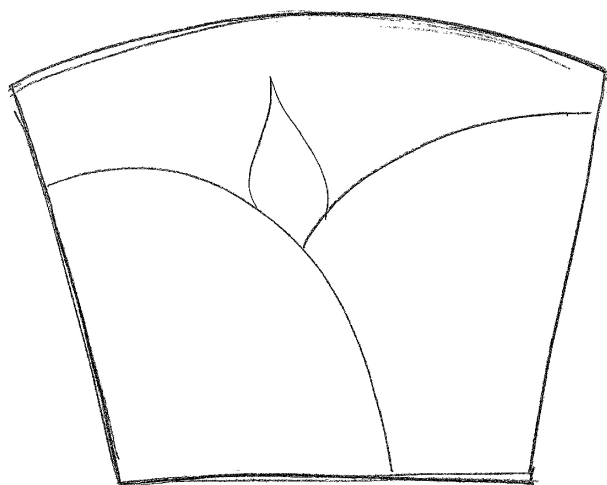
11. NAPKELETI BÖLCSEK JÉZUSNÁL

Jól játszható történet. Készítsük el a sablonok alapján különböző színű dekorgumiból a napkeleti bölcsek fejedőjét. Fűzzünk bele vékony fonalat vagy gumit, és miután a hittanórán gyerekek megismerték a történetet, ők maguk is bölcsekké válhatnak.

222

12. JÉZUS ÉS A GYERMEKEK

Ha van elég helyünk rá, akkor egy kicsit mozgassuk meg a gyerekeket!

Játsszunk halászfogót! Két gyerek kézen fogva (ők a háló) igyekszik elkapni a futkározó halacskákat (a többi gyerek). Akit megfogtak, kézfogással kapcsolódik a háléhoz, így az bővül, könnyebb lesz bekeríteni a még futkározó gyerekeket. Ez a játék jól illik akár a bevezető óránkhoz, akár a *Nagy halfogás* (25. lecke) történetéhez. Érzékeltessük ezzel a játékkal, hogy Jézus mindenkit hív magához!

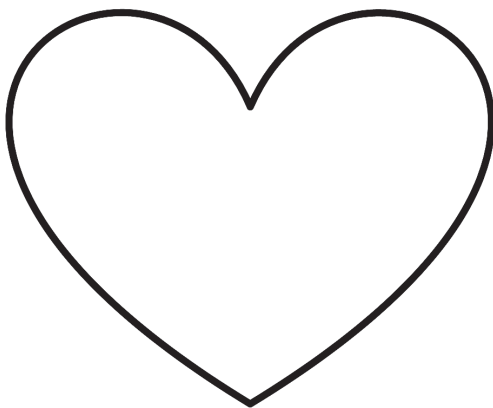
13. JÉZUS ÉS A TANÍTVÁNYAI

Játsszunk felismerős játékot! Kössük be egy gyermek szemét kendővel, és csupán azzal, hogy egy társának az arcát megtapogatja, találja ki, hogy ki az!

14. JÉZUS IMÁDKOZNI TANÍT

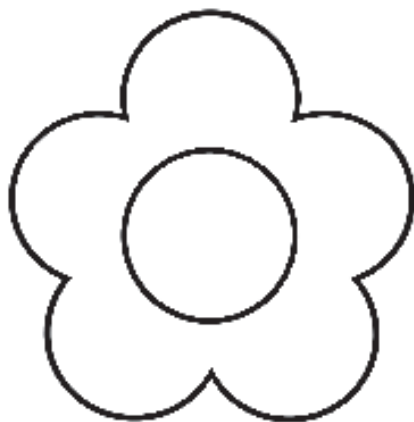
Vágjunk ki szívecskéket papírból. A gyerekeket kérjük meg, hogy rajzolják rá, mi az, amit szeretnének megköszönni Istennek, vagy mi az, amit szeretnének kérni tőle.

A szíveket gyurma- vagy agyag segítségével ragasszuk fel a táblára/egy nagy papírra/ajtóra. Meséljék el a gyerekek, hogy mit rajzoltak. Erősítsük meg a gyerekeket abban, hogy minden szívecskét lát Isten, nincs olyan imádság, amit ne hallgatna meg. A hittanórák végén imádkozhatunk mindig egy-egy valamiért, amit a gyerekek rajzoltak (ha nagyon elrugaszkodnak a kérések a valóságtól, akkor inkább ezt hagyjuk ki).

15. ISTEN GONDVISELÉSE

Az órára vihetünk be virágot, hogy jól tudjuk szemléltetni a történetet. Készítsünk virágot és kismadarat. A sablonokat színes papírból vágják ki a gyerekek – ha elég ügyesek hozzá, ha nem, akkor ezt tegyük meg otthon mi. A hittanóra vigyünk hurkapálcát, illetve vigyünk a kivágott virágokat, madarakat – vagy a kivágatlanokat. Ha rajzlapból készítjük, a gyerekek feldíszíthetik, kiszínezhetik. A hurkapálcára ragasszuk fel celluxszal a virágokat és madarakat. Be lehet szúrni egy-egy cserép virágba.

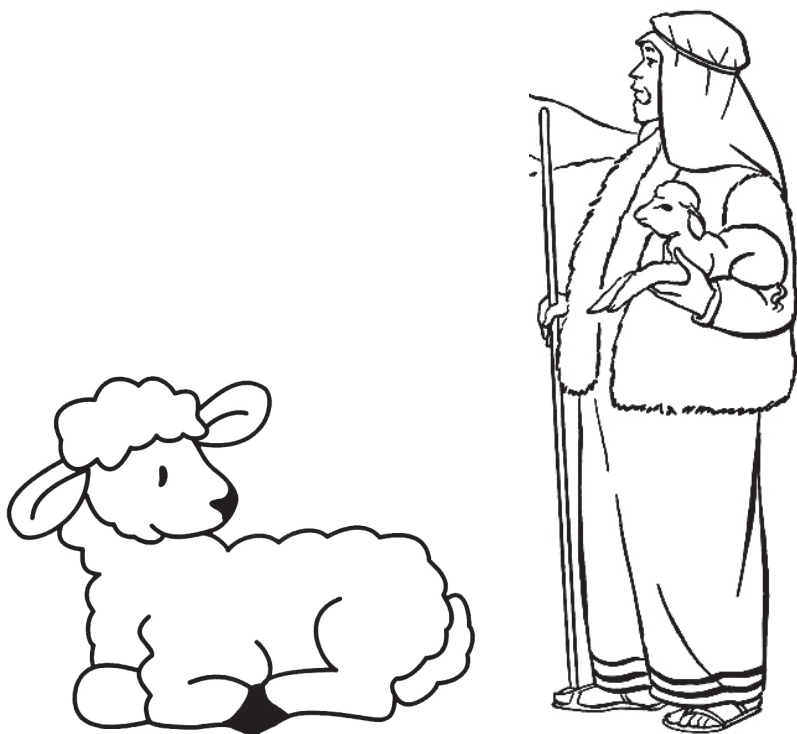

16. AKI KÖSZIKLÁRA ÉPÍT

Vigyünk az alkalomra egy kis tálban homokot, egy másikban pedig követ. Fogják meg a gyerekek, hogy érezzék, mi a különbség köztük. Érezzék meg, hogy mennyivel biztosabb a fogása a kőnek. Így könnyebben érzékelhetik a problémát, hogy miért nehéz homokra építeni – amikor a homokvár olyan jó móka.

17. AZ ELVESZETT BÁRÁNY

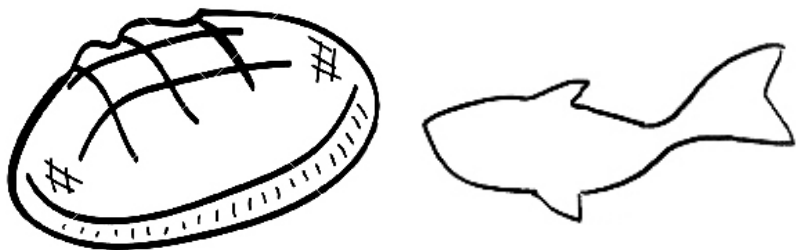
Keressük meg az elveszett bárányt! Az egyik kisgyereket küldjük ki a teremből, a többiekkel rejtünk egy tárgyat (például pásztor és/vagy bárány képét), amit a csoport „hideg-meleg” utasításával kell megtalálni. Egy másik lehetőség, hogy egy jól ismert éneket énekelnek a gyerekek, és ha közeledik az elrejtett tárgyhoz a kereső, akkor hangosabban, ha távolodik, akkor halkabban énekelnek.

18. AZ ÖTEZER EMBER MEGVENDÉGELESE

Vágjanak ki a gyerekek öt kenyeret és két halat színes kartonból vagy dekorgumiból. Készítsünk neki tejfölöspohárból, margarinosdobozból „kosarat”, tegyék bele, vagy ha szükséges, ragasszák bele.

A kiskosár kivitelezhető úgy, hogy a műanyag dobozt dekorragasztóval bekenjük, és kenderzsineggel körbe tekerjük.

19. A TENGHER LECSENDESÍTÉSE

Játsszunk bizalomjátékot! Kössük be egy gyermek szemét, és a terem egyik végéből a másik végébe vezesse el az egyik társa – csak szavakkal! Mondja neki, hogy merre kell mennie: jobbra-balra... stb.

20. A BÉNA MEGGYÓGYÍTÁSA

Játsszunk el, hogy valamelyik végtagunkat nem tudjuk használni. Kössük be egy hittanos egyik kezét (mondjuk fászlival) vagy az egyik lábát. Adjunk neki olyan feladatot, amelyen keresztül szemléltetni tudjuk, hogy milyen nehéz, ha csak egy testrészünk nem a megfelelően működik. Például kössük be a jobb kezét (amennyiben jobbkezes), és adjunk neki színezni valót. Kössük be a lábát, és kérjük meg, hogy menjen el a padok között csendesesen.

Lehetőség szerint minél több gyermeket vonjunk be a játékba.

21. JÉZUS BEVONUL JERUZSÁLEMBE.

Ha sok gyermek van, osszuk őket 4-5 fős csoportokra. Minden csoport kapjon egyet az alábbi képből. Vigyünk be anyagdarabkákat az órára, és kérjük meg a gyerekeket, hogy ragasszák rá a lapra a számár elé/köré.

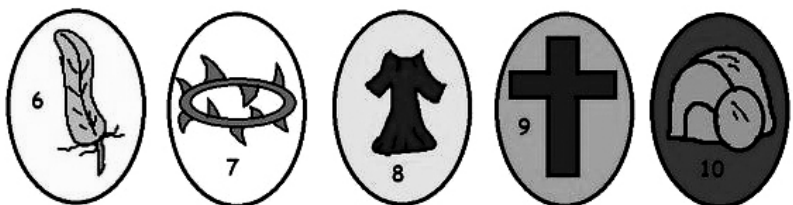
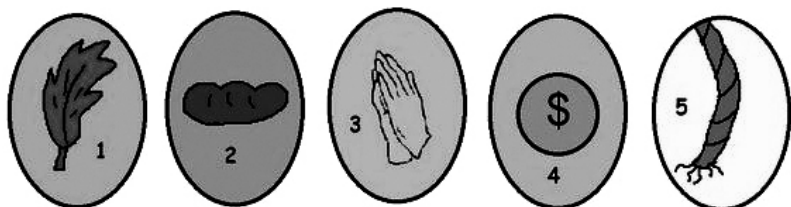
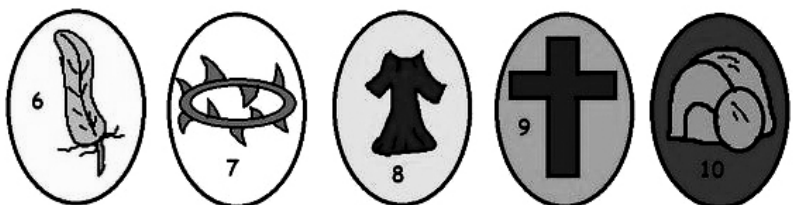
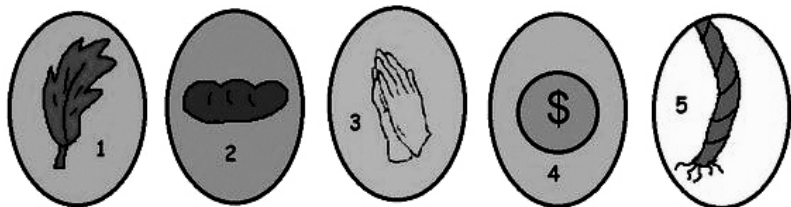

22. AZ UTOLSÓ VACSORA

Vigyünk pászkát és gyümölcslevet hittanórára. Játsszuk el az utolsó vacsora jelenetét. Az ovis betegségeket ismerve célszerű, ha mindenkinek mi adunk a kezébe egy darabka pászkát és külön pohara is legyen mindenkinek. Akár többször is megjeleníthetjük. Fontos, hogy a gyerekek ne azonosítsanak minket Jézussal!

23. A FELTÁMADÁS

Játsszunk memóriajátékot a nagyheti, húsvéti jelképeket ábrázoló kártyákkal!

24. HÚSVÉTI KÉZMŰVESKEDÉS

A füzetben lévő bárányt a gyerekek vágják körbe, a megjelölt helyekre tegyünk milton-kapcsot. Így a bárány füle és lába tud majd mozogni.

25. A NAGY HALFOGÁS

Játsszunk halászfogót! L. 12. leckét.

26. MENNYBEMENETEL ÜNNEPE

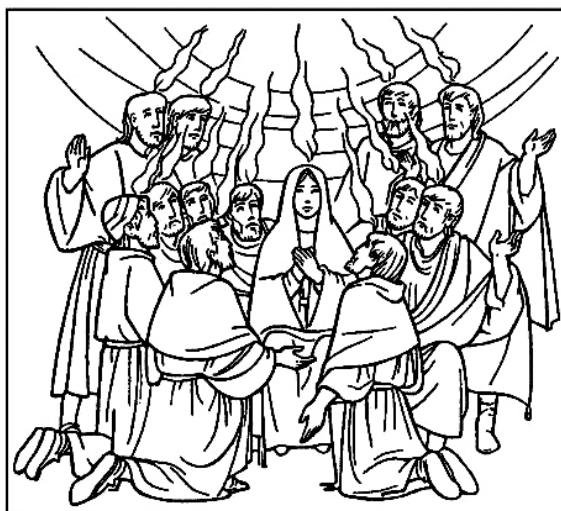
Minden gyermek kapja meg az egyik tanítvány rajzát. Színezzék ki! Jézus rajzát ragasszuk egy nagy lapra! A gyerekek ragasszák fel a tanítványok képét Jézus köré!

27. PÜNKÖSD

Keressék meg a gyerekek a 13 különbséget a két kép között! Párosával is játszható!

28. BÚCSÚZÁS

Az utolsó alkalmon nézzük meg, hogy miket alkottunk az elmúlt időszakban, énekeljük el a kedvenceket, és mindenki megnézheti, megmutathatja, hány halacszkát ragasztott fel a hajós képre, ami az első alkalmon készült.

Segédanyagok – „B” év

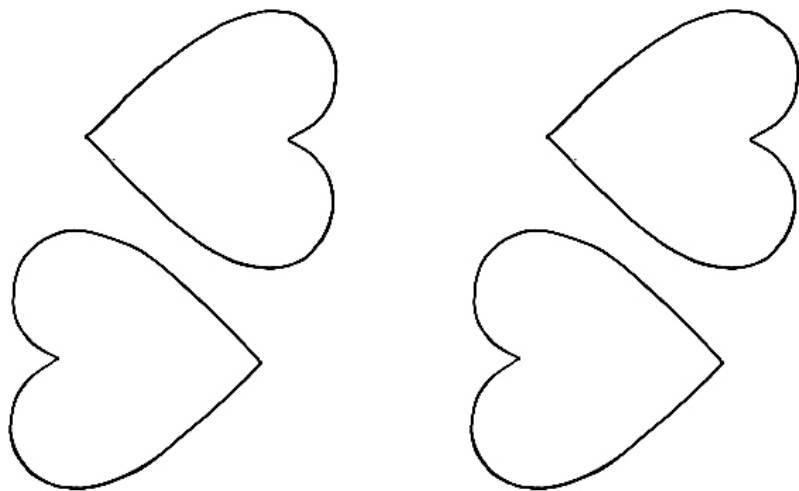
BEVEZETŐ ALKALOM

Az első alkalmon adjuk a gyerekek kezébe a füzetet, rajzolják rá a jelüket – esetleg azt is, hogy melyik csoportba járnak. Készítsünk a gyerekekkel közösen olyan felületet, amit minden alkalmon elővéve jelezhetjük, hogy hányan voltunk, kik voltak ott.

Ez lehet például egy nagy A0-ás rajzlapból kivágott szív. Írjuk rá Jézus nevét. Ragasszuk fel egy nagy lapra.

Minden órára vigyünk be kicsi, papírból kivágott szívecskéket, egyet-egyet színezzenek ki a gyerekek, és ragasszák a lapra vagy a nagy szívre. Az óvodai jelüket is rárajzolhatják. Így az év végén jól látható lesz, hogy mennyit voltunk együtt.

Kivágható/fénymásolható/színezhető szívsablonok:

1. TEREMTÉS

Az előző évben használt „angelico” sablonokkal feleleveníthetjük a teremtéstörténetről tanultakat.

Ebben az évben helyezzünk nagyobb hangsúlyt arra, hogy az ember feladatát is kapott a teremtettséggel együtt. „Művelje és őrizzé” a földet!

2. BÁBEL TORNYA

Vigyünk be (lehetőleg fa) építőkockákat. Kérjük meg a gyerekeket, hogy építsenek együtt egy tornyot. Amilyet szeretnének. Utána beszéljük meg, hogy mennyire könnyű vagy nehéz úgy megalkotni valamit, hogy nincsenek tervek, nincs egyetértés.

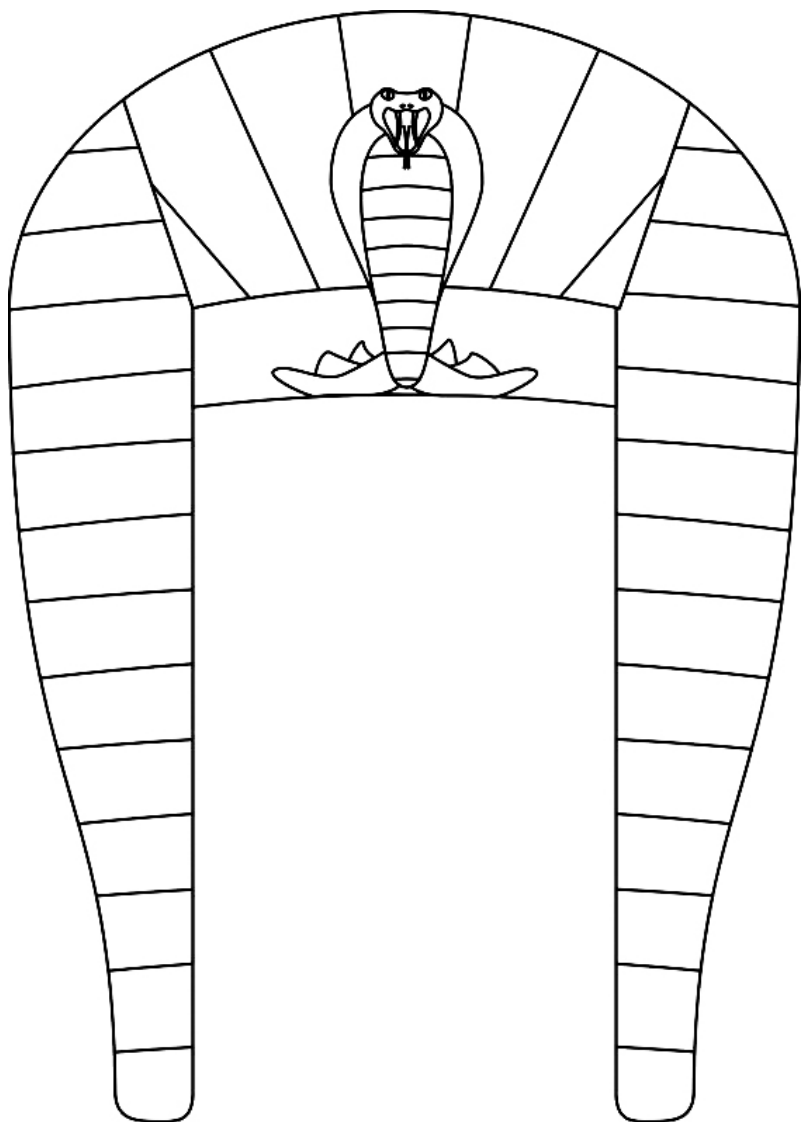
3. JÓZSEF ÁLMAI

A következő képet sokszorosítsuk 12-12 példányban! Fűzzünk bele fonalat. Az órán a gyermekek tegyék a fejükre először a kalászos képet, utána a csillagot. Nevezzünk meg egy gyermeket, aki József lesz. Játsszák el a történetet, ahogy a kalász és a csillagok meghajolnak József előtt.

4. JÓZSEF FOGSÁGBAN

Az alábbi sablon segítségével készítsünk mindenkinek fáraó-fejdísz!
Vágjuk ki a sablont rajzlapból, a gyerekek tetszés szerint színezzék ki.

5. JÓZSEF ÉS CSALÁDJA ÚJRA EGYÜTT

Játsszuk el a gyerekekkel, hogy milyen egy viszontlátás. Mekkora öröm, amikor régen látott rokonokat, barátokat újra üdvözölhetünk. Beszélgessünk róla, mondják el az érzéseiket a gyerekek.

6. ADVENT

Az adventről sokat lehet beszélgetni gyerekekkel, elmondhatják saját tapasztalataikat, élményeiket, a családjuk szokásait. Egy saját „csoport adventi koszorú” készítése nagy élmény lehet nekik. Ha erre nincs lehetőségünk, akkor készítsünk ünnepi teremdziszt!

Az alábbi sablont vágjuk ki egyszínű kartonból. Minden gyermeknek jusson minimum 2-2. Színezzék ki, díszítsék. Ehhez vihetünk fonalat, színes papírt, előre kivágott kiscsillagokat. Mindegyikbe fűzzünk fonalat, és ha van rá lehetőségünk, akkor a terem ablakába függesszük ki őket.

7. JÉZUS SZÜLETÉSE

Jézus születésének történetét az ismertetés után bátran játsszuk el a gyerekekkel. Általában minden gyülekezetben van pásztorjáték, betlehemezés, karácsonyi műsor a gyerekekkel, ahonnan valószínűleg ismerik már a történetet.

8. ANGyalOK ÉS PÁSZTOROK

Az angyalok fontos szerepe ebben az évben is előkerül. Készítsünk egy egyszerű, de nagyméretű (A/3, A/2) lapra egy angyalt. Ezt gyurmaragasztóval tegyük ki a terem ajtajára. Adjunk a gyerekeknek az „A” év 17. leckéjénél lévő sablonok alapján készített pásztor és bárányt. Ragasszák gyurmaragasztóval az angyal köré a kiszínezett pásztorokat és a bárányokat.

9. KARÁCSONYI KÉZMŰVESKEDÉS

Készítsük el a gyermekekkel a „mini betlehemet”!

10. A 12 ÉVES JÉZUS A TEMPLOMBAN

Rejtsük el Jézus képét a teremben. A gyerekek feladata, hogy minden segítség nélkül megtalálják a képet! Állítsuk párba a gyerekeket ehhez a játékhoz.

11. JÉZUS MEGKERESZTELKEDÉSE

Vigyük be hittanórára a keresztelőkancsót. Jézus megkeresztelkedése kapcsán beszélgetünk arról, hogy ma milyen egy keresztelő.

12. A KÁNAI MENYEGZŐ

A gyerekeknek fénymásoljuk le és osszuk ki a következő képet.

Az első 6 korsóban kékre színezzék a vizet. A második 6 korsót pedig pirosra, ami utal a borra.

Beszélgethetünk arról, ki volt már lakodalomban, mik a szokások.

13. CSODÁLATOS HALFOGÁS

Itt elővehetjük – ha van rá lehetőség – az előző évben készült nagy halat, és megnézhetjük, mennyi halat gyűjtöttünk rá.

14. BARTIMEUS MEGGYÓGYÍTÁSA

Játsszunk kitalálósdit! Kössük be az egyik önként jelentkezőnek a szemét. Adjunk különböző tárgyakat a kezébe, és találja ki, hogy mi lehet az. Utána beszélgetünk arról, miért nehezebb úgy élni, ha nem látunk.

15. JÉZUS A TENGEREN JÁR

Játsszunk bizalomjátékot! Állítsunk tőlünk egy-két lépésnyire egy önként jelentkezőt. Mondjuk neki, hogy dőljön bele a karunkba. Kössük be a szemét, és ismételjük meg így a játékot! Beszélgetünk róla, hogy miért nehéz megbízni valakiben. Melyik volt a nehezebb változat?

16. AZ IRGALMAS SAMÁRIAI

Ez a történet egy sokszereplős jézusi példázat. Adjunk lehetőséget a gyerekeknek eljátszani. Vihetünk fáslit is, hogy bekötözzék egymás „sérüléseit”.

17. A TÉKOZLÓ FIÚ

Játsszunk memóriajátékot a „tékozló fiú” történetének képeivel.

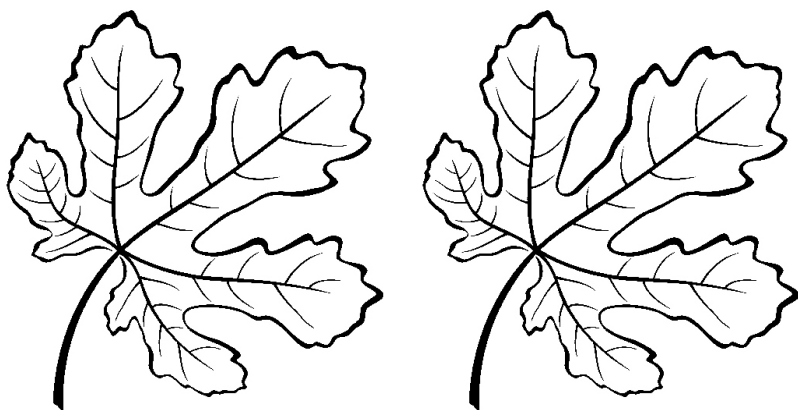
18. MÁRIA ÉS MÁRTA

Mutassuk meg az alábbi képet a gyerekeknek. Mondják el, mit látnak rajta, kik lehetnek azok. A történet megismerése után vegyük elő újra a képet. Beszélgessünk arról, hogy melyik szereplő mit gondolhatott, miért tesz jót azzal, amit tesz!

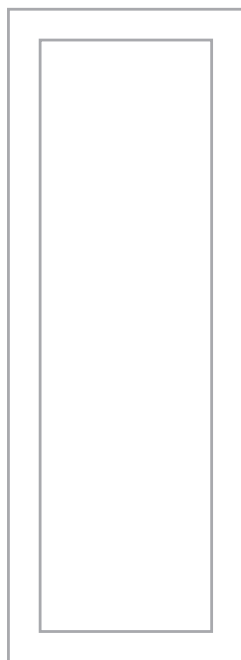
19. ZÁKEUS

A történethez kapcsolódóan rajzoljunk fügefalevelet. A gyerekek színezzék ki, ragasszuk fel egy nagy csomagolópapírra rajzolt fára.

20. JÉZUS IMÁDKOZNI TANÍT

Készítsük el a gyerekek saját könyvjelzőjét! Az alábbi kis angyalkát sokszorosítsuk! Mindenki kapjon egyet. Ragasszuk fel egy olyan papírcsíkra, mint ami mellette található! A gyerekek rajzolják rá óvodai jelüket. Ha van rá lehetőségünk lamináljuk – így tartósabb.

21. JÉZUS BEVONUL JERUZSÁLEMBE

A gyerekek rajzolják körbe a nyitott tenyerüket zöld papíron. Vágják ki, majd ragasszák fel spatulára. (Orvosi spatula hobbiboltban vagy gyógyszerértárban kapható.)

22. A GECSEMÁNÉ-KERTBEN

Vigyünk be kavicsokat (5-8 cm-eseket) az alkalomra. Kérjük meg a gyerekeket, hogy fessék ki őket.

Két faágból kössünk kereszt alakot. A kavicsokat rakjuk egy nagyobb edénybe, és állítsuk a közepére a keresztet. Ezzel szimbolizáljuk Jézus kereszthalálát.

23. FELTÁMADÁS

Kérjük meg a gyerekeket, hogy hozzanak kisebb befőttesüveget (bébiételeset) vagy üvegpoharat, amire otthon már nincs szükség. Jobb, ha előre értesítjük a szülőket, hogy mit szeretnénk.

Üvegfestékkel fessék ki a tavasz színeivel, így mécesstartót készítve.

24. HÚSVÉTI KÉZMŰVESKEDÉS

Készítsük el a füzetben található bárányt!

25. EMMAUSI TANÍTVÁNYOK

Fénymásoljuk le a gyerekeknek a következő képet! Nyolc különbséget kell megtalálniuk.

243

26. MISSZIÓI PARANCS

Az apostoli hitvallás kis képeiből készítsünk egy szemléltetést a teremben úgy, hogy felfűzzük egy zsinórra őket sorban és kirakjuk.

A gyerekek végezhetik a színezést.

27. PÜNKÖSD

Az „A” év 5. leckéjénél használt lángocskákat itt is felhasználhatjuk. Vágjunk ki minden gyermek számára egyet-egyet piros papírból.

Egy nagy rajzlapra (A/2) mindenki rajzolja fel a jelét. Jó, ha ezt ír-nyítjuk, hogy ne kerüljenek egymáshoz közel. Meg is vonalazhatjuk esetleg. Mindenki a saját jele fölé ragasszon oda egy kis lángocskát. Beszéljünk arról, hogy az első pünkösd után hogyan változott meg a tanítványok élete.

28. BÚCSÚZÁS

Nézzük végig, hogy mennyi szívecske gyűlt össze a hittanórák során. Beszélgessünk arról, hogy kinek mi volt a legjobb/legemlékezetesebb történet. Játsszunk, énekeljünk!

Gyermek-bibliaórai sorozat

BENCE GYŐZŐ

246

A gyerekbibliaórák történetei a közösség témakört járják körül. Igyekeztem úgy felépíteni, hogy különböző aspektusait tudjuk tanulmányozni a témának. Korosztályként vegyes csoportban (9-13 évesek) gondolkoztam, hiszen az istentisztelettel párhuzamosan futó gyerekalkalomról van szó.

Az órák 35-45 percesek, ez függ a helyi szokásoktól is. Készítettem egy általános óravázlatot, amelyet a saját gyerekbibliaóráinkon is használunk, és az adott alkalmakhoz írtam egy-egy ráhangoló játékot, néhány támpontot a történet feldolgozásához és egy-egy játékot, mely során visszajelzést kaphatunk, hogy a témában mennyire tudtak elmélyülni a gyerekek.

Közösség 10 aspektusa

Közösségbe teremtve:	Ádám és Éva Káin és Ábel
Közösségből kirekesztve:	Zákeus, A tíz leprás, A bűnös nő
Közösségre elhívva:	Péter elhívása Máté elhívása
Asztal közösség:	A nagy lakoma Az emmausi tanítványok Az ötezer ember megvendégelése

Örvendezők közössége:	A pásztorok A három napkeleti bölcs Az agg Simeon és Anna
Együtt az úton:	Az etióp kincstárnok A tanítványok a viharban Pálék hajótörése
A közösség mentő szeretete:	Pál menekülése Damaszkuszból Ráháb és a hírszerzők Mózes születése Menekülés Egyiptomba
Nincs emberem (egyedül):	Bethesda tava A gazdag és Lázár József a kút mélyén Jónás a cethal gyomrában
Közösség az ínségben:	Illés a sareptai özvegy házában Pál és Szilász Filippiben Három férfi a tüzes kemencében
Gyógyító közösség:	A négy barát A kapernaumi százados A pünkösdi csoda

Általános óravázlat

Itt található az óra javasolt menete. Minden órának hasonló ívet adtam, és a továbbiakban majd a 3., a 4. és az 5. pontokhoz fogok segédanyagot nyújtani. A 6. és 7. pontok egyéni előkészítést igényelnek, mert csoportonként változó lehet a korosztály és az érdeklődés, illetve a képességekben is nagy különbségek lehetnek. Ehhez jó munkát kívánok.

AZ ÓRA JAVASOLT MENETE

1. Imádság

Szent házadban megjelentem,
Én Istenem, áldj meg engem;
Hadd dicsérlek buzgón téged,
Vésd szívembe szent ígédet.
Ámen.

2. Jelenléti papírra színezzék ki az aktuális emberkét

3. Ráhangoló szituációs játék

4. A történet elmesélése

5. A történet feladatokban

Összesen hat játékkal fogom a játékokat feldolgozni. Mindegyik játék kérdezz–felelek típusú, de mindegyiknek van valami sajátossága, amittől izgalmassá, élvezetesé vagy éppen humorossá válik.

Négy sarok – Ebben a játékban a történethez kapcsolódóan tíz kérdés fog elhangozni, és minden kérdéshez négy válaszlehetőséget adunk. A válaszlehetőségekhez színek kódokat adunk, és ezt a négy különböző színt a terem négy sarkába (székre, földre vagy falra) kitesszük. A kérdés feltevése után a gyerekek önállóan kiválasztják maguknak a megfelelő sarkot. Aki jó helyre áll, pontot kap. Lehet úgy is, hogy minden sarokhoz kiteszünk két-három székot, és így csak a leggyorsabbak kapnak pontot.

Igaz/hamis – Az asztal közepére kiteszünk egy papírlapot (lehet rá rajzolni egy tenyeret is). Tíz állítást mondunk a történettel kapcsolatban, melyek egy része igaz, másik része hamis. Minden állítás után a gyerekeknek a középre letett papírlapra kell csapniuk. Jobb kézzel csapnak, ha az állítás igaz, ballal, ha az állítás hamis. A létszámhoz mértén arányosan az első néhány helyes választ adó kap pontot, azért, hogy aki nem tudja a választ, csak az ügyesebbeket másolja ösztönözve legyen a gyorsaságra. öt fő fölött érdemes két kört csinálni, hogy követhető legyen a játék.

Dili teszt – Szintén tíz kérdést teszünk fel a történettel kapcsolatban, itt is négy válaszlehetőség lesz, de a négyből kettő vagy három nyilvánvaló tévedés. Ezt nagy valószínűséggel mindenki hibátlanul tölti ki, ugyanakkor vicces dolog lehet, és megtapasztalják, hogy a humornak, a nevetésnek is van helye egy hittanórán.

A válasz én vagyok – Csoportokra osztjuk a gyerekeket (ha a létszám engedi, 4 fős csoportokra), és itt is tíz kérdést teszünk fel. A gyerekek

azonban előre elkészített kártyák vagy cetlik formájában kapnak húsz válaszlehetőséget (tehát vannak rossz válaszok is). Minden csapat ugyanazt a húsz kártyát kapja meg, amiben ott rejlik a tíz jó válasz. Ezeket a kártyákat egymás között elosztják. Körbe ülünk, és középre teszünk egy széket. Feltesszük a kérdést, és akinél ott van a helyes válasz, odarohan, leül, és azt mondja: „A válasz én vagyok”, majd bemondja a helyes választ. Nyilván az a csapat válaszolhat, akinek a játékosa hamarabb ér oda a számára kiosztott helyes válasszal.

Csapat szellem – A gyerekeket (minimum 3 fős) csapatokba osztjuk. Minden csapat kap egy kis időt, hogy magában újból átbeszélje a történetet. Majd feltesszük a megszokott tíz kérdésünket. De ezúttal csak három válaszlehetőséget adunk meg. A játékosok külön-külön válaszolnak a kérdésekre lapra feljegyezve válaszaikat. A csapat csak akkor szerez pontot, ha minden játékosa helyesen válaszolt. Figyelni kell, hogy közbe ne sűgjanak egymásnak. Ezért célszerű, ha a csapatok összekeverve ülnek.

Négy alak – A történetből kiemelünk négy szereplőt, akiket egy-egy plüssfigura vagy valamilyen tárgy jelképez. Feltesszük a kérdést, ami mindig a történet valamelyik szereplőjére vonatkozik, a helyes válaszhoz el kell venni az asztal közepéről a megfelelő figurát. Az nyer, aki leggyorsabban veszi el a megfelelő figurát.

6. A történet feladatlapon

7. Igés lap, vagy könyvjelző készítése a nap aranymondásából

8. Imádság

Házunkba is jöjj el velem,
Tedd templomoddá, Istenem,
Ha áldott volt bejövésem,
Legyen áldott kimenésem.
Ámen.

1. óra – Ádám és Éva

- ▶ 1Móz 2,4–3,24
- ▶ Aranymondás: „Nem jó az embernek egyedül lenni; alkotok hozzáillő segítőtársat!” (1Móz 2,18b)

RÁHANGOLÓ SZITUÁCIÓS JÁTÉK

A gyerekek közül kiválasztunk egy önként jelentkezőt, aki majd különböző feladatokat fog kapni. Olyan feladatokkal bízunk meg, amiket nehéz vagy egyszerűen lehetetlen egyedül megcsinálni. Például megkérjük, hogy az asztalt vigye arrébb, vagy egy hatalmas lepedőt hajtogasson össze úgy, hogy nem teríti ki az asztalra, sem a földre, vagy pedig a kezébe adunk sok-sok műanyag palackot, hogy azt vigye el a terem egyik végéből a másikba. A többiekkel pedig félre húzódunk, és megfigyeljük, hogy miként birkózik meg az önkéntes a feladattal. Ezt követően kérünk még egy jelentkezőt, aki segítőtje lesz, és újból végig csinálja a sorozatot. Ezúttal nyilván minden gyorsabb és egyszerűbb lesz. A feladat befejeztével leülünk és átbeszéljük, hogy milyen volt egyedül fáradozni, és milyen volt kettesben. Milyen érzés volt ezt belülről átélni és mit tapasztaltak a többiek, akik kívülről figyelték a történeteket.

250

Majd beszélgessünk arról, hogy kinek milyen élménye van arról, hogy egy feladatra egyedül maradt, és érezte, hogy milyen jó lenne egy segítőtárs. Vagy arról, hogy kinek volt olyan élménye, hogy valamit egyedül kellett megcsinálnia, és hirtelen valahonnan felbukkant egy segítség. (Ezt követően fel lehet vezetni a teremtés történetét.)

TÁMPONTOK A TÖRTÉNET FELDOLGOZÁSÁHOZ

A téma hangsúlya az, hogy nem jó az embernek egyedül lenni. Éppen ezért Isten alkotott nekünk segítőtársakat, hozzánk illőeket. Közösségre vagyunk tehát teremtve. Először is ott van a családi közösségünk, amibe Isten helyezett minket. Rajtuk keresztül is megtapasztalhatjuk Isten gondoskodását, hiszen a szüleink születésünk pillanatától kezdve vigyáznak ránk, táplálnak és ruháznak minket.

Aztán az Isten nemcsak a család közösségével ajándékozott meg minket, hanem barátokat is adott nekünk. Ők is lehetnek segítőtársaink, ők is kísérhetnek minket egész életünk során. Ezeket a közösségeket ünnepeljük az év során. A teremtés története arra is megtanít minket, hogy a közösség megtartó erő lehet a problémák közepette is.

Ádám és Éva hibát követett el, a bűn útjára tért, de az Éden-kertből kivette sem fordultak egymás ellen, hanem segítették egymást a küzdelmessé vált életben. Ők tehát nem csak a jóban, hanem a bűneset utáni nehézségekben is megmaradtak közösségként.

TÖRTÉNET FELADATOKBAN: A NÉGY ALAK JÁTÉK

A négy alak: Isten, Ádám, Éva, kígyó

Ültetett egy kertet Édenben (Isten)
Mély álomba merült (Ádám)
Elhagyja apját és anyját (Ádám)
Az oldalborda (Éva)
Évára fogott mindent (Ádám)
Ravasz volt (kígyó)
Szellős alkonyatkor, járt, kelt (Isten)
Elrejtőzött az Úr elől (Ádám és Éva)
Az első emberpárt kiűzte a kertből (Isten)
Az asszony a fejét tapossa. (kígyó)

2. óra – Kain és Ábel

- ▶ 1Móz 4,1–15
- ▶ Aranymondás: „A bűn az ajtó előtt leselkedik, és rád vágyódik, de te uralkodjál rajta.” (1Móz 4,7b)

RÁHANGOLÓ SZITUÁCIÓS JÁTÉK

1) Állítsuk a gyerekeket párokba, és minden gyereknek adjunk egy papírlapot. Kérjük meg őket, hogy rajzolják le a templomot. Erre érdemes megszabni egy idő keretet, mondjuk 3-5 percet, hogy a precízebb gyerekek se ússzanak el az idővel, és ők is be tudják fejezni a művüket. A feladat előtt tegyük a gyerekek számára egyértelművé, hogy minden párosnak egy rajzát ki fogjuk választani, amit aztán a lelkésznek ajándékozunk, hiszen most van a születésnapja. Nem, baj, ha nem lesz tökéletes, mert az a fontos, hogy örömet szerezzünk neki. Az idő lejártá után menjünk körbe, de minden párosnál csak az egyik rajzot nézzük meg tüzetesen, csak az egyik rajzhoz fűzzünk dicséreteket, csak az egyik rajzzal foglalkozzunk, a másikat pedig látványosan hagyjuk figyelmen kívül. És természetesen minden esetben azt válasszuk ki, amit alaposan szemügyre vettünk. Lehetőleg szép és jól sikerült

rajzokat is hagyjuk figyelmen kívül. Fontos az, hogy ne értékeljük egyáltalán.

2) A rajzok kiválasztása után kérdezzük meg a gyerekeket, hogy van-e valaki, aki elégedetlen a választással, van-e olyan, aki csalódott esetleg. Próbáljuk kihúzni belőlük a negatív érzéseket (szomorúság, csalódottság, harag, irigység). Akár konkrétan rá is lehet kérdezni, hogy ki érzi ezt vagy azt. Ezt követően mondjuk el nekik, hogy ez csak egy játék volt, és szándékosan hagyunk figyelmen kívül lettek egyeseket. A játék lényege pedig az volt, hogy megtapasztaljuk, milyen az, amikor igazságtalannak érezzük a világot, milyen az, amikor a másik sikere fáj nekünk, milyen az, amikor haragszunk, mert nem úgy történtek a dolgok, mint ahogy szeretnénk volna. Ilyenkor a bűn az ajtó előtt áll és leselkedik ránk. És ha beengedjük, képes lerombolni közösségeinket is. Ezzel szép lassan felvezethetjük Kain és Ábel történetét.

TÁMPONTOK A TÖRTÉNET ELMONDÁSÁHOZ

Kain és Ábel az Isten által teremtetett közösség részese volt, de közösségükbe beférkőzött a gonosz. Ahogy az aranymondásban is megtanulhatjuk, a bűn az ajtó előtt áll és leselkedik ránk. Várja, hogy mikor teheti tönkre az emberi kapcsolatainkat, barátságainkat, közösségeinket. Mert a közösség legnagyobb megtartó ereje az Istentől kapott szeretet, a gonosz pedig ezt akarja lerombolni. Ezért leselkedik ránk, hogy irigységet, haragot, sértődöttséget ébresszen bennünk. Éppen ezért, ahogy az Isten is mondja, uralkodjunk a bűn felett. Ne engedjük, hogy közénk és családtagjaink közé álljon, ne engedjük, hogy közénk és barátaink közé álljon, mert Kain és Ábel története is megmutatja nekünk, hogy milyen rombolást, durva pusztítást tud végezni a gonosz. Ábel meghalt, Kain pedig magányos lett. Ha hagyjuk, hogy a bűn beférkőzzön kapcsolatainkba, mi is egyedül maradhatunk, mert a bűn lerombolja közösségeinket. Uralkodjunk ezért rajta. Ez természetesen saját erőnkből nem, megy, de ha azt érezzük, hogy lesben áll a gonosz, ha a harag, féltékenység, irigység, megbántottság szikráját is érezzük, akkor hívjuk segítségül Jézust, hogy űzze el belőlünk ezeket a rossz érzéseket, és erősítsen meg minket a szeretetben.

TÖRTÉNET FELADATOKBAN: A NÉGY SAROK

Kijelöljük a négy sarkot (*piros, zöld, fehér, kék*)

1. Ki volt az idősebb fiú?

Piros: Kain.

Zöld: Ábel.

Fehér: Ikrek voltak.

Kék: Nem derül ki a történetből.

2. Mit dolgozott Kain?

Piros: Juhász.

Zöld: Halász.

Fehér: Földműves

Kék: Vadász.

3. Mi volt Ábel munkája?

Piros: Földműves.

Zöld: Tehénpásztor.

Fehér: Halász.

Kék: Juhpásztor.

4. Milyen áldozatot mutatott be Kain?

Piros: Gyümölcs.

Zöld: Kecse.

Fehér: Galamb.

Kék: Bárány.

5. Milyen áldozatot mutatott be Ábel?

Piros: Kos.

Zöld: Kecsebak.

Fehér: Bárány.

Kék: Marha.

6. Miért gerjedt haragra Kain?

Piros: Mert az Úr jobban szerette Ábelt.

Zöld: Mert az ő áldozata nem lett jó illatú.

Fehér: Mert az Úr csak Ábel áldozatára tekintett.

Kék: Mert az Úr nem dicsérte meg őt.

7. Hol ölte meg Kain Ábelt?

Piros: A sátrában.

Zöld: Kint a mezőn.

Fehér: Az erdő sűrűjében

Kék: Az áldozati oltár mellett.

8. Ki kiáltott az Úrhoz?

Piros: A kétségbe esett Kain.

Zöld: Ábel kiontott évre.

Fehér: A haldokló Ábel.

Kék: A gyászoló anya.

9. Mi lett Kain büntetése?

Piros: Meghalt.

Zöld: Rabszolga sorba került.

Fehér: Nem lehet utódja.

Kék: Bujdosó lett.

10. Hányszorosan kell bűnhődni annak, aki megöli Kaint?

Piros: Hétszeresen.

Zöld: Tízszerezen.

Fehér: Százszorosan.

Kék: Ezerszeresen.

3. óra – Zákeus

- ▶ Lk 19,1–10
- ▶ Aranymondás: „Akik ezt látták, mindnyájan zúgolódtak, és így szóltak: Bűnös embernél szállt meg.” (Lk 19,7)

RÁHANGOLÓ SZITUÁCIÓS JÁTÉK

A ráhangolódó játékhoz, előkészítünk négy darab A4-es papírlapot, amelyeken különböző feliratok lesznek. Ezek a feliratok egy iskolai ebédlő asztalközösségeit fogják jelölni. A négy asztal a következők lesz:

Egy jókedvű nevetgélő, asztaltársaság	Izgalmas témákról beszélgető asztalközösség
Csendesen társalgó csapat	Egyedül ülő fiú, akiről mindenki tudja, hogy lop az osztálytársaitól, csúnyán be- szél és sokat verekszik

Ezeket kitesszük egy-egy székre, a terem négy sarkába. A gyerekek körbe mehetnek és kiválaszthatják, hogy ki hova ülne le szívesen. Kinek a társaságába vágyakoznak, hol éreznék jól magukat. Mindenki álljon oda, ahhoz a székhez, amelyik csapat szimpatikus neki. Ezek után beszéljessünk, ki mi alapján választott helyet magának. Majd nézzük meg, hogy miért nem választotta senki sem az egyedül ülő fiút. Vagy ha választotta valaki, akkor azt beszéljük át, majd kérdezzük meg a többieket, hogy mit szólnak hozzá. Végül pedig mondjuk el nekik, hogy a mai történetben Jézus is választani fog majd magának egy asztalt, figyeljük meg, melyiket.

TÁMPONTOK A TÖRTÉNET ELMONDÁSÁHOZ

Zákeus mint vámszedő viszonylag magányos ember lehetett. Nyilvánvaló, hogy a vámszedőkkel és a hozzá hasonló zsugori emberekkel lehetett valamiféle kapcsolata, de azt nem igazán lehet közösségnek nevezni. Őt a gazdagság és a fényűzés annyira magával ragadta, hogy ezért minden elvét képes volt feladni. Mivel nem csak becsületes úton jutott vagyonához, hanem az embereket gyakran átverte, vagy vissza élt tájékoztatatlanságukkal, ezért az emberek megvetették őt és a hozzá hasonló vámszedőket. Így mindenféle közösségből kikerülve élt gazdagságában. De nem csak kiközösítették, nem csak elfordultak tőle az

emberek, hanem rásütötték a bűnös bélyegét. A hangsúlyt arra szeretném helyezni, hogy bár közösségre lettünk teremtve, és Jézus is azt a parancsolatot adta nekünk, hogy szeressük felebarátunkat, mint magunkat, mi gyakran ítélkezünk és kirekesztünk másokat a közösségből. Ezt a döntést a másik ember cselekedetei alapján tesszük meg. De Jézus megmutatja ebben a történetben, hogy ő szeretne mindenkit a közösségébe meghívni, és szeretné, ha mi is így tennénk, követve őt. Hogy ne azt nézzük, hogy mit tett vagy mit mondott a másik ember, hanem meglássuk azt, hogy ő is ugyanolyan ember, mint mi, akinek szüksége van Isten szeretetére.

TÖRTÉNET FELADATOKBAN: A VÁLASZ ÉN VAGYOK

A húsz szókártya:

Jerikó.	Jeruzsálem.	Nevén szólította.	Négyszeresét.	Ötszörösét.
Fővámszedő.	Árus.	Megkérdezte, hogy hívják.	Vagyona felét a szegényeknek adta.	A templomnak adja mindenét.
Alacsony volt.	Púpos volt.	Örvendeztek.	Üdvösséget.	Ellenségeket.
Vadfügefá.	Vadkörtefa.	Zúgolódtak.	Az elvesztettet megkeresni.	Igazságot szolgáltatni.

1. Melyik városban játszódik a történet?
2. Mi volt Zákeus foglalkozása?
3. Mi volt Zákeus külső ismertetőjele?
4. Hova mászott fel Zákeus?
5. Mit csinált vele Jézus?
6. Mit csináltak a szemtanúk?
7. Milyen felajánlást tett Zákeus?
8. Hányszorosát adja vissza annak a pénznek, amit kizsarolt?
9. Mit szerzett Zákeus ezen a napon?
10. Miért jött az Emberfia?

4. óra – A tíz leprás

- ▶ Lk 17,11-19
- ▶ Aranymondás: „Jézus, Mester, könyörülj rajtunk!” (Lk 17,13)

RÁHANGOLÓ SZITUÁCIÓS JÁTÉK

Az óra előtt készítünk kártyákat zöld, piros és kék színben, 40-40-20%-os elosztásban. A kártyákon feladatok lesznek, amiket a gyerekeknek végre kell hajtaniuk. A játék során a kirekesztettséget fogjuk bemutatni, és a kék játékosok lesznek azok, akiket a többiek kirekesztenek. Erről a játék előtt nem szabad a gyerekeket tájékoztatni, csak annyit kell nekik elmondani, hogy a kártyákon levő feladatokat kell végrehajtaniuk és azt, hogy a játékot az nyeri, aki leg hamarabb teljesíti a feladatait. A gyerekek a kezükben levő kártyák színe alapján fogják tudni, hogy ki melyik csapathoz tartozik.

A kártyákra következő feladatok legyenek írva:

Piros kártya	Zöld kártya	Kék kártya
- Minden piros játékostól kérj egy rajzolt szívet a lapodra! - Minden zöld játékostól kérj egy virágot a lapodra! - Kerüld el a kék játékosokat, mert ők fertőző betegek, és kisatírozzák a virágaitokat és a szíveket, és ne is rajzoljatok semmit a lapjukra!	- Minden piros játékostól kérj egy rajzolt szívet a lapodra! - Minden zöld játékostól kérj egy virágot a lapodra! - Kerüld el a kék játékosokat, mert ők fertőző betegek, és kisatírozzák a virágaitokat és a szíveket, és ne is rajzoljatok semmit a lapjukra!	- Minden piros játékostól kérj egy rajzolt szívet a lapodra! - Minden zöld játékostól kérj egy virágot a lapodra!

A játék végeztével leülünk és megkérdezzük, hogy kinek, hogy sikerült a játék, és megkérdezzük a kékektől, hogy miért nem sikerült nekik összegyűjteni semmit, a zöldektől és a pirosaktól pedig megkérdezzük, hogy miért nem adtak a kékeknek virágot és szívet. És ezek alapján felvezetjük a történetet.

TÁMPONTOK A TÖRTÉNET FELDOLGOZÁSÁHOZ

A tíz leprás ember betegsége miatt rekedt ki a közösségekből, hiszen a tisztasági szabályok szerint külön kis kolóniában kellett élniük.

Így elszigetelve a társadalomtól nem is érintkezhetek az egészséges emberekkel. Természetesen nekik lehetett közösségük, a sorstársaikkal, akikkel együtt szenvedtek, de családjukkal, rokonaikkal, barátaikkal megszűnt a közösségük. Ki kellett válniuk belőle. Egyáltalán nem tehettek róla, de mégis bele kellett törődniük ebbe a helyzetbe. A közösség kizárta őket, mert betegségük miatt veszélyessé váltak a többi emberre nézve. Ebben a történetben arra szeretném helyezni a hangsúlyt, hogy milyen érzés kívül rekedni egy közösségből. Milyen rossz, amikor kizárnak minket a többiek, amikor nem kívánt személyekké válunk. De ilyenkor is megtapasztalhatjuk azt, hogy Jézus nem hagy minket magunkra. Felénk fordul, és közösségre hív minket.

TÖRTÉNET FELADATOKBAN: DILI TESZT NEVŰ JÁTÉKKAL

1. Merre tartott Jézus?

A: A kisbolt felé.

B: Jerikó felé.

C: Los Angeles felé.

D: Jeruzsálem felé.

2. Kikkel találkozott Jézus?

A: Fradi ultrákkal.

B: Tíz leprással.

C: Jegyellenőrökkel.

D: Tíz pestissel.

3. Mit kiabáltak neki?

A: „Hajrá lilák!”

B: „Százasér’ a lapos elem!”

C: „Jézus, Mester, köszörsz rajtunk!”

D: „Jézus, Mester, adj nekünk enni!”

4. Hova küldte el őket Jézus?

A: A papokhoz.

B: Kenyába.

C: A prófétához.

D: Egy kiló kenyérért a boltba.

5. Mi történt velük út közben?

A: Lerobbant a buszuk.

B: Megtisztultak.

C: Elmúlt az éhségük.

D: Találkoztak Chuck Norisszal.

6. Hányan tértek vissza Jézushoz?

A: Mind a tízen, plusz Chuck Norris.

B: Csak egy.

C: Mindannyian.

D: Öten, mert a többiek visszafele is eltévedtek.

7. Hogyan adott hálát Jézusnak a gyógyult leprás?
 A: Vitt egy doboz bonbont neki.
 B: Arcra borult a lábai előtt.
 C: Megcsókolta a lábait.
 D: Elénekelte neki a az Erős vár a mi Istenünket
8. Hova valósi volt, aki visszatért?
 A: Pesti srác.
 B: Samáriai.
 C: A Tatuinról jött.
 D: Miskolci rocker volt.
9. Mit kérdezett Jézus a visszatérőtől?
 A: „Tejet nem hoztál?”
 B: „Hol van a többi kilenc?”
 C: „Nem láttad Chuck Norrist?”
 D: „Mennyi az idő?”
10. Hogy bocsájtotta útra Jézus!
 A: „Menj el, hited megtartott téged.”
 B: „Induljunk, mert kezdődik a Barátok közt.”
 C: „Menj el, mert a családod már vár rád.”
 D: „Menj haza, s nézd meg ott vagyok-e?”

5. óra – A házasságtörő asszony

- ▶ Jn 8,1–11
- ▶ Aranymondás: „Hol vannak a vádlóid? Senki sem ítélte el téged?” (Jn 8,10)

RÁHANGOLÓ SZITUÁCIÓS JÁTÉK

Gondolják végig a gyerekek, hogy van-e olyan osztálytársuk, aki ki van rekesztve az osztályból, azért mert folyton verekszik, vagy sokat füllent, vagy mindig piszkálódik, vagy csal a játékokban. Ismernek-e ilyen gyereket. Miért nehéz vele közösségben lenni?

Ezek átbeszélése után készíttessünk a gyerekekkel egy lelkiismereti tükröt. Ez egy előre elkészített lista, amin – őszintén magukba nézve – ki kell pipálni azokat a tetteket, amiket már ők is elkövettek.

Tíz ötlet a listára (de ez bővíthető): 1. Volt már, hogy puskáztam dolgozat írás közben. 2. Volt már, hogy egy rossz jegyet nem mondtam el otthon. 3. Volt már, hogy lódtítottam valamelyik barátomnak. 4. Volt már olyan, hogy cukkoltam valakit egy gyengesége miatt. 5. Volt már olyan, hogy nem tartottam be a szabályokat egy játékban, mert nyerni szerettem volna. 6. Volt már olyan, hogy a pokolba kívántam a testvéremet/barátomat. 7. Volt már, hogy valakit kirekesztettem a játékból. 8. Volt már, hogy valakinek a titkát kibeszéltem másoknak. 9. Volt

már, hogy lemásoltam valaki házfeladatát. 10. Volt már, hogy valakit szándékosan bántottam.

A lelkiismereti tükör elkészítése után mondjuk el a gyerekeknek, hogy Jézus nem mérícskéli a vétkeket. Számára minden vétek ugyanolyan súlyú. Tehát, amikor kirekesztünk valakit a rosszasága miatt, gondoljunk arra, hogy nekünk is van vaj a fülünk mögött. Ezután mondjuk el a házasságtörő asszony történetét.

TÁMPONTOK A TÖRTÉNET ELMONDÁSÁHOZ

A házasságtörő asszony nyilvánvaló vétket követett el. Tetten is érték. Fontos azt tudni, hogy elsősorban azért vitték Jézus elé, hogy Jézust próbára tegyék. Kíváncsiak voltak rá, hogy mit fog mondani, mit fog tenni. De a mi szempontunkból nézve most az a hangsúlyos, hogy az asszony vádlói ujjal mutogattak rá, és ezzel kitaszították őt a közösségükből. Különleges az, ahogy Jézus visszaemeli őt a közösségbe. Azt mondja, hogy az vesse rá az első követ, akinek nincsen bűne. És amikor a vádlók magukba néztek, rájöttek arra, hogy ők sem különbek. Ők is vétkeztek, őket is sok bűn terheli. Amint ezt felismerik, szép lassan elhagyják a templomot, mígnem egyedül marad az asszony Jézus előtt. Ezzel Jézus rávilágított arra, hogy se a teremtettségünkben sem a bűnös voltunkban nem különbözünk egymástól. Mindenki híjával van Isten kegyelmének. És ez számunkra is elgondolkoztató lehet, amikor valakit kirekesztünk. Vajon joggal tesszük-e meg? Mert lehet, hogy bosszant minket a viselkedése, lehet, hogy mindig piszkálódik, vagy hősködik, vagy sokat lódít, esetleg kihúzza magát a feladatok alól, de rá kell ébrednünk arra, hogy ilyen alapon mi is lehetnénk azok, akiket kirekesztenek. Nekünk is sok hibánk van, mi is gyakorta vétkezünk, mert mi is emberek vagyunk. A „bagoly mondja verébnek” effektust mutatja be a történet, ami bizony ránk is jellemző. De mi sem vagyunk különbek, mi is rászorulunk Isten irgalmára, arra a bátorító szóra, hogy „...menj el, és többé ne vétkezz!”

TÖRTÉNET FELADATOKBAN: CSAPATSZELLEM NEVŰ JÁTÉKKAL

1. Hol történt mindez?

A: Az Olajfák hegyén.

B: A templomban.

C: Az ékes kapunál.

2. Kik vitték oda az asszonyt?
A: Írástudók és a főpapok.
B: Főpapok és farizeusok.
C: Írástudók és farizeusok.
3. Mivel vádolták a nőt?
A: Házasságtöréssel.
B: Lopással.
C: Istenkáromlással.
4. Mit csinált Jézus a vádat hallva?
A: Kihallgatta őket.
B: Ujjával a porba írt.
C: szótlánul nézett rájuk
5. Mit felelt a további faggatózásra Jézus?
A: „Aki büntelen, az vesse rá az első követ.”
B: „Aki bűnösnek találja, az vesse rá az első követ.”
C: „Aki hűtlen, az vesse rá az első követ.”
6. Mit csinált ezután Jézus?
A: Mélyen a szemükbe nézett.
B: Lehajolt, és tovább írt.
C: Háta fordított nekik.
7. Mit csináltak a vádlók?
A: Megvárták, míg befejezi az írást.
B: Elmentek kövekért.
C: Egymás után kimentek.
8. Mit kérdezett Jézus az asszonytól?
A: „Mitől félsz még?”
B: „Hol vannak a vádlóid?”
C: „Miért nem mész el te is?”
9. Senki nem ítél el téged? – kérdezte Jézus az asszonyt. Ő hogyan felelt erre?
A: „Egyedül te Uram.”
B: „Senki, Uram.”
C: Nem felelt, csak csendben hallgatott
10. Mivel küldte el őt Jézus?
A: Menjen el, és többé ne vétkezzen.
B: Menjen el, és adjon hálát az Istennek.
C: Menjen el és kérjen bocsánatot a férjétől.

6. óra – Péter elhívása

- ▶ Lk 5,1–11
- ▶ Aranymondás: „Menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok, Uram!” (Lk 5,8)

RÁHANGOLÓ SZITUÁCIÓS JÁTÉK

A történethez egy interjút készítünk a halászokkal. Ez a játék előre elkészített kérdésekkel és válaszokkal fog működni. A riportert mi játszuk, a fáradt halászokat pedig a gyerekek fogják alakítani. Lehet úgy is játszani, hogy minden gyerek kap kérdést és választ, de lehet, úgy is, hogy néhány önként jelentkező lesz az interjúalany. A riporter kérdéseket fog feltenni, amikre a választ a gyerekeknek kiosztjuk, de nekik nagyon figyelniük kell, hogy észre vegyék, melyik kérdésre kell válaszolniuk a kezükben levő válasszal. A riporter szövegét egyben közlöm, a halászok válaszait egy táblázatban írom le.

- ▶ **Riporter:** Köszöntöm kedves nézőinket innen a Genezáreti tó partjáról, ahol egy halászhajó legénységével fogok beszélgetni a halászat rejtelméről, nehézségeiről és örömeiről. Itt állok Simon Péter hajója mellett, és izgatottan kérdezem, hogy hogy sikerült az éjszakai halászat?
 - Mi lehet annak az oka, hogy nem fogtak semmit?
 - Mit lehet ilyenkor tenni?
 - Akkor ma nem is lehet friss halat kapni a piacon?
 - Nem lenne érdemes még egy kicsit beeezei és kivetni a hálótak?
 - Nem is szoktak nappal halászni ezen a tavon?
 - Milyen mély egyébként ez a tó?
 - Az nem semmi. És látom itt az összehajtogatott hálójukat, mekkora egy ilyen háló?
 - És hogyan használják ezt?
 - Mikor lehet újabb nagy fogásra számítani?
 - Köszönöm szépen, hogy egy ilyen fárasztó éjszaka után is időt szakítottak ránk, kívánunk sikeres halászatot. Nézőinktől pedig elbúcsúzunk. Viszontlátásra!

– Sajnos, nagyon rossz éjszakánk volt, és nem fogtunk semmit, egész éjszaka fáradoztunk, de hiába, üresen maradtak a hálók.
– Nem tudom, talán az, hogy most éjszakára sem hűlt le annyira a levegő és a halak nem élénkültek fel.
– Semmit nem lehet tenni, bele kell törődni abba, hogy ez egy sikertelen nap volt, aztán hazamenni aludni egyet, és este újult erővel visszatérni.

– Olyat, amit mi fogtunk, nem, de azért biztos, voltak olyanok, akik sikere- sebbek voltak nálunk.
– Egyáltalán nem. Nappal teljesen reménytelen dolog a halászat. A meleg miatt mélyebbre úsznak a halak, ott hűsölnek, majd este kipihenten víz- szatárunk.
– Legmélyebb pontja 43 méter mély, de átlagban is 25 méter mély.
– Kifeszített állapotában 5 méter széles és 200 méter hosszú.
– Két hajó közé kifeszítjük, és a part felé hajózva összegyűjtjük velük a ha- lakat.
– Majd, ha az Isten megsegít. Talán a következő éjszaka.

A ráhangoló játék után pedig felvezetjük a történetet azzal, hogy az Isten valóban megsegítette ezeket a halászokat, de nem a következő éjszaka, hanem már aznap délután.

TÁMPONTOK A TÖRTÉNET ELMONDÁSÁHOZ

Jézus közösségre hív el minket. Ezzel fogunk most foglalkozni a következő két hétben. Péterék történetében az a különleges, hogy váratlanul lép be az életükbe Jézus. A napi teendőiket végzik, a megszokott módon teszik a dolgukat, amikor egyszer csak megjelenik előttük Jézus. És az egész történetből érződik, hogy nem öltetszerű ez a meghívás, hanem teljesen tudatos. Péter már ismerte Jézust, hiszen az anyósát ő gyógyította meg, látta már azt, hogy milyen hatalom lakik benne. Ezért is engedte be a hajójába, és ezért mondta azt, hogy a te szavadra megteszem, bedobom a hálókát a vízbe. Az ő szavára megtette, mert amúgy egy lehetetlen ötletnek tűnhetett a nappali halászat, hiszen a halak a nagy meleg miatt nappal a tó fenekén, a hűvös iszapban húzódtak meg. De Jézus szavára megtette, mert bízott benne. A csodálatos halfogás után, azonban félelem fogta el őt. Nem értette, miért közeledik hozzá Jézus, amikor ő egy tökéletlen, bűnös ember. A félelem miatt akarta elküldeni Jézust. De Jézus azért jött, hogy elhívja őt, új életre hívja őt. És végül az ő szavára egy újabb lehetetlen küldetésre indult Péter, elindult, hogy ő, a tanulatlan halász Jézust követve emberhalász legyen. Ez a történet bátorságot adhat nekünk, hogy mi is hallgassunk Jézus szavára, mi is el tudjunk indulni, amikor hív minket a közösségbe és a szolgálatra. Ne mondjuk azt, hogy nem vagyok rá alkalmas, mert Jézus számára semmi sem lehetetlen.

TÖRTÉNET FELADATOKBAN: IGAZ/HAMIS JÁTÉKKAL

1. A halászek éppen halászatra készültek. (H)
2. Jézus a hajó tatjára állva tanította a sokaságot. (H)
3. A tanítás után halászatra akart indulni Péterékkel. (I)
4. Péterék egész éjjel halásztak, tele volt az összes háló. (H)
5. Péter annak ellenére kiment halászni, hogy éjjel nem fogtak semmit. (I)
6. Csak két hajóval tudták kihúzni a rengeteg halat. (I)
7. Négy hajót megtöltöttek a tömérdek hallal. (H)
8. Péter el akarta küldeni Jézust, mert méltatlannak találta hozzá magát. (I)
9. Jézus azt mondta, hogy pásztorokká teszi őket. (H)
10. Jakabot otthagya a többiek követték őt. (H)

7. óra – Máté elhívása

- ▶ Mt 9,9–13
- ▶ Aranymondás: „Kövess engem! Az felkelt és követte őt.” (Mt 9,9b)

RÁHANGOLÓ SZITUÁCIÓS JÁTÉK

A gyerekeket megkérdezzük, hogy ki szeret utazni. Kinek mennyi volt az a leghosszabb idő, amit az otthonától távol töltött? Mennyit szoktak készülődni az útra? Majd ismertessük velük a következő szituációt.

Egyik délután mikor hazaérnek az iskolából, a szüleik azzal fogadják őket, hogy most az egész családnak el kell utaznia egy távoli, izgalmas vidékre, és nem tudjuk, hogy mikor jöhetnek haza, még az is lehet, hogy soha nem térhetnek vissza. Az indulás is nagyon közel van, csak néhány perc áll a rendelkezésükre, hogy összehajigoljanak egy táskányi cuccot. A feladatuk az, hogy egy papírra három perc alatt rajzolják le, mit vinnének magukkal, ami be is férne egy nagy bőröndbe vagy táskába. Ezek után nézzük meg, ki mit vinne magával, majd felvesszük a történetet azzal, hogy volt egy ember, akinek egy ilyen utazás előtt nem volt semmi ideje összehajigolni. Aztán elmondjuk a történetet.

TÁMPONTOK A TÖRTÉNETHEZ

Sok közös vonás mutatkozik Zákheus történetével és Péter elhívásának a történetével is. Hiszen Zákheus is hasonlóan egy vámszedőről van szó, akit Jézus megszólított, akivel aztán Jézus asztalhoz telepedett, és ez sokakban felháborodást keltett. Péter elhívásával pedig az teszi hasonlóvá a történetet, hogy Jézus szavára rögtön elindult és mindent

hátrahagyott az addigi életéből. Erre szeretném most a hangsúlyt helyezni. Máté életében nagy szerepet játszott a gazdagság. Nem hiába választotta ezt a munkát, hiszen a vámszedők könnyen meggazdagodtak. Volt tehát egy szenvedélye, amit mindennél jobban szeretett. Imádva szerette a pénzt, a vagyont, a gazdagságot. Viszont amikor Jézus elé lépett és rátekintett, valami különleges dolog történt Mátéval. Nem tudjuk, hogy Máté már hallott-e korábban Jézusról, nem tudjuk, hogy ismerte-e, tudta-e, hogy ki áll előtte, de valószínűleg elég volt neki hallani Jézus szelíd és békés hangját, elég volt neki az a tekintet, amiből a szeretet és az alázat áradt felé. Elég volt neki ahhoz, hogy mindent otthagyva elinduljon valami igazán tartalmas új életre. Mert hiába gyűjtögette a kincseket, üres, céltévesztett volt az élete. Jézus viszont olyan útra hív minket, amely igazi értelmet, igazi célt ad az életünknek. A kérdés az, hogy mi miért vacillálunk annyit, miért mérlegelünk olyan sokat, és Jézus szavában miért nem tudunk úgy megbízni, mint Péter és Máté vagy a többi tanítvány. Ez a történet bátoríthat minket, hogy merjünk továbblépni, merjük hátra hagyni a régi életünket, a régi „szerelmeinket”, amik elválasztanak minket Jézustól a vele való közösségtől.

TÖRTÉNET FELADATOKBAN: A NÉGY SAROK JÁTÉKKAL

1. Hol látta meg Jézus Mátét?

Piros: A piactéren állva.

Zöld: A vámnál ülve.

Fehér: Szembe jött vele az úton.

Kék: A templom mellett ült.

2. Mi volt Máté foglalkozása?

Piros: Kofa.

Zöld: Vámszedő.

Fehér: Kereskedő.

Kék: Koldus.

3. Mit mondott Jézus Máténak?

Piros: „Légy a vendégem.”

Zöld: „Térj meg!”

Fehér: „Kövess engem!”

Kék: „Kelj fel, és járj!”

4. Mit tett Máté Jézus szavára?

Piros: Szétosztotta vagyonát.

Zöld: Összepakolt és követte őt.

Fehér: Azonnal követte őt.

Kék: Titokban utána ment.

5. Kik csatlakoztak még hozzájuk a vacsoránál?

Piros: Írástudók.

Zöld: Farizeusok.

Fehér: Árusok és kereskedők.

Kék: Vámszedők és bűnösök.

6. Kik látták meg ezt a különös vendégséget?

Piros: Jézus tanítványai.

Zöld: Az asszonyok.

Fehér: A farizeusok.

Kék: A papok.

7. Kinek tették szavá ezt a farizeusok?

Piros: Jézus anyjának.

Zöld: Máténak.

Fehér: A tanítványoknak.

Kék: Jézusnak.

8. Kikhez hasonlítja a bűnösöket Jézus?

Piros: Az árva gyerekekhez.

Zöld: Betegekhez.

Fehér: Elveszett juhokhoz.

Kék: A vámszedőkhöz.

9. Mit kíván Jézus az áldozatok helyett?

Piros: Adományokat.

Zöld: Irgalmasságot.

Fehér: Jó kedvet.

Kék: Imádságos életet.

10. Kiket hív Jézus magához a történet szerint?

Piros: A bűnösöket.

Zöld: Az elveszetteket.

Fehér: Az igazakat.

Kék: Az irgalmasokat.

8. óra – A nagy lakoma

▶ Lk 14,15–24

▶ Aranymondás: „*Boldog az, aki az Isten országának vendége.*” (Lk 14,15)

RÁHANGOLÓ SZITUÁCIÓS JÁTÉK

Egy gyors körkérdésben szedjük össze a gyerekek álmait, hogy ki milyen koncertre, focimeccsre, kalandparkba, vidámparkba vagy utazásra szeretne eljutni. Mindenki gondolja végig és válasszon ki egy helyet vagy eseményt. Ezeket akár fel is lehet írni egy lapra vagy táblára. Fontos az, hogy mindenki mondjon valamit, ami azért egy kicsit álomszerű. Majd miután összeszedtük ezeket a dolgokat, akkor képzeljék el a gyerekek azt, hogy ezek az álmok, vágyak, kívánságok mind megvalósulnak, mert valamilyen játékban megnyerték a belépőket. Mindössze annyit kell tenni, hogy az adott napot rá kell szánni ezekre a nagyszerű programokra. Ki az, aki kihagyná ezt a nagy lehetőséget? Mit szólnának, ha a koncerten, a meccsen, a vidámparkban vagy bárhova, ahova elutaznak, lenne egy csomó üres hely, mert sokan a nyertesek közül mégsem mentek el? Mit gondolnának azokról az emberekről, akik ezt a lehetőséget kihagynák? Milyen okot tudnának elképzelni, ami miatt esetleg ők kihagynák?

Ezek után áttérünk a történetünkre, ahol egy nagyszerű meghívást kaptak az emberek, lássuk, hogy viselkedtek történetünk szereplői.

TÁMPONTOK A TÖRTÉNET ELMONDÁSÁHOZ

A következő három alkalmon az asztalközösséggel fogunk foglalkozni. Elsőként a nagy lakoma példázatát vesszük szemügyre, amelyben Jézus az Isten országát egy nagy lakomához hasonlítja. Micsoda megtiszteltetés és öröm az, ha meghívunk minket egy esküvőre vagy egy születésnapozásra, de már annak is tudunk örülni, ha csupán egy fagylaltra hívnak meg, vagy valaki megkínál minket a csokijából, vagy gumicukrából. Jóleső érzés, hiszen ha valaki meghív minket, vagy megosztja velünk azt, amije van, abból egyértelművé válhat számunkra, hogy fontosak vagyunk számára. Mi is csak olyanokat szoktunk meghívni magunkhoz, akik számunkra kedvesek. Ha megtiszteltetés és öröm egy születésnapi meghívás, akkor mit mondhatunk Isten meghívásáról, aki a mennyi lakomára hív minket. Hihetetlen dolog, hogy meghívót kapunk Istentől, hiszen ez annak a jele, hogy szeret minket, fontosak, kedvesek vagyunk a számára. Ő velünk akar vacsorázni. A példázatból viszont azt látjuk, hogy vannak olyanok, akik mégsem becsülik meg ezt a meghívást, hanem inkább magukkal foglalkoznak, inkább kimentésüket kérik, hogy a frissen szerzett vagyonukban gyönyörködjenek, vagy más örömek után nézzenek. Ez a példázat is segíthet minket, abban, hogy komolyan vegyük a meghívást a mennyi lakomára. Hogy örömünk valóságos legyen, és készüljünk rá, már most éljünk vele, mert ezt a meghívást tényleg nem érdemes elmulasztani.

TÖRTÉNET FELADATOKBAN: IGAZ/HAMIS JÁTEKKAL

1. Jézus így szólt: „Boldog az, aki az Isten országának vendége.” (H)
2. Jézus példázata egy menyegzőről szól. (H)
3. Egytől egyig mentegetőzni kezdtek a meghívott vendégek. (I)
4. Az első így szólt: „Erdőt vettem, kénytelen vagyok kimenni, hogy meg nézzem.” (H)
5. A második így szólt: „Öt iga ökröt vettem, meg kell etetnem azokat.” (H)
6. A harmadik így szólt: „Most nősültem, azért nem mehetek.” (I)
7. A ház ura ezt hallva elszomorodott. (H)
8. Ezután meghívta a nyomorékokat és a szegényeket. (I)
9. Még így sem telt meg a ház vendégekkel. (I)
10. A szolgának az utak és a kerítések mentéről kellett bekényszeríteni az embereket. (I)

9. óra – Az ötezer ember megvendégelése

- ▶ Jn 6,1–15
- ▶ Aranymondás: „Szedjétek össze a felesleges darabokat, hogy semmi ne menjen kárba.” (Jn 6, 12)

RÁHANGOLÓ SZITUÁCIÓS JÁTÉK

Közösen tervezzünk meg egy piknikezést a bibliaórák csoporttal. Találjuk ki, hogy milyen szendvicseket készítenénk, és számoljuk ki, hogy ki mennyit enne és összesen mennyit kéne költeni a bevásárlásra. Írjuk fel egy lapra a vásárlási listát, és rajzoljuk le mindazt, amire szükségünk van. Lerajzoljuk a kenyeret vagy zsömlét, a vaját, sajtot, kolbászt, zöldségeket. Amint ezt elkészítettük, kérdezzük meg a csoporttól, hogy mit gondolnak, mennyibe kerülne, ha nem csak mi vennénk részt a pikniken, hanem ha még néhány ember csatlakozna hozzánk, szám szerint ötezer. Tippeljék meg mennyibe kerülne. Majd az eddigi listánk alapján készítsünk egy új bevásárlólistát, amin már a 10 000 zsömlé a több tíz kiló zöldség, sajt és felvágott szerepel.

A feladat lényege, hogy el tudjuk képzelni, micsoda szükségletekről van szó ebben a történetben, hogy milyen hiány van, mekkora mennyiségű ember volt ott és mekkora mennyiségű ételre volt szükség. Ezek után mondjuk el a történetet.

267

TÁMPONTOK A TÖRTÉNET FELDOLGOZÁSÁHOZ

Isten gondoskodását mutatja be számunkra ez a történet, hiszen Jézus nem akarta haza küldeni az őt követő sokaságot, hanem azt akarta, hogy tanítványai gondoskodjanak róluk. A ráhangoló játékkal érzékelítettük a gyerekekkel, hogy milyen nagy tömegről és milyen nagy igényről van itt szó, és talán már látják azt, hogy teljesíthetetlen feladat az, amire Jézus kéri a tanítványait. Jézus jelenlétében mégis lehetőségessé válik a lehetetlen, és csoda történik, nem marad senki éhesen, sőt még maradékot is tudnak összeszedni.

Vannak ma is sokan, akik éheznek a világban, de ez nem azért van, mert Isten nem gondoskodik eléggé az emberekről, hanem azért van, mert nincs bennünk elég szeretet. Azért van ez, mert nem vállalunk „asztalközösséget” mindenkivel. Azért van ez, mert van, aki sokat felhalmoz, és van, akinek egyáltalán nem jut. Ha Jézust meghívjuk az életünkbe, ha vele közösséget vállalunk, akkor ő megáldja a mi közös-

ségünket, és ad nekünk annyi szeretetet, hogy másokat is meg tudjunk hívni. Az ötezer ember megvendégelésénél csodát tett Jézus, megso- kasította a kenyeret. Ezt a csodát ma úgy kívánja megtenni, hogy a köztünk levő szeretetet sokasítja meg.

Érdemes azt is végiggondolni, hogy mi mennyire élünk pazarló éle- tet, mennyi ételt dobunk ki, vagy mennyi felesleges dolgot fogyasz- tunk el, és milyen kár, hogy nem tudjuk másokkal megosztani.

TÖRTÉNET FELADATOKBAN: CSAPATSZELLEM JÁTÉKKAL

1. Hova ment el Jézus?
 - A: Jordán partjára.
 - B: A Holt-tenger partjára.
 - C: A Genezáreti tenger túlsó partjára.
2. Miért követte őt a nagy sokaság?
 - A: Mert éhesek voltak.
 - B: Mert jeleket és csodákat láttak.
 - C: Mert Jézus tanítását hallották.
3. Kit kérdezett meg Jézus a tömeg megebédeltetéséről?
 - A: Pétert.
 - B: Fülöpöt.
 - C: A tanítványokat.
4. Fülöp mekkora összegű kenyérre mondja azt, hogy kevés lenne?
 - A: 200 dénár árú.
 - B: 200 ezüst sékel árú.
 - C: 200 minna árú.
5. Ki talált rá a kenyeres kisfiúra?
 - A: András, Simon Péter testvére.
 - B: Jakab, János testvére.
 - C: Péter, András testvére.
6. Mennyi ennivaló volt a fiúnál?
 - A: Két hal és öt kenyér.
 - B: Két kenyér és öt hal.
 - C: Öt kenyér és hét hal.
7. Hogy rendelkezett a maradékról Jézus?
 - A: Vigye mindenki magával.
 - B: Szedjék össze, hogy ne vesszen kárba.
 - C: Egyék meg, mert hosszú az út hazáig.
8. Hány kosár kenyér maradt?
 - A: 5 kosár.
 - B: 7 kosár.
 - C: Tizenkét kosár.

9. Kit ismertek fel Jézusban a kenyércsoda után?

A: Dávid király utódját.

B: A prófétát, akinek el kell jönni a világba.

C: Az Isten bárányát, aki a világ bűnét hordozza.

10. Mit akartak tenni Jézussal?

A: Királlyá tenni.

B: Istenként tisztelni.

C: Főpappá szentelni.

10. óra – Emmausi tanítványok

▶ Lk 24,13–35

▶ Aranymondás: „Maradj velünk, mert esteledik, a nap is lehanyatlott már!” (Lk 24,29)

RÁHANGOLÓ SZITUÁCIÓS JÁTÉK

Az emmausi tanítványok történetére egy egyszerű hangfelismerő játékkal hangolódunk rá. Egy önként jelentkezőnek bekötjük a szemét, majd a gyerekek egymás után oda állnak mellé, és elváltoztatott hangon azt mondja: Kleopás, Kleopás! A bekötött szeműnek ki kell találni, hogy ki áll mellette. A játékban akár mindenki kipróbálhatja, milyen lehet bekötött szemmel lenni. A játék után beszélgetünk arról, hogy miért volt nehéz kitalálni, hogy ki áll mellettünk. Beszélgetünk arról, hogy mi akadályozhat még abban minket, hogy valakit felismerjünk (megváltozott a hangja, vagy a külseje, mert régen találkoztunk, olyan ruhában van, amit még nem láttunk rajta, új frizurája van, sötét van stb...). Most két olyan emberről lesz szó, akik egy régi ismerősüket nem ismerték fel, mikor újból találkoztak, mert valami akadályozta a látásukat.

269

TÁMPONTOK A TÖRTÉNET ELMONDÁSÁHOZ

Az emmausi tanítványok történetének érdekessége az, hogy az úton levő két tanítvány igazából nem csak a feltámadott Jézust nem ismerték fel, hanem már az emberré lett Isten Fiát sem ismerték fel. Vagy legalábbis félre ismerték, mert reménykedtek benne, hogy ő lesz majd Izrael szabadítója. Reménykedtek benne, hogy majd ő mint Messiás kiűzi a gonosz hatalmát az országból, hogy trónra lép és király lesz. És éppen ezért csalódottan ballagtak az úton, mert Jézus kereszthalála eloszlatta minden reménységüket. Tudták ők jól, hogy kicsoda Jézus, hallgatták tanításait, látták azokat a jeleket, amiket tett, de még-

is félreismerték, mégis mást vártak tőle, mint amit hozott. Mert Jézus szabadságot hozott, de nem úgy, ahogy ők gondolták. Jézus legyőzte a gonoszt, de nem úgy, ahogy ők gondolták, Jézus király lett, de nem úgy, ahogy ők gondolták. Éppen ezért valami zavarta a látásukat az úton is, nem ismerték fel Jézust, amint mellékük szegődött. Azt gondolták, egy különös idegen ő, aki még azt sem tudja, hogy mi történt Jeruzsálemben. De a történet végén valahogy mégiscsak felismerik őt, valahogy mégis helyére kerül minden, és megismerik Jézus igazi valóját. Mert a kenyér megtörésénél megértik, hogy ő a testét és vérért adta az emberekért, hogy megszabadítsa őket a halálból. Néha mi is mást várunk Jézustól, mint amit elkészített számunkra, pedig annál nagyobb dolgot senki sem tud adni nekünk. Az életünk során néha mi sem vesszük észre, hogy velünk van az úton Jézus, mert valami akadályozza a látásunkat. Valami miatt nem ismerjük fel a szeretetét, a gondoskodását, a támogatását. Talán azért, mert mi is félreismertük őt, és valami olyasmit várunk, amire nincs is igazán szükségünk.

TÖRTÉNET FELADATOKBAN: A VÁLASZ ÉN VAGYOK NEVŰ JÁTÉKKAL

A húsz szókartya:

Jeruzsálem.	Kleopás.	Mert meghalt Jézus.	Az üres sír történetével.	Az üres kereszt történetével.
Jerikó.	Koppány.	Mert nem találták Jézust a sírban.	Maradjon velük!	Meséljen még nekik!
Amikor megtörte a kenyeret.	Amikor beszélt hozzájuk.	Hirtelen eltűnt.	Felállt és elment.	Még abban az órában.
Másnap hajnalban.	A tizenegyek.	A tizenkettők.	Simon Péter.	János.

1. Honnan indultak útra az emmausi tanítványok?
2. Hogy hívták a kettő közül az egyiket?
3. Miért voltak szomorúak?
4. Mivel döbbengették meg őket az asszonyok?
5. Mire kérték Jézust, mikor Emmausba értek?

6. Mikor ismerték fel Jézust?
7. Mi történt ezután Jézussal?
8. Mikor indultak vissza a tanítványok Jeruzsálembe?
9. Kiknek számoltak be a történetekről?
10. Ki erősítette meg nekik Jézus feltámadásának hírét?

11. óra – Pásztorok

- ▶ Lk 2,1–20
- ▶ Aranymondás: „A pásztorok pedig visszatértek, dicsőítve és magasztalva az Istent.” (Lk 2,20)

RÁHANGOLÓ SZITUÁCIÓS JÁTÉK

Az internetről gyűjtsünk össze fényképeket különféle emberekről, és nyomtassuk ki őket. Az emberek között lehetnek hírességek is, de a fontos az, hogy különféle öltözkében legyenek (öltönyös üzletember, báli ruhás nő, katonai díszruhás ember, csokornyakkendő, frakkos úr, hercegnő, utcai viseletben levő ember, kukás, autószerelő stb...) Legyen 10-15 darab kép, amit előkészítünk. A gyerekeknek mondjuk el, hogy a világ legbefolyásosabb embere éppen egy fontos örömnepre készül. Vajon kiket hívna meg? Válogassák ki a képek közül! Nézzük végig a képeket, és beszéljük át velük, hogy ki miért kerülhet be a meghívottak közé, és ki miért nem kap meghívót. Ezt követően mondjuk el nekik, hogy nem fogják elhinni, de a világ legnagyobb hatalma, amikor megszületett a fia, ezt az örömét mindenki meg akarta osztani, és nem csak előkelő embereket hívott meg, hanem a leg egyszerűbb, legszegényebb embereket is, hogy együtt örüljenek vele, mert a fiacskájának a születése minden ember öröme volt. Valószínűleg ekkor már tudják, hogy kiről van szó, így térjünk át a betlehemi pásztorok történetére.

271

TÁMPONTOK A TÖRTÉNETHEZ

Karácsonyra készülve az örvendezők közösségével fogunk találkozni a következő három alkalommal. Így először a pásztorokkal. A mindenki számára jól ismert történetben a pásztorokat hívja el az angyal, hogy menjenek el Betlehembe, hogy elsőként lássák a csodát, elsőként köszönthessék az újszülött királyt. Milyen csodálatos az, hogy az Isten nem a rang alapján hívja meg az embereket, nem az eredményeik

alapján szólítja meg őket, hogy vele örvendezzenek, hanem elhívja a bölcseket, de ugyanakkor elhívja a pásztorokat is, akik amúgy méltatlanok lennének egy újszülött király köszöntésére. De az, hogy Jézus megszületett, az egész nép öröme lett. Mindannyiunk öröme. Éppen ezért ez az örömhír összeköt minket az afrikai szegényekkel, a milliomos cégtulajdonosokkal, államfőkkel és koldusokkal, mindenkivel, aki örömmel tekint Jézus születésére. Mert megváltó született nekünk, aki mindannyiunké, így az örvendezésben is egyik lehetünk.

TÖRTÉNET FELADATOKBAN: DILI TESZTTTEL

1. Ki uralkodott abban az időben?

- A: A török császár. B: Darth Vader, a sötét nagyúr.
C: Augustus császár. D: Ferenc József császár.

2. Milyen rendeletet adott ki az uralkodó?

- A: Írják össze az egész földet. B: Mindenki járjon gyerekbibliára.
C: mindenki menjen Betlehembe. C: Kössenek csomót minden fűszálra.

3. Miért ment József Betlehembe?

- A: Mert ott ismert jó szülészorst.
B: Mert ott koncertezett a Guns and Roses.
C: Mert onnan származott, ott írták így össze jegyesével.
D: Mert ott nagyobb volt a családi pótlék.

4. Mit csináltak a pásztorok éjszaka?

- A: Húzták a lóbőrt. B: Örködtek a nyájuk felett.
C: Barkochbáztak. D: Szalonnát sütöttek.

5. Ki jelent meg előttük?

- A: Az erdész, mert tűzgyújtási tilalom volt.
B: Az egyik pásztor felesége, hogy már ideje haza menni.
C: Az Úr angyala, hogy elmondja az örömhírt.
D: David Attenborough, hiszen épp a környék éjszakai élővilágát filmezték.

6. Miután elmentek az angyalok, mit csináltak a pásztorok?

- A: Folytatták a barkochbát.
B: Elmentek sietve Betlehembe.
C: Eloltották a tüzet, és felébresztették az alvó öreget.
D: Feltöltötték az angyalról készült fotókat a facebookra.

7. Kiket találtak Betlehemben?

- A: A Guns and Roses-rajongókat.
B: Az ég világon senkit, mert mindenki aludt már.
C: Józsefet, Máriát és a kisgyermeket.
D: A betlehemi polgárőrséget.

8. Mit mondtak el a pásztorok Józsefeknek?

- A: Hogy vigyázzanak, mert tűzgyújtási tilalom van.
- B: Átadták az üzenetet, amit kaptak erről a gyermekről.
- C: Hogy a Lidliben most akciós a pelenka.
- D: Elmesélték, mekkora medvét láttak út közben.

9. Mit kezdett Mária a hallottakkal?

- A: Lejegyezte naplójába.
- B: Készített belőle egy blogbejegyzést.
- C: Megőrizte és forgatta szívében.
- D: Elengedte a füle mellett.

10. Hogy tértek vissza a pásztorok?

- A: Nagyon fáradtan.
- B: Mérgesen, mert közben elszéledt a nyáj.
- C: Dicsőítve és magasztalva az Istent.
- D: Izgatottan, mert végre folytathatták a barkochbát.

12. óra – A napkeleti bölcsek

- ▶ Mt 2,1–12
- ▶ Aranymondás: „Amikor meglátták a csillagot, igen nagy volt az örömük.” (Mt 2,10)

RÁHANGOLÓ SZITUÁCIÓS JÁTÉK

Internetről töltünk le képeket egy-két olyan dologról, amiket a gyerekek karácsonyra kérni szoktak (pl.: telefon, tablet, számítógép, bicikli, társasjáték stb...) De a képeken ne a legújabb és legmodernebb tárgyak szerepeljenek, hanem lehasznált, régi, elavult dolgok, ócska bicikli, kőkorszaki mobiltelefon, törött tablett, a '90-es évek ruhái és így tovább. Mindegyik tételből lehet több is. Ezekből a képekből készítsünk kártyákat, és azokat csomagoljuk be egyszerű kis csomagoló papírral. A gyerekbibliaórán vegyük elő a kis csomagokat, és kérdezzük meg, hogy karácsonyra ki mire vágyik, ki milyen ajándékot szeretne kapni. Majd az általunk készített kis csomagokat a vágyak szerint osszuk ki. Ki az, aki szeretne egy új okos telefont? Osszuk ki a becsomagolt kártyákat a jelentkezőknek. Ki az, aki szeretne egy jó kis biciklit? És így tovább. Amikor mindenki megkapta a kártyácskáját, akkor mondjuk, meg hogy most már kibonthatják.

A képeket látva nagy nevetésre, vicces höszöngésekre lehet majd számítani. Beszélgezzünk arról, hogy ki miért volt felháborodva, ki

miért volt csalódott. Ha valóban ilyen ajándékot kapnának, mit szólnának hozzá? Az aktuális történetben a három napkeleti bölcsem arra talált rá, amire számított. Nézzük meg, ők hogyan reagáltak erre a helyzetre!

TÁMPONTOK A TÖRTÉNET ELMONDÁSÁHOZ

A Lukács által lejegyzett betlehem-i pásztorok története mellett Máté a napkeleti bölcsek látogatásáról számol be. Amikor Jézust a jómódú, pompás ruhába öltözött tudósok is meglátogatják. A csillag vezetői őket útjukon, melynek ismerik a jelentését, csak éppen azt nem sejtik, hogy az a király, akinek a születésére igyekeznek, nem egy díszes királyi palotába született. Így először a jeruzsálemi királyi palotába tértek be, ahol természetesen nem találtak rá arra, amit kerestek. Ez még sem szegte kedvüket, mégsem tette őket csalódottá, hanem továbbmentek örömmel, míg nem eljutottak a betlehem-i istállóig. Onnan sem fordultak vissza, mert hittek a csillagnak, hittek abban, hogy a bölcsességük nem vezeti félre őket, így hittek abban, hogy a hívő istálló szalmáján sírdogáló gyermek valóban nagy király lesz. Örömeiket nem vette el az, hogy nem a várakozásuknak megfelelően találtak rá a született királyra.

Talán mi is néha mást várunk Jézustól. Azt várjuk, hogy ha meghívjuk az életünkbe, minden rendben lesz, minden jó lesz, szuper lesz. Egészség, gazdagság, boldogság, talán mi is ezeket a dolgokat várnánk Jézustól, de meg kell értenünk, hogy az ő királysága nem e világból való. Nem úgy jön az életünkbe, ahogy mi azt gyakran elvárnánk, hanem szerényen, alázattal, egy kis jászolba születve, kicsiny csecsemőként, hogy aztán véghezvigye az Atya akaratát. Ne érjen minket csalódás, ha nem azt kapjuk Jézustól, mint amit emberként kívánnánk tőle. Ne érjen minket csalódás, mikor azt látjuk, hogy Jézus a legkisebb lett, és minket is erre az útra hív, hanem örvendezzünk a napkeleti bölcsekkel együtt, és higgyük el, hogy Jézus valóban az életünk királya, aki az örök életre vezet minket.

TÖRTÉNET FELADATOKBAN: A NÉGY SAROK JÁTÉKKAL

1. Ki volt a király, mikor megszületett Jézus?

Piros: Augusztusz.

Zöld: Heródes.

Fehér: Pilátus.

Kék: Dávid.

2. Kit kerestek a bölcsek a királyi palotában?
Piros: Heródes királyt.
Zöld: A zsidók királyát, aki most született.
Fehér: Az ifjú királyfit.
Kék: Az írástudókat, hogy magyarázatot kapjanak a csillaghoz.
3. Hogy reagált Heródes király a bölcsek történetére?
Piros: Megijedt. *Zöld:* Értetlenkedett.
Fehér: Dühös lett. *Kék:* Nyugtalanság töltötte el őt.
4. Kiket hívott össze Heródes király?
Piros: Prófétákat. *Zöld:* Főpapokat és írástudókat.
Fehér: Álomfejtőket. *Kék:* Csillagászaikat.
5. Hol kell megszületni a Krisztusnak?
Piros: Jeruzsálemben. *Zöld:* A galileai Názáretben.
Fehér: A júdeai Betlehemben. *Kék:* Samária vidékén.
6. Mit kért Heródes a bölcsektől?
Piros: Hogy adják át köszöntését.
Zöld: Térjenek majd vissza hozzá.
Fehér: Hívassák ide a gyermek szüleit.
Kék: Nem derül ki a történetből.
7. Miben vitték az ajándékaikat?
Piros: Faládában. *Zöld:* Kincsesládában.
Fehér: Ékszeres dobozban. *Kék:* Málhás zsákban.
8. Milyen ajándékokat vittek?
Piros: Aranyat, ezüstöt, mirhát. *Zöld:* Tömjént, ezüstöt, mirhát.
Fehér: Aranyat, tömjént, birkát. *Kék:* Aranyat, tömjént, mirhát.
9. Mi történt velük éjszaka?
Piros: Kijelentést kaptak.
Zöld: Újból látták a csillagot.
Fehér: József megkérte őket, hogy ne szóljanak Heródesnek.
Kék: Útra keltek a sötétben.
10. Hogyan tértek haza?
Piros: Ugyanazon az úton. *Zöld:* Jeruzsálemet érintve.
Fehér: Sietve az éj leple alatt. *Kék:* Más úton tértek haza.

13. óra – Az agg Simeon és Anna

- ▶ Lk 2,21–39
- ▶ Aranymondás: „Most bocsátod el, Uram, szolgádat beszéded szerint békecséggel, mert meglátták szemeim üdvösségedet.” (Lk 2,29–30)

RÁHANGOLÓ SZITUÁCIÓS JÁTÉK

A várakozásról lesz most szó. Kérjük meg a gyerekeket, hogy mindenki álljon fel a helyén és vegyen fel valamilyen várakozó pózt. Különböző szituációkat fogunk mondani, amiben várakozni kell. Például vegyünk egy találkozót, amikor odaérünk a megbeszélt helyre, de sajnos lemerült a telefonunk, az ismerősünk pedig késik. Ezután kezdjünk el licitálni, hogy ki az, aki öt perc után megunná a várakozást. Ki az, aki tíz perc után, ki az, aki tizenöt perc után, és így tovább. Aki megunná a várakozást, leülhet. Próbálják felmérni a gyerekek reálisan a dolgot.

Néhány ötlet:

- Várakozás egy barátra a megbeszélt helyen, lemerült telefonnal.
- Várakozás a tanárra egy különórán vagy edzésen. Ki mikor indulna haza?
- Várakozás egy vonatra egy kis állomáson, ahol nincsen személyzet.
- Várakozás egy kilátástalan eső elállására egy esőtető alatt néhány kilométerre otthonról.
- Várakozás egy megígért mozisásra, amit mindig elhalasztanak a szülők (egy hét, egy hónap, két hónap, fél év...).
- Várakozás egy ajándékra, amit már régóta kértek (egy hónap, fél év, egy év...).

Látjátok, vannak olyan dolgok, amikre nem vagyunk hajlandóak sokat várni. Van, aki persze kitartóbb, van, aki hamarabb feladja, de vannak olyan dolgok, amire képesek vagyunk akár éveken át is várni. Mikor lesz nagyobb az örömünk? Ha valamit azonnal megkapunk, vagy ha sokat kell rá várnunk? A mai történetben két olyan emberrel ismerkedünk meg, akik egész életüket várakozásban éltek, és az örömük ettől csak nagyobb lett, mikor megkapták azt, amire vártak.

TÁMPONTOK A TÖRTÉNET ELMONDÁSÁHOZ

Simeon és Anna története a beteljesedett várakozásról szól. Talán a gyerekek is nagyon régóta, akár hónapok óta készülnek a karácsony-

ra, várakozásban élnek, mert valami olyan ajándék ígéretét kapták, amire nagyon vágyakoznak. Lehet ez egy kerékpár, egy tablet vagy bármi más. Tudom, ezt nem lehet összehasonlítani azzal az ajándékkal, amire ez a két idős ember várt, de a gyerekekben ez a legélénkebb várakozás. Ez az, amit el tudnak képzelni, amit ismernek, amiről tudják, hogy milyen érzés várni, milyen érzés elképzelni, hogy milyen lesz, ha megkapják azt, amiről álmodoznak. Simeon egy ígéretet kapott az Istentől, hogy addig nem hal meg, amíg nem látja meg szemei az üdvösséget. Úgy kezdte meg minden napját, hogy ő bizony meg fogja látni az üdvösséget. Talán öreg korára, mikor már megfáradt, már nem csak kíváncsi volt, hanem vágyakozott is rá, hogy elérkezzen ez a nap. És lám, eljött a nagy nap. Ő már egyáltalán nem félt a haláltól, mert megláthatta, kezébe foghatta az Üdvözítőt. Anna is így volt vele, hosszú élete végén megadatott neki ez az ajándék. Ő talán nem is remélte, hiszen ígéretet nem kapott, de számára is óriási öröm volt látni, kézbe venni. Az ígéret nekünk is szól, hiszen Jézus értünk is földre jött. Éppen ezért a vele való találkozás egy nagy örömnép. Ezért jó együtt lenni gyerek-bibliaórán, hittanon, a gyülekezet vagy a család körében és énekszóval dicsérni az Istent ezért az ajándékért. Olyan jó együtt örülni, együtt ünnepelni, hogy Jézus eljött közénk, hogy emberré lett, hogy hallhattuk és láthattuk (közvetetten) az ő dicsőségét.

TÖRTÉNET FELADATOKBAN: A NÉGY ALAK JÁTÉKKAL

A négy alak: Simeon, Anna, József, Mária

1. Egy pár gerlicét akart áldozni. (József, Mária)
2. Kijelentést kapott az Úrtól. (Simeon)
3. Elvitte Jézust a templomba. (József, Mária)
4. Jézust a karjába vette. (Simeon)
5. Csak hét évet élt férjével. (Anna)
6. Próféta volt. (Anna)
7. Nem hal meg addig, míg nem látja meg az Üdvözítőt. (Simeon)
8. Elcsodálkozott a halottakon. (József és Mária)
9. Bőjtöléssel és imádkozással szolgált. (Anna)
10. Visszatért Názáretbe. (Mária és József)

14. óra – Az etióp kincstárnok

- ▶ ApCsel 8,26–40
- ▶ Aranymondás: „Íme itt a víz! Mi akadályá annak, hogy megkeresztelkedjem?” (ApCsel 8,36)

RÁHANGOLÓ SZITUÁCIÓS JÁTÉK

Kérdezzük meg a gyerekeket, hogy ki mikor tanult meg olvasni. Ki hány éve tud olvasni? A válaszok után mondjuk el, hogy ez nagyon jó hír, mert van itt egy rövid kis szöveg, amit el kéne olvasni. Ki vállalkozik rá? Ha nincs önként jelentkező, akkor mondjuk el, hogy nem kell félni, mert csak magukban kell elolvasni. Ezután már biztos lesz vállalkozó kedvű gyerkőc. Ekkor, aki jelentkezett, megkapja a történetben szereplő rövid kis ézsaiási részletet (ApCsel 8,32b–33). Kérjük meg, hogy olvassa el magában úgy, hogy jól megértse a szöveget, majd mondja el a többieknek, miről szól. Valószínűleg ez problémába fog ütközni. Akkor hívhatunk mellé segítséget, akár több embert is, de 3-4 ember után olvassuk fel hangosan a csoportnak. A feladat lényege az, hogy megtapasztalják, milyen az, amikor valami bár magyarul van leírva, mégsem értik meg. És rá kell vezetni arra őket, hogy ilyenkor szükség van egy segítőre, egy tapasztaltabb emberre, aki érti és el tudja nekik magyarázni az adott dolgot. Ezt követően áttérhetünk a történetre azzal a felvezetéssel, hogy volt egyszer egy ember, akinek szintén nagy fejtörést okozott ez a bibliai szöveg.

TÁMPONTOK A TÖRTÉNET ELMONDÁSÁHOZ

Az etióp kincstárnok története nagyszerű példa arra, hogy az Isten hogyan rendel mellénk útítársakat az életünk útján. Az etióp kincstárnok jeruzsálemi útjáról hazafele tartva próbát tett arra, hogy az Isten útján elinduljon. De nem értette, amit olvasott, nem értette Isten ígését. Az Isten azonban elébe szaladt. Ezért küldte oda Fülöpöt, hogy rajta keresztül vezesse őt. Nekünk is szükségünk van ilyen segítőtársakra, lelki vezetőkre, akik segítenek nekünk, akik megmagyarázzák, amit nem értünk, akik vezetnek minket az Isten útján, mert ők már biztosabban járnak rajta. Arra bátorít minket ez a történet, hogy ne féljünk kérdezni, hogy ne féljünk segítséget kérni, amikor elindulunk Isten útján. Akár már imádságban is kérhetjük az Urat, és ő fog mellénk adni útítársat, aki kísér minket. De ha már egyre biztosabbak a

lépteink, akkor pedig kérhetjük az Urat, hogy Fülöphöz hasonlóan vezessen minket, hogy megtudjuk, ki mellé kell odaszegődnünk. A hit útján nem könnyű megállni, nem könnyű járni ezen az úton, éppen ezért szükségünk van a gyülekezet közösségére, hogy mindig legyenek útitársaink ezen az úton.

TÖRTÉNET FELADATOKBAN: A VÁLASZ ÉN VAGYOK NEVŰ JÁTÉKKAL

A húsz szókártya:

Jézus.	Az Úr anygala.	Ézsaiás könyvét.	Zsoltárokat.	Valami víz mellett.
A Gázába vezető útra.	A Názáretbe vezető útra.	Tetszik, amit olvasol?	Érted is, amit olvasol?	A Jordán folyó mellett.
Hintót.	Tevekaravánt.	A Szentlélek általi keresztséget.	Jézus Krisztust.	Megáldotta.
Megkeresztelte.	Hazaballagott.	A Lélek elragadta őt.	Örvendezve.	Ámuldozva.

1. Ki szólította meg Fülöpöt?
2. Melyik útra kellett állnia Fülöpnek?
3. Mit látott meg Fülöp az úton?
4. Mit olvasott a kincstárnok?
5. Mit kérdezett tőle Fülöp?
6. Mit vagy kit hirdetett neki Fülöp az írásból kiindulva?
7. Hol állította meg a hintót a kincstárnok?
8. Mit csinált Fülöp a kincstárnokkal?
9. Mi történt ezután Fülöppel?
10. Hogy ment tovább az útján a kincstárnok?

15. óra – Tanítványok a viharban

- ▶ Mk 4,35–41
- ▶ Aranymondás: „Mester, nem törődsz azzal, hogy elveszünk?” (Mk 4,38)

RÁHANGOLÓ SZITUÁCIÓS JÁTÉK

Az életünk hajóját fogjuk ráhangolásként mintázni. Mindenki kap egy lapot, amiből hajtogatunk egy papírhajót, majd ráírjuk a nevünket a hajóra. Ezután kap mindenki egy kék színű lapot, ami a tenger lesz. Beszélgessünk a gyerekekkel arról, hogy milyen hullámok, milyen viharok vannak az életükben (nyomás az iskolában, rossz jegyek, szülők veszekednek, pizkálódás, betegség, összeveszések, gyász stb.). A kék papírlapot hajtogassuk össze hosszába harmonikaszzerűen, úgy, hogy 5-6 hullám legyen, és ezekre a hullámokra írják fel azokat a dolgokat, amik az ő életükben jelen vannak. Majd erre a kék papírlapra tegyék rá a hajóikat. Nem könnyű az élet tengerén hajózni. Mit lehet tenni a hullámok ellen, hogyan lehet uralkodni felettük? Erről fogunk ma tanulni, csak a mai történetünkben a tanítványok egy igazi viharba kerültek, ami már az életüket fenyegette.

280

TÁMPONTOK A TÖRTÉNET ELMONDÁSÁHOZ

Mindannyian átéltünk már néhány vihart. Volt, hogy bentről, a ház biztonságából, de olyan is biztosan előfordult már velünk, hogy úton voltunk, amikor utolért minket a vihar. Félelmetes tud lenni a villámlás, az égzengés, az erős szél. Gondoljuk el, hogy milyen félelmetes lehet mindezt átélni egy csónakban, egy kisebb fajta halászhajón, ahol alattunk a tenger mély hullámai vannak csak, ahol nincs hova menekülni a vihar elől, ahol a vihar százszor veszélyesebb, mint a szárazföldön. A tanítványok is ilyen viharba kerültek. Természetesen tudták, mit kell tenniük, hiszen rutinos halászok voltak. Biztosan volt már rá példa, hogy kisebb-nagyobb viharba kerültek. De most hiába próbálkoztak mindennel, nem tudtak felülkerekedni a viharon. A víz becsapott a csónak falán és már kezdte elborítani az egész csónakot. Ekkor jutott eszükbe, hogy megkeressék Jézust, ekkor vették észre, hogy ő végig ott volt, de aludt mellettük. A mi életünket is elképzelhetjük, mint egy hajózást. Megyünk az élet tengerén, de néha hatalmas viharok jönnek. Küzdünk ellenük, és néha azt érezzük, elveszünk. Dolgozatok hada, eltörött a nemrég kapott telefon, szerelmi csalódások és

így tovább. Küzdünk a viharral, és elfeledkezünk arról, amiről a tanítványok is elfeledkeztek. Arról, hogy Jézus velünk van, ott ül a mi életünk hajójában, és ahogy parancsolt a szeleknek és a hullámoknak, úgy tud parancsolni az életünkben előtörő viharoknak. Nála mindig lecsendesedhetünk, nyugalmat találhatunk, csak ne felejtsük el, hogy ő ott van velünk mindig az életünk hajóján.

TÖRTÉNET FELADATOKBAN: IGAZ/HAMIS JÁTEKKAL

1. Jézus és tanítványai hajnalban indultak a hajóútra. (H)
2. Olyan szélvihar támadt, hogy a hullámok becsaptak a hajóba. (I)
3. A hajó már kezdett megtelni vízzel. (I)
4. Jézus a hajó hátsó részében aludt. (I)
5. A tanítványok nem tudták elsőre felébreszteni. (H)
6. A tanítványok kérték, hogy csendesítse el a tengert. (H)
7. Jézus parancsolt a szeleknek és a hullámoknak. (I)
8. Ezt látva a tanítványok teljesen megnyugodtak. (H)
9. Azt kérdezték egymástól, hogy „ki ez, hogy a szél is, a tenger is engedelmeskedik neki?” (I)
10. Jézus azt felelte: „Én vagyok az Isten Fia.” (H)

16. óra – Pálék hajótörése

- ▶ ApCsel 27,1–44
- ▶ Aranymondás: „Mert közületek senkinek sem esik le egyetlen hajszál sem a fejről.” (ApCsel 27,34)

RÁHANGOLÓ SZITUÁCIÓS JÁTÉK

Egy doboz oldalára felragasztunk egy képet egy iránytűről, vagy pedig felrajzoljuk azt, majd egy pörgettyűt szerelünk rá, egy kis barkácsmunka segítségével. Lehet parafadugóba tűzni rajszöggel, vagy ha erősebb konstrukciót szeretnénk, akkor egy kis falapra szögelve. A pörgettyű legyen szimmetrikus, hogy bármilyen pozícióban meg tudjon állni, hiszen függőleges irányban lesz felszerelve. A gyerekek kapnak egy bábut, amit egy sakktábla közepére helyezünk el, és azzal kell kievickélni a „partra”. A játék menete a következőképpen alakul: a gyerekek sorban pörgetnek a pörgettyűvel, és amelyik irányba mutat az iránytű, a pörgetés után arra kell lépniük egyet. A játékot az nyeri, aki leghamarabb partot ér. Ha ezt a kört lejátszottuk, akkor egy új kört kezdünk, de ezúttal egy apró kis súlyt helyezünk a pörgettyű egyik

végére. Ez lesz az isteni vezetés, amely ezután mindig ugyanabba az irányba fogja beállítani a pörgettyűt, így nyíl egyenesen partot érnek a gyerekek. A játék célja az, hogy felhívja a figyelmet arra, hogy Isten milyen biztosan tud vezetni minket, ha rá hagyatkozunk. Ezek után rátérünk a történetre, melyben egy hajó össze-vissza hánykódott a tengeren a vihar miatt, de végül Isten partra vezette.

TÁMPONTOK A TÖRTÉNET ELMONDÁSÁHOZ

Ebben a történetben nagyon izgalmasan jelenik meg az útitárs képe. Hiszen ismét egy hajón vagyunk, csak most egy sokkal nagyobb hajón, mint a múlt héten a tanítványokkal. Ezen a hajón szállítják Pált mint foglyot Rómába. A hajó viharba keveredik, és napokon keresztül hánykolódik a tengeren. Az utasok nem sok reményt fűzhetnek a túléléshez, mert már az élelmük is fogytán van, és már teljesen elkeveredhettek a tengeren. De Pálnak van egy biztos útitársa. Ott van vele Jézus, kíséri őt az útján, és áldássá teszi a jelenlétét. Így a hajó többi utasa, legénysége, a katonák és a többi fogoly is életben marad, egy haja szála sem görbül. Természetesen nem azt jelenti ez a történet, hogy életünk útján minden baj elkerül minket, ha Jézussal járunk, ha ő az útitársunk, de nap mint nap érezhetjük és meg tapasztalhatjuk áldását. Így akár rajtunk keresztül is célba érhet Isten szeretete más emberekhez is, akikkel együtt megyünk, együtt utazunk életünk útján. Óriási áldás az, ha Jézus a mi útitársunk, és ebből az áldásból azok is részesülhetnek, akik körülöttünk élnek. Nem érdemes véka alá rejtteni, hogy ki az, aki mindennap megáldja utunkat, hadd tudják meg mások is, milyen nagyszerű dolog Jézussal tartani.

TÖRTÉNET FELADATOKBAN: DILI TESZTTTEL

1. Miért utazott a hajón Pál?

- A: Mert nagybátyja befizette egy luxushajózásra.
- B: Fogolyként szállították Rómába.
- C: Felcsapott hajósinasnak.
- D: Versenyre kelt a kék szalagért.

2. Milyen figyelmeztetést adott a hajósoknak Pál?

- A: „Vigyázat, errefelé sok a kalóz!”
- B: „Vigyázzatok, most mostam fel a fedélzetet, nagyon csúszik.”
- C: „A további hajózás nem csak a rakományra, hanem ránk nézve is veszélyes.”
- D: „Kenjétek be magatokat naptejjel, mert a nyílt vízen nagyon könnyű leégni!”

3. Ki állt Pál elé éjszaka?
- A: A fogtündér, de aztán rájött, hogy rossz helyen jár.
 - B: Az Úr angyala, hogy bátorítsa őt.
 - C: A hajó szelleme, hogy megijessze őt.
 - D: A kapitány, de Pál nem ébredt fel rá.
4. Mit üzent az angyal?
- A: Hogy üdvöztető születette Betlehemben.
 - B: Hogy ne térjenek vissza Heródes királyhoz.
 - C: Hogy a hajó elpusztul, de ők mindannyian túlélnek.
 - D: Hogy nem halnak meg addig, amíg nem látják meg az Üdvöztetőt.
5. Mit akartak a hajósok a mentőcsónakokkal?
- A: Evezőversenyt rendezni.
 - B: Horgászni menni, mert elfogyott minden ételük.
 - C: Megszökni.
 - D: Kifesteni katicabogár mintásra, hogy javítsák a rossz közhangulatot.
6. Mit csináltak végül a mentőcsónakokkal?
- A: Elvárták a köteleiket, hadd ússzanak el.
 - B: Vízre bocsájtották bennük a foglyokat.
 - C: Leszerelték róluk a motorokat, hogy ne lehessen velük elmenekülni.
 - D: Nem is voltak mentőcsónakok a hajón.
7. Mire biztatta Pál a hajósokat?
- A: Hogy az egyik csónakot fessék zebracsíkosra, mert az fiúsabb.
 - B: Egyenek, mert az is a megmenekülésüket szolgálja.
 - C: Arra, hogy ha túlélnek, válasszanak valami nyugodtabb munkát maguknak.
 - D: Legközelebb hozzanak magukkal GPS-t.
8. Mi volt a szándékuk a katonáknak a zátonyra futás után?
- A: Lemennek fürödni a strandra.
 - B: Megölik a foglyokat.
 - C: Kibontanak egy üveg pezsgőt.
 - D: Alszanak egyet a nagy ijedségre.
9. Ki mentette meg a foglyokat a katonáktól.
- A: Superman.
 - B: Maga a százados.
 - C: A bolygó kapitánya.
 - D: A Karib-tenger kalózái.
10. Hogy menekültek meg azok, akik nem tudtak úszni?
- A: Az úszni tudók visszajöttek értük vízbiciklivel.
 - B: Találtak egy felfújható gumikrokodílt a hajón.
 - C: Deszkákon és a hajó darabjain kiveztek.
 - D: A vízimentők kimentették őket.

17. óra – Pál menekül Damaszkuszból

- ▶ ApCsel 9,19b–30
- ▶ Aranymondás: „*Én pedig meg fogom mutatni neki, mennyit kell szenvednie az én nevéért.*” (ApCsel 9,16)

RÁHANGOLÓ SZITUÁCIÓS JÁTÉK

Minden gyereknek kiosztunk egy ceruzát, egy 1,5 méter hosszú fonal darabot és valamilyen játékfigurát (legó, playmobil vagy kinder). A fonal egyik végére rákötjük a figurát, a másik végére pedig a ceruzát. Bemutatjuk a gyerekeknek azt a figurát, akit kaptak. Minden figurát nemes egyszerűséggel Saulnak hívnak, majd elmondjuk, hogy Saul életveszélybe került, mert sokan megharagudtak rá azért, mert megismerte és megszerette Jézust, és most el akarják fogni őt. A mi feladatunk az lesz, hogy megmentjük a bajból. Ehhez az kell, hogy az asztal egyik végére ültetjük a gyerekeket, majd kifeszítjük a fonalat úgy, hogy a ceruzát vízszintesen tartják a gyerekek a kezükben, a bábút pedig az asztal másik vége felé visszük el. Ha kicsi a hely, akkor lehet kettesével egymás után versenyezni. A játék célja az, hogy a ceruzára gyorsan felcsavarva a fonalat oda vontassuk magunkhoz Saul, az „ellenség markából kiszakítva”, majd az asztal szélén fordított mozgással leeresszük a földre (így menekül meg a várfalon leeresztve Pál). Az nyer, aki leggyorsabban véghez viszi a mentés akcióját. Ha élvezik a gyerekek, meg lehet ismételni a játékot, mert nagyon gyors egy kör. A játék után megköszönjük, hogy segítettek Saulnak a menekülésben, és rátérünk a történetre, melyben valóságosan ilyen nagy bajba keveredett Saul.

TÁMPONTOK A TÖRTÉNET ELMONDÁSÁHOZ

Pál a damaszkuszi úton tért meg. Komoly fordulat volt ez az életében, hiszen még azzal a szándékkal indult útnak, hogy összegyűjtse és elhurcolja Jézus követőit Damaszkusz városából. Az úton azonban találkozott a feltámadott Jézussal, és ott hirtelen megváltozott az élete. Nem könnyű igát vett a nyakába, Jézus meg is mondta neki, hogy megmutatja majd neki, mennyit kell szenvednie az ő nevéért. Megtérése után rögtön meg is tapasztalta ezt, hiszen sokan nem hitték el neki, hogy valóban megváltozott az élete, sokan pedig felháborodtak a bizonyosságtételén, így már rögtön Damaszkusz városában az életére akartak tör-

ni. Megtérése után azonban új közösségre talált, ahol nem számított, hogy honnan érkezett, csak azt nézték, most ott van velük, hitre jutott. Ez az összetartozás már elég volt nekik, hogy akár tűzbe tegyék a kezüket Pálért. Ezért vele voltak és segítették a menekvését. Segítették, hogy ne essen semmi baja, segítették, bár ezzel akár magukat is veszélybe sodorhatták. Mi össze tudunk-e így tartani, hogy kiálljunk egymás mellett, mint testvérek? Hiszen Isten gyermekeiként testvéri közösségbe lettünk elhívva. Legyen ez mindennél erősebb kapocs közöttünk: Isten gyermekei vagyunk és vele egy közösségbe tartozunk.

TÖRTÉNET FELADATOKBAN: CSAPATSZELLEM JÁTÉKKAL

1. Mit határoztak el a zsidók?
A: Hogy elüldözik.
B: Hogy végeznek vele.
C: Hogy megbotozzák.
2. Kik mentették meg Pált?
A: A tanítványok.
B: Damaszkuszi asszonyok.
C: Jeruzsálemi testvérek.
3. Hogyan szöktették meg?
A: Kötéllel leengedték a városfalon.
B: Egy létrán leeresztették a városfalon.
C: Egy kosárban leeresztették a városfalon.
4. Hova menekült Damaszkuszból?
A: Jerikóba.
B: Jeruzsálembe.
C: A hegyekbe.
5. Miért nem fogadták be a jeruzsálemi tanítványok?
A: Mert menekült volt.
B: Mert félték tőle.
C: Mert nem ismerték őt.
6. Ki karolta fel őt?
A: Annániás.
B: Barnabás.
C: Simon.
7. Kikkel vitatkozott Pál?
A: A jeruzsálemi tanítványokkal.
B: A főpapokkal és írástudókkal.
C: A görög nyelvűekkel.

8. Mire készültek a görög nyelvűek?
 A: Visszazavarják Damaszkuszba.
 B: Végeznek vele.
 C: Börtönbe záratják.
9. Kik védték meg ebben a második szorult helyzetben?
 A: Damaszkuszi zsidók.
 B: Atyámfiai.
 C: Latin nyelvűek.
10. Hova menekítették el Pált?
 A: Ninivébe
 B: Tarsusba
 C: Damaszkuszba

18. óra – Ráháb megmenti a kémeket

- ▶ Józs 2,8–24
- ▶ Aranymondás: „Életünkkel kezeskedünk értetek.” (Józs 2,14)

RÁHANGOLÓ SZITUÁCIÓS JÁTÉK

Ráháb történetére egy nyomkereső játékkal fogunk ráhangolódni. A gyerekeknek elmondjuk, hogy képzeletben most Jerikó városába utazunk, ahol éppen nagy a felfordulás, mert a királyunk fülébe jutott, hogy egy idegen nép katonái belopakodtak a városba, hogy kémkedjenek. Mi a király emberei vagyunk, és az a feladatunk, hogy felderítsük, hogyan történhetett meg ez az eset. A nyomok egy Ráháb nevű asszony házába vezettek, most át kell kutatnunk a házat, hogy megfelelő mennyiségű nyomra találjunk. Ezután a gyerekek elkezdhetik keresni az előre elrejtett cetliket, amik piros színűek legyenek, ezzel is emlékeztetve a piros kötél darabra. A cetliken a következő „nyomok” legyenek:

Két különböző lábnyom a várfal alatt.	Egy hosszú kötél feltekerve.	Egy nyitott ablak.	Szétdúlt lenkóró a ház lapos tetején.
Néhány lenkóró szár szétszóródott a lépcsőn.	Magas várfal.	Viaszcseppek a tetőre vezető lépcsőn.	Néhány lenkóró szár szétszóródott az ablak alatt a várfal aljában.

A nyolc nyomot megtalálva próbálják közösen kitalálni a történetet. Azt, hogy hány kém volt, hogyan bújtathatta el őket a tetőn Ráháb és hogy az éjszaka leple alatt hogyan eresztette le őket az ablakon át. Amint sikerül közösen kitalálni történetet, rá lehet térni a történet elmondására.

TÁMPONTOK A TÖRTÉNET FELDOLGOZÁSÁHOZ

Ráháb az ellenséget fogadja be házába, ami miatt akár vádolhatnánk őt hazaárulással is, hiszen a saját közösségének fordít hátat. De azt kell meglátnunk, hogy ez az asszony felismerte, hogy Izrael népe nem csupán egy nép a sok közül, hanem aki ellenük fordul, az Isten hatalma ellen fordul szembe. Felismeri, hogy egyedül az ő Istenük az Úr, és hogy az Isten a kezükbe fogja adni az ő városukat. Ráháb ezért fogadja be a kémeket, és az az alku, amit köt velük, inkább tekinthető egy imádságnak, könyörgésnek, hogy kíméljék meg az ő életét, mert ő nem akar szembe fordulni az Isten akaratával. Jézus mondja, hogy aki nincs ellenünk, az velünk van. Természetesen érdekek is vezérlik ezt az asszonyt, de mégis valahogy Isten munkálkodik benne, hogy védje, mentse a kémeket, nehogy elfogják őket. Nagy kockázatot vállal ez az asszony. Bátran cselekszik, de valahol ez az, ami Istennek tetsző, ha mi egymásért akár még a veszéllyel is szembe nézni. Végül sem a kémek, sem Isten nem feledkezik meg erről az asszonyról és arról, hogy milyen szeretettel bánt övéivel.

287

TÖRTÉNET FELADATOKBAN: A NÉGY SAROK NEVŰ JÁTÉKKAL

1. Hogy hívták azt az asszonyt, akinek a házában elrejtőztek a kémek?

Piros: Ráhel.

Zöld: Rebeka.

Fehér: Ráháb.

Kék: Rába.

2. Hova rejtette el a kémeket Ráháb a katonák elől?

Piros: A pincébe.

Zöld: A tetőre.

Fehér: Az emeleti szobába.

Kék: Az erkélyre.

3. Mit mondott Ráháb a kémeket kereső katonáknak?

Piros: „Nem is jártak itt.”

Zöld: „Igaz, hogy betértek hozzám, de sötétedéskor elmentek.”

Fehér: „Elrejtőztek a piacon.”

Kék: „Be akartak jönni ide, de én elzavartam őket.”

4. Milyen esküt kért a kémektől Ráháb?

Piros: Hogy ne támadják meg a várost az ő jószágáért cserébe.

Zöld: Hogy vigyék magukkal őt is, mert itt mindenki meg fogja gyűlölni.

Fehér: Hogy amint szeretettel bánt velük, ők is bánjanak majd szeretettel apja háza népével.

Kék: Hogy gazdagon jutalmazza meg őt és családját, miután elfoglalták a várost.

5. Milyen jelet kellett az ablakra tenni?

Piros: Piros kendő.

Zöld: Piros kötél.

Fehér: Piros kalap.

Kék: Piros köpeny.

6. Hány napig kellett a kémeknek bujkálniuk a hegyekben?

Piros: Öt.

Zöld: Hat.

Fehér: Kettő.

Kék: Három.

7. Mit kell csinálnia Ráhábnak az ostrom idején?

Piros: Magához gyűjteni a rokonságot.

Zöld: Elmenekülni a hegyekbe.

Fehér: Elrejtőzni a tetőn.

Kék: Karjára kötni a piros kötelet.

8. Hogy szöktette ki a városból a kémeket?

Piros: Leengedte kosárban.

Zöld: Kiengedte a hátsó kapun.

Fehér: Leeresztette egy kötélén.

Kék: Leengedte őket láncon.

9. Ki lesz majd a maga halálának az oka?

Piros: Akik ellenük szegülnek.

Zöld: Akik kinéznek az ablakon.

Fehér: Aki elhagyja Ráháb házat.

Kék: Akik piros szalagot kötnek az ajtóra.

10. Hogy hívták Izrael vezető emberét?

Piros: Józsué.

Zöld: József.

Fehér: Józse.

Kék: Jónatán.

19. óra – Mózes születése

► 2Móz 2,1–10

► Aranymondás: „Hit által rejtegették Mózes születése után három hónapig szülei.” (Zsid 11,23)

RÁHANGOLÓ SZITUÁCIÓS JÁTÉK

Mózes történetére egy fantáziajátékkal hangolódunk rá, melyben a vízen való ringást, annak a békességét, nyugalmát szeretnénk érzékelteni a gyerekekkel. Fontos az, hogy a gyerekek kellő komolysággal csinálják végig ezt a játékot. Kell hozzá egy nagy és erős pokróc, amire rá kell feküdnie majd egyesével a gyerekeknek, majd a pokrócot

felemeljük a négy sarkánál fogva. Lehetőleg minél nagyobb csendben, akár úgy, hogy valami csendes, nyugalmas zene szól a háttérben, és elkezdjük ringatni a benne fekvőt, aki csukott szemmel élvezi ezt a ringatást. Így végig mehetünk az egész csoporton, hogy mindenkinek meglegyen ez az élménye, és ezzel vezetjük át a szót Mózes születés történetére, ahol veszélyes vizeken ringatózott a kis Mózes, mégis biztonságban lehetett, mert nem csak az anyja, nem csak Mirjám, hanem az Isten is végig vigyázta az útját.

TÁMPONTOK A TÖRTÉNET ELMONDÁSÁHOZ

Az előző alkalmon már a közösség mentő szeretetével foglalkoztunk, és ezt a témát folytatjuk most is, de most a közösséget a család vonatkozásában nézzük meg. Ez a jól ismert történet azért került be az anyagba, mert segíthet nekünk megérteni, hogy az Isten óvó szeretete miként érhet célba a családi közösség tagjain keresztül. Mózes történetében a kisgyermek számára két olyan személy van, akik komoly veszélyeket vállalva védelmezik őt. De azért a három hónapig tartó rejtegetésben a család többi tagja is részt vehetett. Ez a család nem fogadta el a fáraó kegyetlen döntését, hanem mindenüket kockára téve az élet mellett tették le a voksukat. Egyfelől természetesnek tűnik az, hogy családon belül mindent megteszünk egymásért, és képesek vagyunk komoly áldozatokra is, mégis példaértékű ez az erős kötődés, hiszen sok-sok család van, ami széthullt, ahol a szülők vagy testvérek nem beszélnek egymással. Mózes családjának viszont van egy nagy titka, ami nem is olyan nagy titok. Mégpedig az, hogy szeretik Istent és ragaszkodnak hozzá. És az a közösség, az a családi közösség, amit Istenre építünk fel, az egy nagyon erős közösség lesz, és benne biztosan láthatóvá válik Isten mentő szeretete.

TÖRTÉNET FELADATOKBAN: A NÉGY ALAK CÍMŰ JÁTÉKKAL

A négy alak: Mózes, Mózes anyja, Mózes nénje, a fáraó lánya

1. Teherbe esett. (Mózes anyja)
2. Három hónapig rejtegették. (Mózes)
3. Leste a sásban elrejtett kosarat. (Mózes nénje)
4. Szurokkal és gyantával csinált valamit. (Mózes anyja)
5. Fürödni ment a Nílusra. (fáraó lánya)
6. Megtalálták a sás között. (Mózes)

7. Dadát ajánlotta a fáraó lányának. (Mózes nénje)
8. Mózeszt nevelte, míg fel nem nőtt. (Mózes anyja)
9. Elnevezte Mózeszt. (fáraó lánya)
10. A fáraó lány megjutalmazta őt. (Mózes anyja)

20. óra – Izrael átvonul a tengeren

- ▶ 2Móz 14,15–31
- ▶ Aranymondás: „*Erőm és énekem az Úr, megszabadított engem.*” (2Móz 15,2)

RÁHANGOLÓ SZITUÁCIÓS JÁTÉK

Erre a történetre az elgördülő akadályok nevű bizalomjátékkal fogunk ráhangolódni. Az éneklés után rakjunk ki két széket egymással szembe, nagyjából öt méter távolságra. A két szék közé akadályként rakjunk be még kétszer annyi széket, ahány gyerek van a csoportban. Kérjünk egy önként jelentkezőt, akinek be fogjuk kötni a szemét és leültetjük az indító székre. Az ő feladata az lesz, hogy egyenletes lassú tyúklépésekkel nyíl egyenesen elmenjen az indító széktől a célig. A többi gyerek feladata pedig az lesz, hogy az utat biztosítsa neki, tehát míg ő lassan halad, tegyék el a székeket az útjából, majd tegyék vissza azokat oda, ahol voltak. A csoportvezető pedig a célnál hívogathatja a bekötött szeműt, hogy biztosan célba érkezen. Nagyon fontos, hogy az akadályok elgördítői nagy odafigyeléssel kövessék a bekötött szemű játékost. Fontos továbbá az is, hogy a bekötött szemű indulás előtt és után is rápillanthasson az átjárhatatlan pályára. Ezután lehet cselelni, más is kipróbálhatja az élményt. Majd a játék után leülve át lehet beszélni, hogy kinek milyen élmény volt végigmenni a székek között. Ki az, aki félt, ki az, aki teljesen meg tudott bízni a többiekben. Ezek után áttérhetünk Izrael Vörös-tengeren való átkelésére, ahol nekik is meg kellett bízniuk Isten védő és oltalmazó kezében, aki elgördítette előlük az akadályokat.

TÁMPONTOK A TÖRTÉNET ELMONDÁSÁHOZ

Ebben a történetben Izrael népének közösségén mutatkozik meg Isten mentő szeretete. Izrael volt Isten kiválasztott népe, akiken a hűtlenségük és bűneik ellenére is mindig megújította a kegyelmét. A népnek

az Istennel való közösségét szövetséggel is megerősítette az Úr, és ehhez a szövetséghez ő mindig hűséges marad.

Hasonlatos ez az egyházunkhoz vagy akár a gyülekezetünkhöz is. Mi is Isten népe vagyunk, közösségünk van vele, és Jézus Krisztus által új szövetségünk is van vele. Mi is vándorolunk az élet és a történelem útján. És ez a történet abban erősíthet minket, hogy az Isten szövetséget kötött velünk, szövetséget kötött az ő megváltott népével, ezért Izraelhez hasonlóan nekünk sem szabadna kételkedni, hanem bátran rá kéné bízni a magunk, az egyházunkat, a gyülekezetünket és a hittanos közösségünk életét.

TÖRTÉNET FELADATOKBAN: A VÁLASZ ÉN VAGYOK NEVŰ JÁTÉKKAL

A húsz szókártya:

Egyiptomiak holttestét.	A fáraó holttestét.	Isten félelmet.	Rettegést.	Viharos szél támadt.
Pár száz.	Egy sem.	Visszament a tenger.	Akadályozta.	Összetörte.
Bot.	Fokos.	Kettévált.	Befagyott.	Tevekaravánnal.
Megenyhítette.	Megkeményítette.	Angyal és felhőoszlop.	Hatalmas szikla.	Harci kocsival.

1. Milyen munkaeszköze volt Mózesnek?
2. Mi történt a tengerrel?
3. Isten mit csinált az egyiptomiak szívével?
4. Mi állt Izrael népe és az egyiptomiak közé?
5. Mikkel üldözték őket az egyiptomiak?
6. Mit csinált az Úr a harcikocsik kerekeivel?
7. Mi történt, mikor Mózes kinyújtotta a kezét?
8. Hány egyiptomi katona tért haza?
9. Mit láttak az izraeliek a tenger partján?
10. Mit váltott ki ez a csoda Izrael népéből?

21. óra – Bethesda tava

- ▶ Jn 5,1–15
- ▶ Aranymondás: „Akarsz-e meggyógyulni?” (Jn 5,6b)

RÁHANGOLÓ SZITUÁCIÓS JÁTÉK

Ha a terem adottságai lehetővé teszik (min. öt méter hosszú), akkor bent tudjuk játszani a ráhangoló játékot, ha nem, akkor kint kell játszani, mert ez a játék egy rövidtávú futóverseny lesz. A gyerekeket leültetjük a terem egyik végébe, az asztalt félretoljuk, így előkészítünk egy kis futópályát. A versenyben a székről ülve kell elrajtolni és a falat megérintve ugyan oda kell visszatérni. A verseny előtt egy kis fogadást rendezhetünk. Szerintük ki a legesélyesebb a verseny megnyerésére? Ha egybecseng a válasz, akkor könnyű dolgunk van, ha nem, akkor ahhoz a gyerekhez kell fordulnunk, aki a legtöbb szavazatot kapta. Megkérdezzük tőle, ő hogy érzi, tényleg esélyes a győzelemre. Majd ezután közöljük vele, hogy ő egy kis nehezítést kap, mivel ilyen jó futó, s egy kendővel erősen összekötjük a két lábát. Majd megrendezzük a versenyt. Fontos, hogy a verseny alatt odafigyeljünk rá, ott legyünk mellette, hogy ha megbotlana, el tudjuk kapni. Aztán lehet cserélni, hogy más is kipróbálja, milyen ekkora hátránnyal indulni. Ezután leülünk, és beszélgetünk arról, hogy milyen volt összekötött lábbal a versenyre várakozni. Milyen érzés volt esélyt veszítve neki indulni? Mennyire érezte magát egyedül a versenyben? Így volt ez egy béna emberrel is, aki Jézus korában élt, és ezzel felvezetjük a nap történetét.

TÁMPONTOK A TÖRTÉNET ELMONDÁSÁHOZ

A következő alkalmakon olyan történetek kerülnek elénk, melyekben emberek egyedül maradtak, melyekben elmagányosodott emberek vannak, akik úgy érzik, nincs segítségük, nincsen emberük, és éppen ezért nincsen reményük. Talán első hallásra hasonlít a „Közösségből kirekesztve” című fejezet gondolatmenetéhez, de most olyan emberek kerülnek elénk, akik valamilyen oknál fogva egyedül maradtak, és ezért egyedül kellett elhordozniuk szenvedésüket. A Bethesda tavánál fekvő béna ember már 38 éve szenved, és nem csak a betegségétől, amely megkötözi őt, hanem az egyedüllétől is, hiszen nincsen embere, nincs senkije, aki segíthetne rajta. Mennyi ilyen ember van, aki

egyedül maradt a problémáival. Sok beteg ember magányosodik el, mert a környezete sajnálja ugyan, de fél is, hogy ha találkoznak, miről beszélhetnének. Sok beteg ember panaszkodik, hogy elvesztették a barátaikat, mert azok nem tudtak mit kezdeni a betegségükkel. Ez derül ki ebből a történetből is, hiszen Jézus azzal a kérdéssel lép oda a béna emberhez, hogy akar-e meggyógyulni, és a béna ember válasza világosan rámutat arra, hogy ő teljesen egyedül maradt. Nincs embe-
re, ezért képtelenség a gyógyulás. Most számunkra nem is a gyógyítás ténye hangsúlyos, hanem az, hogy Jézus odalépett hozzá, szóba állt vele, megtörte a magányát. Arra is megtaníthat minket ez a történet, hogy figyeljünk oda a betegekre, akik könnyen elmagányosodnak. Elég csak arra gondolni, hogy egy egyhetes betegség során mennyivel kevesebb kapcsolatunk van osztálytársainkkal s barátainkkal, mennyire ki tudunk szakadni a közösségből. Éppen ezért érdemes odafigyelni azokra, akiket valami betegség hosszabb-rövidebb időre magányossá tesz.

TÖRTÉNET FELADATOKBAN: IGAZ/HAMIS JÁTÉKKAL

1. Jeruzsálemben van egy medence, amit Bethesda-nak neveznek. (I)
2. Az Úr angyala időnként lecsitította a vizet. (H)
3. Akik a vízbe ugrottak a víz felkavarodásakor, mind meggyógyultak. (H)
4. Volt a medence partján egy ember, aki 36 éve szenvedett betegségében. (H)
5. Jézus megkérdezte tőle, hogy van-e embere, aki a vízbe segítse. (H)
6. Jézus meggyógyította őt. (I)
7. Mindez vasárnap este történt. (H)
8. A zsidók szová tették, hogy szombaton felvette az ágát a gyógyult beteg. (I)
9. A beteg ember elsőre nem tudta, hogy ki gyógyította meg. (I)
10. Legközelebb a templomban találkozott Jézussal. (I)

22. óra – Gazdag és Lázár

- ▶ Lk 16,19–31
- ▶ Aranymondás: „Ő most itt vigasztalódik.” (Lk 16,25)

RÁHANGOLÓ SZITUÁCIÓS JÁTÉK

A gyerek-bibliaóra előtt előkészítünk egy doboz jengát vagy egyéb építőköcköt, egy sakktáblát és egy tojást egy lábossal. Először felállítjuk az asztal közepére a jengatornyot, és megkérjük a gyerekeket, hogy figyeljék meg jól. Majd fogjuk és feldöntjük. A feladatuk az lesz, hogy visszaállítsák eredeti állapotába a tornyot. Második lépésként elővesszük a sakktáblát úgy, hogy csak néhány figurát helyezünk el rajta (5-6 figurát). Itt is hagyunk nekik egy kis időt, majd fogjuk, és lesöpörjük róla a bábukat. A feladatuk az lesz, hogy visszaállítsák az előző helyzetbe a bábukat. Ezt követően elővesszük a lábost, és kezünkbe vesszük a tojást. Csak annyit mondunk, hogy figyeljék meg jól ezt a tojást, majd beledobjuk a fazékba úgy, hogy alaposan széttörjön. Ezután kiadjuk a szokásos feladatot: Állítsátok vissza az eredeti állapotába!

Természetesen ez lehetetlen, amit nem is gondolunk komolyan, de ennek kapcsán el tudunk kezdeni beszélgetni arról, hogy milyen visszafordíthatatlan folyamatokat ismernek. A cél az lenne, hogy szép lassan rávezessük őket, hogy a halál is egy ilyen visszafordíthatatlan folyamat, majd ezek után felvezetjük a gazdag és Lázár történetét, amelyben ez a visszafordíthatatlanság komoly szerepet játszik.

TÁMPONTOK A TÖRTÉNET FELDOLGOZÁSÁHOZ

Ebben a történetben két embert is látunk, aki a magánytól szenved. Lázárt, akit a szegénység tett magányossá és a gazdag embert, akit a pénz túlzott szeretete tett magányossá. Látszólag természetesen ez nem igaz, hiszen a gazdag ember nagy lakomákat rendez, de valahogy mégis átitatja a történetet az a hangulat, hogy itt nem igaz barátokról van szó, nem egy megtartó, erős közösségről, hanem érdekkapcsolatokról, melyeknek a mozgató ereje a pénz. De valahogy mégis egy üres életet láthatunk magunk előtt. Az nem derül ki, hogy Lázár mitől lett koldus, hogy a betegsége (fekélyek) juttatták el ide vagy valami más, de a Bethesda tavi történethez hasonlóan elmondhatjuk, hogy a problémái, a szorult élethelyzete tette őt magányossá. Mert ahogy egy beteg embert elhagynak a barátai, úgy gyakran egy sikertelen embert

is szép lassan elhagynak a barátai. Nem jó azt végignézni, ahogy valaki szép lassan elveszíti mindenét, és sokan a saját vagyoniukat is féltik ilyen helyzetekben. Tehát mind a két ember magányában szerepet játszhatnak az anyagi javak. A gazdag ember félti javait, Lázárhoz pedig senki sem hajol oda, hogy segítse, vagy legalább enyhítse a magányát. Most mégis a gazdag ember magányát lenne érdemes kiemelni a példázat alapján. A történet második felében mindketten meghalnak, és a gazdag a pokolba, Lázár pedig a mennyországba jut. A gazdag ember ekkor eszmél rá, hogy mennyire elszámolta az életét, ekkor látja, hogy a pénz szeretete miatt nem is kereste, nem is ismerte fel, hogy az Istennel való közösség mekkora kincs. Ez a történet segíthet nekünk, abban, hogy megértsük azt, hogy az anyagi javakat eszközként adta nekünk az Isten, hogy azzal jól éljünk, azokon keresztül gondoskodjon rólunk, de vigyázni kell, mert könnyen ki is szakíthatnak minket mindenféle közösségből. Az emberi közösségeinkből is, de legfőképpen az Istennel való közösségből. A pénz alapján véve nem rossz dolog, csak tudni kell használni, hogy ne az irányítson minket. A gazdag ember történetének szomorú záróakkordja az, hogy már eljutott egy olyan pontra, ami visszafordíthatatlan, ő végleg kiteszített, de valójába nem is tudta, mit kockáztatott. Jézus azért mondja el nekünk ezt a példázatot, hogy még legyen időnk elhatározni magunkat a helyes útra, arra, amire ő hív minket.

TÖRTÉNET FELADATOKBAN: A NÉGY SAROK JÁTÉKKAL

1. Hogyan öltözködött a gazdag ember?

Piros: Bíborba és patyolatba.

Zöld: Selyembe és bársonyba.

Fehér: Aranyozott ruhákba.

Kék: Díszes öltözetbe.

2. Mik borították a szegény ember lábát?

Piros: Hólyagok.

Zöld: Vágások.

Fehér: Vastag kosz.

Kék: Fekélyek.

3. Mi volt a szegény ember kívánsága?

Piros: Bárcsak neki is lenne ilyen szép ruhája.

Zöld: Bárcsak meggyógyulna.

Fehér: Bárcsak meghívná egyszer lakomára a gazdag ember.

Kék: Bárcsak ehetne a lehulló morzsákból.

4. Kik voltak a szegény ember egyedüli társasága?

Piros: Szolgálok.

Zöld: A többi koldus.

Fehér: A kutyák.

Kék: Macskák.

5. Milyen fordulat állt be a történetben?

Piros: A gazdag elvesztette vagyonát.

Zöld: Mindketten meghaltak.

Fehér: Lázár meggyógyult.

Kék: A gazdag ember meghalt.

6. Hova vitték az angyalok Lázárt?

Piros: Isten jobbára.

Zöld: Mózes kebelére.

Fehér: Jézus kebelére.

Kék: Ábrahám kebelére.

7. Mit csinált Lázár Ábrahám keblén?

Piros: Pihent.

Zöld: Gyógyult.

Fehér: Énekelt.

Kék: Vigasztalódott.

8. Mi volt a gazdag ember első kívánsága?

Piros: Lázár hűsítse meg őt.

Zöld: Hogy Lázár menjen vissza a földre, és szóljon a testvéreinek.

Fehér: Hogy Ábrahám hűsítse meg őt.

Kék: Hogy Ábrahám beszéljen a testvéreivel, hogy ők ne úgy éljenek, mint ahogy ő élt.

9. Mi akadályozta meg a kérését?

Piros: Lázár bosszúja.

Zöld: A köztük levő szakadék.

Fehér: Ábrahám konoksága.

Kék: A köztük levő folyó.

10. Hány testvére volt a gazdag embernek?

Piros: Öt.

Zöld: Három.

Fehér: Tíz.

Kék: Kettő.

23. óra – József a kút mélyén

► 1Móz 37,1–36

► Aranymondás: „Aki felmagasztalja magát, megaláztatik, és aki megalázza magát, felmagasztaltatik.” (Mt 23,12)

RÁHANGOLÓ SZITUÁCIÓS JÁTÉK

Rendezzünk dicsekvő versenyt. A játék lényege az, hogy a gyerekek egymás után dicsekedjenek. Mindenkinnek egy nekifutása van, és a dicsekvését stopperrel mérjük. Az a játékos lesz a legjobb dicsekvő, aki megállás és ismétlés nélkül a leghosszabb ideig tud dicsekedni. A játék lényege az, hogy sok-sok öndicséretet halljunk, hiszen maga József is szeretett dicsekedni a testvérei előtt. Így egy kis vicces játékkal hangolódhatunk rá a történetre. Átvezetésként beszélgetünk arról, hogy kiben mit vált ki, ha találkozik valakivel, aki nagyon sokat di-

csekszik. Valószínűleg mindenből ellenszenvet vált ki egy dicsekvő osztálytárs, így könnyen át tudjuk majd vezetni a beszélgetést József történetére, aki testvérei közösségéből ki lett rekesztve a sok dicsekvése miatt.

TÁMPONTOK A TÖRTÉNET FELDOLGOZÁSÁHOZ:

József története akár már a közösségből kirekesztettek témakör alatt is előkerülhetett volna, hiszen testvérei kiközösítették őt. De ő igazából nem érzi magát rosszul ebben a helyzetben. Sokat dolgozik azon, hogy ez az állapot megmaradjon. Energiát fektet abba, hogy testvéreit felbosszantsa, kihozza őket a sodrúkból. Ez talán valami régi gyerekkori sérüléséből fakadhat. Mindenesetre nem tölti el fájdalommal a kirekesztettség. De a kút mélyén mégiscsak megváltozik minden. A kút mélyén rászakad a magány, mert ott már apjához sem tud menekülni. Ott érezheti meg először a hiányát annak, hogy nincs embere, hogy egyedül van. Mivel mindenféle közösségből kirekesztve éli életét, nem számíthat senki segítségére. Természetesen az Úr az, aki felkarolja őt, ő az, aki nem hagyja magára. De ez a történet is rámutat arra, hogy bizony néha mi vagyunk azok, akik leromboljuk a kapcsolatainkat, a közösségi életünket. Ezt tesszük például minden egyes alkalommal, amikor abban találunk örömet, hogy a másikat cukkoljuk, bosszantjuk, piszkálódunk, amikor a másinak oda mondunk valami szúrósat. Nincs emberem, nincs, ki segítsen nekem a szorult helyzetemben. De vajon nem a szeretet hiányzott belőlem, hogy végül magamra maradtam? Isten viszont az ilyen mélységeben is velük van, még a kút mélyén is, és ebből az isteni közelségből lehet meríteni szeretetet, hogy aztán helyre tudjuk állítani a szeretettel teli igazi közösségünket az emberekkel.

TÖRTÉNET FELADATOKBAN: DILI TESZTTTEL

1. Mit kapott apjától József?

A: Egy Audi TT-t.

C: Svájci órát.

B: Színes tarka ruhát.

D: Egy nagy pofont.

2. Mit csináltak József első álmában?

A: Autóversenyeztek.

C: Golfozni mentek.

B: Krumplit kapáltak.

C: Kévét kötözték.

3. Mik szerepeltek a második álmában?
 A: Nap, Hold és 11 csillag. B: Ásó, kapa, nagyharang.
 C: 11 záptojás. D: Az aranycsapat kezdő tizenegye.
4. Miért ment el József a testvérei után Sikembe?
 A: Hogy tovább bosszantsa őket. B: Hogy megjárassa az Audit.
 C: Mert apja küldte el őt hozzájuk. D: Mert különben megette az unalom.
5. Mi volt az első szándéka a testvéreinek, mikor meglátták?
 A: Hogy megölik. B: Hogy befestik a haját kékre.
 C: Hogy elbújniak előle. D: Hogy ásnak egy kutat és beledobják.
6. Ki védelmezte Józsefet?
 A: Robinhood. B: Robin a Batmanből.
 C: Rúben. D: Kutya sem védte meg.
7. Mi volt Rúben javaslata?
 A: Fenekeljék el. B: Ültessék fel a pesti gyorsra.
 C: Dobják bele a kútba. D: Húzzák a fejére az alsónadrágját.
8. Mi történt Józseffel, mire visszatértek a kúthoz?
 A: Alagutat fúrt a kút aljából, és elmenekült.
 B: Midjáni kereskedők kihúzták, és elvitték.
 C: Olajat talált a kút mélyén, és meggazdagodott.
 D: Csigává változott, és szép lassan kimászott a kútból.
9. Mit csináltak a testvéri József ruhájával?
 A: Szétszaggatták, és bekenték egy kecskebak vérével.
 B: Eladták az izmaelita kereskedőknek.
 C: Sorsot vetettek rá.
 D: Beadták egy használatruha-boltba.
10. Kinek adták el Józsefet a kereskedők?
 A: A Manchester Unitendek. B: Egy gyorsétteremnek.
 C: Magának az ördögnek. D: Potifárnak, a fáraó főemberének.

24. óra – Jónás a cethal gyomrában

- ▶ Jónás könyve
- ▶ Aranymondás: „Nyomorúságomban az Úrhoz kiáltottam és ő meghallgott engem.” (Jón 2,3)

RÁHANGOLÓ SZITUÁCIÓS JÁTÉK

Az óra előtt készítsünk egy A5-ös méretű rajzot egy cethalról, aminek a közepébe rajzolunk egy teamécses méretű kört. Ezt lefénymásoljuk annyi példányban, ahány gyerekre lehet számítani a gyerek-bib-

liaórán, és aztán az összesnek kivágjuk a közepét. Majd egy ilyen kivágott lapot ráhelyezünk egy üres A5-ös lapra, és a közepén levő kört átrajzoljuk oda is. És azt a lapot is lefénymásoljuk a gyereklétszámnak megfelelően.

Az órán kiosztjuk azokat a lapokat, amiken csak a rajzolt kör található, és elmondjuk a gyerekeknek a feladatukat. Fel kell rajzolniuk a kapcsolati hálójukat erre a lapra úgy, hogy a középső kör jelöli őket, és ehhez képest rajzolnak fel újabb köröket, amikbe beleírják családtagjaik, barátaik neveit. Aki közelebb áll hozzájuk, azt lehet közelebb rajzolni, aki távolabbi, azt távolabb, és így tovább. Ha ezzel a feladattal kész vannak, megkérdezzük őket, hogy ki az, aki néha annak ellenére egyedül érzi magát, hogy ilyen sok ember veszi körül őt. Ki az, aki már érezte úgy, hogy egyedül maradt egy problémájával? Olyan érzés ez, mintha a probléma körülvenné, őket és nem tudnának már segítséget hívni. Olyan, mintha a probléma elnyelné őket, mint egy nagy hal. És ekkor osszuk ki nekik a másik lapot, a cethalast, és mondjuk meg nekik, hogy tegyék rá a kapcsolati hálójukra. Amint ráteszik, egyedül lesznek a nagy hal gyomrában. Ki az, aki érezte már magát így? Ezek után vezessük fel nekik Jónás próféta történetét.

TÁMPONTOK A TÖRTÉNET FELDOLGOZÁSÁHOZ

Jónást egy teljesen magányos emberként ismerhetjük meg ebből a történetből, aki minden helyzetben egyedül van, és talán egyedül is érzi magát. Egyedül van a küldetésében, egyedül van a menekülésben, egyedül van a cethal gyomrában, egyedül van a megromlott Ninivében, és végül egyedül van a csalódottságában és az elszáradt bokor miatti haragjában is. Semmilyen helyzetben nem tud osztozkodni senkivel. Minden terhet egyedül hordoz el. Minden helyzetben azt érzi, hogy a világ összeesküdött ellene. Istennek mégis terve van vele, és soha nem hagyja el, nem hagyja magára. Az egész történet során minden helyzetben ott van mellette, kíséri őt. És végül nemcsak szeretné, hanem tudja is használni őt az Isten, hiszen az üzenetet célba viszi, és a város megtér a prófétai szó hallatára.

A magányt, az egyedüllétet mégis csak a cethal gyomrában élheti át a legmélyebben. Ott dőbbsenhet rá arra, hogy mennyire nincs kibe kapaszkodnia. De ott jön rá arra is, hogy aki őt alkotta, aki őt elindította és aki őt a viharral megállította, az talán még ebben a mélység-

ben is vele van, még itt is figyel rá, még itt is meghallja az ő kiáltását. Jónás tehát, mikor rájön, hogy teljesen egyedül van, hogy az égvilágon senki sincs, aki segíthetne rajta, akkor ismeri fel azt, hogy az Isten vele van, akkor kezd el imádkozni, akkor kezd el keresni a közösséget Istennel.

TÖRTÉNET FELADATOKBAN: CSAPATSZELLEMMEL

1. Kinek a fia volt Jónás?
A: Ábrahám.
B: Anániás.
C: Amitaj.
2. Hova küldte őt az Isten?
A: Tarsusba.
B: Sodomába.
C: Ninivébe.
3. Hol találta meg Jónást a hajóskapitány?
A: A hajó mélyében.
B: A kapitány kabinjában.
C: A hajó hátuljában.
4. Ki találta ki, hogy dobják Jónást a tengerbe?
A: A hajóskapitány.
B: Maga Jónás ajánlotta fel.
C: Egy ninivei utas.
5. Mennyi időt töltött Jónás a cethal gyomrában?
A: Két napot és három éjszakát.
B: Három napot és két éjszakát.
C: Három napot és három éjszakát.
6. Hány napig tartott, mire bejárta Jónás Ninivét?
A: Negyven napig.
B: Három napig.
C: Egy hétig.
7. Mi volt Isten üzenete?
A: Még negyven nap, és elpusztul Ninive.
B: Még negyven napotok van megtérni az Úrhoz.
C: Ha nem tértek meg, elpusztul Ninive.
8. Mit rendelt el a király?
A: Hallgattassák el Jónást.
B: Térjen meg mindenki.
C: Könyörögjön mindenki a városért.

9. Mi adott árnyékot Jónásnak?

A: Egy orgonabokor.

B: Egy fügefafa.

C: Egy bokor.

10. Mi lett Ninive sorsa?

A: Elpusztult.

B: Megmaradt.

C: Elmenekültek az igazak.

25. óra – Illés a sareptai özvegy házában

▶ 1Kir 17,8–24

▶ Aranymondás: „A lisztesfazék nem ürül ki, és az olajos korsó nem fogy ki, míg az Úr esőt nem ad a földre.” (1Kir 17,14)

RÁHANGOLÓ SZITUÁCIÓS JÁTÉK

A ráhangolódó játékhoz keressünk az interneten egy képet, amin különféle élelmiszerek vannak. Ezt kinyomtatjuk és szétvágjuk, egy kirakós játékot készítünk belőle. Lehet úgy is kezdeni az órát, hogy a kirakót a gyerekek kezébe adjuk, de úgy is lehet, hogy elrejtjük a darabjait a teremben. A lényeg az, hogy ki kell rakniuk a gyerekeknek a kirakót, majd a kép alapján egy beszélgetést kezdünk arról, hogy mit látunk a képen, hogy ezek a dolgok nélkülözhetőek-e a mindennapi életünkből. Milyen lehet az, ha ezeket az élelmiszereket is csak nagy nehezen tudnánk megszerezni, vagy ha csak egy kis részét tudnánk elérni. Így hangolódjunk rá az ínség témakörre, amellyel felvezethetjük Illés próféta és az özvegyasszony találkozásának történetét.

TÁMPONTOK A TÖRTÉNET FELDOLGOZÁSÁHOZ

Az ínséges idők gyakran segítik a közösségeket abban, hogy közelebb kerüljenek egymáshoz a tagjai. Ha egy közösség valami nagy nehézségen megy keresztül, gyakran még jobban megerősödik mint közösség. Azért van ez így, mert amikor közösen átélünk egy nehéz helyzetet, vagy egy küzdelmes időszakon megyünk keresztül, akkor valahogy közelebb kerülünk egymáshoz. A bajban eggyé válunk, megérezzük azt, hogy mennyire sokat jelent, hogy nem vagyunk egyedül, hanem közösségben vagyunk, és ezért nem egyedül, hanem másokkal együtt tudunk szembenézni a nehézségekkel. Mennyivel könnyebb

minden, amikor egymásra tudunk támaszkodni, amikor fizikailag és lelkileg is tudjuk támogatni, erősíteni egymást.

Ezért rendelt mellénk az Isten segítőtársakat. Illést és a sareptai özvegyasszonyt is ezért rendelte egymás mellé az Isten, hogy segítsék egymást az ínséges időkben. Ebben az ínséges időben az is megmutatkozott számukra, hogy nem csak egymásra, hanem az Istenre is számíthatnak, rá is támaszkodhatnak. Nem lehetett könnyű átvészelni a szárazságot az éhínséget és az asszony fiának a betegségét sem, de végül megláthatták Isten gondoskodását, aki közösséggé formálva őket átvezette őket ezen az ínséges időn.

TÖRTÉNET FELADATOKBAN: A NÉGY SAROK NEVŰ JÁTÉKKAL

1. Miért ment Illés Sareptába?

Piros: Mert ott nem volt nagy szárazság.

Zöld: Mert az Isten oda küldte.

Fehér: Mert ott lakott a családja.

Kék: Mert élt ott egy beteg ember.

2. Hol találta meg Illés az özvegyasszonyt?

Piros: A háza előtt.

Zöld: A falu határában.

Fehér: A város bejáratánál.

Kék: Egy kút mellett.

3. Mit kért Illés először az özvegyasszonytól?

Piros: Egy kis kenyeret.

Zöld: Egy kis gyümölcsöt.

Fehér: Egy kis vizet.

Kék: Szállást.

4. Mit kiáltott Illés az asszony után?

Piros: Hozz egy szelet húst is!

Zöld: Hozz egy falat kenyeret is!

Fehér: Egy falat lángost is hozz!

Kék: Egy kis lisztet is hozz!

5. Miért szedegetett fát az asszony?

Piros: Hogy megmelegedjenek.

Zöld: Hogy főzzön egy kis teát.

Fehér: Hogy elkészítse az utolsó vacsorát.

Kék: Hogy legyen tüzelő télire.

6. Kinek készített először az asszony lepényt?

Piros: A fiának.

Zöld: Magának és a fiának.

Fehér: Illésnek.

Kék: Egy koldusnak.

7. Mennyire vált súlyossá a fiú betegsége?

Piros: Nem tudott lábra állni.

Zöld: Nem tudott már beszélni.

Fehér: Már nem is lélegzett.

Kék: Nem tudott felülni.

8. Hova vitte Illés a haldokló fiút?

Piros: A konyhába.

Zöld: A felső szobába.

Fehér: Az asszony szobájába.

Kék: A kút mellé.

9. Mit csinált a gyermekkel?

Piros: A homlokára tette a kezét. *Zöld:* Háromszor ráborult.

Fehér: Magához ölelte.

Kék: Felemelte a karjába.

10. Milyen felismerésre jutott az özvegyasszony?

Piros: Hogy Illésben Isten ereje lakik.

Zöld: Hogy Illés egy főpap.

Fehér: Hogy Illés az Isten embere.

Kék: Hogy Illés Ábrahám utódja.

26. óra – Pál és Szilász Filippiben

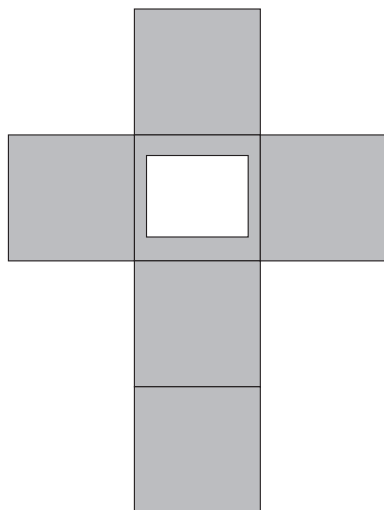
▶ ApCsel 16,11-34

▶ Aranymondás: „*Higgy az Úr Jézusban, és üdvözülsz mind te, mind a te házad népe!*” (ApCsel 16,30)

RÁHANGOLÓ SZITUÁCIÓS JÁTÉK

Ez alkalommal a ráhangolódó játékhoz szükségünk lesz egy nagy kartonlapra, amelyből a következő kereszt formát ki tudjuk vágni, majd összehajtogatva, celluxszal megragasztva egy dobozt készítünk belőle amelynek az egyik oldala nyitott (van rajta egy nagy ablak). Az így elkészített dobozt fogjuk használni a gyerek-bibliaórán. Tegyük az asztal közepére, és kérjük meg a gyerekeket, hogy soroljanak fel olyan dolgokat, amik elveszik a szabadságukat, amik valamilyen módon korlátozzák őket, amik nem engedik, hogy önfeledtek és boldogok legyenek. Minden ilyen gondolat után egy méretre vágott hurkapálcát ráragaszthatunk a dobozunk ablakára. Így szép sorjában teljesen be-rácsozzuk a kis dobozunkat. Majd ezek után megkérdezzük a gyerekeket, hogy mitől érezhetnénk magunkat szabadnak, akár még ezek mögött a rácsok mögött is?

A válaszhoz vágjuk el ollóval a doboz ragasztását és hajtogassuk ki. Milyen forma rajzolódik így ki? Jól láthatóan egy kereszt, amellyel Jézus teljesen szabaddá tett minket. Ezek után vezessük fel a napi történetet, melyben Pál és Szilász a börtön rácsai mögött is meg tudta élni ezt a szabadságot.

TÁMPONTOK A TÖRTÉNET FELDOLGOZÁSÁHOZ

A közösség egy nagyon mély megélését tárja elénk Pál és Szilász története. Ők ugyanis nemcsak az egymással való közösséget élték meg nap mint nap, hanem az Istennel való közösséget is nagyon mélyen megélték. Egész életüket neki szánták oda. Éppen ez a szoros kapcsolat, ez az odaadó hűség sodorta őket veszélybe, hiszen Jézus nevéért szenvedtek. Az evangélium hirdetése miatt kerültek börtönbe. És ami ennek a közösségnek a mélységét mutatja az az, hogy a börtönben, az ínséges időben sem kezdenek el panaszkodni, nem kezdenek el szitkozódni vagy átkozódni, hanem imádsággal és énekszóval dicsérik az Urat. Ezzel emlékeztették magukat arra, hogy mit jelent számukra az Istennel való közösség. Azt, hogy Jézus annyira szerette őket, hogy meghalt értük, és halálával az örök életet készítette el számukra. Az örök élet ígérete pedig felszabadította őket, és olyan szabadokká váltak a lelkükben, hogy még ez a nehéz helyzet sem tudta elbizonytalanítani őket, sőt még jobban megerősítette a közösségüket az Istennel, hiszen még ott is érezték, hogy velük van az Úr, még akkor is, amikor szenvednek, amikor nehéz helyzetbe kerülnek. Mert az Istennel való közösség képes megtartani minket minden helyzetben.

TÖRTÉNET FELADATOKBAN: A NÉGY ALAK NEVŰ JÁTÉKKAL

A négy alak: Pál, Szilász, börtönőr, jövődömondó lány

1. Követte Pált és kiáltozott. (jövődömondó lány)
2. Bosszantotta a lány beszéde. (Pál)
3. Kiűzte a jövődömondó lelket. (Pál)
4. Kalodába zárta a lábukat. (börtönőr)
5. Énekelni kezdett. (Pál és Szilász)
6. Felriadt álmából. (börtönőr)
7. Végezni akart magával. (börtönőr)
8. Hirdette az evangéliumot a börtönőrnek. (Pál és Szilász)
9. Kimosta a foglyok sebét. (börtönőr)
10. Házába fogadta Pálékat. (börtönőr)

27. óra – Három férfi a tüzes kemencében

- ▶ Dán 3,1–33
- ▶ Aranymondás: „Áldott legyen [az Isten], mert elküldötte az angyalát, és kiszabadította szolgálait, akik benne bíztak.” (Dán 3,28)

RÁHANGOLÓ SZITUÁCIÓS JÁTÉK

Az óra előtt egy csomagolópapírra rajzoljuk le egy egyszerű szobor sziluettjét. A rajz lehetőleg legyen nagy, hogy jól látható legyen és sok kisebb rajz is beleférjen. A történetre való ráhangolódásként vegyük elő ezt a lapot, és mondjuk el a gyerekeknek, hogy most ezt a hatalmas szobrot fogjuk felépíteni olyan dolgokból, amiket szeretünk, amik fontosak számunkra. Embereket ne rajzoljunk rá, csak tárgyakat. Haladhatunk körbe úgy, hogy mindenki mond egy dolgot, majd aki odafér a laphoz, a szobor vonalain belülre oda is rajzolja azt, amit mondott. Egy gyerek mondhat több dolgot is, a lényeg az, hogy jó alaposan megteljen a szobor sziluettje ezekkel a szeretett tárgyakkal. Ez lesz a mi aranszobrunk, ami kedves lehet a számunkra, mert olyan dolgok vannak benne, amiket nagyon szeretünk. De ez a szobor veszélyes lehet számunkra, mert el akar szakítani minket valakinek a közösségéből, aki nagyon szeret minket. Sok dolog van, ami csábít minket, hogy hűtlenek legyünk Istennel szemben, de most megnézhetjük, hogy három zsidó férfi hogyan tudott hű maradni Istenhez a legnehezebb helyzetben is.

TÁMPONTOK A TÖRTÉNET FELDOLGOZÁSÁHOZ

A babiloni fogság idején, miután a király nagy méltóságra emelte Dánielt, ő azzal a kéréssel állt a király elé, hogy három barátját rendelje szolgálatba Babilon városába. Ez a három zsidó férfi tehát a király szolgálatába került. Viszont amikor a király felépítette az aranszobrot, a királyi rendelet ellenére sem hajtott térdet előtte ez a három férfi, mert számukra az Istennel való közösség, a vele kötött szövetség mindennél fontosabb volt. És olyan erősen megmaradtak ebben a szövetségben, hogy még az életük árán is kitartottak Isten mellett. Miért tudták megtenni? Mert szabaddá tette őket az Isten. Épp úgy, mint Pált és Szilászt. Saját szavukkal így vallottak erről: „*Van nekünk Istenünk, akit mi tisztelünk: ő ki tud minket szabadítani az izzó tüzes kemencéből... De ha nem tenné is, tudd meg, ó, király, hogy mi a te isteneidet nem tiszteljük.*” (Dán 3,17–18)

Ez olyan erős közösség számukra, hogy nem árulják el Istent, mert tudják, hogy a legdrágább dolog az övék, és ezt nem adják oda még az életükért sem. A csodálatos az egészben az, hogy az Isten meg is erősíti ezt a kapcsolatot, mikor valóban megmenti őket, ezzel mások számára is nyilvánvalóvá téve, hogy milyen drága barát az Isten!

TÖRTÉNET FELADATOKBAN: A VÁLASZ ÉN VAGYOK

A húsz szócetli:

Nebukadnec-car.	Nebuló a cár.	Aranszobrot.	Aranyborjút.	Leborulni a szobor előtt.
Leborulni a király előtt.	Hármat.	Négyet.	Bedobták őket az izzó kemencébe.	Börtönbe vették őket.
Hétszeresen.	Tízszerezen.	Megölte őket a láng.	Néhányan beestek utánuk.	Négy alakot.
Öt alakot.	Az Úr angyala.	Dániel próféta.	Bontsák le a szobrot.	Mindenki tisztelje a zsidók Istenét.

1. Hogy hívták a babiloni királyt?
2. Mit készítettett Nebukadneccár király?
3. Mit kellett tennie az embereknek, amikor megszólalt a mindenféle hangszer?
4. Hány zsidó férfit vádoltak be a káldeusok a király előtt?
5. Milyen büntetést kapott Sadrak, Mésak és Abédnegó?
6. Milyen mértékben fűtötték be a kemencét?
7. Mi történt azokkal, akik bedobták őket a kemencébe?
8. Mit látott a király a tűzben?
9. Ki volt a negyedik alak?
10. Mi lett az új királyi rendelet?

28. óra – A négy barát

- ▶ Mk 2,1-12
- ▶ Aranymondás: *„Melyik a könnyebb? Azt mondani a bégának, hogy megbocsáttattak a te bűneid, vagy azt mondani, kelj fel, vedd az ágadat és járj?”* (Mk 2,9)

RÁHANGOLÓ SZITUÁCIÓS JÁTÉK

Az óra előtt fogunk egy A4-es méretű kartonlapot, annak kifúrjuk a négy sarkát, és egy-egy madzagot kötünk hozzá. Ez lesz a hordágy a ráhangoló játékhoz. A ráhangoló játék most egy ügyességi feladat lesz, amit négy gyereknek kell közösen végrehajtani. Értelemszerűen kisebb létszám esetén, kettő gyerekkel is meg lehet csinálni, nagyobb létszám esetén pedig több csapatot is ki lehet alakítani. A játék során egy babát vagy egy plüss állatot fektetünk a kartonlapra, és a feladat az lesz, hogy a négy gyereknek a kötelek végét fogva egyszerre kell majd felemelni a hordágyat és végig vinni egy kisebb akadálypályán. Az akadálypályát célszerű székekből kirakni. A pálya végére tegyünk négy egymás fele fordított széket, azok közé kell majd leereszteni a hordágyat. Ha a baba vagy plüssállat leesik, újból kell indulni. Lehet mérni a csapatok idejét, lehet többféle csapattal is próbálkozni, a lényeg az, hogy érezzék, milyen egymásra figyelni úgy, hogy közben a hordágyra is koncentrálniuk kell. Ezzel mintázzuk a barátok egymásra figyelését, amivel segíteni tudtak békés barátjukon.

TÁMPONTOK A TÖRTÉNET FELDOLGOZÁSÁHOZ

Az írásban megtapasztalt közösségről lesz a továbbiakban is szó, de most inkább arról, mikor egy embert baj ér, és a környezete, az ő közössége, nem fordul el tőle, hanem igazi szeretettel fordul felé. Így van ez a béna ember történetében, aki a bethesda-i férfival ellentétben nem volt egyedül. A barátai megmaradtak mellette, és segítették, amennyire csak tudták. Erről árulkodik ez a történet, hiszen mikor Jézus Kappernaumba ment, ezek a barátok nem tévóváztak, hanem megragadták a barátjuk ágyát, és elvitték ahhoz a házhoz, ahol Jézus volt. És nem tudta őket megállítani senki és semmi. Sem a tömeg, sem a ház teteje, mindent megtettek, hogy segítsenek barátjukon. Egy igazi közösség így működik, hogy a közösség tagjai odafigyelnek a másikra, és segítik őt anélkül, hogy számolgatnák, ki mennyit tesz bele és vesz ki a kapcsolatból. Hiszen ez a béna ember nem sok mindennel tudta meghálálni barátai jóságát.

Jézus ilyen szeretete hív el minket, melyben nem nézzük, mennyit adunk és mennyit kapunk, hanem csak azt nézzük, hogy mikor van ránk szükség. Maga Jézus sem számolgatott, hogy mennyit adott az egyes embereknek vagy az emberiségnek, csak azt nézte, hogy szükségünk van rá, szükségünk van az ő áldozatára. Erre tanít minket ez a történet, mikor a gyógyító közösségre gondolunk. Mert nemcsak fizikai, hanem lelki értelemben is tud gyógyítani minket az emberi közösség.

TÖRTÉNET FELADATOKBAN: IGAZ/HAMIS JÁTEKKAL

1. Jézus Názáretben tette ezt a csodát. (H)
2. Annyi ember gyűlt össze, hogy még az ajtó előtt sem volt hely. (I)
3. Egy vak embert vezettek oda hozzá. (H)
4. Mivel nem tudtak bemenni az ajtón, a hátsó falat bontották ki. (H)
5. Jézus így szólt a bénához: „Fiam, megbocsáttattak a te bűneid.” (I)
6. Jézust istenkáromlással vádolták az írástudók. (I)
7. Jézus így szólt, hozzájuk: „Az Emberfiának van hatalma meggyógyítani a betegeket.” (H)
8. A béna felkelt, és az ágyát otthagyva elment. (H)
9. Az ott levő emberek ezt látva dicsőítették az Urat. (I)
10. A négy barát halálával borult le Jézus lába elé. (H)

29. óra – A kappernaumi százados

- ▶ Mt 8,5-13
- ▶ Aranymondás: „Uram, nem vagyok méltó arra, hogy hajlékomba jöjj, hanem csak egy szót szólj, és meggyógyul a szolgálóm.” (Mt 8,8)

RÁHANGOLÓ SZITUÁCIÓS JÁTÉK

Gyűjtsünk össze a gyerekekkel minél több olyan esetet, ahol valaki bajba jutott, bajban van, és segítségre lenne szüksége (balesetek, katasztrófák, szegénység, betegség, kirekesztettség). Ezeket írjuk fel egy lapra vagy táblára. Lehet hozzájuk rajzot is készíteni. Amiket összegyűjtöttünk, mindegyikre próbáljunk megoldást keresni. Majd ha sikerült, akkor gondoljuk végig, hogy mi kinek tudnánk segíteni. Lesz biztosan néhány olyan dolog, amiben mi is segíthetünk, de sok olyan lesz, ahol valamilyen akadályba ütközünk (földrajzi távolság, anyagi korlátok, szakértelem hiánya stb.) Akkor nézzük tétlenül a szenvedésüket? Egy dolgot mindenképpen tehetünk. Imádkozhatunk értük és azokért is, akiknek módjukban állna segíteni a bajbajutottakon. Erre vezessük rá a gyerekeket mielőtt a nap történetére térünk.

TÁMPONTOK A TÖRTÉNET FELDOLGOZÁSÁHOZ

Ismét Kappernaumba utazunk, ismét egy beteg ember ügye kerül elénk, de most nem egy barát segít a bajbajutotton, hanem egy nagy úr, egy százados, aki a szolgálja miatt aggódik. A barátainkért vagy rokonainkért könnyű megmozdulni, könnyű a segítségükre indulni, de milyen nehéz, ha olyan ember kerül bajba, aki nem tartozik a legbelső szeretetkörünkbe. A kappernaumi százados nagyon jószívű és érzékeny ember volt, és ebben a történetben bizonyosságot tesz hitéről és emberségességéről is. Bizonyára nagyon sok jót kapott szolgájától, nagyon hűséges embere lehetett az, aki megbetegedett, és bár ő volt az ura és parancsolója, mégis úgy tekintett erre a szolgára, mint a saját fiára. Ő közösséget vállalt egy nála alacsonyabb rangú, alacsonyabb beosztású emberrel, közösséget vállalt a szolgájával, mert látta annak hűségét és szeretetét, és ezt ő is viszonzni kívánta valahogy. Neki volt pénze, volt hatalma, volt kapcsolata ahhoz, hogy segítsen emberén, és látszik az, hogy mindent meg is tett. Végül az idejét is feláldozta, és elzarándokolt, hogy Jézus elé vigye a beteg szolgának az ügyét. Az ő lépése egy imádság, a másokért való imádság. Ez a történet arra

bátorít minket, hogy más emberekkel való közösségeinket úgy erősíthetjük meg igazán, ha imádságban Isten elé visszük a terheiket, fájdalmaikat, betegségeiket, problémáikat. Így nem csak a barátainkkal léphetünk közösségbe, hanem olyanokkal is, akik távol vannak tőlünk. Akár fizikailag, akár lelkileg.

TÖRTÉNET FELADATOKBAN: CSAPATSZELLEM NEVŰ JÁTÉKKAL

1. Kije lett beteg a Kappernaumi századosnak?
A: Fia.
B: Lánya.
C: Szolgája.
2. Mit akart Jézus tenni?
A: Odahozatni a beteget.
B: Elmenni és meggyógyítani.
C: Hazaküldeni a századost azzal, hogy meggyógyult a beteg.
3. Miért tagadta meg a százados Jézus látogatását?
A: Mert messze lakik és a beteg nem éli túl míg odaérnek.
B: Mert nem tartotta magát méltónak, hogy Jézus a házába menjen.
C: Mert nem illett zsidónak rómaiakhoz mennie.
4. Miben hitt a százados?
A: Abban, hogy Jézusnak elég csak egy szót szólnia, és meggyógyul a beteg.
B: Abban, hogy Jézus még a halálból is feltámasztja.
C: Abban, hogy Jézus elküldi az Úr angyalát, aki meggyógyítja a beteget.
5. Mit csinált Jézus a százados bizonyágtétele után?
A: Megörült.
B: Hálát adott az Istennek.
C: Elcsodálkozott.
6. Milyenek találta a százados hitét?
A: Kivételesnek.
B: Erősnek.
C: Gyengének.
7. Kikkel fognak asztalhoz telepedni a népek?
A: Ádámmal, Évával és az ősatyákkal.
B: Ábrahámmal, Izsákkal és Jákobbal.
C: Ábrahámmal, Illéssel és Dániellel.
8. Hova vettetnek azok, akik Isten országa fiainak tartják magukat?
A: A külső sötétségre.
B: A gyehenna tüzére.
C: Az örök kínok hazájába.

9. Mi lesz a külső sötétségben?

A: Kínok és könnyhullatás.

B: Sírás és fogcsikorgatás.

C: Félelem és fájdalom.

10. Mikor gyógyult meg a beteg?

A: Mire hazaért a százasos.

B: Még abban az órában.

C: Másnap estére

30. óra – A pünkösdi csoda

▶ ApCsel 2,1–36

▶ Aranymondás: „Ellenben erőt kaptok, amikor eljön hozzátok a Szentlélek.” (ApCsel 1,8)

RÁHANGOLÓ SZITUÁCIÓS JÁTÉK

A játékkal a pünkösdi zűrzavart próbáljuk majd felidézni, hogy legyen egy közös élményünk egy nagy zshivajról. Ehhez a zshivásár nevű játékot fogjuk játszani a gyerekekkel. Cetlikre előre felírunk témákat, amikről a gyerekeknek majd beszélniük kell. Mindenkinek egyszerre kell majd beszélni egy percen keresztül. A játék után megkérdezzük őket, hogy ki mire tudott figyelni, ki tudja, hogy a másik miről beszélt. Mi az, amit össze tud belőle szedni? Milyen élmény volt ez a nagy hangzavar? Ezek után felvezetjük a pünkösdi történetet, amelyben az utcai járókelők valami hasonló zshivajra lettek figyelmesek, csak ott, akik beszéltek, egy dologról beszéltek, viszont különböző nyelveken.

Néhány témajavaslat a játékhoz: iskolai élmények, autók, háziállatok, kedvenc játékaim, családom, nyári terveim, sportok, otthonom stb.

TÁMPONTOK A TÖRTÉNET FELDOLGOZÁSÁHOZ

Egy kicsit a témakörből kiszakadva végül a pünkösdi történetet érdemes elővenni. Hiszen ha közösségről beszélünk az egész év során, akkor nem maradhat ki a pünkösdi történet sem, hiszen ez a történet arról tesz bizonyosságot, hogy az Szentlélek miként teremt közöttünk közösséget. Egy gyülekezet közössége vagy egy hittanos közösség nem több egy egyesületnél, egy társaságnál, ha nincs annak a közösségnek pünkösdje. A keresztény közösséget a Szentlélek éleszti, a Szentlélek

mozgatja, a Szentlélek mélyíti el és tölti meg szeretettel. Ezért ebből a történetből megtanulhatjuk, hogy a közös imádkozás milyen fontos, és milyen fontos az, hogy kérjük Isten Szentlelkét, hogy azzal töltsse be közösségünket. Mert általa nem egy egyszerű közösség leszünk, hanem egy olyan közösség, amelyet az Isten Lelke jár át, amelyet az isteni szeretet tesz teljessé. És ez óriási ajándék. Isten kegyelmébe tesszük le ezt az évet, és kérhetjük az áldását az előttünk levő nyárra.

TÖRTÉNET FELADATOKBAN: DILI TESZT NEVŰ JÁTÉKKAL

1. Milyen különös égi jelenség töltötte be a házat?
A: Cunamiho hasonlóan elárasztotta őket az Isten szeretete.
B: Szélrohamhoz hasonlóan betöltötte őket a Szentlélek.
C: Vulkánkitöréssel meggyújtotta őket a szeretet lángja.
D: Földrengéssel megrendítette őket Isten hatalma.
2. Milyen nyelven kezdtek el beszélni?
A: Jelnyelven.
B: Különféle nyelveken.
C: Eszperente nyelven.
D: Kingloniul.
3. Miről beszéltek a tanítványok?
A: Kinek mi a kedvenc bora.
B: Isten felséges dolgairól.
C: A tegnapi Real-Barca meccsről.
D: Arról, hogy hogy megijedtek ők is.
4. Mik jelentek meg a fejük fölött?
A: Glóriák.
B: Szalmakalapok.
C: Lángnyelvek.
D: Drónok.
5. Mit csinált a városi sokaság a szélzúgást hallva?
A: Beszedték a ruhákat a teregetőről.
B: Elővették a papírsárkányokat.
C: Összefutottak a város főterén.
D: Megrántották a vállukat és tovább grilleztek.
6. Mivel gúnyolódtak néhányan?
A: Az apostolok borzalmas akcentusával.
B: Azzal, hogy édes bortól részegedtek meg.
C: A megperzselődött hajukkal.
D: A torzonborz szakállukkal.

7. Mivel peregtette le Péter a gúnyolódó szavakat?
- A: Ugyan, ki iszik ilyen kesernyész jeruzsálemi borokat?!
 - B: Nem részek ezek, hiszen a nap harmadik órája van.
 - C: Részeg, aki mondja!
 - D: És ha úgy van?
8. Mire bátorította a hallgatóságot Péter?
- A: Kezdenek el rendszeresen sportolni.
 - B: Térjenek meg és keresztkedjenek meg.
 - C: Most vegyenek részvénypapírokat.
 - D: Gyűjtsék szelektíven a szemetet.
9. Hányan tértek meg aznap?
- A: Heten, mint a gonoszok.
 - B: Nagyon sokan.
 - C: Mintegy háromezren.
 - D: El se tudom képzlni, mennyien.
10. Milyen ajándékot ígért nekik Péter?
- A: Egy lovat, de annak ne nézzék a fogát.
 - B: Egy wellnesshétvégét a Betesda tavánál.
 - C: A Szentlélek ajándékát.
 - D: Ingyenes nyelvkurzusokat.

A Szélrózsa minden irányából...

Fiatalok közössége fesztiválon és azok között

SEBEN GLÓRIA

Bevezetés

Ezek a rövid vázlatok azért születtek, hogy elősegítsék az ifjúsági bibliaórákra való készülést. Mivel egyházunk legnagyobb országos méretű, fiatalokat megszólító rendezvénye a kétévente megrendezésre kerülő Szélrózsa fesztivál, ezek a témakidolgozások a 2018 nyarán következő találkozóra is előkészítenek, melyre minden evangélikus ifiközösséget szeretettel várunk, legyen az kicsi vagy nagy.

A tizenkét témakör az eddigi Szélrózsák és a soron következő témáját és igei alapvetését dolgozza fel hasonló struktúrában.

314

- 1) Minden témához ajánlok legalább egy felvezető játékot vagy szemléltetést.
- 2) A bibliai szakasz feldolgozását segítő kérdéseket és feladatokat is találhatunk.
- 3) Minden témához társítottam egy vagy két olyan liturgiai elemet, mely a hagyományos vasárnapi istentiszteletnek része, és kevésbé ismert a fiatalok között. Ezek célja, hogy egyre jobban értsék és magukénak érezzék az evangélikus liturgiát, és az ne csak üres forma legyen számukra.
- 4) Ajánlok énekeket is, beleértve a Szélrózsa-ének egy-egy újabb versszakát.

Kit kerestek? (Váralja, 1996)

1) JÁTÉKÖTLET, SZEMLÉLTETÉS

Értékek árverése (<http://epa.oszk.hu/00000/00035/00008/1997-09-mu-Mohay-Jatekos.html>)

Beszélgethetünk arról, mi mindent keresünk az életben: boldogság, szerelem, pénz, elismerés stb.

2) FELDOLGOZÁST SEGÍTŐ KÉRDÉSEK, FELADATOK

Első bibliai történet: Jn 1,35-51

Rajzold fel a szereplők közötti kapcsolati hálót! Ki van a háló közép-pontjában? Ki kit ismert eredetileg? Milyen volt köztük a kapcsolat? Hogyan reagál Jézus a találkozásokra? Hogyan reagálnak a leendő tanítványok? Vajon mit gondolhatnak Jézusról ebben az első szakaszban? Mit keresett az a két tanítvány, akik Keresztelő János után Jézushoz „pártoltak”? Mire utalhat Keresztelő János mondata: „Íme, az Isten Báránya”?

Második bibliai történet: Jn 18,1-11

Kik és miért keresték Jézust? Vajon miért kérdezi meg Jézus kétszer ugyanazt: „Kit kerestek?” Mitől tántorodnak vissza az örök? Mit jelenthet Jézus különös bemutatkozása: „*Én vagyok*”? Júdás szerepe János evangéliumában egészen jelentéktelen, nem írja le a „csókjelenetet”. Vajon miért? Mit gondoltok, mit kereshetett Júdás Jézusban? A két történet alapján mit jelenthet Jézust keresni? Vajon ő is keres minket? Hogyan találkozhatunk vele?

3) LITURGIAI ELEM

Invokáció: Isten nevének segítségül hívása. Minden áhítat, istentisztelet elején elhangzik: „Az Atya, Fiú, Szentlélek nevében.” Mit jelenthet ez a mondat? Milyen kép jelenik meg előttünk, amikor ezt meghalljuk? Miért fontos így kezdeni a közösség együttlétét?

Bevezető zsoltár: A zsoltárok az Ószövetség imádságos könyvéből való idézetek. Maga Jézus is gyakran imádkozta ezeket. Az Olajfák hegyére, ahol elfogták, úgy vonult ki tanítványaival, hogy dicsőítő zsoltárokat énekeltek. Van olyan zsoltárszöveg, ami megszólít, amivel

tudsz azonosulni? Akár zenés feldolgozást is megtanulhatunk. A zsoltár nemcsak az ember szava Istenhez, hanem rengeteg próféciát és tanítást is tartalmaz.

- Feladat: Keresetek olyan zsoltárt a Bibliában, ahol arról van szó, hogy a zsoltáros keresi Istent!
Keresetek olyan zsoltárokat, amelyekben prófécia van elrejtve a Messiásról, s amelyet az apostolok Jézusra alkalmaztak!

4) ÉNEKJAVASLAT

Megszólított, hogy legyek tanítványa; Uram, közel voltam hozzád; Szélrózsa-ének 1. versszak.

Nem a meghátrálás emberei vagyunk (Bodajk, 1998)

1) JÁTÉKÖTLET, SZEMLÉLTETÉS

Egykérdés-videó a bűnről: <https://www.youtube.com/watch?v=5VWgb1EfPKE>

Mit jelentenek nektek az alábbi fogalmak: bűn, bocsánat, hit, áldozat?

2) FELDOLGOZÁST SEGÍTŐ KÉRDÉSEK, FELADATOK

Bibliai szakasz: Zsid 10

Feldolgozási javaslat: induktív bibliatanulmányozás. (Részei: megfigyelés, értelmezés, alkalmazás)

Megfigyelés: Nem a Bibliából olvassuk a szakaszt, hanem kimásoljuk egy A/4-es lapra, amit lehet tollal, színes ceruzával preparálni a megfigyelés során. Cél, hogy nyersen, preconcepciók nélkül olvassák a szöveget a fiatalok. Adjunk primer szövegértési feladatokat: Karikázd be a kötőszavakat! Jelöld meg az ismétlődő kulcsszavakat! Készítsünk rövid vázlatot a gondolatmenetről!

Értelmezés: Itt röviden mesélhetünk a levél keletkezési történetéről: olyan zsidó emberekhez szólt a levél, akik hitték, hogy Jézus Izrael Messiása. A jeruzsálemi templomot lerombolták: nincs többé áldozatbemutatás. A levél egyik célja, hogy bizonyítsa: arra nincs is szükség, mert Krisztusban a hit által elnyertük egyszer s mindenkorra a bűneink bocsánatát.

Alkalmazás: Mit jelent nekünk, hogy a hit emberei vagyunk és nem

a meghátrálásai? Hogyan értelmezzük a magunk életében a mondatot: „*az igaz ember hitből él*”? Mit jelent számunkra Krisztus áldozata?

3) LITURGIAI ELEM

Az istentisztelet első részében van a bűnvallás, több gyülekezetben a korábban hagyományosan az úrvacsorával összekapcsolt gyónás és feloldozás is. Mit jelent számomra, hogy bűnösnek és méltatlannak vallom magamat Isten előtt? Milyen érzés ezt kimondani? Mi a különbség aközött, hogy „vallom” és „érzem” magamat bűnösnek? Szoktunk konkrét vétkekre gondolni a gyónáskor? Milyen érzés a feloldozás és/vagy kegyelemhirdetés szavait hallgatni? Milyen veszélyei lehetnek annak, hogy biztosak lehetünk a bűnbocsánatban? Mi a különbség az olcsó kegyelem (Bonhoeffer) és az ingyen kegyelem között? Vajon milyen érzés lehetett a zsidóknak, hogy az engesztelő áldozat bemutatása után sem lehettek biztosak az Úr bocsánatában? A mi helyzetünk miben más?

4) ÉNEKJAVASLAT

Ámulok, hogy ő az ártatlan; Olyan jó előtted állni; Fényességedbe én; Szélrózsa-ének 2. versszak.

Itt vagyok, engem küldj! (Debrecen, 2000)

1) JÁTEKÖTLET, SZEMLÉLTETÉS

A résztvevők szemeit bekötözzük, úgy olvassuk fel az igeszakaszt (Ézs 6,1–8). A háttérben szólhatnak különböző misefeldolgozások Sanctus-tételei halkán. Kis darab szénpogácsán elfüstölögtethetünk egy kis tömjént, ami a jeruzsálemi templomot betölthette annak idején. Egy vasaló segítségével felforrósított rongydarabot érintünk a szájukhoz, amikor az „izzó parázs” részhez érünk (előzőleg készítünk fel őket, hogy több érzékszervükre fog hatni az igemeditáció). Utána le lehet venni a szemkötőket, és röviden reflektálni az érzésekre, amelyeket kiváltott az ige és a hozzá kapcsolódó „láthatatlan meditáció”. Tipp: személyessé tett kegyelemhirdetés. Konfirmációra valamilyen megtanultuk a rövid evangéliumot, Jn 3,16-ot. Készítsünk kis ígés kártyát ezzel az igével, és helyettesítsük be a saját nevünket, ahogyan Luther is tette: „Úgy szerette Isten Luther Mártont, hogy egyszü-

lőtt Fiát adta, hogy ha hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” Egymásnak is elkészíthetjük!

2) FELDOLGOZÁST SEGÍTŐ KÉRDÉSEK, FELADATOK

Figyeld meg a leírást: Mit tapasztalt a templomban Ézsaiás próféta? Milyen érzések kavarghattak benne, amikor „látta az Urat”? Van ezek között olyan érzés, amivel tudsz azonosulni? Milyen szinonimákat tudnánk mondani arra a szóra, hogy „szent”, vagy hogyan tudnánk körülírni a jelentését? Mi lehet a „szent” ellentéte?

Volt már valamilyen élményszerű Isten-tapasztalatod? Mennyiben lehet megosztani szavakkal egy ilyen élményt? Vajon miért jelentkezik Ézsaiás a prófétai szolgálatra? Gondolkodj el azon, hogy neked mi lehet a személyes küldetésed, amit rád bíz az Úr!

3) LITURGIAI ELEM

A kegyelemhirdetés és a feloldozás a bűnvalló imádságot illetve a gyónást követi a liturgiában. Milyen érzés, hogy a lelkész nagyon határozottan kijelenti, hogy a bűneim „meg vannak bocsátva”. Milyen hatalommal teszi ezt? Nem vakmerőség ilyen egyértelműen ezt kihirdetni?

A Sanctus a liturgia egyik legősibb tétele, az angyalok dicsőítő himnuszához csatlakozás, illetve hozzátesszük azt az örömkialtást, amit a Jeruzsálembe áramló zarándokok kiáltottak Jézusnak: *„Hozsánna, áldott, aki jön az Úr nevében!”* A „hozsánna” szó eredetileg egy segélykiáltás, ma már azonban dicsőítő értelemben használjuk. Elolvashatjuk a 118. zsoltárt! A Sanctus köti össze az Isten láthatatlan világát a földön küzdő és Istent dicsőítő egyházzal.

- ▶ Keressetek olyan könnyűzenei dicsőítő számot, ahol a „szent, szent, szent” témát dolgozzák fel!
- ▶ Vajon miért ez a bevezető tétel az úrvacsorai liturgiában?

4) ÉNEKJAVASLAT

Kegyelemből léphetünk be; Jelenléted, Jöjj az Úrhoz és vígan énekelj; Gyertek, dicsérjük együtt; Itt az Isten köztünk; Szélrózsa-ének 3. versszak.

Hívásod van! (Kismaros, 2002)

1) JÁTÉKÖTLET, SZEMLÉLTETÉS

Telekom két videója a mobilhasználatról: <https://www.youtube.com/watch?v=YASftx5LRYs&t=39s>

<https://www.youtube.com/watch?v=yrALrUZ2Zzw>

Ez a Szélrózsa-mottó a mobiltelefon térhódításának kezdetén született, amikor egyre több mindenkinek lett hordozható telefonja. Beszéljünk arról, hogyan alakította át az emberek életét a mobil- és az okostelefon! Írjunk pro és kontra érveket arra, hogy ezek a technológiák pozitívan hatnak az emberi kapcsolatokra! Írjunk saját szabályzatot az ifialkalmakra/istentiszteletekre vonatkozóan, abból a szempontból, hogy hogyan korlátozzuk a mobil- és internethasználatot! Miért van erre szükség?

2) FELDOLGOZÁST SEGÍTŐ KÉRDÉSEK, FELADATOK

Vajon Isten hogyan kommunikál az emberekkel? Honnan tudhatjuk, hogy Isten hangját halljuk-e, vagy a képzeletünk játszik velünk?

Hunyjuk be a szemünket, és egyvalaki olvassa fel Jer 1,4–10-et!

Hol találkozhatunk a Bibliában hasonló párbeszéddel? (Mózes, Jónás...)

Miért tiltakozik Jeremiás a prófétai elhívás ellen? Milyen pozitív, bátorító ígéreteket hallunk az Úrtól? Mit tilt meg, és mit parancsol meg Isten? Milyen hasonlóságokat és különbségeket látunk Ézsaiás próféta elhívásához képest? Van olyan mondata Istennek, amely nekem is szólhat?

Mit jelent ma az, hogy Isten kihív bennünket a komfortzónánkból? Mire hív meg minket Jézus? Hogyan tudjuk megvalósítani Jézus követését a hétköznapi helyzeteinkben?

3) LITURGIAI ELEM

Az istentisztelet középső részében egy rövid imádság, a kollekta (más néven a nap imádsága) található. Ez az adott vasárnap, illetve ünnepnap jellegéhez igazodik, egyetlen mondatban foglalja össze a lényegét (innen kapta a nevét is). A kollekta mindig megvallja Jézust mint élő Urat, aki az Atyával (és a Szentlélekkel) egységben uralkodik.

Vajon miért forog a lelkész ki- és befelé az oltárnál? Figyeld meg,

hogy mely részeknél fordul az oltár felé és melyeknél a gyülekezet felé?

Az oltár előtt felolvasandó lekciónak (olvasmányok) szintén az ünnep fő témájához igazodnak. Többnyire párhuzamba állíthatók az igehirdetési alapigével is. Háromféle bibliai szakasz lehetséges: evangéliumi, epistola (apostoli levélből, Az apostolok cselekedeteiből vagy a Jelenések könyvéből) és ószövetségi. Mi, evangélikusok, mindhárom fajta igeszakaszról prédikálunk.

Zavaró számodra, hogy olyan bibliai szakasz is elhangzik az istentiszteleten, amely után nincsen magyarázat? Miért állunk fel az igeolvasásra? Mit jelent az, hogy minden vasárnapnak van egy jellege/témája? Mit üzen neked az, hogy az ókori idők óta ugyanazok az olvasmányok hangzanak el egy-egy vasárnap? Össze tudod kapcsolni az oltár előtti olvasmányt a prédikációs alapigével? A következő istentiszteleten próbálj ilyen összefüggést találni! Jelentkezz egy istentiszteleten lekcioolvasásra!

Te szoktál időt szánni önálló bibliaolvasásra, imádságra? Szedjünk össze olyan segédeszközöket, amelyek a rendszeres imádkozást, bibliaolvasást segítik! Ha van kedvünk, válasszunk ki egy bibliaolvasó kihívást. Például a Magyarázatos Bibliában találunk kéthetes tematikus sorozatokat, de az interneten is találhatunk egy- vagy kétéves, esetleg rövidebb kihívásokat. Alakítsunk Facebook-csoportot, ahol megoszthatjuk a tapasztalatainkat! Írjunk naplót a Szentírás olvasása közben szerzett tapasztalatokról! Írjuk fel a kérdéseinket, és beszéljük meg ifin!

Milyen kifogások szoktak előfordulni, ha az emberek nem imádkoznak, nem olvasnak Bibliát? Írjuk össze ezeket, és adjunk mind-egyikre egy segítő tanácsot/kivezető utat!

4) ÉNEKJAVASLAT

Indulj és menj, hirdesd szavam; Meghívtál, hogy vízre lépjek; Mint az ezüstit; Szélrózsa-ének 4. versszak.

Világ világossága (Tata, 2004)

1) JÁTÉKÖTLET, SZEMLÉLTETÉS

Játszunk egy vakbizalom-játékot! Dülöngélős, teremben páros körbevezetős, vakkigyó: http://drama.hu/jatektar/a_gyujtemeny_jatekainak_jegyzek

Mit jelent nekünk a látás? Mi lenne velünk fény nélkül, vagy ha nem érzékelnénk a fényt? Milyen tapasztalataink vannak arról, ha hirtelen nem látunk, és valaki másra vagyunk utalva? Milyen érzéseket kelt bennünk a sötétség?

2) FELDOLGOZÁST SEGÍTŐ KÉRDÉSEK, FELADATOK

Első igeszakasz: Jn 9

Osszuk ki előre a szerepeket (vak ember, Jézus, tanítványok, a vak szülei, farizeusok, járókelők) és párbeszédszerűen olvassuk fel a történetet! Alkossunk belőle miniszíndarabot, játsszuk el!

Mit jelképez a történetben a világosság, a vakság, a látás? Hogyan állítja szembe Jézus a farizeusokat a meggyógyított vak emberrel? Mondjunk mai példákat a vallásos félelemre, kiközösítésre!

Második igeszakasz: Mt 5,13-16

Osszunk ki mindenkinek egy-egy mécses. Először teljes sötétségben ülünk, majd meggyújtunk egy nagy gyertyát (oltárgyertya, húsvéti gyertya), olvashatunk közben világosságról szóló igéket (pl. „*Legyen világosság!*”), minden igeversre egy-egy újabb mécses/gyertya égjen, akár egymásról is meggyújthatják, így egyre nagyobb lesz a fény. Mi a sötétség valójában? Hogyan viszonyul egymáshoz a fény és a sötétség? Mire gondolhat Jézus, amikor egyszer azt mondja önmagára, hogy ő a világ világossága, máskor pedig a tanítványokra mondja ugyanezt a Hegyi beszédben? Hogyan lehetünk mi a világ világosságává?

Készítsünk lampionokat és szervezzünk Márton-napi felvonulást! Esetleg fáklyás felvonulást a településen adventi énekeket énekelve! Vegyünk részt a településünk adventi gyertyagyújtásán! Szervezzünk saját, ifjúsági gyertyagyújtó-istentiszteletet!

3) LITURGIAI ELEM

Ez a téma már könnyen eshet november-decemberre, az egyházi esztendő végére (mindenszentek, halottak napja, ítélet, reménység, örökélet vasárnap) és a következő elejére (adventi hétvégék). Beszélgesünk arról, hogyan hat ránk a hosszabbodó éjszaka és az egyre rövidebb nappal, az időjárásváltozás! Vajon miért helyezte az ókori egyház Jézus születésének ünnepét a téli napforduló idejére? Milyen lelki fényforrásaink vannak ezekben az időszakokban? Mit jelképeznek az eléggő fényforrások (gyertya, fáklya)? Beszélgethetünk (ha a fiatalok nyitottak rá) az elhunytak emlékezetéről, miben segíthetnek minket a rítusok a gyász folyamatában.

Az istentisztelet egyik fő helyén (az oltár előtti lekción vagy az igehirdetés után) találjuk a hitvallást. Általában az Apostoli hitvallást szoktuk mondani, de mondhatjuk a niceait is! Miért mondjuk hangosan és közösen? Kinek van szüksége arra, hogy megvalljuk a hitünket? Néha úgy vezetjük fel, mint egy választ Isten ígéjére, máskor úgy, mint a Szentháromság magasztalását! Vajon milyen funkciója, célja van a hitvallásnak?

Hasonlítsuk össze az Apostoli és Niceai hitvallás szövegét! Keressünk és karikázzunk be tíz különbséget! Válasszuk szét benne a Szentháromság három személyéről szóló három hitágazatot! Gyűjtsük ki azokat a szavakat, kifejezéseket, amelyek nem érthetőek, amivel kapcsolatban kérdésünk van, és beszéljük át a lelkészsünkkel/ifivezetőnkkel!

Készítsünk önmagunkból emberek alkotta élő szobrot! Az egyik csoport az Apostoli, a másik a Niceai hitvallást jelenítse meg! A szobor lehet „folyékony” is, vagyis lehetnek benne finom, összehangolt mozgások! Beszélni viszont nem szabad, a gyakorlat nonverbális!

4) ÉNEKJAVASLAT

A sötétség szűnni kezd már (A szeleknek lengő szárnyán dallamára);
Jöjj, népek Megváltója; Ó, jöjj, ó, jöjj, Immánuel; Az isteni fény; Szélróza-ének 5. versszak.

Tenyerembe véstelek (Szolnok, 2006)

1) JÁTEKÖTLET, SZEMLÉLTETÉS

Csukjuk be a szemünket, és képzeljük el magunkat egy tökéletesen biztonságos helyen! Minden szükségletünk ki van elégítve, semmiben nem szenvedünk hiányt! Ez az állapot utoljára az anyaméhben adatik meg. Amikor megszületünk, elvágják a köldökszínőrkünket, magunktól kell lélegeznünk. Onnantól kezdve a fejlődésünk egyben önállóso-dási folyamat is!

Mit tudunk a gyerekkorunk állomásairól? Mikor kezdtünk járni, beszélni, olvasni? Mikortól ettünk kemény éledelet? Hogyan alakult a kapcsolatunk apánkkal, anyánkkal? Elengedtek minket? Bátorítottak? A szélről is óvtak? Van valami, amire szükségünk lett volna, de nem adták meg? Mit érzünk ezzel kapcsolatban? Hogyan jellemeznénk most a kapcsolatunkat szüleinkkel? Konfliktusos? Harmonikus? Baráti? Hideg? Hogyan hatott a szüleinkkel való kapcsolatunk Istennel való kapcsolatunkra?

2) FELDOLGOZÁST SEGÍTŐ KÉRDÉSEK, FELADATOK

Ézs 49,7–23: Hogyan állítja párhuzamba illetve szembe az Úr a saját gondoskodását a földi szülőkével? Keressünk erre az ígére újszövetségi párhuzamokat!

Rajzoljuk körbe a kézfejünket, és minden ujba írjunk bele legalább egy pozitív dolgot, amit az apánktól/anyánktól kaptunk, vagy olyan jó tulajdonságot, amelyet tőlük örököltünk! A tenyérbe írjuk bele a nevüket, mert az ő nevük is Isten tenyerébe van vésve! Milyen érzés a szüleinkre mint Isten gyermekeire gondolni? Ők vajon tudatosan Isten gyermekei?

Készítsük el az ificsoport tenyérlelenyomatát egy csomagolópapírra, és tegyük ki a falra! Minden tenyérbe/tenyérre írjuk rá az adott ifitag nevét! Ez ábrázolhat konkrét figurát is!

3) LITURGIAI ELEM

Az igehirdetés az evangélikus istentisztelet első csúcspontja. Idézz fel legalább egy olyan igehirdetést/áhítatot, amelyben megszólítva érezted magad! Mi szükséges ahhoz, hogy egy prédikáció megszólító legyen? Hogyan válhat egy-egy igeszakasz személyessé? Szedjük össze

ígéreteket és parancsolatokat, tanácsokat, intéseket a Bibliából! Melyiket könnyebb hallgatni? Miért? Vajon mi célból hangzik az igehirdetés általában a szószékről? Menjünk be a templomunkba, imatermünkbe, és elemezzük a szószék/olvasópult szimbólumait!

4) ÉNEKJAVASLAT

Ne félj, mert megváltottalak; Atyám, két kezedben; Szélrózsa-ének 6. versszak.

Hol a határ? (Kőszeg, 2008)

1) JÁTÉKÖTLET, SZEMLÉLTETÉS

Töltsük ki önállóan a „20 állítás teszt”-et! Egy papíron hússzor írjuk le, hogy ... vagyok. Mindenki önállóan állítson magáról húsz igaz dolgot. Ki vagyok? Milyen vagyok? Milyen csoportokhoz tartozom? Milyen szerepeim vannak? Inkább tulajdonságokat vagy szerepeket írtam? Hogyan viszonyul egymáshoz az, hogy én mit gondolok magamról és mások mit gondolnak rólam?

Tükörjáték: Párokba állunk, és az egyik tag mozgását minél pontosabban le kell utánoznia a másik félnek. Félidőben cserélünk: aki eddig utánzó volt, az most mutogató legyen!

2) FELDOLGOZÁST SEGÍTŐ KÉRDÉSEK, FELADATOK

Valaki egyszer azt mondta, hogy a keresztények az ötödik evangélium, és a világ az első négyet sohasem olvassa. Mit gondolunk arról, hogy az emberek az alapján ítélik meg Istent, amit rajtunk látnak?

Dolgozzuk fel induktív módszerrel Jakab levelének 2. fejezetét! Mik a kulcsszavak? Mikor ki „beszél” az igeszakaszban? Vajon miért ad Jakab apostol mondatokat a gyülekezeti tagok szájába? Mit akar ezzel elérni? Osszuk logikai egységekre a szöveget, és mindegyik résznek adjunk egy-egy rövid, frappáns címet!

Hogyan érti Jakab azt, hogy „*a hit halott a cselekedetek nélkül*”? Nem mond ez ellent annak, hogy egyedül hit által üdvözülünk? Keressük ki az említett két ószövetségi történetet (Ábrahám és Ráháb történetét), és olvassuk el Jakab magyarázatának fényében!

Hol a határ az egyház és a világ között? Milyen értelemben kell azonosulnunk a világgal, és milyen értelemben kell különböznünk tőle?

A mi gyülekezetünk milyen módokon szolgálja a tágabb közösséget (települést, az egész társadalmat)? Tervezzünk olyan közösségi szolgáltatásokat az ificsoport számára vagy páronként, amellyel tanúságot tehetünk hitünkéről, és szeretetben támogathatunk rászorulókat!

3) LITURGIAI ELEM

Az általános könyörgő imádság az istentisztelet záró részében hangzik el. Latinul oratio oecumenicának nevezzük. Az oikomené görögül az egész lakott földet jelenti. Ebben az imában a hívő közösség azonosul az egész világgal, a teremtett és az emberek által alkotott közösségekkel. Imádkozunk a vezetőkért, a természetért, munkánk gyümölcséért, az egyházért és különösen a szenvedőkért. Könyörgünk békéért és minden testi-lelki áldásért. Ebbe az imába foglalhatjuk bele az elhunytak emlékeztetét, a frissen megkereszteltekért való könyörgést, a házasságot kötöttek életére való áldáskérést is.

Írjunk saját szavainkkal egy általános könyörgő imát, amelyben térjünk ki több csoportra is! Ha van rá lehetőségünk, a következő istentiszteleten a vállalkozó ifiagok olvassák föl felváltva az imát! Ha nincs úrvacsora, ehhez az imához szokott csatlakozni a Miatyánk is. Próbáljuk ki a következő imagyakorlatot: A Miatyánk hangos mondása közben kérezenként álljunk meg 1-2 perc csöndre. Ha valakinek az adott kérés kapcsán eszébe jut spontán imádság, belefűzheti a csöndbe akár hangosan is. Aztán tovább lehet lépni a következő kérésre.

4) ÉNEKJAVASLAT

Miatyánk, jóakarónk; Imádkozzatok és buzgón kérjete; Induljunk, érkezzünk; Szélrózsa-ének 7. versszak.

Középkezdés veled (Szarvas, 2010)

1) JÁTÉKÖTLET, SZEMLÉLTETÉS

Dartstáblán próbáljunk beletalálni a középpontba! Miért fontos a középpont? Csocsóasztal, pingpongasztal szemléltetésként felhasználható!

2) FELDOLGOZÁST SEGÍTŐ KÉRDÉSEK, FELADATOK

Menjünk be a templomba/imaterembe, és helyezkedjünk el kényelmesen! Legyen sötét, csak egy gyertya/mécses világítson! Olvassuk fel 1Kir 3,1–15-öt! A szentélyben alvó ember kijelentést várt az Istentől, ezt nevezzük inkubációs álomnak. Tudunk párhuzamot mondani a Bibliából? Mit kér Salamon az Úrtól? Miért pont ezt kéri? Mit ígér neki Isten a kérésén fölül? Hogyan reagál Salamon?

Gyűjtsünk példákat Salamon bölcsességére! Nyissuk ki az egyik bölcsességi könyvet a Szentírásban, a Példabeszédek könyvét, és keressünk ki belőle olyan idézeteket, amelyek ma is hasznos tanácsokat tartalmaznak! Készíthetünk belőle egymásnak ígés kártyát/hűtőmágneset/könyvjelzőt vagy megtanulhatjuk fejből!

Mit tanulhatunk abból, hogy Salamon így kezdett hozzá egy olyan feladathoz, amiről tudta, hogy meghaladja az erejét? Neked milyen kihívásokkal kell szembenézned, amihez szeretnél erőt, bölcsességet kérni?

3) LITURGIAI ELEM

Az evangélikus istentisztelet egy ellipszishez hasonlít. Miben különbözik az ellipszis a körtől? Két fókuszpontja van: az istentiszteleten ez az igeliturgia (igehirdetés középponttal) és az úrvacsorai liturgia (úrvacsora középponttal). Mit jelent nekünk ez a kétfókuszúság? Milyen gyakran van úrvacsoravételi lehetőség a gyülekezetben? Mi milyen gyakran szoktunk venni? Miért? Mit ad/nem ad nekünk ez a közösség? Beszéljünk arról, hogy az úrvacsora kapcsán két alapvető szemlélet halad párhuzamosan az evangélikus hagyományban. Az egyik a bűnbánat őszinteségét, az Úrral való közösség iránti tiszteletet és az arra való készülés komolyságát hangsúlyozza (eszerint inkább ritkábban, de önvizsgálattal és komoly készüléssel úrvacsorázunk). A másik szemlélet Jézus hívását, sőt parancsát („*ezt cselekedjétek*”) hangsúlyozza, és nem akarja, hogy esetleg mardosó büntudat vagy méltatlanságérzés bárkit visszatartson az Úr asztalától, hiszen nemcsak a bűnbocsánat, hanem az örök élet előíze és kóstolója, a Jézussal és a hívókkal való közösség is adatik nekünk Krisztus testével és vérével (ennek értelmében mindig vegyünk úrvacsorát, amikor csak alkalmunk van rá).

Az úrvacsorát a nagy hálaadó imádság vezeti be. Ennek a szentségnek a görög neve, eucharisztia ugyanis hálaadást jelent. Készítsünk

hálafelel az ifiteremben, ahová fel lehet írni vagy tűzni az aktuális hálafelelőket! Miért van szükségünk hálaadásra? Hogyan lehet Istent az életünk középpontjába helyezni? Tartsunk olyan imaközösséget, ahol mindenki egy-egy mondatban hálát ad Istennek, és a végén egy nagy közös „Ámen”-t mondunk rá!

4) ÉNEKJAVASLAT

Hála, hogy itt a csendes reggel; Áldott légy, Istenem; Szívemben hála; Szélrózsa-ének 8. versszak.

Meríts! (Fonyód, 2012)

1) JÁTÉKÖTLET, SZEMLÉLTETÉS

Kétféle tánc: a) Csukott szemmel mindenki teljesen önállóan táncol egy zenére – ne foglalkozz azzal, hogy a másik hogyan táncol, vagy lát-e téged! b) Tanuljunk meg egy egyszerű körtáncot, tartsuk be a lépésszabályokat, táncoljunk összehangoltan és összekapaszkodva (héber körtáncok, görög vagy balkáni körtáncok, moldvai körtáncok)! Reflexió: Melyik volt könnyebb? Melyik tánc milyen élmény volt?

Szedjünk össze olyan érzéseket, amelyeket a Szentlélek kiválthat! Mennyire szélsőséges ez az érzelmi skála? A Szentlélek csak érzésekben, élményekben nyilvánul meg vagy más módokon is? Ha az utóbbi, akkor hogyan? Melyek a Szentlélek gyümölcsei? Készítsünk ehhez illusztrációt! Mi lehet a veszélye annak, ha csak az érzéseket, élményeket hajszoljuk az istenkapcsolatunkban?

2) FELDOLGOZÁST SEGÍTŐ KÉRDÉSEK, FELADATOK

Olvassuk el együtt Ézs 12,1–6-ot! Írjunk belőle parafrázist (olyan szöveget, ami ma használatos, köznapi szavakkal mondja el ugyanazt)! Írjuk át eszperente nyelvre (csupa 'e' vagy 'é' magánhangzót tartalmazó szóval)! Keressünk olyan zsoltárt, amelyben hasonló gondolatok vannak! Keressünk és tanuljunk meg/írjunk egy zenei feldolgozást erre az örömeinkre!

3) LITURGIAI ELEM

Az istentisztelet különleges része, amikor a szentségeket együtt ünnepelehetjük. Melyik a két szentségünk? Milyen fizikai jel kapcsolódik

ezekhez? Miért fontos a fizikai jel? Mi mindent fejezhet ki a víz, illetve a kenyér és a bor? Milyen asszociációink vannak ezekre a jelekre? Mi a másik két része a szentségnek (ige, hit)?

Idézzük fel a szentségek szerzési igéit, amelyekkel Jézus azokat megalapította! Mitől függ szerintetek, hogy az ember hittel válaszoljon Isten kegyelmére, amelyet felkínál?

Ki-ki hozzon egy fényképet a saját kereszttelőről! A képek alapján beszélgetünk arról, hogy mit jelent nekünk az, hogy meg vagyunk keresztelve! Kit csecsemőkorában, kit pedig idősebbként kereszteltek. Melyiknek mi az előnye/hátránya?

A szentségek egyszerre nagyon személyesek és nagyon közösségek. Mi támasztja alá/támogatja az egyiket, illetve a másikat? Hogyan meríthetünk ezekből erőt a mindennapokhoz?

Tartsunk kereszttelési emlékeztetőt egymásnak: egy rövid áldó ige kíséretében csöpögtessünk egy picit vizet a másik kézfejére!

Mi volt az első úrvacsoraélményed? Mi a jelentősége számodra a közös úrvacsorázásnak?

Készüljünk valami meglepetés szolgálattal egy közelgő kereszttelőre és/vagy a konfirmandusok számára!

4) ÉNEKJAVASLAT

Rebeka (Először ölel át a féltő szeretet); Szomjat oltó vizedet add; Olyan örömet, mint a forrás; Szélrózsa-ének 9. versszak.

Szárnyalj! (Soltvadkert, 2014)

1) JÁTÉKÖTLET, SZEMLÉLTETÉS

Helyezkedjünk el fekvő polifoamokon a teremben! Végezzük el a következő gyakorlatot: Képzeld el, hogy nehezek vagyunk, mint egy zsák ólom! Alig lehet minket megmozdítani. Mire van szükségünk, hogy mozduljunk? Képzeld el, hogy egyre könnyebb dolgok vannak a zsákban! Először téglák, aztán krumplicsok, aztán játékok stb., végül tollpíhe. Ahogy egyre könnyebbnek érezzük magunkat, egyre jobban tudunk mozogni, végül képesek vagyunk felkelni és talpra állni.

Eregessünk papírsárkányt, amelyet magunk készítettünk! Milyen tulajdonságokra van szüksége a sárkánynak, hogy tudjon repülni?

2) FELDOLGOZÁST SEGÍTŐ KÉRDÉSEK, FELADATOK

Olvassuk el együtt Ézs 40,27–31-et! Mit mond az igeszakasz Istenről, mit mond az emberről? Mit mond nekünk az, hogy „még a legkiválóbbak is megbotlanak”? Hogyan szoktuk kezelni a kudarcainkat, erőtlenségeinket, bukásainkat? Mi az, amibe leginkább bele tudunk fáradni a hétköznapiakban? Mi szokott erőt adni? Hogyan segíthet a közösség?

Forgassunk motivációs videót ennek az igeszakasznak az alapján! Emeljünk ki benne kulcsszavakat!

Keressünk egy erőtlen gyülekezeti tagot (beteget a kórházban, idős, magányos embert, tanulásban lemaradó gyereket stb.), és találjunk ki neki egy meglepetés szolgálatot, amellyel erőt adhatunk neki!

3) LITURGIAI ELEM

Az úrvacsora után van egy rövid imádság, ami azzal foglalkozik, hogy a mindennapokban hogyan tudjuk aprópénzre váltani Isten ajándékait. Írjunk saját szavainkkal egy ilyen posztkommunió imát, fejeződjön ki benne az Istennel való közösségből fakadó erő és szabadulás!

4) ÉNEKJAVASLAT

Zöldben járok; Erőt adsz minden helyzetben; Áldom szent neved; Szélrózsa-ének 10. versszak.

Áldás leszel! (Mátra, 2016)

1) JÁTÉKÖTLET, SZEMLÉLTETÉS

„Ön dönt” szituációs játék; 2-3 szereplős jeleneteket játszunk improvizálva; a szituációkban az átok és áldás a kérdés; például valakiről rosszat mondanak a háta mögött; valakit nyíltan gúnyolnak az osztálytársak; egy veszekedéskor gonoszat mond valaki a szerelmének/szüleinek/testvérének/barátjának; valaki kibeszéli a másik titkát nyilvánosan. A „nézők” közös megegyezéssel egy ponton megállíthatják a történetet, és instrukciókat adhatnak a szereplőknek. A cél, hogy átok helyett áldással fejeződjön be a történet, ha lehetséges. Tudatosítsuk a szavak romboló-építő hatalmát!

2) FELDOLGOZÁST SEGÍTŐ KÉRDÉSEK, FELADATOK

Olvassuk fel hangosan 1Móz 12,1–3-at! Gyűjtsünk példákat Ábrahám életéből, amikor ő konkrétan áldássá lett! Mi hogyan válhatunk áldássá mások számára? Mi az áldás ellentéte? Hogyan győzhető le az átok ereje?

3) LITURGIAI ELEM

Az úrvacsorai részt a kiküldés és az áldás zárja le. Minden keresztény embernek missziója, küldetése van a világ felé (építsük a testvéri közösséget). Gyűjtsünk konkrét ötleteket, hogy ez hogyan valósulhat meg! Arra vagyunk elhívva, hogy áldást örököljünk, ezért áldást kell mondanunk mindenkire, még azokra is, akik minket átkoznak. Keresztsük ki a Bibliából az erre vonatkozó igéket!

Gyűjtsünk az internetről áldásszövegeket! Készítsünk belőlük képeslapokat, amelyeket egy másik gyülekezeti csoportnak adhatunk, vagy egy olyan valakinek, akit nemrég megbántottunk, vagy akivel összevesztünk!

Készítsünk valamilyen technikával ajtóra/falra kitehető házi áldást!

Írjunk egymásnak személyes áldást!

A következő istentiszteleten gyakoroljuk a személyes áldást kézrátétellel!

4) ÉNEKJAVASLAT

Áldás leszél, csak indulj el; Áldjon meg téged az Úr (ároni áldás); Tégy, Uram, engem áldássá.

Mégis (Bük, 2018)

1) JÁTÉKÖTLET, SZEMLÉLTETÉS

Horgászós játék: Mágneses horgászbottal halásszunk ki kis halacskákat a vízből. A halak hasán lehetnek ismert igeversek.

Idézzünk fel az életünkben olyan eseményeket, amikor azt hittük, lehetetlen valami (emberileg), de aztán mégis megtörtént!

2) FELDOLGOZÁST SEGÍTŐ KÉRDÉSEK, FELADATOK

Készítsünk diavetítést a Galileai-tengeren folyó halászatról! Tegyük bele a prezentációba olyan képeket is, amelyek a tanítványok elhívását ábrázolják különböző technikákkal, a művészettörténet különböző korszakaiból!

Mikor alkalmas a halászásra az idő? Miért volt képtelenség Jézus parancsa? Vajon miért fogadta be őt Simon a hajójába, és miért engedelmeskedett neki? Mitől ijedhetett meg Simon? Miért mondja: „*Menj el tőlem, mert bűnös vagyok*”? Mit jelenthet az „emberhalász”?

Mit jelent a Simonnak később adott „Péter” név (arámul Kéfás)? Erről már volt szó a sorozat elején, amikor a János evangéliuma szerinti elhívástörténetet néztük. Miben hasonlít/miben különbözik a szinoptikus evangéliumokban található elhívástörténet Jánosétól? Milyen hasonlóságot fedezünk fel az ószövetségi elhívástörténetekkel (Ézs 6, Jer 1, 2Móz 3, Jón 1, 1Sám 3)?

Mit tegyek, ha alkalmatlannak vagy méltatlannak érzem magamat az elhívásomra? Mivel bátorít Jézus? Egyáltalán: honnan tudom meg, mi az elhívásom? Csak a lelkészeknek/hitoktatóknak van elhívásuk, vagy másoknak is? Mi a különbség munka és hivatás között?

Rajzoljuk le az eddigi életutunkat egy idővonalon! Jelöljük be a fontosabb eseményeket évszám szerint! Használhatunk különböző színeket a jelölésekhez! Van-e olyan fordulópon, ahol személyesen megtapasztaltuk, hogy Isten belenyúlt az életünkbe? Ahol találkoztunk Jézussal? Milyen események voltak ezek?

3) LITURGIAI ELEM

Most már alapos képünk van arról, milyen részei vannak egy istentiszteletnek. Állítsunk össze egy saját liturgiát, ügyeljünk arra, hogy köznyelvi, mégis ünnepélyes legyen a szövege! Legyen ez egy olyan istentisztelet, amire szívesen elhívnánk a barátainkat is! Valósítsuk meg ezt az istentiszteletet az ifi záróalkalmán, lehet templomban, de akár szabadtéren is!

4) ÉNEKJAVASLAT

Megszólított, hogy legyek tanítványa; Uram, kihez mehetnénk; Eljön-nél-e vélem; Meghívtál, hogy vízre lépjek; Elfogadtál és elhívtál.

Felhasznált irodalom

Agenda. Evangélikus Egyetemes Sajtóosztály, Budapest, 1963. (több kiadás).

DOUGLASS, Klaus: *Isten szeretetének ünnepe: az istentisztelet mai formáiról*.

Kálvin Kiadó – Luther Kiadó, 2005.

Evangélikus istentisztelet. Liturgikus könyv. Luther Kiadó, Budapest, 2007.

HAFENSCHER Károly: *Liturgika*. Luther Kiadó – Liszt Ferenc Zeneművészeti

Egyetem Egyházzene Tanszék, Budapest, 2010.

Magyarázatos Biblia. Philip Yancey és Tim Stafford jegyzeteivel. Harmat Kiadó, Budapest, 2014.

Az ajánlott játékok nagy része és további ötletek találhatók:

http://drama.hu/jatektar/a_gyujtemeny_jatekainak_jegyeke

Az induktív bibliatanulmányozás előnyeiről és módjáról szóló egyszerű, informatív slideshow: <http://slideplayer.hu/slide/2249979/>

Az énekek nagy része megtalálható a Mevisz által kiadott *Új ének*, illetve *Zarándokének* című énekeskönyvekben vagy az *Evangélikus énekeskönyv*-ben.

Családi istentisztelet

Családi istentiszteletek

SOLYMÁR PÉTER

Szeptember

Tanévkezdő istentisztelet: Közösségben a munkában, tanulásban

„Keressük meg együtt az igazságot, értsünk egyet abban, mi a jó.” (Jób 34,4)

„Megáldja azokat, akik félik az Urat, a kicsinyeket a nagyokkal együtt.” (Zsolt 115,13)

„Én, a bölcsesség, együtt lakom az okossággal, és nálam van a megfontolt tudás.” (Péld 8,12)

Az új diákokat lehet külön üdvözölni, így megvalósulhat egy közös ismerkedés is. Az év tematikájára több ötletes installációt lehet kitalálni a pecsétgyűjtő könyvecskétől a közösséget szimbolizáló eszközökhöz. A halnak a pikkelyei, a templomtető cserepei, a szőlő szemei, a búzakarász magjai mind ugyanazt fejezik ki: ahhoz, hogy egészsé legyünk, egymásra kell épülnünk, együtt kell épülnünk lelki házzá.

335

Örkény István koszorúképe: Az élet értelme

„Ha sok cseresznyepaprikát madzagra fűzünk, abból lesz a paprikakoszorú.

Ha viszont nem fűzzük fel őket, nem lesz belőlük koszorú. Pedig a paprika ugyanannyi, éppoly piros, éppoly erős. De mégse koszorú.

Csak a madzag tenné? Nem a madzag teszi. Az a madzag, mint tudjuk, mellékes, harmadrangú valami.

Hát akkor mi?

Aki ezen elgondolkozik, s ügyel rá, hogy gondolatai ne kalandozzanak összevissza, hanem helyes irányban haladjanak, nagy igazságoknak jöhet a nyomára.”

118. zsoltár alapján jelképesen belépünk a tanév templomába. Feladat: egy jelképes kapun mindenki lépjen be, ahol kap egy feladatkarttyát a lélek gyümölcseiből!

Október

Közösségben, együtt a merészet álmodókkal – Luther workshop – OktóberReformáció

Torony installáció kartonból, ahonnét bibliai idézeteket lehet húzni, közben beszélhetünk Luther reformátori látásáról.

Toronyélmény – Jenga játékkal illusztrálhatjuk a torony széthullását, ha az egyház tornyából kivesszük a hitelességi, kegyelmi, imádkozó, biblikus alapelemeket, könnyen összeomlik. Építsük újra toronynyá ezeket a játékelemeket, hogy újra láthatóvá válják a torony.

Toronyélmény – életünk áldásai, amikor Isten hatalmával találkozunk. Életünk ékkövei! Luther a lelkiismeret és a felelősség küldetésében találkozott Isten erejével. Mi milyen díszköveket tudnánk beépíteni ebbe a toronyba, ahol Isten áldását éreztük?

Ezekben a feladatokban érezzék a gyerekek, szülők, hogy „Értékes vagyok”! Isten szeret engem. Isten ad erőt és bátorságot, örömet és áldást. Isten lát mindent és mindenkit. Isten kegyelmes. De érezzék azt a mandátumot is, hogy véleményünket kinyilváníthatjuk, lelkiismeretünket Isten igéjéhez társíthatjuk.

Kalapácsütés-installáció: Az egyház ügye nem csak a templomon belülre tartozik, hanem küldetésünk van a külvilág felé is. A reformáció örökségének megjelenése egy-egy plakátfelületen és hozzá kapcsolódóan a prófétai tett megnyilvánulása (hang, tett, dramaturgia) élménnyé teheti a családi istentiszteletet. A templom előtt közösen lehet kiáltani József Attila verséből: „Krisztus győzedelmes”, majd együtt lehet énekelni a hagyományos fordítással.

Luther Márton: Erős vár a mi Istenünk (József Attila fordítása)

„Erős vár a mi Istenünk,
Kemény vasunk és vértünk.
Inségben együtt van velünk,
Mégvált és harcol értünk.

Kél az ősi rossz,
Bajvető gonosz,
Csel vad fegyvere,
Erőszak ővele,
A földön ő az első.

Önnön erőnk csak délibáb
És bizony esnénk esten.
De harcba küldte Egy Fiát
Értünk maga az Isten.
Kéred-e, ki az?
Jézus, az igaz.
Sok had, Egy a fő,
Nincs Isten más csak Ő,
Krisztus a Győzedelmes.

November

Közösségben Jézus példázatával: az elrejtett kincs, az igazgyöngy és a háló (Mt 13,44–52)

Milyen kincseket rejt el Isten életemben? Mi az amit „véletlenül” találtunk (velünk született képesség), mi az, amiért sokat küzdünk? Sokfélék vagyunk sokféle képességgel, de az igazán fontos és értékes áldást Isten fogja „jóváhagyni”. A mai tanítványok arcképcsarnokát illeszthetjük egy nagy táblára. Ahogyan egykor elhívta Jézus a tanítványait, úgy szólít meg bennünket ma is. Mindannyiunknak vannak képességei és adottságai, de Isten angyalai láttassák meg velünk, mi az, ami igazán értékes. Lufi-istentiszteletté válhat ez az alkalom. Egy lufira feliratozhatjuk azokat a talentumokat, amelyeket Istentől kaptunk, és az istentisztelet végén felereszthetjük az égbe.

Mi a játék célja? Örülni az értékeknek (Isten ajándékainak), de látni azt a küldetést és hivatást is, hogy ez az áldás váljék láthatóvá. Luther így tanít Isten ajándékáról (LVM 5. 289. o.): „a hitet nem lehet zablára fogni;

- megmutatkozik,
- jó cselekedetekben tör ki,
- tanúságot tesz az evangéliumról,

- tanítja az embereket,
- és rajta próbálja meg életét” (az élet próbaköve).

Mi vajon mit kezdünk kincseinkkel, tudunk-e élni ezzel az áldással? Játéklehetőség: árverésre bocsátani az értékeket. Kinek mennyit érnek az értékek, valós tárgyi értékek vagy lelki ajándékok érnek többet?

József Attila: Gyémánt

Mindenkor idejük van a zsoltároknak.
Gyémánthegyen állunk,
De zsebünkben kavicsok vannak.
Nagyon elfelejtettük, hogy angyalok voltunk,
Kövér vánkosoakba tömtük fehér szárnyaink.
Most könyörgések szomjazzák erőnket
És térdünk alatt lyukassá kopnának a kövek,
Szívünkben a csillag megfagyott.

[...]

Gyémánthegyen állunk,
Szigorú hó, takard el bűneinket,
Oldozd föl nyelvünket, mennyei világosság!
Te határtalan kristály!

December

Karácsonyi családi istentisztelet

A hagyományos betlehemi előadás vagy a bibliai üzenetek átadása, karácsonyi versek előadása mindig aktuális egy-egy családi istentisztelet keretében. De időzíthetjük még az adventi időszakra ezt az istentiszteletet. Több helyen úgynevezett „Mikulás-istentiszteletet” tartanak, ahol megjelenik az egykori püspök hírhozó utódja, és beszél arról, mit jelent ajándékozni. Mi vagyunk a megajándékozottak, mert Isten a legnagyobb ajándékát adta nekünk.

Karácsony az élet ékességének az ünnepe! Rajzverseny – kiállítás, installáció, az élet ékessége Isten ajándéka, karácsonyi üzenet a plakáton.

Jézus földre jöttének csodájában ott van az egész mindenség. Ez a közösség szempontjából lehet különösen aktuális. Az ünnep részévé válik minden és mindenki. A bolygók, csillagok, állatvilág, növényvilág, gazdagok és szegények, láthatók és láthatatlanok. A közösség ünnepén együtt örvendezzünk Jézus születésén. A hurkapálcára ragasztott jelképekkel egy közös karácsonyi állóképet lehet kialakítani, ahol együtt örvendezik a teremtet világ és a teremtmény Isten szeretetének az ünnepén. Ez a közösség bennünket hív az ünnepre, hogy érzékenyebbek legyünk egymás iránt a csoda által.

Gryllus Vilmos kánonéneke egy közösséggé formálja az örvendezők tiszta karácsonyát a búskomorak sáros karácsonyával, egy énekké formálhatjuk a mi templomi gyülekezetünket is, ahol néha fehéren, néha sárosan, de Krisztus vendégeként örömmel kapunk szállást az ünnepen. (<https://www.youtube.com/watch?v=9ak2s2IsOuQ&index=17&list=RDVbNk4o007bU>)

Január

Ökumenikus istentisztelet

Az egész lakott közösségért imádkozunk. Arcokból kialakított Krisztus kép. Arcképcsarnok, templomi facebook.

Ember, akik körbe vesznek bennünket, a szomszéd templom arca, a szomszéd nemzetiség tekintete, fényképek az iskolából egy nagy montázssá alakíthatók, ahol a mi kis közösségünk (milióink) egy nagy kozmoszá alakul. Kérdés: mi közöm van hozzád? Közöm van hozzád? Van hozzád közöm? Ez a játék tovább fűzhető, amikor egy-egy archoz egy-egy áldást mondunk. „Hiszen arra hivatatok el, hogy áldást örököljetek.” (1Pt 3,9)

Egy-egy kiválasztott személy beszélhet a hivatásáról. Anyaság, békítés, buzdítás, bátorítás, adakozás, tanítás, együttműködés mind hivatássá válhat, ha az Isten áldásának tekintjük ezt az örökséget. Ökumenikus világunk (lakott környezetünk) tele van ilyen hivatásokban élő emberekkel, ismerjük meg őket, tegyük hallhatóvá hangjukat.

104. zsoltár a lakott föld megújulásáról szól, itt a teremtet világért érzett felelősség jelenhet meg az ökumené távlatában.

Kreatív bibliaolvasás az irgalmas samaritánus története alapján.

Itt az ökumené egymásért érzett felelősségben mutatkozik meg. Melyik szereplővel tudok azonosulni, mi az, amiben egymásra vagyunk utalva, hol veszem észre Isten munkálkodását irgalmában?

A hagyományos felekezeti közti ökumené sok anekdotával illusztrálható: http://kotoszo.blog.hu/2017/01/20/egy_katolikus_egy_evangelikus_es_egy_reformatus_beszelgetnek

Február

Közösségben a családdal, a szeretet erejével

A felemelt, megújult szív istentisztelete. A házasság hetéhez kapcsolódóan a szív kerülhet a családi istentisztelet középpontjába. Lehet kreatív pályázatot hirdetni, ahol a szív különböző megjelenését állítjuk ki a templomtérben. Sámuel próféta üzenetét is lehet aktualizálni: mit lát Isten a szívünkben? *„Az ember azt nézi, ami a szeme előtt van, de az Úr azt nézi, ami a szívben van.”* (1Sám 16,7)

„Mélységesen bánom, hogy nem tudtam kifejezni mindazt, ami a szívemben van, ami egész életemben csendesen dobogott érted. Talán túl késő bocsánatot kérni, de mivel az idő relatív, szükségét érzem elmondani neked, hogy Szeretlek, és te juttattál el a végső válaszhoz!

Édesapád.” (Einstein levele lányához)

Mottó: „Uram, olyan vagyok, mint egy kavics. Add, hogy olyan legyek, mint egy kalács!” (Tolsztoj imája)

Mindenki kap egy félbehajtott lapocskát, amelyre a mottó van felírva. A lapokat még ne nyissunk ki, hanem gondoljunk egy olyan esetre, amikor szívünket bezártuk valakivel szemben, majd kosárba gyűjtve az új szív szimbólumaként az oltárra tehetjük megújult szívünket.

A családi istentisztelet keretében a Luther-rózsán keresztül hirdethetjük Krisztus hatalmát: „Rózsákon jár Krisztus híve, ha keresztet hordoz szíve.”

A türelem és a hűség mutatói, egy böjti órainstallációban segíthetnek: „Mert ő mondja: »A kegyelem idején meghallgattalak, és az üdvösség napján megsegítettelek.« Íme, most van a kegyelem ideje! Íme, most van az üdvösség napja!” (2Kor 6,2)

A kis mutató a türelem és az önmegtartóztatás idejét, a nagy mutató a kegyelem és a hűség lendületét mutathatják be. Az üdvösség képe kiemel az időből, a böjti Jézus-út is erre hív bennünket. Jézus tanításán elmélkedve láthatjuk meg igazán, mi a mulandó és mi a maradó, mi az, ami megújulásra indít, és mi az, ami megőrzésre sarkall.

„Királyi zászló jár elől” – böjti énekünk illusztrációjaként „Jézus-zászlót” készíthetünk. A zászló üzenetét a következő kérdéseken mérhetjük le:

- Jézus hatalma jelen van életünkben?
- Krisztus keresztye tündöklő reménység?
- Mit jelent a jézusi böjt?

A böjti úton talán tisztábban érzékeljük Isten láthatatlan seregének hatalmát, közösségben a mennyei seregekkel. Áldó hatalmak, amelyek megállítanak vagy indítanak bennünket. Bálák, Bálám története elvezet bennünket az Isten áldó hatalmával való közösségbe. „Ekkor az Úr megnyitotta Bálám szemét, aki meglátta az Úr angyalát, amint ott áll az úton kivont karddal a kezében. Bálám meghajolt, és arcra borult.” (4Móz 22,31)

Átkozó, káromkodó szavak – áldó, jóváhagyó szavak.

Az angyalok szárnyalnak és repülnek, tűzzel, bottal és karddal hadakoznak, megjelennek álomban és vendégváró asztalnál. A protestáns teológia szerint nem lények, hanem a teremtés léterői, amelyek segítenek, motiválnak, bátorítanak életünk mandátumában. Ezt az áldást ünnepeljük egy családi istentisztelet keretében. Lehet angyaloknak szárnyat, kardot rajzolni, lehet szóképet rajzolni áldó hatalmak nevéből, lehet Isten küldötteinek elrejtettségét érzékeltetni. Dietrich Bonhoeffer írja *Követés* című művében: „Jézus nem a keresztyén ember vidám arcára gondol, mint mintaképre, hanem arra, hogy a helyes magatartás elrejtett, nem tud magáról. A szem sem látja magát, csak

a másikat. Ez az elrejtettség egyszer nyilvánvalóvá lesz, de csakis Istenben és nem önmagában.” A mennyei seregek láthatatlansága és a titokban megélt böjt és keresztény életforma váljon közösséggé ezen a családi istentiszteleten.

Április

„Mert közülünk senki sem él önmagának, és senki sem hal önmagának; mert ha élünk, az Úrnak élünk, ha meghalunk, az Úrnak halunk meg. Tehát akár éljünk, akár haljunk, az Úréi vagyunk. Mert Krisztus azért halt meg, és azért kelt életre, hogy mind a holtakon, mind az élőkön uralkodjék.” (Róm 14,7–9)

Húsvét installációja: Krisztus keresztje, ahol az egyik felén a földi Jézus mozaikjai (tanítás, gyógyítás, befogadás) jelennek meg, másik felén mennyei Krisztus-puzzle képei (királyi zászló, trónus, üres sír, feltámadott dicsősége). A feltámadott Krisztus újra tervezi közösségi kapcsolatainkat. Mi az, amit újra tudok gondolni az élet diadala által közösségeinkben? Példa: Péter találkozása a feltámadott Krisztussal, ahol újra értelmezi a „közösségen belüli” mandátumát. Hogyan tudom szeretni az Istent, milyen feladatot kapok az élet Urától?

A közösség kottája: Egy előre elkészített kottasablonba mindenki belerajzolhatja élete hangjegyét, az így kapott dallamot akár el is játszhatjuk. Egy kánon ének közös tanulása segít a tanuló közösség újraértelmezésében, a húsvét utáni megújult imádság ének kifejezésében.

Húsvét ünnepére készülhetünk a tisztaság és a szépség jeleinek tudatosításával, a közös étkezés örömeinek áldásával. A tojások díszítése, a virágok elhelyezése, a terítők színeinek élénk vetülete mind hirdetheti az élet teljességének diadalát. A kellékekből láthatóvá válhat az élet misztériumának csodája. A csodában azonban akkor tapasztaljuk meg az áldást, ha a család és gyülekezet közösségében ott látjuk Isten misztériumát, és egymásban együtt örvendező embertársra találunk. Ez a megtalált öröm ott van húsvét misztériumában, hiszen a húsvéti feltámadás nem emberi cselekedetek győzelme, hanem olyan kegyelem, amelyre rátalál az ember, mint az üres sírra a tanítványok és az asszonyok. Ennek egyik ősi formája a húsvéti köszöntés, amelyet ki lehet próbálni a családi istentiszteleten.

Választható gyerekének: Jézus kopogtat – egy kopogó és világító gyülekezet élettel tölti meg a templomot.

A családi istentiszteletek állandó liturgiai eleme lehet egy-egy ének dialógus előadása. Legtöbb ének alkalmas lehet erre. Ebben a formában átélhetjük azt, hogy vannak helyzetek, amikor nekünk kell szólni, énekelni, kiáltani és üzenetet átadni, de vannak helyzetek, amikor nekünk kell hallgatni, figyelni, visszahúzódni. A templomi gyülekezet két részre osztva énekelhet egy húsvéti éneket válaszolgatva egymásnak:

Jobb oldal: Jézus él, én is vele!

Bal oldal: Hol van, halál, nagy hatalmad?

Jobb oldal: Jézus él, sír éjjele

Bal oldal: Csak új reggelig takarhat.

Közösen: Ott leszek, hol Uram van: Ez az én bizodalmam.

Május

A nap sugara fény, amely világosít (tisztán láttat), energia, amely barátságossá tesz (melegít), erő, amely táplál (növekedés).

„Mert nap és pajzs az Úr, kegyelmet és dicsőséget ad az Isten” (Zsolt 84,12). A napkorongra mindenki egy-egy sugarat helyezhet, amelyre Isten nap jellegű tulajdonságait írjuk fel. Így lesz Krisztus a mi világosságunk!

Választható gyerekének:

Isten teremtette Isten teremtette, ezt a Napocskát,
tenger hullámát, kék hegyek csúcsát, madarak dalát,
apukát, anyukát, és a kisbabát.

Családi istentisztelet asztalközösségben: József megvendégeli testvéreit (1Móz 43,26–34) és a nagy vacsora példázata (Lk 14,15–24):

- Kik kerülnek egymással közösségbe az „asztal” körül?
- Mit jelent számukra ez a közösség?
- Történik-e valami különleges vagy kirívó a történetben? Mi ez, és mit jelent?
- Kikkel vállaltak közösséget a történetek főszereplői, harag, elutasítás, kiközösítés helyett?

Játsszatok el egy-egy jellemző jelenetet a fenti asztalközösségek közül. Érdemes olyat választani, ahol valami „dráma”, feszültség van, és ami jól megmutatja a helyzet különlegességét.

Családi istentisztelet anyák napjára: krétarajz a templom előtti téren. A templomból „kiáradó” viráginda ékesíti az utcát, de köszönet az édesanyáknak is. Egy-egy virág az édesanyákat köszönti.

Június

Az imádság hálaadó közössége – Te Deum hálaadás

„Ha kiárasztod Lelkedet, új teremtmények keletkeznek, és megújítod a föld színét.” (Zsolt 104,30)

Isten Lelke által képes az ember hálát adni, ez a Lélek újította meg közösségünket az elmúlt tanévben.

A Lélekhez köthető kreatív ötletek: kis lángnyelvekre írunk üzeneteket, és egy kosárból útmutatóként kihúzzuk: Krisztusban újjáteremt, megvilágosít, megerősít, megszentel, bátorít, vigasztal. Köszönőlevél az Istennek: feladni egy lufival a gyülekezet nagy hálaadó levelét.

Közösségben a hálaadás vacsoráján: a kenyérszaporítás történetére emlékezve egy kosárban mazsolás zsemlel oszthatunk szét, közben Isten csodáira emlékezhetünk. Miben tartott meg a tanév folyamán? Milyen új feladatot kaptunk? Miben erősödött a hivatásunk? Mi az, amit bűneink tönkretettek? Ezek a kérdések segítheti a családi istentisztelet tematikáját.

Hála Istennek! – Zsolt 8,5k

„Az anya így szól: Még nőnöd kellene!

Az apa úgy véli: Erősebb is lehetnél!

A tanár megállapítja: Gyenge a fejed!

A pap dorgál: Romlott vagy!

A barátok nevetnek: Megint vesztettél!

A főnököd kijelenti: Alkalmatlan vagy!

A mester legyint: A többiek jobbak nálad!

Az őrmester kiabál: Nincs tartásod!

Isten így szól: Hasonmásom vagy...

Hála Istennek!” (HÉZSER 2006, 54. o.)

Rajzpályázat: Miben erősödött a közösségünk?

Kérjük meg a diákokat, hogy készítsenek „időkapszulát”. Egy dobozba helyezzenek el az elmúlt évvel kapcsolatban hálaadásra okot adó eseményeket és ezekhez kapcsolódóan hálaadó imákat, valamint a jövő évre vonatkozó reményeik, kéréseik megfogalmazását.

Hivatkozott művek:

BONHOEFFER, Dietrich: Követés. Ford. Böröcz Enikő. Luther Kiadó, Budapest, 2007.

HÉZSER Gábor: *Kötőjeles történetek*. Kálvin Kiadó, Budapest, 2006.

LVM 5 = *Luther válogatott művei 5. Bibliafordítás, vigasztalás, imádság*. Szerk. Csepregi Zoltán. Luther Kiadó, Budapest, 2011.

Tábor

Ünnepelni a táborban is lehet!

BŐSZE VERONIKA

Szereted a kihívást? Szuper erőd az, hogy képes vagy nyolc napot két-három óra alvással végigcsinálni? Megnyugtat a gyerekzsivaj? Szeretsz egyszerre több dolgot csinálni? Nem riadsz vissza attól, hogy jobb kézzel sebet kötözz, bal kézzel hajat fonj, és közben énekelj a gyermekekkel? Nem? Akkor a táborszervezést, táborvezetést és táboroztatást neked találták ki!

A rendezett káoszon belül a mi táborunk még kapott egy kis extra csavart. Mivel mi olyan gyerkőcöket táboroztatunk, akiknek édesapja, édesanyja vagy közeli hozzátartozója szabadságvesztését tölti valamely magyarországi büntetés-végrehajtási intézményben.

Jogosan merül fel a kérdés a kedves olvasóban, hogy akkor ez a cikk hogyan is kerül bele ebbe a kötetbe. Ennek a kötetnek a címe *Közöségben*, és abban az egy hétben, amíg együtt vagyunk Mátraszentimréren, valóban közösséggé formálódunk. Egy közösség leszünk egymással, a faluval, a természettel, Istennel. És teljesen mindegy, hogy kiknek szervezel táborot, az alap dolgokat ugyan úgy kell lejelenteni, programok pedig mindegyik táborba kellenek!

Egy hetünk van nekünk, táborvezetőknek megmutatni azt, hogy mi egy közösség vagyunk, nem csak ebben az egy hétben, hanem egész évben.

Ahhoz, hogy ez a közösség működjön, szabályokra van szükség. Ezeket a szabályokat a tábor első estéjén közösen alkotjuk meg. Ebben az egészen praktikus szabályoktól kezdve (az épületbe nem megyünk be cipővel) a földrajzi adottságok miatt szükséges szabályokon át (lejtőn lefelé nem futunk) egészen az eléggé specifikus szabályokig (Ká-

romkodtál? – Számold össze magadban hány szótag volt, és szótagonként 10 fekvőtámasz) minden megtalálható.

A gyermekeket az első nap csapatokra osztjuk. A hét folyamán ezek a csapatok versenyeznek egymással. Ha egy csapat közösen ér el valamit, akkor a csapat közösen kap pontot, azonban ha a csapatból egy ember érdemel ki pontot, akkor egyénileg szerez a csapatának pontot. Mindegyik csapatnak van egy vezetője, aki összefogja a csoportot például a délelőtti programokon. A pontok kiosztása esténként az áhítat előtt történik. Mindegyik csoportvezetőnek van 10 pontja, amit szabadon felhasználhat. A táborvezetőknek pedig csapatonként van 10 pontja, amit szabadon felhasználhat és szétoszthat az emberek között, vagy a csapatnak adja. Természetesen nem kell az összes pontot felhasználni.

Nemcsak szabályokra van szükség, hogy a hét gördülékenyen menjen, hanem egy programtervre is. A heti bontás a tábor első napján a táborhelyünk több pontjára is kikerül, hogy a gyerekek is lássák, hogy mikor milyen program kezdődik.

Az idei táborunknak a mottója: Öltöztess ünneplőbe szívedet! A hét folyamán a magyarországi ünnepekből néhányat el fogunk játszani, és közösen tanulunk a néphagyományokról, valamint azok egyházi hátteréről. A mottó kiválasztásakor figyelünk arra, hogy a keresztyén értékrend, szokások a mottó segítségével is megjelenjenek a táborunkban.

Ez évi táborunk programjának heti tervét az alábbi táblázatban foglaltam össze (lásd a köv. oldal).

A táblázatból látszik, hogy vannak, olyan sávok, amelyekben minden nap ugyanakkor ugyanaz fog történni. Ezek közül a sávok közül a reggeli és az esti áhítatot tartom fontosnak kiemelni. Mivel ebben a táborban olyan gyermekekkel foglalkozunk, akik még nem nagyon vagy egyáltalán nem találkoztak az egyházzal, Istennel, vallással, igyekszünk olyan módot találni, ami az ő szintjüknek megfelelő és felkelti az érdeklődésüket.

Minden évben kicsit másképp próbáljuk az áhítatot – vagyis az elcsendesedés időt – a gyermekeknek megtartani. Tavaly például a gyógyítással kapcsolatos történeteket dolgoztuk fel az áhítatokban úgy, hogy előtte közösen megbeszéltük, hogy az adott betegség milyen testi tünetekkel jár. Majd pedig igyekeztünk a beteg helyébe képzelni magunkat. Így mozgattunk bénát, vezettünk vakot többek között.

IDŐ	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA	CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
8:15	Jó reggelt, kacagó napsugaram!						
8:45-9:30	Reggeli						
9:45-10:00	Közös áhítat						
10:15-11:45	Képeslapkészítés és papírméretés	Húsvéti tojásfestés, verstanulás	Valentin-nap	Mikulás	Szilveszter	Karácsony	Gyereknapi, szabad foglalkozás
12:00-13:00	Ebéd						
14:00-16:00	Farsangi álarc készítés és bemutató	Húsvéti játékok és locsolkodás	Anyák/apák/mamák napja	P e s e t	Gyümölcsösár	Ajándékkészítés	Vízibombacsata
16:15-16:30	U z s o n n a		Túra		U z s o n n a		
16:30-18:30	Foci, tollas...	Számháború			Foci, tollas...	Túra	
19:00-20:00	Vacsora						
20:15-20:30	Közös áhítat						
20:30-21:45	Gyilkosos	Activity	Sorverseny	Esti séta	Kvíz-est	Ajándékok átadása	Búcsúest
21:50-22:30	Fürösi						
23:00	Álmodjatok szépeket, és ne álmodjatok vadakat!						

Ünnepelni a táborban is lehet!

Idén viszont számukra az áhítatok egy teljesen új formáját fogjuk megmutatni. Az áhítatokat közösen fogjuk „celebrálni” egy előre megírt liturgia alapján. Az áhítat előtt és után a gyermekek számára külön összeállított énekeskönyvből éneklünk a gyerekek kérése szerint. Az énekeket a *Zarándokénekből*, valamint az *Új énekből* válogatjuk nekik össze. Ezeket az előre megírt liturgiákat a napi bontásoknál az olvasó is láthatja.

Minden nap van egy sáv, amikor közösen sportolunk valamit: foci, tollas, túrázás stb. Fontos, hogy ha nem is szeretne mindenki például, focizni akkor is találjon magának olyan mozgást, amit szívesen végezne. Ezért több játéklehetőséget is biztosítunk nekik: röpi, tollas stb.

Az első este a megérkezés, az ismerkedés és az újratálalkozások estéje. A szobák elfoglalása után az ismerkedése és a játékoké lesz a főszerep. Azonban mielőtt még leírnám, hogy miket is szoktunk játszani az első este, el kell mesélnem azt is, hogyan is jutottunk el Mátaraszentimrére. Egy megszokott táborban vagy a táborhelyen találkozunk a táboroztatók a gyerekekkel, vagy pedig egy közös indulási ponton, ahonnan közösen indulnak el a táborhely felé. Az utazás nálunk úgy néz ki, hogy egy részükkel valóban egy megadott időpontban találkozunk egy megadott helyen, van, akiért a munkatársam elmegy kocsival, akár a keleti határig is, és van olyan is, akikkel félúton találkozunk vagy pedig ott a helyszínen. A hazautazás ugyan ilyen szervezett káoszban zajlik nálunk.

Miután mindenki megérkezett, elfoglalta szobáját, ágát és megvacsoráztunk, rögtön a közösségen, vagyis az azzá formálódáson lesz a hangsúly. A tábort egy közös áhítattal nyitjuk:

Első este

ÁHÍTAT

Liturgus: Három láng van előttünk. Egyet gyújtottunk az Atya nevében, ki teremtette a Földet. Egyet gyújtottunk a Fiú nevében, ki megváltott minket. Egyet gyújtottunk a Szentlélek nevében, ki közösséggé formál minket.

Felolvasó 1: Imádkozzunk! Köszönjük neked Istenünk, hogy az úton megóvtál minket minden bajtól. Legyél velünk a mai éjszakán is, hogy nyugodt álmunk legyen. Te vagy az, aki ezen a héten velünk leszel, és közösséggé formálsz minket.

Felolvasó 2: Hálát adunk neked, hogy idén is összegyűjtöttél minket ebben a táborban. Köszönjük, hogy idén vannak közöttünk olyanok is, akik a múlt évben nem tudtak eljönni. Örömmel tölt el, hogy idén együtt élhetjük át a tábor programjait. Kérünk, hogy az egész táborban légy velünk és óvj meg minket.

Felolvasó 3: Istenünk, kérlek, vigyázz azokra is, akik betegek, vagy egyedül vannak. Légy mellettük, és éreztesd velük a szeretetedet. Légy azokkal is, akik nélkülöznek, és adj számukra is vigasztalást. Add, hogy ők is meglássák a te gondoskodó szereteted hatalmasságát és erejét.

Felolvasó 4: Mennyi Atyánk! Kérünk téged, hogy a családunkra is vigyázz! Óvd meg őket a mai éjszakán is, és légy velük a holnapi nap folyamán is. Hálát adunk neked, hogy adtál mellénk olyan embereket, akik szeretnek minket, és akiket mi is szerethetünk.

Liturgus: „Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, szenteltessék meg a te neved; jöjjön el a te országod; legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is. Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma; és bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek; és ne vígy minket kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól! Mert tiéd az ország, a hatalom és a dicsőség mindörökké. Ámen.”

Legyen rajtunk az Atya áldása, aki szavával megteremtette a földet. Legyen rajtunk a Fiú áldása, aki eltörölte a bűneinket, és legyen rajtunk a Szentlélek áldása, aki közösséggé formál minket.

Mint ahogy látható, az áhítatban két szereplő van: liturgus és felolvasó(k). Az első alkalmon, vagyis a kezdő áhítaton, a liturgus a táborvezető, azonban a tábori napok teltevel a liturgus szerepét valamelyik csoportvezető vagy bármelyik táborozó vállalhatja át. A felolvasó szerepére pedig az áhítat megkezdése előtt bárki jelentkezhet. Számomra fontos, hogy a gyerekek be tudjanak kapcsolódni az áhítatba. Emellett még azt is fontosnak tartom, hogy a gyermekek nyelvén legyen az áhítat, a számukra fontos dolgok legyenek középpontba. Ezért próbáltam olyan dolgokat megfogalmazni ezekben az elcsendesedésekben, amik a mindennapi életükben megjelennek. Amennyiben nem szívesen fogalmazunk meg saját szavas áhítatokat, bátran használjuk az énekanyagunkat! Az áhítatok leírásánál olyanokat is mutatok be az olvasónak, amelyek egy-egy ének felhasználásával készültek.

Minden évben egy már valamilyen szinten összeszokott csapatba érkezik pár új gyerkőc, akiknek minden és mindenki új. Ezért az első estén a megismerése és az újramegismerése a főszerep.

ISMERKEDÉS

1) Alliterációs névjáték

Mindenki úgy mutatkozik be, hogy a keresztnéve kezdőbetűjével mond egy olyan tulajdonságot, ami rá jellemző. Majd egy ember kiáll a kör közepére egy összecsavart újságpapírral a kezében. Egy ember mondja egy másik nevét a tulajdonságával együtt. A középen álló játékosnak az a feladata, hogy a mondott név tulajdonosához eljusson és „lecsapja”, mielőtt ő tudna egy másik nevet mondani.

Amennyiben ez sikerül neki, akkor helyet cserél a „lecsapottal”. Nem szabad addig leülni, míg egy másik nevet nem mond, különben ő kerül vissza középre.

Ugyanezt lehet állatnevekkel is játszani.

2) Csomózódás

Egy körben állunk, behunyja mindenki a szemét, kinyújtja maga elé a kezét, és elindul a kör közepe felé. Mindkét kezével megfogja valaki más kezét a körben. Amikor mindenki megfogta valakinek a kezét mindkét kezével, akkor mindenki kinyitja a szemét, és megpróbálnak úgy kicsomózódni, hogy nem engedik el egymás kezét.

3) Képkirakó

Előkészület: félbe vagy háromba-négybe vágott képeslapok, annyi, hogy minden résztvevőnek jusson egy kis darab (vagy kartonlap különböző cikk-cakkos módon fölvágva).

Minden játékos kap egy képeslapdarabot, és meg kell keresnie a képeslap hiányzó darabjának a tulajdonosát. Ha megtalálták egymást, üljenek le együtt, mutatkozzanak be néhány szóval egymásnak. Ha kevesen vagyunk, a párok utána a többieknek is bemutatgatjuk egymást, vagy összekeverve újra kioszthatjuk a lapokat.

4) Kérdőív

Minden gyerek kap egy kérdőívet, amit ki kell töltenie úgy, hogy a lapon szereplő kérdéseket felteszi a másiknak. Egy embernek csak egy kérdést tehet fel.

Példa: A lapon szerepel az az állítás, hogy „Nem szereti a palacsintát”. A odamegy B-hez, és megkérdezi tőle: „Te vagy az, aki nem szereti a palacsintát”? B válasza lehet igen vagy nem. Ha igen, akkor beírja a nevét az állítás mellé, és A megy tovább a következő állításra. Ebben az esetben B nevét több állítás mellé nem lehet odaírni. Ha nem a válasz, akkor megy tovább ugyanezzel a kérdéssel, míg nem találja meg azt a személyt, akire illik az állítás.

Amennyiben nem ismerjük a csoportot, akkor általános állításokkal lehet dolgozni. De ha a csoportot ismerjük, akkor lehet, személyesebb állításokat írni. Például: van neki egy négy évvel idősebb bátyja és egy hat évvel idősebb nővére.

5) Fuss és csapj!

Ezt a játékot lehet a saját neveikkel is játszani és lehet állatnevekkel is. Körbe ülünk, a kör közepére áll egy ember kezében egy összegöngyölt újsággal. A táborvezető indítja a játékot azzal, hogy mond egy nevet a körben ülők közül. A középén álló játékosnak azelőtt le kell csapni az adott játékos, mielőtt ő egy másik nevet mondana. Amennyiben ez sikerült, akkor a lecsapott játékos kerül be a kör közepére. Mielőtt a lecsapó azonban leülne a lecsapott helyére, mondani kell egy nevet, ha ez nem történik meg, akkor ő megy vissza középre.

Visszadobni a nevet nem lehet. Például: Dani Panni nevét mondja, akkor Panni már Dani nevét nem mondhatja, mert az visszadobás, és Panni kerülne középre. Valamint a középén álló nevét sem lehet mondani, ha mégis mondják, akkor az kerül középre, aki a középén álló nevét mondta.

Hétfő

ÁHÍTAT

Liturgus: Teremtő Isten! Megváltó Krisztus! Közösséggé kovácsoló Szentlélek! Légy velünk a ma reggeli alkalmunkon is!

Felolvasó 1: Imádkozzunk! Hálát adunk neked, Istenünk, hogy a mai hetet is veled kezdhethjük! Köszönjük neked a nyugodalmas éjszakát.

Ünnepelni a táborban is lehet!

Hálásak vagyunk, hogy a mai reggel is adtál nekünk ételt. Vigyázz azokra, akik éheznek!

Felolvasó 2: Kérünk téged, hogy a mai napon is legyél velünk, és vigyázz ránk. Legyél velünk a mai napon, és óvd minden lépésünket!

Felolvasó 3: Kérünk téged, hogy ne csak ránk vigyázz, hanem azokra a szeretteinkre is, akik most nincsen mellettünk. Vigyázó kezéd legyen a családunkon, barátainkon, szeretteinken! Legyél azokkal, akik egyedül vannak, a betegekkel! Legyél azokkal is, akik annak ellenére, hogy nincsenek egyedül, mégis magányosak!

Felolvasó 4: Imádkozunk azokért is, akik a mai napon dolgoznak. Kérünk téged, hogy óvd meg őket a munkában!

Liturgus: Jézus Krisztusért kérünk, hogy hallgass meg minket mikor együtt hozzád így imádkozunk: „Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy... Ámen.”

Legyen az út biztonságos a lábunk előtt. Legyen a nap sugara simogató az arcunkon. Az eső áztassa a földeket, hogy gazdag termés legyen. Add, hogy a természetben is meglássuk, féltő, óvó szeretetted.

ÖTLETEK A NAPI PROGRAMOKHOZ

Papírmerítés és képeslapkészítés

Minden évben készítünk képeslapot a családoknak. Szeretnénk minél személyesebbé tenni, ezért a gyerekek saját maguk készítik el a képeslapokat.

Eszközök: színesceruzák, grafit, radír, faragó, ragasztó, olló, tű, hímzőfonal, nyomtató lap, színes lap, színes karton.

A gyermek maga dönti el, hogy hogyan és milyen technikával szeretné elkészíteni a képeslapot. Lehet rajzolni, ragasztani, de lehet a vezetők segítségével varrni is. A segítő egy adott mintát (pl. szív) kilyuggat a kartonpapírra, és azt a gyermek átölti. Majd ezt ráragasztjuk egy A5-ös méretű színes/fehér lapra, aminek a hátuljára a gyermek előre már megírta a levelet!

Az alábbi képen¹ papírtányéron látható ez a technika, azonban kemény lapra ugyanígy el lehet készíteni. Lehet csak a kontúrt körbe varrni, vagy amint itt a képen is látható, keresztbe-kasul is lehet varrni.

¹ <http://www.mindy.hu/hu/kreativ-otlet/1540/fonallal-himzett-papir-tanyer-sziv-kep-kepek-fonalkepek.html> (2017.08.04.)

A papírmerítéshez szükséges eszközök: merítő keret, tojástartó (lehetőleg tálcsa tojástartó), lavór, víz, tapétaragasztó, nagy nedvszívó képességű törölkendő vagy törölköző.

Egy éjszakára be kell áztatni a tojástartókat. Másnapra remélhetőleg szétáznak, de ha nem, akkor botmixer segítségével pépessé lehet varázsolni azokat. Egy lavórnyi ilyen masszához adhatunk kb. 3 deciliter tapétaragasztót. A keretet a masszába merítjük, majd folyamatos oldalirányú mozzgatással kiemeljük. Hagyjuk kicsit lefolyni, majd a törölközőre ráfordítva a felesleges vizet kinyomkodjuk, majd leemeljük róla a keretet. Amikor már annyira megszáradt, hogy mozgatható, akkor a törölközőről levéve a napra helyezzük megszáradni. Száradás után a gyerekek tetszőlegesen díszíthetik!

Farsangi álarckészítés

Eszközök: álarc sablon, színes ceruza, zsírkréta, olló, gumiszalag (ezzel tudj a fejére rakni majd a kész álarcot), kartonpapír.

Az eszközökhöz még lehet írni különböző dekordolgokat – például: gyöngyök, krepp-papír, újságpapír, dekorgumi, csillámpor. Ezekkel is gyönyörűen és kreatívan ki lehet dekorálni egy maszkot, azonban talán még jobban meg tudjuk mozgatni a gyerkőcök fantáziáját, ha az alapeszközökön kívül mást nem adunk a kezükbe, és azt mondjuk, hogy mindent felhasználhatnak, ami a kertben található: faleveleket,

kavicsokat, tobozt, fűszálat, mezei virágokat stb. Itt érdemes megemlíteni, hogy semmilyen állatot nem használunk fel álarcunk dekorálására (pl. hangyát) és gombákat sem! A gyermekek saját maguk is elkészíthetik álarcukat sablon segítségével nélkül. A kisebbeknek azonban jól jön a segítség néhány álarcsablon formájában. A csoportoknak össze kell dolgozniuk. Ki kell választaniuk egy témát, amiben készülnek az álarcok. Miután mindenki elkészült az álarcával, indulhat is a karnevál! Amennyiben van rá lehetőség, akkor zenére (gyerekek is kiválaszthatják, hogy milyen zenére szeretnének bevonulni) bevonulnak egyesével, bemutatják a maszkjukat, miért ezt választották és hogy milyen különlegessége van, és hogyan kapcsolódik a csoport témájához. Három tagból álló zsűri pontozza a csoportokat, és mindegyik csoportból kiválaszthatnak egy maszkot, ami legfeljebb öt plusz pontot kaphat.

Gyilkos

Eszközök: papírlap (cetli), ceruza, kalap/papírdoboz.

Annyi cetlit készítünk, ahányan játszani fogják a játékot. A papírlapra a következő szavak kerülnek: rendőr (kettő lapra), gyilkos (egy lapra), polgár (a többi lapra).

A lapokat kicsire hajtjuk, majd beledobjuk a kalapba/papírdobozba. Körbe megy egy személy, és mindenki húz egyet. A húzott lapját megnézi úgy, hogy senki más ne lássa. A játékban a papírlapra felírt személy lesz ő.

Rendőrök: az ő feladatuk elkapni a gyilkost. Csak akkor kapják el, ha ugyanazt a nevet mondják közös megegyezés alapján. A gyilkos nem tudja megölni a rendőrt.

Polgár: Amennyiben megöli a gyilkos, jelezni kell. Például azt mondja, hogy „Meghaltam”.

Gyilkos: Le kell kacsintania a polgárokat – ezzel tudja őket megölni – úgy, hogy a rendőr azt ne vegye észre.

Folyamatos szemkontaktus szükséges a játékhoz. A játék akkor ér véget, ha gyilkost elfogták, vagy ha már egy polgár sem él. A játék befejezte után át lehet beszélni a gyerekekkel, hogyan érezték magukat a játékban, az adott szerepben.

Lehet más szereplőkkel is játszani: Gyilkos – gólya, Béka – polgár, Madarász – rendőr.

ELCSENDESEDÉS

Liturgus: Meggyújtom ezt a gyertyát az Atya nevében, ki teremtette a földet, és minden élőlényt. Hálát adva neked, hogy gondoskodó szereteted soha el nem múlik. – Meggyújtom ezt a gyertyát a Fiú nevében, aki megváltott minket. Hálát adva, hogy vállaltad a mi üdvösségünkért a kereszthalált. – Meggyújtom ezt a gyertyát a Szentlélek nevében. Hálát adva, hogy közösségé építesz minket.

Felolvasó 1: Imádkozzunk! Istenünk! Esténként megállva látom, hogy milyen nehéz volt a te parancsod szerint szeretni a másikat. Mert te ezt a szeretetet nemcsak szóban szeretnéd látni tőlünk, hanem azt szeretnéd, hogy valóban cselekedjük a szeretetet. Legyünk a másikkal megértők, türelmesek, segítőkészek.

Felolvasó 2: Te látod azt, hogy mennyire törekszünk erre a szereetre. Te adj erőt, hogy még jobban tudjam támogatni a társamat! Te adj erőt ahhoz is, hogy azokat a társaimat is tudjam támogatni, akiket mások kiteszítanak, és ahhoz is adj erőt, hogy ezt büszkén fel tudjam vállalni!

Felolvasó 3: Köszönöm neked, hogy ha ma sikerült boldogabbá tennem valaki napját. Adj ma minden ismerősömnek békés, nyugodalmas éjszakát! Te legyél azokkal is, akik az utcán töltik az éjszakát, és azokkal is, akik nincsenek biztonságban!

Liturgus: Jézus Krisztusért kérünk, hogy hallgass meg minket mikor együtt hozzád így imádkozunk: „Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy... Ámen.”

Kedd

ÁHÍTAT

Liturgus: „Amit csak szeretnétek, hogy az emberek tegyenek veletek, mindenben ugyanúgy tegyetek ti is velük.” (Mt 7,12)

Felolvasó 1: Imádkozzunk! Istenünk, sokan vannak, akiknek ebben a pillanatban is nagy a bánatuk. Lehet, hogy közöttünk is van olyan, akinek szívében szomorúság van. Kérlek, hogy azt, akinek szívében bánat van, vigasztald meg, és adj neki örömet és boldogságot.

Felolvasó 2: Te látod azt, hogy kik azok, akik a mindennapokban nélkülöznek. Van, akinek nincsen lakása, ahol aludhatna az éjszaka. Vannak, akiknek nem jut minden nap étel. Kérlek, légy velük is min-

den nap. Óvd meg azokat is a mindennapi bajtól, akik az utcán töltik a mindennapjaikat, és gondoskodj azokról is, akik nélkülöznek!

Felolvasó 3: Vannak, akik elfáradtak a munkában, és sok teher nyomja a vállukat. Segíts nekik a terhüket hordani! Emeld fel őket, ha összeroskadnának a terhük alatt!

Felolvasó 4: Istenünk! Te vagy a mi vigaszunk, a menedékünk. Te óvsz meg minket a bajtól, és mégis szárnyakat adsz. Hálás vagyok, hogy a mai napnak is úgy indulhatok neki, hogy tudom: te mellettem vagy, és megóvsz minden bajtól.

Liturgus: Kérünk téged, hogy légy velünk most is, amikor tanításod szerint így imádkozunk: „Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy... Ámen.” A mai napon is legyen rajtunk Isten áldása. Féltő keze kísérje utunkat!

ÖTLETEK A PROGRAMOKHOZ

Húsvéti tojás festés

Húsvét a kereszténység ünnepe. Krisztus pénteki kereszthalála után harmadnapon feltámadt. Krisztus feltámadását ünnepeljük húsvét vasárnap. Minden vasárnapi istentiszteleten ezt ünnepeljük. Hétfőn pedig a népszokások szerint a hajdon lányok várják a locsolókat. A fiúk a vers elmondása után meglocsolhatták a lányokat a kútból felhúzott vízzel. Ezt a lányok piros tojással köszönték meg a fiúknak.

A délelőtti folyamán tojásokat fogunk festeni, díszíteni. Természetesen, ha van kedvük a fiúknak, akkor ők is részt vehetnek ebben. Majd pedig a fiúk külön mennek, és megtanulnak pár rövid versikét, amikkel a lányokat kicsalogatják a szobákból, hogy utána meglocsolhassák őket.

Mivel nyár közepe van, és a boltok polcai nem roskadoznak a tojásfestékektől, így most pár olyan technikát mutatok meg, amihez különösebb előkészületek nem szükségesek:

A) *Berzselés* – Eszközök: kifújtt tojások, vöröshagymahéj, növénylevelek, virágok, nejlonharisnya.

1. Fialat, különleges formájú leveleket gyűjtsetek a tojások díszítéséhez. A leveleket nedvesítsétek be, és simítsátok rá a száraz, tiszta tojásra (keményre főzött vagy kifújtt).

2. Egy régi nejlonharisnyát hasítsatok tenyérnyi darabkákra. Legyen még kéznél cérna is. A harisnyával szorosan vonjátok be a tojást.

3. Legyen minél szorosabb a rögzítés, hogy a festőlé ne folyhasson be a levelek alá. A harisnya végét alaposan kötözzétek el cérnával (akár le is varrhatjátok pár öltéssel).

4. Eközben el kell készíteni a festőlevet is. A berzselt tojások hagyományosan barna színűek, ezt a színt természetes festőlé formájában a legegyszerűbben a vöröshagyma száraz héjának főzetéből nyerhetitek ki. Ha kevés héjat főztök ki, akkor halványabb, ahogy egyre többet, úgy sötétebb barnás árnyalatot kaptok.

B) *Dekupázs* – Eszközök: kifújt tojás, különböző mintás szalvéta, ecset, dekupázs ragasztó.

1. A kifújt tojásokat szárazra töröljük.

2. Kiválasztjuk a mintát, méretre vágjuk. A szalvéta legfelső mintás részét használjuk csak.

3. Bekenjük ragasztóval a tojást, rárajuk a mintát, majd ismét átkenjük ragasztóval.

4. Hagyjuk megszáradni, majd felfűzzük, hogy a gyerekek otthon rá tudják akasztani a tojásfára.

C) *Magvak, fonalak* – Eszközök: kifújt tojás, különböző színű fonalak, különböző magvak (búza, árpa, rizs stb.).

1. A kifújt tojásokat szárazra töröljük.

2. Bekenjük ragasztóval, és fonalakkal vagy magvakkal díszítjük.

3. Miután megkötött a ragasztó, egy ragasztórétteggel még átkenjük.

4. Száradás után felfűzzük, hogy a gyerekek rá tudják akasztani a tojásfára.

Versek

Ugye, csak ha verset mondanak a fiúk, akkor lehet meglocsolni a lányokat. Az alábbiakban néhány húsvéti verset mutatok, amik nem túl ismertek és nem is túl hosszúak, ezért könnyen megjegyezhetőek!

1) Szíveinkben, mint a földön,
Ma öröm legyen,
Feltámadt az Isten-ember
Győzedelmesen!
Aki tudja, mint töré fel

Ünnepelni a táborban is lehet!

Sírlát a dicső;
Aki látja, hogy a földön
Minden újra nő:
Gondoljon feltámadásra,
Mely örök leszen?
Feltámadt az Isten-ember
Győzedelmesen.

2) Adjon a jó Isten
Boldog ünnepeket!
Mindenféle jókkal
Lásson el titeket.
Az öreg nagyapám
Ily' köszöntőt hagyott,
ÖrvendjeteK vígan,
Jézus feltámadott.
Öröm ez tinékteK,
Énnekem és másnak,
De én is örülök
A hímes tojásnak
Adjanak hát nékem,
Néhány piros tojást,
Hogy jó kedvvel menjek
Az utamra tovább.

3) Biri, biri bárány,
Alig áll a lábán.
Kiviszik a zöld mezőre,
Édes fűre, legelőre.
Kiskertemben jártam,
Virágot láttam,
El akart hervadni,
Szabad locsolni?

4) E háznak kertjében van egy rózsatő
Azt gondozza, azt öntözi a Jó Teremtő.
Vizet öntők a fejére,

Szálljon áldás a kezére,
Az Istentől kérem.
Piros tojás a bérem.

Számháború

Előkészítés: A játékosokat két csapatba osztják, amiket legtöbbször kék és piros színnel jelölnek meg. Minden játékos kap egy fejpántot vagy papírdarabot, amin egy (legtöbbször) négyjegyű szám van; ezt a homlokára kell kötnie.

Kiolvasás: A játékosnak a pályán bujkálva meg kell támadnia az ellenséges csapat játékosait, mégpedig úgy, hogy hangosan kimondja az ellenség számát. Ha eltalálta, akkor az ellenséget „kiolvasta”. A kiolvasott játékos legtöbbször kiesik, vagy a bázison új számot kap.

A játék célja: Legtöbbször az ellenséges csapat minden játékosának kiolvasása, vagy az ellenséges zászló saját bázisra szállítása. A játéknak számos változata van, ez a kettő a leggyakoribb.

A játékban a szám elrejtése az egyik legfontosabb dolog, ezért a játékosok különféle trükköket vetnek be. A szám különféle tereptárgyakhoz nyomása szabályos, de a számot kézzel vagy ruhadarabbal (pl. sapkával) eltakarni nem szabad. A következő két taktika a legnépszerűbb és legelfogadottabb: „Camp”-elés: A taktika elnevezése a lövöldözős játékokból terjedt el. A játékos elbújik egy stratégiailag fontos helyen, ahol biztosra veheti, hogy sok ellenséggel fog találkozni, és rejtekhelyéről észrevehetetlenül olvassa ki az ellenséget. „Rush”-olás: A játékos nyílt terepen az ellenséggel szemben fut, a meglepetés erejét felhasználva a támadásra. Közben a fejét is rázhatja, hogy a száma elmosódjon.

Activity

Mindenki ismeri az Activity nevű népszerű társasjátékot. Az eredetiben háromféleképpen lehet elmagyarázni a kártyán szereplő kifejezést: mutogatás, rajz, körülírás. Azonban mivel nagy létszám van általában egy táborban, ezért lehet úgy egyszerűsíteni a játékot, hogy csak az egyik kategóriában lehet elmagyarázni a kártyán szereplő kifejezést. Azé lesz a kártya, aki kitalálta. A játék végén az nyer, akinél a legtöbb kártya van.

Kivehetjük a kártyákat az eredeti társasjátékból, vagy készíthetünk saját kártyákat is.

Ünnepelni a táborban is lehet!

ELCSENDESEDÉS

Liturgus: A mai áhítatunkon szeretnék benneteket megkérni arra, hogy közösen imádkozzunk a saját szavainkkal. Én elkezdem az imádságot azzal, hogy én miért vagyok hálás a mai napon, az eddig eltelt napokon stb.

Szeretném, hogy ha ti is megosztanátok velünk, hogy ti miért vagytok hálásak. Az imádságban erre lesz lehetőségetek. Kérlek, hogy tartásuk tiszteletben egymás hálaadását!

Imádkozzunk! Hálát adok neked mennyei Atyánk, mert...

(Amikor már érezhető, hogy nem szeretné megosztani már más a gondolatait, akkor zárjuk le az áhítatot az Úrtól tanult imádsággal!)

Szerda

ÁHÍTAT

Liturgus: A mai reggeli áhítatunkon is legyen rajta az Atya áldása, ki teremtette a mennyet és a földet. Legyen rajta Krisztus áldása, ki megváltott minket, és legyen rajta a Szentlélek áldása, ki közösséggé tesz minket.

Felolvasó 1: Imádkozzunk! Istenünk! Te látod kétségeimet, bizonytalanságaimat. Látod azt, hogy mikor és kire vagyok dühös. Sokszor elbizonytalanodom, és lelépek az általad kijelölt útról. Elmegyek a saját fejem után. De te ekkor sem hagysz magamra. Utánam jössz, és két kezeddél körül veszel, hogy ne ártasson nekem semmi.

Felolvasó 2: Te látod, hogy sokszor lusta vagyok. Gyakran inkább focizom, filmezek, játszom, ahelyett hogy megírnám a leckémet, tanulnék vagy otthon segítenék. Kérlek, Uram, segíts abban, hogy változni tudjak. Te legyél mellettem, és adj erőt a hétköznapi feladatokhoz.

Felolvasó 3: Te látod azt is, amikor a legmélyebb mélységeimet élem meg. És látod azt is, amikor a legnagyobb magasságaimban szárnyalok. Hálás vagyok azért, hogy létrát nyújtasz a mélységeimnél, hogy ki tudjak mászni, és biztonsági hálót húzol alámm, mikor a magasságokban szárnyalok, hogy ha le is esem, bajom ne essen.

Liturgus: Hálát adunk neked, hogy minden gyengeségünkkel együtt szeretsz minket. Így hallgasd meg most is, amikor a te tanításod szerint így imádkozunk: „Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy... Ámen!”

ÖTLETEK A PROGRAMOKHOZ

A szerdai napunk témája a Valentin-nap. Mára ez az ünnep csak a szerelmesek ünnepe itthon, azonban ez eredetileg a szeretet ünnepe, és ezt szeretnénk mi megünnepelni.

A szeretet ünnepét összevonjuk ezen a napon az anyák napjával. Délelőtt ismét a kézügyesség kerül a középpontba. Képeslapokat fogunk készíteni. Azonban elsősorban nem az otthoniaknak, hanem azoknak, akik szerintünk feltétel nélkül szeretnek minket. Ehhez ugyanazokra az eszközökre van szükségünk, mint a hétfői képeslap-készítéskor.

Ennek a képeslapnak fontos kiegészítője a délutáni programunk, amikor kis videóüzeneteket fogunk készíteni azok számára, akiknek azt köszönhetjük, hogy ma itt lehetünk. Az ebéd utáni pihenőben van rá lehetőség, hogy átgondolják, kinek szeretnének üzeni (anya, apa, papa, mama, tesó stb.) és hogy miért nekik és pontosan mit szeretnénk megköszönni nekik.

A szerdai nap estéjén filmklubot rendezünk. Mivel elég nagy az életkorbeli szórás, ezért a film kiválasztás nem kis fejtörést tud okozni. Igyekszünk olyan filmet kiválasztani, ami értéket közvetít, és egyaránt élvezik a kisebbek és a nagyobbak is. Az évek során így többek között a következő filmeket néztük már meg: *Nővérem húga*; *Mackó-testvér*; *Éltrevalók*, *A szív bajnokai*.

A filmek után mindig adunk lehetőséget arra a gyerekeknek, hogy megosszák velünk a gondolataikat, ha szeretnék. Egy-egy film kapcsán a gyerek rengeteg mindenben párhuzamot tud vonni a saját életével. Amennyiben hagyjuk, hogy ezek felszínre kerüljenek, nemcsak sok mindent tudhatunk meg a gyermekről, hanem egy bizalmi viszony is kialakulhat vagy elmélyülhet a vezető és a gyermekek között.

ELCSENDESEDÉS

A filmklub után nem az eddigiekhez hasonló áhítatot szoktunk tartani. Körbe ülünk, és teamécseket rakunk ki középre, legalább annyit, ahányan a körben ülünk. Több öngyújtót, gyufát helyezünk ki, hogy mindenki el tudja égni.

A gyertyákat bárki meggyújthatja, aki szeretne valamit ezzel a közösséggel megosztani: örömet, bánatot, titkot, hálát, bosszúságot.

Például: *Gyerek 1*: kezébe veszi a gyufát, meggyújtja a gyertyát, és

utána ezt mondja: Az én szívem örömmel/bánattal/hálával van tele, mert...

Amikor elmondta mindazt, amit szeretett volna, akkor az oltárra helyezi a gyertyát. (Az oltárt előtte a gyerekekkel közösen elkészíthetjük. Miközben elkészítjük, megbeszélhetjük, hogy miért fontos az oltár, miért szoktuk szépen feldíszíteni stb.)

Csütörtök

ÁHÍTAT

Liturgus: Legyen velünk a teremő Atya, a megváltó Fiú, és a vigasztaló Szentlélek!

Felolvasó 1: Elszállt az éj, az álom, A szívem napra tárom: Fényedet vesd reám! Ha árnyékozna kétség, Gond, indulat, vak mélység, Te vezess engem, jó Atyám!

Felolvasó 2: Ajándékoz az élet, A rám bízott testvérek, S az is, mi most nehéz. Ha fényesség jár át, A hosszú földi pályát Vezérli drága égi kéz.

Felolvasó 3: Hadd lássam meg jóságod, Ha munkámat megáldod, Örüljek más javán, Betöltve hivatásom Ne csüggyek számításom, Hisz nálad vár örök hazám!

Felolvasó 4: Jézus, ki Üdvözítő, Világ-beteljesítő, Irgalom, béke vagy, Erőddel minden óra Tanít-lendít a jóra – Szent, új utat élénk te adj!

Liturgus: Az Úr legyen előtted, hogy a jó utat mutassa neked. Az Úr legyen melletted, hogy téged karjába zárjon és megvédjen. Az Úr legyen mögötted, hogy megvédjen a Gonosz cselvetésétől. Az Úr legyen alattad, hogy felfogjon, ha leesel. Az Úr legyen tebenned, hogy megvigasztaljon, ha szomorú vagy. Az Úr legyen körülöttem, hogy megvédjen, ha mások rád rontanak. Az Úr legyen fölöttem, hogy megáldjon téged. Így áldjon meg téged a jóságos Isten, ma, holnap és minden időben. Ámen.

ÖTLETEK A PROGRAMOKHOZ

Mikulásról általában annyit tudnak a gyerekek, hogy az éjszaka leple alatt csokit rejt a gyermekek szépen kitisztított cipőibe. Így a Mikulással kapcsolatos ismereteinket egy kis tudáspróbával próbáljuk meg bővíteni. Fontos, hogy vannak olyan táborozók, akik még hisznek a

Mikulásban, ezért csak olyan kérdések legyenek a kérdőívben, amik ezt a gyermeki hitet nem fogják lerombolni.

A csapatok együtt fognak dolgozni. Megkapják a kérdéseket, és a csapatoknak összedolgozva kell megválaszolniuk azokat.

1. Hány szarvasa van a Mikulásnak? – 8
2. Sorold fel a nevüket! Plusz pont, ha úgy sorolod, ahogy a szánba be vannak fogva! – Rudolph, Dasher (Táltos), Dancer (Táncos), Prancer, Vixen (Csillag), Comet (Üstökös), Cupid (Íjas), Donder (Ágas) és Blitz-en (Villám).
3. Hányadikán jön a magyarországi gyerekekhez a Mikulás? – December 6.
4. Melyik szarvas csatlakozott utoljára a csapathoz? – Rudolf
5. A Mikulás rénszarvasai közül az egyik kifejezetten különleges. Hogy hívják ezt a rénszarvast, és miért olyan különleges? – Rudolf, pirosan világít a nózija
6. Hol lakik a Mikulás, és ez a hely melyik sarkkörön található? – Lappföld, Északi-sark
7. Mit rejt a Mikulás zsákja az ének szerint? – Piros almát,ogyorót
8. Mit hagy a Mikulás a rossz gyerekeknek? – Virgácsot
9. Mit kell hova kitenni, hogy a Mikulás ajándékot hagyjon a gyerekeknek? – Kipucolt, tiszta cipőt az ablakba
10. Amerikába mikor érkezik a Mikulás? – December 24.
11. Mit készítenek ki az amerikai gyerekek a Mikulásnak, hogy megvendégeljék? – Tejet, csokissütit
12. Írd le legalább 3 mikulásos ének első versszakát! Ha többet tudsz leírni, akkor plusz pontot kapsz.
13. Hány centiméternek kell lennie a Mikulás szakállának? – 30 cm
14. Mi a közös Piroskában és a Mikulásban? – Piros ruha
15. Kik a Mikulás segítői? – Manók
16. Mit csinálnak a manók? – Ajándékokat készítenek és csomagolnak
17. Mi a Mikulás másik neve? Egyik mikulásos dalunk is így kezdődik. – Téliapó
18. Hogy hívják Finnországban a Mikulást? – Jouloupuikki
19. Hol mászik be a Mikulás a házba? A kéményen
20. Mi Rudolf kedvenc étele? – Répa

A strandot a gyerekek mindig nagyon várják. A hét tervezésekor random berakjuk valahova, azonban az, hogy ténylegesen mikor jutunk el a strandra, az időjárástól függ. Ezért úgy tervezzük mindig a napokat, hogy simán fel lehessen cserélni azokat.

Ünnepelni a táborban is lehet!

Minden szülő nyilatkozik arról, hogy a gyermeke tud-e úszni vagy nem. Akik tudnak úszni, azok egyik vezetővel a nagyobb vízbe mennek, akik nem, azok pedig szintén vezetővel a kicsiknek fenntartott medencébe.

A táborban megalkotott szabályok a strandon is élnek, azonban itt van még néhány extra szabály is, amiket szintén a gyerekek állítanak össze: egymást nem lökjük bele a medencébe; nem nyomjuk le a másikat a víz alá stb. A fürdőzés a strandon egy közös palacsintázással zárul.

Általában eléggé el szoktak fáradni a gyerekek a strandolástól. Azonban ha ez nem történik meg és még este is túlteng bennük az energia, akkor közösen kimegyünk a falu határába csillagnézésre. Ebben az esetben ott tartjuk meg az esti elcsendesedést is.

ESTI ELCSENDESEDÉS

Liturgus: Drága Istenünk, ki teremtetted a csillagos eget, hálával van teli a szívünk, hogy ennyi csodával vettél és veszel körül minket nap mint nap.

Felolvasó 1: A hold fölkelt az égre, A csillagocskák égve Pompáznak fényesen. Az erdő éjszín, néma, Rét párafonadéka Felszáll, s felhőzik ékesen.

Felolvasó 2: Egész világ mi csendes, Az alkony fátyla repdes Gyengéd-bizalmasan. Akár szobánk homálya, Hol nappal jajgatása Álomba tűnik, elsuhan.

Felolvasó 3: Isten, mutasd jóságod, Ne építsünk hívságot, Múló kis semmiket; Add, hogy mind egyetértsünk, Színed elébe lépjünk, Mind boldog, jámbor gyermeked.

Felolvasó 4: Most hát az Úr nevében Pihenjete le szépen, Testvérek, hűs az éj. Hagyd büntető csapásod, Urunk, adj tiszta álmot! Beteg szomszédunkon segítél!

Liturgus: Hallgasd meg, amikor tanításod szerint így imádkozunk: „Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy... Ámen.”

Az örökkévaló egy igaz Isten szeretete, jósága, békessége és áldása legyen veled és szeretteid életével, most és mindörökké. Ámen.

Péntek

ÁHÍTAT

Liturgus: Az Atya szeretete legyen velünk a mai reggeli elcsendesedésben is. Add nekünk, hogy ne csak a hangunk csendesedjen el, hanem a gondolataink, a szívünk, és a lelkünk is.

Felolvasó 1: Zeng, lelkem, ez új reggelt, A nap, ím, ismét fölkelt. Ó, nap, mily gyönyörű vagy, Az Úr jósága mily nagy! Az úr hatalma intett, Újra világosság lett. Menny, föld, magasztald, imádd A világosság Urát!

Felolvasó 2: A nap, bármily szép fényt ád, Sötét, ha mérjük hozzád, Uram, oly nagy Felséged, Ki ne imádna téged? Add, hogy éljek tenéked. Kerüljek minden vétet, Naponként több jót tegyek, Előtted kedves legyek!

Felolvasó 3: Ma is terjessz áldást rám, Légy kegyelmes, jó Atyám, Te, ki adtad életet, Hallgasd meg kérésemet!

Liturgus: Hallgass meg, mikor így imádkozunk: „Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy... Ámen.

Hol hit, ott szeretet; hol szeretet, ott béke; hol béke, ott áldás; hol áldás, ott Isten; hol Isten, ott szükség nincsen. Ámen!

ÖTLETEK A PROGRAMOKHOZ

Szilveszterrel nem az elmúlást, hanem az újrakezdés lehetőségét szeretnénk megmutatni a gyerekeknek. Ezt pedig egy történeten keresztül fogom nekik bemutatni, amelyben megjelenik a kitaszítottság, az előítélet, az újrakezdés, a megváltozás, a változás egyszerre. Vagyis a szilveszterrel mi nem a bulira szeretnénk elsősorban helyezni a hangsúlyt, hanem a megújulásra.

A gyerekek a történet elolvasása után választanak egy szereplőt, hogy ők kik lennének a történetből, majd ismét felolvassa a vezető a történetet. Utána mindenki elmondhatja, hogyan érzi magát a szereplője bőrében, és hogy ő hogyan változtatna az életén. A választott szereplőkön keresztül lehet beszélni arról, hogy ő hogyan újulna meg az adott élethelyzetében, életszakaszában.

A történet – Max Lucado: Értékes vagy

A feltámasztottak kicsi, fából készült emberkéi voltak. Mindannyian Éli fafaragómester keze alól kerültek ki. A mester műhelye messze fent

a hegyen állt, ahonnan szép kilátás nyílt a foltmanók kicsi falujára. Mindegyik manó másmilyen volt. Egyiknek nagy volt az orra, a másiknak a szája. Némelyek magasak voltak, mások pedig alacsonyak. Egyesek kalapot hordtak, míg mások kabátot viseltek. Két dolog azonban közös volt bennük: ugyanaz a fafaragó készítette őket és ugyanabban a faluban laktak.

A foltmanók egész életükben, minden áldott nap matricákat osztogattak egymásnak. Minden manónak volt egy doboza tele arany csillag matricával, és egy másik doboza tele szürke pontokkal. Nap-hosszat a falut járták, és mást sem csináltak, mint csillagokat vagy pontokat ragasztgattak egymásra.

A csinosak és jóvágásúak, akik szépen csiszoltak és fényesre festettek voltak, mindig csillagot kaptak. De akik érdes fából készültek, vagy már pattogott róluk a festék, azok bizony csak szürke pontra számíthattak.

A tehetségesek is csillagot kaptak. Némelyikük könnyedén a feje fölé emelt hatalmas fa rudakat vagy átugrott magas dobozok fölé. Mások bonyolult szavakat használtak vagy gyönyörű dalokat énekeltek. Őket mindenki elárasztotta csillaggal.

Némely foltmanónak az egész testét csillagok borították! Persze mindig nagyon jól érezték magukat, amikor csillagot kaptak. Így aztán újabb és újabb dolgokat találtak ki, hogy ismét kiérdemeljék a csillagot.

Mások viszont nem voltak olyan ügyesek. Nekik mindig csak szürke pont jutott.

Pancsinellő is egy ilyen foltmanó volt. Próbált magasra ugrani, de mindig csak nagyot esett. Erre persze rögtön köré gyűltek néhányan, hogy ráragasszanak egy-egy szürke pontot. Néha eséskor megkarcolta a testét. Ilyenkor újabb pontokkal halmozták el.

Aztán, ha megpróbálta kimagyarázni az esetet, biztos valamit bután fogalmazott meg, amiért persze még több pontot ragasztottak rá. Egy idő után olyan sok szürke pont lett rajta, hogy már az utcára sem mert kimenni. Félt, hogy valamit megint elügyetlenkedik, például elfelejt sapkát húzni, vagy belelép egy tócsába, és ezzel még több rossz pontot szerez. Sőt, néha már minden ok nélkül is ráragasztottak egy-egy szürke pontot, pusztán ezért, mert látták, hogy már úgyis olyan sok van rajta.

– Sok szürke pontot érdemel – mondogatták egymásnak. – Ő aztán tényleg nem jó foltmanó!

Egy idő után már maga Pancsinellő is elhitte ezt.

– Nem vagyok jó foltmanó – gondolta.

Amikor nagy ritkán kiment az utcára, csak olyan manókkal lófrált, akiken szintén sok szürke pont volt. Köztük jobban érezte magát.

Egy nap találkozott egy olyan manóval, aki egészen más volt, mint a többi. Nem volt rajta sem csillag, sem pont. Egyszerűen famanó volt. Lúciának hívták. Nem mintha az emberek nem ragasztottak volna rá matricákat – csak azok egyszerűen nem maradtak meg rajta! Némely manó emiatt felnézett rá és ragasztott rá egy csillagot. De a csillag leesett! Mások lenézték, mert nem volt egy csillaga sem, és raktak rá egy szürke pontot. Ám az is leesett!

– Én is ilyen akarok lenni! – gondolta Pancsinelló. – Nem akarom, hogy mások jeleket rakjanak rám!

Megkérdezte a matrica nélküli famanót, hogyan lehetséges az, hogy neki nincs egyetlen matricája sem.

– Ó, nem nagy ügy! – válaszolta Lúcia. – Egyszerűen csak minden nap meglátogatom Élit.

– Élit?

– Igen, Élit, a fafaragót. Ott ücsörgök a műhelyében.

– De miért?

– Majd megtudod! Menj el hozzá, fel a hegyre!

Ezzel a matrica nélküli famanó megfordult és elment.

– Szerinted egyáltalán szóba áll majd velem? – kiáltott utána Pancsinelló.

De Lúcia ezt már nem hallotta meg.

Így aztán Pancsinelló hazament. Leült az ablak elé, és nézte, hogyan rohángálnak ide-oda a manók, csillagokat és szürke pontokat osztogatva egymásnak. „Ez így nincs rendjén” – suttogetta, és elhatározta, hogy elmegy Élihez.

Felkapaszkodott a hegytetőre vezető keskeny ösvényen, és belépett a nagy műhelybe.

Szeme-szája elállt a csodálkozástól az óriási bútorok láttán. A hokedli a feje búbjáig ért. Lábujjhegyre kellett állnia, hogy rálásson a munkapadra. A kalapács nyele olyan hosszú volt, mint az ő karja. Pancsinelló nyelt egy nagyot, és elindult kifelé.

Ekkor meghallotta a nevét.

– Pancsinelló! – hallatszott egy mély, erős hang.

Pancsinelló megállt.

– Pancsinelló! Örülök, hogy látlak! Gyere közelebb, hadd nézlek meg!

Pancsinelló lassan megfordult, és ránézett a nagydarab, szakállas mesterre.

– Te tudod a nevemet? – kérdezte a kis manó.

– Persze, hogy tudom! Én alkottalak!

Éli lehajolt, felemelte és maga mellé ültette a padra.

– Hm... – szólalt meg a mester elgondolkozva, miközben a szürke pontokat nézte. – Úgy látom, gyűjtöttél néhány rossz pontot!

– Nem akartam, Éli! Tényleg nagyon próbáltam jó lenni!

– Gyerme kem, előttem nem kell védekezned. Én nem foglalkozom azzal, hogy mit gondolnak rólad a foltmanók.

– Tényleg?

– Tényleg. És neked sem kellene. Hát kik ők, hogy jó vagy rossz pontokat osztogassanak? Ők is ugyanolyan foltmanók, mint te. Amit ők gondolnak, az semmit sem számít, Pancsinellő. Csak az számít, amit én gondolok. És szerintem te nagyon értékes manó vagy!

Pancsinellő felnevetett.

– Én értékes?! Ugyan mitől? Nem tudok gyorsan járni. Nem tudok magasra ugrani. A festék repedezik rajtam. Mit számítok én neked?

Éli Pancsinellőra nézett, rátette kezét a kis favállakra, majd nagyon lassan így szólt:

– Az enyém vagy! Ezért vagy értékes nekem.

Pancsinellőra még soha senki nem nézett így – különösen nem az, aki alkotta őt. Nem is tudta, mit mondjon.

– Mindennap vártam, hogy eljössz! – folytatta Éli.

– Azért jöttem el, mert találkoztam valakivel, akin nem voltak matricák – mondta Pancsinellő.

– Tudom. Mesélt rólad.

– Rajta miért nem tapadnak meg a matricák?

A fafaragó nagyon kedvesen beszélt:

– Azért, mert elhatározta, hogy neki fontosabb az, amit én gondolok róla, mint az, amit mások. A matricák csak akkor ragadnak rád, ha hagyod.

– Micsoda?

– A matricák csak akkor ragadnak rád, ha fontosak neked. Minél jobban bízol az én szeretetemben, annál kevesebbet aggódsz a matricák miatt. Érted?

– Hát, még nem nagyon...

Éli elmosolyodott.

– Idővel majd megérted. Most még tele vagy szürke pontokkal. Egyelőre elég, ha minden nap eljössz hozzám, hogy emlékeztethesselek rá, mennyire fontos vagyok nekem.

Éli letette Pancsinellőt a földre.

– Ne felejtse el – mondta, miközben a foltmanó elindult az ajtó felé –, hogy nagyon értékes vagy, mert én alkottalak! És én sohasem hibázom!

Pancsinelló nem állt meg, de magában ezt gondolta:

– Azt hiszem, komolyan mondja!

És miközben ezt gondolta, már le is gurult róla egy szürke pont.

Gyümölcskosár

A gyerekeket csapatokra osztjuk. Mindegyik csapat kap egy menlevelet öt gyümölccsel. Az öt gyümölcs az öt vezetőt jelöli, akik a kijelölt területen elbújtak.

Az öt menlevélen az öt gyümölcs van más sorrendben. A feladat az, hogy a csapatok megtalálják az elbújt gyümölcsöket, és aláírassák velük a lapot. Azonban csak akkor írhatja alá az adott gyümölcs a lapot, ha ő következik.

Például: Az egyes csapat menlevele így néz ki: banán, alma, eper, egre, dinnye. Az egyes csapat megérkezik almához (amit ugye a gyerekek nem tudnak), de a menlevelükön még csak a banán következik. Megkérdezi a csapat az elgurult gyümölcsöt, hogy ő-e a banán. Ő pedig csak igennel vagy nemmel válaszolhat. Alma csak akkor írhatja alá, ha már előtte banán aláírta! Az a csapat nyer, aki először összeszedi az elgurult gyümölcsöket.

Kvíz

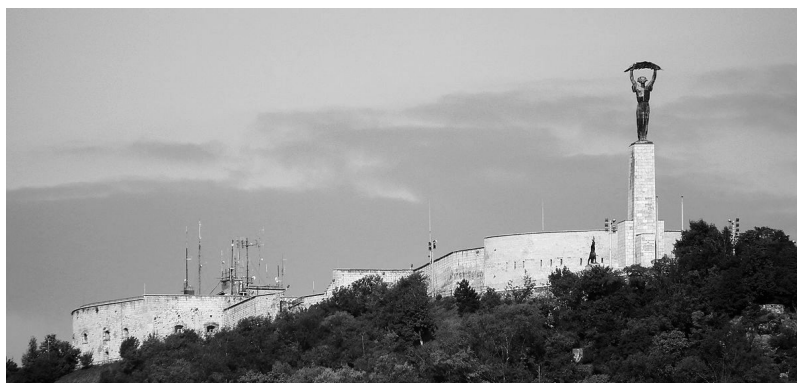
Öt körből áll nálunk a kvíz.

Első kör: vezetőkről teszünk fel kérdéseket. Például: Milyen nyelveket tanul Veronika az egyetemen? (Héber, görög, latin.) Hol van nyaralója Marcinak? (Tiszánál.)

Második kör: A táborozókról teszünk fel kérdéseket, és három lehetséges választ is megadunk hozzá. Például: Mit dolgozik nyáron Brúnó? A) Épületeket bont. B) Pékségben dolgozik. C) Működőmépítőnek tanul.

Harmadik kör: Fővárosunk Budapest. Képeket mutatunk nekik Budapest nevezetességeiről, és meg kell nekik nevezni, hogy mit látnak a képen.

Negyedik kör: Anagrammák – Ismert zeneszámok előadóját és címét kevertük nekik össze egy másik értelmes mondattá, és nekik ki kellett bogozniuk ezeket.

Kis Grofo – Bulibáró → fogsikáló bubiorr

Majka – Curtis: Belehalok → Hello, Karak! Jut ma csibe?

Jégvarázs – legyen hó → Héjarágó nyelvszeg

Ötödik kör: Zenefelismerés – Számokból mutatunk neki 3 másodpercet (ha lehet, ne a refrént), és ki kell találniuk a szám címét és az előadót. Ha nem találják ki, további 3 másodpercet lehet még mutatni, de minél több másodpercet mutatunk meg, annál kevesebb pontot kapnak.

ELCSENDESEDÉS

Liturgus: Meggyújtom ezt a gyertyát az Atya nevében, ki féltően szeret minket. Meggyújtom ez a gyertyát a Fiú nevében, ki megváltott minket. Meggyújtom ezt a gyertyát a Szentlélek nevében, ki elhívott minket.

Felolvasó 1: A fényes nap immár elnyugodott, A föld színe sötétben maradott, Nappali fény éjjelre változott, Fáradtaknak nyugalmat hozott.

Felolvasó 2: Minden ember megy nyugalomra, Az Istentől elrendelt álomra.

Felolvasó 3: Vessünk számot hát, édes Istenem, Hogy lelkemet ne kelljen féltennem, Hogy lehessen bátrabban szólanom, Midőn meg kell előtted állanom!

Felolvasó 4: Színed előtt mindennap elesem, De van nekem tenálad kezesem. Ha megtartasz holnapi napodra, Nem fordítom azt megbánásodra.

Liturgus: „Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy... Ámen.”

Legyen előtted jól kitaposott út; hátad mögül fújjon mindig a szél; a nap melegen süsse arcodat; az eső puhán essen földjeidre; s míg újra találkozunk, hordozzon tenyerén az Isten! Ámen!

Szombat

ÁHÍTAT

Liturgus: Teremtő Istenünk! Kérünk téged, hogy légy velünk a ma reggeli alkalmunkon is. Te adj szívünkbe békességet, nyugalmat és csendességet, amikor most hozzád fogunk imádkozni. Halld meg, Urunk, hálás szavainkat, és kérünk, hogy ne csak a reggeli elcsendesedésen, hanem az egész napunkon légy velünk.

Felolvasó 1: A reggel csendje hozzád hív, Uram, hogy hálát adjak, Megpihent ez a fáradt szív, S most örvend az új napnak. Te őrizted az álmodat, És adtál békességet, Erőmet te újíttottad, Hogy kövesselek téged.

Felolvasó 2: Tiéd, Uram, ez a világ, Tiéd itt mind az élet, Te hordozod a nap gondját, A te szent kezed éltet. Vezess engem ma utadon, Hogy tetszésedre éljek, S ha kísértés a rosszra von, Oltalmat tőled kérjek.

Felolvasó 3: Mint gyermeked, szeresselek, Hallgassak mindig szódra, Szívembe zárjam beszéded, Legyen forrás a jóra!

Liturgus: Kegyelmes Istenünk! Hálát adunk neked, hogy meghallgatód imádságunkat. „Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy... Ámen.”

Legyen áldott immár

Minden hibád, bűnöd, vétked.

Hiszen aki megbocsátja,

Végtelenül szeret téged.

ÖTLETEK A PROGRAMOKHOZ

A délelőtti filmnézéssel kezdjük. A Polár express című mesét nézzük meg (https://hu.wikipedia.org/wiki/Polár_Expressz). A film története: Hűvös karácsonyi éjjelen járunk, az 1950-es években. Egy kisfiú abban a bizonyos korban jár, mikor már megkérdőjelezi a Mikulás létezését és hogy a karácsony nem több, mint a szülők szórakozása és pusztá kitalációja. Nyugtalanul forgolódik az ágyában, amikor váratlanul hangos kerekcsikorgás és zakatolás veri fel őt, és az ablakhoz vonzza; egy hatalmas vonat áll meg egyenesen a házuk előtt. A vonat nagybajuszú kalauza azt mondja, egyenesen érte jöttek. Az úgynevezett *Polár expressz* végállomása nem más, mint az Északi-sark, utasai ezer és ezer, hősünkhöz hasonló pizsamás gyermek, akik azért ülnek eme varázslatos vonaton, hogy találkozhassanak a Mikulással, aki az Északi-sarkon él, majd kiválasztja azt a gyermeket, akinek elsőként adja oda a legelső és legszebb kará-

csonyi ajándékot, mely csodálatosabb lesz valamennyi ajándék közül. E csodálatos megtiszteltetés kiválasztottja pedig akárki lehet. Az úti cél mesés, az odáig tartó utazás pedig lélegzetelátó. De vajon valóság ez, vagy csupán csak egy szép, hosszú álom? A kislány számára újra és újra felvetődnek saját kételyei és bizonytalanságai, melyeknek leküzdése csak egy sok akadály közül, ami az expressz célba érését hátráltatja. A borzasztó hóakadályok és természeti katasztrófák csapásai mellett hősiüknek számtalan kalandban lesz része, a mozdony ideiglenes vezetésével, egy magányos kislánnyal és egy kedves lánnyal, valamint a vonat egyik ismeretlen, titokzatos utasával. Mindemellett fel kell magában fedeznie a karácsony lényegének igazi mibenlétét, csak így lesz képes megérteni és átérezni ennek az utazásnak a valódi lényegét...

A film megnézése után pedig tudunk a hitünk meggyengüléséről beszélgetni, és arról, hogy kinek mi segített, hogy újra megerősödjön.

Ezen a napon Jézus születésére emlékezünk. Szeretnénk hangsúlyozni, hogy ez a nap nem arról szól, hogy mi ajándékot, ajándékokat kapjunk.

Irányított kérdésekkel beszélgetünk arról, hogy ki, hogyan ünnepli otthon a karácsonyt:

Ki szokott otthon segíteni anyunak, apunak karácsony napján?

Mit szoktál segíteni?

Szoktatok közösen ebédelni, vacsorázni karácsonykor?

Olyat szoktatok ilyenkor enni, mint máskor vagy valami különlegeset?

Együtt szoktatok ünnepelni a családdal?

Ki szokott karácsonykor templomba menni?

Mi tetszik a legjobban a templomban karácsonykor?

A karácsony és az ajándékozás már elválaszthatatlanul összetartoznak napjainkban. Ezért kifejezetten fontosnak tartom, hogy arról is beszéljünk, hogy nem az a „jó” ajándék, ami nagyobb vagy drágább. A személyes ajándék, amit saját kezűleg készítenek szeretteiknek, ugyan olyan értékes – ha nem értékesebb –, mint amit vennének.

Ezért megajándékozzuk a mai napon egymást! Cetlikre felírjuk a gyerekek, segítők nevét, és beledobjuk egy sapkába, zacskóba, és mindenki húz egyet (mint ha angyaloké lennének, titkos tesztnek). Azt, akit húztunk titokban tartjuk, és ajándékátadásig nem is mondjuk el, hogy kit húztunk. Nem csak tárgyi ajándékot lehet adni a másoknak, hanem bármilyen ajándékot: meseolvasást, rajzot; ő lenne a soros a takarításban, de átvállalod tőle stb.

Az ajándékatadás az áhítat előtt lesz közvetlenül. Itt mindenki egyesevel átadja a másinak az ajándékát, és ha tárgyi ajándék van, megvárjuk, amíg az ajándékozott megnézi, és ha szeretné akkor megmutathatja a többieknek is. Utána pedig az áhítat következik.

ELCSENDESEDÉS

Liturgus: Hálát adunk neked, hogy a mai napon is megőriztél minket. Légy velünk a ma esti alkalmunkon is.

Felolvasó1: Ó, jöjj, ó, jöjj, Immánuel, Hadd szabaduljon Izrael! Ím, fogságból kél sóhaja, Mert távol Isten szent Fia. Meglásd, meglásd, ó, Izrael, Megszületik Immánuel!

Felolvasó 2: Ó, jöjj el, Jessze vesszeje, Ne ártson sátán ereje! Mentsd meg pokoltól népedet, Hogy dicsérhessen tégedet! Meglásd, meglásd, ó, Izrael, Megszületik Immánuel!

Felolvasó 3: Ó, jöjj, ó, jöjj, Naptámadat, És hozd vigasztalásodat, Űzd el a sötét éj ködét, És vedd el minden félelmét! Meglásd, meglásd, ó, Izrael, Megszületik Immánuel!

Felolvasó 4: Ó, jöjj, Kulcs Dávid törzséből, A mennynek kapuját nyisd föl! Az üdvösségre tárj utat, Ne legyen részünk kárhozat! Meglásd, meglásd, ó, Izrael, Megszületik Immánuel!

Liturgus: Hallgass meg minket, mikor tanításod szerint így imádkozunk: Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy... Ámen.

Legyen áldott benned a Fény, hogy másoknak is fénye lehess.

Legyen áldott a Nap sugara, és melegítse fel szívedet.

Vasárnap

Ez az utolsó nap, gyereknapi. Ennek a napnak az a lényege, hogy azt csináljuk, amihez a gyerekeknek kedve van. A reggeli elcsendesedés a mai napon elmarad, hogy tovább tudjanak aludni. Legkésőbb fél 10-kor elkezdjük őket felkelteni.

ÖTLETEK A PROGRAMOKHOZ

Vízibomba

Párba állítjuk őket, és egymással szembe állnak kb. egy lépésre egymástól. Mindegyik párnál van két-két lufi, egyszerre dobják egymás

felé, ha elkapják, akkor mindegyik egy lépést hátra lép. Az a páros nyer, akinél a legtovább egyben van mind a két lufi.

Búcsú est

Körben ülünk, a vezető jobbán üresen marad egy hely. Hív maga mellé egy embert, és megindokolja, hogy miért pont őt hívta. Ahonnan elhívta, ott marad egy üres hely. Akinek a jobbán van ez az üres hely, az hívja a következő embert.

Például én Nócikát hívom, mert az elmúlt héten sokat tollasoztunk, és nagyon boldog voltam, amikor együtt játszottunk.

ELCSENDESEDÉS

Liturgus: Mennyei Atyánk! Hálás szívvel fordulunk most hozzád a táborunk utolsó estéjén. Köszönjük, hogy egész héten vigyáztál ránk, megőriztél minket! Köszönjük neked, hogy ennyi élményben lehetett részünk.

Felolvasó 1: Szeretnék szállni, miként a szél, mely dalolva jár, Szeretnék szállni, miként a szél, mely magasba száll. Szállva az égen süvítve szól, s neked dalol.

Felolvasó 2: Szeretnék szállni, miként a felhő, kék égen át, Szeretnék szállni, keresve mindig az ég Urát. Szállni az égen a Nap felé, az Úr elé.

Felolvasó 3: Szeretnék lenni, mint a fa lángja: szikrázva ég, Szeretnék lenni az öröm lángja: szívekben ég. Mint a fa lángja magasba tör, mindig feléd.

Felolvasó 4: Szeretnék élni, dalolni vígan, mint egy gitár, Dalolni télen, hidegben, fagyban, hogy jó a nyár. Mindig az Úrnak dalolni szét örömhírért.

Liturgus: „Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy... Ámen.

Az Úr legyen előtted, hogy a jó utat mutassa neked.

Az Úr legyen melletted, hogy téged karjába zárjon és megvédjen.

Az Úr legyen mögötted, hogy megvédjen a Gonosz cselvetésétől.

Az Úr legyen alattad, hogy felfogjon, ha leesel.

Az Úr legyen tebenned, hogy megvigasztaljon, ha szomorú vagy.

Az Úr legyen körülötted, hogy megvédjen, ha mások rád rontanak.

Az Úr legyen fölötted, hogy megáldjon téged.

Így áldjon meg téged a jóságos Isten, ma, holnap és minden időben.

Jegyesoktatás

A Dömdödöm-analízis

Egy sajátos jegyesoktatás-rendszer

NOVOTNY DÁNIEL

Gondolatok az esküvőről

Úgy látom, hogy az utóbbi évtizedekben a sikeres lelkipásztor elvárt védjegyei a nagyszerű közösségépítés, a jó humánmenedzsment, a gazdasági és marketing tehetség, és úgy általában a gyülekezet sikerre és profitra való felfuttatása. Szeretném hinni, hogy emellett, legalább marginálisan, de van még létjogosultsága a kontemplatív lelkészszerepnek is. Mindig úgy gondoltam, hogy evangélikus sajátosságunk, különösen Magyarországon, hogy alulról építkező egyház lehetünk. Nem a létszám és a statisztika, a mennyiség mozgat minket, hanem az egyes ember lelki élete, személyes kapcsolatok, mélységet célzó spiritualitás, minőségi lelkiség. Ezért érzem úgy, hogy a lelkési szolgálatom lényegét (a közösségépítés helyett) inkább az „életkísérés” kifejezéssel írnám le. A lelkész legyen jelen. Születéstől halálig, mélységtől magasságig, elveszettségtől egymásra találásig – tudjunk jelen lenni a ránk bízottak életében. A magunk esendő módján mégiscsak az Isten teljes jelenlétéből (omnipresentia) egyfajta véges szerepet vállalva.

Emiatt éreztem mindig, hogy csodás ajándék, hogy lelkész lehetek.

Ennek az életkísérésnek az egyik legvarázslatosabb állomása az esketés. Lehetne könnyebb, világosabb és közvetlenebb a krisztusi üzenet, mint amikor „Love is all around”? A szerelem önmagában megszenteli az ünnepet és minden résztvevőjét. Egymásra találás, odaadás, kötődés, bizalom, boldogság, szenvedély, álmok követése és ráhagyatkozás – természeténél fogva mélyen evangéliumi, jézusi az egész. A kánai menyegzőn Jézus által megszentelt evilági boldogságunk.

Miután az esküvő a szeretet révén eleve megszentelt, én a magam részéről nem állítom feltételként a pár keresztségét. (Pár éve például

egy református–zsidó párt eskettem, liturgiai szempontból külön izgalmas ügy volt, de az egy másik történet.) Egyetlen feltételem van, hogy mindketten el tudják fogadni, hogy létezik Valaki, egy világot átható hatalom (nevezzük, mondjuk Istennek), aki kézben tartja az univerzumot és benne a mi életünket is. Az esküvőn pedig az ő áldását kérjük, hogy továbbra is tartsa meg és éltesse a pár szeretetkapcsolatát, és ő tartsa kezében a jövőjüket, eljövendő családi életüket. Ha ebben megegyezünk, akkor nincs akadály a részemről. Ha ennyit nem tudnak elfogadni, akkor sajnos már a jegyesoktatásra sem kerülhet nálam sor.

Sokáig hangoztattam azt a véleményt, hogy az egyházi esküvő nem lehet csupán egy nyilvános, társadalmi ünnep. Desmond Morris, Nobel-díjas biológus így fogalmaz: „Az emberi fajnál az esküvő jelenti, hogy egy hím és egy nőstény egyed az adott populáció előtt kinyilvánítja a kizárólagos szaporodási közösségét.” Ez így, az etológia nyelvén talán kicsit nyers, de tagadhatatlan, hogy van egy ilyen társadalmi-kulturális jelentősége az esküvőnek, mint nyilvános szertartásnak. Lelkészként persze könnyen tiltakozunk, hogy az esküvő nem lehet csupán világi dínom-dánom, sőt az csak korrumpálja, megrontja a szent, isteni természetét.

Az utóbbi időben viszont egyre inkább azt érzem, hogy maga az ünnep, sőt az ünneplés is döntő jelentőségű – pont a házasság ereje érdekében. Azt gondolom, hogy egy házastársi kapcsolatban a legnehezebb időkből pont ilyen sarokkövek adhatnak biztos kapaszkodót, amikor vissza tudunk emlékezni arra a kegyelmi pillanatra, amikor ott állhattam a párommal az Úr oltára előtt, és akkor mi ketten voltunk a templom, a násznép, a világ és a világmindenség központja... Egyszóval az ünnep pompájának is meglehet a maga teológiai jelentősége.

Szerintem a jegyesoktatásnak is ezeket kell tükröznie. A jegyesoktatás eleve nem lehet tényleges oktatás tananyaggal és számonkéréssel. Az én rendszeremben a jegyesoktatás inkább egy utazás, ami egyetlen témát igyekszik körbejárni, a szeretet lényegét. Én, a lelkész, pedig ismét csak kísérőjük lehetek ezen az úton.

Az egész jegyesoktatásra jellemző, hogy semmiképpen sem tanárdiák viszonyban áll a lelkész a jegyespárral, hanem a kölcsönös egymástól tanulás helyzetében. Egyfajta lelkes, elemi kíváncsiságnak kell lennie bennünk a pár iránt, és emiatt ez az egymástól tanulás nem is

látszat vagy erőltetett gesztus, hanem természetes, magától jön. Mindkét félnek egyaránt élmény lehet.

Ehhez még egy megjegyzés. Úgy látom, hogy magában a lelki beszélgetésekben (lelkigondozás vagy jegyesoktatás egyaránt) eleve rejtezik egy csapda, hogy a lelkész igazából nem tud a másik fél életére és problémáira figyelni, hanem mindig a saját gondolatai és frusztrációi kerülnek elő és a végén már a lelkigondozott próbálja megoldani a lelkésze zavarait. Nem kell különösebben hangsúlyoznom, hogy ez mennyire beteg szituáció. A jegyesoktatás talán ilyen szempontból különösen is veszélyes terület, rendszerint házassági problémák vagyunk, tudjuk, hogy a legmélyebb zavarok pont a házastársi kapcsolat és a szexualitás terén vannak az emberek életében. Egyszerűen rendkívül tudatosan ki kell kapcsolnunk az ilyen kísértéseinket, vagy észre kell vennünk, hogy amikor már megint magunk gondolatairól beszélünk, akkor fegyelmekkel fordítsuk vissza a teljes figyelmünket a jegyespárra. Természetesen a saját életünknek, személyiségünknek nem kell kimaradnia a beszélgetésekből, csak figyelni kell a határra, amíg ez a hitelességet szolgálja, és mikortól válik kiáradó frusztrációvá.

Be kell vallanom, sosem mélyedtem el a gyakorlati teológiában – egyszerűen szeretek lelkész lenni és talán a lelkesedésem és az, hogy amit csinálok, azt mindig komolyan veszem, pótol valamennyit a szakmai képzetlenségemből. Viszont odaadó rendszeres teológus vagyok és talán ez a kis jegyesoktatás-rendszer is emiatt lehet kicsit furcsa – inkább rendszeres, mint gyakorlati. Mégis pont emiatt gondolom mélyen életközelinek.

A Dömdödöm-analízis felépítése

A jegyesoktatásban nincsenek bibliai memoriterek, megtanulandó dogmatikai tételek, lecke, kikérdezés, számonkérés. Csak beszélgetés. Ennyi.

A rendszerem négy, pontosabban 3+1 alkalomból áll. Azt gondolom, hogy ez a minimum. Lehet ennél több alkalommal tartani, de a pár tűrőképességét is tekintetbe kell venni. Nyilván mindig vannak új témák, területek, a végtelenségig lehet bővíteni az anyagot is, az alkalmakat is, mégis úgy vélem, hogy meg kell találni a lényegét, az esszenciát, ami férjen bele ebbe a 3+1 alkalomba.

A három alkalom három további lépcsőfokra bontható, és az egész jegyesoktatásra jellemző, hogy a felszínes felől igyekszik a bensőségesebb, az intim felé haladni. Ezek módja a beszélgetés. Leülünk mindhárman egy minél kellemesebb helyen (iroda helyett inkább a lelkész lakása, illetve én magam szívesen látogatom meg a párt az otthonukban, amennyiben ez nem tolakodás, szívesen látnak).

A negyedik (+1) alkalom a főpróba. Ennek helyszíne mindenképpen a templom, az a tér, ahol majd az esketés zajlik. A tényleges főpróbán túl mindenképpen legyen lehetőség még egy kis beszélgetésre előtte és utána is. Erre jó helyszín lehet akár egy kávézó is a templom közelében.

Az esküvő bejelentésekor igyekszem megbeszélni a jegyesoktatás alkalmainak pontos időpontját. A negyedik alkalmat jó a legutolsó héten tartani. Ha szombaton van az esküvő, akkor előtte csütörtökön, esetleg szerdán, nyilván igazodva a pár beosztásához. Mivel itt kívánatos, hogy a páron kívül – alapfelállásban – legalább a két tanú, az örömapa és a gyűrűvivő gyermek, esetleg pár koszorúslány jelen legyen,¹ itt mindenképpen a lelkésznek kell alkalmazkodnia.

A megelőző három alkalom időpontjait igyekszem minél egyformább időközökkel elosztani az esküvőig, hogy a készülődés, az ünnepig tartó út különböző fázisaiban tudjak találkozni a párral, természetesen készülve az esetleges lelkigondozás lehetőségére. Szerintem jó alkalom egy nem túlságosan megterhelt hétköznapi estéje. Ezek a beszélgetések elvileg egy órások, de könnyen elhúzódik, a másfél-két óra a realisabb, ami nyilván függ a pár közlékenységétől.

Már legelején kérem a tegeződés lehetőségét. Tegeződve is kifejez-

¹ A magam részéről hagyományosnak, kedvesnek és szépnek látom azt a rendet, hogy az esküvőn először (első csoport) a vőlegény és a lelkész, mögöttük a két tanúval vonulnak be. A lelkész az oltárhoz megy, a vőlegény az oltár előtt megáll, a két tanú elől helyet foglal. Két perc múlva, a bevonuló zene csúcspontján jön a második csoport. Legelől a gyűrűt hozó gyermek, majd a koszorúslányok, őket 4-5 méterre követi az örömapa karján a menyasszony. Apa átadja a lánya kezét a vőlegénynek, egymás mellé állnak az oltár előtt, jobbra vőlegény, balra menyasszony, a lelkész elveszi a csokrot és az oltárra teszi, megvárják a muzsika végét, kezdődik a liturgia. Kivonuláskor csokor vissza, a pár kifordul a násznép felé, a lelkész beférkőzik közéjük, két oldalról bekarolnak, kivonulás, templomkapu előtt a lelkész egybeteszi a vőlegény és a menyasszony kezét, a kaput már együtt lépik át, utána a lelkész az, aki először gratulál. Nyilván az esetek nagy részében ez a rend módosul a sokféle családi és személyes tényező miatt, amiben én nagyon rugalmas vagyok. És természetesen tudom, hogy rengeteg különböző szokás van, nekem egyszerűen ez lett kedves.

hető a kölcsönös tisztelet, de pont emiatt a kölcsönösség miatt érzem ezt fontosnak. Ha nem jön össze, akkor csak a kölcsönös magázódás elképzelhető, felemás módon szerintem semmiképpen sem működik.

Fontos az alkalmas, otthonos helyszín, ahol kialakítható a minél feszélyezetlenebb légkör. Emiatt is jó lehetőség a párt a saját otthonában meglátogatni. (Nem parókián lakom, így legalább egy alkalomra mindig meghívom a párt a saját házámba, bemutatom őket a családomnak, igyekszem barátkozni.)

A jegyesoktatási rendszerem talán egyik hibája, hogy amolyan kiselőadásokat („stand-up”-os blokkoknak /stub/ szoktam nevezni) tartalmaz. Ezek nem különösebben interaktív részek, bár rögtön utána mindig igyekszem kikérni a véleményüket, megvitatjuk az adott ügyet. Talán ez tanításnak tűnik, de inkább gondolati provokációnak szánom, a bevett és megszokott keretek feszegetésének, új utakra indításnak. Remélem, az olvasó is így érzi majd. Azt hiszem, ez alkati dolog, szeretek filozofálgatni és talán aránylag élvezetesen elő is tudom adni ezeket a gondolatmeneteimet. Nyilván, amikor a saját egyéniségedhez formálod a jegyesoktatást, akkor ezekből tudsz könnyen elhagyni.

Több kísérlet után végül egyes szám első személyben lett megfogalmazva az egész Dömdödöm-analízis. Ennek legerősebb oka, hogy mindenképpen szeretném elkerülni azt a hatást, mintha ez a rendszer valami abszolút igazság kinyilatkoztatása lenne. Ahogy az alcímben is szerepel, mindössze egy sajátos jegyesoktatás, ami a számomra és a hozzám vezetett párok számára jól működőnek bizonyult az elmúlt két évtizedben. Nem gondolom, hogy bárkinek is szó szerint pont ugyanígy kéne csinálnia, de abban bízom, hogy valami kis használhatót minden lelkész találhat benne.

1. Első nap

1.1. ELSŐ LÉPCSŐ

Talán inkább nulladik lépcső, hogy mindenekelőtt nyomatékosan rögzítek két dolgot (amit egyébként bármilyen lelkipozíció letelepítésén ugyanígy megteszek). Az egyik, hogy lehetséges, hogy bizonyos témáknál számukra kellemetlen kérdést teszek fel, vagy már maga a téma is kellemetlenül érinti őket. Ilyenkor bátran tiltakozzanak, elköldhetnek a sunyiba, vagy csak jelezzék, hogy lépünk tovább. Egyet-

len kérdésemre sem muszáj válaszolniuk, igyekszem biztosítani őket, hogy szabadok abban, hogy mit osztanak meg velem. A másik közlendő, hogy evangélikus lelkészként is szigorúan köt a gyónási titoktartás kötelezettsége. (Ezt általában csak a katolikus papok sajátosságának gondolják az emberek.) Pár szót mondok erről és biztosítom őket, hogy ami köztünk elhangzik, az köztünk is marad. Majd az esküői prédikációmban igyekszem számukra személyes üzenetet megfogalmazni – ezért is szeretném megismerni őket – de természetesen ott sem teregethetek ki semmilyen magánjellegű, birtokomba került információt.

Nálam a pontos anyakönyvi adatfelvétel is már a jegyesoktatás része. Szerintem remek alkalom az első ismerkedésre. Szépen kiderülnek a családi viszonyok, a hátterek, ahonnan érkeznek, szóval nem kell kapkodni, bátran beszélgessünk a születési helyről, esetleg időről, egyenként a szüleikről, a foglalkozásukról, esetleg a családnevek eredetéről, a szülőfaluhoz/szülőházhoz kötődő emlékekről. Ugyanígy a tanúk személye, felekezete, munkája kapcsán is lehet barátságról, emberi kapcsolataikról szót ejteni. Jó alkalom arra is, hogy az ismerkedés jegyében saját magunkról is mesélhessünk egy-egy történetet, a közös pontok természetesen könnyebbé teszik a barátkozást. De itt (és tulajdonképpen az egész jegyesoktatás során) egyfajta önuralom kell, hogy ne szaladjon el velünk a ló, ne rólunk, hanem mindig róluk szóljon a beszélgetés.

Habár ez az első lépcső butuskának és túl felszínesnek tűnik, mégis azt gondolom, hogy egy ilyen ártatlan indítás kell ahhoz, hogy egy legalább középtávúnak sejthető kapcsolat kialakulhasson. Szép lenne, ha a jegyesoktatást és magát az esküvőt követően is megmaradhatnánk az „új család” lelkészeként, akár lelkigondozásról, akár keresztelőről vagy bármi másról van szó.

1.2. MÁSODIK LÉPCSŐ

Nagyon óvatosan és tapintatosan megkérdezem, hogy mesélnének-e a kapcsolatuk kezdeteiről. Itt egyelőre egyáltalán nem foglalkozom az érzelmi történetükkel, nem elemzünk semmit, a kérdéseim csak az események tisztázására vonatkoznak. Ideális esetben hallhatok a megismerkedésük történetéről, az első randiról, az udvarlás időszakáról, a lánykérésről és az eljegyzésről, az összeköltözésről.

Itt fontos, hogy tartsuk tiszteletben, hogy miről mennyit hajlandók elmondani, és természetesen az intim részleteket illetően nem tehetünk fel kérdéseket. Ha ez a szerelmi előtörténetük egy c-kategóriás romantikus film sémáinak színvonalán kirajzolódik, akkor tökéletesen elértük a célunkat. Természetesen nem lehet rákérdezni, hogy élnek-e már szexuális életet és mikor volt az első alkalom. Maradjunk a felszínes és mosolygós érdeklődés szintjén.

Ezután felteszem a kérdést, hogy szerintük létezik-e a Nagy Ő? A Nagy Ő mítosza arról az egyetlen személyről szól, aki (házastársként) tökéletesen illik hozzánk. Itt külön lehet választani egy világi és egy vallásos értelmezést. Világi értelemben ez a bizonyos Nagy Ő személyiségében, külső és belső tulajdonságainak összességében eleve kiegészít minket, vele teljes egészet alkotunk és ez általában már a találkozásokor villámcsapás-szerűen nyilvánvalóvá válik. Vallásos értelemben ez a mítosz kiegészül annyival, hogy az Isten már elkészített a számunkra egy bizonyos valakit, aki az égiek által nekünk szánt tökéletes társ. Azért, hogy ez ne legyen csupán egy isteni tréfa (szivató), azt is feltételezzük, hogy Isten nem egy óceániai szigetre helyezi, hanem mindenképpen megoldja, hogy találkozhassunk is vele.

Miután szabadon megvitattuk a kérdést, a szerintem hasznos konklúzió kétrétű [stb]: A Nagy Ő mítoszban való elkötelezett hit alapból veszélyeket rejt magában, hiszen még a vallásos változat is (sőt az talán még inkább) a promiszkuitás felé lökheti az embert. A gyakori párcserét könnyen igazolva láthatjuk, hiszen egy adott kapcsolatban a legkisebb feszültség vagy disszonancia is azt jelenti, hogy a másik mégsem a Nagy Ő, hiszen vele mindennek tökéletesnek kéne lennie. Eleve nem dolgozunk a kapcsolatokon, hiszen csak az a feladat, hogy megtaláljuk az igazit, gyors szakítás, és jöhet az új kapcsolat. A Nagy Ő mítosz tehát úgy lehet csak elfogadható, ha kilépünk a statikus értelmezésből, hogy meghatározott formájú (jó bonyolult, egyedi) puzzle-darabok vagyunk és csak a pontosan, minden részletben hozzánk illő a megfelelő másik darab. Ehelyett egy dinamikus értelmezés azt mondja, hogy Nagy Ő-vé válhat a másik a számunkra, vagy még inkább mi válhatunk Nagy Ő-vé a másik számára. Nem a másikat formáljuk a saját elvárásaink szerint, hanem mi igyekszünk jobbá válni a kapcsolat (harmónia) érdekében. Így is, úgy is mindig változunk, ha megtaláljuk azt, akivel nagyon jó, akkor nehézségek kiküszöbölésére

használjuk ezt a változékonyságot. (A „folyton változunk” szemben az „úgysem változik az ember” vita is kifejthető itt, érdekes, szoktam is néha, komoly jelentősége van a házasság tekintetében is, de ezt itt most átlépjük.)

A Nagy Ő kapcsán úgyis beszélünk arról, hogy hogyan ismerjük fel a másikban az igazit. Itt szoktam, még a második lépcsőben egy kicsit beszéltetni a jegyeseket arról, hogy a családtagok és barátok mit gondolnak a párjukról. Ezt szépen, módszeresen sorba veszem: a lány mondja el, hogy az édesapja mit gondol a fiúról – a fiút is megkérdem, hogy ő is így látja-e. A lány édesanyjának mi a véleménye – fiú egyetért-e. Most a fiú szülei jönnek – a lány is így látja-e. Ezután jönnek a testvérek, szintén oda-vissza. Majd egy kicsit más, de érdekes viszony, a barátok, a baráti körök véleménye a pár másik tagjáról. Nem kell direkt nyújtani, de menjünk így adogatva végig ezen az úton.

1.3. HARMADIK LÉPCSŐ

Felteszem a kérdést: érdekházasságot kívánnak-e kötni? (copyright: Németh Zoltán) Ez általában kapásból felháborodást okoz, 90 százalékban egyből kikérik maguknak, ők bizony szerelemből házasodnak, nem az anyagi érdekek, esetleges haszonra számítva. Megmosolyogva a reakciót jó kis beszélgetést lehet kezdeményezni arról, hogy mennyire látják a közös jövőjük reális alapjait.

Tudnak-e osztózni az egyéni céljaikban? Van-e kifejezetten közös jövőképük? Életmód, lakhely, munka, az életritmus beosztása, gyerekek (igen-nem? darab?) – Van-e realitása a közös jövőjüknek? Igenis fontos bizonyos érdekeket is szem előtt tartani. Nyilván alapvető a szerelem, de egy ilyen pragmatikus oldala is van a házasságnak. Levezetésképpen lehet beszélgetni régi időkről, vagy más kultúrákról (Ószövetség tipikusan ilyen), ahol a szerelem egyáltalán nem volt a párválasztás szempontja, hanem rendszerint szülők egyeztek meg egymással a gyermekeiket illetően. Mindenképpen rossz volt-e ez akkoriban? (Valószínűleg nem.) Működhetne ez most a 21. században is? (Valószínűleg nem.) És eljuthatunk a szerelemből házasodás sokféle értékéig...

Lezárásként mindig megkérdem, hogy ez így eddig nagyon szörnyű volt-e nekik, vállalják-e a folytatást. Jelzem, hogy fokozatosan egyre mélyebb vizekre evezünk majd, de mindig azonnal szóljanak, ha bár-

mi kellemetlenné válik. (Nyilván figyelni kell a metakommunikációjukra is, kellemetlen helyzetben a kellemetlenség kimondása is nehéz lehet.)

1.4. ELŐRETEKINTÉS

Van pár kvázi hivatalos megbeszéltnivaló, ami nem tartozik szorosan véve a jegyesoktatáshoz, de mégis ilyenkor kell megbeszélni. A teljesség igénye miatt ezeket is röviden felsorolom:

- Beszélgetünk egy kicsit a 4. alkalomról, a főpróbáról. Szívesen válaszolok most és később is bármilyen kérdésre az esküvővel kapcsolatban. Telefonon bármikor elérhetnek. Nem kell izgulni, mindent megbeszélünk, mindent elpróbálunk, és amúgy is egyszerű minden, és mindent mondok és mutatok majd. Nyugi. Be cool.
- Nyitott vagyok bármilyen extra műsorszámra. Minimálisan 2 (bevonulás) + vége (kivonulás) zenés számra szükség van. Ideális esetben ez 3 (+1 az igei és szertartási rész között), maximálisan 5. Zeneész ismerősök, zeneiskolás gyerekek a rokonságban, verset szavaló színész testvér vagy édes kis keresztgyerekek, és hasonló megoldások mind kiválóak.² Gyülekezeti énekkel kapcsolatban annyit szoktam kikötni, hogy nem szívesen szólólok, tehát akkor legyen csak, ha a násznép legalább egynegyede énekel rajtam kívül és természetesen kántor is van.
- Ezen az első napon igyekszem rávenni a fiatalokat, hogy az esküvői esküt³ tanulják meg fejből. Kezükbe adok egy-egy példányt azzal, hogy barátkozzanak vele. Természetesen ne mondják fel egymásnak, arra ott lesz majd maga az esküvő. De igazán szép, ha ezt tényleg egymás szemébe nézve, egymásnak tudják maguktól elmondani. Ugyanakkor biztosítom őket, hogy az úttörőavatásos előmondás

² Nagyon bájos volt egy alkalommal, amit maguk a jegyesek találtak ki. A fiatal pár közeli rokonságában volt egy kisiskolás kislány és egy kisfiú. A menyasszony és a vőlegény egymás elől titokban tartva választott egy-egy verset a párjuknak, amit megtanult az egyik, illetve a másik kisgyerek, akik ott az esküvőn ezt el is szavalták.

³ Én a régi agendabeli szövegnek ezt az önkényes (de részleteiben is megindokolható) változatát használom évek óta: Esküszöm az élő Isten színe előtt, aki Atya, Fiú, Szentlélek, Szentháromság egy igaz Isten, hogy szeretlek. Hűséges házastársad leszek Isten rendje és ígéje szerint. Holtomig, holtodig el nem hagylak, sem egészségedben, sem betegségében, sem örömedben, sem bánatodban. Isten engem úgy segítjen. Ámen.

is tökéletesen jó, megérttem, hogy nagyon fognak izgulni, sőt ha meg is tanulják, ott helyben, a templomkapuban is szólhatnak, hogy inkább mondjam előre. De azért próbáljuk meg fejből. (Kb. 20% tud-e ezt teljesíteni az esküvőn, de az hihetetlenül szép.)

2. Második nap

2.1. ELSŐ LÉPCSŐ

A szeretet fogalma azért érdekes, mert állandóan és rengeteget használjuk, de ha meg kéne határoznunk a jelentését, tartalmát, az senkinek sem menne. Ilyenkor egy kicsit hagyom gondolkodni a párt, hátha előrukkolnak valami jónak tűnő meghatározással. Miután elhintettem a teljes ambivalencia légkörét, igyekszem tovább „rontani” a helyzetet.

Felvezetésként felolvasom Lázár Ervin A Négyszögletű Kerek Erdő című fontos filozófiai munkájából Dömdödöm történetét, ami a kötet első novellájának, a Bemutatkozunk címűnek a végén található.⁴ Még

⁴ Lázár Ervin: A Négyszögletű Kerek Erdő. Osiris Kiadó, Budapest, 2006. 18–21. oldal. Ide is másolom a kiragadott szakaszt, ha nem lenne meg otthon a polcon. (Legyen meg!)

„Azóta [Szörnyeteg Lajos] itt lakik a Négyszögletű Kerek Erdőben – mondtam.

– Itt – folytatta Mikkamakka –, akárcsak Dömdödöm.

– Kicsoda?

– Dömdödöm. Azért nevezzük így, mert csak annyit tud mondani: dömdödöm.

– Semmi mást?

– Semmit. De azért nagyon jól megértjük, akármit is akar mondani. Néhány nap alatt te is megérted.

– Ó meg, ugye, azért jött ide, mert odakint senki se értette meg, és ki is nevettek – mondtam.

– Lehet – válaszolta Mikkamakka –, magam sem tudom pontosan. De Aromo, a fékezhetetlen agyvelejű nyúl azt állítja, hogy Dömdödöm tudna beszélni, csak nem akar.

– És miért nem?

– Aromo úgy meséli, hogy Dömdödöm egyszer nagyon megszeretett valakit. Igen megőrült, te is tudod, mennyire megőrül az ember annak, ha megszeret valakit. El is indult Dömdödöm, hogy majd odaáll az elé a valaki elé, és azt mondja: szeretlek. Igen ám, de útközben látott két asszonyt. Éppen azt mondta az egyik a másiknak: »Én igazán szeretem magukat, de ha még egyszer átjön a tyúkuk a kertembe!...« Mi az hogy »de ha még egyszer« – gondolkozott Dömdödöm –, akkor már nem fogja szeretni? Aztán jobban odanézett, s akkor ismerte meg a két asszonyt. Világéletükben gyűlölték egymást. »Ejha!« – mondta Dömdödöm, és odaért a templomtérre. Ott éppen egy zsinóros zekés poroszló püfölt egy rongyos gyereket. »Én szeretem az embereket – ordította a poroszló, és zitty! a somfa pálcával –, de azt nem tűrhetem...!« – óbégatta a poroszló, és zutty! a somfa pálcával. »Már megint ez a szó, már megint ez a szeretni

előtte – amennyiben nem ismerik mindketten – pár szóban beszélék a könyvről, a *Négyszögletű Kerek Erdő* szituációjáról, a társaságról, éltetem Lázár Ervin zsenijét (és ajánlom nekik elolvasandónak legalább a Csillagmajor kötetet).

A felolvasás után felteszem a kérdést: Vajon mit jelenthet maga ez a szó, hogy „Dömdödöm”? Szabad teret adok a találgatásoknak. Ha nincs több ötlet, akkor elmondom az elméletem, amit nem olvastam sehol, csak tippelem, hogy Lázár Ervin esetleg erre gondolt: A „Dömdödöm” a szívdobogás hangját utánzó szó. A történetbe biztos illik, hiszen amikor a szó, a beszéd értelmetlenné válik, akkor már csak a néma érzelmek maradnak. És pontosan tudjuk, hogy egy ilyen rezdülés, mosoly, érintés, egy szívdobbanás többet tud elmondani ezer szónál...

Túl sokféle és túl különböző kapcsolatok leírására használjuk a *szeretni* szót. Nyilván óriási a különbség a szüleink és a pirított tökmag iránti szeretetünk között. Vagy mégsem? Egyértelmű az, hogy az em-

szó!« – mormogott Dömdödöm, és elgáncsolta a poroszlót, s amíg ökelme feltápászkodott, ő is meg a rongyos gyerek is kereket oldott. S úgy futás közben fülébe jut egy beszélgetésfoszlány. Egy fiú éppen azt mondja a másíknak: »Én a világon a legjobban a pirított tökmagot szeretem.« Erre már igazán elkeseredett Dömdödöm, de ez nem volt elég, mert akkor meghallotta, ahogy a ligetben egy lány azt mondja egy fiúnak: »Én igazán szeretlek.« »Mi az hogy igazán?! – háborgott magában Dömdödöm. – Akkor talán olyan is van, hogy nem igazán? Ha nem igazán, akkor az már nem is szeretet. S ha szereti, akkor miért kell hozzá az az igazán? Vagy szeret valakit az ember, vagy sem.« S akkor elgondolkozott ezen a szeretni szón. Mit is jelent igazából? Mit jelentett annak az asszonynak a szájából? Mit a poroszlóéból? Mit a tökmagevő fiúéból, és mit a ligetbeli lányéból? Mit? De már akkor oda is ért ahhoz, akit megszeretett. Megállt előtte, rápillantott, és azt mondta: »Dömdödöm.« Azóta se hajlandó mást mondani, csak ennyit, hogy dömdödöm.

– És akinek azt mondta, hogy dömdödöm, megértette őt?– kérdeztem.

– Egészen bizonyos lehetsz benne – mondta Mikkamakka –, ámbár könnyen meglehet, hogy ezt a történetet Aromo találta ki, és Dömdödöm tényleg nem tud mást mondani, csak azt, hogy dömdödöm.

(– Már tudom is, hogy kinek mondta – csillant fel a szemem, de Mikkamakka nem válaszolt. Előremutatott.

– Odanézz! Ott vannak.

Bizony ott voltak valahányan. Futottak elénk. »Isten hozott benneteket!« – kiabáltak. Ölelgettek engem is, mintha ezer éve köztük laktam volna. Egyszer csak a nagy lármában hozzám fordult Mikkamakka.

– Akartál valamit mondani?

– Csak azt akarom... csak annyit akarok – dadogtam a hirtelen felzengő csendben –, hogy dömdödöm.)”

berek iránt érzett szeretetünk mélyebb és komolyabb, mint amit ételek, tárgyak iránt érzünk? Sajnos még ez sem biztos.

[stub] Szomorú, de elég valóságos kép, hogy a feleség – szürke arcán a kilátástalanság – mos, takarít, mosogat, reggel csak egy ingerült morgást kap a férjétől, miközben az megy a garázsba, hogy a tűzpiros sportkocsijára felkenjen még egy réteg lakkot, ott már csillog a szeme és a kocsí látványa is gyönyörűséggel és rajongással tölti el a férjet...

Nyilván sarkított a hasonlat, de mintha mégsem lenne annyira egyszerű, hogy a pirított tökmag iránti szeretetünk automatikusan annyival alábbvaló az embertársaink irántinál. A mi legmodernebb, technika átítatta társadalmunk pedig aztán tényleg megzavarja ezt az egész kötődés dolgot. A virtuális valóságok, kommunikációs platformok nagyüzemben termelik az agorafóbiás embereket. Az érintés kimerül az érintőképernyőben (ahol nem csak nyelvtanilag, a képernyő érint meg minket). Élni sem tudunk az okostelefon nélkül, aminek szintén az „élete” függ tőlünk, mert etetni (töltés) és fürdetni (vírusirtó, alkalmazásfrissítés) kell, nem is beszélve az öltöztetésről (tok, csengőhang és háttérkép), és a folyamatos közelségről (a nap 23,5 órájában szeretjük kartávolságban tudni). Cserébe gondoskodik a munkánkról és a szórakozásunkról egyaránt. Egy ilyen igazi párkapcsolati szimbiózisnak egy tárggyal alsó hangon is zavarbaejtőnek kéne lennie.

Egy szó, mint száz, ennek a szeretetügynek igyekszünk utánajárni ezen a pár alkalmon. Ez a Dömdödöm-analízis. Nyilván nincsenek abszolút igazságok, de néhány szempontot mégis érdemes végiggondolni.

2.2. MÁSODIK LÉPCSŐ

Ahogy az emberi kapcsolatokban, úgy a párkapcsolatokban is egyszerre segítség és ugyanakkor akadály is, hogy szerepeket lehet vagy kell eljátszani, szerepeknek kell megfelelnünk stb. Bemelegítésként nézzük meg a legkézenfekvőbb és egyben legösszetettebb ilyen problémát, a férfi és a női szerepeket.

Első körben a pár ne a saját helyzetéről meséljen, hanem arról, hogy szülei, nagyszülei vagy barátai között ismernek-e olyan házaspárt, ahol nagyon erős a férfi-női szerepek különbsége. Ennek ugyebár hagyománya van Magyarországon, főleg a falusi környezetben. Persze mára ez is eltűnőben van.

[stub] Vendégségben voltunk valahol Nógrádban. Csodálatosan te-

ritett asztal, a családi örökség étkészlet, ötfogásos ünnepi ebéd. Körbeültük az asztalt, akkor derült ki, hogy a háziasszonynak nem is volt teríték. Szóvá tettem, és a férje azonnal közölte, hogy úgylis folyton szaladgálnia kell, majd eszik az ebéd után. Az asszony is mosolyogva szabadkozott, hogy már főzés közben is jól lakott. A szoba sarkában, a konyhai ajtó mellett volt egy szék, és ha éppen nem minket szolgált ki, akkor oda leülhetett, hallgatta a beszélgetésünket. Még egy érdekes momentum: Még a leves előtt előételnek volt egy kis pörkölt, jó paprikás. A háziasszony kihozta a tálat, letette az asztalra, a merőkanalat kivéve, szándékosan egy pacát lötytyintett a hófehér, kikeményített terítőre. Döbrent tekintetünkre azonnal el is magyarázta, hogy ezzel jelzi, hogy ne izgassuk magunkat, hogy leesszük az abroszt, tessék, az első foltot ő maga csinálta.

Vajon jó dolog, ha ilyen erős a férfi és a női szerepek közti különbség? Egyformán jól működik ez egy falusi vagy egy városi közegben? Mondhatjuk azt, hogy ez régen jó volt, de a 21. században már nem tartható?

Magyarország a déli és az északi családmódel határán helyezkedik el. Hagyományosan inkább a déli módel volt jellemző, bár talán sosem a Puzo-féle Keresztapa szintjén. Ugyebár a déli- vagy mediterrán (katolikus⁵) módelben a férfi az egyszemélyes családfe, a nők és a gyerekek egyértelműen alárendelt helyzetben vannak, ugyanakkor az „alfa hím” kötelessége egyben tartani és kifelé megvédeni a családot. A család itt nagy, 3-5 generáció él együtt, sok a gyerek. Zárt közösség, de biztonságos, mindig lehet egymásra számítani, senki nem veszhet el. A férfi dolga és kiváltsága a döntéshozás, mindenki engedelmeskedik neki. Ugyanakkor a feleség viszi a háztartást, látja el a családot és érdekes módon hagyományosan a pénzt is ő kezeli, felügyeli a gazdaságot.

Az utóbbi lassan közel félévszázadban Magyarországon egyre erősebben tért hódít az északi vagy skandináv (protestáns) családmódel. Itt a férj és a feleség szuverén, önálló egyéniség, saját karrier, saját bankszámla. A gyerekvállalás valamiféle plusz lehetőség, ha futja a jövedelemből. A gyerekek már kis korukban kis felnőttnek tekinten-

⁵ Lásd: *Monty Python's The Meaning of Life* idevonatkozó epizódját, a katolikus szemben protestáns család-, illetve párkapcsolati módel.

dők, önálló ízléssel és akarattal, a szülők mindenben kiszolgálják a kívánságaikat, hiszen már időben teret kell adni a „karrierépítésnek”. A gyerekek korán, 15-18 évesen elköltöznek otthonról, önálló élet, karrier, egyedül megbirkózni a világgal, és ha belefér, akkor majd jöhet esetleg egy kis szerelem is...

Vajon melyik a jobb modell? Melyikre tudnak jó példát a saját családjaikban? Ők hogyan nőttek fel? Vajon lehet kombinálni a kettőt, vagy abból valami tudathasadásos állapot lesz (két szék közé esni)?

Egy lezáró körként természetesen érdemes végigbeszélni, hogy ket-tejük közt mennyire hangsúlyos a férfi-női jelleg különbsége. Ki takarít, mosogat, bevásárol? Ha lesz gyermek, ki fürdet, pelenkáz majd?

Személyes véleményem, hogy a hagyományos, déli jellegű férfi-női szerepeknek már nincs igazán helye a mai világban. Ne a nemi különbségek alapján osszuk el a feladatokat, felelősségeket. Semmi baj nincsen azzal, ha netán a nő keres többet, vagy férfi szívesen pelenkázik. (A gyerekeim fürdetése mindig az én reszortom volt, újszülött koruktól. Pelenkáztam is eleget.)

Szerintem ebben a témában leginkább azt lehet határozottan megállapítani, hogy van hagyományos értelemben vett *nőies* és *férfias* szerep. A nőies szerep a fészeképítés, otthonteremtés, hogy legyen egy hely, ahova jó hazamenni, ahol jó együtt lenni a családnak. A férfias szerep a család védelme, az egzisztenciális biztonság megteremtése, anyagiakban és szellemileg egyaránt. A nőies szerep inkább befelé (befogadó), a férfias inkább kifelé (behatoló) irányul. De a konklúzió, hogy ezt nem kötelező a nőnek vagy a férfinak vállalnia, igenis lehet tudatosan szépen elosztani, hogy kinek mihez van inkább kedve, tehetsége. De ez már egy másik, finomabb kérdéskörhöz vezet.

2.3. HARMADIK LÉPCSŐ

Az alapkérdés egyszerű (és itt megint csak ne a kettejük kapcsolatára gondoljanak, inkább a szüleikre, ismerős házaspárookra): Szerintetek a hasonlóság vagy a különbség a jobb? Abból lesz jobb párkapcsolat, ha a két ember nagyon egyforma, vagy ha nagyon különböznek egymástól?

Itt is nyugodtan lehet hagyni időt egy kis beszélgetésre, hogy meséljenek a szüleikről vagy más párokról, kérdezzünk rá, hogy szerintük itt vagy ott mitől működik jól vagy rosszul az adott kapcsolat. De maradjunk a hasonlóság-különbség tematikán belül.

Ennek a feldolgozására is van egy kis modellem. Az eredeti ötlet Németh Zoltáné, az én esküvőmön mondott prédikációjában mutatta be velünk, ezt dolgoztam át egy kicsit.

Ott helyben megkérdem őket, hogy hajlandóak lennének egy kis minimál színészkedésre, három kis állóképet játszgatnék el velük. Amennyiben rávettem őket (eddig 100% a siker), akkor megkérem, hogy először álljanak fel egymással szemben. Fogják meg egymás kezét (ballal a jobbat, jobbal a balt, ne kelljen lerajzolnom), nézzenek egymás szemébe. Egy fél percet hagyom így állni őket, közben beszélek, sorba veszem a helyzetük jellemzőit: egymással szemben állva egymást nézitek, a látómezőtöket kitölti a másik, sőt könnyedén elmerülhetnek egymás tekintetében, az összefogott kezetekkel ketten egy kört alkottok, a kezetek, a karotok, a vállatokon keresztül ez a kör összeköti a szíveteket stb... Utána visszaülhetnek, megbeszéljük.

Ez az első állókép az egymáshoz nagyon hasonló párok viszonyát akarja megjeleníteni. Egemással szemben állnak, egymást nézik, a másik szemében önmaguk tükröződnek. A helyzet biztonságos, a karok jelzik, hogy egy zárt közösséget képeznek. Bármilyen történik a körön belül, az mindig ismerős. Kifelé, a világ felé falat képeznek, ami védelmet biztosít. Ugyanakkor az egymásba kapaszkodás nem csak stabilitást jelent, hanem mozdulatlanságot is. Nincs előrehaladás. A karok képezte kör szépen megjeleníti az örökös, önmagába forduló ciklusokat. Nagyon jellemző, hogy az egymásra nagyon hasonlító pároknál alapvetően minden rendben van, viszont a legkisebb probléma is megoldhatatlan feszültséget képez ([stub] WC deszka lehajtása, vagy merre tekeredjen a wc-papír), hiába a beszélgetés, nincs kilépés ezekből a zárt körökből. Ilyenkor az egyetlen megoldás a külső segítség (egy barát, családtag, pszichológus külső szempontja, véleménye), meg kell bontani a kört – ez viszont általában könnyen megoldja a problémát.

Akár rögtön lehet beszélgetni róla, de ha megértették ez első helyzetet, jöhet a második. Megint felállnak, egymásnak háttal, összeér a hátuk, oldalt megfogják egymás kezét. Megint fél perc, közben mondom: Most nem látjátok egymást, pedig egészen közel vagytok egymáshoz, a testetek összeér, egymáshoz simul, a kezetekkel is összekapcsolódtok, fizikailag erősebb az intimitás, mint az előbb. De a látómezőtök teljesen más, nincs is metszete. Amit az egyikőtök lát, azt a másik nem, és fordítva. Két külön világ testi találkozása. A beszélgetéshez ismét visszaülünk.

A második állókép az egymástól nagyon különböző párok helyzetét igyekszik bemutatni. Az ilyen kapcsolatok rendszerint nagyon intenzívek, izgalmasak. Egy – tegyük fel – szolidabb (introvertált) és egy vadabb (extrovertált) ember párkapcsolatában nemcsak a szolid számára jelent új, izgalmas felfedezést a másik világa, hanem ugyanennyire izgalmas, egzotikus világ a vadabb számára a szolidé. Ilyen különböző párnál jellemző a lángoló szerelem, a nagyon aktív és változatos testiség, nemi élet (nem részletezem tovább). A szerelem alaphangon is nagy kaland, de ilyenkor tényleg tele meglepetésekkel és váratlan fordulatokkal. Viszont ezek a kapcsolatok általában (nyilván mindig mindenre van kivétel) rövidebb életűek. Miért lehet ez? Két egymásnak idegen világ találkozik, a találkozás megtörténik, a kíváncsiság kölcsönös, de a másik világa sosem lesz az enyém, mindig idegen marad. Az a másik egyszerűen nem én vagyok. Az idegen idegen marad, sosem lesz nálam otthon.⁶

Az erre a helyzetre vonatkozó megállapítások és egy kis beszélgetés után megkérdeztem őket, hogy ki tudja-e találni, hogy mi lesz a harmadik állókép (kb. 40% kitalálja). Akár rájönnek, akár nem, ezt is eljátszuk: Felállás, egymás mellé, egy irányba néznek, köztük lévő kezét megfogják, szélén lévő szabadon. Fél perc, közben duma: Most egymás mellett álltok, tekintetek egy irányba fordul, szinte ugyanaz az látómezőtök. Nem egymást bámuljátok, de könnyű rápillantani a másikra. Egyik kézzel a másik ember kezét fogod, kapcsolat, biztonság, ha nem nézel oda, akkor is tudod, hogy ott van melletted. A másik kezetek szabadon van. Erről is beszélünk még. Visszaülés.

A harmadik modell egyfajta kiegyensúlyozott, kölcsönös (mondhatni egészséges?) párkapcsolatmodellt igyekszik megjeleníteni. Egemás mellett állni, ott lenni, jelen lenni a másik számára. Nem egymást nézik, de a kézfogás révén tudatában vannak a másik jelenlétének. Osztoznak a horizonton, az előttük kigyózó úton. Ugyanis az előző két modellel ellentétben ez az egyetlen, ami alkalmas a mozgásra, az előre lépésre, a haladásra. Sőt nemhogy nem akadályozzuk egymást, hanem a kézfogás révén segíteni tudunk, ha a másik elfárad, elgyengül, netán elesik. Közös cél, együtt menni végig az odavezető úton. A sza-

⁶ Érdekes módon szerintem erről a legyőzhetetlen idegenségről szól a Mentőexpedíció (2015) című film.

bad kéz pedig természetesen nem arra való, hogy másokhoz kapcsolódjunk (szeretők sicc!). Ez jeleníti meg azt a kis saját világot, ami még-iscsak a miénk marad. (Lásd később.)

A harmadik, illetve mindhárom modellel kapcsolatos gondolatokat meg lehet röviden beszélni. Ezek után azt mondom, hogy a tapasztalataim szerint nagy átlagban akkor lesz jó a párkapcsolat, ha összességében inkább hasonlítanak egymásra a felek, az alapvető értékekben legyenek azonos a gondolkodásmódjuk, de bizonyos területeken igenis különbözzenek, és ez is nagy erőt jelenthet a kapcsolatban. Próbáljanak meg összeszedni pár dolgot, amiben hasonlítanak egymáshoz és pár dolgot, amiben nagyon különböznek.

[stub] Mit értek az alapvető értékek alatt? Egy egyszerű, hülye kis példát mondok erre a saját házasságomból. Mi a feleségemmel mindketten alapvetően környezettudatosak vagyunk. Ezt nem tanultuk vagy választottuk, eleve ilyenek vagyunk és kész. Egy egyszerű mozdulat, hogy csak úgy eldob valaki egy csokipapírt az utcán, ne adj' Isten az erdőben, kirándulás közben. Mindkettőnk számára elképzelhetetlen ez a mozdulat, és ha másik mégis megtenné, az egész személyisége kérdőjeleződne meg a számomra. Apró hülyeség, tudom, de mégis arról a bizonyos alapvető értékrendről tanúskodik.

Azt hiszem, jó, ha meg tudunk egyezni a párral a fenti tételben. Kell a hasonlóság az alapvető dolgokban, és kisebb ügyekben hasznosak lehetnek a különbségek. Nem kell ezektől sem megijedni. Csak kell egy kis alázat hozzá. Kimondani azt, hogy lám, ebben te jobb vagy, mint én, szívesen átadom, rád bízom ezt vagy azt a területet. A különbségekből így nagy erő kovácsolható egy párkapcsolatban. Beszélgessünk erről is: Ha moziba mentek, ki találja ki, hogy mit nézzetek meg? Ki veszi meg a jegyet? Ha már együtt élnek (szinte csak ilyen párral találkozom): Ki fizeti be a csekket, ki megy postára, vagy hivatalos ügyeket intézni? Ki találja ki és ki szervezi meg a nyaralást? Stb.

A harmadik modell szabad kezéről annyit, hogy meglátásom szerint a legbensőségesebb párkapcsolatban is szükség van arra, hogy mindkét fél számára megmaradjon valami külön, privát terület, ami csak a sajátja, amiben a másik nem tud, nem akar és nem is kell részt vennie. És ezt nem szabad irigyelnünk a másiktól. Mindenkinek jobb, ha az egyik vagy másik fél időről időre visszahúzódhat ebbe a saját kis világába, ahol elengedheti magát, legyen az egy kis kertészkedés, ha-

jómodell-építés, rajzolás, futás, néptánc vagy akár egy kis FPS a konzolon. Ha ki tud alakulni, hogy ebben is kölcsönösen támogatjuk egymást, akkor ez megint a harmónia és egyensúly irányába viszi a kapcsolatot. Tudjunk kifejezetten örülni annak, hogy a párunk nélkülünk is milyen jól érzi magát.

A kapcsolatok alaptermészeteit kicsit körbe tudtuk járni, de vajon ez a bizonyos szeretet hogyan és mi módon kapcsol minket egymáshoz. A harmadik nap ezen tudunk gondolkodni, megint csak néhány játék és modell segítségével.

3. Harmadik nap

3.1. ELSŐ LÉPCSŐ

Egy kis matematikai játékkal kezdjük a mai napot.⁷ (Ilyenkor rendszerint rémült arcok, a matek hallatán fanyalgás.) De ígérem, hogy legfeljebb 15-ig dolgozunk majd, csak a természetes számok halmozán. Meg különben is játék.

Elmesélek egy kis történetet, a végén pedig egy egyszerű igen/nem döntést kell meghozniuk.⁸

[stub] Ti ketten egy elég ügyes, sikeres rabló párost alkottok. Menni fog? Csak el kell képzelni. Mondjuk, mint Bonnie és Clyde. OK, annyira nem durva a dolog. Kisebb rablásokból tartjátok fent magatokat, egy vidéki közért, eldugott posta, nemzeti dohánybolt. Óvatosak vagytok, rászánjátok az időt, megfigyelitek az alkalmazottakat, az időbeosztást, a térfigyelő kamerákat, szóval rákészültök. Magát a rablást is higgadtan és átgondolva hajtjátok végre, kesztyűben, hogy ne maradjon ujjlenyomat, maszkban, hogy ne ismerjenek fel stb. Fegyvert is visztek magatokkal, de csak a megfélemlítés végett, sosem kellett használni.

⁷ Ennek a játéknak az alábbiakban olvasható leírása tipikus példája annak, hogy ahány alkalommal ezt eljátszom, mindig más egy kicsit, mindig mást mondok el, viszont itt a könyvben igyekeztem minden elmondhatót összegyűjteni. Így persze túl hosszú lett ez a rész, de hangsúlyozom, hogy nem is kell mindent végigvenni, tessék okosan válogatni.

⁸ A Fogolydilemma-játékhoz számtalan különböző történet van. Az enyém alapja az a sztori, amit Mérő László mond el a *Mindenki másképp egyforma* című könyvében (Tercium Kiadó, 2000. 46k. o.), tulajdonképpen azt színezem ki egy kicsit. De természetesen lehet másik mesét is mondani, ha azt a lelkész jobbnak tartja.

Nos, 5-6 ilyen sikeres rabláson vagytok túl, amiből nem lesztek milliomosok, de ahhoz, hogy fényesen megéljeteek, bőven elég. Eddig minden simán ment, de lassan eljött az idő, hogy valami gikszer közbejöjjön...

Egy alkalommal egy benzinkutat szemeltek ki. Itt is alaposan előkészültök, alkalmas időzítés, kesztyű, maszk, pisztoly, és mehet. Egy darabig tényleg uraljátok a terepet, már pakolják a pénzt, de mondjuk pont ekkor lép ki a végéből a benzinkútvezető, akit váratlanul ér a helyzet, és hirtelen hősködni kezd. Kis kalamajka, eldurran pár lövés, nem halálosan, de súlyosan megsebesül a főnök. Ti viszont a pénzzel együtt bevágjátok magatokat a kocsitokba, és sikeresen elmenekültök.

Nyilván nyomoztak az eddigi rablásaitok után is, de most egy szintet lépett az ügyetek, a kerületi rendőrbíró vezeti a nyomozást, profi helyszínelés, két tucat rendőr stb. – ennyit jelent, hogy lövöldözés lett belőle. Sok alvilági embert bevisznek, kihallgatnak, köztük titeket is, de csak feltesznek pár kérdést (nyilván van sziklaszilárd alibitek) inkább másokkal kapcsolatban, és el is engednek, látszik, hogy (egyelőre) nincs semmi kézzelfogható bizonyítékuk.

A nyomozás lassan elül, telnek a hónapok és egy alkalommal késő éjjel autóval mentek hazafelé. Nemcsak egy kis alkohol van a véretekben, hanem egy elég jelentős gyorsrajtással (mondjuk lakott területen 110 km/h) lefűlelnek titeket a rendőrök. (Na, melyikőtök vezettet?) Ráadásul pont ez a rendőr részt vett a benzinkútrablásos incidens nyomozásában is, sőt rémlik neki, hogy titeket is kihallgattak az ügyben. Nem tudni miért, de felhívja a rendőrbíró, az pedig kapásból utasítja, hogy vigyen be titeket az őrre. Be is visz, ott már vár titeket, és két külön cellába zárat benneteket.

Itt álljunk meg egy kicsit. Én játszom majd a rendőrbíró és mindkettőtöknek külön-külön fog egy ajánlatot tenni. Ezt most nem mondanám el kétszer, miközben a másikat kiküldöm a szobából. (Úgy is lehetne.) Kérlek titeket, hogy a játék kedvéért semmilyen módon ne kommunikáljatok egymással, egy vastag betonfal van a két cella közt, nincs rádiátor, amin kopogni lehet stb. Szóval egyszer mondom el az ajánlatot, de vegyétek úgy, hogy külön-külön neked is, meg neked is elmondtam.

(Immár rendőrbíróként.) Nos, van egy ajánlatom a számodra. Szeretném rövidre zárni ezt a nyomozást, szóval a következő lehetőséget kínálok neked. Amennyiben bevallod, hogy ti ketten követtétek el azt a bizonyos eldurvult benzinkútrablást, akkor itt és most azonnal sza-

badon engedlek, kitöröljük az aktádat, és teljesen tiszta lappal kezdhetsz új életet. Nyilván, a vallomásodnak csak akkor vesszük hasznát, és ez az ajánlat akkor áll, ha a társad nem vall. Ebben az esetben ő viszi el a balhét, tíz év szigorított fegyházat fog kapni. Amennyiben a társad is bevallja, akkor mindketten egyformán megkapjátok a megérdemelt négy év börtönt. Ugyebár amennyiben te nem vallasz, ő pedig igen, akkor te mérsz a brutál tíz év szigorítotttra. Egyetlen lehetőség van még, hogy esetleg egyikőtök sem vall. Ebben az esetben megesküszöm, hogy minden rendőrbírói kapcsolatomat megmozgatom, hogy a ma elkövetett különösen életveszélyes gyorshajtásotokért egy-egy év letöltendő büntetést kapjatok.

Tied a döntés. Vallasz, vagy nem vallasz? [stüb vége]

Nyilván játsunk a pszichológiával, próbálok mindent bevetni, hogy valljanak. Egy papírra (ha esetleg van tábla, még jobb) lerajzolom az itt látható mátrixot.

Te	Társad	
	Vallasz	Nem vallasz
Vall	4	10
Nem vall	0	1
Összesen:	4	11

Ugyebár, a beírt számok csak azt mutatják, hogy a saját döntésünknek mi a következménye. Még egyszer hangsúlyozom, hogy jól látszik, hogy ha vallunk, akkor vagy 0 vagy 4 évet kaphatunk, míg ha nem vallunk, akkor vagy 10 vagy 1 év mindenképpen jár nekünk. Még anyni, hogy a döntést egyszerre mutattatom be velük, vallás esetén felfele mutató hüvelykujj, nem vallás esetén lefele (Cézár a Colosseumban), ezzel is tudat alatt a vallásra biztatva őket (fiatal pár életigenlése, szemben a depis tagadással). Ha meghozták a döntést, beszámolok háromig, háromra egyszerre bemutatnak.

Bármi is a döntésük, osszuk ki a megfelelő büntetéseket, ki távozik szabadon és ki kapja a 10 év szigorítottat, vagy mindketten megkapják a 4 vagy 1 évet. Mielőtt bármit mondanánk, hagyjuk, hogy mindenki megindokolja a döntését.

A helyes megoldás a nem vallás. Ha mindketten így döntenek, akkor a legkönnyebb a játék megbeszélése. Tapasztalataim szerint jegyesoktatáskor ez az esetek 80 százalékában bejön,⁹ és bátran megdicsérhetjük őket. Szépen maguktól el szokták mondani, hogy azért szavaztak nemmel, mert nem akarták a másikat bemártani, a másikkal kibabrálni, feltételezték, hogy a másik is őt félti és összezárnak és a kettejük számára közösen optimális 1-1 év lesz így a végeredmény.

Amennyiben mégis vall az egyikük, netán mindkettő, akkor még mindig van pár elfogadható, mentő lehetőség. A fogolydilemma-játék végén a döntésnek hangsúlyos eleme, hogy mennyire tudták magukat beleélni abba, hogy rabló cimborák. Ha működik a beleélés, akkor a nem vallás is valószínűbb, már egyszerűen a zsványbecsület miatt is. Ha nem működött a beleélés (ez senkinek sem a hibája, ilyen alkatúak), akkor valószínűleg eleve zavarban voltak ettől az egész bűnözősditől, a vallással csak gyorsan meg akartak szabadulni a kellemetlen helyzettől, ami megint csak rendben van. A másik elfogadható kibúvót a nagyon erkölcsös, gyakran a mélyen hívő fiatalok szokták produkálni. Ilyenkor a vallás indoka, hogy végül is bűnt követtek el, amiért megérdemlik a jogos büntetést, a lelkiismeretük úgyis csak így lehet nyugodt. Nyilván rendben van ez az érvelés is, persze itt megint nem sikerült a szerepbe való beleélés.

Amennyiben a vallás indoka csak az önző ok, hogy ők maguk így járnak a legjobban, akkor ezt bizony elbukták, sajnos ezt ki is kell mondani. De nézzük is meg, hogy mi köze van ennek az egésznek a jegyesoktatáshoz.

Azért szeretem a fogolydilemma-játshmát, mert egyszerű számok segítségével világosan megmutat valami nagyon fontosat. A matematikának egy izgalmas ága a játékelmélet, ami az 1990-es években kezdett virágozni. Ez a játszma csak egy alapprobléma, nyilván a tudomány maga ezerszer bonyolultabb. De a lényegét mégis jól érzékelteti. 1994-ben Harsányi János és John Nash¹⁰ matematikusok közgazdasági Nobel-díjat kaptak az ún. kooperációelméletükre. (Ugyebár

⁹ Hittanórán is szoktam ezt játszani a párkapcsolatok témakör bevezetésénél, ott ez a százalék sokkal alacsonyabb, 50-60 körüli.

¹⁰ John Nash életéről egy igazán megrázó film készült *Egy csodálatos elme* (A Beautiful Mind) címmel, ahol Russel Crowe alakítja remekül Nash-t. A filmben magát a kooperációelméletet is igyekeznek érthetővé tenni.

matematikából nincs Nobel-díj, de nem először kapnak ilyet matematikusok a közgazdaság kategóriában.) Szándékuk szerint bebizonyították, hogy az oly annyira imádott szabadversenyos kapitalizmusnak nemcsak van alternatívája, hanem tényleg minden szempontból mindenki jobban járna, ha a gazdaság a kooperációelméletet követve rendezkedne be. Iszonyatosan szomorú, hogy több mint két évtizede kapták a Nobel-díjat, de a világban gyakorlatilag senkit nem izgat. Eme jegyesoktatáscikk írásakor éppen megválasztották Donald Trumpot az USA elnökének, aki egy személyben a szabadversenyos kapitalizmus inkarnációja...

Nos, abban a bizonyos dolgozatban, amit Harsányiék benyújtottak a Nobel-díjért, állítólag szó szerint szerepel egy bibliai ige. Méghozzá az arany szabály a Hegyi beszédből. (Lehet próbálkozni, kérdezni a párt, hátha ismerik ezt a mondatot.) „*Amit csak szeretnétek, hogy az emberek tegyenek veletek, mindenben ugyanúgy tegyetek ti is velük*” (Mt 7,12). Ugyanis a fogolydilemma-játéknak, sőt valójában az egész kooperációelméletnek ez az egyszerű mondat a megoldása. Mintha csak az agyunkban (szívünkben?) kéne egy kapcsolót átállítani: Tudjak úgy élni, hogy nem mindig a saját érdekeimet, hanem a másik érdekét nézzem.

Vegyük elő még egyszer az előbb felrajzolt mátrixot. A rendőrbíró nyilván arra törekedett, hogy vallomást csikarjon ki. Végezzük el az összeadásokat. Ha a „vallok” oszlopot összeadom, akkor $4+0=4$; ha a „nem vallok”-ot, akkor $10+1=11$ jön ki, nyilván azonnal látszik, hogy $4 < 11$, tehát jóval érdemesebb vallani. De most nyúljunk bele kicsit a mátrixba, kicserélem a „Te” és a „Társad” szavakat, aminek az az eredménye, hogy innentől a táblázat azt mutatja, hogy a Te döntésed függvényében a Társad (nem te!) milyen büntetésre számíthat.

Te	Vallasz	Nem vallasz
Társad		
Vall	4	0
Nem vall	10	1
Összesen:	14	1

Ha vallasz, akkor ő kaphat $4+10=14$ évet, ha nem vallasz, akkor ő $0+1=1$ évet kaphat, azaz a legrosszabb esetben is legfeljebb 1 évet. Ha csak a társad érdekeit nézed, akkor a reláció $14>1$, nemcsak egyértelműen a „nem vallás” felé billen át a mérleg, hanem a különbség is jelentősen megnő ($7>13$), még tisztábbá téve ezt a döntést.

Számunkra, a pár számára a konklúzió, hogy a szeretet megéri. Egy szerűen, számokkal is jól bizonyítható módon. A kölcsönösség, a kooperáció mindig hasznosabb, mint a versenyzés, vetélkedés, veszekedés, a másik legyőzése stb.

Nyilván a rendszer gyenge pontja, hogy sok kooperatív ember közt egyetlen versengő vissza tud élni a helyzettel. Sok szerető ember közt kevés gyűlölő kihasználhatja a többieket. Harsányiék eltűnődnek azon, hogy nem lehetne-e az emberi psziché mélyén valahogyan globálisan átállítani ezt a jézusi arany szabályban megfogalmazott kapcsolót, hogy tényleg egy szép új világ jöhesse létre.¹¹ A Föld teljes lakosságát tekintve ez nyilván csak egy vad utópia. Viszont kis, zárt közösségekben működik a dolog, tényleg működik. Ahol ténylegesen megoldható, hogy mindenki kooperatív legyen. És ilyen kis közösség lehet a házasság, a család.

A szeretet lényegéhez tartozik egyfajta kiszolgáltatottság, hogy nem is tudunk másként, csak úgy gondolkodni, hogy alávetjük magunkat annak, akinek „odaadtuk a szívünk”. Ez nyilván rejt veszélyeket, de ha kölcsönös tud lenni, akkor az igazi boldogság forrása is lehet. Hogy kikerüljük a csapdákat és a harmónia felé indulhassunk, nézzünk meg még egy modellt.

3.2. MÁSODIK LÉPCSŐ

A szeretet fajtáit sokféle módon és sokféle elnevezéssel csoportosították már. Amit én most felvázolok, az egy egyszerűsített, három elemből álló modell, aminek az alapja C. S. Lewis¹² négyes felosztása, amit *A szeretet négy arca* (Four Love) című könyvében fogalmaz meg.

Ezen a ponton én nagyon szeretek egy kört mesélni Lewis életéről,

¹¹ Ezen a nyomvonalon ajánlom a romantikus teenager sci-fi-t, a *Burok* (Host) (2013) című filmet, ami az alapvető populárisága mellett számtalan izgalmas szociálpszichológiai problémát rajzol meg. Például ezt is.

¹² Ha így nem ismerős a párnak a név, akkor a Narnia-krónikák megemlítésével, főleg a filmadaptációkkal mégiscsak lehet kapcsolatot találni.

annyira, hogy most ezt illene inkább lábjegyzetbe tenni, de mégsem teszem. Ez most egy kis romantikus levezetés (chilling) a szárazabb fogolydilemma után... Tulajdonképpen a különös Lewis életrajzi film, az Árnyékország (Shadowlands, 1993) elemeit mesélem el, kiegészítve Lewis, szerintem hozzá társuló teológiai szellemi fejlődésével.

[stub] C. S. Lewis igazi hagyományos (anglikán) keresztény ember volt, fiatalon az alma materében, Oxfordban maradt, mint az angol irodalom professzora. A hitét manapság népegyházi vallásosságnak neveznénk, a számunkra is ismerős alapfogalmakkal (menny és pokol, keresztáldozat stb.). Életének az első felében írt könyveiben is megjelenik a kereszténység, ekkor írta a hétkötetes Narniát, amiben Aslan, a hatalmas oroszlán formál egyfajta Jézus-figurát (Christus Victor). Emlékezzünk vissza, *Az oroszlán, a boszorkány és egy különös ruhásszekrény* filmváltozatában is mennyire megrázó a jelenet, amikor Aslan azzal tudja megtörni a boszorkány átkát, hogy ártatlanul is magára vállalja a büntetést. Azon a nagy kőasztalon rituálisan fel is áldozzák, de másnap hajnalra a kő összetörik, ő pedig feltámad. Ebben a korszakban írja például a *Csúrcsavar leveleit* is, ami meg arról szól, hogy egy kisfiú mellé rendelt kisördög jelentéseket ír a főnökének, hogy mennyire sikerül rossz útra térítenie.

Nos, Lewis ilyen kis történeteket fabrikált, miközben igazi, kimért, tökéletesen introvertált angol úriemberként professzorkodott Oxfordban. Egy napon azonban meglepte a szerelem. Már nem volt fiatal, az amerikai hölgy bájos varázsa belenyúlt nyugis életébe. A szerelmük nagyon szép, harmonikus és kölcsönös volt. A boldogságukra viszont hamar árnyék vetült, ugyanis kiderült a leányról, hogy halálos beteg, ha minden igaz, kb. egy éve van még hátra. Sokféle módon csenghet le egy ilyen tragédia. Ők, alkatukból is adódóan, rendkívül tudatosan éltek meg ezt az időt, ha már minden nap ajándék, akkor minden egyes napot annak is tekintettek, a maguk finom és kedves módján értékes időt akartak együtt tölteni. Lewis otthagytá az egyetemet, az orvosoknak igazuk volt, és az utolsó pillanatig a karjaiban tartotta a kedvesét.

A halál természetéhez tartozik, hogy mindig értelmetlen. Nyugodt lélekkel lehet azt állítani, hogy a legközelebbi szeretteink elvesztése feldolgozhatatlan. Teljesen természetes reakció lett volna, hogy Lewis véglegesen elveszti a hitét, ahogy az gyakran elő is fordul ilyen tragédiák esetén. Ehelyett, az, hogy ilyen tudatosan éltek meg a szerelmet

és a halált, azt eredményezte, hogy Lewis nemcsak megtartotta a hitét, hanem az át is alakult, sokkal mélyebb, emberibb, értékesebb és hitelesebb lett. Életének ebben a másik részében írott könyvei szépek és komolyak. Ekkor írta a gyönyörű *Four Love*-ot is, aminek a súlyát pont az élettörténete adja. [stüb vége]

Az a hármas modell, amit most megbeszélünk, nyilván elég sematikus, de arra mindenképpen alkalmas, hogy beszélgessünk róla. Az lenne jó, ha miközben az adott viszonyokról beszélünk, a pár megpróbálná gondolatban a saját múltbeli és jelen emberi kapcsolataihoz kötni. Részenként rákérdezek, hogy érthető-e a viszony, tudják-e személyes történethez kötni. (Nem kell elmesélni, csak igen/nem.)

Az evangéliumokban legalább öt különböző görög szó szerepel, ami szeretetet jelent. Az angolban kettő (esetleg három), a magyarban pedig csak egy szavunk van rá. Emlékszünk még a Dömdödöm történetre. Nos, az Újszövetség igyekszik tudatosan válogatni a különböző jelentések közt, bár a pontos értelmezés mindig vita tárgya marad. Mindhárom szeretetszint kap egy görög szeretet szót, a szellemesnek szánt magyarítás mellett.

A szeretet első, alap szintjét az *eros* görög szóval jelezzük, ami alapvetően a testi, a vágyaink meghatározta szeretetet jelenti. A magyarításban így hangzik: Szeretlek, ha... Ez a szint olyan feltételes szeretet, amikor bennem van a feltétel, a kritérium. Szeretlek, ha finom kávéfőzőnek. Szeretlek, ha szép ajándékot hozol. Szeretlek, ha elviszel a kocsiddal a munkába vagy csak úgy furikázni. Szeretlek, ha jókedvre derítesz. Szeretlek, ha gyengéd vagy velem stb. Ez a szint természetes és egészséges, amikor ismerkedésről vagy, mondjuk, munkahelyi viszonyokról van szó. Bekerülni egy új iskolába, új osztályba mindig nehéz. De a bennünk lévő feltételek alapján mégis hamar barátságok tudnak kialakulni. Ugyanazt az együttest hallgatjuk, ugyanolyan ruhákat hordunk, kedvünkre van, ahogy a másik viselkedik, a szeretet a szimpátia mentén kialakul. Vagy egy munkahelyen egy főnöknek jogos elvárásai vannak az alkalmazottai iránt, és amennyiben ez teljesül, a titkárnő hibátlanul gépel és remek kávéfőző, akkor a főnök tényleg érzelmileg is könnyen kötődik a beosztotthoz. Vagy egyenrangú munkatársak esetén is akkor lesz jó kapcsolat, ha kölcsönösen megfelelünk egymás elvárásainak. (Sokszor emlegetett csapatjátékos fogalom ilyesmit jelent?)

Viszont lényeges, hogy ennek az első szintnek nincs helye bizonyos komolyabb viszonyokban. Például szülő–gyermek kapcsolatban kifejezetten beteg és ártalmas. A pszichológia – tudtommal – a „szeretetmegvonás” kifejezéssel írja le az ilyen krízist. Szeretlek, ha csupa ötösöket hozol haza. – De nem szeretlek, ha egyeseket. Szeretlek, ha mindig büszke lehetek a teljesítményedre (iskola, sport, zene). – De nem szeretlek, ha lusta és gyenge vagy stb. Szülő–gyermek kapcsolatban nincs helye ennek a szeretetszintnek. Remélem, a párnak sincs ilyen élménye, pedig sajnos elég gyakori ez a fajta családon belüli kegyetlenség.

A szeretet második, középső szintje a görög *filia* nevet kapta, ami erős, valós szeretetkapcsolatot jelent. A szellemes magyarításban ez így hangzik: Szeretlek, mert... Ez is feltételes szeretet, de itt már a feltétel a másik emberben van. Szeretlek, mert erős vagy. Szeretlek, mert okos vagy. Szeretlek, mert mindig kedves vagy. Szeretlek, mert melletted biztonságban érzem magam. Itt már előfeltétel a másik megismerése. Tételesen fel tudom sorolni mindazokat a jó tulajdonságokat, amik miatt vonzódok, kötődöm a másikhoz, amit csodálok benne. Ez nagyon fontos, mert az első szinthez, az eros-hoz képest megtörténik a fogolydilemma lépés, már nem önmagamra fókuszálok, hanem a másokra, a társamra.

Ez a természetes szeretet, szerelem, ez az alapja a barátságnak, párkapcsolatnak, ezzel boldog házasságban le lehet élni egy egész életet. Akkor is, ha az „erős” férjből öreg bácsika lesz, a „gyönyörű” feleségből néni, az öregedés pont ugyanilyen természetes, és szerintem a normális helyzetben a párunk örökre „erős” és/vagy „gyönyörű” marad a számunkra.

Ugyanakkor nagyon gyakran látszólag mégis ez a szint okoz szakításokat. Tudja-e a pár, hogy mi ma leggyakoribb válóok? (Valahol olvastam egyszer:) A kiüresedett, unalmassá vált házasság. Már nem is tudom, miért mentem hozzá. A „mert”-ek eltűntek, elhalványultak. Azt hiszem, nem a „mert”-ekkel van a baj, hanem azzal, hogy nem ismerjük és nem akarjuk ismerni a másikat. Hiszek benne, hogy minden ember végtelen személyiség. (Mint a Shrekben a hagymahasonlat, minden réteg alatt van egy mélyebb réteg is.) Tapasztalatból látom, hogy egészen idős házaspárok is tudnak meglepők és érdekesekek lenni

egymás számára, csak ezen bizony egy kicsit dolgozni kell, mindig újra felfedezni a másik lelkét.¹³

A modell szerint van egy harmadik, legfelsőbb szeretetszint, az *agapé*, a tökéletes isteni szeretet szintje. Magyarul csak ennyi: Szeretlek, csak. Vagy: Szeretlek. Ez a feltétel nélküli szeretet. Nincsenek elvárásaim. Sőt a másik értékeit sem tudom elválasztani a hibáitól. Egyszerűen mindenestül szeretem, úgy, ahogy van, minden részletét, mert attól az, aki. Csak szeretem. Ennyi.

Így szeret minket Isten, tényleg pont olyanak, mint amilyenek vagyunk, ráadásul ő még nálunk is sokkal jobban tudja, hogy igazából milyenek vagyunk. Nem akarom ezt sokat ragozni, mert a végén azt a hatást keltem, hogy erre senki sem képes, egyedül Isten – akkor meg minek foglalkozunk vele? Én azt gondolom, hogy az *agapé* nagyon is átélhető, megtapasztalható köztünk, emberek közt is. Mondok két példát. (Lehet velem vitatkozni, ahogy eddig is bármikor, könnyen lehet, hogy nincs igazam.) Az egyik az *anyai szeretet*. Persze lehet apai is, de azt hiszem, az anyai az archetipikus. Arra az anyai szeretetre gondolok, hogy válhatok bármilyen alattomos gonosztevővé, sülyedhetek bármilyen mélyre alkoholba, drogokba, depresszióba, lehetek az emberiség legalja¹⁴, de valahogy mégis egészen biztos lehetek benne, hogy édesanyám ölelő karja visszavár. Amikor rám néz, a kisfiára, akkor minden jót és minden rosszat együtt lát és minden esetben képes gyönyörködni bennem. Ha elszomorítja is a helyzetem, mégis szilárd marad benne a jövő felőli reménység, hiszen a fiáról van szó... Azt hiszem, az ilyen feltétel nélküli anyai szeretet igenis létezik, legalábbis én megkaptam a szüleimtől és én is igyekszem így fordulni a gyermekeim felé. A másik példa jellemzőbben párkapcsolati. Egy nagyon egyszerű érzésről van szó: Amikor megtudom, hogy a kedvesemet bántották (pl. munkahelyen), nem tehetek róla, de nekem is legalább any-

¹³ Természetesen a mélyebb megismerésben benne van olyan kockázat is, hogy nehezen vagy alig elviselhető tulajdonságok kerülnek elő. Sajnos azt kell mondanom, hogy igen is van az a helyzet, ahol olyan mértékben tudják emberek egymás életét izzó pokollá tenni, hogy a válás a kisebb rossz. És sajnos ez a szeretetmodell a gyűlöletre is működik: Gyűlöllek, ha... Gyűlöllek, mert... Nyilván, ezen vonalak mentén sem tökéletes ez a modell. De ezzel a résszel itt és most, a jegyesoktatásban nem kell foglalkoznunk. Lehet, hogy ugyanígy kéne egyszer egy kézikönyv a válások kísérésére is...

¹⁴ Sőt, még politikus is lehetek... de ez itt nem a poénkodás helye...

nyira fáj. Vagy a másik oldal is igaz, ha a páromat valami öröm éri, akkor nem tehetek róla, de engem is magától átjár a boldogság. Ugye éreztetek már ilyet? Azt hiszem, ez valami olyan mély kapcsolat jele, amire az *agapé* a helyes kifejezés.

Ha megértették a három szint jelentését, akkor nyugodtan beszél-gessünk róla, hogy mit gondolnak. Léteznek ezek a szintek? Minden lehetőséget leírnak? Vajon egyértelműen elválaszthatók egymástól? Vajon minden kapcsolat besorolható egy szintre? Vagy netán a párkapcsolatokra jellemző lehet, hogy a három szint akár egyszerre is jelen legyen? Vagy hullámmódon követik egymást? Szóval beszél-gessünk, hagyjuk őket mesélni konkrét történeteket. Érdekes a gye-rekkor, szülőkkal és barátokkal, osztálytársakkal való viszony, első szerelmek, kalandok, ismerkedések izgalma. Azt hiszem, itt már nem feltétlen dolgunk nagy igazságok megfogalmazása, de azt gondolom, hogy a kapcsolatok dinamikája, folyamatban léte, szelíd változékonysága mindig maradjon alapvető elem.

3.3. HARMADIK LÉPCSŐ

Talán eddigre már érezzük, hogy a szeretet valami egyszerre elszakíthatatlanul erős, ugyanakkor hihetetlenül törekeny dolog. Forrása lehet nehezen gyógyuló sebeknek, de ugyanennyire a teljes és igazi boldogság is ebből a szeretetből fakad. Ahogy már említettem, a szeretet természetéhez tartozik, hogy önként alárendeljük magunkat a másiknak, akit szeretünk. Ez a fajta önkéntes kiszolgáltatottság kívánja a legtöbb figyelmet. A párkapcsolat csak úgy lehet erős, hogy ha kölcsönös ez a szeretet, valahogy egy finom harmóniába tud kerülni ez a kölcsönös egymásnak kiszolgáltatottság.

[stub] Gimiben volt egy férfi töritanárom, igazi alfa hím, szívesen osztotta az észet nekünk, mi meg, kis suttyók akkor nagyon bölcsnek tartottuk. Valahogy a törifakton csupa fiúk voltunk, és nagyon emlékszem, ahogy felült az asztalra és rendkívül komolyan végignézett rajtunk, és közölte, hogy most elárulja a jó házasság titkát: Az egyik fél rajongva imádja a másikat, a másik pedig képes elfogadni ezt a rajongást. Ilyen a jó házasság. Arra tippelek, hogy ő volt az elfogadó fél. Egy év múlva elkerült az iskolából, de annyit még megtudtunk, hogy egy-két évvel később elég brutálisan elvált.

Ugyebár én ennek az ellentétét képviselem. De sajnos ez a finom

harmónia nagyon könnyen felborul. Ugyanis az ilyen egyenlőtlen szeretetkapcsolat a legegyszerűbb mód a hatalomszerzésre. És egy kis (vagy sok) hatalomra (szinte) mindenki vágyik, még akinek semmije sincs, az is akar uralkodni valaki fölött. És mivel a szeretet kiszolgáltatottság, ezen az úton könnyen be is szerezhető. A szeretettel való visszaélésre talán gyerekkori szerelmek a legjobb példák, ott szinte sosem igazán kölcsönös a rajongás. Biztosan mindannyiunknak vannak ilyen emlékeink. És biztosan emlékszünk a szerelmi bánatokra is, amikor összetörték a szívünk (vagy mi törtük össze másét).

[stub] Most egy ezer diákot számláló gimiben vagyok iskolalelkész. Még sokat kell tanulnom a kamaszok lelkivilágáról, a serdülőkori krízisről, a fejlődéslélektanról, de amit az első pillanattól tudok, hogy a gyerekek megszakadt barátságai és szerelmi fájdalmai véresen komoly dolgok, semmiképpen nem lehet elbagatellizálni azzal, hogy ezek még csak nevetséges gyerek gondok, sehol sincsenek a felnőttek súlyos problémáitól.

Szóval ellen kell állni a hatalomvágy csábításának. Ez egyáltalán nem egyszerű. De a szeretetmegosztás segít. Amikor látom, hogy a másik az irántam való szeretetével kiszolgáltatja nekem magát, akkor az én szeretetemben visszatükrözöm számára ezt a kiszolgáltatottságot. Kényes egyensúly a cél, de kis tudatossággal, odafigyeléssel megy ez magától is.

A jegyesoktatás minden eleme igazából erről szól, az összes játék és modell ezt az egyensúlyt támogatja.

Nem kell ettől annyira megijednünk, ugyanis Isten már a teremtettségünkbe belekódolta ezt a rendszert. Egy szót kell az intimitásnak is szánni. Valahogy eleve úgy vagyunk elkészítve, hogy a szexuális aktus okozta öröm, gyönyör csak akkor az igazi, ha ott nem mi, hanem a másik a fontosabb. A szerelmeskedésben ez az egész kölcsönösség, egyensúly és harmónia dolog a lehető legvalóságosabb módon jelenik meg. Ugye?

3.4. BÚCSÚZÁS

Az esküvő előtt még találkozunk a főpróbán, de ilyen meghittebb beszélgetésre ott már nem igazán lesz mód. Természetesen, ha bármi gond adódik, lelki kimerülés a sok szervezni való miatt, csak hívjanak, szaladok, és persze megpróbálok segíteni. És természetesen a jövőben

is bármikor állok a rendelkezésükre, örülök, ha bármilyen folytatása lehet ennek a három estének. Mindenesetre elvileg ezeknek a beszélgetéseknek itt vége.

Ilyenkor megkérdézem párt, hogy nagyon szörnyű volt-e az egész? Biztatom őket, hogy bátran szóljanak, ha valami kellemetlen vagy érthetetlen volt, had tanuljak én is. Biztosítom őket, hogy nekem csodás megtiszteltetés, hogy megismerhettem őket, és biztos nagyon szép esküvőjük lesz...

Búcsúzóul egy történetet szoktam elmesélni. Vagyis nem is történet, csak egy emlék, egy érzés. Persze megint túl személyes, de már megszokták talán. Nos, a történet arról szól, hogy a „család” szó értelme hogyan változott meg a számomra. Valószínűleg ők még előtte vannak ennek. Meg is kérdelem őket, hogy ha a családjukra gondolnak, akkor ugye a szüleik, testvéreik ugranak be. Nem akarom lelőni a poént, de nyilván mindenkivel máshogy történik ez az apróság.

[stub] Pontosan emlékszem, velem egy szenteste esett meg. Mint, gondolom, minden családban, nálunk is pontos szertartása van a szentestéknek. Kiöltözünk, édesanyám évente egyetlen alkalommal felveszi a csodás selyem kimonót, amit édesapám Japánból hozott neki, várjuk a legalább 150 éves kis rézcsengő megszólalását. Felcsendül a 3. brandenburgi verseny (magnó), bevonulunk a nappaliba, ahol a karácsonyfán égnek a gyertyák, csillognak az ódon, muzeális díszek, meggyújtjuk a csillagszórókat. Az első tétel meghallgatása után mi is éneklünk, gyönyörködünk a fában, az estében, egymásban.

Nyáron volt az esküvőnk, ez a megelőző karácsony lehetett, én is és (akkor még) menyasszonyom is a szüleinkkel, testvéreinkkel töltöttük a szentestét. De ezen a különös estén rájöttem valamire. Ahogy egyenként végignéztem a családtagjaimon, édesapámon, édesanyámon, a húgomon, belém hatolt a felismerés, hogy azért szeretem őket, mert olyanok amilyenek. Az egyéniségük, a személyiségük, a karakterük miatt oda vagyok értük. És ez csak azért döbbenetes, mert azt éreztem, hogy ha nem a családtagjaim, akkor is szeretném őket. Persze mindenki szereti a szüleit, testvérét, muszáj is. Na ez a „muszáj is” tűnt el akkor belőlem. És akkor döbbsentem rá, hogy a családom Linda, a menyasszonyom, a feleségem és a még meg sem született gyerekeim. Hú, úgy emlékszem, nagyon boldog voltam. [stub vége]

4. Negyedik nap

Lehet, hogy ez a negyedik nap nem is tartozik a jegyesoktatáshoz. De talán mégis. Itt is van kis beszélgetés is, kis lelkizés, meg nyilván ott vagyok a pár számára, ha bármi gondjuk van.

De legyen ez most vázlatos, azzal együtt, hogy talán nem árt ezt egyszer leírva látni. Talán a kezdő lelkésztestvéreknek külön haszon lehet. Egy lábjegyzetben már elhangzott a nagy része, azt ismétlem át az alábbiakban:

- Helyszín az a templom, vagy egyéb helyszín, ahol majd az esküvő szertartása is lesz. A helyszínnel való barátkozás elősegíti azt a céllunkat, hogy magán az esketésen minél kevesebb külső dolog terelje el a figyelmüket egymásról. Szerintem az ideális eset, bár a násznép csodálja őket, ők viszont csak egymás számára tudnak jelen lenni – Isten ölelésében (amit jelen esetben a gyarló lelkésznek kell megjelénítenie).
- Én szeretem ezt a főpróbát az esküvő napja előtt 3-4 nappal megejteni, ha – mondjuk – szombaton van az esküvő, akkor szerintem a csütörtök, esetleg a szerda este a legideálisabb. Ilyenkor nyáron már hűvösebb van, nyugodtabb mindenki...
- Ezen alkalmon a páron kívül ideális esetben jelen van a két tanú, az örömapa, bevonulástól függően vőlegény édesanyja, pár koszorúslány, gyűrűvivő kisgyerek. Természetesen rugalmas vagyok a be- és kivonulás és a liturgia tekintetében, ha a párnak bármilyen elképzelése van, igyekszem azt megvalósítani. Ugyanakkor arra is figyelek, hogy a párnak legkedvesebb módon történjenek a dolgok, néha a lelkész feladata, hogy feltartóztasson egy túlzottan lelkes nagymamát vagy nagynénit, akik megkeserítenék a pár ünnepét.
- Ahogy már említettem, én azt a hagyományos bevonulást szeretem, hogy zene megszólalása után pár perccel jön az első üteg, ami a lelkész és a vőlegény (oltár felől nézve lelkész jobb oldalon, vőlegény baloldalon), mögöttük a két tanú, vőlegény mögött az ő tanúja, a lelkész mögött a menyasszony tanúja. A főpróbán bevallom a tanúknak, hogy ennél több feladatuk nem lesz a liturgiában, a dolguk annyi, hogy ténylegesen szemtanúi legyenek a házasságkötésnek. Illetve az esküvő után az egyiküknek szoktam odaadni az előre kitöltött és lepecsételt esketési emléklapot. Nos, a szép lassú bevonu-

lás végén öt másodperc megállás az oltár előtt, a lelkész felmegy az oltárhoz, a két tanú leül előre, a vőlegény az oltár előtt marad. Zenei csúcspontonál megindul a második üteg: elől gyűrűvivő kisfiú, utána rózsaszirmokat szóró koszorúslányok, négy méter kihagyás (esély a násznépnek a menyasszonyt csodálni), majd az örömapa karján kíséri be a menyasszonyt (oltár felől nézve az örömapa baloldalon, a menyasszony jobb oldalt). Puszi, majd a kezét átadja a vőlegény kezébe. A lelkész elveszi és az oltárra rakja a menyasszony csokrát. Az oltár felől nézve baloldalt a vőlegény, jobb oldalt a menyasszony.

- Kivonuláskor csokor vissza a menyasszonynak, a pár kifordul a kapu felé, a lelkész beáll közéjük, ők belekarolnak, a templomkapuig így megyünk hárman, majd a kapuban én is összeteszem a kezüket és a kaput már kettesben lépik át. A lelkész gratulál először.
- Végigpróbáljuk a liturgia mozgásait legalább kétszer. Nyilván ezt úgy és addig, amíg azt szolgálja, hogy az izguló pár kellően megnyugodjon, semmi kellemetlenség nem fog történni. Hasznos egy praktikus figyelmeztetés az abroncsos szoknyában való letérdelést illetően...
- Ügyeljünk rá, hogy a próbán ne hangozzanak el az esketési kérdések – de a három választ gyakoroljuk – és ott a templomban ne kérdezzük ki tőlük az esküt se. Ezek a megható részek maradjanak meg az esküvőre.
- Mindig különösen hangsúlyozom, hogy eskü közben – még ha elő is olvasom az esküt – ne engem, hanem mindenképpen egymást nézzék.
- Ha a liturgia rendben, a család megnyugodott, mindenki ért mindent, akkor a rokonokat hazaengedem, a párt még egy kicsit ott tartom, beszélgetünk:
 - Minden rendben? Nem kell izgulni, csodás lesz.
 - A lényeg, hogy ők ketten a főszereplők, minden róluk szól, csak az ő szerelmükről, jelenükről és jövőjükről, egymásban megtalált életükről.
 - Ilyenkor veszem elő az Agendából a három igét (őszövétségi, evangélium, epistola), és ezekről még beszélgetünk egy kört.

A teremtéstörténetből vett igék kapcsán meg lehet beszélni, hogy mint-ha a teremtés szándéka lenne, hogy férfi és nő önmagában csak félelme-bernek érezheti magát („nem jó az embernek egyedül”), hogy valami olyan egységet lehet átélni a házasságban, szerelemben, nem utolsósorban a szerelmi együttlétben, amitől tényleg teljesnek érezhetjük magunkat. A „ketten egy testté” mindenképpen csodás kifejezés.

Az evangéliumi idézet erre erősít rá, hogy Isten nemcsak a teremtésben illeszt minket egymáshoz, hanem arról is gondoskodik, hogy egymásra találjunk, sőt meg is maradjunk egymás mellett.

A páli igékkel szeretek kicsit részletesebben foglalkozni, és megértetni, hogy a két oldal – (1) engedelmeskedni, mint az Úrnak; és az (2) úgy szeretni, hogy az életet is odaadni érte – mennyire egyformán súlyos és komoly, és a különbözőségünkkel együtt is milyen szépen kifejezi az egyensúlyt, kölcsönösséget és harmóniát.

- Természetesen ilyenkor lehet megbeszélni mindenféle praktikus apróságot (zeneszámok, adomány a kántornak, templomdíszítés stb.)
- Nagyon próbálom a lelkükre kötni, hogy a lagzival kapcsolatos sok feladatot bízzák másokra, az esküvő napján nem a vőlegénynek kell elhoznia a tortát, nem a menyasszonynak kell kiraknia az ülésrendet stb. Maga az esküvő napja csak a saját maguk készülődésével és pihenéssel teljen!

Utószó

Azt gondolom, hogy azzal együtt, hogy az egész jegyesoktatásom nagyon sajátos, szubjektív, talán egy-két felhasználható ötletet mindenki találhat benne. Az egész annyira személyesen belőlem jön, a furcsa történeteim, a néhol zavaros gondolatmeneteim, ezeket nyilván nem lehet tankönyvszerűvé tenni. Az ideális, ha minden lelkész a saját történeteivel tudja kitölteni a számomra személyes részeket, de ebben ennél több segítséget – hogy leírtam az összes sajátomat – én nem tudok adni.

Közel húsz évvel ezelőtt Arnóton az első esketéselem kapcsán hirtelen összeraktam egy jegyesoktatásrendet. Az még sokkal inkább Dömdödökre épült. A szeretetparadigma kibontásának alapelve nem változott. Maga a rendszer sokat csiszolódott, és szükséges, hogy továbbra is változzon. Két példa: Egyre inkább érzem, hogy a harmadik nap

harmadik lépcsőjébe valahogy bele kéne rakni az amúgy is nagyon népszerű Gary Chapman szeretetnyelv elméletét. Maga a párkapcsolat, házastársi kapcsolat terén különösen hasznos. Azért nem forszírozom a beleerőltetést, mert a dolog megérne egy külön alkalmat, talán mondjuk egy évvel az esküvő után.

A másik, amit beletennék még, egy kis Vonnegut. Az egyik kedvenc könyvem tőle a *Börleszk*, aminek az Előbeszéd című előszavát akárhányszorra olvasom, mindig könnyeket csal a szemembe. Vonnegut a maga természetességével és egyszerűségével beszél arról, hogy a szerelem helyett mennyivel jobb lenne, ha inkább jól bánnánk egymással. Had ajánljam ezt a kis művet Vonnegut szavaival minden olvasómnak.

„Van énnekem némi tapasztalatom a szerelemmel, vagy legalábbis azt hiszem, habár a szívemnek legkedvesebb tapasztalatok inkább az »elemi tisztesség« kategóriájába sorolhatók. Valakivel rendesen bántam egy darabig, vagy éppen iszonyatosan sokáig, és viszonzásul az illető is rendesen bánt velem. [...] A szeretetet nem keresi az ember, hanem találja. Véleményem szerint ostobaság kutatni utána, meg aztán igen gyakran ártalmas is. Szívből kívánom, bárcsak mindazok, akik a közhit szerint szeretni tartoznak egymást, így szólnának egymáshoz két pofon között:

– Egy kicsit kevesebb szeretetet, ha lehetséges, és egy kicsit több elemi tisztességet.”¹⁵

¹⁵ Kurt Vonnegut: *Börleszk. Avagy nincs többé magány!* Helikon Kiadó, Budapest, 2015. 10–11. o.

„Mint a nap meg a tenger nézi egymást ragyogó szerelemmel”

Gondolatok, ötletek a templomi esküvő előkészítéséhez

BALOGH ÉVA

Bizonyos szempontból a lelkési rutinfeladatok közé tartozik az esküvőre való felkészítés. Azt gondolnánk, jogos elvárás, hogy a lelkész ezt könnyen és szívesen megoldja, valóban minden nagyobb nehézség nélkül, hiszen más területeken – hitoktatás, a gyülekezeti ügyek menedzselése, nehezebb kauzális szolgáltatások, mint például a temetések – üdítő és kedves színfolt számára az esketés.

Nehézségek egyrészt abban mutatkoznak, hogy a házasság intézménye maga is mintha válságban lenne, így nagyon sok változással és kihívással kell szembenéznie mind a lelkésznek, mind a házasulandóknak. Másrészt egyre erősebb igény mutatkozik arra, hogy az évszázadok óta gyakorolt hagyományok megújuljanak, ha kell, új formát kapjanak. Ebből következik, hogy új megközelítésekre is szükség van akkor, amikor a templomi esküvőre való felkészítésről beszélünk.

Személy szerint én nem szeretem a „jegyesoktatás” szót használni, ez egy régi típusú felülről-lefelé viszonyt érzékeltet hívők és lelkész között, ezenkívül valóban úgy hiszem, hogy ez sokkal inkább egy lelki folyamat kísérése, mint mondjuk egy hittanóra.

Ideális lenne, ha ez alatt az időszak alatt egyfajta bizalmi, már-már baráti kapcsolat alakulna ki a lelkész és a házasulandó pár között – nyilván ehhez több feltételnek is meg kell valósulnia.

A bizalmi viszonyt erőltetni nem nagyon lehet, nem is érdemes. Vagy létrejön szinte az első pillanatban, vagy megmarad egy illedelmes távolság. Ha így van, az sem tragédia, viszont ez esetben érdemes egy másik esküvői előkészítősorozatot követni.

Ez az általam röviden megírt program csak ebben a bizalmas hangulatban „működik.”

Egyre több olyan tényezővel kell számolnunk, amelyek megnehezítik a házasság megmaradását, szilárdságát.

Egyházunk az elváltak újabb házasságát is megáldja, igaz, nem automatikusan, mintegy igazolva döntésüket, amelyet annak idején a válás mellett hoztak, hanem lehetőséget adva ahhoz, hogy egy új élet indulhasson el. Ráadásul nem csak a házasulandók között, hanem a lelkészek között is találkozhatunk elváltakkal, s szerintem nem az a jó megoldás, ha ezt elhallgatjuk a fiatal pár előtt. Kikerülve a túlzott személyeskedés csapdáját, valamiképpen mégis meg kell osztania a lelkészeknek a házasulandókkal a házasság terén szerzett személyes tapasztalatait. Elvált lelkészeknek mindenképpen azt javasolnám, hogy említsék meg válásukat, annak túlzott részletezése és (főleg!) volt házastársuk szapulása, viselkedésének részletezése nélkül. Ha ezt nem teszik meg, később hiteltelenséggel vádolhatják meg őket, mondván elhallgatott valami olyat, amiben a házasságot tekintve igenis, érintett, és lám, valami mégsem „sikerült” neki, hiszen elvált. Saját tapasztalatból tudom, milyen nehéz helyzet ez. Mégis, ha sikerül nyíltan, őszintén, tényyszerűen szólnunk erről pár mondatot, sokkal inkább sikerül elfogadottá tenni magunkat lelkészként is. Hiszen egy lelkész felé nem az az első számú elvárás, hogy tökéletes, hanem hogy a hibáit is felvállaló, nyitott ember legyen, aki nem titkolja Istenre szorultságát és ezzel együtt mégis vállalni tudja a lelkészi feladatokat. Elvált házasulandók esetén a lelkészeknek nem tiszte, hogy bírálja a hozzá fordulókat, hanem a kíséző embertárs-sorstárs szerepében képviselje az isteni jelenlétét.

A most következő négy alkalomra tervezett program leginkább egy közös utazáshoz hasonlítható, sok beszélgetéssel és játékkal – amelyek mind azt a célt szolgálják, hogy életük egyik legemlékezetesebb napja egy hosszú és értékes időszak kezdete is legyen, olyan ünnep, amelyre jó lesz majd emlékezni, amelyből erőt lehet meríteni a szomorúságban és a nehéz helyzetekben, amelynek évfordulóját jól esik újra meg újra megünnepelni.

1. találkozás – Templomi esküvő

– Mit jelent ez? Miért választottuk? Mit várunk tőle?

Az esküvőre való bejelentkezéskor szerintem elég, ha csak egy dátumot vagy körülbelüli dátumot, valamint a jelentkezők nevét ismerjük, minden más megbeszélésére már ott van ez az első alkalom, amelyet minél hamarabbi időpontban jelöljünk meg, hogy viszonylag friss legyen a legelső találkozás élménye.

Ekkor kerülhet sor a pontosabb adatok rögzítésére. Ez egyúttal egy rövid ismerkedési lehetőséget is teremt: kinek honnan származik a családja, hol élnek a rokonai, milyen vallásúak, milyen felekezetűek. Részt vett-e a jegyespár hitoktatáson, konfirmáltak-e, kötődnek-e (ha igen, hogyan) az evangélikus felekezethez.

Ismertessük meg velük, hogy az *Agenda* miként összegzi az evangélikus esketésről a legfontosabbakat. A házasság az isteni rendbe illeszkedik, és maga az esküvő mintegy bizonytságot tesz erről a rendről. Nemcsak maga az esküvő, annak szöveges mondatai és történései tesznek bizonytságot, hanem a templomi esküvő választásával és vállalásával ők maguk is, amikor a közösség előtt kinyilvánítják szándékaikat és megismétlik elköteleződésüket.

A reformátorok tanításai nyomán a protestáns egyházak a házasságot (bár az isteni rend teljesül be vele) elsősorban világi eseménynek tartják, tehát a templomi esküvő alkalmával a már meglevő házasságra kap áldást a pár.

Az *Agenda* megemlíti, hogy ehhez nem szükséges mindkét fél hitét gyakorló evangélikus mivolta. A templomi esküvőnek nincs akadálya, ha mindketten felvállalhatónak látják az esküvő menetét és azzal egyetértésben tudnak jelen lenni és a kérdésekre válaszolni.

Mivel ez egy bizonytságtétel és társadalmi esemény, érthető és kíváncsi, hogy az esküvő a gyülekezet és a család közösségében történjen. Hiszen nagyban tartozik a közösségre is ez az ő most kezdődő (vagy folytatódó) szövetségük!

Ha vannak konkrét elképzeléseik az esküvő mikéntjéről, arról is már ekkor érdemes beszélgetni (zenesámok, szólóének, szavalatok, esetleg nem templomi helyszínen).

Pontosítsuk a három további időpontot, amelyek között egy-két hét szünet is lehet.

Úgy látom, mostanában divat lett sokat törődni az esküvőkkel, pontosan megtervezni minden mozzanatot és részletet, hogy történetekben és esztétikai szempontból is élményt jelentsenek a résztvevők számára. Színes és drága folyóiratokat és jól jövedelmező állásokat alapítottak erre az évek óta virágzó „üzletágra”. Azt mondom: végre egy jó divat. Itt persze nem a túlköltekezésre, magamutogató túlzásokra gondolok, hanem arra az igyekezetre, amellyel a házasulandók emlékezetessé akarják tenni életük nagy napját, és kedveskedni akarnak szeretteiknek is. Ebben az értelemben a templomi esküvőnek is van egyfajta szolgáltatásjellege. Szerintem ez nem annyira veszélyes, mint amilyennek először tűnik. Vállalható mindez, ha készen állunk arra, hogy ennek a készülődésnek egyfajta lelki-spirituális jelleget ad hozzá közreműködésünk. Ez azt is segítheti, hogy maga az esküvő túlzásoktól mentes igazi ünnep legyen, amelyre lelkileg felkészülten érkeznek meg a „főszereplők”. Ebben az értelemben a lelkész már nem annyira az egyház reprezentánsa (természetesen valamilyen szinten mindig az marad), sokkal inkább társ, útítárs és segítő.

2. találkozás – A múlt kútja

A kút vize annál jobb minőségű, minél mélyebbről meríthetünk belőle.

Saját egyéni élettörténetünk is olyan, mint egy kút: szinte beláthatatlan mélységben kezdődik. Ha megpróbálunk visszatekinteni saját tápláló vízforrásunk eredőjére, családtörténetünkre, elődeink életére, sok mindent megérthetünk jelenlegi helyzetünkből, problémáinkból. Egy rég betemetett kút újra megnyílhat, beomolhat, magával rántva a közelben állókat. Ha a múltunk egy elfeledett, betemetődött „ókút”, az bizonyos helyzetekben váratlanul keserves meglepetéseket okozhat.

Egyetlenegy alkalom valószínűleg nem jelenthet teljes feltárást és egy esküvőre való felkészítéskor nem is kell erre törekedni, de segíthetünk abban, hogy a jegyespár jobban megismerhesse egymás hátterét, családját. Kiváló kiindulópontot jelenthet arra is, hogy már kettesben tovább beszélgessenek erről.

Erre az alkalomra eszközként köveket, kavicsokat ajánlok használni. Egyéni lelkigondozásban is szívesen dolgozom kövekkel. Sokféle-
ségük, formájuk, színük, erezetük számtalan asszociációt indít el,

amelyek a kliens számára szavak nélkül is érthető módon segítik egy-egy helyzet analizisét.

Ez az első gyakorlat *J. L. Moreno* szociális atom-elméletére épül. Moreno szerint az embert olyan kapcsolatok veszik körül már születésétől kezdve, amelyek nélkül nem tudna létezni, ez a szociális atom az emberek közötti kapcsolatok szocio-emocionális rendszere.

Legalább ötven-hatvan, színben, formában, értékben (lehetnek köztük féldrágakövek is) nagyon különböző kisebb-nagyobb kőre, kavicra van szükség, amelyet a padlón vagy az asztalon kör alakban rakunk ki, mintha csak egy kút kávéját alkotnák. Két A4-es lapot is tegyünk az asztalra.

A múlt kútjánál vagyunk, ebből a kútból „hozzuk fel” most azokat a kapcsolatokat, amelyek fontosak számunkra!

Először válasszuk ki azt a követ, amellyel saját magunkat szeretnénk szimbolizálni és helyezzük el a papírlapon. Majd egy-egy kővel jelöljük meg azokat a családtagokat, barátokat, akik valamiért jelentőségteljesek számunkra. Úgy tegyük le a köveket a lapra, hogy elhelyezkedésük valamennyire kifejezze azt a viszonyt, amilyen kapcsolatban állunk velük, vagy akár ők egymással. Következzen egy rövid ismertetés, hogy kiket és miért jelenítettünk meg.

Egy újabb feladat: a saját körünkből ki az, aki úgy élte, éli meg házasságát és családi életét, hogy ebben példát jelenthet számunkra? Tudsz-e olyasvalakit megnevezni, aki hitének gyakorlásában, megélésében sokat jelentett neked? Több ilyen személy is lehet, családtag, rokon, de akár barát, ismerős is. Milyen a kapcsolatod most velük? Miért példák ők számodra? Miben szeretnél hasonlítani rájuk?

Vannak-e olyanok a papírlapodon, akikre nem vagy büszke, vagy akik valamilyen szempontból hibát követtek el? Hogyan viszonyul hozzájuk környezetük, hogyan viszonyulsz hozzájuk te magad?

A legutolsó feladat a személyes életút megrajzolása egy másik, még üres papíron. Tüntesd fel rajta életed különböző időszakait, a számodra összes fontos eseményt, az iskolákat, a költözéseket, egyéb életeseményeket. Végül rajzold be a számodra fontos személyeket, életednek azon a szakaszán megjelölve, ahol szerinted a legnagyobb hatással voltak rád.

Befejező kérdések: hogyan érintettek ezek a feladatok? Okoztak-e meglepetést (a páros számára vagy saját magad számára) a kérdések-

re adott válaszaid? Ezeket a feladatokat elvégezve milyen érzések vannak most benned? Mit „merítettél” ebből a kútból?

3. találkozás – Jövőutazás

Most még inkább szükségünk van egy meghitt, csendes helyiségre és annak a biztonságára, hogy kívülről érkezők nem fognak megzavarni bennünket a következő egy-másfél órában.

Feladatok: csukd be a szemed, és képzelj el, hogy egy utazásra indulunk a jövőbe. A dátum (kimondjuk a húsz évvel későbbi dátumot), amikor is ti éppen a huszadik házassági évfordulótokat készültök megünnepelni.

Induljunk... Hová is megyünk pontosan? Hol van ez a város, ez az utca, hogy néz ki, milyen a ház – ilyen kérdésekkel biztatjuk őket, hogy mindketten megszólaljanak és bátran használják képzelőerejüket ahhoz, hogy vágyaikat, elképzeléseiket valamiféle formába öntsék. Ha megvan a „helyszíni leírás”, már nyitott szemmel folytathatjuk a beszélgetést arról, hogy hogyan tervezik közös életüket, milyen közös perspektívát látnak maguk előtt.

Itt is kiindulhatunk a vágyakból, abból, hogy milyennek szeretnék látni magukat húsz év múlva. Család, gyermekek, tanulás, munka, anyagiak szempontjából hogyan szeretnék, ha alakulna közös életük? Mik azok a tervek, amelyekben most egyetértenek? Melyek azok a területek, ahol nem teljesen azonos az elképzelésük? Mi lehet az oka ennek? Hogyan lehet közös nevezőre hozni ezt a két véleményt?

Az alkalom befejező feladata: írd egy üzenetet húsz évvel későbbi magadnak a mai keltezéssel! Szerinted mire kell emlékezned a mostani időkből? Mire kell figyelned, hogy a köztetek levő szeretet húsz év múlva is megmaradjon, erősítsen és tápláljon titeket?

Ha a hangulat van annyira bizalmas és játékos, akkor megkérhetjük őket, hogy leveleiket tegyék borítékba és akár adják át párjuknak, aki – ha módja lesz rá – az adott időpontban kézbesítheti is számukra ezt a fontos üzenetet.

4.találkozás – Itt, most

Ez a találkozás újra a jelenbe hoz vissza bennünket, amelynek a legfontosabb aktualitását az egyre közeledő esküvő adja. Ha láthatóan szívesen beszélnek róla, osztozzunk velük örömeikben, izgalmaikban és hallgassuk meg, hol tartanak most az esküvő előkészületeiben.

Ez az alkalom már szóljon az esküvőről magáról. Sokat segít a fölösleges izgalmak, szorongások csillapításában, ha pontról pontra át vesszük az esküvő liturgiáját – lehetőleg már a helyszínen, a templomban. Megnyugtatta őket afelől, hogy az esküvőn is időben tudni fogják, mi történik majd, s ha kell, mi magunk is újra szólunk. Megkérdezhetjük, van-e valami fontos Bibliából (vagy máshonnan) származó idézet, amelyet szeretnének hallani a prédikációban. (Természetesen nem az esküvői igehirdetés „megrendeléséről” van szó, hiszen az a maga rendelt idejében rajtunk keresztül szólal majd meg.)

A következő alkalom már maga az esküvő, amit mostanra talán már a lelkész is izgatottan vár.

Találkozunk az oltár előtt...

Tartalom

Előszó Háló ▶	3
Teológiai alapvetés Krisztus közössége ▶	9
Bibliaórák Közösségben Istennel ▶	25
Bibliaórák Közösségben Luther Mártonnal ▶	47
Bibliaórák Múlt és jelen közössége – Évfordulók 2018-ban ▶	67
Bibliaórák Közösség és család – előadások ▶	103
Egyházi év Adventi sorozat ▶	109
Egyházi év Böjti igehirdetés- (elmélkedés-) sorozat ▶	113
Óvodás sorozat ▶	125
Gyermek-bibliaórai sorozat ▶	246
Ifjúsági óra A Szélrózsa minden irányából... ▶	314
Családi istentiszteletek ▶	335
Tábor Ünnepelni a táborban is lehet!	349
Jegyesoktatás A Dömdödöm-analízis ▶	383
Jegyesoktatás „Mint a nap meg a tenger nézi egymást ragyogó szerelemmel” ▶	417